

Locorum infig. Index.

Pugiles & Palæstritz	276	secundum Poëtas	95
Q		Suspensio & Cruce mortui	62
Qui diu vixerunt	152	T	
Qui senes genuerunt	156	Tela propria Gentium	297
Qui de regibus & populis triu- phauerunt	173	Tela & Sceptra deorum	298
Qui multa scripserunt	170	Telorum bellicorum & Gla- diorum nomina	294
R		de Tempore, annis, & diebus	155
Raptores diuersarum puella- rum	205	remporis longi descriptio, qua diu aliquid futurum signifi- camus	394
Reges diuersarū gentiū quibus nominibus appellantur	151	Terra absorpti	70
Repositoria diuersarū rerū	149	Textrices & Lanificæ	249
Riuales seu eiusdem puellæ ama- tores.	205	Triumphatores qui de diuersis regibus & populis triumphau- erunt	173
S		Tyndaridæ	275
Sacculorum nomina	412	V	
Sagittis confossi	80	Vaporibus suffocati	83
Sagittarij & iaculatores peritifi- simi.	310	Venatores	313
Sanguinis fluxu mortui	86	Veneno extincti	70
Scalarum ruina mortui	70	in Venero actu mortui	76
à Serpentibus occisi	56	Ventris profluuium mortui	84
Sibyllæ decem	239	Vestales quædam virgines	250
Siti & fame mortui	66	Viri bellicosi cum illustribus victoriis	256
Solis equi	321	Viri mulierum habitum menti- ti	197
Sororum interfectores	41	Viri vxorum interfectores	46
Spadones & Eunuchi	209	de Virtutum & Doctrinæ præ- miis historia	156
Spectacula & Ludi	287	Vnguenta quædam	129
Spurij & nothi	156	Vota hominum diuersa	151
Stadia diuersa	294	Vrinatores	330
Statuas qui meruerunt	156	Z	
Strabones, Lusci, Monoculi	113	Zelotypi	220
Strangulati & iugulati	79		
Stulti & Insipientes	123		
Suppliciiis apud inferos damnati			

FINIS.

I O A N N I S

R A V I S I I T E X -

T O R I S O F F I -

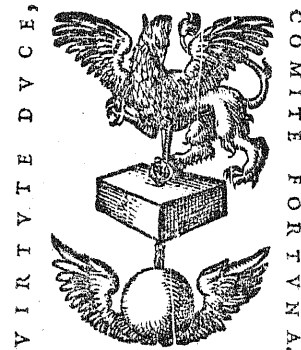
C I N Æ.

* * *

T O M V S S E C V N D V S .

C V M C O P I O S I S S I M O R E R V M

& verborum Indice.



L V G D V N I ,

A P V D A N T O N I V M

G R Y P H I V M .

1 5 8 5 .

3

S E R P E N T V M
Q V O R V N D A M
N O M I N A .



PYTHON, à poëtis serpens fuisse dicitur, natus ex putredine terræ post diluuium Deucalionis. Hunc Apollo interfecit, & ab interfecti nomine dictus est Pythius. De hoc Ouid. libr. i. Meta. Sed te quoque maximè Python. Tum genuit, populisq; nouis incognite serpens Terror eras, tantum spatij de morte tenebas. Hunc Deus arcitenens, & nunquam talibus armis Antè, nisi in damis, capreisq; fugacibus vsus, Mille grauem telis exhaurita penè pharetra Perdidit effuso per vulnera nigra veneno.

Hæmorrhoidis, serpens morfu sanguinem elicit. Moratur in petrosissimis recessibus, colore partim sanguineo, partim nigro. Tardè pigreque serpit, nec nisi obliquo itinere. Luca. lib. 9. At non stare suum miseris passura cruorem, Squamiferos ingens hæmorrhoidis explicat orbem.

Salpinga formam habet tube, eiusq; latebra calcata mortifera est. Lucanus lib. 9. Quis calcare tuas metuat Salpinga latebras?

Basiliscus in solitudinibus Africæ habitat. Candida in capite macula velut diademate quodam, ornatus est. Acutissimū habet caput, os rude, oculos & colorem ad nigredinem vergentes. Palmū non excedit: solo tamen halitu serpētem quamlibet magnum suffocat, tāta est veneni acuitate. Eum si quis vel baculo attigerit, paulò post moritur. Hinc Plin. Regulum vocat. Sibilo omnes fugat serpentes. Nec flexu multiplici, nec vt reliquæ corpus impellit, sed celsus & erectus in medio incedens. Necat frutices: rumpit saxa: non contactas modo verū & afflatas exurit herbas. Talis vis malo est. Huic tamen exitio est mustellarum virus eius cauernis illatū. Hominem si inspiciat, solo intuitu perimit. Lucanus lib. 9. Sibilaque effundens cunctas terrentia pestes Ante venena nocens, latè sibi submouet omne Vulgus, & in vacua regnat Basiliscus arena.

Cerastis in corpore eminere dicuntur quadrigemina cornicula, quorum motu, reliquo corpore occultato, sollicitat ad se aues. Lucanus lib. 6. Aut viuētis adhuc Libycæ membrana Cerastæ. Statius lib. 8. Crinalem attollit longo stridore cerasten.

Geminum caput habet *Amphisibena*, hoc est ad caput, & ad caudam tanquā parum esset vno ore fundi venenum, inquit Plinius, Capite intrinsecus nitibundo, serpit tractibus orbicularis. Luc. lib. 9. Et grauis in geminum surgens caput amphisibena.

Demorsis ab *Aspide* nullum est remedium, præterquam si confestim partes contactæ amputentur. Vnde natū adagiū, Morsus aspidis de malo immedicabili. Nā vt ait *Ælianus*, eius morsus immedicabilis est, præcipue si de rana gustarit. Nec ab vllō vincitur, præterquam à muliere, quæ vel aspectu contactūq; solo necat. *Nicanor* apud *Erasmū*: *Aspida* crudelem cuius super omnia morsus Immedicabilis est. *Aspis* nunquam vagatur sine cōpare. Quod si contigerit alterā interimi, protinus altera persequitur percussorem in mediis quoq; fori turbis agnitum. Ictus ab hoc serpente intra quatuor horas emoritur. Color huic niger, quādoq; cinereus, interdum fuluus. Bellum gerit inter necinum cum *Ichneumone*: cui quoniā se imparē videt *Ichneumō*, multo se tergorat luto: Itaq; vbi ad certamen venit, *aspis* nihil potest arripere morsu præter loriam terream: quo fit, vt obliquo capite hostē specularis *Ichneumon*, eius fauces arripiat monstrumq; exanimet. *Lucanus* lib. 4. *Aspidas* vt *Pharias* cauda sollertior hostis *Ludit*, & iratas incerta prouocat vmbra, &c. Porro *Ægyptij* reuerentur *Aspidem*, & in deliciis vnā cum pueris educant, adeo manusefactum, vt mēsis assistat, & vnā comedat puluerem farinæ ex melle appositam. Eorum reges in diademate *aspidis* figuram portant, quod imperij firmitatem portendat. *Aspis* quos percussit, in mortiferū somnū redigit: vnde somniculosa dicitur. *Lucan.* lib. 7. *Aspida* somniferā tumida ceruice leuauit. *Cinna* apud *Gellium*: Somniculosam vt *Pœnus* *aspidē* *Psyllus*. Pertūpit omnes difficultates, permeat spatia, nec nisi amibus arceret, aut præceteri fuga. *Hebetes* habet oculos non in fronte, sed in temporibus. *Gigni* quandoque *Aspidas* quinū cubitorum, in libris est obseruatum.

Ichneumon nascitur in *Ægypto*, *Aspidem* odit vsque ad bellum, eiusq; oua sectatur, & inuenta perdit, vt à fœtu sibi timere desinat. *Martialis* lib. 7. Delectat *Marium* si perniciosus *Ichneumon*.

Vipera fœtus enecta matre prodeunt, vt inter pisces *Acus*. Mas in coitu exanimatur, capite in os fœminæ inserto præq; voluptate ab ea exciso. Sola serpentium *Vipera* terra conditur: ceteræ arborū aut faxorum cauis: Oua parit vnus coloris, & mollia, vt pisces. Tertia die intra vterum catulos includit: deinde singulos diebus singulis parit, viginti ferè numero. Itaque cæteri tarditatis impatientes, prærumunt latera, & matrem enecant. *Mantuanus*. Et emoriens infans to *vipera* partu. *Viperam* ferunt exustam & in cinerem dilapsam mederi suo morsu. *Auctor* *Lactātius*. *Apollonius* apud *Philostrophū* *viperam* esse visam refert, serpentes quos peperisset, lambentē, quasiq; expolientē. Legitur in *Theophrasti* monumentis *viperarū* morsibus *tibicinē* scire modulateq; adhibitum mederi. Ab iis demorsos ferunt nemini vulnus suū velle patefacere, nisi quos eadē vi morbi

quando

quādoq; iactatos compererint, ceu qui nō experti sunt, naturam morbi nesciant. In *Phœnicia* solo *Viperarū* halitu pernecantur homines. Quod radicū illic succrescentium potentia creditur fieri.

Hydri in qua viuunt, nulli serpentium inferiores veneno. Horum iecur seruatum aduersus percussos ab iis, auxilium est. *Poëtæ* fingunt, *Hydrā* serpentem fuisse numerosis capitibus, quorum quū vnū ab *Hercule* demetebatur, mox renascebantur gemina. Percussis ab *Hydro* odor grauis excitatur: afficiuntur insuper obliuione rerum, videnturque nebulam præ oculis habere, in horrorem ac rabiem agi. Tertia demum die pereunt.

Stellio serpens est *Lacertæ* similis, circulis quibusdam, & velut lucenibus guttis, in modum stellarum depictus. Eius morsus hominem stupidum facit, rarò tamen interficit. Fel in aqua tritum mustellas congregare dicitur. Rore tantum viuunt. Nullum animal fraudulentiū est. Vnde crimen *Stellionatus*, & *Stellatura* dicuntur.

Salamandra figuram habet *Lacerti*, nunquam nisi magnis imbris provenit, à serenitate deficiens. Huic tantus rigor, vt ignem tactu extinguat, non alio modo quàm glacies. *Populos* imprudens necare potest. Nam si arbori irperserit, omnia poma inficit veneno, & eos qui ederint, necat frigida vi, nihil aconito distans. Quinimò, si contracto ab ea ligno vel pede crusta panis incoquatur, idē veneficiū est, vel si in puteum cadat. Eius venenum ab ijs extinguitur, qui vescuntur illa.

In *Cantharidum* genere non reperitur fœmina. Mas in orbem finuarus sese dies xvi fouet, mox fœtus paulatim excludit. Propterea *Ægyptij* statuis virorum fortium hoc animal impresserunt, quod nulla muliebri mollitia virtus effœminata viris conueniat.

Anger genus est serpētis, q aliter *Cruciator*, & *Spartari* dicitur.

Cecilia serpens est, qui à cæcitate meruit nomen. *Columella* lib. 7. Est & magnorum animalium noxium virus. nā & *Vipera*, & *Cæcilia* sæpe quum in pascuis bos improuidè supercubuerit, lassescit onere morsum imprimi.

Cherfydrus serpens tam in aquis, quàm in terra moratur. *Lucanus*: *Narus* & ambigua coleret qui *Syrtidos* arua *Cherfydrus*.

Cecilia parua est & gracilis serpens, nullius propè veneni.

Chelydrus eundo sese conuoluit per terram. *Luc.* Tactiq; via fumante *Chelydri*. Emittit fumum qua serpit. *Mantuanus*: Clades fumosa *Chelydrus*. *Pamphilus*: O quæ sumiuomos geris *Chelydrus*.

Dipsos minor est *Vipera*, quos momordit, inardescunt fiti: quam quum multo potu voluat extinguere acrius incendunt, & ea paulò post emoriuntur. Vnde & nomen traxit. *Dipsa* enim Græcè dicitur fiti, & *Dipsa*o fitio. Duas habet in cauda nigras lineas,

corpore reliquo albicante. Eius venenis resistunt Lauri folia, cortex, & baccæ De Diplade Lucanus libr. 9. Stabant in margine siccae Aspidēs, in mediis stiebant Diplades vndis.

Echidna putatur eadē esse, quæ & vipera. Capitur & pro hydra ab Hercule occisa. Ouid. lib. 3. Fast. Sanguine Centauri lernæ sanguis Echidnæ Mixtus ad auxilium tempora nulla dabat. Capitur & pro quocunque serpente. Ouid. lib. 9. Metamorph. Pars quoque lernæ serpens eris vnus Echidnæ.

Lacertarum duo sunt genera. Maiores, quæ & virides dicuntur; Minores, quas Calceides vocant. In utroque genere mas Lacertus dicitur. Verg. Nunc viride etiam occulant spineta Lacertos.

Natrix serpens aquas inficit veneno. Lucanus lib. 9. Et Natrix violator aquæ. Mantuan. in Alphonso: Et Natrix inimicus aquis.

Nepa scorpionum significat. Cicero lib. 5. de Finibus: Serpere anguiculos, natate anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues, nepas aculeis, suam cuique esse naturam.

Pharias dum serpit, sulcum in terra facit cauda, & super eam ferè ambulat. Fulvus est colore, oculis velox, ore lato, mortu non maligno. Propterea veteres Æsculapio sacrū fecerunt. Pedes habet prope caudam. Luca. lib. 9. Et contentus iter cauda sulcare Pharias.

Prestes quem momordit, exemplo reddit immobilem, & alienum mente mox Pilis defluentibus cum pruritu ac ventris solutione absumit. Lucanus lib. 9. Ora quæ distendens avidus spumantia preter. Idem Nasidij à prestere percussis mortem hoc modo describit: Nasidum Marū custodem torridus agri Percussit prestes: illi rubor igneus ora Succedit, tenditque cutem pereuntē figura, Miscens cuncta tumor toto iam corpore maior: Humanumque egressa modum super omnia membra Effluit sanies late tollente veneno. Ipse latet penitus congesto corpore mersus, Nec lorica tenet distenti corporis aestum. Mantuanus. Et inflatis prestes qui faucibus aestū Expuit.

Seps, modicus est serpens, cuius tamen ictu percussa putrescunt membra: nam quicquid momordit, in putredinem resoluitur. Lucanus lib. 9. Ossaque dissolvens cum corpore tabificus Seps. Colorem quem attigit, reddit. Quatuor dentibus armatus est.

Boa, serpens in tantam excrevit magnitudinem, vt in aluo occisa repertus sit infans imperante Claudio. Alitur primo bubuli lactis succo, vnde meruit nomen. Mantua. Turpi Boa flexilis aluo.

Cenebris crebras habet maculas in milij similitudinem. Rectè serpit. Luca. lib. 9. Et semper recto lapsurus limite Cenebris.

Crocodilus quadrupes est. Fit ex minimo maximus. Ex ouo enim ad x i i. cubitos excrevit. Quatuor menses hinc males non comedit. Elinguis est ventre, dorso & cauda prælongus, squamis prædu-

rus, ostreorum modo obiectus. Audax in fugientes, in persequentes timidus. Sexagenis diebus oua parit sexagena, toridemque diebus fouet. Dentes habet, & menses viuit eodem ferè numero. Insidiatur his qui aquatum eunt. Si in potu hirudines hauserit aduersus solem in litore dehiscens extenditur: mox auis Trochilus, dapis illecebra captus, rostro oris prælongo hirudinem extrahit: quietiam dormientem excitat Crocodilum, si ab Ichneumone hoste parari videat insidias. Hoc animal venerantur Ægyptij, eiq; factos dies itauerunt. Et si contingat liberos ab eo rapti, parentes lætantur, tantam se deo placere existimantes cui escam genuerunt. Contra vero Tentyri populi reiiciunt, captumque arbore suspendit, & multis prius affectum verberibus, postmodum comedunt. Reperitur in Nilo. vnde Plinius, Crocodilum, inquit, habet Nilus, quadrupes malum. Oua parit humi, Diem in sicco agit, totam noctem in flumine. Oculos habet suillos, dentes magnos prominentes atque serratos. Inferiorem maxillam non mouet, sed superiorem inferiori admo- uet. Ungues habet robustos, pellemque circa tergum impenetrabilem. Inter aquas cæcus, sub dio perspicacissimus.

Enydris serpens est masculus & albus. Viuit in aquis. Gaza Lutricem conuertit.

Iaculus arbores subit, è quibus vi maxima turbinatus penetrat quodcunque animal obuium fecerit fortuna. Luca. Et Natrix violator, aquæ, iaculi que volucres.

Scincos similis est Crocodilo, minor Ichneumone contra venena præcipuum antidotum. Idem ad inflammandam virorum venerem. Nascitur in Nilo.

Scytale tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet. Et quoniam reptando pigrior est, quos assequi nequit, miraculo sui capit stupentes. Pellem exiit hyberno tempore. Luca. Et Scytale sparhis etiam nunc sola pruinis Exuuias positura suas.

Sepa species est lacertæ, quæ in vino pota morsus suos sanat.

Spondylis serpens omnes persequitur radices. Plinius.

Aconcia teli modo serpendo ruit.

Sipidon reptilis est, Hæmorrhoidæ aliquanto velocior, iter obliquat, Morsu profundè penetrat, plaga mox putrescente.

Porphyrus palmi est magnitudine, capite candidissimo, reliquo corpore putpureo. Innocuus est morsu, quia edentulus. Inuenitur in vadosis India locis. Captum incolæ cauda suspendunt, & defluentem ex ore viuientis liquorem excipiunt vasculis æreis.

Dracon bellum, & odium genuinum exercet in Elephantem, cuiusque oculos & iugulum perit, donec humi concidens Elephas, simul & Draconem mole corporis occidit. Oculos habet æstimationis

gemmarum, Dentes graciliores apro. Cristati sunt mares. Vnde Ouid. lib. 4. Meta. Lubrica perlucent cristati colla draconis. Ferunt Indorum regem duos Dracones aluisse, alterum octogenum, alterum verò nonagenum cubitorum magnitudine. Epyrotæ Dracones in Apollinis templo venerabantur ob interfectum Pythonem. Tranquillus scribit, Tiberium imperatorem habuisse Draconem in oblectamentis, quem ex consuetudine manu sua cibaturus, quum consumptum à formicis inuenisset, monitus est, ut vim multitudinis timeret. Plin. lib. 32. scribit, Draconem non habere venena, & primum eius spondylum, id est, vertebra, mulcere aditus potestatum, cuiusque adipem à venenatis refugi. Aciem habet clarissimam, vnde & seruandis thesauris plerumque adhibitus est, ut pomis Hesperidum, & auro velleri apud Colchos sicuti volunt poetæ. Antiqui præterea Æsculapio sacrum fecere, ut vigilantissimum, quod febrim maxime conuenit. Aciem habet peracutam. Ferunt Herode apud Iudeos principante, puellam iam nubilem, & conspicuam forma, adamatam à Dracone, ipsumque Draconem amatoris instar prurientem ad virginis lectum plerumque accessisse, & inibi decubuisse. Cuius rei tædio simul & horrore percita puella, secessit longius, & integrum mensem absfuit, ut tam turpi bellæ amoris obliuionem induceret. Res tamen aliter se habuit: Nec enim desijt quotidie ad amara reditum vsque, eò loci deuolare. Quum ergo redisset exoptata pridem puella decumbentis cruribus se implicuit Draco, eamque conuerberauit cauda: molliter tamè & amatoriè, ut interim palpo feruere zelotypi. Si quis in hoc mihi deroget fidem sciat me ipsum veritatis loco asserere nolle, sed cum Græcis loqui & scribere quibus mentiri proprium est, & genium. Porro oculis Draconis inueteratis, & cum melle tritis inunctos non pauescere ad nocturnas imagines etiam pauidos cordis ait Plin. Apud eundem Xanthus historiarum autor testis est, occisum Draconis catulum reuocatum ad vitam à parente, herba quæ Balim nominat. Dracones habet India tantæ magnitudinis, ut elephantis (quibuscum certat) circumflexu facili ambiant, nodique nexu perstringant: Indicis pares habet Æthiopia, vicenium cubitorum. Apud Afachæos Æthiopum populos nascuntur maximi qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula.

Serpens later hyberno tempore, aestiuo prodit. Senectutem fertur exuere, quod in angusto foramine (cui per vim se impenetrat) veterem deponat pellem. Tibullus: Crudeles diui, serpens nouus exiit annos, Formæ non illam fata dedere moram. Visum longo situ amissum, fœniculo recuperat. Ferunt serpentem baculo semel percussum, exanimem reddi: sed si iterum feriatu reuiuiscere. Plurarchus ait, Serpentes ex hominum cadaveribus, mediis medullis

gigni

gigni, sicut apes ex bubus gignuntur, ex equis fuci, ex asinis crabrones. Terra, auctore Plinio, Serpentem non recipit homine percusso. Serpentum morsus non petit serpentes. Ferunt ictas salua, maxime hominis ieiuni, ut feruentis aquæ contactum fugere: quod si in fauces penetraverit etiam mori. His inimicissima est mustella. Serpentes Psyllis, Maris que populis non nocent. Nunquam in trifolio aspicuntur. Habentes Onichilum & Staphilinum herbas non ferunt. Lyfimachia herbæ odorem fugiunt. Inclusæ circulo Betonicæ herbæ, nequeunt exire, quin se interimunt flagellando. Dextri earum oculi adalligati contra epiphoras profunt, si viuæ dimittantur. Ægre extrahuntur, præterquam læua manu. In India adolefcunt ad tantam magnitudinem, ut solidos hauriât ceruos, taurosque. Apud Rhindacum amnem in ponto superuolantes, quamuis altè perniterent, altes haustu raptas absorbent. Earum frequentia nomen fecit Ophiusæ insule. Populi sunt Orientales Candei nomine, qui vescuntur serpentibus. His aduersantur cancri. Quum sol est in Cancro torquentur. Oua pariunt. Coeunt amplexu adeo circumuolutæ sibi, ut vna existimari biceps possit. Cornus ceruini odore fugantur & nidore galbani. Vinum appetunt. Plinius ait, visas esse pedibus asferinis. Hederam amant, & Fraxinum oderunt. De remediis aduersus earum morsus, vide Plinium.

Coluber umbras nemorum incolit. Bibiturus venenum prius euomit, ne ipsum cum aqua exhauriat. Nudum hominem reformidat, audacior in vestitum. Colubri in aqua viuents fel habentibus & adipem, Crocodilus nihil potest nocere. Plinius libr. 32. cap. 4. Dicimus & colubra in fœmineo. Ouidius in Ibin: Pectoraque vnixerunt herebæ felle colubræ.

Ammodites serpens est concolor arenis, quibus se impenetrat. Lucanus lib. 9. Concolor exustis, atque indiscretus arenis Ammodites. VEHICVLORVM GENERA.

Esseda currus erant Britannis peculiare, quibus utebantur in bello. Vnde & Cæsar in commentariis, Essedarios vocat milites Britannos, qui ex Essedis pugnant, & ex his interim desliebant, rotarumque strepitu Cæsarianorum ordines conturbabant. Prop. lib. 2. Esseda cælati siste Britanna iugis. Ouidius: Paruæque quam primum rapientibus Esseda Mannis. Horum tamen curruum inuentum Gallis acceptum refertur. Propterea Vergil. lib. 3. Geor. inquit: Belgica vel molli melius feret Esseda collo. Interim Essedum promiscuè pro quouis curru accipitur. Sueto. in Augusto. Nos in essedo panem & palmulas gustauimus. Essedarij vocantur ductores essedorum. Idem in Caligula: Quum quodam die muneris essedario Porio ob prosperam pugnam seruum suum manumittenti

A 5

studiosius plausum esse.

Petoritum Gallica vox est, autore Gellio, significans aliud quoddam vehiculi genus, quatuor rotis ductile. Plin. lib. 34. Cœpere deinde & assecla, & vehicula, & petorita exornare. Hora. lib. 1. Ser. Art. caballi Pascendi, ducenda petorita, nunc mihi culto Ire licet mulo.

Veha dicitur plaustrum, quo quid vehitur. Etymo satis noto.

Vehes etiam dicitur, vt placet nonnullis, qui apud Plinium legunt & scribunt lib. 36. cap. 15. Amplitudinem cauis eam fecisse proditur, vt Vehem fœni largè onustam transmuteret. Idem sibi vult *Vehiculum*, vocabulum generale.

Arcirna plaustrum est exile, aptum ferendis hominibus. Blondus Arceram vocat. aitque rusticum esse plaustrum, testum vndiq; quo senes & ægroti vectari solēt. Phauorinus apud Gellium: Si homo in ius vocatus, morbo aut ætate æger ad ingrediendum inualidus est, arceca non sterneritur, sed ipse aufert, & iumento imponitur.

Basteria vehiculum est itinerarium, quod mollibus stramentis compositum à duobus equis, aut alijs animalibus deportatur. Ammianus Marcellinus: Quo comitatu, inquit, matronæ complures coopertis capitibus & balternis per latera ciuitatis cūcta discurrūt.

Benna vocabulum est Gallicum, significans quoddam vehiculi genus, in quo qui vehuntur, dicuntur Combennones, id est, sedentes in eadem benna.

Biga currus dicitur duobus equis volubilis, vt *Triga* tribus, *Quadriga*, quatuor. Dicitur q; Biga quasi biuiga. Plinius: Bigas primum iunxerunt Phrygij, *Quadrigas* Erichthonius. August. Vincos duos equos bigas vocamus. Suetonius in Tiberio: Natalem suum plebeis incurrentem, Circensibus vix vnus bigæ adiectione honorari passus est. Nota argentei nummi fuerunt bigæ atque quadrigæ. Inde Bigati & Quadrigati dicti. Grammatici contendunt Bigas pluratiuo solum numero dici debere, quoniam multitudinis numero tenentur. Nam sicut quatuor equi iuncti quadrigas faciunt, ita iunctos duos equos bigas vocamus. Grammaticorum autem opinioni refragatur autoritas veterum, qui bigam & quadrigam singulari numero dixerunt. Statius: Roriferum gelida tenuauerat æra biga. Pl. In summo mausoleo est quadriga marmorea. A Triga sit Trigarium, id est trigarium certamen. Plin. Ne equos quidem in trigarijs præferri vllis vernaculis animaduerto. De quadrigis sic ait Gellius: *Quadrigas* Cæsar (etiam si currus vnus equorum quatuor vincitorum agmen vnum sit) pluratiuo semper numero dicendas putat.

Birotum, vehiculum est duas habens rotas, vt aperta dictionum monstrat composiō.

Est & *Canthierium* genus vehiculi. Seneca Epistola 3. M. Caro

Censo

Censorinus, inquit (quem è Repub. tam fuit nasci, quàm Scipionè: alter enim cum hostibus nostris bellum, alter cum moribus gellii) cantherio vehebat: r. Æthiopico. Canthus verò ferrum est, quo rotæ vincuntur, teste Quintiliano. Persius Satyr. 5. Nam quamuis prope te, quamuis remone sub vno Vertentem sese frustra sectabere Canthum.

Carruca, vehiculum est cuius actores dicuntur Carrucarij. Spartianus de Alexandro Senero: Carrucas Romæ & rhedas senatorib. omnibus vt haberent argenteas permisit: interessè Romanæ dignitatis putans, vt his tantæ vrbs senatores vectarentur. Antiquitus Carrucæ ex argento cælabantur. Plin. Carrucas quoque ex argento cælabari inuenimus. Nero nūquam paucioribus mille carrucis iter fecisse dicitur. Mart. lib. 3. Aurea quod fundi pretio carruca paratur.

Carpentum vehiculum est Petorito propè simile, dictū quasi Carmentum, mutatione vnus literæ, à Carmenta Euandri matre. Vnde Ouid. lib. 1. Fast. Nam prius Ausonias matres Carpentæ vhebant, & Cor. Tacitus, Suum quoque fastigium, inquit, Agrippina altius extollere, Carpentum capitolium ingredi, qui mos sacerdotibus & saceris antiquis concessus, venerationem augebat fœminæ.

Thense sacra erant vehicula, quæ in Circensi pompa deferebantur. Tranquillus in Augusto: Accidit votiuis Circensibus, vt correptus valetudine, lectica cubas Thensis deduceret. Seruius ait Thensam currum esse, quo Deorum portantur simulacra. Cicero in vltima Verriana: Omnes Dij, qui vehiculis Thensarum solennes cœtus ludorum initis. Thensæ autem dicuntur, quod ante eas linthea tenderentur, quæ manu tangere gaudebant ductores. Alconius, Thense, inquit, sunt sacra vehicula pompa ordinum & officiorū. Sic hodie vocari possunt gestatoriola, quibus Eucharistia & sanctorum reliquiæ in supplicationibus circumferuntur.

Cisium vehiculum est duas rotas volubile. Vnde Cisiarius, id est Carrucarius. Cicero 2. Phil. Inde Cisio celeriter ad urbem aduectus, domum venit capite inuoluto. Vitruuius: Sunt innumerabiles moderationes machinamentorum, vt sunt rotæ, folles fabrorum, Rhedæ, Cisa, torni.

Comba Sabinorum lingua, significat lecticam.

Couinus, currus erat Britannicus, qui sine auriga equis pusillis trahabatur. Martial. lib. 12. O iucunda Couine solitudo, Carruca magis, esse dōque gratum. Sulpitius ait Couinum currum esse cameratum Gallorum lingua, vbi cermen illud Lucani ex lib. 1. Pharf. declarat. Et docilis rector monstrati Belga Couini.

Curus dicitur vehiculum, quo veteres ad cursum utebantur. Hoc propriè veteres in bello, rusticisque, & alijs necessitatibus utebantur

bantur. Plutarchus tamen de Cæsare, Quū per Italiam, inquit, Cæsar curru veheretur, semper Antonium vnā secum habuit. Diminutium est Curriculus, vel Curriculum. Curtius: Aliorū turbati equi in amnem præcipitauerunt curricula. Capitur etiam pro cursu. Cic. pro Rabirio: Exiguū nobis vitæ curriculum natura circumscriptit.

Rheda vocabulum est Gallicum, significans carrucā: vnde Rhedarius, id est, Auriga. Erat Rheda duarū semper rotarum, sed multiplicium quandoque iugorum, qua omnibus etiam abiectissimis vtilis licuit, & multi simul ea commodē vehebantur, dummodo molarum & equorū iuga adhiberentur, quæ sufficere possent oneri. Cicero pro Milone: Quum hic Milo cum vxore veheretur in Rheda penulatus, magno est impedimento ac muliebri & delicato ancillarum puerorūque comitatu. Porro multis ad vehicula vsus fuisse veteres ostendit Lampridius de Commodo Imp. scribens: Dedit & vehicula cum mulabus & mulionibus & iuncturis argenteis, vt ita ad conuiuium redirent. A Rheda fit vocabulum compositum & bigenū ex Græco & Gallico *Epirhedium*, significans idem aut simile vehiculi genus. Verg. Tritōque trahunt Epirhedia collo.

Pilentum, vehiculum erat, quo ferebantur matronæ. Erat consimile Petorito. Varro scribit ipsum venisse in cōsuetudinem sua primū ætate. Ita autem fiebat, vt ibidem confidentes in puluine feminae pensiles esse viderentur, & in aëre agitari. His aut similibus adhuc vtuntur Italæ mulieres. Olim quatuor rotis voluebatur vnde nomen illi inditum, lingua Oscorum volunt. Nam impetora Osci quatuor vocant. Solæ castæ utebantur Pilentis. Pensilia gestatoria sunt, quos tremulos currus vocamus.

Sarracum vehiculum est, quo ligna & lapides vehi consueverunt. Iuuenal. Sat. 3. Scinduntur tunicæ sarræ, modo longa cornuscat Sarraco veniente abies, atque altera pinum Plaustra vehunt.

Traba vehiculum est sine rotis, quo vtuntur coloni, dictum à trahendo. Vergil. Tribulaq; trahæq; , & iniquo pondere rastro. vbi Epenthefim fecit.

Tribula, seu Tribulum, vehiculum est à tribus nuncupatum lateribus, quo frumenta teruntur in area. Augustinus: Sub eadem tribula testæ comminuuntur.

Vestabulum dicitur à vectando, vt à vehendo Vehiculum, & accipitur pro lectica illa volubili, qua circumferuntur mulieres.

Octophorum fuit octo rotarum vehiculum, quo solus vsus est Caligula. Vnde Suetonius: Interdum segniter & delicate incescit, vt Octophoro veheretur. Alij Octophorum vocant lecticam delicatam, quam octo serui humeris suis ferebant, iacentibus respicientibus ibidē magnatibus. Martialis: Octophoro sanus portatur Ante Philip

Philippus: Hunc tu si sanum credis Auite, furis. Vt etiam Hexaphorum lectica dicebatur, quæ à sex ministris ferebatur. Martial. lib. 2. Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit. De hac intellexisse videtur Iuuenalis scribens: Quum iam sexta ceruice feratur. Hinc atque inde patens.

Plaustrum, currus dicitur, in quo palam est, & patēs quicquid vehitur. Vnde tracta est origo nominis. Sunt qui Ploustrum dicāt, propter cognationem, quæ est inter au, & o, vt Aula & Olla: Lautus, pro Lotus: & contra Ausculum, pro Osculum: Cautes, pro Cotes. Propterea Vespasianus (vt est apud Trāquillum) quum videret Florum velle emendare consuetudinem priscorum vocabulorum, & Plaustrum dicere, quum prius Ploustrum diceretur, die postero Flaurum salutauit. Horatius Ploustellum dixit lib. 2. Ser. vbi ait: Ædificare casas, ploustellum adiungere mures.

Burdones fuerunt vehiculi genus vnico homini ferendo idoneū.

Lectica frequentissimum fuit apud priscos vehiculum, quo nobiles viri & feminae utebantur. Integebatur velis oculos à puluere, Sole, & ventorum flatu defendentibus: quorum aliqua erant desiora, ad arcendam pluuiam, grandinem, & alios rigores hyemis. Erat duorum capax: ea tamen vnico homo quandoque ferebatur. Suetonius de Nerone: Matris sæpe Lectica per publicum simul vectus est. Ei succollabant deni duodenique serui, quibus longo in itinere vicarium in laborem alij succedebant, conficiebanturque eo vectationis modo & longa simul, & inquieta, & quam libuisset accelerata itinera. Seneca: Non faciet te beatum turba seruorum lecticā eam per itinera urbana aut peregrina portantū. Iuuenal. Namq; facit somnum clausa Lectica fenestra: Diminutium est Lecticula. Suet. in Augusto: A cœna in lecticulam se lucubratorum recipiebat. Lecticarij dicuntur serui, qui dominum in lectica portant. Idē in Caligula: Ad primum tumultum Lecticarij cum asseribus in auxilium accurrunt. Curtius ait Alexandrum Magnum crure vulneratum, vsum fuisse Lectica militari in expeditione.

Fuit & *Staticulum* vehiculi genus, vt ostendunt Plinij verba libro 34. scribentis: Cœpere inde Effeda & vehicula & petorita exornari. Simili quoque modo ad aurea & argentea staticula luxuria peruenit.

VASORVM DIVERSA GENERA.

Amphitetum fuit poculi genus, ita factum, vt quauis ex parte positum staret, nullumque certum haberet fundum. Hinc sumptum est adagium: Ex amphithero bibisti, in eum, qui liberius potaret, ac meracius.

Auenum vas est ære factum. Horat. Sub noctem gelidam lignis calefact

Coppa : Est vt vappa cado nuper diffusa picato. Ouid. lib. 5. Fastor. Promit fumoso condita vina cado. Ruffici cados ligneos circulis cinctos prumi in Alpibus excogitauerūt. Diminutiuum est *Cadifcus*. significatque vasculum, quo suffragia colliguntur.

calathus vas est vimineum, in quo mulieres suos fufos & pensa reponunt, aut violas. Vnde Verg. de Camilla: Non illa colo calatiff. ve Mineruæ Fœminas afflueta manus. Idem in Buc. Tibi lilia ple nis Ecce ferunt nymphæ calathis. A calathus fit diminutiuum *calathifcus* eiusdem significationis cum primitiuo. Catull. Vellera virgati custodiebant calathifci. Politianus in Ru. Aut cista exportant aut rasilibus calathifci.

caldarium dicitur ahenum, quo calida hauritur aqua. Nam Caldam, veteres calidam aquam dixerunt.

calix vas est vinarium, licet Varro dictum velit ab aqua calida, quam veteres in eo bibebant: conuiuus enim antiquitus Calida & frigida adhibebantur. Iuuenal. Calidæ gelidæq; minister. De Calice Horat. lib. 4. Prodar perspicuus ne duo vina calix. Interdum Calix accipitur pro vase, in quo legumina coquuntur. Ouid. lib. 5. Fast. Stant calices, minor inde fabas, olus alter habebat.

calpar vas est fictile seu dolium. Varro apud Nonium: Quia antequam nomen dolij prolatum, quum etiam id genus vasorum Calpar diceretur.

canistrum, seu Canister, dicitur Cista, seu fiscella contexta vimine. Ouid. lib. Met. 8. Prunaq; & in patulis redolentia mala canistris.

cantharus proprium est Liberi patris poculū. Verg. de Sileno: Et grauis attrita pendebat cantharus anfa. Nomen autem sumpsit à similitudine nauigij eiusdem nominis: Nam Cantharum nomen esse nauigij ostendit Macrobius, ex Menandri testimonio.

capis capidis, nomen est poculi, dicti à capiendo. Diminutiuum est *Capidula*. Hac dictione vsus est M. Cato.

Cista vas erat mysticum, quo utebantur in sacrificiis Bacchi. Catull. Pars obscura catius celebrabant orgia cistis. Nunc pro capsula capitur, aut vase negotiatorio. Iuuenal. Iamq; verus Græcos seruabat cista libellos. Hinc Cistifer Mercenarius dicitur. Martial. lib. 5. Nupsisti Geilia cistifero. Diminutiuum est *Cistella*, capiturque pro vase, quo suffragia populi in creandis magistratibus, legibusq; ferendis colligebantur. Cic. ad Heren. Saturninus legem ferre cœpit, col lege intercedere: ille nihilominus cistellam detulit.

Capsa, à capiendo dicitur, significatq; loculamentum seu vasculum quo aliquid includitur. Diminutiuum est *Capsula*.

Capsaces, capitur pro Lecytho & oleario vase. Cyprianus lib. 1. Epist. Fidelia farris non deficiet, & capsaces olei non minuetur.

Capula

Capula, vas est vinarium, quo utebantur veteres: Ansatum erat, & manu facile capiebatur: vnde inditum nomē Varro: Capis & minores Capulae à Capiendo nominantur, quod ansatae sint. Est & aliud eiusmodi, quod *Capisterium* dicitur.

Caprunculum, vas est fictile, detorto à capacitate etymo.

Carthallum, Hieronymus in Deuteronomio posuit pro canistro. Tolles (inquit) de cunctis frugibus tuis primitias, & pones in Carthallo.

Corbis, cista est viminea, qua vtuntur messorum. Propert. lib. 4. Corbis in imposito pōdere messor eram. Cic. in oratione Pro Sestio: Messoria se corbe contexit. Diminutiuum est *Corbula*. Cato dicit *Corbulae* amerinas quatuor villico necessarias esse. id est, ex amerina salice cōtextas, fuit enim Amerina vrbs vmbriæ, quōdā salicibus ferax: vnde Verg. Atq; Amerina parit lente retinacula viti.

Catinus, seu Catinum, vas dicitur, in quo iurulentum aliquid ad escaniam mensam reponitur. Horat. lib. 2. Serm. Augustō que vagos pisces vrgere Carino.

Chyttra, seu *Chyttron*, Latine dicitur olla. Idem sibi voluit Chyttrapos, & Chyttrapidia.

Cissimbium, dicitur ligneum poculum ex hedera, quod Homerus Cyclopi ab Vlyffe datū scribit. Huius poculi Euripides & Callimachus apud Macrobi. meminerunt.

Clepsydra, dicebatur vas vitreū modico foramine pertusum horas demerens, in cuius fundo erat canalis guttatim aquam emittens. Nunc Clepsydras plerique vocant ea vascula multis subter foraminibus pertusa quibus æstiuo tempore horti irrorantur.

Coculum, vas æneum aptum actionibus. Plaut. *Æneis* coculis excocta est mihi omnis materia. Marcus Cato vtitur.

Colum, vas est vinarium, contextum viminibus, dictum à colando. Virg. Cola que prælorum fumosis diripe testis.

Cophinus, Græca est dicitio. Corbē Latine interpretatur Priscianus. Iuuenal. Saryr. 3. ludæis quorū Cophinus, scēnūmq; supellex.

Coryla, vas est aptū bibendæ aquæ aut vino, quo Diogenē vsūm fuisse ferunt. Capit autem sex vncias. Martial. lib. 8. Posthunc in Coryla rala selibra data est. Capitur etiam Coryla pro manus cōcitate Coryla animalia dīcuntur garrula.

Crateram, Nonius ait esse vas vinarium: Crateram verò olearium. Ego differentiam hanc credo nihil fieri ab auctoribus Virg. Crateras magnos statuant & vina coronant. Idem: Craterasque duos statuas tibi pinguis oliui. Ouid. 2. Fast. Coruus inauratum pedibus cratera recuruis Tollit. Rarissime Cratera femineatæ reperitur, si reperitur.

B

Creterra, vas est aptum hauriendæ aquæ, nos situlam vocamus. Neuius apud Nonium: Vidimus præter amnem creterris sumere aquam ex ponte.

Cucuma, vasa sunt ænea ad calefaciendam aquã. Ambrosius, Dij tui aut ærei sunt, ex quibus Cucumæ melius fuit ad vsus hominũ.

Culigna, vas est potõriũ. Carø: Culigna in scenogracoposito vt bene oleat. In eo vinum tantum reponebatur.

Cumera, vas est frumentariũ, seu quo frumẽta reconduntur. Horatius lib. 1. Serm. Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris.

Cuppe, dicuntur maiora vasa ex ligno ad condiendum vinum, in quibus vinitores pedibus primum vvas calcant. Lucan. lib. 4. Nanque ratem vacuæ sustentant vndique cuppæ.

Cyathus, paruum est poculum vinarium. Hinc Cyathissare Plautinũ vocabulum, id est, bibere. Stare ad cyathũ, dicuntur pinceræ & prægustatores, qui principibus vinum præministrant. Hora. Puer quis ex aula capillis Ad cyathum statuetur vnctis? C. Memmius obiecit Iulio Cæsari, quod ad cyathum & vinũ Nicomedi steterisset. Authore Tranq.

Cymbium, poculum est vinarium à cymbæ similitudine nuncupatum alij Cymbium per syncopam dictũ putant, quasi Cysymbium, vt est apud Macrobiũ. Varro apud Nonium: Item erant (inquit) vasa vinaria, sicut cymbium. Aquilina pateræ, gutti, Sextarij. Est tamen Cymbium lacti quoque poculũ, Verg. Inferimus tepido spumantia Cymbia lacte.

Crossus, vas est cui oleum & vnguenta imponũtur. Plutarch. in Aristide: Subsequuntur lactis & vini libationes in amphoris, Olei quoque ac vnguenti Crossos liberi adolescentes deferunt.

Cyrtum, vas est piscatoriũ, quod in alueorum angustiis terræ insigitur, vt eò se intromittant pisces.

Cotabus, vocatur phiala seu peluis ænea. Interdum capitur pro genere potionis.

Cirnea, vas est vinarium. Plaut. in Amphitr. Cadus erat vini, inde impleui Cirneam.

Cullis, calices erant fictiles, quibus pontifices virginẽsque Vestales in sacris utebantur. Horat. lib. 1. Carm. Diues & aureis Mercator exsiccet Cullulis Vina Idem in Arte: Reges dicuntur multis virgere cullulis Et torquere mero, quem perspexisse laborant.

Cratæon, *Cranion*, *Cylichmides*, pocula sunt apud Cælium Apud Lacones fuit *Cothon*. Vnde A crato cothonas vocant merum vberitim haurientes. Et ebrietas Cothonismus dicitur. Sunt & *Cononia*, de artificis nomine.

Cybellum, dicitur à Græcis poculũ ad interna proclynatum. Vocatur

catũ & *Amphycybellum*, velut vndique intrò inflexum.

Depesta, fuit poculi genus, quo utebantur vetustissimi.

Diota, vas erat fictile, & vtrinque ansatum, aptissimum seruadò vino. Hora. lib. 1. Car. Atque benignius Deptome quadrimum Sabina O Thalarche merum diota.

Discus, vas est escarium in quo reponuntur carnes & alia cibaria. Apul. Cœnarum reliquiis discus ornatus. Capitur etiam pro lude & rotundo lapide, quem in sublime iaculabantur iuuenes. Ouid. lib. 10. Splendescunt, latique ineunt certamina disci, Quem prius aërias libratum Phœbus in auras Misit, & oppositas discicit pondere nubes.

Dolia (inquit Nonius) vasa sunt grandia, in quibus vinũ reconditur. Carø de re Rust. Eos conculcatos in dolia picata indito.

Duennodia & *Trimodia*, vasa sunt rustica, quibus rustici in ferendo frumento vtuntur. His vocabulis vtitur Columella.

Fiscina, vas est vimineum, aut iunco textum. Plinius: Frõdarias fiscinas quatuor implere fundatorẽ iustũ esse autumat. Est autem propriè vasculũ illud quo exsiccatũr casei. Vergilius in Coppa: Sunt & caseoli, quos iuncea fiscina siccat. Diminutiũ est *Fiscella*, idem vasculum virgulẽũ significans, quo lac colatur, dum caseus imprimitur. Vergil. Et gracili fiscellam textit hibisco. Tibullus lib. 2. Tunc fiscella leui dextera est vimine iunco. Vtraque etiam dictio capitur pro vase, in quo maioris summa pecunia reponitur. Asconius: Spartæ, Sportulæ, & Sportellæ nummõrum sunt receptacula. Et Sacci, Sacculi, & Saccelli, Crumenæ, Manticae, & Marsupia, Item Fisci, Fiscinæ, & Fiscellæ.

Fideliam, Nonius ait vas esse Samium ad plurimos vsus. Plautus in Aulularia: Multũ congialem plenam tibi faciam fideliam.

Fricorium, dicitur sartago, in qua quid frigitur. Nomen à sono deductum.

Futis, vas erat, aquarium, quo aqua in triclinium infundebatur.

Guttus, poculus erat, quo in sacrificiis utebantur, quod fortè oris esset angusti, & guttatim distillaret. Plin. lib. 16. ca. 39. Manius Curius iuravit se ex præda nihil attigisse, præter guttu faginũ, quo sacrificaret.

Gabata, vasa erant concauata, in quibus reponebantur pulmentaria & edulia. Mart. lib. 7. Transcurrunt Gabatæ, volatque læces; Has vobis epulas habere lauti.

Gutturium, vas est gutturosum, ex quo aqua guttatim manat ad lauandas manus. Fluit autem stillatim propter oris angustias.

Gaster, genus est vasũ. Gasteriũ dixit Aristophanes: Qualis est huiusmodi forma non reperi.

Hydriam Latine vocamus urnam aquariam. Budæus: Lagenam vas est ea forma, qua hydriæ fistiles hodie à Bellouacis importantur.

Heracleum, dici volunt poculum, in quo enauigauerit Hercules, ac esse Solis proprium. In eo genere sunt *Ethanium* & *Hemionus*. Fuit & *Holmon*, poculi genus Ceratio simile.

Isthmus, poculum erat Cypriis peculiare, teste Cælio.

Lintes, genus est dolij rusticani. Tibul. lib. 1. Aut mihi seruabit plenis in lintribus uas. Est etiam lignum cauatum instar nauiculæ. Vnde & pro naui solet accipi.

Lanx, vas est latum & rotundum, minus excauatum quam patina. Aptæ erat lanx rebus diuinis. Vergil. lib. 2. Georg. Lâcibus & pâdis fumantia reddimus exta. Capitur etiam pro vase escario. Iuuenalis: Aspice quam magno distendat pectore lancem.

Lasanum, vasculum est ad euacuandum ventrem. Horat. Te pueri Lasanum portantes Oenophorumque.

Lebetes, dicuntur vasa ænea apta coquendis carnibus, aut aliis rebus. Ouid. lib. 12. Et prima pocula pugna Missa volant, fragilisque cadi, curuque lebetes. Virgil. lib. 3. Aen. Ingens argentum, Dodo, nâotique lebetes.

Larcos, vas est, in quo feruntur carbones.

Lecythus, vocatur ampulla olearia. Hinc prouerbiū: Lecythus pinguior, Hiero. lib. 3. Reg. Hydria farinæ non deficiet, & lecythus olei non est imminutus.

Lepista, vas est ampullæ simile. Varro de vita patrum apud Nonium: Aliqui venditât oleum, Lepistæ etiam nunc Sabinorû, sicuti pauperioribus plerisque aut fistiles sunt, aut æneæ.

Luter, vas est, quo diluitur vinum, & immiscetur aqua. Hieronymus in Iouinianum vitur.

Labrum, vas est aptum balneis & thermis. Dictum à lauando. Cicero in Episto. Labrum si in balneo non est, fac ut sit.

Lebastum, & *Lesbium*, Cælius reponit inter pocula, & *Lyciurus* inter phialas.

Lagena, vas est fistile, ad formam hydriæ: à tereti enim collo distenta laxitas sensim ad imum gracilescit. Mart. Nulla catenatis pila est præcincta lagenis.

Malluuium, seu malluuiam, vas est, in quo lauantur manus.

Mânisterna, vrceus est aquari. Pla. Ester mânisternâ cû aqua foras.

Matella, vas est vrinarium, & in quod emittitur lotium. Mart. lib. 10. Dispercam si tu Pyladi præstare matellam Dignus es, aut porcos pascere Pirithoi. Diminutiuum est *Matellio*, eiusdem significationis; Varro: Postularet Trulleum, matellionem, pelium. *Mergus*, mergoris, nomē est vas à mergedo dicti. Capitur fortè p. l. titula.

Metretas, nomen est mensuræ. Interdum accipitur pro amphora vinaria seu alio vase. Martialis lib. 5. Plurimus Hispanas mittet tibi nauta metretas. Iuue. Saty. 3. At his tignum capiti incutit, ille metretam.

Mistarius, vas quo vinum aqua miscebatur. Lucil. Vrceus aut gemina longus mistarius urna.

Mortarium, vas est in quo aliquis tunditur pistillo. Plaut. in Aul. Cultrû, securim, pistillû, mortariû, quæ vtenda vasa semper vicini rogant. Aqua in mortario tundere: adagium est de inani opera.

Mulctra, quandoque capitur pro vase in quo mulgetur. Virg. lib. 3. Georg. Quàm magis exhausto spumauerit vberemulctra, læta magis pressis manabunt vbera mammis.

Metanipstrum, calix erat quo post cœnam utebantur veteres, ubi lauisent.

Mastus, à Paphis nuncupatur poculum.

Matallides, quoque eiusdem iunt vsus.

Nassa, vas est piscatorium, quo quum intravit piscis, egredi nequit. Cic. ad Atti. lib. 15. Ex hac nassa exire constituit, non ad fugam, sed spem mortis meliorem.

Nasterna, vas est aquarium, an satû, ac patens. Varro de Re rustica: Vt ex ære, athena, vrceos, nasternam faceret.

Nanum, vas est breue & latum. Calèpinus ait, aliter dici Situlum barbatum.

Nestorida, Cælius ait poculum fuisse, quo sit vsus Nestor.

Obba, genus est poculi. Pöta. in Leppidina: Obbam lactis, & hæc fumanti farta canistro.

Oenophorum, vas est vinarium, aptum ferendo vino, vt Græca compositio docet. Iuuenalis: Tandem illa venit rubicundula totum Oenophorum sitiens.

Olla, Genus est vas. Varro: Cato ait uam vineam in ollis commodissimè condi. Plinius lib. 34. Quidam in ollis fistilibus tusam vrunt ac lauant mortariis, postea siccant. *Aula* in eadem significatione potest accipi. Vnde Plautinæ Aululariæ inditum nomen.

Orca, vas est capacissimum, Hispanis peculiare, quo salsamenta, vinum & oleum & salsgama condebantur. Nomen traxit ab Orce marinæ similitudine. Persius: Angustæ collo nõ fallier orca. Item Varro apud Nonium.

Oxybaphum, dicitur vas acetarium. Cratinus posuit pro poculo.

Oryx, calix erat ligneus.

Patella, vas est latum & aptum condendis opsoniis. Horat. lib. Epist. Nec modica cœnare times olus omne patella.

Peluis, vas est aquarium, in quo propriè pedes lauantur, quam-

uis etiam dicatur de aliis rebus.

Perisillum vas erat picatum, in quo seruabantur vnguenta.

Phiala, vas erat vinarium, aut aquarium. Iuuen. Saty. 5. Virro tenet Phialas, tibi nō committitur aurum. Cōstabatur enim auro. Nostri phialas vocāt vasa vitrea, in quibus acetum, aut aliquid simile reconditur.

Patera, poculum est latum ac patens. Verg. lib. 4. Æne. Ipsa tenens dextra pateram pulcherrima Dido.

Patina, vas est in quo dapes elixæ & iurulentæ ferūtur ad mensam: a petendo, vt liquet.

Pelluum, seu Pelluuia vas quo lauantur pedes, à perluendo.

Poculum vas quo bibitur. Verg. Pocula bina noua spumantia late quotannis. Idē lib. 2. Georg. Pocula si quando sœnæ infecere nouerca. Diminutiuum est Pocillū. Plautus: Tecum vnā postea, tecū æque pocilla potitet. Hinc Pocillatores dicūtur pincernæ.

Pollubrum, vas aquatile ad lauandas manus. Fabius Pictor apud Nonium: Aquam manibus dato, pollubrū sinistra manu teneto.

Præfericulum, vas erat aneum sine ansa, & patens, quod in sacrificiis solebant præferre.

Psyceter, vas est ad vsum mensæ celebre, teste apud Cælium Polluce. Ipsum refrigerandi commoditatibus destinatum erat. Psyceteres tamen Nicander posuit pro vmbrosis locis. Plutarchus pro vase, in vita Alexandri magni: Glaucum medicum (inquit) in Theatro nactus absentem, caprum prandit assatum, & ingentē vini Psyceterem hausit.

Pyrophorum, vas est grandius, cui succensa imponuntur ligna.

Podonipterium, vas est, in quo pedes lauantur: vnde & vocabulum inditum à Græcis.

Panathenæicum, nomē est poculi, apud Porsidonium, quo etiam in genere sunt Pellicæ.

Pelle, seu Pellides, vasa sunt quibus excipitur lac, dum mulgetur. Inter pocula etiam numerantur *Pristis*, *Prochyris*.

Panaria, dicuntur vasa viminea, quibus panes inferuntur ad mensam. Statius lib. 1. Syl. Hi panaria, candidasque mappas subuectāt, epulāsque lautiores. Diminutiuum est *Panariolum*. Mart. Cum panariolis tribus redisti.

Panopsis, vas est escarium. Mart. Cui portat gaudens ancilla papropside rubra Alecem.

Qualls vas est vimineū, per quod vinum è prælo guttatim defluit, quum calcatur vna. Verg. Tu spisso vimine quallos, Collaque prælorum fumosis diripetectis. Capitur etiam *Qualls* pro calathō, in quo virgunculæ suos reponunt fusos.

Rhy-

Rhytium vas est lunari specie. Martial. In Rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

Sympium vas erat vinarium, quo utebantur in sacrificiis. Iuuen. Sat. 6. Sympium ridere Numæ, paruumque catinum.

Sagana dicitur vas in quo aliquid teritur. Nomē est etiam veneticæ apud Horatium.

Salinum, vasculum est in quo sal reponitur ad mensæ vsum aut sacrificia Horatius: Viuitur paruo bene, cui paternum splēdet in mensa tenui Salinum. Perius: Purum & sine labe thlintum.

Sartago dicitur patella, in qua caro frigitur: aliter vocatur *Frisorium*. Hieronymus: Iussit ignem admoueri, & adhuc spirantē torteri in sartagine.

Scaphium, vas est excrementitiū, & ad recipiendā corporis fecē. Aliter vocatur *Matella*. Iuuenalis Saty. 6. Et ride positus scaphiū quū sumitur armis. Capitur quādoque pro omnivase lati orificij. Lucretius li. 6. Et armēta simul ferri, furere intus ahenis In scaphiis.

Scyphus vas est potorium Herculi dicatum, quo veteres in cōuiuuiis & sacrificiis utebātur, Cælius ait, Scyphos quasi Scythos, à Scythis populis, quib. frequēs est ebrietas. Hinc Scythi ilare, id est inebriari. Inter Scyphos laudātur in primis Bœotij, quib. Hercules primū in expeditionibus vsum est. Deinde Rhodiaci, sequētib. Syracusis. De Scypho Ver. Et sacer impleuit dextra scypho.

Scutula, seu Scutula, vas est forma rotūda aliquāto minor disco. Martialis acceperit pro vase octo vnciarū. li. 8. dicens: Bessalem ad scutulam longo peruenimus æuo. Nos etiam Scutellā dicimus.

Scutrisca vas est itidem rotundum, quod à scuta videtur deduci. Consule Catonem de re Rustica.

Seria, vas est oblongum & fictile. Lilius: Et in vico histrio, fontem tanta vi aquæ fluxisse, vt serias, doliaque (quæ in eo loco erant prouoluta) velut impetus torrentis tulerit.

Sitarchia, vas est repositorium cibi. Hieron. lib. 1. Regū: Panis deficit Sitarchiis nostris, & Sportulam non habemus.

Situla cista erat, qua suffragia populi colligebantur in creādis magistratibus, ligibusque ferēdis. Dicimus & Sitella. Cic. pro Cornelio: Neque maius est legere codicē quum intercedatur, quam sitellam ipsam ipso cum intercessore deferre. Situla etiam capitur pro vase quo aqua hauritur Plautus: Si hanc situlam accepero, omnem illi puteo animam inter traxero.

Sportula, seu Sportula, vas est vimineum, canistro non dissimile. Aliter potest vocari *Corbis*. Sallustius lib. Histor. E muris canes Sportis demittebant. Capitur etiam pro distributione pecuniæ in populam, aut cibis ipsi qui distribuēbantur. Iuuenal. Saty. 1.

Nunc sportula primo Limine parua sedet.

Suturnium, vrceolus est, seu guttus, ex quo aqua in pelluuiū distillat.

Sytropes, Sytropedis, vas est fictile tribus sultum pedibus.

Strigilecula, est genus vasis. Apuleius: Luxtaq; honestam strigileculam recta fastigatione clausulæ, flexa tribulatione ligulæ, vt & ipsa in manu capulo, &c.

Solum, vas erat, quo lauabantur, qui nolebant in thermis sudare. Factum est olim tanto sumptu, vt esset argenteū, quo mulieres lauabantur. Mar. lib. 2. Zoile quid solium subluto podice perdis.

Syriscum, vas erat plexile, in quod coniciebantur fici.

Seleucides, Athenæus pro poculis posuit.

Stammium, à Polluce numeratur inter vasa vinaria.

Sinum, vas erat sinuosum, aptum condendo lacti. Virg. Sinū lactis, & hæc tibi liba Priape quotannis.

Synthesis, vas est fictile, ex diuersis vasis compositū. Statius li. 4. Syl. Vnam mittere synthetin quid hortos Alborū calicum, atque cacaborum?

Tepidarium, vas est in quo aqua temperatur.

Tinnia, apud antiquos vasa fuerunt vinaria.

Toriental, vas est, tertiam partem sextarii capiens.

Trua, seu diminutiuum Trulla, genus est vasis, dictū à terendo. Eo vase aqua fundebatur in lauatinam. Fiebat Trulla ex are Corinthio, & argento. Martialis posuit pro Scaphio li. 9. dicēs, Clinicus Herodes Trullam subduxerat egro. Horatius pro vase portorio, dicens: Qui Veietanum festis potare dicbus Campana solitus Trulla, nappamque profestis.

Trulleum, vas est latum & aquatile, quo perluuntur manus. Varro apud Nonium: Itaque ea sibi modò ponere ac suspendere quæ utilitas postularet, Trulleum, matellionem, peluim, nasiternam.

Talarus, vocatur calathus, qui cõrexitur viminibus, in quo coagulatur caseus.

Thyagelus, dicebatur ossa, in qua percoquebantur fructuum primitiæ in honorem Apollinis.

Thyagelaphum, Cælius numerat inter pocula.

Thericleum, poculum est vinariū, in quo bibitur, à Thericle quodam inuentore nominatum. Hinc natū adagium, Thericlei amicus in parasitos, & amicos mensæ.

Vannus, sceminci generis, vas est latum & vimine contextum, quo sordes à frumētis auferuntur. Alij cribrū cereale vocant. Columella: Ipsæ autē spicæ melius sustib. tundunt, vānis expurgātur.

Vrta, vas est fictile, quo hauritur aqua. Pontanus. Non rini cre-

pitat-

pitantis opem non fictilis vrne. In vrna etiam quandoque vinum & oleum reconduntur. Cato de re Rustica: Vrna olearia, vrcei aquarii, vinaria vrnae, & alia vasa aenea Capuę. Dicimus etiam Vr-narium, Testis apud Nonium Varro.

Vrceus, vas, quo aqua effunditur in vrnam. Diminutiū est Vrceolus. Cato de re Rustica, de hoc & aliis cõpluribus sic ait, Item in cella olearia hæc opus sunt: Dolia olearia, & opercula, & labra olearia xiiii. Conchas maiores duas, & minores duas, Trullas aneas tres, Amphoras olearias duas, vrceum aquarium vnum, vrnam quinquagenariam vnam, sestarium olearium vnum, Labellū vñ, infundibula duo, Spongias duas, Vrceos fictiles vrnales duos, Trullas ligneas duas.

VESTIMENTORVM GENERA.

A *Bolla* vestis erat tragica & grauiorum personarū. Ea utebantur externi reges: erat enim magni splendoris & pretij. Martialis lib. 4. Carea quæ nudi tegit vxor Abolla grabati. Idem lib. 3. Nescit cui dederit Tyriā Crispinus abollā. Suetonius scribit Pompeiū quendā baculo percussum fuisse à Caligula, quod spectacula ingressus cõuertisset omnium oculos fulgore purpureę Abollæ. De hac Iuuenalis Saty. 3. Atque audi facinus maioris Abollæ.

Adasus, tunica erat ab humeris non consuta.

Amictorium, indumentū erat pectoris, quo dormientes se intuebant, ne nocturno frigore offenderentur. Erat autem ex lino, mulieribusque maximè in vsu.

Aulea, teste Nonio, genus erat vestis peregrinæ. Nos Auleum dicimus velamen beluatis intextum picturis. Aliter dici potest.

Peripetasma, *Periproma*, & Tapes seu Tapetū. Virg. li. 1. Aenei. Aulais iam se Regina superbis Aurea composuit sponda.

Amphitapa, dicuntur vestes, villos vtrinq; habentes, Lucilius apud Nonium: Amphitape villis ingētibus molles, & si aliud quid deliciarum.

Arsineum, auctore Festo, ornamentum erat capitis mulieris.

Anaxyrim, Cælius ait indumentum fuisse Persis peculiare. Nos Pileum dicimus.

Brachialia, dicuntur brachiorum tegumenta, vt Tibialia tibiarum. Plinius lib. 25. Nec vilo malo medicamento lædi posse, aut veneno (si quis in brachiali habeat) arbitrantur magi.

Erat & *Burhanicum* genus cuiusdam vestis.

Bracchia, vestimentum erat Gallis quondam peculiare. Vopiscus: Gallicis, inquit brachis ornatus Tetricus in triumphū est ductus. Lampridius ait, Alexandrum principem inter militaria vestimenta brachchas donasse. Hoc etiam utebantur Sarmatae.

Bardocucullus, vestis erat Gallica, vnicuique tempore idonea, cum qua milites imbrium tempore iacebāt in castris, & in agris rusticis. Lucanus lib. 2. Urbica Lingonicus, Tyriathina bardocucullus.

Batrachides, vestes erant viriles & floridæ, quæ nomē traxerunt à colore ranæ, quæ Batrachos Græcè dicitur. Similis propè erat *Bardiacus*, sed sine cucullo, id est capitis ligamento.

Birvi genus est vestis Gallicæ, quo capita integuntur.

Cyclas vestis est fœminea, & in rotunditatem formata. Sidonius ait, pronubam Cyclade honorari, sicut toga senator honoratur. Alexander Romanus Imp. (Autore Lâpridio) dicere solebat, matronas regias contentas esse debere Cyclade, quæ sex vnciis auri plus non haberet. De Cyclade Iuuenalis Satyr. 6. Hæ sunt, quæ tenui sudant in Cyclade. Cycladati dicuntur induti Cyclade. Trâquillus de Caligula: Sæpe depictas, gemmatasque indutus Penulas, manuleatus & armillatus in publicum processit. Aliquando sericatus & Cycladatus.

Centio vestis est crassa variisque pannis & partibus cõfuta, ad quæ alluisse videtur Horatius in Artè dicens: Purpureus lati qui plèdeat vnus & alter Assuitur pãnus. Iuuenalis Satyr. 6. de Messalina Imperatrice: Intrauit calidum veteri Cõtone lupanar. Nomades, autore Strabone, tentoriis vtuntur Centonum instar pilo cõtectis. Centones per similitudinem vocãtur carminis genus, ex diuersis carminibus, & carminum fragmentis hinc atque illic accersitis, cõfutu: qualis est Aufonij Cõtõ nuptialis, ex Vergilianis carminibus cõcinnatus. Hinc natum adagium. Farcire cõtõnes: id est: commētitiis nugis auditores ludere. Plautus in Epidico: Quin tu, inquit, alium quæras, Cui centones farcias, id est, quæ tu gloriofis mendaciis expleas.

Calantica, tegmen erat capitis muliebre. Tullius in Clodium: Quum calanticam capiti accommodares.

Caliga, tegumentum est tibiariũ. Hinc Caligati, caligis induti. Imperator Caligula nomē sumpsit à caligis quas margaritis refertas primus portauit. Aufonius: Caius cognomen caligæ cui castra dederunt.

Calipyra, gen⁹ erat vestimēti, quo mulieres integebãt sua capita.

Caltila, vestis nomen sumpsit à Calta herba, seu viola coloris lutei.

Capitia dicuntur tegumēta capitum, Varro apud Noniũ: Nec capitia, nec strophia, neque zonas.

Capidulum, idem significat quod capitium.

Casula dicebatur palliolũ, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebãtur. Varro: Castulam mulier sumpserat pro succula. Hæc

etiam

etiam *Periconium*, & *Præcinctorium* appellatur.

Causia, seu *Caica*, tegmen est capitis ad calores. Valerius Maximus: Quemadmodum Autigonus caput Pyrrhi texit *Causia*, qua velatum caput more Macedonum habebat.

Chalasis tunica erat laxa & muliebris, (vel vt alij malũt) nodus tunica muliebris, quo connexa circa ceruicem tunica sumitur.

Campestre dicitur lumbare, seu subligar, quo integuntur lumbi. Horat. lib. 1. Epist. Penula solstitio, campestre niualibus auris.

Chraodita vocatur tunica proluxa, vltra brachia manus operiẽs. Peculiaris est Dalmatarum genti. Eius pãnum Galli Dalmascum vocant.

Chlamys, dicitur vestis militaris pallio strictior, & breuior. Val. Flac. lib. 6. Non auro depicta chlamys, non flaua galeri Casarides. Plautus ad ornatũ militis ait opus esse chlamyde, machæra & peltæ. Trâquillus in Tiberio accipit pro veste puerili: Munera, inquit, quibus à Põpeia, Põpeij sorore, in Sicilia donatus est, chlamys, & fibula. In Caligula verò posuit pro veste militari, dicens: Vt sæpe chlamyde, peltæque, & galea armatã, & iuxta ad equitãtẽ militibus ostenderit. Chlamydati dicuntur induti chlamyde. Plaut⁹ in Pseudolo: Quis hic homo chlamydat⁹ est, aut vnde est? *Chelna* vestimētum erat, quod aliis omnibus superponebatur. Nos *Lanam* dicimus.

Colobitã, tunica erat sine manicis, qua vtebãtur quõdã Romani.

Crocotula, vestis crocci coloris Plautus. *paragiata*, *Castulam*, aut *Crocotulam*.

Crocoton, genus est vestis rotundæ, ac sumbriatæ, qua vtebantur diuites matronæ. Numeratur à Festo inter delicatas vestes. Hinc adagium natum, *Feli Crocoton dare*, quũ indignis honor exhibetur.

Candys, indumentum erat persicum, & regis quidem Haliporphyros. Plutarchus in Alexandro Magno: Nunquã tamẽ vt Macedorum amictum barbarum nimis & ab se alienum assumeret, induci potuit, semper anaxyridas, Candyndyn, tyarimque repudiãns.

Cucullus, vestis erat quæ implicabatur collo. Nostri monachorum gestamen vocant, quod relinquere planè sit nefas. Cucullã tamẽ dicere malunt fratres heremitani. De Cucullo Martialis li. 10. pullo Meui⁹ alger in cucullo. Iuue. Satyr. 6. Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos. Geor. Valla ait breue esse tegmen, & vile, quo caput humerique ad arcendam pluuiam conteguntur.

Chitã vestis erat prætenuis, & simplex, quæ fiebat lino. Capitur etiam pro thorace: vnde & Homerus Chalcocironas Achæos vocauit, tanquam æneis præmunitos tunicis.

Conop.

Conopeum, genus erat tentorii ad culices prohibendos, quo maxime utebantur Alexandrini, qui Conopeis lectos operiebant, ne à culicibus infestarentur. Proper. lib. 3. Fœdâq; Tarpeio Conopea tendere saxo. Horat. in Epo. Intérq; signa turpe militaria Sol aspiciat Conopeum.

Cinctus Gabinus, toga erat sic in tergū reiecta, vt lacinia eius reuocata hominem cingeret. Ea utebantur Romani cōsules bellum indiēturi. Virg. lib. 7. Æneid. ipse quirinali trabea cinctus; Gabino Insignis reierat stridentia limina Consul. Porrò Cinctus viro- rum erat, Cingulum mulierum.

Castrum, lintheolum erat purū, & candidum, sic dictum, quòd oras haberet circuncisâs, authore Nonio.

Carbasus, (inquit idem) pallium est quo flumina amiciuntur, aut opulentia. Sericeum erat, aut lino tenui. Virg. lib. 8. Æn. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus.

Culcuram Nonius ponit inter genera vestimentorū. Est autem tela illa, seu lintheum, quod dormientibus nobis ad quietem supponimus, cuique plumam inculcamus. Mart. Fraudata tumeat facili tibi culcitra pluma.

Cassica, nomē est vestis, qua utebatur Græci milites. Cassianam vocauit Eustathius, à nomine Cassij montis.

Capys, tunica erat Persarum manicata.

Calasiris, fuit itidem Persarum vestis omnium pulcherrima. Herodorus in Euterpe: Vestibus amiciuntur lineis circa crura sumpribriatis, quas Calasires appellât, super quas candida ferunt amictula tanquam superiecta.

Massiliensium erat *Cortheus*, Babyloniorum *Cannaces*.

Diphthera, pastoritium erat indumentum ex pellibus. Herodotus scribit Ionas Biblos dicere Diphtheras, quòd aliquâdo Bibliorum, seu papyri penuria, pellibus vterentur tum caprinis, tum ouillis. Alio nomine vocatur *Beta*.

Diplois, dicitur duplex pallium, vt dictio monstrat. Diploidion Cælius numerat inter vestes mulierum proprias.

Dalmatica, genus est vestis, quæ à Dalmatis populis (apud quos frequens fuit vsus) nomen sumpsit. Hac dictione vsus est Lampridius: Dalmaticatus, inquit post cœnam ambulabat.

Dextrocheria, dicuntur dextrarum manuum ornamenta. Alio nomine vocantur *Dextrariola*. Iulius Capitolinus scribit, Maximum Imperatorem pollice fuisse ita vasto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro annulo.

Dorsualia, dicuntur tegmenta, quibus integuntur equi. Iul. Capitol. Processerunt. &c.

Endromis

Endromis, vestis erat hirsuta & longiore villo, quibus utebantur in gymnasio & theatro ad munera arenæ exercenda mittebatur autem ex Gallia ob peritiam textorum, qui illic habebatur præstantissimi. Martial. lib. 4. Dona peregrinam mittimus Endromidem. Hæc vestis exigui erat pretij, licet à diuitibus tantū vsurparetur. Nam soli diuites in gymnasiis solebāt exerceri. Idem Martial. Pauperis est munus, sed non est pauperis vsus, Hanc tibi pro togula mittimus Endromidem.

Encimibomata, vestes erāt quædã puellares, Cato de liberis educandis apud Nonium: Vt puellæ habeant potius in vestitu chlamydes, Encimibomata & Parnacidas, quàm togas.

Ephestris, à Græcis dicitur, quàm milites armis superponunt.

Epitogium, dicitur pallium, quod superponitur togæ. Verbum est bigenum ex Græco & Romano compositum.

Exomides, erāt vestimenta quædã, quæ aliis tunicis superponebantur. Sunt qui Comicorum fuisse putent.

Flammea, erant indumenta capitis, quibus matronæ & nubentes utebantur ad velandum pudorem in nuptiis. De his videtur intellexisse Seneca. Cui cōiugio corpora velas captiue pudor. Lucan. lib. 2. Lutea demissos velarunt flammea vultus.

Forensia, vestimenta erant, quibus Romani utebantur in foro, Aliter vocantur togæ forenses. Suet. in Augusto: Forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculum habuit.

Feminalia, seu Femoralia dicuntur feminum seu femorū tegumenta. Femina enim pro femoribus capiuntur. Plin. Prioribus pedibus femina onerāt, propter id natura scabra. De feminalibus Suet. in Augusto: Hyeme quaternis cū pingui toga tunicis & subucula, & thorace lanco, & feminalibus & tibialibus muniebatur.

Gausapina, vestis erat villosa, non tamen onerosa. Martialis: Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus, Propter sexcentas Baccara Gausapinas.

Galericulum, capitis indumentum, quo crines operiebantur. In vsu erat palæstritis, ne capilli eorum cæromate cõtaminarentur. Suet. scribit Othonem Galericulum capiti propter raritatem capillorum adoptasse: vbi Galericulum accipit pro adulterina coma, quæ ex alienis capillis instar galeri conpingitur, & ita graphicè capiti annectitur, vt à vera coma internoici nequeat. De hoc Mart. Ne luter immundum nitidos, cæroma capillos, Hac poteris madidas condere pelle comas.

Galerus, dicitur capitis tegumentum factum instar galæ. Poetarum fingunt Mercurium in ferendis Deum mandatis vti galero. Claudianus lib. 1. de Raptu: Cyllenius astitit ales Somniferam qu.

quatiens virgam, tectulūque galero.

Gabanium, habitus est Græcicus oblongis manicis, quo nunc videntur plerique Itali.

Hemitogium dicitur media pars togæ. Ratio dictionis nota.

Hypetibos dicitur subucula, estque potifici. Autore Hieronymo.

Hemidiploidion numeratur inter muliebres vestes.

Ianthina dicitur vestis violacea. Mart. Coccina formosæ donas & Ianthina mœcha.

Impluvia, vestis erat, qua sacerdotes per imbrē vtebātur. Varro: Saliū quoque sereno tēpore Impluvia amictū fuisse criminabātur.

Indusium vestis erat, quæ super subuculam induebatur. Iudisiam, id est, indusio vestitus.

Insula, dicebātur fasciæ factæ instar diademati, è quibus vtrinque dependebant vittæ. Verg. Nec te tua plurima Panthu Labētē pietas, nec A pollinis insula textit. *Insulati* dicuntur insula operiti.

Ias, nomen est vestis apud Herodotum, scribentem: In quas quum alia ratione animaduertere non possent, vestem illarum in ladem mutauerunt.

Lacerna, vestis erat militaris, & coccinea. Erāt & Lacernæ albæ apud veteres, quibus vtebātur in spectaculis, & ad vñs theatrales. His albescentes togas (vt indicat Epigrammaticus) contegebant. De his intellexit Suetonius in Augusto, dicens: Ne quem posthac de cætero pateretur, in foro circove, nisi positus lacernis togatū cōsistere. Plin. lib. 16. Statimque augēt lacernarū pretia. Propert. lib. 3. Tu tamē iniecta tectū vesane Lacerna. vbi de militari intelligit.

Læna vestimentū erat, quod superponebatur tunicis omnibus. Verg. Tyriōque ardebat murice læna Demissa ex humeris. Greci *Epigraphon* dixerunt. Ab huius vestis vñs nomen traxerunt *Læna* Romanæ.

Lanetum, genus erat vestimenti confectum ex lana succida.

Laticlavus, vestis erat senatorij ordinis insigne, vt & Calceus lunatus. Tunice purpurā Plinius Latum clauum appellat. Suetonius in Augusto: Sumētri virilem togā tunica laticlavi resūta ex vtraque parte ad pedes decidit. Clauus etiā & Laticlavus (quod etiā Laticlavium dicitur) capitur pro senatoria dignitate: vt Ius annulorum aureorum, pro equestri ordine. Ouid. Curia restabat, clavi mensura coacta est. Tunica laticlavi texti cepit Plinij tēporibus, qui latiore clauo Tullum Hostilium è regibus primū vñs pdidit. Dicitur autē à textura, qua in mappis vñs fuisse docet Martia. Et lato variata mappa clauo. Ab hoc vestimēto Laticlavi dicuntur senatores, & senatorum filij Suetonius in Augusto: Binos plerunque laticlavios præposuit singulis alijs.

Limb

Limbo erat vestimētum muliebre, purpuram in imo cōsutam habēs. Verg. lib. 4. Æn. Sidonia picto chlamydē circumdata limbo.

Lumbare quo integuntur lumbi. Hieronymus: Sicut tu posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

Leuidensia genus est vestis vile raro tenuiq; textu. Hinc Munus leuidensæ, prouerbiali figura dicitur munus minimi pretij. Cicero ad Dolab. lib. 9. Epist. Sed ego hospiti veteri & amico, munusculum mittere volui Leuidensæ, crasso filo, cuiusmodi ipsius solent esse munera.

Mastruge, seu Mastruce vestes erant Sardis peculiare. Plautus Mastrugatus & plenus puluere.

Mollicina vestis à mollitie nomen sumpsit.

Multitia, vestes erāt tenues & lucidæ & delicatis aptissima: Fiebāt serico. Dicebantur autem Multitia, quod suauitate sua mulcerent Iuuen. Satyr. 2. Non facient alij, quum tu multitia sumas.

Mantile dicitur lintheū, quo terguntur manus. Verg. Tōsisque ferunt mātilia villis. Dicimus & Mantelum. Plautus: Nec his syphontantiis, nec fucis vllum mantelum obuiam est.

Manica, dicuntur manuum tegumenta. Hinc Manicæ vestes, quæ olim probro datæ sunt, & mollitici. Verg. Et tunicæ manicæ, & habent ridimicula mitræ.

Mammillare, indumentum erat ad compescēdas papillas mulierum mammosarum Martia. Taurino poterat pectus constringere tergo, Nam pellis mammas non capit ista tuas.

Myoson Armeniorum fuisse vestimentum dicunt, muris figura variè ornatum.

Erāt & *Mandyā* vestimenti genus, quo se vt lorica muniebant, Latini *Mantellum* dicunt.

Nebrides, vestes erant villosæ factæ pellibus ceruorum, quibus in sacrificiis Bacchi vtebantur. Sidonius: Rotat Entheca thyrsūm Bassaris & maculis Erithrææ Nebridos horrens.

Otho, apud Homerum nomen est candidi amiculi ex lana non ex lino, inquit Cælius.

Paludamenta, ornamenta erant, & insignia militaria. Ideo quum ad bellum exit Imperator, Paludatus dicitur proficisci. Cic. in Pisonem & Gabiniū: Exierunt duo paludati vulturi. Paludamēta dicuntur à palām, quod his induti palām conspicerentur. Plin. scribit, Coccū fuisse dicatū paludamentis Imperatoriis. Licet autem bellum & castrens Imperat. esset indumentum, paludati tamē erāt lictores. Liuius: Cum paludatis lictoribus profectus ab vrbe Brundisium venit. Paludati. (vt iā exemplis docuimus) dicuntur paludamētis ornati. Iuuenal. Satyr. 6. Cūnque paludatis ducibus præfca

præfente marito. Ipsa loqui recta facie, strictisq; mamillis. Paludamentum hodie Cottam armorum vocamus, inquit Budæus.

Penula, vestes erant seruorum, & pauperiorum. Optimæ texebantur ex lana Appula. Ea utebantur, ad arcendam pluiam, sed nunquam Imperatores. Galba amico roganti Penulam, non pluit, inquit, non opus est tibi: Si pluet, ipse utar. De Penulis Lampridius in Alexandro Seuero: Penulis intra urbē frigoris causa, ut senes uterentur, permisit. quō id vestimenti genus semper itinerarium, aut pluiam fuisset. Matronas, tamen intra urbem penulis uti vetuit, in itinere permisit. Horat. lib. 1. Epist. Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit quod Penula solstitio brumale nivalibus auris. Notatus est Caligula, quod penulis uteretur quæ Imperatorē minime decebat. Suet. Sæpe depictas, gematasque indurus penulas, manuleatus & armilatus in publicum processit. Augustinus Penulam accepit pro grammaticorum indumento lib. 1. Cōfess vbi ait: Quis penulorum magistrorum, inquit, audit aure sobria, ex eodem puluere hominem clamantem & dicentem, fingebat hæc Homerus. Vlpianus Iuriscōn. inter communia vestimenta (quibus vir & mulier promiscue utuntur) penulas numerat. Penularium dicitur penulæ repositorium, & Penulati penulis vestiti. Mart. lib. 2. Non ipse Codrus alpha penulatoretm.

Puluinar, Pulumus, & Puluillus dicitur, quod dormientium capitibus supponitur, a plumis pullorum, quibus fit. Catullus posuit pro plumeco, & geniali thalamo, in quo noua nupta quiescit um sponso, vbi ait Puluinar verò diuæ geniale locatur. Idem: culuinar complexa suo velabat amictu.

Palla, dicitur honestæ mulieris vestimentū. Stat. lib. 7. Thebaid. Et fibula rasilis auro Tænarum fulua mordebat Iaspide pallam. In Gallia viri etiam utebantur palla. Martial. Dimidiaque nates Gallica palla tegit.

Parnacides, vestes erant puellares. Varro apud Nonium.

Patagium, erat chlamy. aurea, quæ pretiosis tunicis superinduit. solebat. Patagiarj dicuntur vestimenti huius textores, Patagiarj eo induti.

Peplum, seu Peplus, vestis erat solennis, quæ viro vel fœminæ iniiciebatur. Plant. Nunquā ad ciuitatem veni, nisi quum inferitur peplū hodie Verg. Crinibus Illiades passis, peplūmq; ferebant. Lactatius grammaticus ait: peplū dici vestem, cadore eximio, aureis distinctā clauis sine manicis, quam vestitores deorū simula chris iniiciebāt. Peplū primò instituerunt Athenienses. Texebatur matronarū manibus, intraq; trienniū numini offerebatur, sed Mineræ in primis. Seruius ait peplum pallā esse fœminæ Mineræ consecratam

erat, Xenophon scripsit Peplū etiā cōuenisse viris. Lactatius Peplus dixit in masculino genere. His peplos, inquit, & indumēta pretiosa, quibus vsus velaminis nullus est, his aurū & argētū cōsecrat.

Periscelis, dicitur pectoralis mulierum fascia, seu simile aliquod indumentum puellare, aut (vt alij malunt) brachiorum est ornamentum, quod aliter Dextrocherium vocatur. Horat. lib. 1. Epist. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellā, Sæpe Periscelidem raptam sibi sentis. Mænader scripsit puellas gestare periscelidas. *Grenalia* vocat Cælius.

Perizonium pallium est præcinctum, quo nudæ virgines infra pupillas præcinguntur. Aliter *Præcinctorium* vocatur.

Pileus, seu Pileum, dicitur virile tegumentum. Persius: Hanc nobis Pilea donat. Cælius Sabinus iurisperitus testis est apud Gellium pileatos seruos venū solitos ire: quo nūcabat veteres, venundādi legē non esse operiendā, Corona signum erat captiuorum venalium: Pileus verò impositus demonstrabat eiusmodi seruos venūdari. Hinc pileus interira pro libertate capitur, cuius insigne est. Liu. Postremo die serui ad pileum vocati, & carcere vincti, emissi. Suet. in Nerone: Tantūmq; gaudium publicè præbuit, vt plebs pileata tota urbe discurreret. Idē in Tiberio: Seruis ad pileum frustra vocatis in Siciliam profugit. Serui enim (qui manumittebantur) accipiebant pileū capite raso. Sex. Aurelius: Oēs (inquit) Rōma adeo interitu Neronis exultauit, vt plebs induta pileis manumissionum tanquam sæuo exēpta domino triumpharet. Mart. lib. 1. Permittis puto pileata Rōma. In Saturnalibus ad exprimendā libertatē pileata erat Rōma: vnde idē Mart. Dūmq; decēt nostrū pilea sumpta Iouē.

Petasus, dici potest capitis tegmē, seu ymbraculum ad instar pilei formatū. Suet. in Augusto: Domi quoque nō nisi petasatus sub dio spatibatur. Cic. ad Cassium: Sed tabellarij petasati veniunt, comites ad portas expectare dicuntur. Plin. li. 26. scribit in summo labyrinthi Italici Petasum vnū omnibus Pyramidibus impositū fuisse.

Poderis, dicitur talaris tunica duplici syndone. Iosephus, Byssinam vocat. Hæc adeo arcta est, & strictis adeo manicis, vt nulla sit in veste ruga. Tales interdum habent milites, vt onere expediti aptiores sint torquendis hastis, aut vibrandis sagittis.

Polymita nomen sumpsit à multiplici liciorum varietate: nam mitos Græcè. siñū dicitur Latine. Hinc *Polymita* vestis dicitur multis licis contexta. Plin. Plurimis verò licis texere, quæ Polymita appellant, Alexandria instituit. polymitarj dicuntur, qui huiusmodi vestimenta conficiunt.

Prætexta, vestis erat patriciorum, ab eo dicta quod purpura prætextabatur. Hinc prætextatus papyrius dictus est ob loquendi, tā

cendique prudentiâ in ætate prætexta. Et prætextatus sermo dicitur ab antiquis, qui nihil haberet obscœnitatis. Pöp. Sextus lib. 16. de verbis priscis: Nefas, inquit, apud veteres habitum est, ut prætextati pueri verbis obscœnis uterentur, idcircoque prætextatum sermonem appellauerunt, qui nihil obscœnitatis referret. Quâ sententiâ apud Macrobiûm videtur probare Vctius prætextatus: Nam toga, inquit, prætexta eâ ratione pueris additur, ut ex colore purpuræ ingenuitatis pudor regeretur. Diuque negatum libertinis fuit, ut prætexta. Vnde etiam Prætextatæ fabulæ apud antiquos dictæ sunt quibus præcepta & monitiones ad optimos mores pueris tradebantur. Hora. in Arte: Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Contrâ tamen Suetonius in Titio Vespasiano, verba prætexta vocat impudica, qualibus solent uti lasciuientes pueri: Erat, inquit, diuicitatis plurimæ, & sic scurrilis ac fordida, ut ne prætextatis quidem abstineret. M. Tullius in oratione pro Murena scribit, filios triumphantium maxime prætextatos sedere cõsueffe in equis triumphatoris.

Pallium, vestimentum erat Græcis peculiare. Hinc Palliatæ comœdiæ, quæ scriptæ sunt secundum ritum & habitum Græcorum Palliatorum. Palliati, & Pallioli dicuntur induti pallio Suet. in Cæs. Dictatore: Vno quo sagati palliatæ, altero quo togati cum illustrioribus prouinciarum discumberent. Martialis: Hanc veloque facilis, quæ palliolata vagatur. De pallio Suet. in Augu. Togas insuper ac pallia distribuis. Idem in Cæsare Tiberio: Redegitque se deposito patrio habitu ad pallium & crepidas.

Pallium quoque vestimentum erat philosophicum. Herodes (ut est apud Gellium) quendam barbatus, palliatumque (qui ex eo habitu philosophus videri volebat) ita taxauit: Video barbâ & pallium, philosophum nondum video. Diminutiuum est Palliolum. Iuuenal. Satyr. 3. Vxorem comœdus agit, vel Dorida nullo cultâ palliolo. A Palliolo fit aduerbium Pallioliatim. Plaut. Pallioliatim amictus sic inaccessi ludibundus.

Phelonem pro quodam tuniculæ genere accipit Cæs.

Perinefa antiqui vocabant indumenta, in quorum extremitatibus affuta esset purpura, quadam insulæ imagine.

Rhenones vestes erant pelliceæ, quibus, Autore Cæsare, Germani utebantur. Sidonius: Viridantia saga limbis marginata punicis, penduli ex humeris baltei vel gladij balteis super curretibus struxerat clausa bullatis latera Rhenonibus.

Ralla vestis dicta est a raritate filorum. Plautus apud Nonium: Tunica Ralla, toga spissa.

Recbidimna, seu Recidipna, vestes erant peregrinæ quibus utebantur in Gymnasiis Iuuenalis Satyr. 2. Rusticus ille tuus sumit recidipna

cidipna Quirinæ.

Recinium vestis fuit antiquissima quadrata, cuius mediam partem iaciebant post humeros. Eadem Ricinus, & Ricinium dicitur à reiciendo. Festus: Recinium est omne vestimentum quadratum.

Regilla vestis erat regia, vnde etiam tractum nomen. Eâ erat auro, & purpura intexta, & regibus peculiaris. Plautus: Basilicam aut Regillam induam tunicam.

Richa vestimentum erat, quod nos sudarium dicimus. Serenus: Aut Zonulam, aut auem, aut richam.

Reticulum capitis tegmen muliebre. Varro: Suisque suspendit laribus marinas molles pilas. Reticula & strophia. Capitur etiam pro quodam instrumento, quo antiquitus panes ferebantur. Iuue. Satyr. 12. Mox cum reticulis, & pane, & ventre lagenæ.

Rhiza vestimentum fuit Thracium.

Strophium dicitur fascia pectoralis ad deuinciendas puellarum manimas. Nonius ait, Strophium breuem esse fasciam, quæ virginæum papillarum coëret errorem. Martialis Fasciâ vocat pectoralem, vbi ait: Fascia crescentes dominæ compeſce papillas, Vt si quod capiat nostra tegatque manus. De Strophio Catullus: Non tereti strophio lactantes vinctæ papillas. Capitur etiâ Strophium pro religiosa, quadam corona, qua utebantur antiqui sacerdotes. Plinius: Tenuioribus coronis utebantur antiqui, strophia appellatæ. Diminutiuum est Strophiolum. Autor hymni (qui in honorem diui Ioannis Baptistæ canitur) posuit strophium pro villosa corporis tegumento, vbi ait: Præbuit hirtum tegimen Camelus Artubus sacris; Strophium bidentes.

Sagum erat militare vestimentum, quod teste Cicerone, sumi solebat in bello. Et quando in sagis tota ciuitas erat, consules viri solebant esse togati. Martial. lib. 1. Ibis ab excusso missus in astra sago. Plin. lib. 27. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, Falce aurea demetit: Candido id excipitur Sago. Iuuen. Sat. 6. An saga vendenti nuba caupone relicto. Sagati dicuntur sago induti. Sagati dicuntur venditores sagorum.

Sagulum diminutiuum est à sago. Verg. lib. 8. Æn. Virgatis lucens sagulis, tum lactea colla auro innectitur. Hinc etiam Sagulati sagulo induti. Sue. in Vitellio: Vrbē quoque ad clausicū introuit paludatus, ferrūque succinctus inter signa atque vexilla sagulatis militibus. *Semiotogis* vocatur breuis & dimidia toga. Vnde Semitogati dicuntur.

Stragulum vestis est, qua lecti, sternuntur, colorum & figurarum multitudine variegata. Tibullus lib. 1. Nā neque tunc pluuiæ, nec stragula picta sopore, Nec sonitus placidæ ducere possiet aquæ. Martialis: Stragula purpureis lucet villosa tapetis. Idem tamē accipit

Stragulū pro Ephippio, vbi ait: Stragula succincti venator sume veredi Varro: Quicquid insternebant, à sternendo stragulu appellabant. Hier. posuit pro veste muliebri: Stragulatam (inquit) vestem fecit, Byssus: purpura indumentum eius.

Strigium, vestis erat Hispanica Plautus: Nudus est, Iurat se strigium oppignerasse.

Subucula vestis erat interior, quæ sub alia induebatur. Varro: Postquā binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam. Horatius lib. 1. Epist. Rides, si forte subucula pexę Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar.

Sudarium dicitur lintheum ad detergendum corporis sudorē, & purgādas nares. Suetonius in Nerone: Neque quicquam serio iocōve egerit, nisi astāte Phonaſco, qui moneret, parceretq; arteriis, ac sudariū ad os applicaret. Ex Scabi Hispaniæ vrbe mittebatur optima linthea, quæ Sudaria dicebantur. Catullus: Nā sudaria Scaba ex Iberis Miserūt mihi muneri Fabullus & Verānius, Diminutiū est Sudariolū. Apuleius: Quāti sudores innocētibus hoc vno sudariolo afferātur, possunt equidē pluribus disputare.

Syrma, vestis erat, quæ in recitandis grauioribus poematis trahebatur ab histrionibus Mar. lib. 4. Musa nec infāno Syrmae nostra tumet. Ea veste maximè utebantur Tragedi, quod etiam innuit illud distichon Mart. lib. 12. Tranſtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos, Aptaſti tragicum tu quoque Syrma tibi.

Supparus, seu Supparum dicitur leuis & angusta toga. Festus ait vestimentum esse puellare ex lino. Nos *Subuculam* & *Camisiam* dicimus. Nonius ait, Supparum esse lintheū femorale vsque ad talos pedēs, q; subtus appareat. De supparo Afranius: Puella nō sum, supparos si induta sum Luca. lib. 3. Humerisq; hærentia primis Suppara. Seneca pro velis accepit in Medæa: Et alto rubicunda tremunt suppara velo.

Subligaria vestes erant, quæ coxas vsq; ad vmbilicum à genibus contegebant. His utebantur Mimi in theatro. Mart. lib. 3. Iuuen. Stat. 6. Aliter vocatur *Subligaculum*. Cice. in offic. Scenicorum quidem mos tantam habet veterē disciplina verecundiam vt in scena sine subligaculo prodeat nemo. Imperitus subligaculum indutus omnibus id ostentat. Adagium est in eos, qui propter insolentiam etiam ineptissimis rebus efferuntur.

Syndones, vestes erant candidæ ex lino, quibus magis utebantur. Erant autem subtilissimæ, & tenuissimis filis intextæ. Mart. lib. 4. Nec sic in Tyria syndone tutus eris. Syndones verò populi sunt Mæonidis confinio, teste Pomponio Mela.

Subarmalia, saga erant & chlamydes, quibus arma superinduebantur

singulis

Singuliones, genus erat vestis barbaræ, inquit Baptista Egnatius. Stola erat talaris tunica, qua matronæ utebantur. Tibull. lib. 1. Quamuis nec vitta l. gatos Impediāt crines nec stola longa pedes. A stola pudor dicitur Stolutus, id est, matronæ conueniens, Mar. lib. 1. Et stobtum permittit meretricibus pudorem.

Instita, erat fasciola, quæ partem vnā stolæ ambiēbat. Hor. Sunt qui nolunt tetigisse nisi illas, Quarum subſuta talos tegit instita veste.

Synthesis, genus est vestis breuis & negotiis aptæ, qua Romani omnes toga deposita in Saturnalibus utebantur. Consuta erat & composita quadam compositione versicolori, vnde inditū nomen. Mart. De nostra præsina synthesis empta toga. Synthesianus hæc dicitur indutus veste.

Toga, cōmunis erat Rom. vestis, qua vtriusque sexus homines utebantur. Accipitur interdū pro peculiari habitu clientū, & saluatoriū, qui togati salutatū ibant, vt sportulam cōsequerētur. Mart. Mane vel à media nocte togatus ero. Toga prætexta vestis erat magistratū. Togatæ fabulæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus & habitus Romanorum, Earum scenici actores vocātur Togatarij. Toga pura & virilis dicebatur, quam adolēscētes tyrocinij die, posita prætexta puerili sumebant in Capitolio. De Toga Mart. lib. 3. Gallia Romanæ dicta toga.

A Toga Romani dicuntur Togati. Vergil. Romanos rerum dominos, gentēque togatam.

Tyara, tegumentum erat capitis, Persarum genti peculiare, quo reges & sacerdotes utebantur. Simile propè erat myræ aut galero, Iuue. Sat. 6. Et Phrygia vestitur bucca tyara. Hier. ad Fabiolam: Quartum genus est vestimenti rotundum pileolum quale pictū in Vlysiæo conspicimus, quasi sphaera sit diuisa, & pars vna ponatur in capite: hoc Græci & nostri Tyaram, nōnulli Galeū vocāt. Nō habet acumen in summo, nec tonum vsque ad comas caput tegit sed tertiam partem à frōte inopertā relinquit. Atq; ita in occipitio vitta cōstr. ctus est, vt nō facillè labatur ex capite. Est autē Byſinū & sic fabre operatum lintheolo, vt nulla acus vestigia forinsecus pateant. Ouid. lib. 11. Tempora purpureis tentat velare Tyaris. Reperitur etiam in mascul. no genere, & frequentissimè. Verg. Sceptrumque, sacërque Tyaras.

Tibialia, dicuntur Tibiarum indumēta, atque etiam arma, quibus crura muniuntur Suet. in Augustos. Subucula & thorace lano, & feminalibus, & tibialibus muniēbatur. Paulus Iurisc. Si tibiale, vel humerale miles alienauit castigare verberibus debet.

Tunica, vestis erat breuior, & sine manicis, qua utebatur viri.

Manicata dicebat feminas, vt arguit illud Verg. Et tunice manicas, & habet redimicula Myræ. Plautus: Manuletâ tunicâ habere hominē decet. Gellius lib. 7. Tunicis (inquit) vti virum prolisx ultra brachia, & vsq; in primores manus, ac propè in digitos Romæ atq; omni in Latio indecorū fuit: Propterea Pub. Afric. Pauli filius. P. Gallo, homini dilicato probo dedit, quòd tunicis vtentur manus totas operientibus. Diminutiū est Tunica. Gell. li. x. Elegās illa vestis & molles tuniculæ ab emulis aduersariisq; probro datū. Tunicati dicuntur tunica induti. Horat. li. i. Epist. Vilia vendentem tunicato scruta popello. Tranquillus in Augusto: Vt stare interdum per totum diem iuberet ante prætorii tunicatos.

Tunica talaris est, quam Græci vocant Poderim. Idem Suet. Cū palla, tunicâ que talari profiluit.

Tyriantina, vestes erant purpureæ, sumpto nomine à Tyriis, qui vsu purpuræ claruerunt. Mart. Urbica Lingonicus, Tyriâthina bardocucullus.

Tapetum, seu Tapes, vocatur tegmen diuersis coloribus & figuris variegatum, quo præcipuè aulae & cubicula diuitū ornari solent. Aliter vocatur Auleum, peristroma, peripetasma. Verg. 7. Instratos ostro alipedes pictisque tapetis.

Trabea, vestis erat togata purpura circumducta sub regmine puniceo, quâ aureæ sibilæ annectabant. Verg. Ipse quirinali lituo, parudq; sedebat Succinctus trabea. Ouid. i. Fast. Hoc iugitur vidit trabeati cura Quirini. Trabeatus dicitur trabea indutus.

Ventrale, ventris tegumentum, vt femorale, femoris, brachiale, brachij, humerale humeroru, tibiale, tibiarum, Plinius: Patris mei memoria cœpere Amphimela nostra, sicut Villosa, etiâ ventralia. *Vesica*, tegumentū erat & mitella capitis subtilissima, qua Germanorum crines contegebantur. Mart. li. 8. Fortior intortos seruas vesica capillos.

Vmbella, itidem erat indumentum capitis, quo radij Solis arcebantur. Mart. lib. 11. Umbellam luscæ Lygide feras domina.

Xerapellina, vestes erant matronales dictæ ab Ampellino colore, qui medius est inter cocum & muricem. Merula ait Attrabicas fuisse appellatas. Iuue. Sat. 6. Ex Xerapellinas vestes donauerit ipsi.

Xystis, autore Cælio, dicitur talaris tunica & muliebris. Alij Tragicum putant indumentum. Xystus vero appellatur lata porticus, in qua athletæ hyberno tēpore exercebantur. Vnde & Xystici athletæ dicti sunt. Sue. in Aug. Nec tamen eo minus aut Xysticorū certationes aut gladiatorū pugnas se verissimè semper exegit.

Porro acu vestes facere Phryges inuenerunt, idcò que *Phrygionis* appellaturū intexere in Asia inuenit Attalus rex Pergam: vnde nomen

nomen *Attalicis*. Colores diuersos picturæ intexere Babylō celebravit, & nomen imposuit. Martial. Nō ego prætulcrim Babylonica picta superba: Texta, Semiramia quæ variatur acu. Plurimis liciti texere, quæ *Polymita* appellant, Alexandria instituit. Scutulis diuidere, Gallia. Autor Pli. li. 8. cap. 48. Vestimentorū sunt omnia aut lana, vel linea, vel serica, vel bōbicina, Omnia item aut virilia, aut puerilia, aut muliebria, aut cōmunia, aut familiaria. Afri, Mauri, Saraceni, Scythæ, gaudent colorum varietate, Græci crepidati incedebant. Fuerunt & priuata quorundam vestes Adam & Eua priusquam peccassent, degebāt nudi: post peccatū texere foliis verenda, crudis pellibus humeros amicti. Ioānes Zachariæ filius in heremo vtebatur veste camelorū fetis contexta, scorteaq; cingebatur zona. Vnica fuit Christo vestis incōstutis, quæ nullo vsu detrita est. Pallium Bartholomæi per annos xx. neque sordes vllas, neque verustatē sensit. Iacobus apostolus, qui à corporis similitudine frater Christi dictus est, lineo vtebatur amiculo. Idē inconfusus vixit, nunquam cinctus, nunquā balneo vsus. Paulus primus heremita vestem habuit palmaceis cōtextam foliis. Mortui exuias induit Antonius abbas dieb. solūm festis. Capilli texerunt Timotheum Anachoretam, & ad cōdeformarunt, vt à Panutio in solitudine reppus fera, primo aspectu sit credit? nō homo. Onophrius heremita cōsumpta veste nudus egit, foliis verenda tegētib. Franciscus Assisus crassi panni tunicam induit, quâ funiculo compressit: nudis pedibus ligneos subiecit socculos. Maria Egyptia cōsumptis vestibus, nuda egit in heremo. Herculem Nemci leonis exuiuo indutum Gracia fabulata est. Diogenes vnico pallio vixit cōtentus. Portius Cato nūquā toga vsus est, pluris quàm cētum drachmis empta. Pythagoras alba vtebatur veste & coronam gestabat auream. Empedocles Agrigentinus vtebatur veste purpurea, græcisq; calceamētis. Hippas & Gorgias purpureis. Porphyrius à purpurea nomen sumpsit, quū Maichus diceretur. Fuit Aristoteles victu vestitūq; deliciosus, & ob id Platoni aliquatū infensus. Cethegi exerto nudōq; erāt brachio. Cæsar laxiore tunica. Augustus hyberno tempore thorace laneo, tibialibus & quaterenis tunicis. Mecænas mollioribus vestibus: vnde & Malacinus ab Augusto cognominatus est. Demosthenem Gellius scribit fuisse cultu corporis nitido, & nimis acurato. Hortensium quoque multum munditia & circumspectē fuisse indutum.

De coloribus vestimentorum nūc aliquid adiciamus. Cymatilem colorem dixerunt marinum, & cœruleum. Glaucus pro viridi ponitur, habetque virori cōmixtum alborem. Hinc glauci oculi, glaucæ salices & oliuæ. Impluiatus color, quasi fumato stitidior

Crocus & Croceus à Croco. Hinc croceata vestis. Cerinus à ceræ colore. Ferrugineus, à ferro. Ostrinus, subruber. Murex fuit purpureus, Anthrax Græcè dicitur carbo. Amethyston vt viola propè purpureum ponit. Plin. Molochinū dixerunt colorem similem malug, Luteum croceum à luto herba.

V E S T E S G E N T I V M

P R O P R I A E.

Pallium Gabinium: Cassiaca Græcorum: Toga & Prætexta Romanorum: Mastruga Sardorum: Bracæ, Bardocucullus, Gallorum: Germanorum Rhenones: Aulæa Britannorum: Strigium Hispanorum: Arsineum, Tyara, Candis, Capyris persarum: Choræus Mafilentium: Myoton Armeniorum: Dalmatica Dalmatarum: Replum Troadum: Caunaces Babyloniorum.

V E S T E S Q V A E D A M

M E M O R A B I L E S.

Antisthenes Sybarita vestem elaboravit, in qua variaz deorum effigies erant de pictæ. Hæc quotianis in Licinæ lunonis templo st. f. endi miraculi causa solebat. Athenienses magno pretio eandem sibi compararunt.

Lollia Paulina tunicam habuit ex margaritis æstimatâ quadringentis sestertius. Plin. cap. 35. & 48. lib. 8. & 9.

Tarquinius Priscus aurea triumphavit tunica, testis Verrius apud Plinium.

Habuit Nero triclinaria Babylonica, cccc. milibus empta. Sylon vestem habuit, quam quum Darij Hystapis filio dono dedisset, totâ eo & urbem & insulam Samiorum in hostium munneris accepit. Autor Valerius Max. de Gratiitudine. Saxo Grammaticus scribit Frontoni quidam vestem fuisse, qua circumamictus nullo telorum acumine lædi poterat.

C A L C I A M E N T O R V M

G E N E R A.

Calopodium genus est calciamenti lignei, alio nomine dicitur Soccus.

Sandalium genus est calciamenti Hetruscis peculiare, vt docet Iul. pollux. Legimus in li. iudith. quemadmodum illa induit sandalia in pedibus suis, assumpsitq; dextrariola & in aures. De Sandalio, Terentius, Comminuam tibi Sandalio caput, Apollo Sandaliarius dicitur est à vico eiusdem nominis, vbi Athenis colebatur. Et Sandalarij etiam dicuntur calceolarij.

Peroneæ Seruius ait esse rusticum calciamentum è crudo corio. Verg. li. 7. Crudus regit altera Perone Iuue, Sat. 14. Nil v. eritum fecisse volet, quem nō pudet alto per glaciem perone regi. Peronarius

natus dicitur perone indutis.

Socii, dicuntur calceamenta Comædorum, vt Tragædorum Cothurni. Actores enim Comædiarum, profcenium intrabant cum soccis, vt hi cothurnis. Hinc soccus plerunque capitur pro versu comico. Horat. in Arte, Hunc socci cepere pedē, grādēsq; cothurni. Diminutium est Soccus. Idē Suet. in Vitellio: Pro maximo munere à Messalina petiit, vt sibi pedes præberet ex calceidos, detractūmq; focculum dextrum inter togam tunicāsq; gestauit assidue, nonnunquam osculabundus.

Cothurnus, aptus est vtriq; pedi, fiebatq; in modum crepidarum, Hinc adagium natum: Cothurno versatilior, in homines incōstātes. Cōgruebat hoc calceamentum viris pariter & mulieribus. Verg. purpureōq; alte suras vincere cothurno. Quod interm pro trag. co versu accipiatur, varia docēt exempla. Statius lib. 5. Syl. Terrifico super intonuere cothurno.

Carpatine calceamentum erat rusticum, quod fiebat ex recentibus cortis bubulis: sic appellatum à Caribus, vt scribit Iul. pollux li. 9. ad Commodum Cæsare. Aristoteles in 2. de Animalium historia scribit, camelos calceari carpatinis, ne in exercitu longiore fatiscat itinere. Catull. Cullos & crepidas lingere Carpatinas. Sunt qui Crepidas carpatinas dicant esse calceamenta stercoreata.

Hopis hocrepides, genus est calciamenti feminej.

Hypodesis, seu hypodema, calceum Latine significat.

Mullei, primum fuerunt calcei regum Albanorum, purpurei coloris, qui postea patriciorum. Vopiscus, Calceos mulleos, & hederaceos, & albos omnibus viris abstulit, mulieribus reliquit.

Sculponeæ, calcei sunt ex lana cōfecti. Plautus: Qui quæso potius quam Sculponeis, quibus batuatur tibi os. Nauius: Sculponeis batenda sint latera. Cato scribit Sculponeas bonas alternis anni dari oportere familiæ rusticæ.

Tentipellium, calceamentū est ferratū, quo extenduntur pelles.

Solea, calceamentum est, quo calces plantarum obteguntur, cæteris pedum partibus propè nudis, ipsis tamen pedibus coriaceo vinculo supernè vinctis. Plautus: Date iam soleas, atque intrò me acturum ducite. Fiūt etiam ex ferro, quæ pedibus equorū & mulorum subiciuntur. Solea interdū pro calceo ponitur. Propertius: Proiit in lata n. xa pedem solea. Soleati soleis induti.

Crepidæ, Græcæ sunt calceamentū coriaceis superinfectum ligulis. Perius: Non hic qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Gellius lib. 13. ca. 20. ait Crepidas & Crepidulas esse, quas Romani soleas vocant. Cicero apud eundem Gallicas vocat, dicens: Cū Gallicis & lacerna cucurristi. Eius item futores Crepidarios dixe-

runt. Sempronius Afellio lib. 14. rerum gestarum: Crepidarium, inquit, cultellum à crepidario futore.

Crepedia, autore Cælio, tibicinum sunt calceamenta.

Nymphides, calceamenta sunt muliebria & sponsalia.

Harpides calceamēta sūt multiplici futura: similes sunt crepidis.

Carpicum, seu Carpisculum, genus est calceamēti, autore Flauio Vopisco, qui ait Aurelianum absentē à senatu vocatū fuisse Carpicum. Hodie quoque Itali Scarpos vulgo crepidas vocant.

Phecasii dicebantur veterum sacerdotum calcei.

Græcanici calcei ex Polluce sunt Basilides, quibus utebatur Athenis. Crepides gestamē militare. Embades sumptuosum calceamētum. Crotopezium ligneum calceamentum, dictum à sonitu. Sūt item Schista, singa, Cōpodes, Afircæ, Embades, vtrique sexui cōmunes. Hypocesma virile calceamētum, Proschema senile, Peribates ancillarum. Ploearia & Acontia meretricum. Radia varium & circūolutum erat. Baucides sumptuosorum. Rurfus Crocotides, Aphracta, Opitocrepides, Amphiphysa, Acrophysa, Canobia, Gynepodia, Nyclipedeces, Mesoperficæ, Phytracides, Seleucides, Nisfides, Ambracides, muliebria fuerunt. Vtrique sexui communia, Phares, Ledarium, Chiton, Xyftus.

LATRONES, ET SACRILEGI.

P*Prometheus* Deucalionis pater & Iapeti filius post factos homines, auxilio Mineræ ascendit in cælum, & ignē ferula de rota Solis surripuit, quem hominibus indicauit. Quapropter irati Dij febres & morbos terris immiserunt. Prometheus autem per Mercuriū Caucaſo alligauerūt adhibita aqla, quæ eius cor exederet. Ver. in Buco. Caucaſeſq; refert volucres, furtūq; Promethei.

Scyrō latro fuit prope Athenas, qui hospites è saxo præcipitabat in mare. Hunc interfecit Theseus & in mare deiecit, vbi eiusdem ossa mutata sunt in saxa, quæ propterea vocantur Scyronia.

Cacus Vulcani filius, boues & armenta suffurabatur in Auentino monte, quæ versis vestigiis cauda trahebat in suam speluncam, vt furtum non agnosceret. Hunc Hercules dedit morti. Propert. lib. 4. Sed non infido manserunt hospite Caco Incolumes, furto polluit ille locum, &c.

Auctolius Mercurij & Lychiones filius, euasit clarissimus latro, imitatus patrem.

Proculus, latro fuit insignis in Attica, qui hospites interimabat. Tandem & ipse interfectus ab Hercule. Ouidius li. 7. Vidit & imitem Cepheſas ora Proculstem.

Scinis, latro fuit in Isthmo Corinthiaco, qui homines arboribus alligatos discerpebat in frusta. Hunc Theseus interemit.

Brennus

Brennus, dux Senonum, cupiditate prædæ inflammatus, A pollicinis Delphici templum inuasit. Propert. lib. 3. Torrida sacrilegum testantur limina Brennum, Dum petit in tonſi Pythia regna dei.

Martialis lib. 6. Epigrammatū arguit furci *Cilicem* quandam his verbis: Fur notæ nimium rapacitatis Cōpilare Cilix volebat horru.

Autolicus, Mercurij fuit filius, qui proxima Parnaso loca furtis infestauit. Martialis lib. 8. Non fuit Autolyca tam piceata manus.

Martialis lib. 12. incesit *Hermogenem* & *Massam* fures, hunc nummorum, illum mapparum: vbi ait:

Hermogenes tantus mapparum Pontice fur est,

Quantus nummorum vix puto Massā fuit, &c.

Spartacus fuit latro quispiam & gladiatorum princeps, qui collecta fugitiuorum & perditorum hominum manu, bellum Romanis intulit. Hunc vicit P. Crassus. Lucan. li. 2. Vt simili causa cades, qua Spartacus hostis.

Titygius, latro fuit, & plagiarius in Arcadia, qui res alienas (quas furto abstulerat) vedebat, cōque quaestu diues factus est. Zenodotus apud Erazmum.

Cercyon Atticam regionem latrociniis infestauit. Ouid. Cercyonis lethum vidit Cerealis Eleusis.

Caphon latro quum aliquandiu latrociniis vacasset, pertaſus vitæ illius, tranſiuit ad heremum, vbi annis quinquaginta durauit in quodam antro.

Sisyphus, Æoli filius, latro fuit in Isthmo, quem Theseus occidit.

Stamatus homo Cretensis, sancti Marci thesaurum Venetiis expilauit. Auctor Volaterranus.

Dauid, latro fuit apud Hermopolim, qui cum aliis triginta predonibus quaestum solo parabat furto. Tandem meliore ductus spiritu, inclusit se monasterio, vbi ad mortē vsq; sanctissime vixit.

Disinas fuit latro, qui ad Christi dexteram in cruce pependit, & scelerum veniam impetrauit.

Tortellianus ait *Marchilam* fuisse latronem in sylua Dodonæa. Antiquitus *Argini* furacitatis infamia laborarunt: vnde adagiū Argini fures.

Pamphilus veteris Comædiæ conuicijs notatus est, quod ararium expilasset.

Poëtæ faciunt *Mercurium* furem, atque etiam Deum furum. Latentius: Fur ac nebulo Mercurius, quid ad famam sui reliquit, nisi memoriam fraudum suarum? Mantuanus: Thetidósq; cubile Peleus incesat. rector Neprunus aquarum Phorcida, Deucalidem fraudis, furumque magister Mercurius.

Bargulus, nomen est latronis apud Cicronem lib. 2. de Offic. qui propter

propter æquabilem p̄cedæ partitionē magnas opes affectus est.
Fuit & *Viriatus* Lusitanus latro, cuius ferocitatē Lælius prætor
fregit, & comminuit.

Voranus, fuit Q. Lucetij Catuli furacissimus libertus, quē num-
mularius nummos de mensa subtrahentē, & in calceos infarciē-
tem, deprehendit. Cælius lib. 10. cap. 49.

L. *Tubullus*, fuit homo admōdum flagitiosus, & rapinator egre-
gius, qui quōd multis sacrilegijs & puculatis vitā infamasset,
multāmq; pecuniā malo cepisset dolo, Lucilij satyris notatus est.
Africanus Pedianus ait virum fuisse prætorium atate patrum Ci-
ceronis, qui propter multa flagitia de exilio accersitus, ne in car-
cere necaretur, venenum hauserit.

Eurybatus latro fuit astutia singulari, quem deprehensum quum
custodes vellent cogere, vt ostenderet quibūnam modis cōsuet-
set domos conscendere: ille aptatis spongijs, & stimulis, ferreisque
retinaculis irrepfit in parietem, & spectantibus illis, artificiaque
nouitatem mirantibus, prehensio laqueari per tegulas effugit, cō-
que modo periculum euasit. Hinc Eurybatistare verbum, id est
malis moribus vri.

Attabas & *Numenius* latrones fuerunt famosissimi, qui sequen-
ti adagio locum fecerunt: Conuenerunt Attabas & Numenius,
quoties improbus aggregatur cum improbo. Autor Diogenianus
apud Erasum.

Ammianus Marcellinus scribit *Asfacum* Parthorum regem in-
ter adolescentiæ rudimenta doctorem fuisse latroni, verum mu-
tato postea in melius proposito, multa gloriose & fortiter egisse,
superato etiam Nicanore Seleuco Alexandri successore.

Anasis, Herodoto teste, quum pecunia voluptati non sufficeret,
solebat circumeundo furari. Et quum reposceretur ab his, quos
expilauerat, eosdem ad oraculum sistebat, à quo tamen sæpe con-
uictus est, & frequenter absolutus. Neque tamen deorum templi
habuit curæ, qui furtis eius pepercerunt.

Balista ludimagister quispiam ob infamiam atrociorum lapi-
dibus coopertus est, in que Verg. hoc disticho lusit: Mōte sub hoc
lapidū tegitur Balista sepultus, Nocte diēq; tuū carpe viator iter.

Barrabam fuisse latronem docent sacrosancta Euangelistarum
verba.

Tetrinius, teste Suetonio, fuit latro, qui quum postularetur, & qui
postularent Tetrinius esse ait Caligula Imperator, hoc est p̄s
accusatores latrones esse & tales deebatur Tetrinius.

Expilauit *Nero* prouincias, spoliatis etiā in vrbe templis, quōd
erūphus & religioni vniuersus populū Romanus in metu sacra-
uerat.

uerat. Per Asiam & Achaïam, nō dona tantum, sed ipsa etiam nu-
minum simulachra quantuliscunq; ornata diuitijs abripuit. Au-
tor Corn. Tacitus.

Dionysius Sicilia: tyrannus fana deorum expilauit, eosdē iocula-
ribus verbis irridēs. Nā (vt est apud Valerium) quum fanum Pro-
serpinæ Locris spoliato, secundo vento veheretur, ridens amicis,
Videtisne, inquit, quā bona nauigatio ab ipsis dijs immortalis-
bus sacrilegis tribuatur? Consule Valerium Max. de religione.

C. *Vires* Siciliam expilauit, sublatis deorum simulachris, orna-
mentisque sanōrum. Eum propterea Cicero comparauit Diony-
sio, Lactantius lib. 2.

Pyribus è thesiuro Proserpinæ Locrensis pecuniam sustulit.
Vlc scente demum numine, saxis illisus in mari naufragium fecit.
Idem Lactantius eodem lib.

Fuit etiam *Harpalus* insignis & felix prædo, qui, autore Tullio
lib. 3. de Natura deorum, dijs illudebat, quōd in illa fortuna tādum
viueret.

Sambicus latro tēplum Dianæ expilauit in Elide. Quod flagitiū
qui fateri nollet, annum perpetuum exquisitissimis cruciatibus
ad mortem vsque tortus est. Hinc adagū, Sambico grauiora pati.

Leo Imperat. Filius Cōstantini Capronymi coronam Mauricio
principe deo dicatam nefario capiti imposuit, captus gemmarum
& auri splendore Bap. Egnatius.

Fulvius Flaccus Censor tectum marmoreum Iunonis Lacinia
spoliavit, vt ædem (quam dedicauerat Equestri Furtunæ) tegeret.
Liuus lib. 42.

P Y R A T Æ.

Pirate dicuntur prædones marini, qui nauigia cum mercibus
inuolant, eoque furto quaestum faciunt. In his *Basilus* à Luciano
ponitur, vbi ait, Et Basilum videre ducem noua furta per æquor.

Sextus Pompeius, pompeij Magni filius, pyratiam itidem exer-
cuit. Idem Lucanus: Sextus erat magno proles indigna parente,
Qui mox Scyllæis exul grassatus in vndis, polluit æquoreos Sici-
lus pyrata triumphos.

Carpalum Tortellius inter pyratas numerat.

Icaron quoque nomen fuit saeuissimi pyratæ.

Mnas quoque fuit pyrata, qui sub Sexto pompeio oras Italiae &
omne circum pelagus prædatoria classe infestabat.

Saxo Grammat. *Rothonem* quendam inter pyratas numerat. Ez
tempestate, inquit, Rotho Rutenorum pyrata patriam nostram
rapinæ & crudelitatis iniurijs profligabat.

Eodem teste *Thonas* & *Bezo* pyratum manus exercuerunt.

Cyprianus apud Cælum prodit *Vngulam* fuisse tormenti genus, atq; *Ascias* & *Rumcinas* inter læuitia tormenta reperiri. *Rota* tormentum est Germanis peculiare. Aristophanes apud Cælium: Rota torquere te illic necesse est, vt exculpatur, quod peccatam fecisti. Erat autē ferule supplicium. Rotæ inferebatur noxij, & membratim radiis rotarum cõuulsi læta morte perimebantur.

Centra stimuli erant, quæ admovebantur reis.

Scale Gemonie, seu Gemonij gradus, locus erat eminens, qui gradibus quibusdam conscendebatur. Eò trahebantur damnatorum corpora. Legimus enim M. Claudi (quod scdam cum Coris pacem fecisset) adeptam libertatem, mox & spiritum extinctum; Corpus demum contumelia carceris & detestanda gemoniarum scalarum nota scdatum. Dicuntur autem Gemoniæ a loco gemitus & calamitatum. Suetonius in Cæs. Tyberio: Imputauit etiam, quod non laqueo strangulatum abiecerit in gemonias.

Suspendium, est supplicij genus, quo ducti ad furcas malefici faucibus laqueo constrictis infelicem reddunt spiritum. Quæ mors maximè erat probrosa. Nam in pontificalibus libris cautum fuerat, vt tales insepulti abicerentur. Vnde & Vergilius de Amata Lavinie matre sic ait. Et nodum informis lethi trabe necit ab alta. Plerique mortem hanc præposteram vocant. Ea hodie apud nos puniuntur latrones & homicidæ.

Vncus, etiam nomen est tormenti: nam infames multisq; flagitijs adobrutis, post mortē vncō trahebantur in sentinas, & sordium receptacula. Mortuo Commodo Imperatore, senatus hūc in modum acclamauit: Qui senatum occidit vncō trahatur: Qui omnes occidit vncō trahatur: Qui tēpla spoliavit vncō trahatur. Hoc & alia instrumenta Carnificinæ quæ ostēdaret Carnifex, ferunt Neronem ad voluntariam mortem coactum. Suetonius de Vitellio scribens ait: Tādē apud gemonias minutissimis ictibus excarnificatus, & confectus est, & inde vncō tractus in Tiberim.

Fustuarium, dicitur castigatio fustium, virgarumq; supplicium, T. Linius: Fustuarium meretur, qui signa relinquit, aut præfidiō decedit. Antiquitus in militari disciplina duo fuerūt suppliciorū genera, Fustuarium, & Decimat. Eum qui virgis cædit, Plautus Virgatorem vocat. Liberum erat, cædi fustibus: virgis, serule. Erat & Crates supplicium apud priores, quo quis deiectus inquam crate superne iniecta, sigis congestis obruebatur.

Paulianus *Anchoram* ferream eorum cœuicibus adalligabat, quos crudelius vellet castigare, eaq; affectos ignominia vniuerso populo

populo videndos exponēbat.

Neruis ferreum erat vinculum quo impediēbantur pedes. Eo etiam ligabantur ceruices. Hinc Cato apud Gellium festiuè dicit, priuatos fures in neruo & compedibus vitam agere, publicos in auro & purpura visi.

Iron erat instrumentum, quo martyres cruciabantur.

Paratimos supplicium erat, quo pauperes in adulterio deprehēsi puniebantur. Ditiores enim pecunia se redimebant, vt constat ex verbis Ciceronis, qui scribit, Sallustium venalem exposuisse domum paternam, vt se adulterij crimine purgaret.

Aporaphanidosi supplicium erat, quo Raphani in pudendas reorum partes impingebantur.

Cyphon ligneum erat vinculum aut ferreum, quo maleficorum colla inuoluēbantur. Cynophismus ipsum est supplicium. Hoc adhuc nostra ætate visitur.

Archinus, seu Archium, locus est, ad quem damnati ducebantur, in quo qui legum placita risui habuisset, diebus viginti vincus Cyphone perseverabat nudas, melle & lacte delibutus; quò molestæ essent illi apes & muscæ.

Draco vnicuique, & quantulocunq; furto extremum supplicium, id est, mortem irrogauit.

Colasis genus erat pœnæ, quæ adhibebatur causa castigandi, aut emendandi.

Colus, masculini generis, tormentum erat carnificinæ sæueritatis quo rei flagellabantur. ipsum erat Coriaceum. Autore Festo.

Crurifragium supplicium erat, quo crura maleficis mutilabantur, & infringebantur. Apul. lib. 9. Tunc vxor egregia diras in eum deuotiones deprecata, & crurifragium eius abominata exagui formidine trepidantem adulterum abscondit. Eodem modo Plautus *Lumbifragium* vocat Lumborum fracturā in Amphit. dicens: Nam si me irritatisis, hodie Lumbifragium hinc auferes à me.

Damnari ad metalla supplicium fuit apud antiquos, quo vinciti fontes in opus metalli trahebantur, seu in inetallicas mittebantur fodinas. In Calcariam quoque & Sulphurariam damnabantur aliqui. Nam Iurisconsulti inter pœnas metalli nominant Sulphurariam & Calcariam, hoc est, fodinas calcis & sulphuris. Item Lathomiam vbi cæduntur lapides. Plautus: Tyndarus in Lathomias lapideas ab Egione damnatur. Fuit & Lathomiæ locus carceris Romæ, & Syracusis carcer. De Metallorum pœna Tranquillus in Caligula: Multos honesti ordinis deformatos prius stigmatū notis ad metalla & munitiones viarum, aut ad bestias condemnauit, aut bestiarū more quadrupes causa coercuit, aut medios ferro dissecuit.

dissecuit. Plinius in Epist. Erat fustibus caesus, damnatus ad metallum, strangulatus in carcere.

Culeus, laccus erat, in quo Simia, serpens, canis, & gallus gallinae cum parricida includebantur, ac demum praecipitabatur in aquas. Iuue. Satyr. 8. de Nerone: Cuius supplicio non debuit vna parari Simia non serpens vnus, non culeus vnus. Valerius scribit M. Tullium duumvirum culeo infutum in mare abiici iustum esse a Tarquinio rege, ob librum secreta sacrorum continentem, quem exscribendum dederat.

Stigma dicitur nota, quae inuritur fronti reorum, in perpetuum probri monumentum. Martial. Frons haec stigmatem non meo notanda est. Iuuen. Satyr. 10. Mirus id sane, quod non & stigmatem dignum credidit. Quintianus in Cleopoli: Nota nulla dolosi Criminis haec pressio signabit stigmatem frontem. Suet. de Augusto: Valerium Catullum (a quo sibi verticulis de Mamurta perpetua stigmata imposita non dissimulauerat) satisfaciens eadem die adhibuit coenae. Vbi stigma metaphoricè posuit pro infamia & fugillatione. A Stigma fit Stigmaticus, id est, publica notatus infamia. Cic. O miserum, qui fideliorum & barbarum & stigmatum putaret, quam coniugem Plin. scribit columbino fimo deleri stigmata.

Ad bestias damnari, etiam supplicium erat apud antiquos, quo rei cum bestiis, ferisque agrestibus & icuinis depugnabant. propterea apud Gellium legimus, Androdam a domino datum ad bestias. Bestiarum erant, qui bestiis obiciebantur, aut in eas decerabant. Tertullianus: Iupiter est Romae, quem ludis suis proluunt sanguine bestiarum.

Gyros est insula in mari Aegaeo, quod mittebantur noxii. Iuuenalis Sat. 1. Aude aliquid breuius Gyris & carcere dignum, si vis esse aliquid.

Exilium, seu mutatio patriae, numeratur inter poenas reorum. Exules aliter dicuntur Relegati & Deportati. Differunt tamen: Relegatis enim licebat uti bonis propriis in exilio. Deportati vero nihil possidebant ex suis bonis.

EXULES NONNULLI.

M *Emilius Lepidus* quum vellent exules in urbem reuocare, ipse urbe detrusus est. Reuersus demum ad obsidionem urbis, a Catulo consule & Pompeio pulsus, & hostis patriae iudicatus, exulauit in Sardinia, vbi dolore animi periit.

L. *Apuleius Saturninus* tribunus pleb. quum propter Agrariam legem (quam per vim tulerat) a Iulio: ite factiones videret se odium plerisque summatis, Rhodum profectus est in voluntarium exilium. Liu. lib. 69.

Aristides

Aristides Atheniensis post multa in Reip. beneficia, tandem sua virtute incidit in odium malorum, quorum inuidia pulsus est in exilium: vbi tamen deos precatus est, ut omnia Atheniensibus pro voto & animi sententia bene succederent.

Boetius imperante Zenone exilio damnatus est a Theodorico rege, ob affectatam libertatis suspensionem.

Clisthenes Atheniensis (qui primus legem tulerat de exilio) primus exulauit.

Conon dux Atheniensis impatiens cladis, quam a Lyfandro Lacedaemonio in conflictu nauali acceperat, spontaneum delegit exilium. Fugitque ad Artaxerxem regem persarum in Cyprum, cuius auxilio libertati patriam asseruit, cui prius seruitutem attulerat.

Demarathus Lacedaemonius, quum apud Atheniensis exularet, non potuit tamen furtim non monere patriam bellici apparatus qui Athenis fiebat.

Dion Syracusanus quum plerumque monuisset Dionysium iuniorum (apud quem in summa dignatione & familiaritate vivebat) ut patriam libertatem restitueret, factus ei suspectus & in exilium pulsus est. Vbi tamen ad liberandas Syracusas animum semper adiecit. Nam facta Apollini sacrificio, habitaque ad milites concione contra tyrannum copias mouit, quem facta deditione coegit exilium capere, quod prius aliis dabat. Hinc adagium natum: Dionysius Corinthi. De his qui a prospera fortuna ad humilem redacti sunt.

Atheniensis *Demosthenes* in exilium miserunt, quod pecunia ^{Ad} gium fuerit corruptus ab Harpalo, qui fugerat ab Alexandro, & Athenas se receperat.

Egeffratius Ephesus ob tribulis sui necem exulauit.

Eusthatius Pamphilus, praefulus Antiochenus, sub Constantino principe in exilium pulsus est Trajanopolim Thraciae ciuitatem, quod Arrianorum placita refellisset.

Eusebius Vercellensis praefulus ob religionem & doctrinam a Constantino principe missus est Cappadociam in exilium.

Hylarius praefulus Pictauiensis, qui scripsit in Arrianos, relegatus est in Phrygiam.

Ioannes Gorthus praefulus Gerundensis, quum sub Phoca principe Arrianam sectam oppressisset, ab haereticis relegatus est.

Pyrrhus dux Atheniensis pulsus in exilium, Darium in patriam commouit. Iustinus lib. 2.

Lucretius Salinator quum de Illyriis triumphasset, inuidiam sibi gloria comparauit. Iudicatus enim reus peculatus, in voluntarium exilium profectus est, postea tamen reuocatus Annibalem Italianam opprimente.

D.

Lucifer præsul Caralitanus à Liberio Pont. ad imperatorem Cōstantinum missus, ab eodem relegatus est Palæstinam.

Decius Magnus quum Ann. bali Capuam intranti solus affurgere nollet, ab eodem relegatus est. Quum autē in exilium traheretur, aperto capite vociferas, Habetis, inquit, libertatē Cāpani, quā petiistis. Semper enim patriæ deditiōnem dissuasērat. Liu. l. b. 23.

M. Marcellus, Pompeianarum partium, vbi vidit Cæsare victorem, Athenas profugit in exilium. Vnde procosul Africæ. Domitiani tempore damnatus repetundarum, quod Africam diceretur expilasse, actus est in exilium.

Miletus præsul, Arrianae hæresis sectator, sub Diocetiano pulsus est in exilium, quod præter opinionem fidem nostram defendisset, quum tamen Arrianam vellet tutari.

Metellus Numidicus (qui de Iugurtha triūphauit) relegatus est, quod in legem Apuleam per vim latam iurare nolisset.

T. Annius Milo Massiliæ exulauit, quod chens fuisset Ciceronis, in causa cædis Clodianæ.

Montanum Vatiennum oratorem, patriæ Narbonensem, Tiberius relegauit ad Baleares.

P. Nigidius Figulus, quem Lucanus Astrologiæ peritum fuisse scribit, mortuus est in exilio, teste Eusebio.

L. Opimius post Ful. Flaccum virū consularē & C. Gracchum tribunitium oppressos, iudicio circumuētus & in exilium actus est.

Oribasius Sardinianus mortuo Iuliano principe, quo cū in summa familiaritate vixerat, inuidia succedentium principum & bonis spoliatus est & in exilium detrusus: vbi tamē in omni calamitate, constante manit animo, seque philosophum verum exhibuit.

Paulus Diaconus Aquileiensis à Carolo Magno relegatus est ad Diomedis insulā, quod Desiderio Lōgobardorum regis eiusdem Caroli inimico faueret.

M. Popilius Romani in exilium egerunt, quod missus contra Numantinos rem sua culpa malè gessisset.

Protagoras Abderites, Menandri filius, & auditor Democriti, accusatus ab Atheniensibus, quod Perfarum magiam & religionem didicisset, iponte exulauit.

Philistum Syracusanum (qui res Siculas libris duodecim complexus est) Dionysius senior in exilium pepulit, vbi tamē bonam historiam partem absoluit.

Tullia, Seruij Tulli filia acta est in exilium, quod super faciem parentis mortui currum traxisset.

Tarquinius Superbus, qui occiso seruiio Tullo regnum scelestè occupauit, missus est in exilium cum Tarquinio Collatino filio suo,

suo, propter supratam ab ipso filio Lucretiam.
P. Rutilius Conf. Cnei Manlij collega relegatus est à Syllanis. Deinde quum reuocaretur: Malo, inquit, vt patria exilio meo embelescat, quam reditu mœreat.

Thrasylus dux Atheniensis relegatus est à triginta tyrannis, Athenas per vim occupantibus: quos demum collecta aliorum exilium manu, iuuante Lysandro Lacedæmoniorū duce expulit, patriæque libertatem peperit.

Thucydides Atheniensis missus Amphipolim (quam rex Philippus per vim occupauerat) quum in proditionis suspiciōne venisset, actus, est in exilium, quam tamē fortunam cōstantissimè tulit.

Cicero ob Clodij inimicitiam actus est in exilium. Quod agrè ad eum tulerunt Romani, vt viginti hominum millia vestem mutauerint. Tandem tamen rediit magno omnium plausu, & vniuersā propè Italia illum suis humeris reuehente.

Hofstus Rauennæ dominus à suis ciuibus relegatus est, quod in otio & ignauiā torpesceret, publicæque administrationi ineptus videretur.

Berengarius Imp. & Albertus eius filius, ab Othone victi, & in exilium pulsi sunt.

Benedictus Pont. Maximus ab Othone Imperatore, relegatus est suffecto Leone octaui.

Xenophanes annis L x v. exulauit à patria.

In exilio supra septem annos versatus est *Ouidius*, vbi tamē barbaras gentes ad eum sibi demeruit, vt in eius obitu Getæ ac Tomitani lachrymas cohibere nequuerint.

Sponte *Pythagoras* Samon liquit, Athenas *Solon Lycurgus* Lacedæmona. Romam *Scipio*. Interrogatus *Socrates* cuius esset, Respondit se ciuem mundi.

VIRI CELEBRES MORTVI.

IN ALIENA TERRA.

Samos genuit *Pythagoram*, rexit Metapontus.

Ciceronem Arpini ortū, nutritum Romæ, Sinus Caietanus vidit exanimem.

Plinium infantem lauit Athesis, grandæquam extrinxit Vescus.

Vergilium dedit Mantua, Brundisium abstulit.

Genuit *Ouidium* Sulmo ponticum exilium suffocauit.

Terentium Carthaginensē, quem Roma docuerat, Arcædia sepeliuit.

Horatium Apulum, *Ennium* Calabrum, *Statium* Narbonensem, *Anthonium* Burdegalum, duos *Senecas* & *Lucanum* Cordubenses, *Plantum* Arpinatem, *Lucilium* Aruncum, *Pacumium* Brun-

dufinum, *Luuenalem* Aquinatem, *Propertium* Vmbrum, *Valerium* Antiatrem, *Catulum* Veronensem, *V. uium* Cremonensem, *Gal- lum* Forliuensem, *Actum* Pisarensem, *Cassium* Parmensem, *Claudianum* Florentinum, *Perfum* Volaterranum tumulauit Roma.

Alexandrum Pella genuit, Babylon peremit.

Cyrum Persis tulerat, Scythia truncum tulit.

Crassum & *Pompeium* tulerat Roma. Hunc *Aegyptus*, illum *Assy- ria* sustulit.

Caton principium & nomen dederat Roma, finem & cognomen *Vtica*.

Cornelios Scipiones Roma genuit, Hispania obruit.

Decij extra patriam ceciderunt, Pater cum Latinis pugnans, cum *Ethruscis* filius.

Aemilius Paulum Cumæ, *Claudium Marcellum* Venusia, *Tiberium Gracchum* tumulauit Lucania, omnes natos Romæ.

Drusus obiit in Germania, *Marcellinus* Baionæ, *Tarquinius* Cumis, *Sylla* puteolis expirarunt. *Augustus* Cæsar apud *Nolam* Campaniæ.

Tybertus apud Campaniæ *Misenum*.

Tracianus in occidente natus, in Oriente mortuus est.

Septimius Seuerus ortum habuit in Africa, Imperium in Italia, tumulum in Britannia.

Theodosium ortum in Hispania, *Mediolanum* terra operuit.

Annibalem Africa lumen cepit vrna *Buthynica*.

Thesum, *Themistoclem* & *Solonem* Athenienses sepelierunt *Syris*, *Persis*, *Cypris*. Hæc exempla debes *Petrarchæ*, lector optime, qui in dialogo de moriente extra patriam hæc affert. Faciamus nunc auctarium nostro labore.

Sextum Turpillium Romæ natum, abstulit *Sinuessa*, *Hermolaum Barbarum* natione Venetum Romæ pestilentia suffocauit. *Q. Cornificium*, Ro. militaris factio foris abstulit. *Aemilius Macer* Veronensis obiit in Asia. *Cn. Narbanus* à *Sylla* victus, apud *Rhodos* voluntariam oppetiit mortem. *Nero* extra urbem seipsum confodit.

Olho apud *Bebrayacum* mortuus est. *Labeonem Marsum* Romanum tumulauit *Macedonia*. *Magnentium* imperatoré vidit Roma *Lugdunum* habuit mortuum. *Cleomeni* Lacedæmonio tumulum præbuit *Aegyptus*. *Demostheni* Atheniensi *Calabria*. *Critolao* duci *Achaëorum* *Thermopylæ*.

Themistocles Atheniësis in perfide taurinum hausit sanguinem, eoq; periit. *Ingritham* peperit *Numydia*, mortui vidit Roma. Nascetem *Aeneam* vidit *Simois* in Asia, Raptum absorbit *Numy- cius*

cius in Italia. *Didoni* patria fuit Phœnicia, *Carthago* tumulus.

Aiacem, *Oilei* rapuit mare, quem Græcia tulerat.

Leandrum Abydenam, *Aegeum* Atheniensem, *Aegyptium* Pharaonem, *Menandrum* poetam *Palinurum* & *Misenium* non sua, sed piscium extinxit patria. Reperire huiusmodi exempla numero propè infinita, nisi timerem ne nimia copia futuris plus æquo stomachis nauis excitaret.

CONTEMPTORES DEORVM.

Claucus quum sacra Veneris contemneret, illa irata eius equabus furoré immisit, quibus utebatur ad currum, eumq; morsu dilacerauerunt.

Aiax *Oilei* filius *Cassandrà* in templo *Mineræ* stuprauit: dea facinus ulciscente, fulminatus est in mari, dum euerso Illo redire vellet in patriam.

Pub. Clodius Pompeiam *Q. pompeij* filiam & *Syllæ* neptem, inter publicas Bonæ deæ cæremonias adulterauit.

Lycæus rex *Thracum*, contemptor fuit *Bacchi*: propterea ulciscente numine cruribus suis asciam illisit, dum vellet amputare vite. *propertii*: lib. 3. *Vesânium* que noua nequiquâ in vite *Lycurgum* propterea à poetis *Bipennifer* & *Securiger* appellatur, quod securi seipsum offenderit. *Quid*. lib. 4. *Meta*. *penthea* tu venerande, securigerum que *Lycurgum*.

Pentheus *Echionis* & *Agæus* filius, dum sacra *Bacchi* despiceretur, à matre, cæterisque *Menadibus* interfectus est. *propertius*: *pentheos* in triplices funera grata greges.

Herodotus scribit *Cleopem* *Aegypti* regem templa omnia obserasse, ne populus sacrificaret diis.

Amasis quotiescunque accusabatur furti (erat enim maximus prado, vt iâ diximus) causam deferebat ad deos, velut iniuste accusatus hominum querimonia. Conuictus à Diis, neque eorû templa curæ habuit, nec illis sacrificauit, tanquam male de eo mererentur, quod falsa (vt dicebat) oracula redderent. *Herod.* lib. 2.

Tentis fuit quispiam princeps, qui ad expeditionem *Troianam* cum Græcis nauigare volens, dum in *Aulidis* rupes impegisset, indignatus *Palladem* vulnerauit hasta. Vnde exitiali morbo correptus est.

Non erubuit *Pyrrhus*, *Achillis* filius, *Priamum* senio confectum ad aram *Iouis Ercæ*: interficere. *Verg.* lib. 2. *Æn.* Hoc dicens, altaria ad ipsa tremantem Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati Implicuitq; comâ læua, dextraque coruscum Extulit, & lateri capulo tenuis abdidit ensim.

Inter contemptores Diuum numeratur *Mæxentius* à *Vergilio*

lib.7.vbi ait Primus in bellum Tyrrenis asper ab oris Contemptor diuū Mezentius. Fuit enim impius in homines sine deorū respectu, inquit Macrobius.

Lycæon, rex Arcadiæ, quum Ioni pararet insidias, ab eodem mutatus est in lupum, vt fabulantur Poëte Vnde Iuppiter apud Ouid. li.1. Met sic loquitur: An satis ð superi tutos fore creditis illos, &c.

Alcithoe fuit etiam contemptrix Bacchi. Ouid. lib.4. Met. At nõ Alcithoe Mineias orgia censeat, &c.

Erisichon Theſſalus, Cereris (quam aspernabatur) lucum abscedit: Vlciscente dea ad tantam redactus est famē vt sua ipse membra corroferit. Ouidius lib.8. Meta. pater huius erat, qui numina diuū sperneret, & nullos aris adoleret honores, &c.

Prætidæ filia pæteri Argiuorum regis Iunoni se præferentes ab eadem mutatae feruntur in vaccas. Alij fabulantur hoc factum, quod Venerem sprussent.

Aialanta & *Hippomenes* Venero concubitu templum Cybeles profanarunt Vterque demum leones facti sunt, vlciscente numine. Autor Ouid. lib.10. Meta.

Diomedes, Tidei filius, Venerem in bello Troiano læſisse fertur. Ouid. lib.1. Elegia pessima Tidides scelesum monumenta reliquit. Ille deam primus perculit.

Cambyſes, rex perſarum templa & leges ludibrio habuisse fertur. Vbi enim potitus est Aegypto, Vulcani tēplum ingressus, risu & conuiciis insectari cœpit. Alia etiam simalachra per summam iocorū licentiam cauillatus exussit. Apertis item conditoriis mortuorum, cadauera introspicere maximæ duxit voluptati.

Capaneum scalarum repertorem (quem poëta fulminatū fuisse dicunt) deorum contemptorem vocat Staius lib.1. Theba. vbi ait: Sed enim ipse manu prægressus auorū Facta, diu tutò superum contemptor, & æqui impatiens.

Iam diximus in capite de Latronibus, & Sacrilegis, *Dyonisium* Syracusanū templa deorum spoliasse, suisq; furtis gratulatum, diis ipsis illuisse.

Xerxes rex perſarum notatur impietatis, quod Neptuno maris Deo cōpedes, & soli tenebras minaretur. Stroza pater: Nec veluti Xerxes, Neptuno vincula minamur, Classibus insolitum quum patefecit iter. Idem Templum in Græcia inflammavit, quod parietibus includerent deos, quibus omnia deberent esse patetia ac libera, quorum hic mundus omnis templum esset ac domus. Autor Cicero libro secundo de legibus.

Pblegyas, rex Lapytharum, & Ixionis pater templum Delphici Apollinis incendit. Hinc ad inferos detrusus, ibidem grauissimè

punitur

punitur. Verg. li.6. Æn. Phlegyasq; miserrimus omnes Admonet, & magna testatur voce per vmbas, Discite iustitiā moniti, & nõ temnere diuos.

Salmone. Æoli filius, Iouis fulmina in aëre simulabat, vt Deus in El ide crederetur. Verg. li.6. Æn. vidi & crudeles dantem Salmonea poenas, Dum flammam Iouis, & sonitus imitatur olympi.

Celms vnus fuit ex Idæis Dactylis, qui matrem deorum Rheam violauit stupro.

Diogoras Melius Atheniensium sacrorum mysteria & carum omnia adeò neglexit, vt permultos auerterit a religione. Idem arcana mysteria (quæ non licebat profanis inuulgare) omnibus detexit. Propterea Athenienses eum in exilium pepulerunt, talento proposito, si quis hominem compertum occidisset.

Theopolemus, & *Hiero* fratres, Apollinis fanum expillarunt. Quo facto poenam iudicij reformidantes domo profugerunt. Autor Cicero in quinta Verrina.

Cyanippus Syracusanus soli Baccho facta facere neglexit. Iratus deus tantam ei ebrietatem immisit, vt repertam in tenebris filia nefando coitu stuprauerit.

Contemptor eius numinis *Armitus* ebrius factus est, & medullinæ filia vlciscente deo se commiscuit.

Theron rex citerioris Hispaniæ, furore correptus templum Herculis apud Gades expugnare voluit, & incendio dare. Iratus deus fecit, vt eius naues improviso igne corripereetur. Autor Macrobius.

Leo Imperator apud Constantinopolim sanctorum imaginum depositas incendit: iussitq; Romano Pontifici, vt idem faceret, si imperialem gratiam sibi promereri vellet.

Tertius post Neronem sauiit in Christianos & religionem catholicam *Traianus* imperator, sub quo Clemens III. Pontifex, Symeon Hierosolymitanus episcopus, Ignatius Antiochenus episcopus passi sunt.

Imp. quoque *Decius* multa Christianorum millia dedit morti. Quod etiam fecerunt Valerianus & Galenus filius. Vnde pater à principe Turcarum deo volente captiuus abductus, in misera seruitute conuenit.

Diocletianus per annos quatuor eadem rabie debacthatus est in orthodoxæ fidei cultores.

* *Ahanaricus* Gotthorum rex multos itidem Christianos variis tormentorum generibus enecauit. Alios detruncauit gladio: quosdam in exilium pepulit, & ibidem fame & siti languere ad mortem coegit. Hinc iusta numinis ira miserum exhalauit spiritū, sanguine fluxu toto corpore erumpentis.

Euarix rex Gotthorum, templorum aditus spinis obserabat & repiebat vt introeundi raritas obliuionem religionis induceret. Clericos carceribus includebat. Nullum omittebat tormenti genus, in quo feritatem suam non exerceret.

Demonax philosophus Adriani tempore, adduci nunquam potuit, vt ad Eleusina sacra ac ministeria accederet. Propterea accusatus à populo, vt religionis contemptor, factū excusauit, testatus ea sacra merito esse sibi suspecta, quæ in occulto fierent. Nisi si bona essent, dicebat ea manifestari oportere: si mala debererē fugi.

Anaxagoram Clazomenium Athenienses in vincula coniecerunt, quod solem ignitum dixisset esse lapidem, non Deum: quem tamen illi pro Deo habebant.

Imperante *Constantino*, Manuelis filio, quum Turcæ Constantiopolim cepissent, nullæ scelerum facies defuerunt: nulla dignitatis sexus, aut ætatis habita est ratio: Stupra cædibus, cædes stupris additæ. Tempia sanctorum diruta sunt: Ossa martyrum canibus & suis obiecta: Redemptor ipse iterum cruci affixus, luto limoq; deformatus est. Nullum omisium est ludibrium, quod prius exercuissent Iudæi. Princeps tæcæ feritatis *Oshomanus* vbi satis in sanctorum reliquias & simulachra scruitum est, feritatem conuertit in vtriusque sexus homines, quos omnes more porcorum gregatim occidit, præter nonnullas liberali forma sceminas, quas ad maiorem libidinis ignominiam referuauit. Hoc autem factum est in annum salutis M. CCCC. LII.

Leo Armenius Imperator, parta de Bulgaris victoria, diuorum imagines deleri penitus iussit: paulò post à Michaelè Traulo per insidias iugularus.

Theophilus quoque imperator post Michaelè Traulum, quum sanctorum imagines itidem odio haberet, multos earum cultores ad mortem credi iussit.

Gensericus princeps Vandalorum, quum Carthaginem cepisset, omnèsq; opes interfectis ciuibus in ius suū vertisset, animum ad ecclesiarum spoliationem adiecit, quas sacris vasis exinanitas, & sacerdotum administratione priuatas, equorū suorū fecit stabula.

Herostrius templum Ephesæ Dianæ toto orbe nominatissimū, & inter septem orbis miracula nominatū incendio dedit vt immortalitatem nominis sibi compararet.

Bremus dux Gallorum Senonum templum Apollinis Delphici causa prædæ ingressus, ira numinis se interfecit. Autor Valerius, & Iustinus lib. 24.

Fulvius Flaccus in Censura regulas marmoreas ex Iunonis Latinæ templo dextraxit, & in ædem Fortunæ equestris, quæ Romæ faciebat,

faciebat, transtulit. Post quod factum negatur mente constitisse. Quin etiam per summam animi ægritudinem expirauit, quum ex duobus filiis in Illyrico militantibus alterum decessisse, alterum grauius vulneratum audisset.

Pleminius Scipionis legatus thesaurum Proserpinæ apud Locros spoliauit, nec defuit vltio. Nam postea in carcere terribimo genere morbi consumptus est.

Pyrhus quoque è Sicilia rediens, thesauros Locrensis Proserpinæ intactos ad eam diè, spoliauit, & imposuit classi, quæ postera die vicinis deæ littoribus illisa naufragium fecit.

Milites *Alexandri*, qui Milesiæ Cereris templum ad prædam iruperant, flamma obiecta, priuati sunt oculis.

HÆRETICI NONNULLI.

A *Elius* Sophista Antiochenus, primùm Christianus, Arrianorum sectæ postmodum adhæsit. Vnde Antiochia pulsus est, & Atheos vocatus.

Ammonius Alexandrinus, præceptor Origenis, fuit à puero Christianus. Prouectior verò factus ad philosophiam se conuertit, delectata fide orthodoxa.

Apollinaris iunior, dicebat animā à deo verbo facta non assumptam: aut si assumpta esset, non habere mentem. Huic propterea Christianorum commercio interdictum est.

Arrius Alexandrinus, Armodij filius, filium deum ab æterna patris substantia separabat. Ad quam hæresim refellendā iussu Constantini Imperatoris celebrata est synodus Nicena, cui interfuerunt Alexander & Pannutius præfules. Idem Athanasius diaconus cū cccxviii. aliis præfulis, qui explosa Arrij sententia, filium patri consubstantialem fecerunt. Arrius in exilium pulsus, magnam nihilominus turbam hominum in suam traxit sententiā, sed non impunè. Nam dum in latrina corporis excrementa egereret, animam cum intestinis emisit. Ex Rufini historia.

Berillus, Bostrenæ vrbs Arabiæ præful, dicebat Christū redemptorem ante humanitatem non extitisse, nec propriam diuinitatis habere substantiam, sed tantum patris in eo habitasse. Quem eius errorem ita repressit Origenes, vt tandem eum ad meliorem mentem reuocauerit. Autor Eusebius.

Carpocrates, hæreticus Simonis magi superstitiones imitatus est, quas palam tradebat.

Cherintus dicebat, regnum Christi post resurrectionem Hierosolymis futurū, vbi mille annis homines libidini & voluptatibus indulgissent.

Ebion putauit, Christum purum esse hominem, sine vlla deitate

Sabinus, præful Heracleæ, secta fuit Arrianus. Is Christianos omnes (qui in Synodo Nicena ab Arrio defecerant) idiotas vocabat, & ignavos, eoque infirmitate ingenij lapsos dicebat.

Sabellius hæreticus, negabat Christum Dei filium, primogenitumque omnis creaturæ: atque etiam Spiritus sancti auferebat intellectum. Ponebat unicam in trinitate personam. Hinc variaz factiones, & malorum germina pullularunt. Eius sectatores Sabelliani dicuntur. Sunt qui Sabinum & Sabellum eundem faciant.

Simon Magus natione Samaritanus multis artibus magicis, & ope dæmonum elusit Romæ, Imperante Claudio principe, ita ut numinis loco habitus sit, & honore simulachri decoratus, cum hac inscriptione, SIMONI DEO SANCTO. Eum Samaritani omnes & deum fatebantur. Sunt qui dicant eum, qui per aëra deuolare, Petri precibus cecidisse eamque ruina miseram exhalasse vitam.

Symmachus, vnus ex interpretibus Bibliorum, putauit Christum ex concubitu Ioseph & Mariæ natum. Quam insaniam probare voluit euangelio Matthæi.

Basilides scripsit in Euangelium xxiiii. Commentarios, confinxitque prophetas quosdam, ut Barabam & Barcob, aliosque barbaris nominibus nuncupatos. Hic instar Pythagoræ sectatores suos quinquennio silere iussit.

Theodorus Coriarius humanam tantum naturam tribuebat Christo. Fatebatur tamen verbum Dei in eo habitasse ob excellentem virtutem. Mariamque non Dei, sed hominis tantum matrè esse. In hunc celebrata est quinta Synodus, Iustiniani principis & Vigilij pontificis tempore, anno salutis d. xl. vbi sanctum est, ut Maria Theotocos, id est, Dei mater, vocaretur. Euseb. lib. 5.

Tertulianus patria Carthaginensis, quum in fide aliquandiu perstisset, tandem clericorum Ro. cõmumeliis ad Montani dogma delapsus est.

Apelles hæreticus dicebat in Christo fuisse corpus phantasticum, prophetias non recipiebat, quod sese rescindere, & implicare contradictionem.

Acephati, duas in Christo negabant naturas, nullo eius opinionis autore. Vnde & traxerunt nomen.

Americus hæreticus dicebat Ideas in mente diuina creare, & crea-
ri. Hunc Innocentius III cremari iussit Lutetiæ. Volater.

Barbara, Sigismundi Imperatoris coniunx, stultas vocabat virgines pro Christi nomine passas, quod voluptatis gaudia non gustassent. Dicebat animas cum corporibus interire, nec futuram aliam vitam post hanc, quam viuimus.

Cerdo hæreticus assererat duo fuisse contraria principia. Eius
aflectæ

aflectæ dicti sunt Cerdoniani.

Alogij hæretici verbum negabant esse Deum, spreta Ioannis Apocalypsi. *Aquarij*, fuerunt hæretici quidam, qui solam aquam offerebant in calice sacramenti.

Adamiani, exemplo Adam nudi, ac sine vllis vestibus degebant, eoque modo cum foeminis versabantur, asserentes illud in vita melius putandum esse, quod ad naturam magis accederet. Crinitus cap. 6. lib. 16.

Nyctages, vniuersam noctem somno & quieti concedebant, dicentes naturam genium violari, atque corrumpi, si ipso noctis tempore vigilaretur.

Himerobaptista apud Iudæos vocati sunt hæretici, qui seipfos & sua vestimenta quotidie abluebant. Autor Crinitus.

Marcion hæreticus bina principia, binisque deos ponebat, bonum scilicet, & malum.

Templarj hæretici emerferunt anno post imperium Augusti M. CXX. Hierosolymis in tantam sanctitatis opinionem venerunt ut breui tempore multas diuitias ac templa sibi comparauerint, à quibus Templarj dicti sunt, quod frequentes & assidui versarentur in templis. Idem Christi sacris impudentissimè abdicatis, in quedam flagitia diuerterunt. Cõsauerunt enim simulachrum quoddam miro artificio, cui hominis cutem superinduxerunt, collocatis in fronte binis carbunculis, oculorum vice promicantibus. hoc autem loco numinis reuerbantur. Morientium cadauera resoluta in cineres cæteris dabant in potum, ut in ea secta firmiores essent. Natum ex templarj virginisque coniugio torrebant igne, simul ex humore deliquato suum perungebāt simulachrum. Nefanda masculorum libidine conflagrabant. Damnati sunt autem in Viennensi consilio, & deuoti flammis sententia Clementis pont. Max. Qui Benedicto successit.

Donatus, natione Afer dicebat filium esse minorem patre, & spiritum sanctum filio.

VATES, AVGVRES, ET
ARVSPICES.

Protheus, filium Oceani & Tethyos, poëtæ vatem faciunt. Vergil. lib. 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus protheus.

Læocoon vates fuit Troianus, qui prædixit Græcos in fatali Sinonis machina delirescere. Troianisque obiurgavit, quod eam in urbem admississent. Verg. lib. 2. Æneid. Autor.

Euryпилus, vates fuit Græcus, quem Sinon Vergilianus ait Apollinem

linem consuluisse super simulato Græcorum reditu in patriam ubi ait: Suspecti Eurypilum scitatu oracula Phœbi Mittimus, isq; aditis hæc tristitia dona reportat. Est & Eurypilus vates medicinæ apud Plin. lib. 11. natu. histo.

At *Hyrtia* filia fuit Sesostris regis Ægypti; diuinationis perita, quæ futuram patri monarchiam prædixit.

Melampus filius Amythaonis medicus fuit & augur peritissimus Propert. lib. 2. Turpia perpeffus vates est vincla Melampus. Plin. lib. 25. Melampodis fama diuinationis artibus nota est.

Tyresias, rex Thebarum, & augur fuit, qui consultus à Ioue, vtri maior esset in Venere libido, virone an fœminæ quum fœminæ dixisset, ira Iunonis excæcatus est. Quam eius cæcitatem Iupiter vaticinio pensauit. Alij excæcarum ferunt, quod Mineruam in fronte nudam conspexisset. Oui. lib. 3. Meta. At pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam Facta Dei fecisse Deo) pro lumine adempto Scire futura dedit, pœnamque leuauit honore. Stat. lib. 2. Thebaid. Longæui vatis opacos Tyresius vultus, vocémque & velleri nota Induitur.

Tages primus omnium aruspicij disciplinam dedit Hetruscis. Ouid. lib. vltim. Meta. Indigenæ dixere Tages, qui primus Hetruscam Edocuit gentem casus aperire futuros.

Cassandra, Priami filia, quum Apollini copiam sui corporis promississet, ab eodem vates facta est: quum autem non staret promissis, iratus Deus fecit, vt eius vaticiniis non adhiberetur fides. Hæc prædixit futura ex Helenæ raptu infortunia Propertius lib. 3. Certa loquar, sed nulla fides, neque enim Ilia quondam Verax Pergameis Phœbas habenda malis. Sola Parim Phrygiæ fatum componere, sola Fallacem patriæ serpere dixit equum. Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti, Experta est veros irrita lingua deos. Idem lib. 4. & Vergil. lib. 2. Æneid.

Calchas augur fuit, Thestoris filius, qui tempore belli Troiani Græcis oracula reddidit. Vergil. lib. 2. Æn. Hic Ithacus vate magno Calchanta tumultu Protahit in medios. Idè prædixerat Græcos omnes Troia diuuta in patriâ sospites redituros. Quod fecus accidit: nam multi apud Caphareu Euboïæ naufragium fecerunt. Quodliquet veteru vatum præfagia nõ semper vera extitisse. De Calchante Ouid. lib. 12. At veri pronidus augur, & c. Idem lib. 2. de Arte. Stat. lib. 3. & Cic. lib. 1. de Diuinatione. Ferunt hunc Calchantè cū Amphilocho Amphiarai filio ab expeditione Troiana redeunte ad Apollinis Clarij lucu diuertisse, reperitq; ibidem Mopso, quædam proposuisse. Quæ quæ ille soluisse, ait Calchântem animi ægritudine periisse. Quæstio ab Hesiodo talis memoratur, Mira-

Mirabor sanè, poteris si dicere ficus, & c. Pherecydes apud Cælii scribit, Calchantem sue oblata interrogasse, quot porciculos gestaret, Mopsum verò respondisse tres, atque ex his vnã fœminam. Quem vbi vera locutum patuit, illum ægritudine intabuiffe.

Helenus, Priami filius, vaticinio claruit, autore Vergilio, apud quem Æneas sic eum alloquitur lib. 3. Æn. His Vatem aggredior dictis, ac talia quero. Troiugena interpres diuisi, qui num. na Phœbi, & c. Ouid. lib. 13. Metam. Quam sum Dardanio (quem cepi) vate portus. Cic. lib. 1. de Diuinat. Quid Asia rex Priamus, nõnne & Helenum filium & Cassandram filiam diuinantes habebat?

Nantes nomè est vatis Troiani apud Vergil. lib. 5. Æneid. qui dâ incensâ ab Iride in Sicilia comburerentur Æneæ naues, docuit hoc ipsum fieri Iunonis odio, vt Latio Troianos auerteret: monuitque Æneam ipsum vt non succumberet calamitatibus, sed iniuncto peristeret animo.

Carmentis, Euandri mater præfaga, & monitrix rerum futurarum, Prius vocabatur Nicostrata: verum vbi carminibus dare incepit responsa, Carmentis vocata est. Vergil. lib. 8. Matrisq; egere tremenda Carmentis nymphæ monita, & Deus autor Apollo. Martianus Capella: Alij quoq; huius generis homines, in diuinandi vsum & præscientiam procreati, vt Carmentis in Arcadia, ab effuso per vaticinia carmine dicta.

Manto filia Tyresia (à cuius nomine dicta est Mantua) fuit etiã fatidica, & rerum futurarum præfaga. Vergil. lib. 10. Ille etiam patris agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus, & Thusci filius amnis, Qui muros matrisque dedit tibi Mætua nomen, Ouid. lib. 6. Metam. & Stat. lib. 10.

Rhamnetes, augur fuit, charissimus Turno. Vergil. libro 9. Rex idem & regi Turno gratissimus augur, Sed non augurio potuit depellere pestem.

Asilas nomen etiam est auguris, qui suppetias tulit Æneæ contra Turnum, Vergil. lib. 10. Tertius ille hominum diuimque interpres Asilas, Cui peculum fibræ, cœli cui fydera parent, Et linguæ volucrum, & præfagi fulminis ignes, Mille rapit densos acie, atque horrentibus hastis.

Tolumnius nomen est auguris, qui pro Turno bellauit in Æneâ. Vergil. lib. 12. Expediuntque manus, primusque Tolumnius augur.

Iapys, Iasij filius nomen auguris apud eundè Vergil. lib. 12. Iam que aderat Phœbo ante alios dilectus Iapys Iasides, acri quondã eui captus amore Ipse suas artes, sua munera latus Apollo Augurium citharæque dabat, celerèque sagittas, & c.

Choreus sacerdos fuit Cybeles diuinandi peritus. Vergil. lib. 11. Augur

reus ex humeris sonat arcus, & aurea vari Calsida.

Arus vates fuit Thuscus, cuius peritiam diuinando describit Luca. Hæc propter placuit Thuscos de more vetusto Acciri vates, quorum qui maximus euo Arus incoluit deserta mœnia Luna Fulminis edoctus motus, venâque calentes Fibrarum, & motus errantis ære pennæ.

Labyssa mulier fuit fatidica in Boemia, quæ filiam habuit Craco nomine, rerum quoque futurarum peritam. Valat. in Georg.

Phemonoe virgo prima Delphici Apollinis vates fuisse dicitur, carmenq; Heroicum inuenisse. Plin. lib. 10. Phæmoneo Apollinis dicta filia, dentes ei fuisse prodidit. Luca. lib. 5. Phæmoneon errore vagam, curisq; vacantem Corripuit, cogitque fores irrumperet templi, & c. & Stat. lib. 2. Syl.

Plin. lib. 7. ait maximam fuisse diuinitatem *Melampodis* apud Græcos, apud Romanos *Martio*.

Amphiaras Oiclei filius, augur fuit & vates Græcus, quæ quum Adrastus rex in bellum contra Thebas vellet ducere, recusauit: ac ne cogereur, sese oeculuit, quod præuideret ibidem se periturum. Fraude tamen vxoris Eryphiles (quam monili corruperat Adrastus) proditus est, & inuitus in bellum tractus, vbi terræ hiatu absumptus est. Stat. lib. 1. & 3. & 7. Theb.

Mæon nomen est vatis, & auguris apud Statium lib. 2. Theb. di. centeni: Ille hæc præuiderat omnia doctus Æris, & nulla decipus ab alite Mæon.

Branchum ferunt Apollinis fuisse filium, cui pater diuinandi artem concesserit. Stat. primôq; æqualis honori Branchus. Strabo ait eum sacerdotem fuisse delubri Apollinis Didymæi. Mirandula in hymnis: Hinc quoque Branchiaco vatē stimulauit ab axe Delius innumeris subigens ambagibus orbem.

Thyodamas filius fuit Melampodis, diuinandi quoque peritus, Stat. lib. 8. Insignem fama, sanctoque Melampode cretu Thyodamanta voluit, quo cum ipse arcana deorum partiri, & visas vni sociare solebat Amphiaras aues, tantæque haud inuidus arti Gaudebat dici similem, iuxtaque secundum.

Idmon, Apollinis & asteriæ filius, & ex Argonautis vnus, claruit etiam vaticinio. Hunc à serpente occisum ferunt Sene. in Medea: Idmoné quâuis bene fata nosset, Cæcidit serpens Libycis arenis.

Trophonius, vates fuit quispiam, speluncam habitans, in quam qui descendebant perpetuo erant ægelasti & irribiles. Hinc adagium natum. In Trophonij antro vaticinatus est. de homine maxime tristi, & prænimis seucto. Mirandula in hymnis, phæbeique arum fundens consulta Trophoni.

Apol-

Apollonius, è Tyana ciuitate Græciæ, rerum futurarum prælagiis fertur claruisse. Præuidit enim Cilicem quendam lasciuum hominem intra diem tertium occisum iri, & contigit. Aiebat se cuncta facere Deo consultore, & duce dæmone, sciréq; omniū linguas, & hominū cogitationes introspicere, futura præuidere & iam præterita diuinitus cognoscere. Somnia interpretabatur, & declarabat, portenta, damnabat animalium sacrificia. Eius vitam cõpendiosè satis describit Volæterræanus.

Mopfus fuit omnium vatium peritissimus, vnus eorum, qui Argonautis futura prædixerunt. Cū hoc in certamen descendit Calchas, victusq; dolore animi in fata concessit, vt iam diximus. Adagium fluxit in vulgus, Mopfo certior, de eo, qui citra mendacium futura præuidet, & enūtiat. Fuit Mopfus Ampyci filius. Ouid. lib. 10. Senec. in Medea. Val. Flac. lib. 1. Argon. Fuerunt & alij eiusdem nominis, vt Mopfus Tyresia filius: alius etiam, à cuius nomine Attica regio Mopsoia vocata est.

Polyxo, nomen est Phæbadis apud Val. Flac. lib. 1. Argon. Tunc etiam vates, Phæbo dilecta Polyxo.

Philochorus Atheniensis, fuit vates Eratosthenis tempore, qui extinctus est insidijs Antigoni Macedoniæ regis, quod venisset in suspicionem contractæ cum Prolemæo rege amicitia. Hic scripsit Attidis lib. xvii. qui continent res gestas Atheniensium, & reges & magistratus vsque ad Antiochum deum. Scripsit etiã libros quatuor de vaticinio.

Sospatra mulier genere Lyda, vxor Ædesij sophistæ, spiritu fatidico, & futurorum prælago fuisse prædicatur, atque etiam à quibusdam numinibus educata fertur.

Alcius Nauius augur fuit, qui nouacula cotē præcidit, spectante Tarquinio. Quo factū est, vt Tarquinius ipse in rebus dubijs eõ augure semper vteretur, & populus de suis rebus ad eum deferreret.

Maffius & *Mutius*, nomina sunt augurum Romanorum, apud Plinium lib. 10. cap. 7.

Softrius vates fuit, qui per furorem multa prædixit Græciæ, vt Xerxis aduentum in Græciam.

Spurina, vates Cæsarem monuit, vt idus Martias caueret, Tranquillo teste: Eõque die interfectus est imperator, quem cauedum esse prædixerat vates.

Ahtylus Centaurus, Ixionis filius, quum diuinandi peritia claresceret, fratres suos monuit, ne bellum contra Lapythas molirentur. Idem prædixit Nesso vulnus quod Herculis sagitta erat accepturus. Ouid. Ahtylus ille etiam metuenti vulnera Nesso Ne fuge, ad Herculeos, inquit, seruaberis arcus.

E

Tyburnum. Plin. lib. 16. ait fuisse Amphiarai filium, peritum augurij, a quo Tyburtes populi originem traxerint multò ante Romanam conditam.

Olenus Calenus nomen est vatis apud eundem lib. 28. vbi ait: Quum in Tarpeio fodiètes delubro fundamenta, caput humanum inuenissent, missis ob id à senatu legatis. Hetrurix celeberrimus vates Olenus Calenus præclarum id fortunatumque cernens, interrogacione in suam gentem transferre tentauit.

Prylis, Mercurij fuit filius diuinandi apprimè peritus: Hinc adagium, Lesbium Prylis, in hominem sagaci coniectura.

Lampon fuit sacrificus, & vates oraculorum, solitus iurare per anserem velut auem auguralem.

Eurycles vates fuit, qui de se suisque incòmodis aliquid semper diuinabat. Hic per assistentè dæmonem vera vaticinabatur. Propterea Euryclytæ dicuntur omnes diuinaculi.

Chryses, vates fuit Iunonis, cuius filia Chryseidem quum Græci rapuissent, dea iniuriam vlciscente, pestilentia in suis castris laborarunt.

Asphyphius Possidoniates, vir fuit vaticinij peritus, qui Cimoni Athenicèsi (quo cum in summa familiaritate viuerebat) mortè prædixit ex præcedentibus prodigijs. Plaut. in Cimone.

Maritha nomen est mulieris fatidicæ, quam in lætica stantem honorificè circumduxit Marius, & sacrificia ea iubete celebrant. Hæc senatus, quod futura obseruaret, & prædiceret, libertate donauit. Autor idem Plurarchus in Mario.

Apud eundè *Milichas* nomen est vatis, quo in explicandis prodigijs Dion vsus est.

Peripoltas, vates fuit ex Thessalia, qui Opheltæ regem sudq; in Bœotiam populos deducens, familiam multis deinde temporibus nobilitatissimam ex se reliquit.

Aristander & *Cleomantes* nomina sunt diuinaculorum apud Plurarchum in Alexandro, vbi ait: Quod prodigium còspicatus Alexander, accitis ariolis Aristandro & Cleomanti Spartano aperit.

Vmbritius apud eundem in Galba nomen est auguris: Nam illo die, inquit, simul cū diluculo & Galba præsentibus amicis sacrificabat in palatio augur Vmbritius. Cor. Tacitus: Sacrificanti pro æde Apollinis Galbæ aruspex Vmbritius tristitia exta, & instantes infidias ac domesticum hostem prædicit.

Theocritus nomen est auguris apud eundem Plurarch. in Pelopida.

Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro imminere prædixit. Autor Curtius, cuius verba citassem, nisi timerem calumnias eorum, qui tantam testimoniorum multitudinem vt nauiscabundam

dam refugiunt.

Amalthea, *Marpesia*, *Heriphile*, nomina Sibyllarum aut aliarum Phœbadum apud Tibullum lib. 2. Quicquid Amalthea quicquid Marpesia dixit, Heriphile Phœbo gratâ; quod monuit. Politianus quasdam phœbades atque vnâ viros diuinandi peritos his verbis enumerat:

Quin & veteres prompsere Sibyllæ
Carmen, Amalthea, & fati Marpesia diues;
Herophilæque Idæa genus, prædoctaque Sabe;
Demòque Phygòque, & veri gnara Phæanis,
Et Carmenta parens, & Manto, & Pythya longos
Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci
Deiphobe nimium viuax, & Martia fratrum
Nomina, lymphatùque Bacis, subtérque Triones
Natus hyperboreos Ollen, inque Attide terra
Clarus honore Lichas, Dodoniadésque columbæ.

Dauidem ecclesiastici omnes sacrorum vatum principem fuisse fatentur. Idem Politianus: An memorem Solymos prælustria nomina vates, Psallentémque Deo regè, qui turbine fundè Ictæ Philisthæo secuit per ora giganti.

Symachiam Martianus Capella ait vnam fuisse ex Sibyllis, quas duas numero solum ponit dicens: Quas non decem (vt asserunt) sed duas fuisse non nescis, id est *Herophilam* Troianam, Marmensi filiam, & *Symachiam* Hippotenius filiam, quæ Erythraea progenita, etiam Cumis vaticinata est.

Theano & *Euxippe* filix cuiusdam Scedasi Spartanis cauenda oracula præcinerunt. Postea tamen ab adolescentibus eiusdem loci constuprata, & in puteum coniecta sunt. Quod vbi rescituit pater, animi dolore seipsum interfecit.

Albigernus Carthaginensis, fuit adeò diuinandi peritus, vt dæmonibus affatibus responderet quicquid egisset quisque, aut omnino cogitasset. Quod testatur Augustinus, qui illis ipsis vaticinijs se plerunque scribit interfuisse.

Cælius scribit fuisse in patria sua mulierculam nomine *Iacobam*, ex cuius ventre immūdi spiritu acclamati futura prædicerent, ac vnum ex his *Cincinnaculum* fuisse nuncupatum, qui & præterita & futura percontantibus responsa dabat mirifica. Interrogatus tamè de futuris, mentiebatur sæpenumero.

Ophioneus fuit Messeniorum vates, qui semper à natali die luminibus captus priuatim & publicè vaticinia peregit.

Polybius Corinthius, filio Troiam proficiscenti & multis alijs mortem prædixit. Autor Cicero.

Tyburnum. Plin. lib. 16. ait fuisse Amphiarai filium, peritum augurij, à quo Tyburtes populi originem traxerint multò ante Romam conditam.

Olenus Calenus nomen est vatis apud eundem libr. 28. vbi ait: Quum in Tarpeio fodiètes delubro fundamenta, caput humanum inuenissent, missis ob id à senatu legatis. Hetrurix celeberrimus vates Olenus Calenus præclarum id fortunatumque cernens, in interrogatione in suam gentem transferre tentauit.

Prylis, Mercurij fuit filius diuinandi apprimè peritus: Hinc adagiū, Lesbius Prylis, in hominem sagaci coniectura.

Lampon fuit sacrificus, & vates oraculorum, solitus iurare per anserem velut auem auguralem.

Eurycles vates fuit, qui de se suisque incòmodis aliquid semper diuinabat. Hic per assistentè dæmonem vera vaticinabatur. Propterea Euryclitæ dicuntur omnes diuinaculi.

Chryses, vates fuit Iunonis, cuius filia Chryseidem quum Græci rapuissent, dea iniuriam viciscente, pestilentia in suis castris laborarunt.

Astyphibus Possidoniates, vir fuit vaticinij peritus, qui Cimoni Atheniensi (quo cum in summa familiaritate vivebat) mortè prædixit ex præcedentibus prodigiis. Plaut. in Cimone.

Mariha nomen est mulieris fatidicæ, quam in lectica stantem honorificè circumduxit Marius, & sacrificia ea iubète celebravit. Hæc senatus, quòd futura obseruaret, & prædiceret, libertate donauit. Auctor idem Plutarchus in Mario.

Apud eundè *Milthæ* nomen est vatis, quo in explicandis prodigiis Dion vsus est.

Peripoltas, vates fuit ex Thessalia, qui Opheltrem regem suosq; in Bœotiam populos deducens, familiam multis deinde temporibus nobilissimam ex se reliquit.

Aristander & *Cleomantes* nomina sunt diuinaculorum apud Plutarchum in Alexandro, vbi ait: Quod prodigiū còspicuum Alexander, accitis ariolis Aristandro & Cleomanti Spartano aperit.

Vmbricius apud eundem in Galba nomen est auguris: Nam illo die, inquit, simul cū diluculo & Galba præsentibus amicis sacrificabat in palatio augur Umbricius. Cor. Tacitus: Sacrificanti pro æde Apollinis Galbæ aruspex Umbricius tristia exta, & instantes infidias ac domesticum hostem prædicat.

Theocritus nomen est auguris apud eundem Plutar. in Pelopida.

Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro imminere prædixit. Auctor Curtius, cuius verba citassem, nisi timerem caluianeorum, qui tantam testimoniorum multitudinem vt nauseabundam

dam refugiunt.

Amalthea, *Marpesia*, *Heriphile*, nomina Sibyllarum aut aliarum Phœbadum apud Tibullum lib. 2. Quicquid Amalthea quicquid Marpesia dixit, Heriphile Phœbo gratæque quod monuit. Politianus quosdam phœbades atque vnà viros diuinandi peritos his verbis enumerat:

Quin & veteres prompsere Sibyllæ

Carmen, Amalthea, & fati Marpesia diues;

Herophilæque Idæa genus, prædoctæque Sabæ;

Demòque Phygòque, & veri gnara Phæænis,

Et Carmenta parens, & Manto, & Pithya longos

Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci

Deiphobe nimium viuax, & Martia fratrum

Nomina, lymphatûque Bacis, subtérque Trionês

Natus hyperboreos Ollen, inque Attide terra

Clarus honore Lichas, Dodoniadèque columbæ.

Daudem ecclesiastici omnes sacrorum vatum principem fuisse fatentur. Idem Politianus: An memorem Solymos prælustria nomina vates, Pallentemque Deo regè, qui turbæ fundè lecta Philisthæo secuit per ora giganti.

Symachiam Martianus Capella ait vnam fuisse ex Sibyllis, quas duas numero solum ponit dicens: Quas non decem (vt asserunt) sed duas fuisse non nescis, id est *Herophilam* Troianam, Marmensî filiam, & *Symachiam* Hippotentis filiam, quæ Erythræa progenita, etiam Cumis vaticinata est.

Theano & *Euxippe* filix cuiusdam Scedasi Spartanis cauenda oracula præcinerunt. Postea tamen ab adolescentibus eiusdem loci constupratæ, & in puteum coniectæ sunt. Quod vbi rescituit pater, animi dolore seipsum interfecit.

Albigerius Carthaginensis, fuit adeò diuinandi peritus, vt dæmonibus affatibus responderet quicquid egisset quisque, aut omnino cogitasset. Quod testatur Augustinus, qui illis ipsis vaticiniis se plerumque scribit interfuisse.

Cælius scribit fuisse in patria sua mulierculam nomine *Tacobam*, ex cuius ventre immūdi spiritu acclamati futura prædicerent, ac vnum ex his *Cinnaculum* fuisse nuncupatum, qui & præterita & futura percontantibus respòsa dabat mirifica. Interrogatus tamè de futuris, mentiebatur sæpenumero.

Ophioneus fuit Messeniorum vates, qui semper à natali die luminibus captus priuatim & publicè vaticinia peregit.

Polybius Corinthius, filio Troiam proficiscenti & multis aliis mortem prædixit. Auctor Cicero.

Thrasylbus fuit inter Elæos quispiã, multis præfagiis nobilitatus, quo etiam titulo simulachrum meruit in Olympia.

Lamus Apollinis fuit filius, qui fatidico spiritu magnū apud veteres nomen adeptus est.

Scirus vates fuit Eleusinius, à cuius noie Minerua Sciras dicta est.

Abaris filius cuiusdã Scythæ inter Scythas scripsit oracula quæ nuncupata sunt Scythica. Vide Cel. cap. 22. lib. 9.

Teretius Varro in libris antiquitatum scribit *Vetustum* inaugurandi disciplina nobilem fuisse, eumq; affirmat, futurū Romani imperii terminum post MCC. annos.

Saxo Grammaticus ait, *Vetgerum* vatē fuisse ætatis incognitæ, & supra humanum terminum proluxæ.

Paulus Diaconus ait, *Baudolinum* quendam vitæ sanctitate conspicuum prophetico spiritu claruisse, regnante apud Lōgobardos Luitprando.

Fuit & eo tempore alter *Theolapius* nomine, qui præfago spiritu multa prædixit futura.

Amphilochus rex fuit & augur inter Argivos. Mirādula in hymnis: Amphilochi aut monitus adiit male sana nefastos.

Heleus vates fuit Polycrati Samiorum tyranno familiaris. Autor Herodotus.

Callias vates Elæos, qui Amyclis vaticinia reddidit.

Perialla, antistes fuit mulierum apud Delphos vaticinantium, & tate Cleomenis.

Cleander quoque nomē est vatis Arcadici apud eundem Herod.

Fuit & *Megistias* patria Acharnanius, oriundus à Melampode, clarus vaticinio. Nam prospectis extis futura prædicebat. Floruit ætate Leonidæ Spartani. Herod. lib. 7.

Euentus vates fuit Apud Apolloniatas, initio pastor quo dormiente quum lupi LXX. gregē inuasissent, ouesque ad vnā trucidassent, re cognita, vocatus est in ius, & iudicū sententia excæcatus, mox tamē misitā obtinuit diuinationem, habuitq; filiū Deiphonum, qui ductus à Corinthiis exercitui vaticinabatur. Autor Herodotus in Calliope.

Apud Græcos aruspex fuit *Tisamenus* Antiochi filius, qui apud Delphos reddebat oracula.

Habuerunt etiam Græci alium aruspicem Leucadium *Hippomachum* nomine.

Claruit *Daniel* spiritu prophetico. Scripsit librum partium in decem visiones. Susannā falso accusatam, liberavit à Morte. Floruit ætate Nabuchodonosor Chaldæorū regis, à quo captiuus ductus & enutritus est. Datus est leonibus in prædā, à quibus tamen euasit

euasit illæsus. Sabellicus: Fatidico inueni mirabile dictū Sæpius obiecto, qui pariter leones.

Moses, seu Moyses, Hebræorum dux vaticinio spiritu omnium maximè claruit. E i dominus in monte Sinai gloriam suam patefecit. Seruanti oues apparuit in rubo ardenti, qui tamen non cōburebatur. Deum vidit, quod mortalium nemini contingit vquam. Decalogi præcepta accepit in tabulis æneis quæ dedit filius Israël. De Mose Iuuenalis: Tradidit arcano quodcunque volumine Moses.

Galeota, vates fuerunt in Sicilia & Attica, à Galeote Apollinis filio. Hos solebat consulere Dionysius.

Cicero lib. 1. de Diuinat. scribit *Deiotarum* regem fuisse peritū auspicijs, ac nihil vquam gessisse nisi auspiciato.

Tarhon, fuit dux & aruspex in Hetruria, cuius meminit Vergilius lib. 10. & 11. Æneid.

Prophetarum nomina apud Ecclesiasticos sunt, Esdras scriba Hebræus, Neemias Artaxerxis pincerna, Agabus. Itē Amos, Aggeus, Achias, Baruch, Delbora, Ezechiel, Esaias, Helias, Enoch, Symeon, Moyses, Dauid, & alij plerique.

Ogyros Chyronis Centauri filia res futuras, præcisse dicitur: de qua Ouid. lib. 2. Meta. Hæc prædixit Aesculapiū adhuc infantē medicinæ artis peritissimū fore, & à Ioue aliquando fulminatū iri.

Aethion nomen est vatis apud Ouid. lib. 5. Meta.

Porò diuinationem Græci *Manticem* appellant, id est scientiam rerum futurarum. Hanc scientiam primi excogitauerunt Aegyptij & Chaldæi ex obseruatione syderum.

Cilicum & Pissidarum gēs, & his finitima Pamphyla, volatibus animi, cantibusque declarari res futuras crediderunt.

Romulus urbem auspiciatō ipse optimus augur condidit.

Auguribus reges vsi sunt, nec sine auspicijs olim rex gerebatur. Colophonius Xenophanes diuinationem negauit: Cōtrā verò Democritus comprobauit.

Chryssippus duos libros scripsit de Diuinatione, vnum de oraculis, vnum de somnijs, Dyogenes Babylonius vnum, duos Antipater, quinque Posidonius.

Discipulus Antipatri Panetius dubitauit an esset vis vlla diuinandi. Cic. ait, Diuinationem esse earū rerum (quæ fortuito putantur) prædictionem atque præsentionem.

Duo sunt diuinandi genera, alterum artis, vt in extis pecudum, & in sortibus; alterum naturæ, vt somniorum & vaticinationum, Diuinatione coniectura nititur, vltra quam progredi non potest.

Lituus clarissimū erat in signe auguratus, quo Romulus regiones præxit, quum urbē condidit. Erat autē Lituus bacillum leuiter

summo inflexum. Tiberius Grac. augurum & aruspicum disciplinam comprobauit.

Arte carent diuinatores, qui non ratione aut cōiectura, sed concitatione quadam animi futura presentunt.

Sagire, est acutē sentire: hinc Sagaces, qui multa scire volunt. Qui sagit priusquam res oblata est: Prælagire dicitur. Hinc prælagatio diuinatio, quæ si exarsit acrius furor appellatur, quum abtractus à corpore animus diuino instinctu concitatur.

Vaticinia quæ explicantur coniectura, aut euentis notata sunt, artificiosa dicuntur, non naturalia.

Apud Persas magi congregantur in sano commentandi causa vt augurarent, ac diuinarent.

In Telmesso, Carix vrbe, claruit aruspicum disciplina.

In Syria Chaldei cognitione astrorum & ingeniorum solertia antecellerunt.

Hetruria facile interpretabatur, quid quæq; portenta sibi velent. Propterea antiqui Romanæ vrbs principes filios Hetruria populis dabant in disciplinam.

Phryges, Pisidæ, & Cilices Arabiæ auium significationibus obtemperabant quod & fecerunt Umbri.

Fortuna, Casus, Euentus nihil aliud quam quum aliquid sic cecidit & euenit, vel non cadere ac euenire, aut aliter cadere atque euenire potuerit.

Constat falsa quandoque aruspicum fuisse vaticinia & cōsilia. Nam Cæsar quum à summo aruspice moneretur, ne in Africam ante brumam transmitteret, transiit tamen: Quod nisi fecisset vnum in locum omnes aduersariorum copiarum conuenissent.

Falsum fuit responsum illud ex Delphico de rege Pyrrho: Aiete Aeacida Romanos vincere posse, nūquam enim Apollo Latine locutus est. Deinde Pyrrhi tempore Apollo versus facere desierat.

Apud Lygureos Thraciæ populos, Antistites oracula reddunt, multo prius vino se ingurgitabant: Contra verò apud Clarios, futura prædicturi aquam prius largè hauriebant. Diuinatio quæ per aquam fiebat, Hydromantia dicitur. Axinomantia erat diuinatio per securim. Lecanomantia per peluim, in qua aqua mouebatur à dæmone, & vox tenuis index futuri reddebatur. Geomantia erat illa, quam de punctis terræ fixis constabant. Pyromantia erat, quam de variis figuris ex flamma glomeratis colligebant. Capnomantia erat diuinatio per fumum. Caphromantia, quæ de speculis ex disfurtibus imaginibus trahebatur. Aeromantia quæ fiebat ex ere. Coschinomantia ex cribro. Cleromantia ex sortibus Physiognomia ex membrorum natura Chiromantia ex manibus. Botanomantia

mantia ex herbis. Gastromantia ex amphora ventrosa, quæ à puero solebat introspicere. Augurum ex aubus. Extispicum ab exis.

Ceterum fidem non esse diuinalis adhibendam Phaurinus apud Gellium arguit hoc modo: Aut enim (inquit) aduersa eueta dicunt, aut prospera: Si prospera, & fallunt, miser fies frustra expectando. Si felicia promittunt, eaq; vctura sunt, expectatio te spei suspensum fatigabit, & futurum gaudij fructum spes tibi iam deflorauerit. Si aduersa dicat, & mentiantur, miser fias frustra timedo. Si aduersa, & non mentiantur, iam inde ex animo miser fies, antequam è fato fias.

PRODIGIA ET PORTENTAZA DIVERSA.

Cœlum sanguinea specie apparuit, quum rex Philippus Græciam iruaret.

Stellæ circa Solis orbem visæ sunt, Augusto Cæsare in prima iuuenta vrbe intrante post mortem patris.

Circa Solem arcus apparuit, L. Opimio, & Q. Fabio consulibus. Trini Soles apparuerunt Sp. posthumio, & Q. Minutio coss.

Lunæ trinx visæ sunt, Cn. Domitio, & L. Annio consulibus.

Clypeus ardēs ab occasu ad ortum scintillans, C. Valerio. & Cn. Mario consulibus.

Relatū est cœlum lacte pluuisse & sanguine, M. A. Cilio, & C. Portio cōsulibus. Itē carne L. volūnio, & Ser. Sulpitio cōsulibus. Item sero in Lucanis, paulo antequam L. Crassus à Parthis occideretur.

L. Paulo & C. Marcello cōsulibus lana pluit, & laterib. coctis. Armorū crepitus & scitus tubarū auditi sunt è cœlo Cimbricis bellis.

Tertio consulari Marij visæ sunt ab Amerinis & Tudertibus arma cœlestia ab ortu & occasu inter se concurrētia, pulsus ad extremum, quæ ab occasu erant.

L. Martio & Sex. Iulio consulibus in agro Mutinensi duo montes inter se concurrerūt, crepitu maximo assulitantes & redeūtes & inter eos flamma fumōq; exeunte. Quo concursu villæ omnes elisæ sunt, Animalia permulta (quæ intra fuerāt) exanimata sunt.

Tiberio principante maximus post hominum memoriā terremotus factus est, quo xii. vrbes Asiæ vna nocte prostratæ sunt.

Quum Dionysius iunior suo principatu pulsus est, accedit prodigium, vt vno die in portu dulcesceret mare.

Inter initia Marici belli Alcippe mulier peperit elephantum, & quadam ancilla serpentem.

Natus est Hippocœtaurus in Thessalia, & eodē die mortuus est.

Quo anno Sagunthus deleta est ab Annibale, puer in eadem vrbe reuersus est in vterum matris.

Annotatum est antiquis prodigiis, canem locutum fuisse, & serpentem lauasit, quum pulsus est regno Tarquinius.

Bouem quoque locutum fuisse, proditur veterum monumentis.
C. Lepidus apud Plinium testis est arbores locutas. Oliua in totum ambusta reuixit.

In Bœotia de rosâ à locustis ficus germinauere.

Laodiceæ aduentu Xerxis Platanus in oleam mutata est. Paulò ante mortem Cæsaris equorum greges comperiti sunt pabulo abstinere, vbertimq; flere. Pridie verò quàm interficeretur, auem regaliolum cum laureo ramulo Pompeianæ curiæ se inferentem volucres varij generis dicerperunt.

Ante mortē Caligulæ simulachrum Iouis Olympiæ tantum cæchinum repente edidit, ut machinis labefactis opifices diffugerint.

Ante mortē Sergij Galbæ, quum oppidatim victimæ dæderentur, taurus securis ictu confternatus, rupto vinculo essedum ius inuasit, & totum cruore perfudit.

Neronis principatu arbores sedem mutauerunt.

M. Lepido & Q. Catulo consulibus, in villa Galerij locutus est gallus gallinaceus.

Cecinere galli nocte tota, qua Matthæus vicecomes primum suscepit filium, vnde Galeaceo inditum nomen.

Neapolis sub Nicolao quinto Pontifice Maximo, tremuit, eoque motu multa hominum millia periere.

Seruius Tull. adhuc puerulo dormienti flamma emicuit circa caput,

Tempore belli, quod Romani gerebant in Veientes, Albanus, iacul solitum stagni modum excessit.

Dum L. Sylla consul sociali bello in agro Nolano immolaret, subito ab vna parte aræ prolapsus est anguis, quo viso, Posthumus aruspex suavit ut exercitum in expeditionem educeret.

C. Volumnio & Seruio Sulpitio consulibus bos mugitu in humanum sermonem conuerso locutus est. De his consule valerium Maxim.

Puer infans semestris in foro Boario triumphum proclamauit. Alius cum elephantino capite natus est.

Traditur etiam in antiquis prodigiis, lapides in agro Piceno pluuisse: In Gallia lupum vigili è vagina gladium abstulisse: In Sicilia scuta duo sanguinem sudasse: metentibus cruentas spicas in corbem decidisse: aquas sanguine mixtas fluxisse. Secundo etiam bello Punico bouem dixisse, Caue tibi Roma,

C. Hostilio Mancino, in Hispaniam ituro, talis vox sine autore villo peruenit ad aures. Mancine mane.

Quum T. Gracchus consul in Lucanis sacrificasset, angues duo ex occulto prolapsi hostiæ, quam immolauerat, iecur adederunt, demum

demum in easdem latebras se retulerunt. Idem quoque secundum sacrificanti accidit.

M. Crasso in Parthos ituro datum est pullum paludamentum, quum ex euntibus in prælium album aut purpureum dari solet.

Quum Pompeius Dyrrachio egressus in Casarem proficisceretur, eius signa apum examinibus obscurata sunt: quo portento Iupiter eum à bello reuocabat. Sonus tympanorum Pergami abditus delubris editus est. Palma viridis Trallibus in aede Victoriae sub Cæsaris statua enata est.

In exercitu Xerxis aduersus Græciam contracti equæ partu lepus editus est. Eidem priusquam Athenas deleret, de inuadendis Lacedæmoniis cogitanti hoc accidit: Infusum namque patere eius vinum ter in sanguinem conuersum est.

Midæ puero dormienti, formicæ in os grana tritici congesterunt, ut Plaroni mel & fauos apes intulerunt.

Anno quo Hierosolymas deiecit Vespasianus, sydus in cælo apparuit Gladij figura, vrbi imminens. Apparuerunt & currus variis cæli regionibus vagantes, visæ sunt armatæ acies cœcitare in nubibus.

Sedente in Pontificatu Ioanne xi. Genuæ fons sanguinis prodigiose fluxit. Paulò post vrbs ipsa à Sarracenis capta est.

Pridie quam Veneti Ligustico bello vincerentur, Corui diuersis inter se agminibus conflixere, ita ut sanguis superne cadens, naues ipsas cruentaret.

Imminente Romanis primo ciuili bello, ignis ex hastis subito emicuit, qui vix potuit extingui. Tres corui pullos suos in viam productos laniant, quod ex laniant superfluit, retulerunt in nidum. Mures aurum in templo roserunt. Capta ex his fœmina quinos musculos in muscipula enixa est, & tres ex illis deuorauit. Tubarum clangor in aère concrepuit.

Triumvralibus copiis ad Bononiam contractis, sedit aquila super Octauij tabernaculum, dudumque hinc & inde coruos incessantes vehementer afflixit. Quod vniuerso exercitui futuram Triumvirorum discordiam portendebat.

Moylès (cuius virga se in draconem conuerterat, ac demum priorem acceperat formam) rubum vidit incombustum.

Daniel quum Susis esset in Mesopotamia, concidissetque in faciem terræ motu, iussus postea cœlesti voce surgere, ipsumque cœlum intueri, arietem vidit in aère multicornem.

Eo die quo virgo Christum peperit, oleum Romæ in trāstiverina regione erupit, & diem totam perpetuo manauit fluxu. Quo die Christus affixus est cruci, sol à sexta hora diei ad nonam obte-
nehratus est,

Mauritio Imp. (qui Grægorio pōtifici erat infestissimus) apparuit homo ignotus monastico habitu cū gladio, quē Imp. statuz circumferens, prædixit Mauritium gladio periturum, vt accidit.

Dario Babylonem obsidenti vox è muris reddita est, vrbe ipsam tunc à Persis captam iri, quum mula pareret. Quo præfagio omnes capiendæ vrbis desperatio iam ceperat, donec Zopyri Persæ mula enixa est.

Anno quo Nero excidit principatu, olæ & prata in contrarias sedes transiere.

Antè paulò quàm Augustus Imper. factus esset, bos in suburbano Romæ, ad arantem locutus est, frustra se vrgeri. Nō enim frumenta sed homines breui desituros.

Sedete in pōtificatu Leone v. Sol per aliquot dies veluti sanguinolētus apparuit. Quod prodigiū calamitosa pestis secuta est.

Anno M. CLV. II. Christianæ salutis figura crucis in luna publicè visa est.

Imperante Henrico septimo, & sedente in pontificatu Clemente quinto, tres Lunæ simul apparuerunt.

Anno salutis M. CCCXLV. II. Imperante Carolo quarto ceciderunt è cælo quædam bestiolæ, quarum corruptio & fetor pestem attulerunt.

Anno salutis M. CCCCLV. I. sedente Calixto tertio natus est in Sabinis vitulus biceps. Romæ apud Veneris portam sanguis cecidit è cælo. Carnes in Liguria.

Imperante Henrico III. monstrum supernè bicorpor natum est in agro Britanico. Imperante Henrico quinto in agro Hemitiano & Flaminto sanguis pluit idibus Iunij.

Regnante apud Gallos Ludouico XII. & sedente in pontificatu Iulio II. monstrum natum est Rauennæ, habens cornu in capite, vtrinque alas, brachia nulla, pedem vnum, oculum in genu, vtrūque sexum, in medio pectore ypsilon & crucis effigiem.

Quū Roscius esset in cunabulis noctu lumine apposito experrecta nutrix animaduertit puerum dormiētem circumplexum serpentis amplexu.

Lacedæmone in Herculis fano arma sonuerunt, eiusdemq; Dei Thebis valuæ clausæ sua sponte se apparuerunt, scuta sublimate prius fixa humi reperta sunt.

MIRACULA QUÆDAM NATURÆ,
CVM ALIQVOT ALIIS PRODIGIIS ET PORTENTIS.

Miracula naturæ vocamus, quæ præter consuetudinem accidunt, idque rarissimè, cuiusmodi sunt sequentia.

Cælius

Cælius Agrippa ex vtero matris egressus est in pedes. Hinc ab ægro partu traxit nomen.

Ammonius Alexandrinus philosophus, Origenis præceptor, Añnum habuit sapientiæ auditorem.

Ferunt Anaxagoram Clazomenium, Catonem, & M. Crassum nunquā risisse L. Pomponium nunquam ructasse. Antoniam nunquam expuisse. Zenophantum risum cohibere nequiuisse. Epimenes Cretenfis missus ab Agisarcho patre ad ouiu custodiã dormiuit in spelunca annos quinquaginta. Polystratus & Hippoclidus Epicuri discipuli eodem die nati, eodem die mortui sunt.

Philetas Cous Elegiographus fertur fuisse corpore tam tenui vt necesse fuerit plantis eius plumbum adhibere, ne ventorū flatu rapereur. Telephus Herculis filius iussu aui expositus in syluis nutritus est à cerua.

Ceneus, Iphis, Tyresias sexum feruntur mutasse. Pontanus in Stellis: Pœniteat generis tamen & se Ceneam malint, Aut in femineam penitus transire figuram. Ausonius: Mœret in antiquã Ceneus reuocata figuram.

Matria mulier Romana partu fulmine exanimato superuixit. Plinius ait ad Cutilias aquas opacam esse syluam, quæ nūquam die ac nocte eodem loco visitur.

In Tarquinensi lacu duo nemora olim circumferebantur, nunc triquetram figuram edentes, nunc rotundã nunquam quadratam. Fanū Veneris habet Paphos, in cuius aream nunquam impluit. Iuxta Harpasa oppidum Asia cautes est, horrenda vnico tamen digito mobilis, si toto corpore impellatur, resistens.

Locris & Crotone nunquam fuit pestilentia.

Licio Crasso & C. Cassio Longino conf. Casini puer factus est ex virgine.

Licinus Mutianus apud Plinium prodit visum à se Argis Aristonem, cui nomen Arestule fuisse, Nupsisse etiam, innox barbam & virilitatem peruenisse, vxorẽ inque duxisse.

Plinius ipse ait se vidisse in Africa mutatum in marem die nuptiarum L. Cossicium ciuem Tisdritanum,

M. Curius & Cn. Papyrius Carbo cum dentibus nati sunt, quo etiam modo nata est Valeria.

Filius Prusis, Bithyniorum regis, in superna oris parte habuit os vnum continuum vice dentium.

Risit eo die quo genitus est Zoroastres, eique cerebrum ita palpitauit, vt impositam repelleret manum.

Orionis corpus XLVI. cubitorum in abrupto quodam monte Cretæ repertum est.

Euti-

Eutimenes filius triennio in III cubita adoleuit.

C. Meccenas ultimo vitæ triennio somnum oculis nõ vidit vltimo horæ momento.

Reuixit in rogo Auiola consularis, crematus tamen: quoniam præualente flamma subueniri non potuit.

Cælius Tubero prætura functus relaxus est à rogo.

Hermotinij Clazomenij anima relicto corpore errabat, & vaga è longinquo multa enuntiabat.

Confidius funere locato reuixit, & locatorem funeris extulit.

Non est alienum à miraculo, Elephantibus intellectu esse sermonis patrij, & obedientiam, officiorumque (quæ dicerint) memoriam. Item amoris & gloriæ voluptatem Solis & Lunæ venerationem. Regem adorant, genua submitunt, per funes ambulant Mutianus apud Plinium testis est fuisse quendam, qui ductus literarum Græcarum didicerit, atque hæc scripserit: Ipse ego hæc scripsi, & spolia Celtica dicaui.

Copas apud Plin. scribit Demarchum Parrhasium in sacrificio (quod Arcades Ioui Lycæo humana hostia faciēbant) immolari pueri exta gustasse, & in lupum se conuertisse, ac decimo demum post anno pristinae restitutum formæ.

Suffossum à cuniculis in Hispania oppidum, à talpis in Thessalia, à ranis ciuitatem in Gallia pulsam, à locustis in Africa, Ex Gyaro insula à muribus fugatos. Amyclas à serpentibus deletas adscribendum est miraculo.

Cecinna Volaterranus Equestris ordinis captas hirundines victoriæ nuntias amicis mittebat, in eundem nidum postea remeantes.

Philarchus apud Plin. testis est, Aspidem in Ægypto fuisse, quæ ad mensam cuiusdam ventitans, ibidem sit enixa catulos. Quorum vnus quum hospitis filium occidisset, re cognita, mater extremum, de eo supplicium sumpserit, nec postea redierit in tectum.

Nicolaus quidam, Calapitensis cognomento, ex Apulia oriundus, ita à puero vinationi infueuerat, vt postea inter marinas beluas remaneret illæ us dies multos.

Albertus Magnus scribit mulierem fuisse in Colonia Agrippina, quæ per dies xxx. durauerit sine cibo. Fuisse item virum melancholicum, qui captiuus in carcere septem hebdomadas ieiunus mæserit.

Cicero apud Plinium testis est in nuce inclusam Iliada Homeri carmen in membrana scriptum.

Achemenis herba coniecta in hostes, facit eorum agmina trepidare, & terga vertere Auctor Plinius.

Pyrrho regi pollex fuit in dextro pede, cuius tactu lyncosis medebatur.

Albertus Magnus scribit quendam fuisse mulierem in Germania, quæ l. x. filios peperit, quolibet partu quinque, quorum nullus ad dimidium annum peruenerit.

Alterius meminit Auicena, quæ duos & x. abortiuos ediderit. Ion Chius prodit apud Cælium, Herculem fuisse triplici dentium serie.

Ferunt vetustissimum quendam fuisse Marin nomine, antica corporis parte humana, postica verò equina, qui equam primus inscenderit, annos c. x. x. l. i. vixerit, ac ter mortuus, ter itidem reuixerit.

Anates Ponticæ venenis viuunt.

Matreas feram habebat, quæ semetipsam vorabat.

Fuit quispiam nomine Philinus qui tota vita nullo vsus est potu nullo cibo præterquam lactis.

Smyndrides Sybarita dicebat, se nec orientem vidisse Solem, nec occidentem annis plus minus viginti: quod etiam de se prædicabat Ponticus Hestius.

In Co insula ouis de grege cuiusdam Nicippi leonem peperit, præter ritum naturæ, quod Nicippo tyrannidem portendebar, quam mox affectus est.

Græci Ælopum, Herculem, Tyndareum & Glaucum reuixisse dicunt.

Abaris fuit Hyperboreus, qui per vniuersum orbem terræ sagittam circumtulit, nihil omnino comedens.

Quo tempore Bocchorus Dinastes præerat Ægyptiis, agnum locutum ferunt.

Cælius ait se duorum ferè stadiorum spatio à mœnibus vrbis patriæ vidisse cornicem albam, capite nigrante. Hinc Cornix alba, prouerbio dici solet, res inuentu rara.

Sunt qui veritati & historiæ tribuant Gryllum à Circe deformatum fuisse in brutum.

Ælianus prodit ceruū à Ptolemæo Philadelpho ita educatum, vt Græcè loquentem magistrum perspicuè intelligeret.

In partem miraculi pono, quod Scipio Africanus annis l. i. i. i. nihil emerit, nihil vendiderit, nihil ædificauerit, libras argenti x. x. l. i. lauri tres tantum moriens reliquerit, cuius tamen potestate victa fuerat Carthago.

Plutarchus in lib. de Oraculis scribit Cleonem & Daulia multos quibus vixerat annos nulla vnquam infomnia vidisse. Quod & Trasimeui contigit.

Theo Stoicus dormiens passim ambulabat, quo etiā in morbo laborant seruus Periclis adeo vt dormiens in summa tecta reperet.

Scribit Cælius Buddam, gymno sophistarum principem, è latere suo

suo virginem generasse.

Ferunt & principem philosophorū Platonem natum de virginis partu, Perfectione eiusdem matre Apollinis oppressa phāsmate.

Amore lasciuo & Venereo puellam vrsus adamauit. Vide in capite de Homīnibus adamatis à brutis.

Herodotus in Euterpe ait suo tempore hircum palām coiuisse cum muliere.

Xerxe in Græciam copias parante mula peperit mulam masculis, scemineisque genitalibus.

Ex vna mure genitos c x x. Item apud Persas prægnantes in vtero parentis repertas scribit Plin. lib. 10. cap. 95.

Euryphæus Cyrenæus habuit in superiore maxilla vnicum os continuum vice dentium.

Timarchus, Mestoris Cyprij filius, habuit vtrinque geminum dentium ordinem.

Agrippina Claudij Cæsaris vxor turdum habuit imitatem sermones hominum, quo tempore Plinius historiā suā scribebat.

Habebant & Cæsares iuuenes Sturnum & Luscinias Græco Latīnoque sermoni affueltas, & assidue noua loquentes, longo etiam verborum filo.

Atys Cræsi filius semestris locutus est in crepundiis, dum videret hostilem gladium paterno immunere iugulo.

Fansta mulier è plebe Ostiæ duos mares ac totidem sceminas vno edidit partu.

In Labra, louis Gnydij fonte, anguillæ vescuntur manibus humanis & additas, in aures accipiunt.

Idem faciunt in Cabura, Mesopotamiæ fonte.

In Lymira, fonte Licie Apollini sacro, ter fistula euocati pisces ad augurium veniunt, & abiectas carnes diripiunt.

Hierapoli Syriæ in lacu Veneris vocati parent ædituorum vocibus ornati auro veniunt adulantes, & scalpendos se præbent.

Cornelius Rufus, Manlij Curionis in consulatu collega, dormiens excacatus est, quum id sibi accidere somniaret.

E cheneis pisciculus naues quamlibet impetuoso ventorum flatu agitata remoratur, si carinis adhæreat.

Formicæ viuæ mortuas sepeliūt magna in suā specie charitate.

Lacydi philosopho anser perpetuus adhæsit comes, ab eius latere nunquam discedens.

Circa fontem Gangis populi sunt Astomi sine ore corpore toto hirti vestiti frondium lanugine, halitu tantum viuētes & odore, quem naribus trahunt.

Zoroastres annis viginti caeco vixit in desertis.

De

De Miraculis Aquarum loquemur in capite de Fluiuis.

Eo tempore quo Veturia Coriolanum filium ab obsidione vrbis reppulit, Fortunæ muliebris simulachrum bis locutum est.

Seruij Iulij statua (quum ædes Fortunæ conflagraffet) inuiolata permansit.

Pamphilus Phæreus cæsus in acie, decem diebus iacuit, biduoque postquam inde sublatus esset, impositus rogo reuixit.

Vxor Nauimenes Atheniensis quum liberos in incestu deprehendisset, horrore facinoris permota vocem amisit.

Egles, Athleta Samius, quum videret sortitionem inter socios non bona fide fieri, indignatione motus, vocalis factus est, quum semper antea fuisset mutus.

Gorgias Epyrota in funere matris suæ vtero elapsus, lectum ferentis consistere coëgit inopinato vagitu.

Iasonè Phæreum quum per insidias nescio quis inferendæ mortis animo percussisset, vomica eum liberavit, quæ nullis medicorum artibus curari potuerat.

Daphidas sophista quum irridendi causa Apollinem Delphis consulisset, an equum inuenire posset, quum prius nullum habuisset: accepit ab oraculo inuenturum equum, sed quo deturbatus periret. Inde quum neglecto per calumniam oraculo reuertetur, incidit in manus Atтали regis, quæ contumeliosis verbis absentem plerumque momorderat. Eius itaque iussu præcipitatus est è saxo, cui nomen erat equi.

Philippus rex Macedonū mōitus ab oraculo, vt caueret à quadriga, toto regno dissiugi currus imperavit. Postea tamē interfectus est gladio Pausanias, in cuius manubrio cælata erat quadriga.

Direptina Mithridatis filia duplici detui ordine deformata est. Lynceus oculorum acie tam longè contendit, vt egredientes Carthaginensium naves, à Lilybæo portu inspiceret.

Aristomenes Messenius ab Atheniensibus ob calliditatem disfectus, repertus est hirsuto & piloso corde.

Antipater Sidonius omnibus annis eo die, quo genitus erat, febre laborabat quæ ad extremū consumptus est eodem natali suo.

V E N E F I C I.

Circe Solis & Persæ nymphæ filia, quum venefica esset peritissima, poetarum fabulis dicta est cōmutasse socios Vlyssis in porcos. Habitauit autem non procul à Caieta Campaniæ vrbe. Verg. in Buccol. Carminibus Circe socios mutauit Vlyssis. Tibul. lib. 2. Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni.

¶ *Altra* fuit sacerdos, è gente Marrubiorum prope Fucinum lacum habitantium, adeo peritus veneficij & herbarum potens, vt hydro

hydros sopiret, & innocuos serpentes tractaret manibus. Vergil. lib. 7. Quin. & Marrubia venit de gente sacerdos, & c.

Medea filia *Aetæ* regis Colchorū & *Ipsæ*, ac soror *Circes*, multarum herbarum ac radicum vires inuenit, eamque artem didicit à forore, & ad eò exercuit, vt tauros flammam faucibus eructantes, draconemq; peruigilem aurei velleris custodem sopuerit, ne rapturo vellus ipsum *Iasoni* incommodarent. Quo beneficio per motus *Iason*, eam sibi copulauit vxorē. Vbi autem ambo in *Theffaliam* peruenerunt, *Medea* *Æsonem* patrem *Iasonis* iam senio confectum, suis artibus reduxit ad iuuentutē. Nihilominus *Iason* obsequij oblitus, eam postea repudiavit, & *Creusam* filiā *Creontis* regis *Corinthiorū* superinduxit. Qua ingratitude permota *Medea*, nouæ nuptæ dissimulato odio, pallam venenis infectam muneri misit: quam quum illa induisset, subito flagrauit incēdio, pariq; exitio perierunt *Creon* & eius regia. Quo facto *Medea* filios ex *Iasone* susceptos laniauit palam: demum à *Draconibus* in aërem subleuata *Athenas* deuolauit, ibique iterum nupsit. *Ægeō*, cuius filiū *Theffē* potauit *Cerberi* spuma: ac demū nubes carminibus excitauit, quibus cum *Medo* filio (quem ex *Ægeō* susceperat) inuoluta peruolauit in *Asiam*. Hæc sunt notissima omnium *Medeæ* veneficia. Ouid. lib. 7. eam inducit loquentem, vbi artis sue peritiam fatetur deos omnes alloquens, vt *Æsonem* iuuentuti restituat. Tūq; triceps *Hecate*, quæ cœptis conscia nostris, & c. Idem in *Epist.* *Barbara* narratur venisse venefica tecum. *Propert.* lib. 2. Non hic herba valet, non hic nocturna *Citæis*. Non per *Medeæ* gramina cocta manus. Idem lib. 3. & *Val. Flac.* lib. 8. Contra tartareis *Colchis* spumare venenis, Cunctaque *Lethæi* quassare silentia rami *Perstat.* *Plin.* lib. 25. Certè quid non repleuere fabulis *Colchis* *Medea* aliâque?

Mycalæ nomen est veneficæ mulieris apud *Ouidium* lib. 12. scribentem: Mater erat *Mycalæ*, quem deduxisse canendo, Sæpe reluctantis constabat cornua *Lunæ*.

Erichtho magæ fuit *Theffala* multis veneficiis famosa: de qua *Lucanus* lib. 6. Hos scelerum ritus, hæc diræ carmina gentis, Effera damnarat nimix pietatis *Erichtho*, & c.

Si quis appetit videre graphicam veneficæ artis narrationem, videat apud eundem *Lucanum*. Nemo *Latinorum* *Pœtærum* melius recti aperuit.

Dipsas nomen est vetulæ veneficæ apud eundem *Ouidium* lib. 1. *Elegiarum* scribentem.

Est quædam, quicumque volet cognoscere lenam

Audita est quædam nomine *Dipsas* anus, & c.

Paf-

Pafetes fuit quispiã præstigiariū & magiæ peritissimus, qui suis incantamētis faciebat, vt repētē cōuiuui omnibus epulis instructū simū appareret. Rursus quum volebat omnia iubebat euanescere. Quū quid emebat, pretiū & nūmus redibat à veditore ad emptorē. restis *Erasmus* in explanatione illius adagij, *Pafetes* semiobolus.

Exagonus legatus *Oblogenum* (qui populi sunt in *Cypro*) quū *Romam* venisset, ibiq; de herbarum viribus multa differeret, volens coniectus est è consulis in dolium plenū serpentibus experimenti causa, vbi serpentes ipsi non solum nō eum mordebāt, ac etiam demulcebant linguis. Autor *Plin.* lib. 28.

Euriphila venefica fuit, & fascinatix, quæ quum aliquod animal aspicebat, illi accidebat mali quidpiam. Hinc adagium, *Anus Eriphus*: in mulierem excantatricem.

Locusta apud *Corn.* Tacitum nomen est mulieris veneficæ, quæ boletos venenis infecit, quibus *Agrippina* *Claudium* maritū suffocauit. Capitur etiam *Locusta* pro quacūque venefica, *Iuuen.* *Saty.* 1. Instiuitaque rudes melior *Locusta* propinquas.

Guthurne fuit venefica, quæ suis incantamentis plerosque excœcauit, nulla morbi causa apparente.

Onomacritus sortilegus fuit apud *Athenienses*, & *Musæi* socius, quem *Hipparchus* *Athenis* expulit. Autor *Herod.* in *Polyhymnia.*

Marfi populi *Italiæ*, à *Circe* oriundi herbarum vires & veneficia apprime caluerunt: vnde *Syllius* lib. 8. Ac *Marfica* pubes. Et bellare manu, & *Chelydris* cantare soporē, *Vipereū*que herbis hebetare, & carmine dentem, & c. *Gellius* libro 16. cap. 11. *Gens* in *Italia* *Marforū*, orta fertur à *Circes* filio *Marfo*. Propterea *Marfis* omnibus vi quadam genitally datum, vt serpentum virulentorum domitores sint, & incantationibus herbarum succis faciant medelarum miracula.

Psylli populi fuerunt in *Africa* *Nasamonibus* contermini, quorum terra quū austri flatu exaruisset, collecto exercitu sumptisq; armis, in austrum ipsum, perinde ac hostem profecti sunt. Contrà verò ventus magno spiritu occurrens, eos omnes arenarū cumulis adobruit. Quod priusquam accidisset ferunt eos eadem vi & potentia in veneficiis præditos fuisse, qua & *Marfos*. De *Psyllis* *Plin.* lib. 7. sic ait: *Horū* corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, ex cuius odore sopirent eas.

Crates *Pergamenus* apud *Plinium* testis est *Ophiogenes* populos esse in *Helesponto*, serpentū ictu contractu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corporibus.

Populi sunt in *Triballis* & *Illyriis* qui visu effascinat & interiunt quos diutius intruetur, iratis præcipue oculis. Huius generis

& potentia sunt fœminæ in Scythia, quæ vocantur *Vite*.

Canidia Neapolitana fuit vnguentaria, fascinatricis & veneficæ. Horat. in Epod. An malas Canidia tractavit dapes. Idem Canidia breuibus implicata viperis, Crines & incomptum caput, lubet sepulchris caprificos erutas, lubet cupressos funebres, & c.

Apud eundem *Sagana*, *Veia*, & *Folia*, nomina sunt veneficarum, quæ Varum puerum prætextatum suis veneficiis incantarunt. De *Sagana* sic inquit, At expedita *Sagana* per totâ domum Spargens aurnales aquas, horret capillis. De *Veia* Abacta nulla *Veia* conscientia Ligonibus duris humum Exhauriebat, ingemens laboribus. De *Folia*: Non defuisse masculæ libidinis Ariminensem *Folia*, & oriosa credidit Neapolis.

De *Mæri* venefico Verg. Ius in Buccolicis sic ait: Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena. Ipsa dedit *Mæris*, nascuntur plurima Ponto. His ego sæpe lupum fieri & se cedere syluis *Mærim*, sæpe imis animas excire sepulchris, Atque, satas aliò vidi traducere menses.

Thracia fuit nympha saga & fascinatricis, quæ propter peritiam, herbarum & veneficiorum habita est loco numinis apud Thracas, quorum etiam regioni dedit nomen.

Neuri populi fuerunt in Scythia, incantatores maximi, ut qui ex hominibus in lupos se verterent. Autor Herod.

Choatre populi (quos Plin. circa Mæotim locat) fuerunt etiam incantatores maximi. Vnde Val. Flac. lib. 6. Argon. Centora, & diros magico terrore Choatras.

Apud eundem *Choastes* nomê est venefici, vbi ait: Maximus hos inter Stygia venit arte Choastes.

Harcalo veneficus fuit, qui innocuos leones impunè atrectabat manibus. Syll. lib. 1. Harcalo non pauidus fetas mulcere lænas. Apud eundem *Atyr* nomen est incantatoris, qui serpentes solo tactu sopibat, de quo sic ait, Nec non serpentes diro exarmat veneno Doctus Atyr, tactuq; graues sopire Chelydros, Ac dubiam amoto sobolem explorare Cerafte.

Parysatis, mater Cyri, fumulam habuit Gygem nomine, qua utebatur ad veneficia.

Porro venefici apud Persas hac pœna legibus puniebantur: amplâ erat petra, in qua capita eorum imposita alia petra feriebant, quoad faciem & caput infregissent. Quo mortis genere Gyge interiit. Autor Plutarchus in Artaxerxe.

Veneficarum autem vis est: vt suis cantibus homines in porcos commutet, fruges excantent, scabiem, & velut pestem quandâ armentis eorum (quos oderunt) immittant, herbas cogat arefcere, mentes

mêtes illaqueent, oculos fascinent, membra illigent, manus & pedes sic perstringat, vt suum satis officium nequeat facere, durefcere faciant limum, ceram liquefcere, quosdam tabescere sensim emorientes, vmbra sepulchris eruere, accerere cacodæmones, deducere lunam cælo, & alia relatu mira, & creditu difficillima facere. Cuiusmodi sunt ea quæ Tibullus memorat liba. dicens: Hanc ego de cælo ducent em sydera vidi, & c.

MAGI, ET ALII

VENEFICI.

Celtius magus fuit, cuius augurio Bocrebista rex Getarum Romanos vicit.

Dardanus fuit sceleratissimus quispiam magus, à cuius nomine artes magicæ vocantur Dardaniæ. Columella: At si nullavaler medicina repellere morbum, Dardaniæ veniunt artes. Hinc etiâ Dardanarij dicuntur propolæ, qui omnia præmunt, vt carius postea vendant. Latine Reuêditores. Hic Dardanus libros de magia scripsit, quos in sepulchro fertur cõstituisse. Eos Democritus editis cõmentariis illustravit, disciplinamque ex illis reconditam accepit.

Conuenit inter autores, Magicam artem in Perside à *Zoroastre* inuentam, qui etiâ centum millia versuum de ea scripsit, quæ Herippus cõmentariis explanauit. Præceptorem in ea vanitate habuit *Zoroastres Agonacæ*, qui aliquot annorum millibus floruit ante bellum Trojanum, autore Plinio. Nam si vera est Cosmographorû supputatio, Troia capta est annis 4020. post mundi creationem.

Plinius inter primi seculi magos recenset, *Apuscorum* & *Zaratæ* Mædos, Babylonium *Marmaridium*, *Hippocum* Arabem, & *Assyrium Zarmocnidam*, quorum tamen nulla extant monumenta.

De Magia etiam cõmentatus est *Hofthanes*, Xerxem regem Persarum bellum inferentem Græciæ comitatus: Cuius artis semina ad eum diffudit, vt quacunq; cõmearet, inficeret, & interficeret plurimos.

Pythagoras, *Empedocles*, & *Democritus* ad eam perdiscendam exilium patriæ sibi proposuerunt, quam reuersi prædicauere, & velut mysterium aliquod in arcanis habuere. De ea etiam scripserunt *Apollonices* & *Capridenes*, quorum opera Democritus suis cõmentariis locupletauit circa bellum Peloponnesiacum.

Plinius ait aliam fuisse Magicæ artis factionem, quam exercuerit Moyses, sed multis annis post *Zoroastrem*.

Fuit & *Hofthanes* secundus Alexandri Magni comitatu exornatus, qui huic arti autoritatem & incrementum addidit professione. Eam etiam apud Gallos exercuerunt *Dryyde* eorundem philosophi.

Plinij temporibus *Britanni* tantis cæremoniis eam celebrabant

vt dedisse Persis videri possent, quibus tamē eius artis cōmentū referitur acceptum, Nunc apud Christianos iam desinit ea vanitas.

Tyridatem Regem Armeniae magum fuisse indicant verba Plinij, qui ait: Neronē ab eo cōnis magicis initiatū, ad eō vt maior citharæ aut cantus libido non & fuerit, quā eius artis.

Ferunt & *Apollonium* Tyanæum arte magica insignem fuisse, teste Lactantio: adeo vt cum Domitianus eum punire vellet, repetē in iudicio non comparuerit.

Medawensis quoque *Apuleius* nō aliam ob causam fingitur cōmunitus in asinum, quā ob earum vanitatum peritiam.

Cobares natione Mædus, magicæ artis professione celebris habitus est, quo tempore Alexander bellum mouebat in Bactrianos Autor Curtius lib. 6.

Ægyptij crediderunt *Amphiona* Thebanum magicæ artis peritum fuisse, ac propterea factam esse fabulā de arboribus, auribusq; scopulis eius cantui obtemperantibus.

Simon Samaræus magicis artibus & ope dæmonum suffultus, egregiē ad eō Romanos iussit, & fascinauit, vt plerisq; fecerit se nomen, merueritque inter duos pontes simulachrum, hoc titulo: SIMONI DEO SANCTO.

Gobrias fuit Magus à quo Socrates multa didicit de cōnis animarum, & beatitudine. Idem dicebat, mortalium animas in occultiore locum sub terram demigrare, in quo Iunonis esset regia. Crinitus cap. II. lib. 5.

Craca mulier; *Thor*, & *Othimus*, nomina sunt magorum apud Saxonem. Quorum illa (vt ait) appositas dapes in aliarum rerum formam commutabat, hi ludificatis idiotarum mētibus, diuinitatis fastigium sibi arrogabant.

Cynops magus fuit qui Ioanni resistēs, fingebat se suscitare mortuos, & dæmonibus colloqui in Pathmo insula, quæ est vna ex Sporadibus. Mirandula in hymnis: Et Cynopem magiē cōsiliū dispulit altæ Mentis Ioannes.

Amphis *Ægyptius* philosophus, arte magica & dæmonū præstigiis in aëra se sublimabat. Idem tempore M. Antonij principis, quum Romanorum exercitus aquarum sitiret penuria, imbrem cum fulgure & tonitru æstiuo tempore fertur suscitasse.

Iosephus lib. 8. antiquitatum scribit, *Salomoni* à Deo concessum fuisse, vt artem contra dæmones adficeret ad hominum salutem: curationes item institueret, quibus egritudines possent mitigari. Quam edoctus artem *Eleazarus*, spectante Vespasiano, eos curabat, qui à dæmonibus vexabantur. Porro vim artis magicæ Ouidius exprimit his verbis, *Car* mine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam,

herbā, *Defici* ciūt læsi carmine fontis aque. Illicibus glandes, cātaraque vitibus vna Decidit, & nullo poma mouēte fluūt. Quāto autē in pretio fuerit primis seculis, vide apud Plin. lib. 30. nat. Hist. ca. 1.

A S T R O L O G I.

Maximander Milesius, Thaletis discipulus, spheram construxit horologium & gnomonem inuenit: Conuersiones solis notauit & æquinoctia. Plin. lib. 2.

Apollonius Tyanæus scripsit libros de Astrologica diuinatione quatuor.

Eudoxus Gnidius, nobilis fuit astrologus, Platonis æqualis. Scripsit poetice de Astrologia. Habuit etiam cum Astrologia Geometriam quoque & Medicinam.

Iulius Hyginus familiaris Quintiliani, scripsit de mūdi & spheræ ratione. Præterea de signis cælestibus libros 1111. Item commentarios in Verg. qui non extant, & librū nomine Gromaticō, de modo obsidendarum vrbiū, & castrorum.

Conon mathematicus, *Ægyptius* natione, libros de Astrologia septē reliquit. De hoc Verg. in Bucco. In medio duo signa Conō, & quis fuit alter? Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Hic quum vellet inire gratiam Ptolemæi regis, dixit crimen reginæ Berenices in cælo collocatum.

Architas, Tarētinus Mechanica primus exposuit, & in Geometria cubum inuenit. Ab eo descendit Horus etiā in Astrologia clarus. De vtroque & Conone Propertius li. 4. Me creat Architæ soboles Babylonis Horus, Horus & à proauo ducta Conone dom?

Babylonij primi omnium astrologiam dicuntur inuenisse, omnemq; curā in cōtemplatione syderū collocasse. Lucretius lib. 5. Vt Babylonica Chaldaum doctrina refutās Astrologorum artē. ab his Græci polū, gnomonē, & duodecim horas diei didicerūt.

Hipparchus Nicæus scripsit de Stellis fixis, de lunæ motu contra Platonem. Instrumenta Mathematicis inuenit. De hoc Plinius li. 2. cap. 12. & 16. loquitur.

C. Manelius Antiochenus, primus poetarum Latinorum astrologiam versibus aggressus est quod opus nuncupauit Augusto, Hipparchum, Eudoxum & Aratum secutus.

Manethus *Ægyptius* scripsit Phylologiam & astrorū effectus versibus.

Meson astrologus Atheniensibus in expeditionem Siciliae nauigaturis tempestatem prædixit futuram. Atq; etiam insanum se finxit, ne cum eis, traheretur iniquus.

P. Nigidius Figulus secta fuit Pythagoræus, Astrologia & Medicinā peritissimus. De quo Lucan. lib. 1. At figulus cui cura deos

Celsus
lib. 11.

cap. 67.

secretaq; mundi Nosse fuit, quæ non stellarum Ægyptia Memphis Equare: visu, numerisque mouentibus astra.

Oenopides Chius astrologus, dedicauit in Olympia æreum libellum, in quo magnum annum prædicabat.

Palamedes, Naupli & Climenes filius, quum esset Astrologiæ peritus, annum mensisque ad cursum Solis apud Græcos accommodauit. Primusque visam multorum metu in castris eclipsum, dixit rem esse naturalem & minimè timendam.

Protagoras, Diogene teste, fuit Astrologus, in quem Euphorion scripsit Epicedium.

Ptolemaeus Ægyptius (qui floruit Antonini temporibus) in Astrologiæ scientia antiquos omnes æquauit. Primus apud Græcos cœli rationem omnem explicuit, inuentaq; ab Hipparcho instrumenta, clarius illustrauit, Edidit compositionem illam, quam *Almagestus* vocat. Scripsit & de his, quæ ad practicam astrorum pronosticam spectant & alia permulta.

Sulpitius Gallus in exercitu Pauli Æmylij contra Perseum, deprehensam nocte eclipsum Lunæ mirantibus militibus enarrauit. Plinius cap. 12. lib. 2.

Thales Milesius astrologiæ secreta penetravit omnium primus. Solis eclipsum prædixit, & de Urfa minore disseruit.

Theon philosophus Alexandrinus scripsit de astrologia & commentarios in Ptolemæum. Item paruum Astrolabium.

Ideo poëtæ fingunt, *Atlantem* cœlum humeris sustinuisse, quod syderali sciëntia clarissimus extiterit. Sunt enim qui Sphæræ inuentum eidem referant acceptum.

Cœli signa primus dicitur aperuisse *Cleostratus*. Plinius.

Sidus Veneris, quod nascentem Solem præuenit, & in ortu Lucifer, in occasu refulgens nuncupatur Vesper primus *Pythagoras* enarrauit, eiusque docuit naturam.

Lunæ rationem & naturam primus deprehendit *Endymion*. Hinc poëtæ fabulari sunt eum à Luna fuisse adamatum.

Anaxagoras scientia cœlestium literarum prædixit, quibus diebus saxum casurum esse à Sole, Anno secundo Olympiadis 7. Quod & factum est ad Egos flumen Thraciæ.

Eius quoque artis peritia *Pherecydes* Sirius hausta è puteo aquæ futurum ibidem terræ motum prædixit.

Beroso ob syderalium rerum peritiam, diuinâq; prædictiones, statuam in aurata lingua posuerunt Athenienses in publico gymnasio. Plinius lib. 7. cap. 37.

Sofigenes fuit Astrologus, quem Cæsar dictator annos vitio Pontificum per intercalandi licentiâ turbatos, ad Solis cursum redi-

gens

gens adiutorem sibi adhibuit. Plinius lib. 18. cap. 25.

Melon nomen Astrologi apud Plutarchum in Nicia, qui quum esset militiæ, videretq; pessimè suæ parti futurum, insaniam mentitus est, atque etiam domum incendio dedit vt missionem & militiæ vacationem impetraret. Plutarchus in Vitis Alcibiadis & Pyrrhi.

Apud eundem in Alcibiade *Methon* ponitur astrologus, qui Atheniensibus in Syracusanos expeditionem agitantibus, quum ex Astrologiæ disciplina præuideret futuram belli calamitatem, cõbusta domo, suâq; fortuna palam in concione deplorata, sic populum commouit, vt præter consuetudinem filium suum receperit ab omni militia exemptum.

Tarantius vir fuit tum philosophiæ, tum mathematicæ imprimis studiosus, qui quum in Astrologia putaretur excellere, huic imposuit Varro, vt Romuli conceptionem in diem & horam deduceret, inspecti que eius vitæ institutis ac rebus gestis, ex illis consequentiam colligeret, veluti geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt. Auctor Plutarchus in Romulo.

Suidas apud Budæum ponit *Zoroastrem* in numero Astronomorum, aitque floruisse Nini regis Assyriæ tempore.

Cicero lib. 4. Quæst. Acad. ait *Polyenum* quendam magnum fuisse mathematicum, qui Epicuro postea adhæserit, totamq; Geometriam falsam crediderit.

Necepsus rex fuit Ægyptiorum in astrorum cognitione peritissimus, de quo Aufonius scribit: Quique magos docuit mysteria vana. Necepsi. Iulius Firmicus: Necepsus, inquit Imperator Iustinus Ægypti, & astrologus valde bonus, per ipsos decanos omnia vitia, valentudinisque collegit.

Aianus poëta floruit Antigono regnante, scripsitque Phenomenona Latio iure à Cice. & Cæsare Germanico donata. Itè multa alia opera, vt doccimus in Poëtis.

Sulla fuit mathematicus, qui Caligulæ consulenti de genitura sua certissimum necem appropinquare affirmauit. Nostro seculo magna literariæ Reip. utilitate emerit Iouianus Pontanus poëta (parcant mihi, qui solam mirantur & suspiciunt antiquitatem) cum hominibus superioris seculi citra scrupulum cõferendus, qui de Stellis libros v. Meteororum vnũ scripsit, eruditè non minus quam doctè, quamuis tamen argumentum ipsum ægrè cultum sermonis, & verborum phaleras admittat.

Marullus ait *Biliotum* fuisse Astrologum, extinctum boletis. Hæc eius verba. Dum cauet astrologus perituris sydera amicis, Dum sibi boletos non cauet, ipse perit.

Archimedès Syracusanus Geometriam adeò exercuit, vt dicitur. Etus aliquando ad balnea, dū vnguendus in labro thermulario constitueretur, per corporis vnguenta figuras & liniamenta digito inscriberet.

Archytas Tarentinus etiam Geometriæ operam dedit, in qua discipulum habuit Platonem. Primus Mechanica exposuit, cubumque reperit, teste Diogene.

Dicaearchus Siculus Aristoclis auditor, Geometra fuit ætate sua clarissimus, qui scripsit de Rep. Lacedæmoniorum. Hic regū cura montes permenus est, ex quibus altissimum prodidit Pelion m.ccl. passuum ratione perpendiculari, nullam esse eam portionem vniuersæ rotunditatis colligens. Plin. cap. 67. lib. 2.

Dyonisius Afer, ex Byzante ciuitate, scripsit Geographiam versibus hexametris quos Priscianus Latinos fecit.

Eudoxus Gnidius primus Geometriæ rationis difficilesque demonstrationes per sensum & instrumentorum exēpla edidit vna cum Archita præceptore. Quapropter ambo conuicia à Platone passi sunt, quòd Geometriæ dignitatē sustulissent, à cogitatione & rebus incorporeis ad ea quæ sensibus perciperētur declinātes.

Eupompus Macedo, Zeussis cœtaneus Arithmeticæ & Geometriæ fuit peritissimus, sine quibus negabat artem posse perfici.

Marinus Tyrius Geographiam scripsit, ex qua Ptolemæus suam detorsit.

Pappus philosophus Alex. scripsit de situ orbis, de fluuiis Africa, & commentarios in Ptolemæum.

Pausanias Cæsariensis scripsit vniuersæ Græciæ Geographiam eum eius historiis.

Polemon Helladicus, scripsit de origine ciuitatum, & Lacedæmoniæ Geographiam, & de cursu Solis libros tres.

Ptolemæus Aegyptius præter libros de Syderali scientia editos, scripsit etiam de Geographia.

Scylax Cariandæus (Carianda ciuitas est Cariæ) scripsit circuitū mensuramque maris extra columnas Herculis. Suidas apud Vol.

Steefchorus poëta fratrem habuit Mamertinum Geometram.

Timosthenes præfectus classis Ptolemæi Philadelphii Geographus fuit nobilis. Scripsit de Portibus libros decem.

Dionysiodorus fuit quispiam geometrica scientia nobilis, in cuius mortui sepulchro affines reperisse dicuntur epistolam eius nomine ad superiores scriptam. Peruenisse eum à sepulchro ad infimā terram, esseque; eò stadiorū XLII. millia A. u. or Pli. in fine secundi. Leguntur etiam aliorum nomina, qui in hac arte prestiterunt, vt

vt Euclides, Hippasus Elæus, Theodorus Cyrenæus, Leodamas, Thasius, Eratosthenes, Plato, Proclus, Theon, Nicephorus, Isacius, Censorinus, Boëtius.

Geometriam autem inuenerunt Ægyptij in Nili auctu ac dimensione. Sita est in phantasia, non opinabili, sed certa ex apparatus specibus notitia.

CITHARŒDI, TIBICINES, CANTORES ET MUSICI.

Iopas nomen est citharædi apud Verg. lib. 1. Ænci. scribentem: Cithara crinitus Iopas personat aurata docuit quæ maximus Athlas. Idem li. 9. facit Cretea quendam Philomusum & Lyricum vbi ait: Et Clycium Æolidæ & amicum Cretea Musis, Cretea Musarum comitē, cui carmina semper. Et citharæ cordi, numerosque intendere neruis, Sæper equos, atque arma virū, pugnāsque canebat.

Apud eundem Iapys nomen est auguris & Citharædi lib. 12. vbi ait, Iamque aderat Phœbo ante alios dilectus Iapys Iasides, acri quondā cui captus amore Ipse suas artes, sua munera latus Apollo Augurium citharāque dabat, celerēsque sagittas.

Phylamon fuit Apollinis filius, clarus cithara. Cuid. lib. 11.

Nascitur è Phœbo (namque est enixa gemellos)

Carmine vocali clarus, citharāque Phylamon.

Dorceus cantu citharæ apud Thracas secundam post Orpheum meruit palmam. Val. Flac. li. 3. Argon. Protinus insignem cithara, cantūque fluenti Dorcea, qui dulci festis assistere mensis, Pectine Bistonæ magnum post ausus alunum.

Linus, Apollinis & Vranis filius, Lyricæ musæ fuit peritissimus, in qua magni nominis discipulos habuit, Orphea, Thamiram & Herculem. De hoc Propertius lib. 2. Tunc ego sum Inachio notior arte Lino. Hunc ab Hercule plectro & cithara occisum ferunt, dū eum rusticus canentem acerbè nimis corripisset.

Arion Methymnæus citharædus, & poëta Lyricus, dum Lesbō patriam peteret, videretque infidias, & coniurationem parari sibi à Cælii, focis (quibus cum nauigat) propter opes, quas ferebat secum, rapta cithara, non nihil prius modulans, in mare se cœcicit. Cuius cætu illectus Delphin, dorso exceptū portauit ad litus, & exemit à periculo. In cuius rei monumentum erecta est illi statua cū Græco epigramate, quod Volaterranus Latinū fecit hoc modo: Cernis amatorem, qui vexit Ariona delphin, A Siculo subiens pōdera grata mari. Oui. lib. 2. Fastorum, de eo abunde meminit. De hoc etiam loquitur Gellius li. 16. cap. 19. & Herodo. in Clio. Ab Arione Lyra vocatur Arionia. Idē Ouid. lib. 3. de Arte. Quamuis mutus erat, voci fauisse putatur Piscis Arionis fabula nota Lyra.

Orpheum Apollinis & Calliopes filium poëtæ faciūt principem muta Lyciæ, ad eō vī fabulatur delinitas eius cātu arbores, suis se locis exeruisse sensificatas cautes egisse choros, fluuios cursum cohibuisse, exarmatas feras posuisse feritatem, & alia id genus incredēda. Quod ideo n̄ c̄tū est: quoniam agrestes & belluino prop̄ ritu degentes homines ad meliorem vitæ cultū redēgisset. Vnde Hora. in Arte: Syluestres homines facer̄ intérpr̄sque deorum Cædib. & fœdo victū deterruit Orpheus, Dicitur ob hoc lenire tygres, rabiōsq; leones. Fingitur etiam ab inferis cātu suo exorasse Eurydicen vxorem, ea lege, vt sequentem à tergo nō prospiceret, priusquàm ad superas auras ambo rediissent. Cui legi quum amor ninius stare non permisisset varem, Eurydicen demū enuuisse ferunt. Verg. lib. 6. Æn. Si potuit manes accersere coniugis Orpheus Threicia fretus cithara, si dibūsq; canoris. Ab Orpheo Lyra vocatur Hæmonia, Threicia, Orphea, Bistonis, & Bistonis, quod Thrax fuerit natione. Ouid. lib. 4. Trist. Hæmonia curas attenuasse Lyra. Idem in Epi. Threiciam digitis increpasse Lyram.

Thamiras citharædus fuit Thracius, Lini discipulus, quē poëtæ à Musis fabulatur excæcatū, quod eas ad certamē cātus irritasset.

Amphionem poëtæ fabulantur Lyra ad eō peritum fuisse, vt sequentibus cantum scopulis Thebarū muros cōdidit. Horatius in Arte: Dicitur & Amphion Thebanę conditor vr̄bis Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda Ducere quō vellet. Martianus Capella: Nā Orpheus, Amphio, Arctōq; doctissimi, aurata omnes testudine consonantes flexanimū pariter reddidere cōcentum.

Hermogenes fuit citharædus, qui Iulio Cæsari suauitate cantus admodum placuit: apud Martialem nomen est furis mapparū. Apud Horat. lib. 1. Ser. nomen cantoris, vbi ait: Vt quamuis tacet Hermogenes cantor, tamen atque Optimus est modulator.

Echion, & *Glaphyrus* nomina sunt citharædorum apud Iuuenalem Syra 6. vbi ait: Accipis vxorem, de qua citharædus Echion, Aut Glaphyr⁹ fiat pater Ambrosiūsq; Choraules. Hic Choraules proprium est nomen viri fistulicinis.

Hydimeles nomen est etiam citharædi apud Iuuenalem Saty. 6. scribentē: Quo tener Hydimeles operam dedit, hunc tenet, hoc se solatus, gratō que indulget basta plectro.

Amadeas citharæd⁹ fuit castissimus, qui vxorem nūquā attigit.

Antenor citharædo M. Antonius tributa quatuor ciuitatum legenda concessit, propter eius artis peritiam.

Antigenides Thebanus fuit music⁹ & tibicen Philoxeni discipulus, qui calceamentis Milesis, & lasciuioribus primus vsus est. Huius meminit Plinius. Idem (vt est apud Ciceronem in Bruto)

disci-

discipulo frigenti ad populum, dixit: Mihi cane, & Musis. De eo vide nonnihil apud Gellium.

Ariston citharædus fuit, qui quū sexies Pythia vicisset, vt *Lysandri* amicitiam demereretur, pollicitus est se seruum eius palam proclamaturum, si demō vinceret.

Hipparchium & *Ruffinus* præcipui fuerunt apud Græcos citharædi, qui quum solennibus ludis inter se certaturi essent, cōrigit, vt theatrici tumultu, & strepitu cōmotus & attonitus Hipparchio obticuerit. Vnde natum prouerbiū, Mutus Hipparchion. De his qui repente silent, à quibus tamen grande aliquid expectatur.

Clinias philosophus fuit secta Pythagoreus, qui si quando ad iram concitaretur, motus animi sumpta protinus cithara leuabat quod & Achillem fecisse prædicant.

Coræbus filius Atys regis Lydorum in cithara quintam chordam inuenit.

Eumomius citharædus Locrensis statuā meruit, quæ insidentem citharæ cicadam habebat. Nam quū in certamine (quod cum Aristone regio musico de cantu susceperat) chorda vna fracta defecisset, cicada superuolans vocem fertur suppleuisse.

Hippomachus fuit tibicen, qui quum videret à plebe laudari discipulum, quem tamen in arte peccare cognoscebat, baculo tactū delistere iussit, dicens, maximum erroris argumentum esse, quod ab ignara turba laudaretur.

Lafus Herminæus (qui floruit principante Dario) primus de musica scripsit, & dithyramborum certamen primus protulit.

Marsyas tibicen Phryx natione, tibiis à Minerua inuentis, ausus est Apollinem ad certamen prouocare, à quo victus & excoriatus est. De quo Ouid. lib. 6. Meta.

Mymernus Colophonius, poëta fuit Elegiographus, & tibicen clarissimus: Strabo lib. 14.

Nicostratus, & *Laodocus*, citharædi fuerunt, qui quum in certamen venissent, Nicostratus dixit, Laodocum esse in magna arte paruum, se verò in parua magnum.

Olympius Mysius tibicen citharæ legem dedit modōsq; pulsandi reperit & docuit.

Philistus Milesius, musicæ primum operam dedit, euasitque clarissimus tibicen. Ad oratoriam demum conuersus, auditor fuit Isocratis.

Phrynus Mitylenæus discipulus Aristoclidis, primus apud Athenienses pulsauit citharam & vicit Panathena.

Sylax Cariandæus mathematicus, claruit etiam arte musica.

Simon Magnesiensis insignis musicus neglecto superiorū musicorum

rum more, Simodiam introduxit, sicut & Lysis Lyfiodiam.

Tellen fuit tibicen, qui suauitate cantus sequenti prouerbio locum fecit: Cane ea quæ sunt Tellenis, quod optima fuissent.

Timothæus Milesius musicus decimam & undecimam Lyræ chorodam addidit, & antiquam musicam in meliorem modum mutauit. Eius sono excitatum ferunt Alexandrum, & ad res bellicas alacrius euibratum, Meminit huius Cic. lib. 2. de Legib.

Xenophilus musicus fuit, patria Chalcidensis, qui annos c v i i. vixit citra vllum corporis incommodum, quæ magna est homini felicitas. Auctor Plinius.

Moschus, citharædus fuit imperitus, qui citra respirationem diu & in longum producebat vocem, neque tamen sonabat aliquid, quod ad stomachum auditorum faceret. Hinc adagium natum: Moschus canens Bœoticum. In multiloquos, & intemptuos locutores. Bœoticum genus erat cantionis. Erasimus.

Aristocentus genere Italus, patria Tarentinus, cognominatus est musicus, propter peritiam eius artis. Auctor Plutar. in Aristotele.

Demodocus fuit citharædus, quem Homerus inducit canentem in conuiuio Alcinoi regis Phæacum, vbi Alcinoi ipse Demodocum vocat diuinum cantorem.

Hismenias tibicen fuit peritissimus, Antigene discipulus, qui teste Boetio, multis egritudine laborantibus omnes animi molestias absterfit. Solitus erat gemmis vti fulgentibus & pretiosis, vti ea ostentatione artes musicæ pluris æstimarentur. Antisthenes quæ audisset Hismeniam optimum habere tibicinem: At, inquit, est homo nequam. Non enim (si probus foret) tibicen esset. Quo dicto musicos arguebat, vt vnguentarios, & ministros voluptatum. Idem fecisse fertur Philippus, qui quum accepisset filium suauis alicubi cecinisse, traxit eum obiurgauit: Non te pudet, inquit, quod tam bene canere scias?

Hismeniaz æqualis fuit *Dionysiodorus* & æmulus, Plinio teste.

Nichomachus fuit etiam musicus, quem idem Plinius scribit multas gemmas habuisse, sed nulla peritia electas, sed forte quadam,

Appendus fuit citharistes, qui omnia sibi intus cecinisse dicitur.

Conna fuit citharædus, seu lyrista, extremæ sortis, qui deuorato patrimonio factus est pauperrimus, & homo nihili. Hinc adagiū natum, Connae calculus. In hominem nullius momenti, cuiusque opinio nihili æstimatur.

Babys frater fuit Marfiz, quem quum Apollo excoriato Marfya veller quoque perdere, supplicium deprecata est. Minerua diceas: Babym abiectiorem esse, & infelicius canere, quàm vt dignus esset supplicio. Quibus verbis pacatus Apollo Babym contempit

tempfit, suaque inficitia grauius satis punitum credidit. Hinc adagium, Peius Babys tibia canit.

Ialemus, Calliopès fuit filius, musicus quidem, sed infelix, & in canu multum frigidus. Hinc Ialemi cantilenam, pro despicibili, & abiecta posuerunt.

Pronomus tibicen fuit, qui barba utebatur promissa, & vestitu nimis accurato, aded vt mollitiei suspectus haberetur.

Plutar. ait *Menedemum* fuisse musicum, & discipulum Aristotelis.

Lamia mulier fuit ætate Demetrii formosa, quæ tibiis optimè fertur cecinisse, & canedi suauitate magnam apud homines promeruisse gratiam. Qua arte sic Demetriū inescavit, vt ille nihil haberet charius, & quod maiore beneuolentia prosequeretur. Auctor Plut.

Epicles fuit citharista magno quondam in pretio apud Athenienses, quem Themistocles orauit, vt apud se artem exerceret. Dolebat enim domum suam à multis frequentari.

Pyllades fuit citharædus, qui quosdam Timothei versus audiente Philopemene cantauit ad citharam. Quorum sequens citatur à Plutarcho, Hoc duce libertas Græcas ornauerat vrbes.

Phylomelus nomen est citharædi apud Mart. lib. 3. Plus habuit Didymus plus Philomelus habet.

Diadorus citharistes fuit tempore Vespasiani, cuius arte princeps delectatus, multis eum donis cumulauit. Mart. Tarpeias Diodorus ad coronas Romam quum peteret, Pharo relicta.

Fuit & *Tarpeius* citharædus Vespasiani tempore. Auctor Tranq.

Canus, fuit choraulus & tibicen, qui multas pecunias accepit à Galba, quum eum in cœna delectasset. Mart. lib. 10. Et concupiscat esse Canus ascaules. Traq. Cano autē choraulæ mirè placeti denarios quinq; donasse prolatos manu sua peculiaribus oculis suis.

Conus fuit alter fidicen, quo præceptore hac in re vñus est Socrates, qui apud Platonē de eo sic meminit: Vñ tamen vereor, ne his dedecori sim, quemadmodum Cono Metrobij filio citharistæ, qui me etiā in fidibus docet. Pueri igitur condiscipuli me quotidie rident, & Conum ipsum senum magistrum nuncupant.

Encerus fuit tibicen natione Alexandrinus vt est apud Cor. Taci.

Batalus fuit Ephesus tibicen, qui calceamētis fœmineis primus omnium in scena vsus est, fractisq; cantibus tibiartem emoluit. Hinc Batalos vocamus mulierosos, & parū viros homines.

Agathon fuit tibicen, cantilenarum suauitate commendabilis, sed mollitiei nota famosus. Ab eo Agathonia cantio dicitur oratio blanda magis, quàm fructuosa.

Carnus fuit citharistes, qui Terpandrum vicisse legitur.

Stratonicus fuit citharædus, qui habuit in ludq nouem musarum

Agathonia cantio,

imza-

imagunculas, & Apollinis vnam, discipulos duos. Propterea interroganti cuidam, quor haberet discipulos: Cum diis, inquit, duodecim. Idem ridere solebat, & cauillis nonnunquam afficere duos alios sua ætate citharistas, *Propin Rhodium*, & quendam, qui *Boo* vocabatur, quod imperiti essent, & rudēs in arte.

Chryfogonus fuit modulator, qui tanta arte remigum manus dirigebat, vt quum remorum pulsū Chrylogoni cātibus accommodarent, delectabilem & iucundam redderent harmoniam.

Terpander Lesbicus accersitus à Lacedæmonijs, qui seditionibus inter se tumultuabatur, si auitate cantus eorum animos adeo deliniuit, vt redirent in amicitiam, & à seditione desisterent. Vnde Lesbij cantores primas semper meruerunt Spartanorum iudicio.

Terpnus fuit citharædus, cuius cantu oblectatum Neronē scribit Tranquillus his verbis: Statim vt imperium adeptus est, Terpnus citharædum, vigentem tunc, præter alios accersit, diebusq; continuis post cœnam canenti in multam noctem assidens paulatim & ipse meditari exercitariq; cepit, nec eorum quicquam omittit, quæ generis eius artifices, vel conseruandæ vocis causâ, vel augendæ factitarent.

Macrobius scribit *Orestianum Herennii* fuisse quempiam prima adolescentia tibicinē, qui arti suæ diffusis mercaturam postea iustitauerit.

Fortissimus Græcorum *Achilles* musicis cantibus oblectabatur adeo, vt è *Chirone* Thessalo harmoniam lyricam voluerit edoceri, qua emergentes animi curas discutere, & pristinæ serenitati restituere se sibi posset. Sciebat enim nihil esse vtilius mortaliū vitæ, quàm remediū habere ad abigendas agritudines mentis, medullarum & omnis lætitiæ populatrices. De Chirone & Achille, Horatius in Epodis: Nobilis vt cecinit grandis centaurus alūno. Vide caput de præceptoribus virorum illustriū. De Chirone, Sido. Apollinaris: Hos inter Chirone ad pleetra sonantia saltans.

Achillē imitatus *Alexander Macedo* citharæ dedit operâ, vt haberet, vnde serias illas de monarchia & principatu meditationes quæq; reprimeret, aut exercitio maiore fatigatū corpus subleuaret.

Tonius nomen fistulicinis pagani apud Mantuanum scribentem in Buccolicis: Et cum multiformi Tonius cui tibia buxo. Tandem post epulas & pocula multicolorem Vētriculum sumpsit, buccasque inflare rubentes Incipiens oculos aperit, cilisq; leuatis multotiesq; altis flatu à pulmonibus hausto Vtrem implet, cubito vocem dat tibia presso. Nunc huc, nunc illic digito saliente vocauit Pinguibus à mensis iuuenes ad compita cantu Salidico, dulcique diem certamine clausit.

Apollinem & Mercurium musicæ & citharæ inuentores faciunt poetæ.

poetæ. Vnde Ouidius: Me fide cōspicuis Troiæ munitor amauit. Val. Flaccus: Musarum chorus, & citharæ pullator Apollo. Plin. Item Apollinein citharædum, serpentemq; eius conficit sagittis.

Pana deum fistulæ repertorem faciunt. Verg. Pan. primus calamos cæra coniungere plures Instituit, Eandem ob causam Sidonius Panas vocat cicuticines, vbi ait: Alta Cicuticines liq; erant Mænala Panes. Postque chely placuit fistula rauca Ioui.

Sambucam instrumentum musicum reperit Ibycus Reginus. De tribus citharædis omnium præstantissimis meminit Pacificus his verbis:

Orpheus Eurydicen cithara reuocauit ab Orco,

È que suis mouit saxa nemusque iugis.

Pisce fuit pelagus perlongum vectus Arion.

Hac etiam Amphion mœnia struxit ope.

Porro harmoniæ rationem primus exulit in lucem *Aristoxenus* repertis etiam instrumentis: deinde *Ptolemaus*, *Nicephorus*, & *Gregoras*, Commentatores in ea fuerunt *Pappus*, *Theon*, *Alypius*, *Gaudentius*, *Isacius*, *Apuleius*, *Boetius*.

Lyram trium Chordarum inuenit Mercurius Ægyptius. Quintam chordâ Corcebus Atyr filius: Sextam Hyagnis Phyx. Septimam Terpander. Lyra primus in Græciam attulit Cadmus, Agenoris filius. Lyra plectro & digitis percutiebatur. Parum antiquitus differebat à cithara. Hoc instrumentum factum in formam testudinis, vtramque nunc exigit manum.

Epigeneum instrumentum erat musicum, ab Epigono inuentore dictum, hoc sine plectro pulsabatur chordis x l.

Tosmon chordis xxxv.

Monochordum fuit Arabum, Pentechordum Scytharum, psithyos Libycorum, Psalterium exercebatur in hymnis. Barbiton tetrachordum Anacreontis inuentum in Lyricen.

Psalterio canens vocatur *Psalter* & *Psalmien* à Sydonio.

Olim *Magada* vocabatur à Magado inuentore. Magades apud Anacreontem cithara est xxx. chordarum.

Sambuca soni erat acutissimi, à Sambubo inuentore nominata. Ea utebantur Parthi, & Troglodytæ.

Trips præbebat vsum trium cithararū, vt tres citharædi concordēs viderentur pulsare. Habebat enim triplicem harmoniam.

Cymbala, & *Crotali* agitantur manibus.

Fuit olim multiplex *Tibia*. *Trenitha*, qua utebantur ad luctus. Thébani eam ex ceruinis ossibus factitabant, Scythæ ex ossibus aquilarum & vulturum, Ægyptij ex calamis. Antippos in tibiis reperit harmoniam *Doricam*, & *Lydiam*. Nicopheles *Athenam* tibiam

tibiam sacram Mineruz.

Odontisimus erat quatuor foraminum.

Parania, erant tibiæ, quibus utebantur in conuiuijs, vt *Spondiæ* eptæ erant hymnis: *Chorica*, dithyræbis: *Hipertelia*, virorum choris: *Parathreta*, trenis.

Naulium erat musicum instrumentum Organo simile. *Monanlon* erat conuiuiorum. Caulas posuit Philemon. Volaterranus eas putat, quas hodie *Cornumuscas* vocant, *Phænix* sicbat instar Coni galææ. *Fistula* compingebatur ex cannis lino, & cæra. *Cornibus*, *Tubis*, *Lituus*, & *Buccinis* utebantur in bello. Nunc etiam *Tympano*.

Lacedæmonij instrumentis musicis suorum animos ad bellum euibrabant.

Pandura apud Lampridium, nomen est instrumētī musici, quod qui pulsat, vocatur Panduros, Tubicines, Fisticulicines, Cicuticines, Psalimicines, Citharædi, Citharistæ, Lyristæ, Choraulæ, Tympanistæ dicuntur, qui his musicis instrumentis vtuntur.

Iulius Pollux multa instrumenta ad hanc artem facientia, enumerat: Inter ea quæ pulsantur, inquit sunt Lyra, Cithara, Barbiton, Psalterium, Phœnix Spadix, Lyræphœnicium, Clepsimbis, Pariambus, Iambice, Scindapsus, Epigoneū, Hypospadius. Cælius ait Naulium alio nomine Psalterium dici. Fuit & Crembalum organum. De generibus tibiærum vide Cælium lib. 5. lect. antiq. Capitibus 23. & 25. & 26.

TUBICINES.

Misenum Æolidem Virg. ait fuisse tubicinē Hæctoris: mortuo demū Hæctore, adhænisse Æneæ comitem, & tandē à Tritone deo submersum, quod ad certamē tubæ deos marinos irritaret. Verba Vergilij sunt hæc: Atque illi Misenum in litore fico Vt Venere, vident indigna morte preceptum, Misenum, Æolidem, quo non præstantior alter Aëre ciere viros, Martemque accendere cantu. Hæctoris hic magni fuerat comes, &c.

Triton fertur esse deus & tubicen marinus. Ouid. lib. 2. Metam. Caruleos habet vnda deos Tritona canorum.

Stentor fuit tubicen in bello Troiano, cui Homerus ferream & innictā tribuit vocē. Iuue. Saty. 13. Tu miser exclamas, vt Stentora vincere possis. Homerus apud Erasum: Stentoris in specie validi, cui ferrea vox, qui Quinquaginta alios æquas clamore sonôq;

Olympius Phrygius tubicen fuit ætate Midæ regis.

Aglas Megaclis filia tubicinio vitam fouit.

Agyrtes nomen est tubicinis apud Statum in Achil. lib. 4. scribentem: Tecum liuo bonus addit Agyrtes, Occultâque tubam tacitos apportet in vsus.

I NVEN.

INVENTORES DIVERSARUM RERUM.

PAn inuenit fistulam. Verg. Pan primus calamos cæra coniungere plures instituit.

Minerva oliuam. Verg. lib. 1. Georg. Adfís ô Tegeæ faués, oleq; Minerua Inuentrix. Syll. lib. 3. Qua virgo (vt fama est) bellatrix edita Lympha Inuento primam Libyen perfudit Oliuo.

Triptolemus, vel vt alii malunt, *Orifis*, ararum. Verg. lib. 1. Georg. Vnciq; puer monstrator aratri. Sidonius: Non cum Triptolemo verendam Eleusim. Qui primas populis dedere aristas.

Ceres, cultum terræ, & fruges. Vergil. lib. 1. Georg. Prima Ceres ferro mortales vertere terram iustituit, quum iam glandes, atque arbuta sacra Deficerent syluæ & victum Dodona negaret.

Peletonij, Thessaliæ populi frana. Idem Verg. Frana Peletonij Lapithæ, gyrósque dedere Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

Belge, esseda vehicula. Verg. lib. 3. Æn. Belgica vel molli melius feret esseda collo.

Aristeus, rex Arcadiæ apud & mellis vsus. Verg. li. 4. Geor. Tépús & Arcadij memoranda iuenta magistri Pandere quoque modo cæcis iam sæpe iuuentis Insyncerus apes tulerit cruor. Ouid. Inuentum mellis Baccho tribuit lib. 3. Fast. dicens: Liba deo sūt, succis quia dulcibus idem gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt.

Achates, ignem filice excutere. Verg. lib. 1. Æn. Ac primū filici scintillam excudit Achates. Secundum alios *Pyrodes* Cilicis filius *Ægyptij* fistrum. Verg. li. 8. de Cleopatra: Regina in medijs patrio vocat agmina fistro. Ouid. lib. 3. Eleg. Quid nunc sacra iuuat? quid nunc Ægyptia profunt fistra?

Apollo medicina. Vnde Ouid. lib. 1. Meta. sic loquitur: Inuentū medicina meum est, opifexque per orbē Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.

Ægyptij linum. Ouid. lib. 1. Meta. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. Secundum alios *Arachne*.

Talus puer ferram. Ouid. lib. 3. Ferróque incidit acuto Perpetuos dentes, & ferræ reperit vsus Primus.

Iason & *Tiphys*, nauim, secundum ecclesiasticos Noc. Ouid. lib. 1. Meta. Primæque ratis molitor Iason Tibul. hoc inuentū *Tyris* adscribit dicens: Prima ratem ventis credere docta Tyros.

Mercurius lyram. Stat. in Syluis: Vocalis citharæ repertor Arcas. *Græci* trochum: Horat. li. 3. Car. Venarique timet, ludere: doctior Seu Græco iuberis trocho, Seu maus verita legibus alea.

Archilochus iambicum carmen: Horatius in Arte: Archilochum

G

proprio rabies armauit iambo.

Bacchus viniū Ouidius lib. 15. Victa racemifero lyncas dedit in-
dia Baccho.

Zoroastres artem magicam Stroza pater: Nec Zoroastres artes,
magicive requiram Carminis auxilium.

Purpuram *Hercules*, Politianus in Rust. Aut bis in Herculea Mi-
lesia vellera concha versantur.

Alcman poeta carmen amatorium.

Aneximander Milesius horologium & spheram.

Bixes Naxius tegulas.

Sp. Carbilus grammaticus G. literam.

Claudius Centinianus R. literam.

Daphnis pastor carmen Buccolicum.

Palamedes Nauplius ordinem literarum.

Corax & *Cresias* Siculi, artem & præcepta Rhetoricæ.

Ibycus Rheginus Sambucam.

Perillus tauri æneum, qui propterea dicitur Perilaus. Ouid. Ipse
Perilleo Phalaris permisit in ære Edere mugit⁹ & bouis ore queri.

Pyseus & *Arytheus* æneam tubam.

Pheemonoe Carmen hexametrum. Politianus: Et Delphica longos
Pheemonoe commenta pedes.

Simonides Ceus artem memoria.

Amphion rationem musicam. *Aristeus* lactis Coagulum.

Atræus Solis eclipsum. *Æsculapius* dentium euulsionem,

Tregillus quadrigam in Græcia.

Amphitryon somniorum interpretationes.

Anagalis puella ludum pilæ, *Palamedes* aleam.

Tages artem aruspiciam. *Capaneus* scalas.

Cadmus lapidicinas, auri & metallorum conflaturam.

Cyclopes ferrariam fabricam. *Cecrops* coniugium apud Atheni-
ses. *Dædalus* fabricam lignariam, asciam, & perpendiculum. *Empe-
docles* artem oratoriam.

Epimetheus statuam ex luto. *Etolus* iaculum.

Gorgoris mellis vsum apud Hispanos.

Anaximenes vmbraarum rationem.

Cadmus solutam orationem: *Selus* scientiam syderalem:

Etruscus prætextas veltes.

Idæi Phryges acu vestes facere. Aurum *Attalus* intexere. *Alexi-
drini* colores picturæ intexere. Galli scutulis diuidere.

Fulvius Hirpinus viuaria inuenit. *L. Sergius Orata* Ostrearum,

Linus *Murena* reliquorum piscium.

C. Hirceius murenarum. *Delceus* gallinas saginare.

M. Lolius

Idæi. *Lelius*, auaria. *Cn. Marius* nemora tonsilia.

Argens, agrorum stercorationem.

Numa deorum cultum apud Romanos.

Mercurius Moly herbam *Hercules* *Heracleo* herbam, *Mercu-
rius* parthenion, *Achilles* *Achilleon*, *Melampus* *melapodion*, *Teu-
cer* *Teucrion*, *Gentius* rex *Gentianâ*, *Lyfimachus* *Lyfimachiam*,
Iuba rex *Euphorbiam*, *Scythæ* *Scythicen* *Thrace* *Ischemonem*,
Verones *Betonicam*, *Sei* *uilius* *Democrates* *Hiberidem*, *Hirundi-
nes* *Chelidontiam* *Canes* *canariam*, *Cetux* *Elaphoboscon*, *Sardo-
nia* *Peucedanium* herbas.

Ancus *Martius* Salinas. *Seruius* rex æs signare.

Callias Atheniensis minium.

Apinus *Pollio* bibliothecam apud Romanos. *Glyceria* coronas.

Dionades plasticen. *Græci* subdialia.

Amus *Aegyptius* vsum elibanorū in quibus panes coqueretur.

Apollodorus pictor vmbraarum imitationem.

Staphilinus vinum a qua diluere. Secundum *Plii*. *Aristeus*.

Glaucus ferrum inationem.

Atracius artem magicam in Thracia.

Attalus tapetes, qui propterea dicuntur *Attalici*.

Dipelus, sculpturam marmoris.

Dithyrambus Thebanus versus dithyrambicos.

Endymion, cursum Lunæ. *Iphitus* Olympiadem.

Melissus, rex Cretensis, deorum sacrificia.

Paralus, longam nauem.

Pilumnus, louis filius, & *Dauni* pater, pinfendi frumenti vsum.

Prometheus, ignem in ferula seruare.

Thon, apud *Aegyptios* medicinam.

Thymele mulier saltationem scenicam *Martialis*: Qua *Thyme-
lem* spectas, derisoremq; Latinum, illa fronte precor carmina no-
stra legas.

Aegyptij, vel *Cleantes* picturam *Rhodij* *Celocem* nauem.

Cyniras tegulas. *Aegyptij* ciuitatem regiam:

Hastilius rex latum ciuum, genus vestimenti.

Crausus coronas argenteas. *D. maus* pureos.

Bacchus diadema. *Niceas* artem fullonicam. *Closter* fusos

Hanno Carthaginensis leonum manufacturem.

Chiron artem herbariam. *Salaminij* hyppagium.

Hortensius pauos occidere. *Lydi* lanas inficere.

Dædalus malum nauis. *Thrason* muros urbium.

Typhis adminicola nauium. *Nero* aque decoctionem.

P. se vnguenta, *Rhadamantibus*, leges.

Zeno Eleates, & Alexamenus dialogos.
Sp. diuortium. Prometheus Boves occidere.
Roetius artem futrinam, Thales horologium apud Mileſios.
Bacchus triuſſophos. Cyclopes turres.
Phryges vehiculum quadrerotum. Icarus vela.
Lycurgus munus huic audi. Oppidum Cecropis.
Rhadamantis Aſſyrias literas. Ambis & Memnon.
Ægyptias: Phœnices Græcas: Carmenta Euandri mater Latinæ.
Cope populi remum. Platee populi latitudinem remi.
Phœlon nummum & menſuras, Vulcanus fabricam.
Minerva artes Meſon comicus perſonam.
Damon Athenienſis remiſſam harmoniam, Clonas elegiographus
tibicinica regula, & cœcenus. Terpander citharœdicas. Polymne-
ſtus Colophonius carmina heroica: Secundum alios Phemonœ ut
alio placet, Delphici in honorem Apollinis poſt interfectum Py-
thonem. Sabel. Heroica carmina Phœbo Delphica poſt cœſum
cecinit Pythona iuuetus. Olympius Pyryx legem tibialem. Hyantis
ribiam lugubrẽ. Cecrops ſimulachra. Peleſtus tuguria. Lycaon Lycæa.
Rhœcus & Theodorus Samnij, artem æris fundendi, & conſtandi ſta-
tuas. Theuth numeros, ſupputationem, geometriam talorum & a-
learum luſum.
Artaxerxes longimanus legem venationis.
Chalybes ferrum.
Combe puella, Aſopi filia, armaturam Æneæ.
Anachariſis folles, anchoram, bidentem, ſiguli rotam.
Pyxodorus uſum marmoris.
Aſclepiades medicus leſtos penſiles.
Achytiſas crepitaculum.
Cteſibius hydraulicas machinas.
Pollux palæſtram: ad quod alluſit Statius lib. 2. Syl. Siue catena-
ris curuatus membra palæſtris Staret, Amyclæa conceptum mare
putares.
Chus filius Cham, idololatriam. Nimus bellum.
Vulcanus fulmen. Pontanus: Tum Deus ignipotens inuento ful-
mine primum Ipſe ſuum miratur opus.
Lydi ludum reſſarum. Darius tributa.
Amazones ſecurim, quæ propterea Amaxiona, & Pêtheſilæa di-
cutitur, & Thermodontia, quod Amazones ad Thermodontem flu-
uium habitauerint. Horatius lib. 4. Carminum: Amazonia ſecurit
Dexteras obarmet. Ouid. libr. 3. de Ponto: Nec tibi Amazonia eſt
pro me ſumenda ſecuris. Mantuanus in Alphonſo: Pêtheſilæa non
inferiora ſecuri.

Cottalus Siculus librare pocula.
Licron bellorum inducias.
Præſtus & acritus clypeos Autore Plinio.
Loricam Mydas Meſſenius.
Gladium, galeam, haſtam, Lacedæmonij.
Orceas & criſtas Cares, Arcum & ſagittam Scythes Iouis: Iacu-
lum cum amento Aetolus Martis filij.
Lanceas Aetoli. Haſtas velitares, & pilum, Tyrrenus.
Pifeus venabula. Scorpionem Cretes.
Carapultam Syri. Balliſtam & fundam Phœnices.
Teſtudoẽ Artemon Clazomenius.
Arietem Epæus repertor machinæ Troianæ
Turres ambulatorias Diades miles Alexandri.
Equeſtram pugnam Centauri. Bigas Phryges.
Ordinem exercitus, ſigni dationẽ, & vigilias Palamedes in bel-
lo Troiano, Fœdera Theſeus.
Sarmenes primus de equitatu ſcripſit.
Corſes primus barbam ſibi raſit Alexandri ſeculo.
Alexander, Cithærius primus pſalterium implicuit chordis.
Argentæ primi nummum cuderunt.
Marus Theſſalus primus equum aſcendit.
Gregorius Pont. Max. primus ſe Seruum ſeruorum Dei appellauit.
Paulus heremita. ſolitudinem heremiticam inuenit.
Caſſius Pont. ieiunia quatuor temporum.
Simon Græcus ſpeculam. Sidonius, menſuras & pōdera, regnante
apud Solymos Hieroboam.
De literarum inuētōribus reperti ſunt ſequētes verſus admodum
ueterſti, quos Crinitus ait ſelegiſſe in bibliotheca Septimana:
Moyſes primus Hebraicas exarauit literas.
Mente Phœnices ſagaci condiderunt Atticas.
Quas Latini ſcriptitamus, edidit Niçoſtrata,
Abraham Syras, & idem repperit Chaldaicas.
Iſis arte non ſtintore protulit Aegyptias.
Gulſila prompſit Gerarum quas videmus vltimas.
Aegyptij Geometriam inuenerunt.
Dierum natalium obſeruationem Chaldaei.
Scapham Libyci.
Sunt & diſciplinæ quædam, quarum Inuentum Muſis tribuitur.
Clio fertur hiftorias inueniſſe, Melpomene, tragœdias.
Phalia, comœdias, Euterpe, tibias, Terpſicore, pſalterium.
Erato, geometriam, Calliope, literas. Vrania, aſtologiã.
Polyhymnia rhetoricã. De alijs rerũ inuentoribus vide Plinũ.

DE DEIS.

DEi superni sunt, *Demogorgon*, repertus in visceribus terræ: *Saturnus*, inuentor falcis, cuius seculo atatem auream floruisse dicunt.

Iupiter, Saturni filius, quem poëte cælo præesse pulso parente fingunt, ibique fulminare.

Apollo, qui propter interfectos Cyclopes diuinitate priuatus, Admeti regis Theſſalix pauit armenta. Fertur inuentor medicinx. Triplex est eius potestas: Vocatur Sol in cælis, Liber pater in terris. Apollo in inferis, Musis præest: armatur arcu, sagittis & clypeo. Perpetua iuuentus eidem tribuitur. Deus est poëtarum, yatum & augurum. Genitus fertur in Delo eodem partu quo Diana.

Bacchus, Iouis filius & Semeles, his genitus. & fulminata matre natus ex femore Iouis, dictus propterea Femorigena. Vinu reperiit, vniuersum orbem peragravit: debellatis Indis primus omnium triumphauit. Sacrificas habuit & sacerdotes que dicuntur Bacchar, Manades, Thyades & Mimalionides. Perpetuam iuuentutem habere fertur vt Apollo.

Mercurius, deorum nuncius, Deus furu, galero & caduceo ornatus, indutus talaria, Deus sacundix, Argi centoculi interfector.

Mars, Deus belli & armorum apud Thraces natus, frater Bellonæ cuius ministri finguntur, Impetus, Discordia, Ira, Furor.

Hercules, montifrorum domitor, armatus claua, exuuium leonis indutus, Iouis & Alcmene filius odiosus Iunoni, cuius mandato portenta subegit, combustus in Oeta propter indurum pallium Nessi errore tinctum.

Vulcanus, Deus ignis, fulminum fabricator, maritus Veneris.

DE ÆSVPERNÆ.

Cybele vxor Saturni, vesta leonum iugo. Deum mater.

Venus, nata maris spuma dea amorum, vxor Vulcani, mater Cupidinis & Gratiarum, facibus armata, Cesto incincta.

Themis, quam Deucalion & Pyrrha consuluerunt super humani generis reparatione.

Iuno, Saturni filia, Deum regina, maxima cælicolum, coniunx & soror Iouis dea diuitiarum, quæ nubetibus præest & parientibus.

Ceres dea frugum, Saturni & Opis filia, legumatrix apud Siculos, vnde & legisera vocatur à Marone.

Minerva, nata ex Iouis cerebro, dea sapientix, disciplinarum & armorum.

Diana, Iouis & Latone, filia, dea virginitatis quæ in cælo Luna, in terris Diana, in inferis vocatur Proserpina. Vnde à triplici reſtate vocatur Triformis. De hac Catullus ait: Mõrtium domina vt fores,

fores, Syluarumque virentium, Saltoiumque reconditorum Amniuumque sonantium, Tu Lucina dolentibus, Iuno dicta, puerperis, Tu potens triuia & noto es Dicta lumine Luna.

DEI INFERNI.

Pluto, *Cerberus*, *Charon*, *Ainos*, *Acacus*, *Rhadamanthus*.

DE ÆSVPERNÆ.

Proserpina, *Megera*, *Chimæra*, *Thiſiphone*, *Cloto*, *Lachesis*, *Atropos*.

DEI MARINI.

Oceanus, *Neptunus*, *Palemon*, *Pollux*, *Castor*, *Nereus*, *Protheus*, *Phobus*, *Melicerta*, *Glaucus*.

DE ÆSVPERNÆ.

Amphitrite, *Tethys*, & *Doris*, *Mercedes*.

DII NEMORVM.

Fauni, *Panes*, *Satyri*, *Syluani*.

Pan, fingitur Deus pastorum. Vergilius in Buc. Pan curat oues, omniumque magistros.

Tethys, deam esse maris indicat illud Vergilianum lib. 1. Georg. Tethys sibi generum Tethis emat omnibus vndis.

De *Clauco*, *Panopæa* nympa, & *Melicerta*, deis marinis, Idem Verg. lib. 1. Georg. Votaque seruati soluēt in litore nauta, Et Glaucoc & Panopæa, atque Inoo Melicertæ.

Alcinoüs, rex Phæacum, fingitur deus hortorum, quod hortos & pomaria diligentissime curauerit. Statius: Quid bifera Alcinoi laudem pomaria? Verg. lib. 2. Geor. Pomæque & Alcinoi syluæ.

De *Protheo* deo maris, Verg. lib. 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Caruleus Protheus. Alter vocatur *Vertumnus* Propertius lib. 4. Quid mirare meas tot in vno corpore formas? Accipe Vertumni signa paterna dei.

Syluanus, Deus est pecoris & aruorum. Verg. lib. 8. Syluano fama est veteres sacrasse, Pelagos. Aruorum pecorisque deo.

Pomona, dea hortorum, & pomorum. Ouid. lib. 14. Rege sub hoc Pomona fuit, qua nulla Latinas Inter Hamadriades coluit solertius hortos, &c.

Aristeus, Deus mellis. Vnde Ouid. 1. Fast. Flebat Aristeus quod apes cum stirpe necatas Viderat inceptos destruisse fauos.

Flora, dea florum. Ouid. lib. 7. Fast. Hunc meus impleuit generoso flore maritus: Atque ait arbitrium tu dea floris eris.

Carna, dicebatur dea cardinis. Ouid. lib. 7. Fast. Prima dies tibi Carna datur dea cardinis hæc est, Numine clausa aperit, claudit aperta suo. Hanc dea veteres vitalibus humanis præesse opinabantur, petebatque ab ea vt iocinora, corda, & alia quæ sunt intrinsecus

vicera sua conseruarentur. Huic templum dicauit Brütus.

Hyppona dea erat equorum, quam stabularij colebāt. Eius simulachrum locabatur in stabulis. Iuue. Sat. 8. Iurat Solam Hipponam & facies olida ad præsepia pictas.

Osyris, marinus fuit Isidis, & rex Ægypti, quem à Typhone fratre interfectum Ægyptij in forma bouis coluerunt, & frequenter immersum aquis, quæsiuerunt cum luctu, vocaueruntque Apim, quæ dictio eorum lingua significat bouē. Tibul. li. 1. Te canit, atque suum pubes miratur Osyrim. Barbara Memphitem plaudere docta bouē. Primus aratra manu solerti fecit Osyris, Et teneram ferro sollicitauit humum, &c.

Isis, vxor Osyris & Anubis fuerunt Ægyptiorum numina, quorum hunc canina specie reuerbatur. Lucanus lib. 8. Nos in templa tuam Romana accepimus Isim, semideosque canes, &c.

Castor, & *Pollux*, inter numina maris ponuntur. Plin. lib. 2. Et ob illi Polluci & Castori id nomen assignant, & osque in mari deos inuocant. Catull. Iam præce Pollucis, iam Castoris implorata, Tale fut nobis Mallius Auxilium.

Angerona, dea à Romanis culta est, quæ tota ciuitas angina à boraret. Sacra eius dicebatur Angeronalia. Simulachrum fingebatur digito labris admoto. Plin. lib. 2. Namque diua Angerona cui sacrificatur ad diē x i i. Calen. Ianuarias, ore obligat, obligatque simulachrum habet.

Sylvam, rusticorum sunt numina, vt etiam *Fauni* & *Panes*. Plin. lib. 12. Quin & Sylvanos, Faunosque, & deorū genera syluis ac sua numina tanquam cælo attributa credimus.

Veteres *Seiam*, deam à serendo, & *Segetem*, à segetibus appellabant. Simulachra Romæ habuerunt, ætate Plinij.

Agonius Deus dicebatur, qui rebus agendis præerat.

Gallis Romam aduentantibus, audita est noctu vox quædam, quæ eius rei magistratus monebat. Ex eo tēpore *Aius* Deus à Romanis cœpit honorari. De hoc meminit Cic. lib. 1. de Diuin. Budeus lib. 4. de Assē. Nēpe, inquit, quod Aius ille locutus, arcanū nihil esse iūit eorum, quæ in aula geruntur.

Anculi & *Ancule* purabantur dij & deæ ancillarum.

Anatis dea colebatur à Lydis, eiusque ministerio nobilitate, præstantes puellas dedicabant, quæ inibi corporis pudicitia in vulgus data velut angustiores factæ, mox viri nubunt.

Atergatis dea colebatur à Syriis. Strabo: Trans Euphratem est Bambera, quam Edessam & Hierapolim vocant, in aqua Atergatis Siriam deam colunt.

Deuerram deam venerabantur, vt scopis domū possent vertere

Empanda

Empanda vocabatur, dea quæ rebus patentibus præerat.

Bona dea colebatur à Romanis mulieribus. A b eius sacrificiis arcebantur mares. Tibullus lib. 1. Sacra Bonæ maribus non a deunda deæ. Ea fuit Dryas Fauni filia vel vxor, quæ virilem aspectū adeo refugisse fertur, vt nunquam prospecta sit in publico. Maximo opprobrio datum est P. Clodio, quod eius cæremonas violasset, adulterata Pompeia Q. Pompeij filia & Syllæ nepte. De hac Iuuenalis: Nota Bonæ secreta deæ.

Priapus Deus & custos hortorum falcē habuisse fingitur, cuius moru aues & furūculos terreret. Colu. Inguinibus puero prædoni falce minetur.

Hymeneum, Veneris filiū, & Deum nuptiarū fecerunt, Eius laudes Catullus in Epithalamio Iulie & Mālij cumulatissimè scribit.

Thalassij numen, Romani etiā in nuptiis inuocabant. Catullus: Iustitiam nubi, lubet iam seruire Thalassio.

Feronia: fuit nemorū dea. Verg. Et viridi gaudens Feronia lupo. *Fidium*, sunt, qui Iouis filium dicant à fide. Plaut. Per Deum Fidium credis iurato mihi. Fuit apud veteres Romanos in honore maximo, adeo vt tēpla cum sacrificiis meruerit. Cultus est à veteribus in Quirināli iugo Nonis Iuniis. Qui, in fast. Quærebam nonas sancto Fidione referrem.

Lauernam appellarunt deam furum, à qua & Lauerniones dicti sunt fures. Horat. li. 1. Epist. Pulchra Lauerna Da mihi fallere, da sanctum iustumque videri.

Lauerniones

Limentinus Deus præerat liminibus.

Meditrina dea erat medicamentorum, à medendo: Eius sacra vocantur Meditrinalia.

Mellonia putabatur de mellis.

Mena credebatur præesse menstruis mulierum.

Murcea, dea quæ reddebat homines mulcidos & desidiosos.

Myagrus, erat Deus muscarū. Aliter vocabatur *Myodes* & *Achor*, vt docet Plutar.

Portunus Deus, qui portubus præerat: Aliter vocatur *Palemon* & *Melicerta*.

Robigo dea & *Robigus* Deus, quos Romani opinabatur à segetibus rubiginē quertere. Eorum sacra vocabantur Robigalia.

Salacia dea, dicebatur à concitando Salo. Pacuuius: Hinc sæuitiā Salaciæ fugimus.

Vacina dea, quæ præerat otiosis & vacantibus: Huic sacrificabāt agricolæ, quum post collectas fruges quiescebant.

Vallonia putabatur præesse vallibus.

Vitulæ, dea, quæ iuuenili præerat laticia. Nam veteres Vitulari *Vitulari*

rarum habita fuisse. Tertullianus ait trecentos Ioues, vel si maior
Iupitros à M. Varrone enumeratos.

Reperiuntur alij quam plurimi Dei, vt *Fabulanus: V agit. nus, Pi-
lupinus, Picumnus, Cumna, Leuane, Edulica, Potina, Statilinus, Statanus,*
qui pueris præfunt, quum iam possunt stare. Fabulanum & Vagita-
num dixerunt, quum fandi & vagiendi principium esset. Picum-
num & Pilumou posuerunt pro diis coniugalibus. Cumnam deam
infantium existentium in cunis. Leuanam cuius ope de terra
teuarentur. Edulicam & Potinam deas eduliorum & potus.

Libentinam deam libidinum & præsidem.

Posuerunt etiam *Adoneam, Albeonã, Volunam, Volunum, Fessonia*
ad hominum vsum.

Pelloniam ad pellendos hostes.

Agenorã, Streuam, Stimulam, quod ad aliquid agendum ex-
citarent.

Numeriam ad numeros.

Habuit *Febri* ædem in palatio.

Ad morbos pefuerunt *Angeronam, Profam, Postuertam, Orbonam,*
Sentiam, quæ dicendis sententiis præerat.

Carmentam ad fata, *Camœnas* ad cantus.

In coniugiis, mensuris, partu, funeribus, deos confinxerunt,
*Deueriam, Interidonem, Domiducum, Domitium, Mantunã, Virgines-
sem, Subigum, Premam, Partundam, Populonã, Menam, Tellumonem, Ro-
sonam, Neniam.*

Ad frumenta & segetes *Tutuliam, Nodinum, Volutinam, Pata-
le nam, Hostilinam, Floram, Lactucinam, Maturam, Auerruncum, Ru-
ciam.*

Spinensem propter spinas, *Fructesam* propter fructus, *Rurinam* ru-
ritribuerunt, *Collinam* Collibus, *Iugatinã* montium iugis, *Forulum*
foribus, *Terminum* terminis, *Palem* pastoribus, *Empendam* paganis,
Arculum arcibus, *Fornacem* fornacibus, vnde facta fornacalia. Adie-
cerunt *Tanagream, Allocutiũ, Anteuorã, Larundã, Monetam, Februã,*
Larentiam, Mutinam, Alburnum, Maiesam, Venilam, Bonum euentum,
Vertumnum deum Hetruriz.

Permissum non fuit in vrbe Roma deos alios assumere quàm
quos senatusconsultum iussisset. Vnde in libris pontificum ita scri-
ptum erat: Separatim nemo sit, habens deos nouos, siue aduenas,
Nisi publicè ascitos priuatim colunto. Diuos (qui cœlestes semper
habiti) colunto. Constructa à patribus delubra habent.

Tutania & *Tutulina* dei à tutando dicti sunt.

Ennius, Deos Æuiterinos & Æuintegros vocauit, quod integra
eorum ætas atque perfecta sit. Deos quum dicimus, tam de formi-

mino genere, quàm de masculino intelligere possumus. Verg. de
Venere: Descendo, ac ducente deo flammã inter & hostes Expe-
dior. Vnde & *Lunam* deum pro Luna veteres dixerunt.

Sed & quædam animalia, atque etiam res aliæ, apud antiquos
numinum loco habitæ sunt. Troglodytæ adorant Testudines au-
tore Plin. Ægypti Allium & Cepas pro deis colunt, & Croco-
dilum habent in honore maximo, cui etiam sacra faciunt, maxi-
mè Orbitæ Ægypti populi, qui sacros dies eidem cõstituerunt,
vt Græci Olympia Ioui. Et si contingat liberos ab eo rapi, paren-
tes gaudent, existimãtes se deo placere, cui escam genererint. Ser-
pentes etiam coluntur à Phœnicibus. In Gadera Hispaniæ vrbe
templa fuerunt *Senectuti* & *Morti* consecrara. Senectuti, quod
eam ætatem vt rerum magistrã venerarentur. Morti, vt com-
muni quieti & portui miseriarum. *Paupertati* quoque & *Fortunæ*
sacra constituere.

Fluuij quoque diuinis quondam honoribus culti sunt, habue-
runtq; simulachra quædam humana facie, quædam bubula. Apud
Lacedæmonios, Plutarcho teste, templa *Timori, Risui, & Morti* di-
cata sunt. Ægyptij Solem & Lunam deos fecerunt. Apud eosdem
Feles, Ibis, Aquila, Hircus pro deis habentur. Columbe colebatur
à Syrijs, Anseres à Romanis, propter feruatum Capitolium anse-
ris clangore. Apud Thessalos capitale erat Ciconiam occidisse.
Qui Syenem incolunt, Pharos pisces venerantur. Qui Mæotin ha-
bitant, Oxyringos pisces habent in honore.

In Ambracio Leænã colebant, vt indicem libertatis: quod
ey anuum interfecisset.

Delphici Lupum, quod sacrum aurum in templo expilatum &
defossam refodisset. Samij Ouem quod aurum iridem surreptum
è templo indicasset. Argiui, Serpentem: Tenedij prægnatẽ Vac-
cam, cui fœtæ ministeria veluti puerperæ exhibent. Draco apud
Albam in luco iuxta templum Iunonis Argiuz colebatur à virgi-
nibus, quem certis diebus adibat, cumq; suis manibus pascebãt.
Aspides Ægyptij habebant in honore ac deliciis, quas vnã cum
pueris educabant. Mustella colebatur à Thebanis.

Medioximos deos antiqui minores vocauerunt. Plaut. in Cistel.
Ita me dij deaq; superi atque inferi & medioximi. Idem deos vo-
cat Patellarios, qui patellis & vasis sacrificio accõmodis pacaban-
tur. Ouid. Fert missos Vestre pura patella cibos Plautus ipse: Dij
me omnes magni minutique & patellarij.

Semones eos vocat, qui habent, quicquid à media regione aeris
ad terram patet. *Semidei* à nobis appellantur. Fulgentius Semones
appellat deos, qui cælo digni non cõferentur, ob meriti pauper-

tatam, cuiusmodi sunt Priapus, Hippo, Vertumnus. Fuerunt in Italia dij municipales, vt Cruftimiorum *Deluentinus*, Narnienfium, *Virichanus*, Efulcanorum *Ancharia*. Volcimenfium *Nortia*.

FILII DEORVM, ET

HEROVM:

Filij *Demogorgonis*, Litigium, Pan, Clotho, Lachefis, Atropos, Polus, Pyrhon, Terra, Herebus.

Filij *Terræ*, Tartarus, Taygetes, Antheus, Nox, Fama.

Filij *Herēbi*, Amor, Labor, Metus, Dolus, Morbus, Pallor, Somnus, Charon, Dies, Æther Gratia, Inuidētia, Fraus, Pertinacia, Egeftas, Miferia, Fames, Querela, Senectus, Tenebra, Mors.

Filij *Ætheris*. Iupiter primus: Cælius. Filij *Iouis primi*, Apis, Sol, Mercurius, Tritopatreus, Epuleus, Dionyfius, Hercules, Liber pater, Epaphus, Scythia, Minerua, Diana, Proferpina.

Filij *Mercurij* fecundi, Cupido, Auftolius.

Filij *Belli Prifci*, Danaus, Aegyftus, Agenor.

Filij *Agenoris tertij*, Polydorus, Phenix, Cadmus, Labdacus, Taygeta, Europa.

Filia *Cadmi*, Semele, Agaue, Autonoe, Ino.

Filij *Oedipi*, Ætheocles, Polynices, Antigona, Ifmena.

Filij *Cælii*, Vulcanus primus, Mercurius 3. Toxius, Titanus. Iupiter fecundus, Oceanus, Ops, Tethis magna, Venus magna.

Filij *Acherontis* Afcalaphus, Alecto, Tefiphone, Megera, Victoria, ty.

Filij *Titani*, Hyperion, Briareus, Ceus, Typhon, feu Tiphæus, Enceladus, Aegæon, Iapetus, Aftreus, Alous, Palenes, Rûchus, Purpureus, Lycaon, Aurora.

Filij *Hiperionis*, Sol, Luna.

Filij *Solis* Phaëtho, Milerus, Phetufa, Salempetij, Dirce, Pafiphæ, Oeta, Circe Aegina.

Filij *Latona* Apollo, Diana.

Filia *Hefperi*, Aegele, Heretufa, Hefperetufa.

Filij *Atlantis Hyas*, Eudora, Ambrofia, Phylidile, Croni, Phito, Polixo, Thyenes, Eleetra, Maia, Steropes, Celeno, Taygeta, Alcayone, Meropes, Calypfo.

Filij *Promethei*, Pandora, Ifis, Deucalion.

Filij *Iouis fecundi*, Apollo, Tityus, Bacchus, Amphion, Zetus, Calais, Lacedæmon, Tantalus, Hercules, Arcas, Diana, Pafitea, Egialt, Euphrifine minerua.

Filij *Apollinis*, fecundi, Mopfus, Linus, Philifthenes, Garamas, Branchus, Philemon, Orpheus, Ariftæus, Nomius, Actous, Argeus, Aefculapius, Arabs, Lapyra, Eurinome, Pice.

Filij

Filij *Bacchi*, Hymenæus, Thioneus, Thoas.

Filij *Amphionis*, Archemorus, Antegorus, Tantalus, Phadimos, Sipolos, Xemarclus, Epinitos, Afticratia, Pelopeia, Cheloris, Cleodoxe, Ogune, Phytis, Netea.

Filij *Laomedontis*, Lampus, Clitton, Ioetaon, Titon, Priapus, Antigona, Heftiona.

Filij *Priami*, Paris Hæctor, Helenus, Cuor, Troilus, Deiphobus, Polydorus, Lycaon, Efacus, Anthyfius, Ifus, Teucer, Dimocontes, Echemon, Cremenô, Gorgiton, Cebrion, Phorbas, Doricon, Pammon, Eliphon, Agaton, Hippothous, Aganô, Lacoontes, Miftos, Iphates, Teftorius, Tymcetes, Polytes, Cricula, Callandra, Iliona, Laodice, Lycaste, Mediciftas, Polyxena.

Filij *Paridis*, Daphnis, Idæus.

Filij *Saturni*, Pluto, Chiron, Picus, Neptunus, Iupiter tertius, Cromis, Vefta, Ceres, Glauca.

Filij *Fauni*, Acys, Eurymedon, Latinus.

Filij *Marris*, Cupido, Enomaus, Tereus, Afcalaphus, Iafmenus, Partaon, Zefius, Phlegyas, Euannes, Hiperius, Etholus, Remus, Romulus, Britona.

Filij *Neptuni*, Dorus, Amycis, Phorcus, Albion, Borgio, Thara, Polyphemus, Tilemus, Brontes, Steropes, Pyragmon, Naficheus, Melion, Acterion, Aon, Melappus, Bufyris, Pelalpus, Nauplius, Sicaous, Siculus, Celenon, Ælo, Ocypete.

Filij *Iouis tertij*, Acheus, Amor, Caftor, Pollux, Paliftus, Iarbas, Mymidon, Xanthus, Lucifer, Orion, Minos, Saipedon, Rhadamantus, Archifius, Tantalus, Dionyfius, Perfeus, Aon, Eacu, Pyllumus, Mercurius, Vulcanus, Hercules, Æolus, Venus, Proferpina, Helena, Clytemnefta, Mena nouem Mufæ.

Filij *Minos*, Androemus, Glaucus, Deucalion, Ariadna, Phædra.

Filij *Vlyffis*, Telemachus, Telegonus, Auxonij.

Filij *Tantalib*, Niobe, Pelops,

Filij *Pelopis*, Atræus, Thyeftes, Phyltenes, Lyfidice.

Filij *Mercurij*, Eudorus, Myrtilus, Lares, Euander, Pan.

Filij *Vulcani*, Erictonius, Cacus, Ceculus, Tullus, Seruilius,

Filij *Herculis*, Oxias, Creonitides, Tyriomachus, Dyichoôtes, Ithoneus, Cromis, Agilis, Ilus, Sardus, Cynus, Diodorus, Tlepolemus, Theffalus, Auentinus, Telephus, Lydus, Lamirus.

Filij *Æoli*, Machareus, Mifeus, Critæus, Salmonæus, Iphicius, Sifyphus, Cephalus, Arthamas, Canace, Alcayone.

LQCA DE IS SACRA.

Sequentia in primis loca Apollini facra fuerunt. *Parnafus* mons Phocidis biuertex, vbi è spelunca, reddebantur oracula, reſte Luca-

Lucano. Verg. in Buc. Nec tantum Phœbo gaudes Parnasia rupes;
Gryneum nemus seu oppidū in Ionia, sacrum Apollini habuit fā-
nū. Verg. in Buc. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Nec quis
sit lucus, quo se plus iacet Apollo. Ab hoc nemore Apollo ipse di-
citur Gryneus: Verg. lib. 4. Italiam Lyciæ iussere capessere sortes,
Phaselis mons est in Lycia, vbi Appollo oracula reddebat. Autor
Ætne: Dexter mihi carminis autor Apollo. Seu tibi Dodone po-
rior, te cumque Phaselis, Seu te Cinthos habet.

Cynthus mons est imminēs Delo, vbi Apollo celebre templum
habuit, qui propterea Cynthus dicitur. Horatius: Intonsum pue-
ri dicite Cynthium.

Delos, insula maris Ægæi. Cycladū vna, in qua natus est Apollo,
Prius Ortygia dicebatur, Vnde Apollo Delius & Ortygius. Ouid,
lib. 2. de Arte: Et Paros, & Clario Delos amata deo. Idem lib. 13.
Meta. Tibullus lib. 2. Delos vbi nunc Phœbe tua est?

Cloros fuit etiā vna Cycladum, in qua Apollo colebatur, qui in-
de Clarius dictus est. Valerius Flac. Nec Clarii nūc antea dei, que-
cūque tonantis Arguerem.

Delphi oppidum fuit Phocidis, vbi etiam Appollo colebatur, qui
propterea Delphicus vocatur Seneca: Ambage nexa Delphico
mos est deo arcana regere.

In *Patara* Lyciæ ciuitate sex anni mensibus dabantur Apollinis
responsa.

Tenedos Ægæi maris insula. sacra fuit etiam Appolini.

Chrysa Phrygiæ ciuitas, itidem & Cilla vrbs, sacra fuerūt Apol-
lini, Ouid. lib. 13. Me Tenedon, Chrysemque & Cillam Apollinis
vrbes, Et Syron cepisse.

Cyssa vrbs Phocidis sacrum etiam habuit Apollini templum
Colebatur etiam in *Cyrrha* oppido Phocidis, Stat. lib. 3. Syl. Aut
Cyrihæ pater aspernetur opacæ.

Colebatur etiā apud *Therapnas* vrbsm Laconiæ. Stat. lib. 3. Theb.
Tænareūque cacumen Apollineāsque Therapnas.

Soracte, mons est in Phaliciis quondam Apollini sacergil. lib.
11. Summe deum sancti custos Soractis Apollo.

Apollo apud *Rhodos* in tanto honore habitus est, vt ibidē *Co-
losum* habuerit inter septem orbis miracula numerarum. Politia-
nus: Conferat aut vasti molem Rhopos aurea Phœbi.

Hyperborei, Septentrionales populi frugū primitias *Delon* mit-
tebant Apollini, quem præcipuē colebant. Plinius.

Acrephnia vrbs fuit Phocidis, vbi Appollo Acrephnius colebatur.
Malloes locus fuit in Lesbo, vbi templum erat Apollinis.
In *Entresi* Phocidis vrbe, Appollo etiam reddebat oracula.

Tegyra

Tegyra vrbs Bœotiæ sacra fuit Apollini, à qua Tegyra dictus est.
In *Mileto* Ionia Asiaticæ vrbe fuit oraculū Apollinis qui pro-
pterea dictus est Milesius Apuleius: Dei Milesij vetustissimū per-
contatur oraculum.

Loca Amori sacra fuerūt, *Colchorum* regio & *Idalium* nemus. Ca-
tullus: Sancte pater curis hominum qui gaudia misces, Quisque
regis Colchos, quique Idalium frondosum.

Thespenses & *Pariani* populi in Hellesponto Amorem summa
veneratione prosequuntur, eiusque sacra vocant Erotidia.

Apud *Ægyptum* vrbsm Achaorum Amor colebatur cum For-
tuna sub eodem tecto.

Æsculapium Apollinis filium colebat *Epidaurus* vrbs Pelopon-
nesi. Plin. lib. 4. In eo Epidaurum oppidum Æsculapij delubro ce-
lebre. Ab Epidauro dictus est Epidaurius. Ouid. lib. 15. Æquore
placato patrias. Epidaurius aras Linquit.

Cos ciuitas seu insula eidem sacra faciebat. Colebatur etiā Per-
gami. Martial. lib. 9. Perganeo posuit dona sacrata deo.

Triaca vrbs Thessaliæ templum habuit Æsculapio sacrum. Do-
lopius & Pindo vicinum.

Aristeum mellis deum colebat *Arcadia*. Verg. lib. 4. Georg. Tē-
pus & Arcadij memoranda inuenta inagistri.

Thebis colebatur Bacchus, q. propterea & Dirceus appellatur. Ho-
rat. lib. 1. Car. Vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos Intignes.

Naxos vna Cycladum coluit Bacchum: Claudianus: Herculis &
Bromij sustentat gloria Thebas. Plin. lib. 4. Nec cedentes Athe-
nis claritate quæ cognominantur Bœotiæ Thebæ duorum numi-
num Liberi, atque Herculis, vt volunt, patria.

Apud *Nysum* vrbsm Arabiæ ferunt Bacchum à Nymphis edu-
catum fuisse. Hinc Bacchus dicitur Nysæus. Stadius libr. 4. Theb.
Omnipotens Nysæe pater.

Calliboros fluiuius est apud Heracleam Paphlagoniæ Baccho sa-
cer, quod ab India reuertens chorum ibidem constituerit. Valer.
Flac. libro 5. Argon. Præterit & festa vulgatum nocte Lyæi Calli-
choron, nec vna fides, his Bacchus in vndis Apluit Eoo rotantes
sanguine thyrsos.

Tamariæ populi Hircanis proximi Bacchum ab India victorem
redeuntem hospitio susceperūt, eiq; sacra solennia constituerunt:
actis circum torcularia choreis, quam diu spumarent musto.

Cybele deorum matrem colebant sequentia loca. *Ida* & *Din-
dymus* Phrygiæ montes. Verg. lib. 10. Alma parens Ida deūm, cui
Dindyma cordi. Hinc Cybele Dindymene. Martial. Non per my-
stica sacra Dindymenes.

In *Phrygia* Galli Cybeles ministri in honore deæ inter se con-
certabant, & digladiabantur ad effusionem sanguinis. Demum cruo-
re vberim manante concurrerant ad aliquem fluuium deæ sa-
crum, ibidē cultros & plagas loturi. Romani hoc faciebāt ad Al-
monem fluuium, proximum Romæ, vndecimo Cal. Apriles. Vale-
rius Flaccus lib. 8. Argon. Sic vbi Mygdonius plāctus sacer abluūt
Almo, Latæque iam Cybele.

Reate Umbriæ ciuitas: Syllius lib. 8. Magnæque Reate dicatur
Cœlicolūm matri.

Berecynthia mons Phrygiæ, à cuius nomine Berecynthia dicta
est Cybele. Verg. lib. 6. Æn. Qualis Berecynthia mater Inuehitur
curru Phrygiæ turrata per vrbes.

Pesinuntium oppidum Phrygiæ, à cuius nomine dicta est Pesinū-
tica. Apul. lib. 11. Inde primigenij Phryges Pesinunticam nomināt
deūm matrem.

Cerere venerabatur *Eleusis* vrbs Atticæ, quod ibidem frugum v-
sum, & agriculturæ dea docuisset. Vnde & Eleusina vocata est,
Verg. lib. 1. Georg. Tardæque Eleusinae matris voluentia plaustra.

Colebatur etiam in *Ætina* monte, *Enna* & *Catana* vrbs. Sic
Siciliæ, à quibus locis vocatur Ætina, Ennea, Caranensis. Claudian.
Ætneæ Cereri proles optata virebat Vnica. Syllius lib. 1. Nec Ce-
rere Ennæa, Phario nec victa colono. Laetan. de Cerere. Patanensi
vel Ennensi quarum alterius tanta fuit religio, vt adire templi
eius secreta penetralia viris nefas esset.

Sequentia loca Dianæ sacra fuerūt *Parthenium* Paphlagoniæ stu-
uius. Valerius Flac. lib. 5. Argon. Et satis tibi Tiphys negatum Par-
thenium, ante alios Triuiæ qui creditur amnis.

Cynthia mons imminens Delo, in quo nata est cum Apolline,
Hinc vterque Cinthius appellatur. Statius lib. 2. Theb. Illa sua
Cintho comites agat.

Ephesus vrbs Ioniæ, seu Lydiæ, in qua templum habuit magni-
cum inter septem orbis miracula numeratum.

Brauron vrbs Atticæ, vbi etiam colebatur.

Colebatur & in *Auentino* & *Algidio* montibus Italiæ: Horatius
Quæque, Auentinum tenet, Algidumque, Quindecim Diana pro-
ces virorum Curet.

Colebatur etiam in *Delo*. Verg. Notior vt iam sit canibus non
Delia nostris.

Item in *Tauro* Scythiæ monte. Lucanus lib. 1. Et Taranis Scy-
thiæ non mitior ara Dianæ.

Colebatur Faunus in Arcadia. Ouid. li. 2. Fast. Faunus in Arcadia
templa Lycæus habet. Idē lib. 4. Stabat Menalio sacra relicta cœo.

Antium

Antium maritima vrbs Latinorum Fortunam habuit in honore
maximo, cui etiam sacra fecit; templumque erexit magnificum.
Vnde Horat. lib. 1. Car. O diua, gratum quæ regis Antium.

Rhamnus, seu Rhamnus, oppidum fuit in Attica, in quo Némefis
& Fortuna colebantur. Hinc vtraque Rhamnusia appellatur. Ver-
gilius in Cyri: Haud fallor, quod te potius Rhamnusia fallat.

In *Orchomeno* Bœoticiæ vrbe templum fuit dicatum: Gratiis seu
Charitibus.

Herculi sacrum fuit *Tybur* oppidum vicinum Romæ; quod in-
de vocatur Herculeum. Martialis lib. 1. Tybur in Herculeum mi-
grauit nigra Lycoris.

Bœotia Thebæ etiam Hercule coluerunt, qui propterea Theba-
nus dicitur. Propertius lib. 3. Cymbala Thebano cœcrepuere deo.

Gadibus quoque (vbi columnas posuit) templum habuit Hercu-
les, in quo quidem templo Iulius Cæsar animaduersa Alexādræ
Magni imagine, ingemuit, & quasi pertæsus ignauiam suā, quod
nihil dum à se memorabile actū esset in ætate, qua iam Alexāder
orbem terrarū subegisset. De Gadibus Liuius: Annibal Gades pro-
fectus Herculi vota exoluit. Hinc Gades Herculeæ dicuntur.

Tyrintha ciuitas Argis vicina Herculem nutriuit, & vt Deum
venerata est. Vnde & Tyrinthus appellatur. Vergi. lib. 7. Æn. post-
quam Laurætia victor Gei yone extincto Tyrinthus attigit arua.

Sequentia loca Iunonem coluerunt. *Carthago* vrbs Africae Vergi.
lib. 1. Æn. Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnā post ha-
bita coluisse Samo: hic illius arma, hic currus fuit.

Colebatur etiam in *Prosimna* ciuitate, Statius lib. 1. Theb. Hinc
cellæ Iunonia templa Prosimnæ.

In *Samo* insula maris Icarij habebatur in honore præcipuo, Nara
& ibidem fuerat nutrita. Ouid. lib. 8. Et iam Iunonia læua partē
Samos fuerat.

Argos & *Mycena* vrbes Achaici Iunonem quoque veneraban-
tur. Horatius lib. 1. Car.

Phalisci populi Iononem coluerūt. Ouid. lib. 6. Fast. Adde senem
Tatium Iunonicolāque Phaliscos.

Creta insula ceterū vrbs memorabilis, Iouē aluit, eiq; sacra fe-
cit. Vnde & Cretæus dicitur. Vergi. li. 3. Æn. Creta Iouis magni me-
dio iacet insula ponto, Mons Idæus vbi, & gentis cunabula nostræ.

Pirelus, portus Atticæ sacer erat Ioui, vt etiam *Homole* mōs The-
salici, seu Bœoticiæ, à cuius nomine Iupiter Homolius dicitur.

Colebatur etiam in *Ida*, in *Latia*, in *Libya* vbi erat eius oracu-
lum, in *Elide*. Vnde Verg. eum vocat Idæum Lucanus Latialem, Læ-
tinum, Quidius & Libycum, Elæum Propertius, quoniam in *Elide*

quinto quoque anno celebrabatur ludi Olympici in eius honore. *Isini* Inachi filiam & eadem Ægyptiorum sequentia loca habebant in honore, *Patetomum* vrbs Ægypti, *Pharos*, *Memphis*, & *Memphitis* pars Ægypti.

Ægyptum sacrum fuisse *Isidi*, Propertius docet lib. 2. dicens: An tibi non satis est fuisse Ægyptus alumnis: *Copton* quoque in insula est in Ægypto sacra *Isidi*.

*Lato*na colebatur in Delo, quod Apollinem & Dianam ibidem peperisset. Verg. lib. 3. Georg. Cui non dictus Hylas puer, & *Lato*nia Delos.

Ithynus fuit domicilium Mineræ in arce Atheniensis. Catullus: Unigenamque simul cultricem montis *Ithyni* *Pallada*.

Pyreus mons Atticæ, sacer fuit etiam *Minervæ*.

Colebatur & in *Aracyntho* *Ætolia* mōte, à quo *Aracynthia* dicta est. Statius de *Diana* & *Pallade* lib. 2. Theb. Illa suas: *Cyntho* comites agat, hæc *Aracyntho*.

Nea *Cycladum* vrbs, sacra fuit etiam Mineræ, autore *Plin.* lib. 4. nat. Hist. cap. 12.

Præcipua eius dignatio fuit *Athenis*, vbi & artes inuenisse fertur, atque etiã vrbem ipsam condidisse. Hinc *Athenæ*, *Attica*, *Cecropia*, & *Mopsopia* dicitur. *Horatius* lib. 1. Car. Sicut quibus vnum opus est intinctæ *Palladis* *Carminis* perpetuo celebrare.

Alcomeneum fuit oppidum *Bœotia*, cuius conditor iussit ibidem coli *Minerum*.

Loca *Marti* sacra sunt *Thermodum* fluius *Scythiæ*, & *Rhodope* mons, quoniam fertur natus in *Thracia*. *Claud.* Fulmina lauerunt purum *Rhodopeia* *Martem*.

Colebatur & in tota *Thracia* & apud *Getas*. Vnde *Odrysum* est vocat *Stadius*, & *Geticum*. *Sythonium* *Pontanus* & *Threicum*.

Libethris fons *Magnetiæ* sacer fuit *Musis*, vt etiam *Hippocrene*, à quorum nomine dicuntur *Libethrides* & *Hippocrenides*. Verg. *Nymphæ* noster amor *Libethrides*. Eam ob causam *Festus* *Auianus* *Camœnalem* vocat *Hippocrenem*, vbi ait: *Lympha* *camœnalem* fudit procul *Hippocrenem*.

Sunt & alia loca sacra *Musis*, vt *Sicilia*, vnde *Sicelides* dicitur *Vergilio*: *Ania*, seu *Bœotia*: *Helycon*, mons *Bœotia*: *Pimpla*, locus vicinus *Parnaso*: *Aganippe*, fons *Bœotia*: *Sebethus* fons apud *Neapolim*, *Thespia*, oppidum *Bœotia*, à quibus omnibus locis *Epitheta* meruerunt. Vide in capite de *Musis*.

Neptunus templum habuit in *Tænaro* *Laconia* promontorio, à quo *Tænarius* dicitur. *Propert.* lib. 1. *Tænarius* facili preffuit amore *Deus*.

Onchestus vrbs *Bœotia* habuit etiam templum *Neptuno* sacrum. *Nemesis* dea ultionis & indignationis (que superbos punit & vaniloquos) templum habuit in *Rhamnunte* vrbs oppido, à quo *Rhamnusia* dicta est, vt *Fortuna*. *Quid.* lib. 3. *Metamor.* *Dixerat*, assensit precibus *Rhamnusia* iustis.

Osiris *Deus* colebatur apud *Ægyptios*. *Tibullus* lib. 1. *Te* canit, atque suum pubes miratur *Cyrum* *Barbara* *Memphitem* plaudere docta bouem.

Proserpina *Cereris* filia colebatur in *Sicilia*, teste *Plutarcho*: vnde & *Sicula* vocatur a poetis. *Seneca*: *Vidisti* *Sicula* regna *proserpina* vbi primam huius dictionis *Proserpina* corripit, quod est inuenturatum.

Colebatur etiam in *Enna* vrbe *Sicilia*, vnde *Enna* quoque dicitur. *Lucanus* lib. 6. *Eloquar* immenso terræ sub pondere, que te *Contineant* *Enna* dapes.

Apud *Elaos* delubrum sacrum fuit *Plutoni* semper clausum & obseratum, præterquam quod semel tantum quotannis aperiebatur. *Plutonem* autem idem colebant *Elæi*, quod eius præsidium sensissent contra vim *Herculis*.

Lampascus vrbs *Hellepontis* *Priapum* coluit. *Quid.* lib. 6. *Fast.* *Lampascos* hunc soli solita est mactare *Priapo*.

Syche vnicum *Solem* *Deum* putant, cui equum immolant.

In *Præneste* vrbe *Italiæ* colebantur *Sortes*, & *Fortuna*, que propterea *Prænestina* vocantur. *Propertius* lib. 2. *Nam* quid *Præneste* dubias dicitur *Cynthia* *sortes*, *Quid* petis *Aëi* *moenia* *Thelegoni* *Syll.* *Sacris* que dicatum *Fortuna* *Præneste* iugis.

Sequentia loca sacra sunt *Veneri*: *Amathus* insula maris *Ægei*, à qua vocatur *Amathusia*, & *Amathusis*. *Verg.* lib. 10. *Est* *emathus*, est celsa mihi *Paphos*, atque *Cythera*, *Idaliæ* que domus.

Colebatur etiam in *Cypro* insula, & *Papho* eiusdem insule vrbe. *Decypro* & *Memphi* *Ægypti* vrbe (vbi etiam sanum habuit) *Horatius* lib. 3. *Car.* *O* que beatam diua tenes *Cyprum*, & *Memphim* *carentem* *Sithonia* *nive*. *A* *Cypro*, dicitur *Cypria*, *Cypris* & *Cyprigena*. *Mantuanus* in *Fastis*. *Cyprigenæ* campos & regna per ardua *Phœb*.

De *Papho*. & *Gnydo* *Horatius* lib. 3. *Car.* que *Gnydon*, *Fulgenter* que tenet *Cyclides* & *Paphum* *Statius* lib. 1. *Syl.* *Non* secus *alma* *Venus*, quam si *Papho* e quore ab alto. *Idaliæ* que domos, *Erycna* que; *templa* subiret. *A* *Papho* *Paphia*, & *Gnydo* *Gnydia* dicitur. *Plin.* li. 7. *Praxiteles* *marmore* *nobilatus* est. *Gnydia* que; *Veneri* præcipue. *Præcedentia* exempla docent. *Idalius* *nemus* & *Cyclades* & *Cythera* sacra fuisse *Veneri*.

Saturni Saturnalia, & Chronia nam Saturnus, ipse Chronos dicitur à Græcis.

Laurentia, Laurentia. *Opis* (quæ Cœli & Vestæ filia, & Saturni vxor dicitur) *Opalia*.

Palis, Dæ pastorum, *Palilia* pastorum festa. Tibullus lib. 2. At madidus Baccho sua festa Palilia pastor Concinet.

Romuli vel *Marris* Quirinalia.

Vertumni, seu *Prothæi*, Vertumnalia.

Bona dea Gynecia: nã Græci eam vocant Gyneciam. Autor Plutarchus in Cæsare.

Minerva Panathenea. Erant autem agones Gymnici, quos Theſeus in honorem dæ primus Athenis instituit. Autore Plutarcho. Erant etiam *Minervæ* *Quinquatria*, quæ fiebant quinque diebus post atrû diem. Ater autem dies erat post Idus. Ouidius: vna dies media est, post fiunt sacra *Minervæ*, Nomina quæ à iunctis quinque diebus habent.

Floræ dæ, *Floralia*.

Carnæ dæ, *Cardium*, *Carnia* quæ fiebant *Spartæ*.

Iouis *Diopolia*, seu *Diasia* teste Cælio.

Iunonis, *Horea*, quod luno ipsa *Hera* diceretur. Ennius apud *Ciceronem* lib. 1. de offi. Vò sine velit an me regnare *hera*. Vbi per *heram* nonnulli *Fortunam* intelligunt.

Mercurij *Mercurialia*, & *Hermæa*.

Musarum *Musæa*.

Herculis, *Memæa*, ab *Argiuis* instituta; ob leonem ab ipso interfectum in *Nemea* sylua.

Fauis, *Lupercalia*, quæ *Februario* mense fiebant.

Solis, *Mitriaca*, quoniã *Persæ* *Solem* appellant *mitran*. Apud eos autem fiebant hæc sacrificia in antro, educto cornibus boues, quæ Deo immolabant.

Priapi *Phallagogia*: Nam *phallum* antiqui virile membrum appellabant. Autor *Theoderitus* *Cyrenensis*.

SACRIFICIORVM ET VI-

ctimarum genera diuersa.

Agonia, & Agonalia ludi erant, qui fiebant in honorẽ Dei Agonij vel in monte, quem illi Agonem vocabat. Agonias etiã veteres dixerunt hostias, ab agendo.

Dapsa, genus erat sacrificij, quod fiebat hyeme sæuiente.

Ferreatio in nuptis fiebat ferreo libo. Aliter vocabatur *Conſarreatio*. At quum dissoluebantur nuptiæ, *Disſarreatio*.

Hecatombe, sacrificium erat centum victimarum, vel quia centum *Peloponnesi* vrbes id faciebant. *Iuuenalis* *Satyra* 12. Existunt qui

qui promittant *Hecatombem*.

Hostia, erat victima quæ immolabatur cæsis hostibus. Sacrificabatur autem *Laribus*, quorum õpe victi credebatur hostes. *Quid*. *Hostibus* à *domitis* *hostia* nomen habet.

Hycinthina, erant quædam sacra nocturna.

Amilustrum, sacrificium erat apud Romanos, in quo armati rê diuinam faciebant: tubis que canebant sacrificantes.

Iannal, erat genus libi, quod soli Iano immolabatur.

Lucaria festa *Romani* celebrabant in luco, in quo fugati à *Gal*lis sese occulerant.

Lupercalia, erant sacra instituta ab *Euandro* rege *Arcadum* in honorem *Panos*, propter *Romulum* & *Remum* nutritos à lupa in *Auentino* mõe, vbi fiebant. *Luperci* dicebantur ministri horum sacrorum. *Stadius* lib. 5. *Syl*. Et tua multum *Verbera* succincti formidauere *Luperci*.

Meditrinalia, sacra erant, quæ fiebant in honorem *Meditrinæ*, dæ medicamentorum.

Munichia, erant festa *Palladis*, à *Munychio* Athenarum portu, vel à *Munychio* rege quodam eorum autore.

Nonendium, seu *Nonendiale*, sacrificiũ erat exequiale, quod fiebat nono die post mortem alicuius: *Horatius*: *Nouendiales* dissipatẽ pulueres.

Nudipedalia erant quædam sacra, quæ sacerdotes nudis pedibus faciebant *Hierosolymis*.

Nyctileia *Bacchi* sacrificia, quæ nocturno fiebant tempore.

Palatual, sacrificium erat, quod *Romæ* fiebat in palatio.

Pastillus, autore *Festo*, fuit gen^o libi rotũdi, quod diis offerebatur.

Popularia sacra, quæ ab omnibus ciuibus fiebant, nec erant priuatarum familiarum, sed omnium communia, vt à diis impetrarentur, quæ spectabant ad communem populi salutem.

Proteruia, fuit sacrificij genus, in quo quicquid ex epulis supererat, incendio dabatur. *Aufonius*: *Capripedes* agitatur quũ læta proteruia *Panas*. *Albidius* adolescens quum vniuersum patrimonium decoxisset, & ædes vnas (quæ supererant) rerum desperatione, dedisset incendio, ferunt *Catonem* hoc in eum cauillõ vsum fuisse. Hic proteruiam facit. Facere autem proteruiam, adagium est in prodigos, qui omnia absumunt vsque ad assem.

Scenophegia erant tabernaculorum festa, in quibus *Iudæi* faciebant tabernacula ad similitudinem eorum, in quibus habitauerat quum peruagarentur *Ægyptum*.

Solitaurilia, sacrificia erant trium victimarum, *Tauri*, *Arietis*, & *fuis*. *Plin*. lib. 8. Si porciatur *Marti* *Solitaurilibus* piaculum fieri.

Stata, erat certa ac stabili, statuisque diebus fieri solita. Cato: Sacra stata, solennia sancta seruasti.

Robigalia, dies erant festi instituti ab antiquis ad amolendam frugum rubiginem. Quales sunt nostro tempore Supplicationes Amburbia, & Ambaruales, quæ fiunt ut fructus terræ agricolarum voto respondeant. Plin. lib. 18. Rubigalia Numa constituit, quæ nunc agitur ad septimum Calendas Maij; quoniam tunc ferè segetes rubigo occupat.

Fontanalia sacra erant fontium quæ fiebant coronatis pueris & fontibus.

Ornea, sacra erant Priapi, quem Corinthij Orneum vocabant. Celebrabant autem hæc festa Nymphæ ad Alebedum prope Colophonem.

Parentalia, erant sacra funesta, quæ fiebant ab antiquis in honorem parentum mortuorum. Cuiusmodi sunt Anniuersaria nostra.

Parentare, est hoc sacrificium facere. Cic. in Philip. Ut parentalia cum supplicationibus miscerentur.

In parentatione absumebantur fabæ, quod in eis mortuorum animas esse dixerint. Blondus lib. 2.

Inferis, sacra sunt etiam mortuorum Suet. in Caligula: Inferiasque his annua religione publicè instituit.

Consualia, sacrificia fiebant in honorem Consi, qui habebatur deus consiliorum.

Græci Dionysium colebant cognomento Lamptera, id est faculam, eiusque festa vocabant *Lampteria*. Ferebant enim noctu facies ad templum vini pateris tota vrbe constitutis.

Amburbium, seu *Ambaruale*, supplicationes erant, quæ fiebant in ambiendis urbibus, agrisque lustrandis. De hoc intellexit Lucretius lib. 1. dicens: Mox iubet & totam pauis à ciuibus urbem Amburi, & festo purgantes mœnia lustrò Lõga per extremos pomeria cingere fines.

Talia erant apud Ro. *Vinalia*, qualia apud Thebanos *Dionysia*. *Thyia*, festum erat Bacchi apud Elæos, in quo vacuæ hydræ, templo obserato, vino implebantur noctu.

Holocaustum, seu *Holocaustoma*, sacrificium erat, in quo extra victimarum aris superposita comburebantur, de quo Verg. Et solida imponit taurorum viscere flammis. Pingue superq; oleum fundens ardentibus extis. Iosephus, Quædo (inquit) tota victima quæ immolatur, incenditur, id sacrificium nomen holocaustomatis habet.

Porro *Origia* Orpheus inuenit in Thracia.

Matris deorum sacra Phrygij quotannis crudelissimis certaminibus faciebant.

Rhodij

Rhodij hominem Saturno sacrificabant.

In Salamine insula homo Diomedei immolabatur.

Diana Taurica humanis placabatur victimis.

Dionysio apud Chios homo crudeliter disceptus sacrificabatur. Lacedæmonij hominem Marti immolabant.

Phœnices in bello & pestilentia amicissimos homines immolabant Saturno, Eidem in Creta sacrificabantur pueri.

In Laodicea Syriæ virgo immolabatur Palladi.

Arabes iungulis annis puerum immolantes sub ara sepeliebant. Græci, priusquam prodirent in bellum, humanas victimas diis offerebant.

Aristomenes Messenius cæ. homines Ioui sacrificauit.

Athenienses bello petiti, & victi à Minoe rege Cretæ, propter interfectum Androgeum eius filium, cogebantur quotannis septem mares ac totidem fœminas in Cretam mittere sacrificandos.

Scythæ quoscunque aduenas repperint Dianæ immolant.

In Pella Thessaliæ ciuitate singulis annis homo immolabatur Peleo, & Chironi.

Galli Esium, & Teutatem humano cruore placabant.

Lactantij tempore Latialis Iupiter sanguine colebatur humano.

Carthaginenses ab Agathocle victi, quum iratum sibi Saturnum crederent, ducentos ei nobilissimos iuuenes immolauerunt Auro Lanctantius.

Apud Romanos sacrorum autor fuit Numa, qui instituit dolere deos fruge, & mola salsa supplicare.

Vocabula ad Religionem spectantia sunt Cæremonia, Sacrificium, Consecratio, Superstitio, Dedicatio, Piaculum, Iusurandum, Hostia, Mola erat far tostum, sale aspersum.

Sacrificare est petere, ut detur venia.

Litare est propitiare, vel sacrificium rite facere.

Apud Lyndum oppidum Rhodiorum fiebat sacrificium in honorem Herculis, quod probris & cõiciis peragebatur. Hinc adagium natum, Herculi Lyndio sacrificare id est sacris deuotionibus vri.

Ritum sacrificij, quod fiebat in honorem Cybeles, Ouid. in Fastis sic exprimit:

Ardua iam dudum resonat tinnitibus Ida,

Tutus ut infanti vagiat ore puer.

Pars clypeos sudibus, galeas pars tundit inanes.

Hoc Curetes habent, hoc Corybantes opus.

Res Latuit, prisci que manent imitamina facti.

Aëra deæ comites, rauca que terga mouent.

Cymbala pro galeis, pro scutis tympana pulsant,

Tibia

Tibia dat Phrygios (vt dedit ante) modos.

Saly, sacerdotes Martis, eidem sacra faciebant salientes.

Victimarum superstitio emanauit ab Hyperbio Martis filio, vt placet nonnullis, quod animal primus occiderit, vt Prometheus occidit bouem.

Apid Delphos nullum reddebatur oraculum, nisi tota victima ab imo contremuisset, membris omnibus agitatis.

Phaselitæ populi falsos pisciculos diis immolabant.

Cares veid canem. Hinc Caricam victimam dicuntur immolare, qui vilissima largiuntur.

Libabatur etiam vinum sed merum.

Prope Asopum fluiuium habitatores singulis annis diem vnum sacrum faciunt Eumenidibus, quibus prægnates oues immolant.

Amatrix Xerxis regis vxor pro salute propria decem defodit viuos homines.

Berosus prodit fuisse apud Babylonios festum Saceas nomine, solitum agi quinque diebus quibus serui imperabant dominis.

Coi Iunoni sacrificantes seruos à conuiuio reiciebant.

SACERDOTES DEORVM.

A Pollinis sacerdotes fuerunt, *Panthus* Othrij filius. Verg. lib. 4. Æneid. *Panthus* Othriades arcis Phœbique sacerdos.

Anius rex. Verg. lib. 3. Æneid. Rex Anius rex idem hominum Phœbique sacerdos.

Lychas. Verg. lib. 10. Inde Lycham ferit exertum iam matre perempta, Et tibi Phœbe sacrum.

Hemonides. Idem libro 10. Nec procul Hemonides Phœbi Triuiæque sacerdos, Insula cui sacra redimibat tempora vitta.

Phæbades dicuntur Phœbi sacerdotes.

Neptuni, Laocoon Troianus. Verg. lib. 2. Æn. Laocoö ductus Neptuno sorte sacerdos. Solennes tauri ingentem macabat ad aras.

Cereris Polybetes. Verg. lib. 6. Æneid. Treis Antenoridas, Cererique sacrum Polybetem fuit & *Sostratus* Cereris sacerdos. Autore Cornelio Tacito.

Alphius. Ouid. lib. 5. Meta. Cererisq; sacerdos Alphitus, albenti velatus tempora vitta.

Innonis Calybe. Vergil. libro 7. Æneid. Fit Calybe Iunonis anus templique sacerdos.

Alcyone. Ouid. lib. 11. Ante tamen cunctos Iunonis templa celebrat, Præque viro (qui nullus erat) veniebat ad aras.

Herculis Potitius. Verg. lib. 8. iamq; sacerdotes primusque Potitius ibant.

Teron. Syllius lib. 2. Tam noua molitus stimulo milite Teron, Alcidae

Alcidae templi custos aræque sacerdos.

Fuit & *Pinarius* custos sacrorum Herculis. Macrobi.

Cybeles, Choreus. Verg. lib. 1. Æneid. Fortè sacer Cybele Choreus, olimque sacerdos. In iugis longè Phrygiis fulgebant in armis.

Melissa fuit sacerdos Cybeles, à cuius nomine ceteræ eius deæ sacerdotes Melissa postea dictæ sunt.

Fuit & *Barthabaces* Cybeles seu Opis sacerdos. Plutar. in Mario. Per ea tempora adueniens Barthabaces, magnæ matris sacerdos, nuntiauit deam in templo ad se locutam, victoriam prædixisse.

Galli quoque sacerdotes erant Cybeles.

Cotys rex Thraciæ sacra quædam instituit *Baccho*, quæ Corytiæ dicuntur.

Fœminæ *Bacchi* sacerdotes dicuntur *Thyades*, *Mænades*, *Bacchas*, *Eleides*, *Mimallonides*, *Ædonides*, *Euhyades*, *Bassarides*, *Triaterides*.

Thyades. Val. Flac. lib. 6. Arg. Mox rapuere deum iam iam quodcumque paratæ Thyades infusus per sua colla comis.

Mænades Mart. lib. 11. Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænades Orpheus.

Bacche. Ouid. lib. 6. Fast. Disimulata deam Latias Saturnia Bacchas Instimulat.

Eleides. Idem in Epist. Nunc feror, vt Bacchi furis Eleides aëæ.

Mimallonides. Idem lib. 1. de Arte: Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis.

Ædonides. Lucan. lib. 1. Ædonis Ogygio decurrit plena Lyæo.

Euhyades. Horat. lib. 1. Car. Non secus in iugis Ex somnis stupet Euhyas.

Bassarides. Sidonius: Rotat Entheathyrsum Bassaris. Idem: Ire in Bassaridas, vel infulatos Aram ad turicremam rotare mystas.

Triaterides. Statius lib. 4. Theb. Et atra sacrum recolit Triateris Ophelten.

Hyppecaustria sacerdos erat *Mineræ* apud Solos.

Plinius libro 34. ait *Lysimachem* fuisse Mineræ sacerdotem annis L X I I I.

Veneris sacerdos fuit Mera. Stat. lib. 8. Theb. *Ægææ* Veneris quos Mera sacerdos Ediderat prohibente dea.

Dianæ Tauricæ sacerdos fuit *Iphigenia* Agamemnonis & Clytemnestræ filia.

Megabyzus sacerdos erat Dianæ Ephesiæ eunuchus, à cuius nomine ceteri dicti sunt Megabyzi. Plin. lib. 5. Pinxit & Megabyzi sacerdotis Dianæ Ephesiæ pompam. Idem: Ephesi verò est Megabyzi sacerdotis Ephesiæ Dianæ sepulchrum.

Fuit

Fuit & *Myxos* Dianæ sacerdos, immodicus sui nominis præco & ostentator. Hinc *Myxos* appellamus huiusmodi homines ventosos, qui plus æquo sibi tribuunt.

Seihon rex fuit apud Ægyptios post Amurtæum quem Herodorus in Euterpe Vulcani sacerdotem fuisse memorat.

Martis, sacerdotes erant *Sali*, quos in portandis ancilibus saltare mos erat. Hi per urbem cum tripudiis caneabant quædam carmina admodum obscura, quæ nec ipsi intelligebant, vt innuunt verba Fabij.

Hieophantæ erant Atheniensium sacerdotes, qui cicutæ forbitione seipfos castrabant, quò castius in suo sacerdotio durarent ac peristerent.

Cor. Cetheus, & *Q. Sulpitius*, flamines fuerunt apud Romanos, qui suo sacerdotio priuati sunt, hic quòd inter sacrificandum apicem (quem flamines ferebant) de capite cadere permisisset, ille quòd extra victimæ non ritè admississet.

L. Bebius flamen fuit Quirinalis vt Plautius Hypseus.

Coris sacerdos fuit funerarius.

Cinarades, & *Basilides* nomina sunt sacerdotum apud Cor. Tacitum. *Sacerdotes legis* fuerunt Salomon, Hieroboam, Nadab, Behaf, Hela, Zambr, Achab, Ocazias, Ioram, Heliſeus, Hieu, Ions, Ionas, Zacharias, Sellum, Manahen, Phaceias, Ozee, Aaron, Eleazarus, Phineas, Abiud, Achito, Samuel, Hely, Abiathar, Sadoch, Achimas, Azarias, Vrias, Gonnias, Eleachin, Chelcias, Soreas, Iesus huius filius, Ioachim, Melchisede: h, Simeon, Iad, Onias.

PARCÆ, DEÆ FATALES.

Parcæ seu deæ fatales dicuntur à potis *Æclotho*, *Lachesis*, *Atropos*. *Cefelius* Vindex apud Gellium lib. 3. ponit alia earum nomina, vt *Nonam*, *Deciman*, *Mortam*, citatque versum hunc Liuij poëtæ antiquissimi: Quam dies aducnit, quam profata Morta est.

Finguntur autem *Dæmogorgonis* filia: secundum Ciceronem *Herebi* & *Noctis*.

Alio nomine vocantur *Fata*. Seneca: Multi ad fatum venire suum dum Fata timent.

Dicuntur insuper metiri vitam hominum fuis, & staminibus, quæ ex sua colorent, & deducunt. Vnde & *Lanificæ* vocantur à poëtis *Martia*. lib. 1. *Lanificas* nulli tres exorare puellas Contigit, ob eruant quem statuere diem.

Feruntur esse inexorabiles, nullisque precibus moueri, vt quam imposuerunt rebus, feriem, commutent, aut vitæ exitum prorogent, quem nascentibus nobis constituerunt. Vnde Seneca: Nulli iullo cessare licet, Nulli scriptum proferre diem.

Earum

Earum autem officia poëtæ distinguunt, vt velint vnâ esse, quæ vitam hominis ordiatur, aliam quæ cõtexat, tertiam quæ filium rumpat, ac finiat. Prima est *Clotho*, quam *Staius* ferreâ vocat, *Grædæum* Seneca, *Improbam* & *Sedulam* Pontanus. Secunda est *Lachesis*. Dura *Quidio*, *Inuida* *Martiali*. *Ferreæ* *Claudio* dicta. Tertia *Atropos*, de qua *Staius* lib. 4. *Theb.* Hos ferreæ neuerat annos *Atropos*. Sunt qui in numero *Parcarum* ponant *Ilubiam*.

IUDICES INFERORVM.

Iudices inferorum poëtæ faciunt, quorum arbitrio & sententia puniantur animæ, & cogantur fateri quæ piacula in serâ noctem distulerit, vt inquit *Marco*. Castigant, dolos audiunt, vmbri suas sedes constituunt, nullum scelus relinquunt impunitum. De his *Senec.* Et qui frõte nimis crimina tetra. Quæruunt ac veteres excuciant reos. Eorum nomina sunt, *Minos*, *Æacus*, *Rhadamanthus*.

Minos rex fuit *Cretensium*, pater *Androgei*, & *Ariadnes*, qui propter extremam seueritatem (quam viuens exercuerat) post mortem iudex inferorum factus est à poëtis, vt alij duo iudices. De hoc *Vergil.* 6. *Æne.* Quæsitur *Minos* v: nam mouet, ille silentium Consiliumque vocat, vitæque & crimina discit.

Æacus *Iouis*, & *Europæ* filius, & *Europæ* frater *Æaci*, quem æquissimū fuisse, & incorruptæ seueritatis ferunt. Hinc *adagium*, *Rhadamantheo* pollere iudicio. Propterea orta est fabula, constitutum fuisse illum vmbRARUM iudicem. De hoc *Verg.* lib. 6. *Æne.* Gnosius hæc *Rhadamanthus* habet durissima regna, Castigatque, auditque dolos, subigitque fateri. Quæ quis apud superos furto lætatus inani Distulit in seram commissa piacula noctem.

Rhadamanthus *Iouis* fuit filius, & *Europæ* frater *Æaci*, quem æquissimū fuisse, & incorruptæ seueritatis ferunt. Hinc *adagium*, *Rhadamantheo* pollere iudicio. Propterea orta est fabula, constitutum fuisse illum vmbRARUM iudicem. De hoc *Verg.* lib. 6. *Æne.* Gnosius hæc *Rhadamanthus* habet durissima regna, Castigatque, auditque dolos, subigitque fateri. Quæ quis apud superos furto lætatus inani Distulit in seram commissa piacula noctem.

HESPERIDES.

Hesperus *Iapeti* filius, tres habuit filias, quæ à patris nomine dictæ sunt *Hesperides*. Earum nomina sunt *Ægle*, *Herebisa*, *Hesperetusa*. Poëtæ fabulatur hortum eis fuisse auriferis arboribus constitutum, cui custodem adhibuerint Draconem peruigilem, quo tamen vel sopito, vel occiso *Hercules* aurea poma iustulerit. Vnde *Pontanus* *Hesperides* vocat pomicolas. *Seneca* in *Agæ.* Arborque pomis fertilis aureis Extimuit manus. *Lucretius* lib. 5. Aureaque *Hesperidum* seruans fulgentia mala Asper acerba tuens immani corpore serpens. *Diodorus* lib. 5.

PLEIADES.

Pleiades filia fuerunt *Athlatis* ex *Pleione*, à qua traxerunt nomē. De his *Ouid.* *Pleiades* incipiunt humeros referare paternos. Quæ

MVTATI IN VARIAS FORMAS,
secundum metamorphosim poetarum.

Achelous in anguem & taurum. Acis in flumen. Actæon filius Autoneos in ceruū. Egeria in fontē. Egle foror Phaethontis in populū arborem. Etæcus in mergum. Esculapius in draconem. Aglauros Cecropis filia in lapidem. Alcinoe in auem. Alcinoe in vespertilionem. Anaxarete in lapidem. Antigone in ciconiam. Aconteus mutatus est in lapidem. Apollo in pastorem, coruum, accipitrem, leonem. Appulus pastor in oleastruū. Arachne in araneam. Adrea in oppidum. Ascalaphus in bubonem. Atalanta in leonem. Atlas in montem. Atys in pinum Bacchus in caprum, vnam, ceruum. Batus in saxum. Baucis in arborem. Biblis in fontem. Bura vrbis in scopulū. Cadmus in anguem. Ceneus in auem. Calisto in vrsam. Celmus in adamantem. Cecrops in simiam. Clytie nympa in heliotropium. Coronis in cornicem. Crocus & Smilax in flores. Cygnus in auē. Cyparissus in cupressum. Dædalion in accipitrem. Daphne in laurum. Daphnis in lapidem. Dercetis in piscem. Diana in felem. Dryope in Loton. Echo in vocem. Ephyre in serpentē. Euphorbus in Pythagoram. Galanthus in muftellam. Harmonia vxor Cadmi in draconē. Hecuba in canē. Heliades, seu Phaethōtiades in populos. Hippomenes in leonē. Hyacinthus in florem. Io in iuuenā. Iphis puella in puerū. Iphigenia in ceruam. Iuno in anum. Iupiter in taurū, aurū, arietem, aquilam, Cygnum in satyrum. Amphitryonem, ignē, pastorem, serpentē. Leucothoe in virgā tureā. Lycaon in lupū. Lycas in scopulū. Lynceus in lyncem. Mera in canem. Marfyas tibicen in fluuiū. Menthe nympa in mentam. Mercurius in Ibin. Myrrha in arbore. Nays nympa in piscem. Narcissus in florem. Neptunus in iuuenicum, Enipeum fluuium, arietem, Delphinum. Niobe in marmor. Nisus in auem. Nyctimene in noctuam. Ocyroe in equam. Olenus in lapidem. Periphas in auem. Perimele in insulam. Philomela foror Prognēs in lusciniam. Prognē in hirundinem. Proetus in saxum. Saturnus in equum. Scylla in scopulū. Stelles puer in stellationem. Talus puer in perdicem. Tereus in Vpupam. Tyreftas in feminā. Venus in piscem. Vertumnus in anum: Vlyffis socij in porcōs.

Causas harum transmutationum vide apud Ouidium in Metamorph. & alios Mythologos.

N Y M P H A E D I V E R S A E.

Ageria, vxor Numæ, quæ colebatur in Aricino lacu. Ouid. Ageria est quæ præbet aquas dea grata camœnis, Illa Numæ coniunx, consiliūque fuit.

Agle, filia Solis & Neræ. Verg. Timidisq; superuenit Agle
Nay-

Nayadum Pulcherrima.

Agane, nympa à nimio splendore. *Clotho & Galatea*. Verg. lib. 9. *En.* Quales Nereida Clotho. Et Galatea secant spumantē petiōre pontum.

Cymodocea, vna fuit earum Nympharum in quas mutatae sunt naues Æneæ. Verg. lib. 10. *Æneid.* Quarum quæ sandi doctissimi Cymodocea, Pone sequens dextra puppim tenet.

Cerces, nympa à texendo.

Deiopeia. Verg. lib. 1. *Ænei.* Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ, Quarum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam Cō nubio iungam stabili, propriamque dicabo.

Dynamene, etiam nomen est nymphæ.

Dione, Oceani & Thetyos, filia, Veneris mater.

Electra, Oceani filia, & vxor Atlātis, quæ filiam habuit eiusdem nominis, matrem Dardani.

Evate, Oceani filia, *Eudora* itidem.

Eurybia, quæ stellas & luciferum genuit.

Eurymone, Mater Leucothoës.

Halia, nympa marina, vt *Helicopis*, & *Iantha*, Oceani filia. Item *Ianira*, *Lera*, *Lara*, quæ Iouis furta cum Iuturna patefecit Iunoni.

Legæa, à suauitate cantus.

Mensho, *Marica*, Latini mater, quæ tēplū habuit in Minturnensiu litore. Horatius: Et innantē Maricæ littoribus tenuisse Lyrim.

Mintha, Plutonis pelle, quam Proserpina mutauit in mentham.

Panope, *Sagarytis*, cum qua se miscuit Atys Phrygius.

Syrinx nympa Arcadiæ, quæ nympharum precibus mutata est palustres in calamos, quum acrius eam insequeretur Pan rusticorum Deus. Martialis lib. 9. Sæpe sub hac latuit rustica frōde Dryas Dūmque fugit solos nocturnum Pana per agros, &c.

Telesto, *Thyella*, *Thyca*, *Torrebia*, ex qua Iupiter suscepit Cariū Lydia modulationis inuentorem.

Xantæ, *Xanto*, Vergiliana, *Zenxo*, *Amalycea*, *Amphinome*, *Amphitoe*, *Amphiro*, *Calianassa*, *Galatira*, *Crescis*, *Plexaura*.

De nymphis filiahs Doridis. Propertius lib. 1. At vos æquoreæ formosa Doride natae, Candida felici soluite vela Choro.

Nysæ, *Cymothoe*, nomina sunt nympharum apud eundem lib. 2. ubi ait: Et tibi ob inuidiam Nereides increpitaret. Candida Nysæ carula Cymothoe.

Vergilius lib. 4. Georg. enumerat quasdam his verbis: Drymōq; Xantōq; Ligæaq; Phillodocēq; Nisōq; Spiōq; Thaliāq; Cymodocēq; Cydippēq; & flaua Lycorias, altera virgo Clyōque, & Beioē foror Oceanitides ambe, Atque Ephyre, atque Ops atq; Asia

Deiopeia, Et tandem positis velox Arethusa sagittis, inter aquas
Clymene cura narrabat inanem Vulcani,

Idem lib. 6. Æn. Læna tenent Thetis, & Melyte, Panopæaq. virgo,
Nisêque, Spiôque, Thalâque, Cymodocêque.

Phloe, nomen est Nymphæ apud Statium lib. 2. Sylvarum.

Pontanus l. b. 2. de Stellis qualdam alias ponit his verbis:

Mox cæcula Tyro,

Flauâque Laodice, Panopæaque, Cymothocêque,

Et Physbe, & niueo conipecta Peloris amictu,

Punicocôque sinu Xantho, exerciti que papillis.

Nisæ, longaque coma spectabilis Atte.

Atteque, Opisque, Orithyâque, Thespiocque,

Et niueis Galatea genis, Arethusa lacertis.

Idem: At blanda Hyale non lumina torquere A puero.

Reperiuntur & aliarum nomina, vt Eurymothe, Perfa, Plione,

Clymene, Melancho, Idothea, Corufice, Glaucis, Luminoria, Am

phytoe, Doto, Protho, Pherusa, Doxa, Numertis, Dianassa, Amathia, Leontadome, Nenopene, Thero, Lycaste, Agaperte.

Porro Nymphæ maris vocantur Nereides, & Oceanitides: Fluuiorum, Nayades: Fontium, Napeæ: Nemorû Dryades: Arborum, Amadryades: Môtium, Oreades: Pratorum, Hymnides: Politanus

in Rustico: Vda choros agit Nays, decurrit Oreas Môte suo liquunt faciles iuga celsa Napeæ: nec latitat sub fronde Dryas.

FÆCES ET EXCREMENTA

DIVERSARVM RERVM.

Vuentis fæces, dicuntur Magmata Plin. lib. 13. cap. 2.

Amurca, fæx est olei. Idem Plin. lib. 15. cap. 3. Oliuæ constat nucleo, oleo, carne, amurca. Sanies, est hæc eius amara. Columella.

Palladia sine fruge salis côspergere Amurca. Idem: Nâ est inimicissima oleo amurca, quæ si remanet in baccha, sapore olei corrûpit.

Apluda, vocatur purgamentum milij panicis, & sifimæ. Plin. l. b. 8. Natur. Histo. cap. 10. Milij & panicis, & sifimæ, Apludam vocant purgamenta.

Spurcitia in omni metallo vocatur *Scoria*, inquit idem lib. 13. ca. 4. Item lib. 24. cap. 11. Et Scoria æris (inquit) simili modo lauatur, minor effectu quam æs ipsum.

Scoriam in argento Græci vocant *Heleosma*, cuius vis est astringere, & refrigerare corpora. Plin. lib. 33.

Acus, aceris purgamentum frumenti. Col. lib. 8. Nam suburbanis lætens porcus acere nutricandus est.

Presegmina, & reseggina quæ ex vnguibus amputantur, à prescando, & resecano. Plin. Omnia persecuti sumus vsque ad resegmina

gmina vnguium.

Analectæ, ciborum sunt purgamenta, quæ scoparij pauimentû verrentes colligunt, vel pro ipsius instrumentis ad colligendas cœnarû reliquias ex pauimentis. Nam vt scribit Plinius purgamêta cœnæ euerri solent in pauimento veluti relicta.

Furfur, farina purgamentû, hinc panes fursurei. Varro lib. 2. de Re rust. Commode pascuntur farre, & fursuribus hordeaceis.

Flaces, purgamenta sunt oliuarû. Plin. In amurca & flacibus hæsunt carnes, & illæ fæces.

Flores, purgamenta vini & vuarû. Cæcilius: Ædepol ego neque florem neque flores volo mihi, vinum volo. Romæ vetus quidâ homo & celebratus in causis (inquit Gellius) quum apud præfectum vrbs verba facere, & dicere vellet, quédam inopi misc. ôq; vctu viuere, & fursurû panem escitare, Hic, inquit, eques, Romanus apludam edit, & flores bibit.

Melys, purgamentum est ceræ, quo partem aluei priorem apes illinunt.

Hominis retrimenta Cælius vocat *Spatylem*, nos, *Merdam*, sed aliarum etiam rerum. Horatius: Merdis caput inquiner albis Coruorum.

Boliti vocant sterces bubulum. Hinc adagium, Boliti pœnam luere: id est, puniri pro nimio delicto. Solon enim suis legibus eos puniri iussit, qui sterces bubulum furto sustulissent.

Asini retrimenta Cælius ait dici *Onida* & *Onthon*: Suis, *Hyppeleuthon*: Ouium, *Oiptoton* Caprarum *Spyrada*, & *Spyrathiam*: Murium, *Mylceledra*.

Grasum significat lanarum sordes in ouibus.

Sciri dicuntur sordes, & spurcitæ casei. Item fragmenta quæ ex operibus deticiunt marmorarij, *Affulas* Vitruuius vocat.

Schidia, fragmenta lignorum quæ reciuntur ab abietariis.

Tartarum, fæx vini.

Mucos, Narium sordes. Catullus: Mucus & mala pituita nasi.

H A R P Y Æ.

Harpys Seruius ait fuisse Nuptuni & terræ filias, volatiles, vulgariu virgineo, vncis manibus. De his Verg. lib. 3. Æneid. Srophales Graio stât nomine dæctæ Insulæ Ionio in magno quos dira Celeno, & c. Eis autê inditû est nomen à rapina, quæ Græcè Harpia dicitur. Hinc Harpax rapinator. Harpagarc, rapere: Harpe fax, Harpedophorus falcifer. Poetæ aiunt eas a diis immortals fuisse ad pollendas dipes Phineî regis Arcadiæ quod is filios interfecisset: fugatas demum à Zeto & Calai Argonautis, & filiis Boreæ. Heliodus ait eas fuisse Iris sorores ex Thaumante genitas. Va-

ler. Flac. li. 4. Argō. eas vocat Typhonides, id est, filias Plutonis, qui dicitur Typhon.

Aello ex etymologia Græca dicitur, quasi alienum tollēs: *Ocypeete*: citius auferens: *Celeno*, vigorem significat. Quartam Homerus addidit *Thyellam* morabantur autem in Stymphali Arcadiæ lacu, vnde *Arcadice*, & *Stymphalides* vocantur Luca. lib. 5. Vnguis Arcadiæ volucres Stymphalla colētes. Verg. in opusculis: Stymphallides pepulit volucres discrimine quinto. Idē, Deicit horrifono quinto Stymphallidas arcu. Vocatur etiam *Phineæ* à Phineo rege. Seneca in Thy. Phinæis auibus præda fugacior. Sydonius *Harpia*s posuit pro cruentis raptoribus, qui lucro immoriantur, vbi ait: In foro Scythæ, in cubiculo viperæ, in exactationibus Harpyæ, in colloctionibus statuæ.

DOMITORES MONSTRORUM ET BELLVARVM.

MEdusa Phorci fuit filia quam Neptunus stuprauit in tēplo Palladis: vnde irata Pallas eiusdem capillos mutauit in cubros, fecitq; vt omnes in scopulos verterentur, qui eam p̄picerent. Hanc autē trūcauit *Persēus* Iouis filius ex Danaë. Ouid. lib. 4. Meta. Gorgonis anguicomæ *Persēus* superator, & alis *Ætheras* ausus iactatis ire per auras.

Apollo Pythonem serpentem, à cuius nomine Pythius vocatus est. Ouid. li. 1. Meta. Hunc Deus arcitenens, & nunquam talibus armis Antē, nisi in damis capreis fugacibus vsus, Mille grauē telis, exhausta penē pharetra, Perdedit effuso p̄ vulnera nigra veneno.

Bellerophon, filius Glauci regis Corinthiorum, falsō accusatus stupri à Stenobæa Præti Argiuorum regis vxore, expositus est Chimæræ triformi, quam tamen domuit. Ouid. lib. 2. de Trist. Nā quid de tetrico referam domitore Chimæræ, Quem letho fallax hospita pœna dedit.

Alicon sagittarius Cretensis serpentem confodit illæso filio suo, quem ille iam habebat in faucibus. Vide in capite de Sagittariis.

Atilius Regulus apud Bragadā fluium serpentem cxx. pedū longitudine ballistis tormētisq; expugnauit. Autor Plin. li. 8. ca. 14.

Georgius Capadoz, tribunus militum sub Diocletiano, maximū serpentem in Africa peremit liberata puella, quæ eidem deuota fuerat in prædam.

Pallas, Alcidas belluam flammas ore vomentem interfecit.

Cadmus quoque Agenoris filius alium serpentem: cuius dentes quum sensisset, nati sunt protinus armati homines, qui mutuis vulneribus se confoderunt, vt fabulantur poetæ.

Corneus monstrum toti Peloponneso formidolosum occidit.

Ouid.

Ouid. in Ibin: Inque tuos ea pestis eat quam dextra Corcebi Vicit opem miseris Argolicisque tulit.

Lysmachus, Alexandri miles leonem, vt iam diximus.

Hercules, hydram, leonem, Aprum, Ceruam, æripedem, Draconem, Hesperidum, Anthem, taurum flammiferum, ceteraq; belluas, de quibus prius meminimus.

Præcipua autē monstra (quorum frequens est mentio apud poetās) sūt Minotaurus biformis, Geryō tricolor, Sphinx, Chimæra, Cacus, Maris Thestalus, antica corporis parte homo, postica equus.

LIBERATORES QUORVNDAM

HOMINVM A PERICVLIS.

P*Persēus* liberauit Andromedam filiam Cephei & Casiope, Certo marino monstro expositam. Ad cuius subsidium cōuolauit, infidens Pegafo equo alato. Ouid. li. 4. Meta. Auxiliūmq; domus seruatoremq; fatentur Cassiope Cepheusque pater.

Lucullus aduersus Mithridatem missus, Cottam Chalcedone obsessum liberauit.

Lucilius miles, quum videret inclinam Bruti aciem apud Philippis, obrulit se periculo, & inimicorum manibus, vt ipsi Bruto faceret tempus ad fugam.

Q. Minutius consul à Sabinis & Volscis in Algido obsessus, subsidio *Q. Cincinmati* dictatoris liberatus est.

Quum ob perfidiam Laomedontis qui Neptuno & Apollinī murorum Troiæ conditoribus pactam denegauerat mercedem, pestis vrbe ipsam popularetur & vbiq; serperet ad pacada numina Hesionem mōstro marino destinata est: ab *Hercule* tamē liberata.

Calpurnius Crassus captus à Maslinis, quum Saturno duceretur immolandus, *Balsacia* puella patris à se prodicti eum victore fecit, eoque modo exemit à periculo.

Diomedem Troia diruta ventis in Libyam pulsum, quum Lycus rex immolare veller, *Calluce* puella patrem Lycum prodidit, vt Diomedem (cuius forma conflagrabat) eximeret à morte. Vtriusque exempli autor est Plutarch.

ELEMENTA QUATVOR.

I*gnis, Aër, Aqua, Terra.* Summū est Ignis, vnde stellarū collucētium apparent oculi. Proximum Aër, seu spiritus, qui vitalis est, & per cuncta rerum meabilis, & vniciuique rei consertus. Eius vī suspensa cum quarto elemento Terra libratur in medio spatij. Ouid. libr. 1. Fast. de Chao loquens: Lucidus hic aër, & quæ tria corpora restant, Ignis, aqua, & tellus vnus acervus erant. Idem libr. 15. Meta. Quatuor æternus genitalia corpora mūdus Cōtinet ex illis duq; sūt onerosa, suoq; Pōdere in inferius tellus atq; vnda ferūtur.

Et totidem grauitate carent, nullòque premente Alta petunt aë,
atque acre purior ignis. Verbis multò pluribus eorum potestatem
describit & naturam: vide locum.

ADVLATORES, SCVRRVE.

& Parasiti.

Darius Babylonem obsidione prementis fauorem & gratiam
daucupari volēs *Zopyrus* Persa, faciem & nares inhonesto vul-
nere sibi deformauit, vt Babylonis (ad quos se receperat) fidem
faceret, & mentiretur se perpetuum Dario inimicum fore, à quo
ram turpiter mutilatus esset. Quibus verbis moti Babylonij cum
in suam urbem admiserunt, quam paulò post prodidit suo regi.
Hinc adagium, *Zopyri* talentum: de his qui plurimum sibi nocēt,
vt aliis afferant emolumentum.

Aristippus Cyrenæus, Socratis auditor, meruit nomen regij ca-
nis, & aulici, quòd adularetur Dionysio, & sequeretur quaquauer-
sum irēt ille, saginandi ventris causa. Vnde Horatius: Si pranderet
olus patienter, regibus vti Nollet Aristippus.

Veniēti ab expeditione Galliarum Cæsari & in Pompeiū co-
pias parāti, *Curio* obuiam approperauit multis blāditijs eundem
confricans. Ait enim se inuito senatu Cæsaris partes fouisse, tantis-
per dum coactæ bello siluissent leges. Prævalente demum Pom-
peio se expulsū Roma, velut exulem, sed tamen exiliū nō gra-
uate perperat, propter Imperatorem. Vnde sic apud Lucanum in-
ducitur lib. 1. Dū voce tuę potuere iuuari Cæsar ait partes, quam-
uis nolente senatu, Traianus imperiū, tunc quum mihi rostra te-
nere lus erat, & dubios in te transferre quiritas. At postquam, &c.

Audita Curionis oratione *Lelius* primipilus statim Cæsari ad
quęcumq; discrimina sese obtulit, restans nullum esse flagitium,
quod non cōmitteret lubens, si imperator iuberet. Hæc eius ver-
ba ponit idem Lucanus: Iussa sequi tā velle mihi quàm posse ne-
cesse est: Nec cuius meus est, qui quem tua classica Cæsar Audiero.

Quum Alexander Iouis filium appellari se voluit, & more Per-
sarum, prostratis humi corporibus à Macedonibus salutaria, talia
concupiscenti protinus accesserunt *Heges* *Argus*, pessimus car-
minum autor, post *Cherilum*, & *Cleo Siculus*, quos maximorum
exercituum principibus anteferebat. Hi quum intelligerēt nu-
mum domini, & quid creparet pollice, cœperūt protinus plenis eū
buccis immodicè predicare, & iam tum ante mortem deum face-
re. Adiecerunt insuper *Herculem*, *Bacchum*, *Pollucem* cum *Casto-
re*, duo numini cessuros. Horū semis permotus Alexander, cō-
uiuium omni opulentiæ exornauit, cui non Macedones tantum,
sed & principes Græci interfuerunt. Quum autem omnes vnà cū

rege

rege discubissent, *Cleo* institutum & præmeditatum sermonem
cum admiratione laudū eius exorsus est: Enarratisq; meritis qui-
bus cum noua Apotheosi dignum prædicabat. Iam vnumquem-
que cœpit hortari, vt regem inter deos colerent. Quod ne quis
recusaret, obtulit se primum, qui prostrato humi corpore regem
adoraret. Auctor *Cælius*.

Philoxenus fuit parasitus quispiam, qui cœna quadam vbi rario-
rem panem vidisset apponi, Ne multum, inquit, attuleris, ne tene-
bras bonis inducas.

Apollophanes Antigoni fuit adulator.

Cypria mulieres transiit in Syriam, currum inscensuris regū
vixoribus humeros subincuruabat, vt eis suppedanei loco gradū
struerent, & scalarem, præberent vsum *Cælius* cap. 13. lib. 1.

Dromeas fuit parasitus, à quo quum quæsisset nescio quis in vr-
be, an apud Chalcidem lautius pararetur conuiuium respondit, lu-
cundius sibi videri Chalcidensis cœnæ proœcium, ostreorū nu-
mero & varietate.

Decius Laberius actor mimorum inuitatus à Cæsare vt in cœ-
nam prodiret, respondit se necessario coactum, nihil tanto viro
denegare posse, cui & ipsi dii omnia tribuissent.

Tymagoras Atheniensis Darium regem Persarum (ad quem le-
gatus missus fuerat) adulando more Persarū adorauit, Quod vbi
reliquerunt Athenienses, eundem supplicio capitis punierunt.

Chisophus Philippi Macedonis parasitus claudū se fingebat, quòd
Philippus fractum crus haberet: Os & oculos eodem modo & in-
dem gestibus contorquebat quibus domini.

Nicesias quum videret Alexandrum Magnū petitem à muscis,
Quanto, inquit, hæc cæteris præstant, quæ sanguinem tuum degu-
stant imperator. Idem quum vulneratū eum cōspiceret, illud Ho-
mericū statim protulit, Qualis diuorū pes currit corpora sanguis.

Charisophus videns Dionysium (cuius erat parasitus) separatum cum
amicis ridentem procul quoq; ridebat. Interrogatus autem ab ipso
Dionysio, quid rideret, Quòd, inquit, ea putè digna risu, quæ dicitis.

Andromachus Carrenus fuit adulator Crassi, quem tamen Par-
this prodidit.

Patroclides assentator fuit Philippi.

Demagoram Athenienses de eum talentis multauerūt, quòd Ale-
xandrum deum appellasset.

Euagoram verò interfecerunt, quòd eundem adorasset.

Quum quidam cliens *Cælio* oratori omnia concederet, longè
assentatiōe fastiditus *Cælius*: Dic, inquit, cōtrā, vt duo videamur.

Burra fuit quidam scurra, natione Hispanus, quem *Sigismundus*

Imperator in conuiuio argento oneravit, adeò vt sub pondere iam fatisceret.

Sarmentus fuit Romanus eques scurrilitate notissimus sub Augusto Cæsare.

Fuit & *Aspinus* Galba nobilis scurra sub Tyberio Cæsare. De vtroque Iuuen. Sat. 5. Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas Cæsaris ad mensas, nec vilis Galba tulisset. De Sarmento Hora. in Ser. Nunc mihi paucis Sarmetis scurræ pugnam Messique Ciceri Musa velim memores, & quo patre natus vtrique Cõrulerit lites Messii clarum genus Osci.

Tectus Gaballus scurrilitate claruit apud Romanos. De eo & (quem nunc diximus) Galba. Mar. lib. 1. Qui Galbam salibus tuis, & ipsam Posses vincere Tectium Gaballum.

Rhynton fuit vilissimus nugator Tarentinus, de quo Varro & Galba meminerunt.

Adulationes verò adeò & repressit & neglexit Augustus, vt se Dominum appellari ne à liberis quidem & nepotibus suis vel serio vel ioco sustinuerit. Atque huiusmodi blanditias inter ipsos etiam prohibuit.

Cæsar quoque Tyberius adulationes adeò aduersatus est, vt neminem senatorum aut officij aut negocij causa ac lecticam suam admisit. Consularem verò satisfaciètem sibi ac per genua orate conantem, ita subfugerit, vt caderet supinus. Idem si quid in sermone vel oratione blandius de se quicquam audisset, interpellabat & commutabat protinus. Domini appellationem vt maledicum nomen exhorruit. Quendã dicentem sacras eius occupationes, alio autore eo senatũ se audisse, verbis mutatis iussit dicere pro autore suaforem, pro sacris occupationibus laboriosas.

HOMINES PINGVES
& macilenti.

Leo Byzantius sophista fuit adeò pingui & obeso corpore, vt equum ad pacadam factionem Athenis (vbi tum legatus agebat) suggestum conscendisset, risum vnicuique mouerit. At ille, Quid ridetis, inquit, Athenienses? an quod vobis videar pinguis? Scitote vxorẽ esse mihi longè pinguiorẽ. Tales tamẽ ac tãtos (quũ sum? cõcordes) breuis admødũ lectulus capit, discordes ne tota domus quidẽ. Quibus verbis tepestiuẽ & prore adductis, populũ restituit paci.

Dionysius Heracleotes tyrannus, fuit adeò ventrosus & corpulentus, vt noctu dum quiesceret, cogeretur suis lateribus hirudines admouere, quæ humorem superfluum paulatim exhaurirent, eòque modo aliquid adimerent de crassitudine.

Ludouicus Crassus, Philippi primi filius, & Gallorum rex, fuit adeò

adeò vasta corporis mole, vt ex re sumpserit cognomentum.

Iam diximus imperatorem *Maximum* fuisse tanta membrorum mole, vt vxoris suæ dextrocherio vteretur loco annuli.

Contra verò *Cherephon* tragœdiographus (qui res Heraclidarum persecutus est) nocturnis lucubrationibus sese adeò extenuauit, vt per iocum Noctua diceretur. Hinc etiam natũ prouerbiũ, Nihil differs à Chærephonte.

Quã tenuis & macer fuerit *Philetas Cous*, vide in cap. de Miraculis.

HORTI CELEBRES, ET MEMORABILES.

Phazacum regio (cuius rex fuit *Aleinus*) hortos habuit tanta pomorũ varietate nobiles, vt præmaturis primis, noua statim renascerentur, vt diximus in nostro Cornu copiarũ, Iuuenalis: Illa iubebit Poma dari, quorum solo pascaris odore, qualia perpetuis Phazacum autumnus habebat.

In hortis *Hesperidum* poëtæ fabulantur fuisse arbores auriferas, quarum custos esset insonnis Draco.

Epicurus primus omnium hortos Athenis instituit, quum antea ruri tantũ haberentur, non in vrbibus. Hinc Epicurus hortorum magister appellatur. Laërtius refert Epicuri scholã fuisse in hortu Iuuen. Suspicit exigui lætium plantaribus horti.

Laudantur etiam horti *Alonidis*, & pensiles qui fuerunt in *Assyria*, siue illos fecerit rex Cyrus, siue Semiramis.

Lucanus hortos habuit cultissimos, in quibus sepultus est. *Mecenas* quoque hortos habuit Romæ pulcherrimos in Esquilis, ad quos propter amicitiam loci plerumque diuertebat Octauius.

PRAECONES.

Archias præco fuit, qui tres Olym. vicin, & statuam meruit. *Talysius* fuit Agamemnonis præco. testis Herod. *Athalis* fuit præco, cui quandoque inter viuos, quandoque inter mortuos esse concessum est.

SOMNOLENTI.

M*aximianus, Malchus, Martinianus, Dionysius, Ioannes Serapion, Constantinus*, nomina sunt eorum, quos ecclesiastici septem dormientes appellant. Dormierunt autem annis cxxvi.

Poëtæ fabulantur *Endymionem* beneficio Lunæ (à qua adamabatur) impetrasse, vt perpetuum dormiret somnum immortalis, & expers senij. Hinc adagium natum, Endymionis somnũ dormire in homines somnolentos, & delides. Cic. lib. 1. Quæst. Tus. Endymion verò (si fabulas audire volumus) quãdo in Lathmo obdormiuit, qui est mōs Caria, nõdum opinor est exspectus. Martia. lib. 10. Quid tibi dormitor proderet Endymion? Poëtæ propterea

Som-

Somnum, & Soporem vocant Endymionæum. Aufonius: Qualis per Lathmia saxa Endymionæos sol. ta affectare sopores.

Epimenides Gnosius annis LVII. dormiuisse fertur in spelunca. Hinc adag. Ultra Epimenidem dormire.

FVLLONES.

A Nestasius Aquileiensis, qui sub Diocletiano passus est, artem fullonicam prius exercebat.

Fuit & *Cleippus* fullo, cuius meminit Plin. lib. 34. cap. 3.

COLVMNÆ HERCVLIS.

A Byla & Calpe montes sunt in extremis Iberiæ sinibus, non procul Gadibus & Carteia, quos Hercules columnas vocat. Plin. lib. 3. Proxima autē faucibus vtrinque impositi montes coëcēt claustra, Abyla Africae, Europæ, Calpe, laborum Herculis metæ. Quæ ob causam indigenæ columnæ eius dei vocat, creduntque perossas exclusa antea admisisse maria. & rerum naturæ mutasse faciem. Syllius: At laudibus olim Terminus Herculeis Calpe.

FAMES MEMORABILES.

C Ambyfes Cyri filius in Æthiopiæ iugum detrectâtes copias emouit, quibus quæ deessent cōmeatus & annona, coacti sunt milites, decimū quemque ad cibū fortiri & occidere. Durauitque tantisper illa calamitas, dum rex ipse sibi metuēs receptui cecinerit.

Annibale Casilinū oppidum (in quo erāt Romani milites) obfidente, vānisse murem ducentis nummis: eumque qui venderat, fame periisse: emptorem vixisse, tradit Plin. lib. 8. cap. 57.

Perusia oppidū est Etruriæ, in quo Antonius obsessus ab Augusto, quæ extrema fame laboraret, annonæ penuria coact. est dedicationē facere. Hic fames Perusina proprio vocatur Epitheto. Lucanus: His Cæsar Perusina fames. Mutatæque labores accedant fati.

Alexandri exercitus aduersus Bessum, Bactrianorū ducem, tāta fame laborauit, vt singulæ amphoræ succi ex sisama, vānirent ducentis quadragenis denariis. Singulæ verò mellis amphoræ, denariis xxx. Amphoræ vini totidem. Tritici nihil omnino, aut exiguum admodum reperiebatur. Itaque frugū penuria milites herbis & piscibus famem leuabant. His demum alimentis deficientibus, iumenta (quibus onera portabant) interfecerunt, & eorum carne traxerunt vitam Auctor Curtius. lib. 6.

Quodam tempore serpentum multitudo apud *Laconas* emergens, sequentē portendit famē, quæ tanta extitit, vt Spartani ipsi annonæ raritate serpentes illos in cibum commutauerint.

Melus oppidum est Thessaliæ, quod Nicias Atheniensium dux expugnauit, non tam machinis bellicis, quàm fame. Hinc, Fames melia, prouerbio locum fecit.

Saguntina

Saguntina, Vrbs Hispaniæ, olim amicissima Romanis. Longa Pænorum obsidione eò famis redacta est, vt ciues extracto in foro igni, suas res omnes in eum cōiicerent, seque ac suos postremo liberos eòdem præcipitarent, nec venirent in manus inimicorum. Hinc, Saguntina fames, dicitur de extrema rerum penuria. Aufonius: Iam iam peresam iam Saguntina fame Lucaniacum liberet. Hanc autem famem triste prius portenderet prodigium: Nam quum ferè enixa mulier esset, infans in uterum regressus, ciuitatis excidium significauit. Auctor Eutropius.

Calagurium, vrbs est Hispaniæ, Quintiliani patria, cuius incolæ à Cn. Pompeio obsessi, vt fidem Sertorio præstarent, in tantâ famem durauerunt, vt vxores suas ac liberos in vsum extremæ dapis conuerterent, quum nullum al. ud animal in vrbe inuenerent.

Saxo ait, *Humos* quadam tempestate in tantâ famem redactos, vt nec cambus pepercerint, quibus ad pactum vterentur.

Doda, Syriæ rege, Ioram in Iudæa obfidente, matres inedia coactæ filiorum viceribus famem expleuerunt. Tristis adeò fuit illa Samaritana fames, in qua etiam asini caput venit octogenis nummis argenteis.

Captis *Hierosolymis* Romani milites, (qui merebant sub Vespasiano) repererunt in domo cuiusdam mulierculæ puerilia mēbra minutatim discepta, quibus infelix mater occultè vescabatur.

Quo tempore *Gotibi* opprimebant Italiam, fœmina obscuri nominis filij à se interfecti carnes esitauit.

Sabellius ait, tantam suo tempore rei frumentariæ caritatem incidisse in nonnullis *Flaminiæ* regionis, & *Piceni* agri locis, vt rude vulgus & plebecula arborū radicibus, herbisque victitauerit.

Francisco Stortia filio Mediolanum obfidente, modius tritici vānuit vicenis aureis nummis.

Obsesso à Gallis *Barulo*, Apuliæ oppido, tanta laboratum est fame, vt milites detractas scutis pelles aqua emollitas abiuerent, herbisque (si quas reperissent) vescerentur.

Athenienses à Sylla (qui postea fuit dictator) obsessi, Medimnum tritici mille drachmis emerunt.

Plebej verò (quibus tanta erat argenti penuria, quanta annonæ) gramini bus circa urbem nascentibus, & calceis coctis auidius vescabantur. Eadem vrbs à Demetrio Antigoni obfessa, modum tritici emit drachmis ccc.

Petelini à Pœnis in Italia obsessi, coria ex scutis detracta corrōdere, vt præstitam Romanis fidem conferuerent.

Ceterùm Græci olim coniuenerant famem ex ædibus eijcere dicentes: Foras famem, intrò diuitias, & sanitatem.

Magna

Magna fames vocatur Bulimus. Famem Ovidius libr. 3. Metam. describit.

MENSURÆ QUÆDAM.

Parasanga apud Persas erat mēsurā quinquaginta stadiorum. Plin. lib. 6. Inconstantiam mensuræ autorum diuersitas facit, quæ Persæ quoque Schœnos, & Parasangas alia mēsurā determinēt.

Chœnia Mensura est escæ diurnæ. Hinc Chœnici insidere dicuntur, qui super futuro victu curiosi sunt. Herodotus in Erato: Regibus ad cœnam non euntibus mittantur binæ Chœnices farinæ, & vini singulæ cotylæ, id est Sextarij. Est & Chœnix semodiū. Grammatici aiunt Chœnicas x l v i i i. modio contineri. Homerus in Odyss. Chœnica accepit pro cibo, vbi ait: Nā quæcunque mea dignabor Chœnice prorsus Haud cessare sinam, quanquam procul aduena fertur. Citantur hi versus à Budæo.

Congius mensura est sex sextariorum, & est pars amphoræ.

Gomor interpretatur mensura vini.

Gruma, est mensura, qua fixa viâ ad lineam diriguntur. Hinc Degrumari, viam dirigere; & Exgrumari, à viâ recedere.

Hemina mensura dimidium sextarij cōtinet. Gellius: Si ex sextario hemina fusa est.

Medimnus sex modios continet. Herodotus: Singulis quoque calædis instantis mensis singula pecora vtrique è publico dentur Apollini immolanda, & farinæ Medimnum, id est sex modia, & vini Laconicus quartarius.

Modius continet duo & viginti sestertia. Hinc Semodius & Trimodius. Colu. Eadem quatuor modiis, nonnunquam tribus, etiam duobus ac semodio iugerum occupat.

Palmus maior, est digitorum x i i. Græcè vocatur Spithama, & Latine Dodrans. Minor i i i. digitorum Græcè Palestes dicitur etiam Palmum, in neutro genere.

Semissis mensura est dimidij assis. Semissem hominem vocamus vilem, & abiectum.

Sitometra, mensura est frumentaria.

Araba mensura l x x i i sextariorū, de qua Herodotus: Araba, inquit, Persica est mensura capaciore quàm Atticus Medimnus tribus Chœnicibus Atticis.

Acetabulum mensura est continens quartam heminæ partem, id est, drachmas x v.

Drachma Attica pondus habebat denarij argenti, efficiebatque sex obolos pondere Obolus decem chalcos. Plin. lib. 12.

Decempedi decem pedum mensura. Cicero: Quam iam peritus metator, & callidus, decēpeda sua saxa diuiserat. Horat. Nulla decem

decempedis Metata priuatam Porticus excipiebat Arcton. Hinc Decempedator, qui pertica decem pedum vititur.

Hexapeda, sex pedum pertica aut mensura.

Stadium pedum d c.

Origya senūm pedum & quatuor cubitorum.

Plethrum, mensura est centum pedum, & sexta pars stadij.

Diaklus, mensura est duorum cubitorum.

Dolichos stadiorum x i i. Hinc Diaulodromi & Dolichodromni. **Schoenus** Ægyptiorū est mēsurā, capiens stadia l x. teste. Herod.

Stathmos, id est mansio millia cōtinet x x v i i i. semis: & est mēsurarum maxima. Stathmi etiam dicuntur diuersoria tabellariorum cursorum, id est certa spatia, quæ vno actu solent conficere.

Passus quinque Pedum est, id est duorum gressuum.

Gressus cubiti vnus & pedis.

Cubitum sesquipedale est, constatque digitis x x i i i. Græci vocant Pygon.

Pes est i i i i. palmorum seu x v i. digitorum. sed hæc sunt viarum mensuræ. **Cotula** est tertia pars Chœnicis.

Sextarius continet octo Chœnicas.

Chus mensura est Attica capiens heminas octo.

Ceramium Græci amphoram vocant.

Metreta decem congios continet. Et capitur pro amphora viniaria. Mart. Plurimus Hispanas mittet mihi nauta merretas.

Triens, seu Hecteus, sextarius est Medimni, capitque Chœnicos octo.

Hemihectum, seu Hemihectēū, dicitur semifextarius Medimni.

Culeus mensura est continens vicenas amphoras, vel urnas quadragenas. Plin. de vinea Palemonis grammatici loquens: Quando & postea sepe numero septenos culeos singula iugera, hoc est amphoras centenas quadragenas musti dedere.

Batus Hebraicum est vocabulū. Caput sextarios l x x i i. Sabellicus: Cui quandiu opus tenuit, ex Iudæa quotannis Coros tritici viginti milia dono misit Salomon, totidemque Batorum olei.

Corus Medimnos Atticos x l i.

Mna Græca habet vncias x v i. Romana x x.

Libra vncias x i i. **Vncia** drachmas v i i i. **Drachma** grammata i i i. **Gramma** obolos duos. **Obolus** ceratia i i i. & chalcos v i i i.

Ceratium chalcos duos. **Cyamus** Ægyptius grammata x i i. Sed alia sunt mensurarum apud nos vocabula. Porro autem culpam me oportet deprecari, quod hic viarum mensuras, liquorum & aliarum rerum mensuris confudero. Scribebam enim vt occurrerant variae lectiones. Præterea nemo est, vt opinor, aded sumus & expers

& expers nati, qui prima statim fronte discrimen non intelligat. Varia mensuratum genera leges apud doctissimum Budæum. Pleaque etiam in antiquis lectionibus Cælij.

SERVI DIVERSI, LIBERTI ET FAMULI.

Daplmis fuit seruus, quem Cn. Pisaurensis vendidit M. Scauro tribus millibus, & Lxx. sestercis.

Plotius, Manlius, Antiochus & Straberius Erotas nomina sunt seruorum apud Plinium lib. 35. cap. 16.

Auge, serua fuit Demetrii, Chrylogonus seruus Sylle, Herō Luculli, Hipparchus M. Antonij, Mena & Menocrates Sex. Pompeij.

Pallens, Callistus & Narcissus tres fuerunt serui, qui Claudij principatu seruitute liberati dices admodum euaserunt.

Drafillanus, seruus fuit Claudij principis, qui lancē habuit quinquagenariam, autore Plinio, cui fabricandæ officina prius exadificanda fuerat.

Publius Catiennus, Philotimus seruus fuit, qui hæres omnibus bonis institutus coniecit se in rogum patroni. Plin. lib. 7.

Paronetemus, seruus fuit & Spado, quæ Sutorius Priscus magna pecunia vendidit Sciano.

Splachmoptes verna fuit Pericli Atheniensium principi charus.

Demetrius seruus fuit Pompeij, autore Plut. in in Catone Uticensi.

Pachus seruus Catonis censorij, qui mortem sibi consciiuit.

Eros seruus fuit Antonij, à quo quum Antonius ipse ab Augusto superatus, rerū desperatione gladium peruisisset ad inferendam sibi mortem, ille gladium quidem accepit quasi Antonium percussurus: at conuerso properè actu seipsum confodit, & ad pedes domini prolapsus est.

Alman poëta, inuentor carminis amatorij, seruus fuit Agefidis, propter ingenium manumissus.

Demetrius nomen est serui apud Martialem lib. 1. scribentem. Desistit primos virides Demetrius annos.

Melanthus seruus fuit Vlyssis, quem Vlysses ipse reuersus ab expeditione Troiana interfecit.

Nis seruus fuit Pythagoræ vel Epicuri secundum Gellium.

Phedon Socraticus (cui Plato librum de animæ immortalitate nuncupauit) seruus fuit, quæ Cebeus Socraticus hortate Socrate emit.

Merippus item, cuius libros Marcus Varro in Satyris æmulatus est. *Pompilius* seruus fuit Theophrasti Peripatetici.

Persens Zenonis Stoici.

Diogenes Cynicus seruitutē seruiuit. Hæc quum emere vellet Xenarches Corinthius, & quid is artificij nouisset, percontatus esset. Noui, inquit Diogenes, hominibus liberis imperare. Quod responsum

fum miratus Xenarches, emit, & manumissit. Filiosque suos ei tradens, Accipe, inquit, liberos meos quibus imperes.

Epicetus philosophus seruum se confessus est his verbis: Seruus Epicetus fueram, qui corpore mancus, Pauperie pressus, charus eram superis.

Aesopus Thrax, seruus fuit conditione, manu tamen ab Idmone missus.

Iosephus Iudæorum fuit vernaculus & templi sacerdos.

Ammianus ait *Eunum* ergastularium fuisse seruum, qui in Sicilia duxerit captiuos.

Epaphroditus seruus fuit & libertus Neronis.

Toko seruus fuit cuiusdam Gunnonis, teste Saxone.

Carellus seruus fuit Gūdibergæ Longobardorum reginæ, autore Paulo Diacono.

Romæ seruiuit *Terentius* Carthaginiensis: Seruiuit & *Publius* Syrus Artelanarum autor.

Statium Cælij comœdiographū seruum fuisse nomen ipsum arguit: Nam Stacius nomen erat seruile, teste Gellio.

Eniporus seruus fuit C. Gracci, qui dominum ex Auentino fugientem, qua potuit ratione tutatus est, ac super occisum animā scissis proprio vulnere visceribus effudit, inquit Macrobius.

Myciſus seruus fuit Anaxilai Messenij Rhegynorum tyranni, qui moriens liberos suos eidem commendauit.

Tyro Tullius, & *Laurea* Tullius serui fuerūt & liberti Ciceronis:

Pampeius Leneus Pompeij Magni, *Patrobius* Neronis, autore Plin.

Annecus, autore Corne. Tacito, libertus fuit Neronis, & Mnester Agrippinæ.

Chilo seruus fuit Portij Catonis.

Zosimus libertus fuit Plinij oratoris.

Syrus serui imperant: nam quum apud eos soli serui militent, ex illis creatur Imperator: cuius virtutem habent exploratissimam. Cretenses seruis suis (quos vocabant Epharmiotas) permittebant omnia præter gymnasia & armorum professionem.

Mariandini à Miletiis subacti vendebantur in contemptum, Publica seruitus in Creta vocatur Mnca.

Helote dicebantur Lacedæmoniorum serui à Laconicæ ciuitate, quam Helos vocant.

Serui sentunt esse in Pannonia ipsa seruitute seruiliores.

Thracum populis peculiare fuit sale mæcipia cõmutare. Hinc adagium, Sale emptum mancipium.

Seruis argento comparatis primum vsi sunt Chij.

Apolides dicuntur viles serui, qui sine ciuitate in opus perpetuū

datur, & deportatur in insulas, ad metalla, salinas, & sulphurarias.
Ferritribaces à Plauto dicuntur, qui semper compediti sunt ferro.
 Aliter dicuntur genus hominum ferratile.

Saluigeruli, qui iussu domini, aut dominæ, huc vel illuc salutant.
Mediastrini qui in media domo inter seruos abiectissima quæque munia obcunt. Horat. Tu mediastrinus tacita prece rura petebas.
 Tales sunt in nauibus *Melonastræ*.

Heriitæ, serui sunt, qui versantur in agris.

Apud Lacedæmonios ancillæ vocantur *Chalides*.

Catanocophori fuerunt Sicyoniorum serui: *Prospelatæ* Arcadum.

Capstrij dicuntur qui seruanda in balneis vestimenta mercede suscipiunt. Portius Cato vir alioqui in omni vita laudatissimus, seruos senio debilitatos solebat eicere: ceu accepto commodo nihil amplius humanitatis debeatur hominibus.

Mancipia iure belli capta, olim venibant sub coronis.

Pauscipæ dicitur orbicularis seruorum machinula, qua ori manus admouere prohibentur.

Tria mancipia & *veterana*, dicuntur quæ emendari nequeunt. Seruorum turba vocatur *Therapia*.

Qui mancipia cadunt, *Stigmatia* dicuntur & *Stigones*: qui caduntur, *Mastigia*: Flagella ipsa vocantur *Mastigides*, *Hystrichides*, *Rhyteres*.
Callicirij nuncupantur exulum serui.

Trapezopæi dicuntur serui mensam curantes.

Eleatri serui qui præsiciuntur ciborum ministerio.

Scapulares serui, quibus scapulae caduntur, & qui ostreatum tergum vlcerebus gestant. Equi character fronti impressus seruitutis etiam argumentum, autore Plutarcho.

Voluientes quum seruos suos omnes manumississent, ab eis postea oppressi sunt.

Serui antiquitus accepta libertate, raris capitibus pilea induebant. Moris erat etiã vt pedes seruorum venaliũ creta notarentur. Vnde Iuuenal. Satyr. i. Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Suduculum flagellum est, ita vocatum, quod vapulantes sudare faciat. *Scutica*, verber factum loris. Diminutiuum est, *Scuticula*.

VINCULA DIUERSA.

Boia dicuntur vincula tam lignea quam ferrea, quod sic illaqueant, vt iuga suos boues.

Circites circuli sunt ex ære facti.

Cohum, lorum est quo temo buris ingo adalligatur.

Epidromes, funes sunt, quibus retia tenduntur circa summam & imam partem.

Lorum, vinculum est ex corio: capitur etiam pro retinaculo iu-

inc-

mentorũ, & cingulo Veneris. Gell. Videbamus Androdũ & leonẽ loro tenui reuinctũ vrbe tota circũ tabernas ire. Lorarij dici possunt carnificũ famuli, qui reos loris vinciunt imperatibus dominis.

Pedica laqueus pedum: Mantuanus in Buccol.

Vt captam pedicis circumdat aranea muscam.

Numella vinculum est ligneum quo reorum pedes & colla in foramina rorunda immittuntur, & ibidẽ cõstringuntur, vt se nequeant educere. Plautus in Aſina. Qui aduersum stimulos laminas, & crucifig; cõpedesque, riuos catenas, carceres; numellas, pedicas, boias.

Compes vinculum est pedum; quo alligatur rei, ne carceres effugiant. Horat. Ibericis peruste funibus latus. Et crura dura cõpede.

Retia, seu reticula, dicuntur casses venatorum, ad illaqueandas feras. Capiuntur & interim pro aliis vinculis.

Catasta compes erat seruilis. Perſius: Cappadocas rigida pingues pauisse Catasta: Capitur etiam pro loco in quõ venales pueri & puellæ seruabantur.

Manica, dicuntur propriè manuum vincula. Vergilius: Ipse virõ primus manicas atque arcta leuari. Vincula iubet Priamus.

Capistrum, capitis vinculum in equis & iumentis. Martialis: Paret purpureis aper capistris.

Pantheron, genus est retis, ex eo nomẽ habens, quod omnes aues concludat.

Panagron appellatur rete piscatorium:

CENTAVRORVM NOMINA.

Evrytius, Nessus, Aſtylus, Ophionides; Gryneus, Rhetus, Orneus, Lycidas, Medem, Pyserior, Tau mas, Mermeros; Pholus; Menelas, Abas; Eurynoimus, Hyreos, Hymbros, Ceneus, Alphidas; Elops, Pacreus, Lycus, Cromis, Dictys, Pharcus, Bianor, Hedia; Lycetus, Hypafon, Thereus, Vipheus, Demoleon, Plageon, Hylõ, Ephinos; Damus, Dorylus, Cyllarus, Pheo, Thomus, Theboas, Pyretus, Ethodus, Epidupus, Odites, Styphelas, Bromus, Antimachus; Elymus, Pyremus, Latreus, Monychus, Hylionome fœmina; Maris.

Ixion, Phlegya filius, vt fabulantur pœtæ, Centauros genuit ex nube, qui propterea vocantur Nubigenæ, & ab Ixione patre Ixionidæ. Verg. lib. 7. Ceu duo nubigenæ quum vertice môtis ab alto Descendunt Centauri. Ouid. lib. 12. Certè mihi læpe referre Nubigenas domitos à se pater ipse solebat. Finguntur præterea fuisse humana facie & equino tergo, vnde Semiferi, Bimembres, Bicornes, & Semimares vocantur. Verg. in Opusculis: Centaurũq; biformis adest. Idem lib. 8. Æneid. Tu nubigenas iniucte bimembres. Hylẽumq; Pholũq; manu, tu Cressia maetas Prodigia. Stat. lib. 9.

K

Semifer aëria talis Centaurus ab Offa Desilit in valles. Ouid. lib. 12. Nos seminari superamur ab hoste. Hoc autem ideò fingitur, quoniam equos domare & equo pugnare primi omnium excogitarunt, autore Plinio. Bellum gerunt in Lapythas, Victi sunt ab Hercule. Aliter etiam vocantur Hippocentauri.

SIRENES.

Sirenes filiae fuerunt Acheloi & Calliopes musae quarum prima voce, secundam cithara, tertia tibiis aiunt canere. Hae catus amenitate dicuntur sopire nautas, sopitos demum submergere: unde & per meretricibus accipi solent, quae verborum lenocinis blandiuntur, ut totum exfugant hominem. Corpus habent supernè foemineum ad umbilicum usque, infernè definiunt in pisces. Earum autem nomina sunt *Aglaosi, Telcipoï, Pijso, Illigi*, Sunt qui *Parthenopen* urbem dictam velint ab earum vna, quae bidem tumultuata nomenque habuerit *Parthenopeia*. Alij *Leucosiam & Ligiam* nymphas faciunt.

MINISTRI SOMNI.

Poetae Somnum Deum faciunt (ut videre est in fine quinti Aeneidis) Herebi filium, cui & ministros assignant quorum haec sunt nomina: *Morphus, Icelon*, seu Phabetor, & *Phantus*.

Morphus ille est, qui dormientibus varia Phantasmata, & multiplices rerum imaginem obicit. Ouidius lib. 11. At pater est populo natorum mille suorum. Excitat artificem, simulatoremque figuræ Morpheae, non illo iussu solernior alter exprimit incessus, vultusque, sonumque loquendi, Adicit & vestes, consuetissima cuique Verba: sed hic solus homines Imitatur.

De *Icelone*, seu Phabetore, Idem: At alter Fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens. Hunc Icelon superi mortale Phabetora vulgus Nominat.

De *Phanto*, seu Phantaso, idem: Est etiam diuersae tertius artis Phantasos in humum saxumque; illa vndaque, trabemque, Quaeque vacant anima fallaciter omnia transit. Regibus hi ducibusque suos ostendere vultus Nocte solent, populos alij plebemque pererrant.

SYNONYMA QVÆDAM

POETICA.

Athenienses imprimis dicuntur Attici, Athenæi, Aetæi, Thesii, Thesidi, Cecropij, Cecropidae, Munichij, Mopsopij, Aecidae, Erichthæi, Erichthonij, Aegidae, Marathonij, Cranai, Erichthidae, Codridæ, Athenienses, & Athenæi à Minerva, quæ Athena Græci dicitur. Attici & Aetæi ab Attione rege. Ouidius, li. 1. Met. Separat Aonios Aetæi Phocis ab aruis, Thesii, & Thesij, & Thesidae, à Thesæo filio Aegæi Athenarum regis. Verg. lib. 2. Georg. Præmiâque ingentes pagos & compita circum Thesidæ posuere. Martialis

dem

dè ratione fauos Theizos vocat: id est Antiquos, ubi ait: Massica Theizos tam bene vina fauis. Cecropidæ à Cecrope rege. Vergil. lib. 6. Aeneidos: Tum pendere poenas Cecropidæ iussi. Munychia erat Atheniensium nauale, unde & Munychij dicitur. Ouid. lib. 2. Metamor. Munychi: oisq; voles agros, grataque Minerua Despiciebat humu Mopsopij à Mopso Athenarum rege. Ouid. li. 5. Metamor. Mopsopium iuuenè facios agitare iugales. Aecidae ab Aecolo. Idem Ouid. lib. 8. Dant placidi curium redeuntibus austru Aecidis Erichthæi & Erichthonij ab Erichtheo & Erichthonio regibus. Ouid. li. 8. Erichthæas Tritonidos ibat ad arces. Eadè ratione vocantur Erichthidae. Aegidae ab Aegæo Athenarum rege. Ouid. in Epistolis: Inter & Aegidas media statuaris in vrbe. Marathonij à Marathone Atticæ campo. Unde Statius lib. 5. Syl. Eriogonem vocat, Marathoniam. Syllius lib. 14. Armâq; fixa deis, aut quæ Marathonius hostis Perdidit. Cranai à Cranæo rege Athenarum. Codridæ, à Codro rege, qui se pro patria deuouit.

Attica, Mopsopia, Ionia, Pelsidonia, Cecropia, Cecropis, Attis, Aetæ, idem sibi volunt. Athenienses etiam dicuntur Pandionij, à Pandione rege Erichthonij filio.

Aianus, filius Aeneæ, aliter vocatur Iulus, & Ilus: Vergilius lib. 1. Aen. At puer Aescantus cui nunc cognomen Iulo additur, Ilus erat dum res stetit Ilia regno.

Arcades, Arcadij, Arcadici, aliter vocantur Tegei, Tegeæi, & Tegeuici, à Tegeo Arcadiæ oppido. Vergil. li. 5. Aen. Alter ab Arcadia Tegeæ de sanguine gentis. Idem lib. 8. Tum lateri atque humeris Tegearum subligat enses: id est, Arcadicum. Parrhasij à Parrhasia Arcadiæ regione. Vergil. lib. 11. Qui Parrhasio Euandro Armer ante fuit. Lycæi, à Lyceo monte Arcadiæ Ouid. lib. 2. Fast. Faunus in Arcadia templi Lycæus habet. Nonacris locus est in Arcadia, à cuius nomine. Arcades vocantur Nonacri & Nonacrij. Ouidius lib. 5. Fast. Est matris & vati parens Nonacrius heros: id est, Euander Arcas. Idem li. 2. Metamor. Dum redit, itaque freques, in virgine Nonacrina Arsit. Partheniæ à Parthenio monte Arcadiæ. Ouidius li. 9. Vestrum opus Elis habet, vestrum Stympthalides vndæ Partheniumque nemus. Pisæ: à Pisa oppido Arcadiæ prope Alpheum fluuium. Ouidius lib. 2. Tristium: Quid non Tantalides agitante cupidine currus Piseani Phrygiis vexat eburnis equis? Pigeam, id est, Hippodamiam Arcadicam. Molochi à Meloricho Arcadiæ pastore, cuius precibus Hercules leonem interfecit.

Elei ab Elea oppido Arcadiæ prope Tegeum, ubi Minerva fanum habuit. Statius lib. 4. Syl. Aut Eleæ lucis vidit Tegeæ sacerdos. Erymantij & Erymantæi ab Erymanto monte. Statius li. 5. Theb.

Affluit, Hippomedon, rectorque Erymātius, id est, Parthenopeus, Cyllenij, à Cyllene Arcadiæ monte, à quo Mercurius vocatur Cyllenius. Cleonei a Cleone oppidulo. Calistonij, à Calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ.

Alemani aliter vocantur Teutones, Teutoni, & Teutonici, à Teutone deo quem venerabantur. Luca. lib. 1. Vidimus & Martē Libyes cursumq; furoris Teutonici. Idem lib. 6. Cantaber exiguis, aut longis Teutonius armis. Germani quod vicini sint Belgis. Itē & Germanici. Sueto. in Aug. Vt tamen in quibusdam Pannonicis atque Germanicis aut interueniret, aut non longē abesset. Rhenicolæ, quod habitent ad Rhenum fluuium.

Ætolij, populi Græciæ, Epyro & Arcananiæ finitimi, aliter vocantur Calydonij à Calydone vrbe. Hinc Calydonides, eius loci mulieres. Stat. lib. 2. Thebai. Centum vbi virgineis voræ Calydonides aris. Oeneij ab Oeneo rege Ætoliz, & Deianyræ patrē, Ouidius lib. 3. Et Oeneios vltorem spreta per agros Misit aprum. Pleuronij ab eiusdem loci vrbe, quæ dicitur Pleuron. Ouidius lib. 14. Talibus iratam Venerem Pleuronius Acmōn Instimulat verbis. De Pleurone Stat. lib. 2. Theb. Et reduci pateat mihi Martia Pleuron. Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni. Idem Stat. lib. 3. Nunc mœstæ fundens Pleuronis alumnos. Naupactæi à Naupactō eiusdem loci oppido. Hinc Achelous dicitur Naupactus. Ouid. lib. 2. Fuit. Amphiaraiades Naupacteo Acheloo.

Ægyptij aliter vocantur Paretonij à Paretonio Ægypti vrbe. Marcotici à Mareotide lacu eiusdem loci. Ouid. lib. 9. Ipsi Paretonium Mareoticâq; arua Pharônq; Quæ colis. Classis Marcotica, id est, Ægyptia, qua vehabatur Cleopatra. Isiaci ab Isi filia Inachi, quam pro dea coluerunt. Quid. lib. 1. de Ponto: Vidi ego linigenæ numen violasse parentem Isidis Isiacos antecedere focos. Mepheij, & Memphitici, à Memphi Ægypti vrbe. Ouid. lib. 1. de Arte: Ne fuge linigenæ Mēphitica sacra iuuenæ. Lagæi à Lago primi Ptolemæi patrē, à quo Nilus vocatur Lageus. Lucanus lib. 1. Quæ mare Lagæi mutatur gurgite Nili. Idem lib. 8. Vltima Vagæ stirpis, perituraque proles. Niliaci, Nilotici, Nilicolæ, & Niligenæ, è Nilo fluuio. Lucanus lib. 4. Te nisi Niliaca propius non vidit arena. Idē lib. 9. Rege sub impuro Nilotica regna tenēte. Pelusij, & Pelusiaci, à Pelusio Nili ostio. Lucanus libro 3. Quæ diuidui pars maxima Nili In vada decurrit Pelusia septimus annis. Ptolemæi à Ptolemæo Lagi filio, à quo deinceps Ægyptij reges omnes idē traxerunt nomen. Vnde & Pharon Ptolemæam potētiā appellat. Pharij à Pharo Ægyptij insula. Cleopatrici à Cleopatra regina. Vnde & Sidonius dapces Cleopatricas appellat.

Ægyptus

Ægyptus aliter vocatur terra Mēphitis, tellus Nilotica, & Delta. *Appuli* Italiæ populi, aliter vocantur Mēfappij à Mēfappo rege. Ouid. lib. 14. Peucetiosq; sinus Mēfappiâq; arua reliquit. Ætholidæ ab Ætholo Diomede, qui ibidem imperauit. Syllius libro 13. Ætholidas inter fuit haud ignobile nomen. Daunij à Dauno patrē Turni, qui ibidem regnauit.

Apulia ipsa vocatur Iapygia ab Iapyge Dædali filio, Mēfappia à Mēfappo, Daunia à Dauno.

Arcadia aliter vocatur regio Mænalis, à Mænalo promontorio. Ouid. lib. 3. Fast. Pinigerum Fauni Mænalis ora caput.

Arabes Nylij, & Nyfiadæ. Hinc nymphæ, Nyfiades, à Nyfa oppido. Ouid. lib. 3. Fastorū. Nyfiades nymphas puerū querēte nouerca.

Angli, seu Anglici, aliter vocantur Britanni. Vergil. Et penita toto diuisis orbe Britannos. Caledonij, Martial. lib. 1. Nuda Caledonio sic pectora præbuit vrso. Dicuntur & Brutigenæ, quoniam descenderunt à Bruto.

Anglia ipsa aliter vocatur Britānia, Caledonia, Albiō, & Anglitterra.

Afri, seu Africani, aliter vocantur Tunisei, à Tuneto, seu Tunitio Libyæ ciuitate. Sidoni? Torrida Tunifeos infert mihi Byria furores.

Æolia insula dicitur etiam Æolis. Bap. Pius: Vt Liparæus ager, vrque Æolis insula flagrat. Æoliæ insule prius etiam dicebantur Ephestiades, & Vulcanicæ.

Allobroges populi aliter vocantur Pedemontani. Strozapa. Et Pedemontanum signa secuta ducem.

Arelia, prius vocabatur Genabum.

Aquisgranum, Vegerra. *Actna* insula, Inesia.

Agrirentum, Agragas. Vergilius. Arduus vnde Agragas despectat maxima longē Mœnia.

Ægina vrbs adiacens Peloponneso aliter vocatur Oenopia. Ouid. lib. 7. Meta. Oenopiam veteres appellauere, sed ipse Æacus Æginam genitricis nomine dixit.

Ambracia, vrbs Epyri, prius dicebatur Eponia, & Paralia. Ambracientes & Ambraciotē idem sibi volunt. (loco rege

Achelous fluuius prius Thoas dicebatur. Mutauit nomē sub Acheloo.

Avar fluuius, insuæ in Rhodanū. etate nostra vocatur Sagona.

Achaia regio aliter vocatur Ægylas ab Ægylao rege.

Argos & Hyppium, idem sibi volunt. Autore Plinio.

Antiochia, Seleucia à Seleuco rege.

Auster, Notus idem. Plinius lib. 18. Hęc austrum ventum dabit, quem à Græcis Notum dicimus vocari.

Apollo, Pæan, Phœbus, idem.

Aurora, Memnonis mater, eos idem. Seneca in Hercule Oeteo. Noctésque duas contulit Eos.

Achilles, Æacides, Pelides, Chironis alumnus, idem.

Ariadna, Minois, quod sit Minois filia.

Aesculapius, Epidaurius anguis, quoniam in Epidauro colebatur in forma colubri.

Anien fluvius, Anieno, Anienus.

Aeolus Hippotades, id est nepos Hippotæ cuiusdam Troiani. Ouid. libr. 11. Quod focer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes Contineat ventos.

Argo navis, aliter vocatur Pinus Thessala, & Pagafæa, à Pagafæ Thessaliæ ciuitate.

Bithynia, aliter vocatur Mygdonia, à Mygdono rege: & Bebrycia à Bebrice: Oui. in Epi. Nunc quoque Mygdonia stabilis astat humo.

Bœotia, aliter Bœoti. Lucanus lib. 3. Bœoti coiere duces. Phocæi, & Phocæici, à Phocide propinqua regione. Hyanthæi à vetustis Bœotiæ populis. Stadius lib. 1. Theb. Exul Hyanthæos inuenit regna per agros. Teumesij à Teumeso Bœotiæ monte. Stadius lib. 2. Theb. Nō alias tacita inuenis Teumesis iras Mente acuit. Meleagrij, à Meleagro. Vnde & Pleuron Meleagria vocatur à Statio. Thespiaci à Thespiis oppido eius loci. Stadius lib. 2. Syl. Centum Thespiacis odora lucis Stent altaria. Helyconij ab Helycone monte Bœotiæ musis sacro. Stat. lib. 7. Horrent Tyrthenos Helyconia plestra tumultus, Cyrrhæi, à Cyrrha oppido Phocidis. Idem Stadius lib. 7. Mœnia Cyrrhæa monstrant Apollo iuuenca. Hippocri-nifati, ab Hippocrene fonte. Vocabulum est Sidonij Apollinaris. Aganippe, ab Aganippe, fonte eiusdem loci. Aonij & Aonidæ, quoniam Aonia pars est Bœotiæ. Castalij à Castalia fonte.

Bithyni, aliter vocantur Bithynici, Tynniaci, Migdonij Bebryci.

Biturici, Bituriges. Sidonius: Spectabilem virum episcopum sibi flagi tar populus Byturix ordinari.

Bizantij Bizantini. Bizantiū. Ligos. Plin. libr. 4. In quo oppidum Bizantium liberæ conditionis, antea Ligos dictum.

Bœonia, Felsina.

Bœotia, Aonia, Ogygia, Hyantis.

Boreas, Aquilo.

Bacchus, Liber, Iacchus, Euan, puer Semcles.

Briareus, Ægecon.

Pelides, Daniades.

Bellona, Pallas, Enyo.

Belgæ, Belgici.

Burgundi, Burgundiones.

Baleares Gymnesiæ.

Bellonaci, Bellouacenses.

Corinthij vocantur Corinthæi, & Corinthiaci. Ouid. li. 15. Iamque Corinthiaci carpebam littora poti. Cypselidæ, à Cypselo Ixionis filio. Verg. in Cyri: Cypselidæ magni, florentia regna Corinthi. Ephyre, & Ephyreij, quoniam Corinthus primò vocabatur Ephyre. Lucanus li. 6. In sedit castris, Ephyreæque mœnia feruat. Isthmici, & Isthmij, ab Isthmo terra angusta prope Coriathū, quæ separat Ægæum mare ab Ionio. Stadius libr. 2. Syl. Talis in Isthmiacos ploratus ab æquore portus. Cêchræi à Cêchro portu. Stadius li. 4. Theb. It comes, Inoas Ephyre solata querelas, Cêchrææque manus.

Carthaginienses vocantur Tyrj, à Tyriis colonis quos illuc adduxit Dido post Sichæi mortē. Ver. Vrbs antiqua fuit Tyrj tenacere coloni Carthago. Cadmæi, quoniam Tyrj & Phœnices descenderunt à Cadmo. Syll. lib. 1. Sacri quum perfida pacti Gens Cadmæa super regno certamina mouit. AIdrubaliani, ab AIdrubale duce: verbum est Sidonij. Elisæi ab Elisâ Didone. Byrsici, quoniam Carthago prius dicebatur Byrsâ, à corio. Sidonius: Spernis Elisææ Byrsica tecta domus.

Carthago ipsa vocatur Byrsâ, & Chalcedon. Vergil. lib. 1. Æneid. Mercatiq; solum facti de nomine Byrsian Claudianus in Eutropium: Bacchatus per opera tremor Chalcedona mouit.

Cretenses aliter dicuntur Cretæi. Verg. lib. 3. Æneid. Tertia lux classem Cretæi sistet in oris. Cressij. Idem lib. 4. Quam procul incautam memora inter Cressia fixit Pastor agens telis. Cressi. Idem libro 5. Cressa genus Pholoë. Gnosij à Gnosio vrbe Cretæ. Vergil. lib. 6. Æneid. Gnosius hæc Rhadamæthus habet durissima regna. Gnosiaci. Ouid. lib. 8. Gnosiacæque hæret comes inuidiosa carinæ. Dictæi à Dyctæ vrbe Cretæ. Verg. lib. 3. Æneid. Dyctæa negat tibi Iupiter arua. Lyctij à Lyctio vrbe Cretæ. Verg. lib. 3. Æneid. Et Salentinos obsedit militiæ cæpos Lyctius Idomeneus. Cydonæi, Cydonij, & Cydoniaci, à Cydone vrbe Cretæ. Ouid. lib. 8. Armæque equosque habitusque, Cydonæasque pharetras. Stadius li. 4. Theb. Terga Cydoniaca Choritos aridine pulsat. Ariadnæi ab Ariadnæ Minois filia. Minoij à Minoë rege. Ouid. in Episto. Phedra: En ego nunc ne forte parum Minoia credat. Androgeonæi ab Androgeio filio Minois. Gortynij, & Gortyniaci, à Gortyna vrbe. Stadius lib. 4. Theb. Arbitr hoc dura versat Gortynius vrna. Dorici, & Dorientes, quoniam tempore belli Troiani Dorici Venerunt in Cretâ, duce Althemene, ibique decem vrbes condiderunt.

Cretâ insula aliter vocatur terra Curetis, à Curetibus, qui in ea habitauerunt. Ouid. lib. 8. Vt egressus ratibus Curetida terram Cō-

rigit. Terra Gortynis vocatur etiam Aëria, & Macaros. Plinius lib. 4. Maleotes Crates primum Aëriam dictam, deinde posteri Curetim appellauerunt: & Macaron nonnulli à temperie cœli appellatam existimauerunt.

Cumani aliter Cumæi, Chalcidici, Euboici.

Capitolium, sedes Tarpeia, Templum Iulium.

Cares aliter Bubasi, Ouid. lib. 9. Bubasides videre nurus.

Colchi Colchiaci, Phasiaci, Aaræi, Aæi, Aæti, Cytæi.

Cynosura Helice, Arctos, Parrhasis vrsæ.

Corfica, Cynos: Plinius: in mari Ligustico est Corfica, quæ Græci Cynnon appellauerunt.

Carmensis, Nicostrata.

Cantabri Cantabrici.

Cappadoces Cappadoci.

Carteia vrbs Hispaniæ Tariffa.

Delos, Ortygia, à multitudine Corûnicum. Verg. lib. 3. Æneid.

Linquimus Ortygia portus.

Danubius, Ister, Adubanius.

Dyrrachium, Epidamnium. Plinius: Epidamnium colonia propter inauspicatum nomen à Romanis, Dyrrachium appellata.

Diana, Cynthia, Luna.

Didos Elyssa, Phœnissa. *Dalmate*, Dalmatici.

Euboici, Capharæi, Abantij, Tanagræi à Tangreo Euboiæ ciuitate. Statius lib. 9. Prima Tanagræum turbauit arudo Corœbum.

Epyrotæ, Epyrotici, Leucadij, à Leucade promontorio: Actij & Actiæ ab Actio oppido: Phocæi, Phocaici, Chaonij, Dodonigenæ verbo Sidonij, Moloſſi, Pyrrhidæ, idem.

Epyrus, terra Chaonis.

Euboiæ, terra Eubois. Statius in Achil. Quatitur naualibus Eubois Ora. *Chalcis*, Abantis.

Equus Troianus, equus Durateus, Epei machina.

Eduenses, Edui, Augustodunenses.

Euphrates, Pixyrates. Autore Plinio.

Eliæ, Epiæ. *Elienses*, Elæi, Epei.

Flora, Chloris, Zephyritis, dea florum, vxor Zephyri.

Furia, Eumenides, Diræ, Erynies.

Græci, Graij, Graiugenæ, Argæi. Verg. in opus. Septima iam Argæis stabulis impensâ laboris. Argiui, Argolici, Dorici, Doriæſes, Pelasgi, Pelopeij, & Pelopeiada: à Pelope filio Tantali. Verg. lib. 2. Aene. Vltro Asiam magnam Pelopæa ad mœnia bello Vêterum, Sta. li. 10. Ad patrias fuscæ Pelopeides aras, Achillei, & Achillidæ ab Achille. Argolæ apud Euripidem. Achei, Achiui, Achaici, Inachi, Inachij.

Inachij, Inachidæ, ab Inacho Argiuorum rege, patre Iſidis. Ouid. libro 5. Faſt. Littus ad Inach: um puluis inanis eam. Statius lib. 1. Theb. Quæ nostræ cecidere animæ stupet Inacha pubes. Idem lib. 5. Lectiq; potentes Inachidæ. Agamemnonij, Agamemnonidæ ab Agamemnone. Verg. lib. 6. Æneid. At Danaum proceres, Agamemnoniq; phalanges. Acrifonai ab Acrifo rege Argiuorum: Abantis filio. Ouid. li. 5. Metamorph. Acrifonias Præcus possederat arces. Abantæi, & Abantiadæ, ab Abante Argiuorum rege, patre Acrifij Ouid. lib. 15. Nuper Abantæis templo Iunonis in Argis. Thyestæi à Thyeste. Mycenæi à Mycenis vrbe, Ouid. in Epist. Briseidis: Nulla Mycenæi sociasse cubilia mecû Iuro. Menelaëi, à Menelao. Phoronidæ, & Phoronæi, à Phoroneo Inachi filio, & Argiuorum rege. Statius lib. 2. Syl. Iſi Phoronæis quodam stabulara sub antris. Persæi, à Persæo Acrifij nepote. Statius lib. 1. Theb. Persæos alter in agros Scinditur. Danaæi. Idem: Tunc sedet Inachias vrbes, Danaæaq; regnâ. Dolopeij à Dolopibus Græciæ populis. Val. Flac. Vidisse putant Dolopeiâq; busta. Iasidæ, ab Iasio Argiuorum rege. Tantalidæ à Tantalo. Achillei & Achillidæ, ab Achille.

Græcia, Achaia, Dulichia, Hella, Idem.

Galli, Gallicani, Galligenæ, Galatæ, Sequanici, Sequanidæ.

Garamantes, Garamantici.

Gigantes, fratres Phlegræi, Titanes.

Gogon, Medusa.

Gratia, Charites.

Gogoris, Habis.

Gades, Gadera, Cotynusa.

Hispani, Iberi, Iberici, Iberiaci. Verg. lib. 7. Tyrrenidq; boues in flumine lauit Iberas. Sidonius: Terrarum indigenas Ibericarum. Syllius lib. 12. Omen Iberiacis victa Carthaginæ terris. Beticolæ, & Betygenæ. Syllius lib. 1. Beticolâq; viros spatis agitabat iniquis. Idem lib. 9. Betygenâq; viri celsus media ipsa coercet. Hesperij, Tartessij, & Tartessiaci à Tartesso vrbe Gadibus vicinâ.

Hispania, tellus Tartessie, Iberia, Idem.

Hyrcani, Caspij.

Hyades, Sueclæ.

Heraclea, Syris, Trachin, autor Plinius.

Italia, Hesperia maior, ab Hespero Atlantis fratre. Oenotria ab Oenotro rege Sabinorum. Verg. lib. 1. Est locus Hesperiam Graij cognomine dicunt, Oenotrij coluere viri, nunc fama minores. Italiâ dixisse ducis de nomine gentem Idem lib. 7. Hinc Italiæ gentes, omninq; Oenotria tellus In dubiis respõsa ferunt. Latini, quod idem Saturnus latuerit, Arma Iouis fugiēs & regnis exul adepris. Verg.

Vergil. lib. 8. Latiumque vocari Maluit, his quoniam latuisset tutus in oris Saturnia à Saturno. Ouid. lib. 1. Fast. Inde diu genti manfit Saturnia nomen. Dicta quoque est Latium terra latente deo, Terra Aufonis, & Aufonia, ab Aufone Vlyffis filio. Ouid. lib. 2. Fast. Captaque erat lyricis Aufonis ora sonis, Terra Italus. Ouidius lib. de Ponto: Mœffis que cadentes. Excepit lacrymas Italus ora genis.

Itali, Italidæ, Italici Ouidius lib. 14. Littore in Italico Messenia mœnia contra Laurentes, Launij, Laurenti, Tyrrheni, Laurentij, Latiales, Aufones, Aufonij, Aufonidæ Lucanus lib. 9. Grata vice mœnia reddent Aufonidæ Phrygibus.

Infernus, Infernalis, Auernus, Auernalis, Tartareus, Herebæus, Plutonium, Cocytius, Acherusius, Phlegetôræus, Stygius, Acherontæus, Lethæus, Orcus.

Indi, Indici, Gangetici, quod propè Gangem habitent. Syllius lib. 3. Hinc laxos arcus olim Gangetica pubes sumittet. Dicuntur etiam Nysæi, à Nysa vrbe Indiæ. Idaspæi, ab Idaspe. Sidonius: Frægat Idaspæas aries impactus Erithras.

Illyrici, Illyrij, Taulantij. Syllius lib. 15. Quaque per Illyricum Taulantius incola lirtus.

Iranime, Ænaria, Pythecusa. Autore Plin. Ænaria, à statione namum Ænæ. Hodie vocatur Ichya.

Indei, Iudaici.

India, terra Gangetis, terra Euphratis, Euphratidis. Sidonis. Ripa Euphratide vix putat tuendam.

Iliad, insula, Æthala.

Iphigenia, Iphianassa. Lucretius: Iphianassa turparum sanguine scedè.

Iason, Aefonides, ab Aefone patre.

Lydi, seu Lydij populi maioris Asiæ, aliter vocantur Mæonij, Mæones, & Mæonidæ. Vergil. lib. 8. O Mæoniæ delecta iuuentus. Idem lib. 11. Ducis exemplum euentumque secuti Mæonidæ incurunt. Item & Mæonici. Ouid. in Epist. De ianyræ. Mæonicas inter calathu tenuisse puellas. Ethrusci & Tyrrheni, quoniam Tyrrhenus Atys filius colonos ex Lydia duxit in Italiæ regionem, que nunc vocatur Ethruria. Gygei, à Gyge rege, vt Cræfij à Cræfo Statius lib. 12. Si patrium Marathona metu, si tectâ lenast Cræfia.

Lydia vocatur Tyrrhenia, Mæonia. Ouid. lib. 14. Concurrît Latio Tyrrhenia tota.

Laconia prouincia in Pelopponesso, aliter vocatur Oebalia, & Tanaris à Tanaro promontorio. Ouid. in Epist. Paridis: Tanaris est classis terra petita meæ. Idem in Epist. Helenæ. Excepit porta Tanaris ora suo.

Lac-

Lacones ipsi, seu Laconici vocantur Oebalij, & Oebalida. Ouid. lib. 1. Fast. Procinus Oebalij retulit arma Tari. Statius lib. 5. Theb. - Ambiguo visus errore lacessunt Oebalidæ gemini. Therapnæi à Therapnis vrbe Laconicæ patria Helenæ. Ouid. lib. 5. Fasto Prima Therapnæo feci de sanguine florem. Tænarij, & Tænariidæ, à Tanaro promontorio.

Libya, terra Libyssa. Idem lib. 9. Terræque in fine Libyssa.

Libyci, Libyffini. Marmarici, à Marmarica regione Africæ. Syllius lib. 3. Marmaricis ales populis responsa canebat. Nasamonij, & Nasamoniaci, à Nasamonibus populis Libya.

Liguria, ora Ligustica idem.

Lycij, Pataræi, quoniam Patara est vrbs Lyciæ. Statius libro 1. Theb. Seu te Lyciæ Pataræa niuosis Exercent dumeta iugis.

Locreses, Hesperij, Ozolæ.

Lucani, Tanagræi, à Tanagro fluuio Lucaniæ. Statius: Tanagrarumque Phalantum.

Latini, Faunigene. Syllius lib. 8. Faunigenæ socio bella inuafere Sicano.

Lucifer, Veneris stella, Phosphorus, Cythereus ignis. Syllius lib. 12. Haud secus Oceano rediens Cythereus ignis. Vesper, Vesperugo, Hesperus, Sydus Veneris.

Lacedæmones, Lacedæmonij, Tyndarei, à Tyndaro rege Oebalidæ, & Helenæ patre. Vnde & Syllius Tarentum vocat Tyndariû. Spartani, Spartiaci, Spartiatæ. Sidonius: Spartiatæ rupium variarum posuere crustas.

Lacedæmon, Sparta. Idem.

Ligures, Ligustici, Ligustij, Genuenses. Idem Sidon. Qui Ligustis, Euganeisque montibus oriebantur.

Lipara insula, prius Longonis, & Meligunis vocabatur. Autor Plinius lib. 3. cap. 8.

Leucadia, peninsula, prius vocabatur Neritis. Idem autor.

Lucretia, Parisij, idem.

Mantumij, seu Mantoi, dicti sunt à Manto Cyresicæ filia: Aliter vocantur Bianorei, & Bianorida, à Bianore Mantus filio, qui aliter vocatur Ocnus. Vergil. in Buc. - Namque sepulchrum Incipit apparere Bianoris. Ocnæi ab Ocnio filio Mantus. Stroza filius: Orbita ab Ocnæis euexit ad astra lacunis Minciadæ & Mincigenæ à Mincio fluuio propinquo. Pontanus: Vos Minciadæ vos, ô mihi manes, Este boni.

Molossij, Epyrotici, Chaonij, Leucadij, Idem.

Mysij, Theutrantæi, Theutrantij.

Messeniij, Pylij.

Meg.

Megarenſes, Megarici, Lelegij. Ouid. libr. 8. Meta. Interea Minos
Lelegia littora vaſtat.

Mercurius, Hermes.

Macedones, Pallenæi à Pallene vrbe, vbi geſta eſt Gigantoma-
chia. Stat. lib. 4. Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos.

Mediolani, Mediolanenſes, Inſubres. Placet hic obiter aperire
etymum dictiſonis huius Mediolanum. Nam non temere reperias,
qui hoc edifierat. Certum eſt imprimis urbem hanc à Gallis cõ-
ditam: cuius fundamentis iaciendis dum excavarëtur foſſæ, feruit
in terræ viſceribus inuentam fuſſe (mirum dictu) ſuam dimidia-
tim lanatam, à quo portento inditum ſit Mediolanæ vrbi nomen:
ad quod alluſit Claudianus de nuptiis Honorij & Mariæ ſcribēs:
Cõtinuò ſublimè volans ad mœnia Gallus Conditæ, lanigeræ ſuis
oſtẽtantia pellem Peruenit. Item Sidonius, Rura paludicola rem-
nis populofa Rauennæ, Et quæ lanigero de ſue nomen habet.

Meſſana, Zanclæ.

Marſi, Celenæi, Statius lib. 2. Theb. Fœda Celenæa committere
prælia buxo.

Mare rubrum, Erithræum.

Miletus, Lelegis Phitiuſa, Anaſtoria. Autor Plinius.

Mars, Mauors, Marſpiter, Gradiuus.

Minerva, Pallas, Athena.

Muſæ, Camœnæ.

Neapolitani, Parthenopæi.

Neapolis. Parthenope, Eubois. Statius lib. 1. Syl. Nitidum conſur-
gat ad æthera tellus Eubois.

Nafamones, Naſamoni, Naſamoniaci.

Normani, Neuſtrici.

Normania, Neuſtria.

Neptunus, Enno ſigæus.

Niobe, Tantalus à Tantalopatre.

Nilus, Melo.

Naxos, Dia. Catullus: Namq; ſuëtifono ſpectas littore Dix.
Orientalis. Eoi, Auroræ populi: Memnonij à Memnone Auroræ
filio. Nabathæi, à Nabathæa regione. Ouid. libr. 1. Meta. Eurus ad
Auroram, Nabathæaque regna reſceſſit.

Occidentales. Occidui. Ouid. Veſper & Occiduo quæ littora Sole
tepeſcunt Tarteſij à Tartefſo vrbe Gadibus propinqua. Ouid. li-
14. Preſſerat occiduis Tartefſia littora Phœbus. Tartefſiacci. Syl-
lius lib. 6. Iam Tartefſiaco quos ſoluerat æquore Titan, Heſperij.

Pariſi, parthici Achæmenij, & Achæmenidæ, ab Achæmene re-
ge Ouidius lib. 2. Metam. Rexit Achæmenias vrbes pater Orcha-

mus

mus. Arſacidæ, ab Arſace primo Parthorum rege. Luca. lib. 1. Plus
illa vobis acie quàm creditis, actum eſt Arſacidæ.

Phaethontides, Climeneides, à Climene matre, Heliades à patre
Sole qui Helios Græcè dicitur. Oui. ad Liu. Sic fleuit Climene, ſic
& Climeneides altæ.

Phœci, Phœcenſes, Phœaci, Cyrrhæi, Caſtalij.

Padus, Eridanus, Phaethontius amnis, à Phaethonte ibidem ſub-
merſo. Syll. lib. 7. Nunquam Phaethontius amnis Sanguinea pon-
tumi curuaſſet decolor vnda. padofa, Meſſanicus, Bodincus. Vide
cauſam horum nominum apud Plin. lib. 3. cap. 15.

Putcolani, Dicarchæi, à iuſticia adminiſtrationis. Syll. lib. 8. prole
Dicarchæa multo cum milite Graia.

Petrarogij, Petragorici.

Perſæ, Gazetici, nam Gaza Perſarum eſt opulencia. Sido nius: Vi-
na mihi non ſunt Gazetica, Chia, Falerna.

Pannonia, Pannonis.

Peſum, Poſidonia. A uxor Plinius.

Parca, deæ fatales, fata.

Phœnicæ, Pygmalionæi, A genoridæ.

Pella, vrbs Macedonia, Bunomus, Bunomea.

Parnafus, Larnafus prius dicebatur.

Penelope, Icaris, Icarotis.

Pirata, Cilices.

Pictones, Piſtæuſes.

Peloponneſus, A pia, Pelafgia, arx Helladis.

Romani, Romulei, Romuli, Romulidæ, Æneadæ ab Ænea: Iulæi
ab Iulo. Lucanus lib. 1. prygiique penates Gentis Iulææ. Latiales,
Romulares.

Scythæ, Scythici, Riphæi. Verg. lib. 2. Geor. Gens effræna virum
Riphæo tũditur Euro. Mæotici à Mæotide palude. Thermodõtei
& Thermodontiaci, à Thermodonte fluuio. Stat. lib. 12. Thermo-
dontiaco lætũ remeare triũpho Boryſthenidæ ab eiuſdem regio-
nis fluuio. Mæotij, Tanaitici, à Tanai fluuio. Sidõ. Telluris Tanaiti-
cum rebellẽ. Boſphorani. Idem: Plaudentes ſtupere Boſphorani.
Sarcæ, Aramei. Plin. lib. 6. Ultra ſunt Scytharũ populi Perſæ illos Sa-
cas vniuerſos appellauere à proxima gente, Antiqui Arameos.

Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris, Triquetra, Triquetris vo-
catur. Ouid. lib. 5. Meta. Vaſta Giganteis inieſta eſt inſula mēbris
Trinacris. Stat. lib. 2. Serm. Quid militibus promiſſa Triquetra.
Lucr. lib. 1. Inſula, quam Triquetris terrarum geſit in oris.

Siculi, Sicanij, Lilybæi à Lilybæo promontorio. Vergi-
lius lib. 3. Æneid. Et vada dura lego Iaxi Lilybæia cæcis Ennæi ab

Enna

Enna vrbe Lyparei, & Lyparétes, & Lypara insula. Sidon. Strabo sub Lyparentibus caminis. Taurominitani à Taurominio monte Sicilia. Arethufij, & Arethufæi, ab Aretusa fonte Sicilia. Syll. lib. 14. Erigitur subitas in spes Arethusia proles. Claudia. lib. 2. de Raptu: Quas Arethufæi latices, quas aduena nutrit Alpheus. Agatoclaei ab Agatode rege Sicilia. Syll. lib. 14. Hic Agatoclaei sedes ornata trophæis Æolij, Drepanitani, à Drepano promontorio iuxta Siciliam Sidonius: Agonem Drepanitanum Troianæ superstitiois imitari. Cataneniés à Catana vrbe Sicilia de qua Syllius lib. 14. Tum Catinæ nimium ardenti vicina Cyphœo.

Syrj, Palaestini, Oronæi.

Syracusani, Syracusij, Arethufidæ.

Scythia, Mæotis ora.

Samos, Parthénia.

Salamini, Salaminiaci.

Sabini, Sabelli, Sabellici, Samnites.

Sardini, Ichnusa, Syllius lib. 12. Inde Ichnusa prius Graiis memorata colonis Mox Libyci Sardus generoso sanguine fidens Hercules, ex sese mutauit nomina terræ. Sandaliores.

Strophades, Ploræ.

Symplegades, Cyanæ.

Syria Palaestina, Iudæa, Phœnicia.

Sardinij, Iolenfes.

Sarmatæ, Sauromatæ.

Troiani, Troës, Troici, Troiugenæ, Erichthonij, ab Erichthonio filio Dardani. Verg. in Culice: Vrit Erichthonias oriens nõ ignibus arces. Idem: Erichthonias prostrauit funditus arces. Idæi ab Ida monte. Ilij, Iliaci, Iliadæ, Æneadæ, Hæctorei, Hæctoridae, Dardani, Dardaniij, Dardanidæ. Sigæi, Teucri, Teucrigenæ, Phryges, Phrygij, Rhœthei, Pergamæi, Laomedontæi, Laomedontiadæ, Anchisæi, Anchisiadæ, Priamæi Priamidæ.

Troia, Teucrica, Ilion, Ilios, Dardania, Pergamus, *Troadæ*, Iliades, Teucrides, Dardanides: mulieres Troianæ.

Thessalici, Thessalidæ, Iolchiaci, ab Iolcho Thessaliae ciuitate. Vergil. in Cyri Regis Iolchiacis animum defigere votis, Melibœi & Melibæses, à Melibœa vrbe Thessalia. Pagasæi, à Pagasa vrbe. Ouid. lib. 7. Iamque freta Minia Pagasæa puppe secabant. Atratiij, Atracidæ, ab Atratio, qui magicas artes ibidè edocuit. Peneij, à Peneo fluuio. Ouid. lib. 12. Exigit Atracides, Peneiaq; arua pererat. Lapytheij, à Lapythis populis Thessaliae. Idem Ouidius: Et tum Lapytheia recta intrant. Pelethronij à populis eiusdem nominis. Peliaci, à Pelio mote. Ouid. lib. 1. Factori: Summâq; Pe-

liaci

liaci syderâ tangat apex. Pheræi. Sene. Pastor Pheræos Delius pascit greges. Amphrysiaci, ab Amphrytio fluuio. Stat. lib. 1. Syluarum Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsit. Pharsalij, Pharsalici. Lucanus lib. 6. Qua iuga deuexus Pharsalica porrigit Hemus. Hæmonij, Hæmonide, Magnessi, Magnesij. Hora. li. 3. Carm. Magnesium Hypolytem dum fugit abitinés. Valer. Flacc. lib. 6. Stant litore fixi Hæmonidæ. Larissæi à Larissa. Centauræi, à Centauris, Stat. Sperchiûsque minax centauræusque Lycormas. Lapythonij, à Lapythis. Idem Stadius: Confudere modos puerum, Lapythonia nympha. Ofsæi, ab Ofsa monte. Stadius lib. 12. Nec Ofsæi bello cedere bimembres. Pholoërici à Pholoë. Sidonius: Non sic Pholoërica môstra. Atque Pelerronios Lapythas Semelius Euan Misit. Æmathij, Philippæi, à Philippis campis Thessaliae. Lucan. Romanas acies iterum videre Philippi.

Thracæ, Thracij, Thraicij, Mantini, à Mantinis Thraciæ populis. Verg. in Cyri: Vos, ô Mætina, si quid de gæte venitis. Ismarij ab Ismaro mote Pangæi, à Pangæo Thraciæ promontorio. Ouid. lib. 3. Fast. Iamque erat ad Rhodopen Pangæaque flumina ventum. Odyssij à populis eiusdem nominis. Rhodopeij à Rhodope mote. Abderitani, ab Abdera vrbe Thraciæ. Marcial. lib. 10. Abderitanæ pectora plebis habes. Bistonis, Bistonij, Bistonidæ, à Bistone fluuio. Oægrij, ab Oægrio fluuio Thraciæ. Hinc Orpheus Oægrius. Ædoni, ab Ædone Thraciæ mote. Bosphorani, Bosphorei. Sidonius: Bosphoreis Elephas inglorius ora tribucis. Borysthenide, à Borysthene fluuio Thraciæ. Bapt. Pius: Mitior ad sæuos aura Borysthenidas.

Thracia, Byltonidis, Sythonis, terra Ædonis.

Thessalia, Hæmonia, Pharsalia, Æmathia, Æmathis, Thessalis ora, Driopis, Macedonia, Pyrrhea.

Tybris, Tyberis, Tyberinus, Albula. Ouid. lib. 2. Fast. Albula, quæ Tyberim merfus Tyberinus in vndis Reddidit.

Thebani, Echionij, Echionidæ, ab Echione Cadmi socio. Ouid. lib. 5. Trist. Viator Echionias si vir penetrasset in arces. Hiantij, & Hiantæis, Ismeni, Ismenidæ, ab Ismeno fluuio. Learchæi, à Learcho Athamantis filio. Ouidius lib. 6. Factorum: Mæsta Learchæas mater tumulauerat vmbra, Athamantæi, ab Athamante. Cadmeri, à Cadmo. Labdatij, & Labdacidæ, à Labdaco rege patre Laij. Stat. lib. 2. Thebaid. Labdatiumque ducem præmissæ consona nocte. Ogygij, Ogygidæ, ab Ogyge rege. Teumesij, à Teumeso monte. Stadius: Subit ere cauo Teumesia cornus. Eryphili ab Eryphile Amphiaræ vxore. Stat. lib. 4. Thebaid. Sic Eryphilos aurifatale penates Irrupit, OEdipodionij, OEdipodionidæ.

L

ab OEdipo rege Laij filio. Stat. lib. 7. Ast ego non proprio dicitur impono labori OEdipodionidas. Megareis. à Megara Creontis filia. Stat. lib. 12. Magno Megareia præceps arua cap: passu. Agenoridæ, ab Agenore patre Cadmi. Stat. lib. 12. Exanimis in terga re. ducit Pallor Agenoridas. Draconigena, à dentibus serpentinis à Cadmo satis, quibus nati sunt homines armati. Sidonius: Quæque draconigenæ portas non clauserat hosti. Eadem ratione vocantur Ophionij. Nam Ophis Græcè serpens dicitur Latine. Seneca: Cadmea proles atque Ophionis ciuis, Amphionij, ab Amphione.

Tyrj, Sarrani, Tyros, Sarra.

Tartessus, Carteia.

Tempsa, Temese.

Thusci, Ethrusci, Tyrrheni.

Taurus, mons, Imaus, Edigis, Paropanifus, Circius, Cambades, Pharphariades, Choatras, Oreges, Oroandes, Nyphates. Autor Plinius lib. 5. cap. 27.

Veneti, Eneci.

Zephyrus, Fauonius.

A V I V M N O M I N A.

Aquila, alitū regina dicitur, q̄ altissimè volat: idèque armigerū Iouis eam poëta vocant. Cōgreditur magnis animalibus, vt ceruo, cuius cornibus insidet, puluerulètas alas de industria cōcutiēs, vt visū & oculis præpeditus decidat in cursū, mortuūq; fiat præda. Ferūt Aquilæ pennā aliis etiā rebus cōfertam non putrescere Pullos suos probat ad Solē, quem si sustinere nequeant, vt degeneres excludit. Oppetit non senio, nec ægritudine, sed fame. Crescēs enim rostri superioris adūcitas impedit, ne cibū queat capere. Quū senuit, grauat̄ur eius pēnæ & oculi. Cui rei vt medeat, quærit fontē, calorē in se colligit, & sanatur. In fontē ter se mergit, eòq; modo redire fertur ad iuuetutē. Hinc psalmograph⁹: Re nouabitur vt Aquilæ iuuetus tua. Plutarch. in Mario scribit, Aquilā geminos tantū pullos parere. Propterea nōnulli mētum afferunt Muscū, q̄ scrip̄it Aquilā tres pullos parere, duos substrahere, & vnū alere. Aquilarū genera sex sunt, teste Plinio. Melenatos, colore nigricās, minima magnitudine, quæ sola aquilarum fetus suos alit, ceteræ fugāt. Cōuersatur in montibus. Secūdi generis Pigargus, albicatē cauda. Tertij Morphos, cui vita est circa lacus, nigerrima est aquilarū p̄minētiorē cauda. Testudines frāgit è sublimi iaciēdo: qua sorte periit Æschilus poëta. Quarti Perceptus vel Pernociterus, morans per lacus, specie vulturina, alis minimis, reliquis magnitudine antecellens, sed imbellis, & degener, nam succūbit coruo. Eadem ieiunæ semper auiditatis est, & querulæ murmu-

murrationis. Sola aquilarū exanima fert corpora: Ceteræ quū occidere, confidunt. Quintum genus Haliæetus ceruice magna, lata cauda, circū mare versatur. Sextū Gnelion magnitudine mediæ colore subrunilo, ratū aspectu. Reliquæ aues quas Aquila petit ad prædā, gregatim sæpenumero volant, vt resperis pennarum hoste excacēt. Nidificat in petris & arboribus. A meridiano tempore operatur & volat. Prioribus horis ignaua sedet, donec impleatur conuentu hominum fora. Eius pennæ mixtas auium pennas deuorat. Ex volatilibus nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconē, qui propterea eius oīa cōsecratur auiditate malefica.

Alcyones, aues septem diebus nidificant ante brumā, & totidem sequentibus pariunt. Duplex est earum genus: alium vocale, arundinibus insidens: alterum mutum, ampliore corpore. Antiqui eas Alcedones vocabant. Dies illi septem, quibus pariunt. Alcyonides & Alcedonia vocatur. Ouid. lib. 11. Meta. Pērg; dies placidos hyberno tēpore septem Incubat Alcyone pendētibus æquore nidis: Est Alcyō paulō maior passere, colore nigro, & cæruleo, qui Cyaneus vocatur. Dum procellosum est mare, si Alcyonū oīa obiciantur, inducunt tranquillitatem. Ferunt in super eas hanc à Ioue gratiam consecutas, vt in tempore sollicitudinis suæ serenos XIII. dies in hyeme accipiāt. Hinc Propertius tempestate vexatus eas alloquitur, & inuocat lib. 1. Et merito (quoniam potuit fugisse procellā.) Nūc ego desertas alloquor Alcyonas. Minores Alcyones canit in arundinetis: Collo sunt gracili & procero. Raro apparēt, nec nisi circa solstitia, & in bruma. In aqua oīa deponūt. Parturæ Alcyones nidū initar conchæ spinis incredibili duritia subtexunt, deinde ad mare deferentes, vndis imponunt, atque illis se constipantes, dū vehuntur, scētifi cant. Piscibus viuūt. Pariunt oīa quina.

Adon Græcè, nobis Luscinia dicitur. Calphurnius: Vocale lupere si turpis Aëdona bubo.

Agocephalus, auis est licene carens.

Alauda, plumam habet elatam in capite instar Galeritæ. Vnde & Galerita à Græcis dicitur Corydalus: vocabulo Gallico Alauda. Hanc Plinius & Tranquillus aiunt Legioni dedisse nomen, quæ Alauda vocabatur. De qua Cicero ad Atticū: Antonius, inquit cū legione Alaudarum ad urbem pergere, pecunias municipiis cōparare. Alaudarum duo sunt genera alterum terreum, cristatum, alterum gregale, minore corpore, & sine crista.

Apiastra, auis meruit nomen ab apibus comedendis.

Ardea, auis dicitur velut ardua, quod in sublime volat, Vergilius. Notatq; paludes Deserit, atque altam supra volat Ardea nubem. In mediis arenis tristis imbrem indicat, & etiam quum altior

volat. Luca. lib. 5. Quoq; aſa volare Ardea ſublimis pennæ cōſiſtē natati. Eius tria ſunt genera. Pulla natura ſagax & victus prouida, colore prauo. Reliqua duo pulchro. Ardeam Gaza Erodū vocat.

Asterias, auis eſt ex Ardearum genere, dicta à colore atrorum. Docilis eſt humanæ vocis, frequens in Ægypto.

Attigen, ſeu attagena auis Aſiatica inter cibos electiles quorundam nūmerata eſt, maximè, quæ in Ionia naſcitur, auctore Gellio. Hinc Attagen Ionicus vocatur. Plinius Attagen maximè Ionius celebratur, vocalis aliàs, captus verò obmuteſcens, quondam exſtimatus inter raras aues.

Achantis, auis eſt ſtridula quæ paſcitur ſpinis & carduis. Vnde & Carduellis dicitur. Verg. lib. 3. Georg. Lirto: àque Alcyonem reſonant, & Achantida dum i. Gaza Ligurinum interpretatur.

Accipiter, auis eſt rapax & prædatoria, dicta ab accipiendis aui- bus. De qua Martialis: Prædo fuit volucrum ſumulus, nunc aucupis idem Decipit; & captas nō ſibi mœret, aues. Imbelles volucres inſectatur, vt columbas, Aucupatur hæc volucris quadam ſocietate cū homine, maximè circa Amphipolim Thraciæ vbi homines ex ſyluis & arundinetis excitans aues, illi ſuperuolâtes deprimit. Captas cum iis diuidunt aucupes. Iones Cymindin vocat. Accipitrū genera xvi. ponit Plinius. Circo claudū altero pede proſperiri augurij nuptialibus negotiis & rei penuriam, Tritochè à numero teſtium, Buteonem Romani vocant. Eſalona Græci vocant, qui ſolus omni tempore apparet. Varius eſt omnium in præda modus. Alij nō niſi ex terra auem rapiunt. Alij circa arbores volitantem. Alij ſedentem in ſublīmi. Aliqui volentem in aperto. Accipitres Maſſiliæ humi ſœtificant, nec alibi naſcuntur. Nō comedit auium corda. Nocturnus accipiter Cymindus vocatur, rarus in ſyluis, minus interdiu vidēs. Bellum gerit interneciū cum Aquila. Odit hæc volucris & refugit radice ſylueſtris Aſparagi. Propterea aiunt tutas eſſe villaticas aues, ſi quis eam extruxerit in villa.

Anthus aquatilis eſt magnitudine Frigillæ.

Argatylis auicula eſt, nidum ſilis lineæ intexens aditu anguſto.

Anſeres ſtomacho ſunt calidiſſimo: Gaudent herbis riguis, & frigidis. Laurum non attingunt. Cor eorum olim fuit laudatiſſimum inter mēſarum cupedias. Scipio vel Metellus, aut vt alij malunt, Scſius, primus docuit anſeris iecur eſſe optimi ſaporis. Propter quod olim ſeruabatur in corte. Martia. lib. 3. Vagatur omnis turba ſordidæ cortis. Argutus anſer, gemmeique pauones.

Alectorides aues roſtro ſunt oblongo, curſu agili, hominē amā. Capiantur inter ſepes hortorum & vinearum.

Anas iuxta paludes parit, & ſtatim à partu aquas petit aquilam formidat.

formidat. Huius auis pectus tantū & ceruix gulæ dabatur. Mart. Tota quidem ponatur anas, ſed pectore tantum et ceruice ſapit, cætera redde coquo. Volat Anates protinus in ſublīme atq; è veſtigio cælum petunt, etiam ex aqua. Purgat ſe herba ſiderite, quā quid moleſtum comederunt. Anates Ponticæ venenis viuunt.

Apodes carent vſu pedum, ſpec e ſunt hirundinum, nidificāt in ſcopulis. Cœnuntur toto mari. Circuuoſtant naues. Nulla his requies, niſi in nido, aut pendent, aut iacent.

Aemaiopodes, aues ſunt aquatiles, peculiare Ægypto.

Æſalus auicula eſt, quæ ova corni frangit. Ouidius: Neſcius aſſumptis Priamus pater Æſalon alis.

Aluco auis eſt nocturna maior gallo gallinaceo.

Aſiones capiuntur ſaltatione quadam ridicula, quam ſcopā vocat. Mores ſunt nocturni, colore plūbeo, alis albo ſparſis, duabus pennis à cilis ad tempora pendentibus.

Auis incēdiaria dicta eſt, quod incēdiis naſcatur. Ea eſt inauſpicatiſſima. Propterea ea viſa vrbes quandoque luſtrata leguntur.

Bubo auis eſt feralis, debilis ad volatū, in cauernis lociſq; deſertis commorans. Noctu volitat ſolus. Deſerta incolit, deſolataq; & inacceſſa loca. Nō habet cantum vocalem, ſed gemitū Propterea viſus in vrribus ſuſpicionē affert, & portentū futuri mali. Quum Capitolium intraſſet, Sexto Papelio Iſtro, & L. Pediano cōſulibus, vrbs luſtrata eſt. Plumæ ſunt ei velut aures. Bubonis pedes vſti cū pulpagine herba auxiliantur contra ſerpentes. Eius cor impoſitū ſinſtræ māmæ mulieris dormientis efficit vt omnia ſecreta pronuntiet. Aiunt præterea ferētes ipſum in pugnam fortiores fieri. Item ſanguine pulli bubonis criſpari capillum. Cinis oculorum eius collyrio mixtus claritatem oculis facere promittitur.

Caladus auis eſt albi coloris.

Caprimulgi, aues ſunt maiores paulo merulis, eodem ſerē aſpectu quæ nec interdiu vident, nec videntur. Nocturno tēpore ſunt ſuraces, Dicuntur autem Caprimulgi, quod ſtabula intrent, caprarūque vberibus propter ſuccū aduolet. Qua iniuria vberē moritur, & capræ cæcitatem contrahunt.

Carduelis, auicula eſt capite rubro, alis luteis, albo nigroq; diſtinctis Semine carduorum paſcitur, vnde illi inditum nomen. Cardueles imperata faciunt. Auctore Plinio, nec voce tantum, ſed pedibus & ore pro manibus.

Caffia, auicula eſt quæ habitat & nidulatur in ſegetibus Feſtiuus eſt de ea apud Gellium lib. 2. cap. 29.

Cenchrus, auis eſt ex accipitrum genere, quæ aliter à tinnitu vocis appellatur Tinungulus.

Cercos auis est de genere accipitrum, altero claudicans pede, quā aliter Buteonem dici aiunt.

Cicina, auis est nocturna.

Ciconia lingua carent. Nutriuntur à Thessalis contra serpentes quos perimunt. Quoniam è loco veniant aut quò se referāt incò-
pertum adhuc est: è longinquo venire non dubium eodem quo Grues modò: illas hyemis, has æstatis aduenas. Parentes senio. cō-
fectos nutriunt insigni pietate. Propterea Ælianus ait eas deorū beneficio in quibusdam insulis conuerti in homines. Et Petronius Arbiter ciconiā vocat pietatis cultricē his verbis: Ciconia etiam grata peregrino hospita, pietatis cultrix, gracilipes, choralistris, Auis exul hyemis, titulus tepidi temporis. Nequitia nidum in cacabo fecit meo. Imago eius olim solebat insculpi in sceptris regū, quò eorum pietas & industria indicaretur. Veniūt Ciconiæ è longinquo eodem modo, quo grues. Abitura congregantur in loco certo, & sic comitata: vt nulla sui generis relinquatur, nisi fortè captiua. Certaturā in serpentes Origano herba se fouent. In Fidenate agro nidum non faciunt.

Circæa meruit nomen à circuitu quem facit volitans.

Coccyx auis nidulatur semper in nidis alienis, maxime palumbiū. Est de genere accipitrum, licet ad uncōs non habeat vngues. Procedit vere, ocellatur ortu caniculā. Aliter vocatur Cuculus. Interficitur à suo genere, mutat vocē. Parit singula oua, raro bina. Subiicit pullos, quòd sciat se inuisam cunctis auibus, ac propterea non fore tutam generi suo stirpem opinatur, ni se fellerit.

Coturnix aliter dicitur Ortygomētra à sono vocis. Hinc etiam Delos Ortygia à Coturnicum multitudine. Coturnicibus veneni semen gratissimus est cibus Propterea damnata sunt mensis, tū etiam propter comitiale morbum, quem solā animalium sentiunt præter hominem. Ad nos antè veniunt quam grues. Terrestres sunt potius quā sublimes. Nidulantur in segetibus aut gramineis locis. Austro non volant, aura tamen vehi volunt propter modicas vires, & pondus corporum. Quum redire volunt, comitarum sollicitant, ne quam rapiat accipiter. Eas vulgus nunc appellat Qualeas.

Curruca auicula est, quæ alienos pullos nutrit, suos esse putans. Fouet enim oua. Cuculi. Iuuen. Sat. 6. Tu tibi nunc Curruca places, sicut que labellis Exforbes.

Cygnis auis est cædida, maior anserē, arguta vocis, qui imminete morte dulcissimè cætat, & velut funus propinquū deplorat. Ouid. Sic vbi fata vocat vdis abiectus. in herbis, Ad vada Meadri concipit albus olor. Poëtæ fabulatur Cygnū fuisse amatorē Phaethōis,

postq; eius ruinā, mutarū fuisse in hęc volucrē. Mitis est, infestatur ab aquila, cui tamē fortissimè resistit. Habitat in locis amœnis circa fluuios. Frequēs est apud Caycū & Caustrū, vt docuimus in Cornu copyæ. Pythagoras opinabatur immortalē esse animā cygnis, ac propterea letari imminete funere. Sacri sunt Apollini, ob præstigiū finis. Mutua carne vescuntur inter se. De his Lucr. lib. 4.

Cypselus auis nidum facit ex luto in modum Cistellæ. Gypseli ab aliis vocantur Apodes. Nidificant in scopulis.

Catarractis, tuba apud Pliniū testis est, esse dentes oculosq; igneo colore, cætero candidas tradens. Duobus semper ducibus vtuntur: altero qui ducat agmen: altero verò qui cogat. Scrobes excauant rostro, inde crate cōsternunt & operiunt terra, quam prius egresserunt. In his fœtificant. Bine sunt fores omnium scrobibus Orietem spectant, quibus eunt in pascua, occidentem quibus redeunt. Auium exoneraturā subuolant semper, & contrario flatu. Eas habet insula, in qua tumularus est Diomedes. Hinc Diomedæas aues nonnulli vocant, cuius ædem pleno gutture & madentibus pennis quotidie perlunt, & purificāt. Propterea poëtæ fabulati sunt, Diomedis socios in earum effigies mutatos.

Chlorio, auis est viridis, magnitudine turturis, quæ hyberno tempore non delitescit, sed æstiuo per solstitium apparet, malè volat. Docilis est & ingeniosa, tota lutea.

Cynnamulcus auis Arabica, nidificat in furculis Cynnamis. Eius nidos accolat nisi sagittis & plumbatis iaculis disficere nequeūt, quod faciunt mercedis gratia.

Cliniam quidam clamatōriam dicunt, Labeo prohibitoriam. Apud Nigidium Subis, quæ aquilarum oua frangat.

Clorens auis est coruo inimica, cuius oua noctu exurit, vt ille huius. Commendatur fides & castitas *Cornicum* in matrimonio, Nam extincta cōsorte, alteri viduitas manet impolluta. Propterea antiquus in coniugiis vocabatur ad auspiciū concordie & pudicitie Nocturæ aduersantur cornices inuicemq; oua sibi suffurantur. Inauspicatae sunt garrulitatis: vnde Verg. Sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix. Volantes pullos aliquādiu pascunt. Inauspicatissima sunt fœtus tempore, qui accidit post solstitium. Nucum duritiam si rostro perfringere nequeant, in alrum volantes, in saxa & regulas iaciunt iterum ac sapius, donec quassatam perfringere valeat. Ardeolas amat. Cornicis cerebrum coctum, & in cibo coctum, remedio est ad cerebri & capitis dolores. Si cōtra aquā clāgones dederit perfundēs sese, pluuia præstigiū. Verg. Tu cornix plena pluuia vocat improba voce, Et sola in heca secū spatiat arena. *Corui* media ætate sitiunt, in cuius initio profluuiō ventris sunt

obnoxij, propterea tunc abstinet ab humore. Eorum oua profunde arandis capillis. Tauros inuadunt, & ex omni corpore oculos appetunt maximè. Humanam imitatur vocem. Vnde & in historiis Romanorū legimus fuisse Coruum, qui Romanum populum nominatum salutaret, maximè Germanicum & Drusum Cæsares. Martialis propterea Coruū salutatorem vocat. In regionibus fecundis gregatim volant: in sterilibus bini. In cibi & escæ penuria, parentes senio confecti pullos concerpunt. Hinc adagium: Mali corui malum ouum. Cameliontē occidunt, qui ne victoribus noceat, lauro infectū virus extinguunt. Cloreum oderunt, cuius oua suffurantur. Esalon quoque auicula eorum oua frangit. Generant ante solstitium. Egreduntur sexagenis diebus, Pariunt quinos, Ore coeunt Inauspicatum prælagium afferunt, quum gluciūt vocem, velut strigulari. Corui aquatici naturaliter caluent. Corui singuloru quodam latrantes, & se concutientes, si cōtinuauerint, ventos prælagiunt. Si verò captim vocē resorbebūt, ventosum imbrē.

Cinclos auicula est palmipes iuxta mare viuēs. Astuta est hec volucris & difficilis captu. Capta nihilominus subito mitescit. Culiū continuò mouet, debilis est posteriore corporis parte. Propterea quum non sit aptus congerendo sibi nido, incubat alieno. Hinc prouerbio, Cinclos dicimus pauperes.

Corydus vilissima est auicula, quæ quum non sit canora, strepit tamē utcunq; inter aues mutas. Hinc adagium natum, Inter indoctos etiam Corydus sonat.

Cissa auicula est imitatrix humanæ vocis.

Columbus propter genuinū timorem nidificat in summis locis. Fœtui plerunq; indulget. Vnde sacer Veneri esse creditur. Parientibus fœminis mares subueniunt, & oua incubant, quū illenqueunt, Bina pariunt oua, primum mas, deinde fœmina. Fidē seruant in matrimonio. Mutua semper illis ante coitum est exosculatio. Nihil illis fœcundius, quadragenis diebus cōcipiunt, interuallū tantum ad equinoctium facientes. Varro ponit duo genera Columborum, Agreste, quod in turribus & culminibus villarum habitat: Domesticum domi pascitur. Columbæ cōmunem seruat domum. Nec nisi cœlibes & viduæ relinquunt. Imperiosos mares, etiam iniquos fuerunt. Nam tunc suspiciō est adulterij, quāuis natura non sit. Tunc pleno guttore obmurmurant, & plerunq; rostro feriunt. Facta demum conciliatione sese osculantur. Aequalis utriq; sobolis amor. Hinc fœmina tardius ad pullos intrate oritur interdum castigatio. Quum bibunt colla non resupinant. Large bibunt iumentorū modo. Purgant se herba, quæ vocatur Helixine. Viuūt columbæ annis octonis. Legumina amat, quæ vocantur

tur Craca. Amicæ sunt pauonibus, aquilis & accipitribus odiosæ.

Chenalopec dicitur ex vulpis & anseris forma, audax in felem & aquilam, à quibus infestatur. Fœrus tāta charitate complectitur, ut aucupi obuium sese offerat, quò fugæ tempus præbeat suis pullis. Frequens olim fuit apud Britannos, & in mensarum deliciis.

Crex auis est pugnax & ad comparandum victum ingeniosa.

Certhia ingenio est audaci, voce clara, nidificat in arboribus.

Cerulea auicula est saxatilis, colore sui nominis & tenui rostro.

Collurio vescitur iisdē cibis quibus merula, capitur hyemali tēpore.

Cephus auis est multis operata plumis, exiguo corpore, quæ vociferatur paries. Hinc adagium, Cephus parturit, in eos qui magna pollicentur.

Drepans, auis est sine pedibus rarissimè apparens.

Epaps auicula est sordida & cristata, quæ alter à sono vocatur Vpupa.

Esalos auis est de genere accipitrum, quæ apparet omni tempore. Aliter vocatur Bureo: Infesta est coruo, cuius oua etiam frangit.

Egitus auicula est inimicitias cum asino exercens.

Eritacus auis est solitaria, quæ nūquam ferè in eodem saltu nisi vna reperitur. Hanc Gaza Syluiam & Rubeculam interpretatur. De hac ortum est adagium. Vnicum arbutum haud alit duos Eritacos: in eos qui eodem munere concorditer fungi nequeunt.

Falco auis est rapax & prædatoria, curuatis & aduncis unguibus, de genere accipitrum. Varij autem generis sunt Falcones: Est quem Britannicum vocant, aquila: magnitudine, capreolos inuadens. Alium vocant Gyrofalcum, à gyro & circuitu, quo in minores vitur, ut eas agat in prædam. Tertium Montanum. Quartum Peregrinum cuius generis Falcones nidificant in altis montibus. Quintum Gibbosum, quòd breuitate colli, & alis eminentibus, insignis gibbo videatur.

Ficedula nomen sumpsit à ficibus quibus vescitur. Martialis: Quum me ficus alar, quū pascar dulcibus visis, Cur porius nomen don dedit, vna mihi? Formam & colorem mutant ficedula. Hoc solum nomen habet autumnò, Postea Melanchorphi vocantur.

Frigilla dicta est à frigore, quo cantat & viget, æstate moratur in locis calidis, hyeme frigidis.

Falica auis est aquaticilis degens prope stagna & lacus. Nomen sumpsit à fuluo colore. Paulo maior est columba. Pullos aquillæ ante tempus exclusos nutrit. Matutino clangore tempestatē præfagit, & quum ludit in littore. Verg. lib. i. Georg. Quumq; marine In sicco ludunt fulicæ.

Galerita plumam habet in similitudinem galeri, vnde & nomē

sumpsit. Ea assa & in cibo sumpta colli vitium efficacissimè sanatur. Autore Plinio.

Galgulus auis est, quam si inspexerit affectus morbo comitiali, sanari dicitur. Contrà verò auis emori. Alitur ligno, frequens est in Peloponneso.

Gallus nuntius est lucis, Latonæ charus, quòd ei parienti affuerit. Mortua scemina oua incubat, gloriam sentit, noscit sydera, incubitum cum sole imperitat suo generi, & regnum, in quacunque domo fuerit, exercet. Certant inter se galli studio gloria: Camunt in victoria, & se principes testantur. Victi occultantur, lucèq; & hominum aspectum refugiunt. Gradiuntur alta ceruice, & elatis cristis. Cœlum crebro aspiciunt, in sublime falcatas erigunt caudas. Terrori sunt leonibus. Vnde Lucretius: Què nequeunt corà rapidi constare leones, Inq; tueri, ita continuo meminere fugati. Nimirum, quia sunt gallorum in corpore quædam Semina, quæ quum sint oculis in missa leonum, Pupillas interfodiunt acremq; dolorem Præbent, vt nequeant contra durare feroces. Pugnacissimi galli olim nascebantur apud Tanagram, & Rhodum. Secundus honor fuit Melicis, & Chalcidicis, teste Varrone Nobiles quondã habiti sunt in auguriorum obseruatione. Victoriam Bœotius aduersus Lacedæmonios prælaguerunt quū tota nocte cecinissent. Castrati desinunt canere. Pergami omnibus annis gallorum, ceu gladiatorum, spectaculū publicè edebatur. Plinius scribit Alectorias gemmas repertas fuisse in ventriculis Gallinaceorū, cristallina specie, & magnitudine fabæ. Gallinacci non attinguntur vulpibus, qui iecur eius animalis ederint. Acini Ligustri sanant Gallinaceorum pituitas. Sacri sunt Soli, cui venienti assurgunt, quo cum eunt dormitum, vt diximus. Contra serpentes & miluos pro gallinis dimicat. Vnicus gallus sufficit multis gallinis. Huius naturam scite admodum & ingeniosè describit Plotianus in Rust. dicens: Adde gregem cortis, cristatarūmq; volucrem, &c. De gallis item & gallinis vide Varronem lib. 3. de re Rust. cap. 9.

Gallinarum varia sunt genera. Cortales, quæ corte aluntur. Rusticæ similes sunt ferè villaticis, quæ decipiuntur ab aucupe. Numidicæ, variis sparæ plumis, aliter vocantur Meleagrides à Meleagri tumulo, quas pœtæ fabulantur ex filiabus Oenei (qui Meleagri fuit filius) mutatas fuisse in has volucres. Albertus Magnus scribit, Gallinam fuisse apud Macedones, quæ duo de viginti oua fecerit, & ex quolibet eorum duos susceperit pullos. Aiunt Gallinas nò posse interfici ab aspidè, quo die ciminū animalis foetidissimi comederint. Villaribus Gallinis religionè inesse scribit Plin. Nā inhorrescunt edito ouo, selèq; excutiunt, & circūactè purificat, aut festuca

stuca aliqua sese & oua lustrat. Gallinas saginare Deliaci cœpere. Vndecim annis ante tertium Punicum bellum lege C. Fannij cōsulis interdictum est, ne quid volucrum in cœnis proponeretur, præter Gallinam vnā, quæ nò esset altis. Gallinis inimicissima est pituita, maximè inter mœstis & vindemiæ tempus. Pipire est gallinarum, vt bouum mugire.

Grues æstate aduenæ æthera tranant trianguli figura. Lapides pedibus librant cōtra viā vëtorum. Gerunt bellum cum Pygmæis. Ducè què sequatur eligunt. Habent & in extremo agmine dispositos, qui vicissim acclament, ne qua deesse videatur: item qui gre gem voce contineat. Ex his nonnullæ excubias agunt nocturnas, lapillum pede sustinentes, qui lassus somno decidens indiligenti sono coarguat. Ceterè dormiunt, capite subter alā cōdito, alternis pedibus insistentes. De his Lucan. lib. 5. Strymona sic gelidum bruma pellète relinquit Portræ te Nile grues, &c. Ceterū grues silentio volates per subline serenitate prælagiunt. Festinates verò, répestatem. Ferunt eos nullis omninò laboribus delassari, qui ne uos ex alis & cruribus gruis habeant. Purgat se grues iūco palustris. Dicuntur aliter Naupliadæ volucres, & Palamedis aues: quoniam Palamedes Nauplij filius ex earū ordine tres literas reperisse fertur.

Glottis quam Gaza Lingulacæ vertit, lingua exerit. Quum peregrinatur, ducitur pœnitentia in volatu propter laborè. Reuerti demū in comitatā piget, & sequi. Nec vnquam plus vno die cœpto volatui insistit, & in pximo hospitio cōsedit. Verū inuenitur alia antecedente anno relicta. Simili modo in singulos dies, inq; Plin.

Graculi coluntur in Lemno propter locustas, quarum exitio, occurrunt aduerso volatu. Loquaces sunt, & obstreperi. Gracula annum fastidiū lauri folio purgat. Graculi serò à pabulis recedentes hyemè prælagiunt. Graculus ab Aristotele vocatur Coracias à cornina nigredine, rostro tamè rutilo. Docilis est & facile manuscēs.

Gavia volucris est littoralis colore cinereo, nidificans in petris. *Gryphem* habet India, quadrupedem volucré recuruis vnguibus, dorso nigrum: priori parte purpureū, alis albicantibus ore aquilino, igneis oculis, difficilè captu, nisi rapiatur pullus & inuolucer. Nidificat in altis mōtibus. Cōgreditur cuius ferè animalia. Equis infestus est maximè. Aurum fodit apud Bactrianos in desertis locis, & propè accedentes abigit. Nidos ex eo sibi texit. Ad quod arripiendum numerosæ hominè turmæ simul eunt magno suo periculo, Superat elephantos & dracones, & omnia animalia, præter Tygri dem, quam propter leuitatem nequit arripere.

Hirundines auiculæ sunt loquaces, & garrulæ, quæ auersa cœlit, præter naturam cæterarum auium. Deficiente Luna imbre sese perfun-

perfundunt & humi obuoluunt, donec materiam repererint, quam nidum sibi sternant. Quinque numero pariuunt, quos magna nutrit æquitate. Nam portionem singulis alternant, & distribuunt, habita ætatis ratione. Incipiunt enim à primo sensim ex ordine continuatè ad minimū natū. Si viderint pullos suos non sat molliter iacere lanā ab ouium dorso exerūt, & iacentibus substernūt. Quinetiam excæcatis herba quadam visum restituit. Aristoteles ait esse albas in Samo insula quibus excæcatis lumē iterū restituitur. Cecinna Volater. comprehensas Hirundines, nuntias belli mittebat amicis in nidum pristinū redire solitas. Hybernis mensibus discedūt Hirundines. Solæ ex his quæ aducos non habent unguis, carnibus vescuntur. Thebas non subeunt, quod urbs illa sæpenumero capta sit. Constructos luto nidos stramento roborat. Inopia luti puluerem aqua pennis madefactū spargunt. Nidū ipsum mollibus floccis & culmis consternunt. Pullos excrementa magna mūdicia egerunt, sunt nonnullæ, quæ ripas excavat, & in terra fortis cant. Non sunt obnoxia rapinis ceterarum auium. Ex volucribus indociles sunt Hirundines, ut ex terrestribus mures. Bis anno parit. Oriuntur ante delphini ortum. Nam deprehensæ intereunt. Tempestatem præfagiunt, si iuxta aquā volitantes ipsa penna sæpe percutiatur. Chelidonia herbam inueniunt, qua oculis pullorum in nidovisum restituitur, etiam oculis. Hirundinē sub tecto ne recipias: Adagium est, quo monemur, ut à cōuentu & cōtubernio verboforū hominū cauamus.

Hybris, auis ex accipitrum genere, rarè interdiu apparet. Nam tunc modicè videt. Contra verò venatur noctu. Pugnatur cum aquila acriter adeò, ut ambæ mutuo assultu implexæ quandoque deferantur in terram.

Harpa, auis est bellum gerens cum Triorche.

Herodius, auis est littoralis frequens in Diomedæa insula. Vescitur conchis quas per calorem discuneatas inuenit. Blanditur Grecis aduenis, ut nonnulli volunt.

Ibis auis Aegyptia duplex est. Altera nigra, altera verò Ciconiæ propè similis, quæ serpentibus vescitur. Cic. lib. i. de Natura deorum: Velut Ibes maximam vim serpentum conficiunt, quum sint aues excelssæ, cruribus rigidis, corneo proceris, que rostro. Avertunt pestem ab Aegypto, quum volucres angues ex vastitate Libya vento Africo inuectas interficiunt, atque cōsumunt. Ex quo fit, ut illæ viuæ nec morsu nocent nec odore mortuæ. Eam ob rem inuocantur ab ipsis Aegyptiis Ibes. Hæc auis ad incitatem rostri per cæpartem se perluit, qua ciborum onera reddi solent.

Immusulum aliqui arbitrantur esse vulturis pullum. Massurius apud Plinium opinatur esse pullū aquilæ, priusquā albicet cauda.

Lago-

Lagopus auis pedes habet leporino villo, unde inditum illi nomen. Nam Lagos Græcè, dicitur lepus Latine. Cæcida est reliquo corpore, & columbarum magnitudine. Mart. lib. 7. Si meus aurita gaudet Lagopode Flaccus.

Larus, auis est nigra, habitans prope aquas, in quibus degit, ut etiam in terra. Voracis & rapacis est naturæ, latòque oris rictu. Hinc Larus hians, proverbio dicitur homo auiditatis nimia.

Lusciniam Græci Philomelam vocant. Hæc dum oua quodam velut sinu corporis & gremio fouet, spatiosæ noctis laborem assiduis fallit canticis. Verno tempore frōdescens arborū ramis dies xv. continuos persistit in cantu. Voica hæc auis paruo corpufculo, paruulūque faucibus varios emittit cōcentus, & diuersa carica, quæ tot exquisitis tibiariū tormentis ars hominū excogitauit. Hæc auis cecinisse fertur in ore infantis Stefichori. Concertat inter seruita morte finit sæpe vitam, spiritu prius deficiente, quam cætu. Iuniores versus accipiunt, quos imitentur. Audiunt discipulæ intentione magna, vicibusque recitat. Intelligitur in docente reprehensio & correctio. Durat hæc arguria xv. diebus. Æstu aucto, aliam habent vocem, non modulata aut variam. Mutatur & color hyeme non cernitur. Pariunt verè primo cum plurimū sena oua: Hæc & alia multa habet Plin. qui ingenium exercuit in luxuriosa tantillæ auiculæ descriptione. Idem aut, Cæsares iuuenes Luscinias habuisse Græco & Latino sermone dociles. Præterea meditantes in diem, & assidue noua loquentes, longiore etiam contextu.

Lix auicula est, colore vario, lingua serpentina, quam mensura quatuor digitorum porrigit, unguibus grandibus, & stridula voce. Hanc aliqui Torquillam vocant.

Mergus, nidificat in arbore veris initio apud mare. Tépestatem præuidens reuolat ex æquore, & ad litus cōtendit cum clamore. Verg. iam sibi tum curuis malè téperat vnda carinis, Quū medioceleres reuolat ex æquore mergi, Clamorémque ferunt ad litora.

Merula sola volat, & solitaria pascitur. Ex nigra ruffescit. Canit ætate, hyeme balbutit, circa solstitium muta. Bis anno parit. Turdum amat.

Merops auis est, quæ alio nomine vocatur Apialtra à comedendis apibus.

Meropes contra naturam ceterarum auium retro volantes feruntur. Rubentibus sunt cruribus, & ore prælongo. Genitores suos recōditos pascunt, pallido intus colore pennarū, supernè cyaneo, priori subrutilo. Nidificant in specu sex pedū desolā altitudine.

Monedula auis est auri & argenti furacissima, unde secundum aliquos trymum trahit à moneta, quam surripit, Aristoteles ponit

tria

tria eius genera, Graculum, Lupum, quæ parua est & parasita. Ter-
tiam palmipedem in Lydia, & Phrygia frequentem. Condit Mo-
nedula femina in thesauros cauernarum.

Motacilla anis, semper mouet caudam.

Miluus auium rapacissimus sectatur etiam cadauera. Mas in hoc
genere (vt Ælianus putat) non inuenitur. Fœmina austro aut Eu-
ro sese pandens concipit, & pullos parit. Insidiatur pullis galli-
naceis & Anserinis. Moliter volat. Latet hybernis mensibus, non
tamen ante discessum hirundinum. Plin. ait, Miluos solstitiis affici
podagra. Flagrant odio coruorum, & vulpium. Eorum iocinora
efficacissima sunt ad inunctiones omnium viciorum. De miluo,
Mar. lib. 9. Hinc prope summa rapax miluus in astra volat.

Memnonie aues quæ ad sepulchrum Memnonis apud Ilium quo-
rannis aduolant: speciem habet accipitrû, carne tamen abstinent.

Monticula auis longa cauda, nomen accepit à montibus, in qui-
bus habitat.

Noctua auis est inauspicata. Architreuius: Diuitibus supremus
honus, prænuntia fati Noctua præcedit. Hæc Pyrrhi cõtra Argos
copias mouentis insidit hasta, & sinistram ei portendit fortunam.
Non cernitur in Creta. Noctu videt, canit & volat sola. Ouid lib.
11. Si quando luce vagantem Noctis auem cernunt. Martianus Cap-
pella: An magis noctuidæ tibi traditur alitis vsus. Odiosa est cete-
ris auibus, in quas astuta vitur dimicatione. Nam maiore circun-
data multitudine, resupina pedibus repugnat, collectaq; in arcu,
rostris & vnguibus tota regitur. Ei auxiliatur accipiter, scedere
quodam naturæ, inquit Plinius. Nigidius apud Plinium testis est,
noctuas sexagenis diebus hyemis cubare, & noue voces habere.
Noctua in imbre garula tẽpestatem præfagit. Contraria est api-
bus, vespis, crabronibus, & sanguisugis. Eius cerebrû vel iecur cû
oleo infusum prodest auriculis. Frequentes fuerunt Athenis no-
ctuas. Hinc factum adagium, Noctuas Athenas mittere. In eos, qui
potentioribus, & nullarum rerum indigis aliquid mittunt.

Nocticornax, seu Nycticornax, nocturnus appellatur cornu. Hęc auis
nigra est, & sola clamat, habitatas domos refugit, desertas amat.

Onocrotalus auis est similis ferè cygno, quæ collum in aqua mergens,
spiransq; similem reddit sonum asinino ruditiui. Quicquid
comedit, in fauces congerit, diuque continet. Mart. lib. 11. Turpe
Rauennatis guttur Onocrotali. Onocrotalos habet Gallia septen-
trionalis oceano proxima.

Ophiomachus auis est dimicans in serpentes, vnde accepit nomen.

Oenanthe auis statos latebræ dies habet. Ex oriente Sirio occul-
tata, ab eiuudem occasu prodit.

Onis

Onis bubone minor est, noctuis maior, auribus plumeis eminen-
tibus Aionè Latinè vocant. Imitatrix alioqui auis, & parasita, &
quodâ genere saltatrix. Arripit quandoque lapidem ponduscula,
aut guttur arena replet, vt aduerso vëtorum flatu volet stabilita.

Orides similes sunt perdicibus, quæ per pinguedinem corporum
alis atrollere sese nequeunt. Quapropter quum videant se ca-
num latratibus obnoxias, delitescunt inter frutices.

Oenanis auis est magnitudine columbi, quæ capitur autumno.

Ortygometra est quam dicimus coturnicem, cuius vocem quum
sentiunt aucupes, parari discessum intelligunt.

Pelicanus vbi pullos suos necatos videt à serpentibus, latus sibi
fodit rostris, & educto sanguine vitam restituit mortuis. Hiero-
nymus: Pelicani (inquit) quum suos à serpente filios occisos inue-
niunt, lugent, seque & sua latera percutiunt, & sanguine excusso
corpora mortuorum sic reuiuiscunt. Volaterranus ait Pelicanum
esse, quem Plinius Plateam vocat. Est autem Platea auis aquatilis,
conchas deuorans, quas vbi calore ventris concoxit, euomit, vt
postea discuneatas comedat facilius.

Perdices aues sunt salacissimæ. Oua deperdunt mares, ne cura in-
cubatus Venerem impediatur. Ad aucupes accedunt velut deditio-
nem facturæ, vt pullis tempus præsentent ad fugam: quos vbi se-
curos videt, propriunt sese, eosque sequuntur, & voce acclamât. Fœ-
mina paritura stipulis & multa terra se circumuallat aduersus in-
fidias. Septimo die pullos excludit. Parit ova x v. Sacra est Ioui &
Latonæ. Paphlagoniæ perdices feruntur esse duplici corde, autor
Theophrastus apud Gellium li. 16. Perdices oui stragulum molle
pulvere cõtumulant, nec in quo loco peperere, incubât. Et ne cui
cõuersatio sit suspecta, nidos trãserunt & pullos. Capto duce to-
tius gregis, singuli facillè capiuntur, atque etiam circa cõceptum
fœminæ, cõtra aucupè fœmina exeunte, vt rixando abigat eum.
Si contra mares steterint fœminæ, aura ab iis flante prægnantes
sunt. Hiãtes autem extra lingua per id tempus astuat, & super-
uolâtium afflatu concipiunt, interdum voce tantum masculi au-
dita. Quod est argumētum maximi caloris venerei. De his maio-
ra multo Plin. Purgant sese lauro. Nullæ reperiuntur in Bœotia.

Phanicopterus auis est habens rubras pennas, cuius lingua præ-
cipui saporis esse docuit Apitius. Mart. lib. 3. Nomenq; dedit quæ
rubentibus pennis. Idem lib. 13. Dat mihi penna rubens nomen,
sed lingua gulosis Nostra sapit.

Pygargus, auis est de genere aquilarum, albicante cauda.

Picus auicula est ad uncis vnguibus arbores excauans, in quib. pul-
los educat. Sacer est Marti: vnde & Martius appellatur. Numera-
tur

tur inter auspicate aues. Pica dissimilis pico. Eodē die cōmutat voces. Nidificat in arboribus. Parit oua i x. Expressior est ei loquacitas, q̄ Pītao. A damat verba quā loquitur. Nec discit tantum, sed diligit. Emoritur victa difficultate verbi. Et nisi subinde eadē audiatur, memoria fallitur. Plinius ait, eas facilius discere, quę glande vescūtur, & quinos habent digitos in pedibus. Nulla tamē duobus primis vitæ annis. Omnibus lata est lingua quę sermonē imitantur humanum Mart. lib. 7. Pica salutatix si tibi Laus placet.

Porphyrio auis est rostro & cruribus prælongis & rubentibus, quæ auium sola morsu bibit. Omnem cibū aqua tingit quem pede ad nostrū veluti manu affert. Laudatissimus est in Comagena.

Ptyge auis rapax, noctu volitat, & venatur more aquilæ, cum qua plerunque dimicat.

Columbi viuunt ad annos xxx. Hyeme muti, vere vocales. Sunt autē syluestres columbæ. Nidificant in arboribus & sepibus. Duo sunt eorū genera. Vnum quod Vinaginem dicunt ab vsū Labruscæ. Alterum quod Torquatium, à torque quo videntur insigniti. Mart. lib. 13. Inguina torquati tardent hebetantque columbi, Nō edat hanc volucrem, qui cupit esse salax. Quā ad senectam venerunt spoliantur vnguibus. Pariunt post solstitia bis in anno oua ternæ, nec tamē duobus educāt. Palūbes incubat foemina post meridiē in marutinū. Cetero mas. Purgāt se Lauro, Hyeme abeūt.

Parra auis est inauspicata, quæ oriente Sirio nō apparet, donec occidat. De hac Hora. li. 3. Car. Impios parra recinetis omē ducat.

*Passer*es salacissimi sunt, & argutissimi, vita breuissima. Mares diutius anno non viuere argumentū est, quia nullus veris initio apparet. Nigrities quæ est in rostro, ætate incipit. Foemina longior paulō vita Martialis. Et arguto passere vernat ager.

Pauo concipit tertio vitæ anno, quod ferē varietate colorū induit. Viuit annos viginti quinque. Gloriosus est, & inuidus. Erecto penarū flabello seipsum miratur. Fimum suum resorbet. Homini vtilitati inuidens. Eius caro dura & concoctū difficilis. Samius Pauus (vtrūq; enim dicimus) numeratur inter cibos electiles. Expandit colores aduerso maximē sole, quia sic fulgentius radiat. Omnes oculos pennatū contrahit in acruum. Cauda annuis vicibus amissa pudibundus querit latebram donec renascatur. Pauonem cibi gratia primus occidit Romæ Hortensius orator. Ferunt Alexandrum Magnum pauone primum in India viso admiratum fuisse, & edicto cauisse, ne quis tam speciosum animal interficeret. Columbas amant multo pauones. Sacri sunt Iunoni.

Phœnicurus, auis est rubra cauda. Vocatur Erythacus hyeme. *

Pyralis auis est inimica turturi.

Phæ-

Phœnicem vnum in toto orbe habet Arabia, aquilæ magnitudinē, auri fulgore circa collum, cætera purpureū, cauda carulea, rostris pennis distincta, facie cristis ornata, & plumeo apice caput honestante. Quorundā est opinio neminem extitisse, qui viderit vescentē. Sacer est Soli. Viuit annos dccx. Senescens casta turisque furculis cōstruit nidum, quē odoribus replet, & super emoritur. Ex ossibus deinde & medullis nascitur vermiculus, inde fit pullus, qui priori funeri iusta reddens, totū nidum defert in urbem quandam Pachaiz, Soli sacrā, ibiq; in ara deponit. Plinius ait allatum fuisse Phœnicem in urbem Romā Claudij principis censura, anno vrbis dcc. Mart. lib. 6. alludit ad nidum huius volucris, dicens: Quod semper castiq; cynamoque. Et nido niger alitis superbæ Fragras. De hac Ouid. lib. 15. Vna est quæ reparat, seque ipsa reserminat ales. Assyrij Phœnica vocat: nec fruge, nec herbis. Sed turis lacrymis, & succo viuūt amomi, &c. Phœnicem Vergilius reparabilem vocat, vbi de animalium ætatibus loquitur, dicens, Alipedē ceruum cornu ter vincit: at illū Multiplicat nouies phœnix reparabilis ales. Viuacem Ouidius, nobilem Plinius, Pharitum Statius, Logæuum Claudianus, Gangeticum Ausonius, Assyrium Stroza.

Phycos humanæ vocis imitatores habet India. Virides sunt toto corpore, torque tantū miniato in ceruice. Quę accipiunt verba pronuntiant. Salutāt Imperatores. In vino lasciuī sunt, duritiā eadē habēt in capite, quā & in rostro. Quū loqui discunt, ferreo verberantur radio, aliter nō sentiūt ictus. Quū deuolūt, rostro se excipiunt, cui innitūt. Amici sunt turturibus. Plin. ait syluā esse Gagadem, in qua primū visi sunt Psyraci. De Psyraco Claudianus in Eutropiū: Qui vtrē inuitat pretio, traduntq; palato Syderas Iunonis aues, & si qua loquēdi Gnara, coloratis viridis defertur ab Indis.

Phasianæ aues, à Phasi Colchorum fluuiio sumpsērunt nomen. Geminas ex pluma aures submittunt, surriguntque. Pediculis instantur, & interimuntur quandoque, nisi sese puluerent. De his Iuuenal. Satyr. 11. Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens. Mart. lib. 13. Argoa primum sum deportata carina.

Phalerides aues sunt aquatiles in Seleucia Parthorum.

Phalacrocoraces peculiare sunt Balearibus insulis.

Pyrrocleres luteo sunt rostro, peculiare alpinibus.

Phoicus auis est harpæ contraria.

Paralus auicula gregatim volans colore cinereo.

Querquedula auis est semper in aquis natans. Aliter Sangualia dicitur.

Regaliolus, auis est de volatu cum aquilia discidens. Vocatur hoc nomine tanquam rex auium. Vocatur aliter Trochillus. Regalia-

M

lum aues diuersi generis disceperunt, pridie quam Cæsar intereficeretur manibus coniuuratorum.

Riparia auis nomen sumpfit à ripis, in quibus habitat. *Ruffiana* auis est similis perdici, rostro tamè lōgiore. Mart. Rustica sum perdidixid quid refert si sapor idè, Charior est perdidixid, si sapor illa magis.

Satyria auis est, quæ aliter Coruus appellatur.

Spinurnix auis est inauspicata, quæ alio noxe vocatur Incediaria.

Stritomellus auis aliter dicitur Marinus passer.

Strix auis est nocturna & inauspicata, quæ nomen sumpfit à stridore. Lucanus libro 6. Quod trepidus Bubo, quod strix nocturna queruntur. Horat. Plumamq; nocturnæ strigis. Hæc infantes noctu inuadit. Plinius ait nō esse fabulosum striges vbera infantium labris immulgere.

Struthio auis est grādi corpore & graui. Fœmina vocatur Struthio. Hieronymus. Penna autem Struthionis similis est pennæ herodij & accipitris. Sunt qui eundem esse velint cum Struthio camelo. Sunt autem *Struthiocameli* auium grādissimi. In Africa & Æthiopia altitudinem equitis equo insidentis vincunt, & celeritatè Pennas habent, cætero non sunt volucres, nec à terra tollūtur. Ungulas habent ceruicis similes, quibus dimicant bitulcas, & comprehendendis lapidibus vtiles, quos in fuga cōtra sequentes ingerunt pedibus. Quum colla in fruticibus occultarūt, latere sese existimant. Eorum auro propter amplitudinem vsu vasorum præbent. Naturaliter caluent. Soli autem palpebras habent.

Sangualem auem Massurius apud Plinium ossifragam dicit esse.

Sylla auis est, in cuius ventre reperitur Chlorites gemma herbae ei coloris.

Sturnis proprium est cateruatim volare, & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Plinius scribit, Cæsares iuuenes sturnum habuisse Græco & Latino sermone docilem. Hæc auis maculosa est, magnitudine merula. Vulgus Sturnellum vocat, Græcè vocatur Plarus.

Subis auis est, quæ aquilarum oua frangit.

Terraeuola auis est Alaudæ propè simill, præterquam quod apicem non habet in vertice.

Tragopanades auis maior aquila cornua habet curuata in temporibus, caput phœnicem, cæteras partes ferruginei coloris. Aliter vocatur Tragopa, ab arietinis cornibus. Hanc habet Æthiopia.

Trochilus auis Crocodilo amica, & obsequiosa. Nam sanguisuga linguæ eius hærentes deuorat. Aliter vocatur Regatulus. *Tro* auis, quæ aliter vocatur Onocrotalus. Cæcilius: Proh diuimortales vnde processit troo?

Turdus

Turdus in cacuminibus arborum nidificat luto. A coitu decem diebus oua maturescunt in vtero. Loquacissimi sunt, sed peculiariis surditas eidè ascribitur. Hinc adagium, Surdior turdo. Fertur hæc auis præcipui esse saporis. Horat. Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla. Inaffatus turdus cum Myrti baccis prodest Dysentericis, & vrinæ. Turdis color æstate circum collum varius, hyeme concolor. Frequentes sunt in Germania tempore hyberno. A gripina vxor Claudij Cæsaris turdum habuit imitantè sermones hominum, gratè Plinij. Turdorū si mus optimus est stercoreadis agris.

Turtures vere occultantur, pennamq; amittunt. Quū bibunt, colla non resupinat. Octonis, viuunt annis. Bis anno pariunt, oua plurimum terna. Pylalium volucrem oderūt. Pysytacis amicæ Purgant se herba quæ vocatur Helxine. Earum simū albugines extenuat. Turtur erepta compare semper gemit & castitatem seruat. Vergilius, Nec gemere aëria cessabit turtur ab vltimo.

Tinnungulus auis terret accipitres adeo vt eius vocem reformident. Propterea amatur à columbis.

Vlula auis est lactifona, & funebris, quæ ab vlulatu meruit nomen. Fel eius prodest ad albugines suffusiones, & caligines: adeps ad claritatem.

Vulpæ auis cristata, semper comoratur in fimo. Colorè, mutat, cristam habet plicatilem, Cor eius laudatur in lateris doloribus.

Vultur, seu Vulturius, auis rapax, tarde volat propter corporis molè. Caduera scctatur, & carne viuunt. Aiunt hanc auem cōcipere sine masculorum semine, & sine coniunctione generare, natosq; ex iis in multam ætatem procedere ac annum vsque centesimum. Clarè odoratu vultures: Nigri præualèt. Nidificat in altis rupibus, nidos nemo attingit. Fœtus ferè cernuntur bini. Vmbritius apud Plinium ait parere oua XII II I. Bideo præsentit futura cadauera. Fugantur vnguento. Comedunt semen Siferis. Auxilio sunt contra serpentes. Hermodorus Ponticus apud Cælium testis est, Vultures esse omnium animalium innocētissimos, quia nihil proprius attingant eorum, quæ ferant homines, plantæ, alar, Animantium præterea nullā interimāt, volucris quoq; vel mortuis abstineat, quodam cognationis intellectu. Præstat: simi habebantur in auguriis, vt indicat vrbis Romæ primordia. Euro gravidæ sūt. Membra tabida affectat. Catullus. Lingua exerta auido sit data vulturio. Quum experūt oua edere, aliquid afferūt ex Indico tractu, quod est tãquam nux intus habet, quod moueatur, sonumq; subinde reddat. Quod vbi sibi appo fuerūt, multos fœtus producunt, sed vnus tantū remanet, qui immusculus vocatur. Ferūt per quingenta millia passuum à vulturibus præsentiri cadaueris putorem.

M 2

Vespertilio sola volucrum animal parit, habetq; pro pennis membranam. Pullos nutrit lacte, vbera admouens, infantes amplectitur, secumq; deportat. Vnicam habet coxendicem. Culices amat in cibatu, sola volucrum dentes habet. Habet etiam mammas.

Vipiones appellantur minores grues.

Aues inauspicatae sunt, *Cornix*, *Coruus*, *Bubo*, *Noctua*, *Para*, *Auis incendiaria*. Quibus adduntur ex aliorum animalium genere diuerso, *pregnans canis*, *Lupa raua*, *foeta vulpes*, *mustella*, & *lepus*, *Horat. lib. 3. Car. Impios Parræ recinentis omen Ducat & prægnas canis*, aut ab agro *Raua decurrens lupa Lauinino*, *Fœtaq; vulpes*, *Rumpat & serpens iter institutum*.

Aues nocturnae sunt, *Bubo*, *Picus*, *Trogo*, *Cornix*, *Noctua*.

Avium aliquæ ambulant, vt *Cornices*: *Saliunt aliquæ*, vt *passeres* & *Merula*: *Currunt*, vt *Perdices*, *Rusticulae*: *Ante se pedes iaciunt* vt *Grues* & *Ciconiae*: *Aliae* expendunt alas, *pudentesq;* raro interuallo *quarunt*: *Aliae* tota latera *pandunt*. *Quaedam compressis pennis volant*: *Aliae* iaculantur *se in sublime*, *in rectum*, *in pronum*: *Aliae* videntur ab alto *cadere*: *Aliae salire*: *Avium* foecundiores sunt *fugaces* quam fortes. *Aquila* clarius cernunt quam homo. *Vulture* sagacius odorantur. *Liquidius* audiunt *talpae* obruta terra.

A V I V M E T A L I O R V M
animalium inimicitia.

Bellum inter se gerunt *Cornices* & *Noctuae*: *Milvus* & *Coruus*: *Aquila* & *Trochilus*: *Coruus* & *Chlorio*: *Noctuae* & *minores aues*. *Turtur* *Pyralis*, *Brenthus* *Phagrus*, *Mustella* *Cornix*, *Ichneumones* *Vespa*, *aquaticae* *Anates* *Gavia*, *Harpe* & *Triorches* *Accipiter*, *Sorices* & *Ardeolae*. *Egithus* *avis* cum *Afino*. *Vulpes* & *Nili* *Angues*, *Mustellae* & *Sues*. *Esalon* *Auicula* & *Coruus*. *Thoes* *Leones*, *Araneus* *Serpens*, *Leones* *Galli*, *Hyena* *Paradalis*. *Scorpius* *Scalabotes* *Vulpes* *Cygnus*, *Tauri* *Cornices*, *Canes* *Damæ* & *Lepores*, *Lupus* *Ovis* & *Capra*, *Equi* & *Gryphes*. *Delphinus* *Balana*, *Cestres* *Lupus*, *Muraena* *Cogrus*, *Elephates* *oderunt* *Murem*, *adeo* vt si *pabulum* in *praecipio* positum *contingi* ab eo *viderint*, *fastidiant*. *Bellae* & *cum* *draconibus* *perpetua* *discordia*. *Cameli* *odium* *gerunt* *naturale* *aduersus* *equos*. *Hostis* est *Elephato* *Rhinoceros*. *Mustellarum* *virus* *exitio* est *Basilisco*. *Aspis* *bellum* *habet* *cum* *Ichneumone*, *Ceruis* *pugna* est *cum* *Serpente*. *Lacertae* *inimicae* sunt *Cochleis*. *Leontophonium* *odit* *Leo*. *Balanis* *infecta* sunt *Oreæ*, *Cochis* *apertis* *insidiantur* *Polypis*. *Polypum* *lacerant* *Congri*. *Lupus* *marinus* *cauda* *praerodit* *Mugili*. *Prælium* est *Aquila* *cum* *Ceruis* & *Dracone*. *Cybindo* *cum* *Aquila*. *Scorpioni* *cum* *Stellionibus*, *Salamandre* *cum* *Telludine*, *Ranis*, *cum* *apibus*. *Formicae* *cum* *Sorice*, *Apibus* *cum* *Crabronibus*,

bus, *Apes* *infestantur* ab *Hirundinibus*.

Contra verò amici sunt *Pauones* & *Columbae*, *Turtures* & *Pfistaci*, *Merulae* & *Turdi*, *Cornix* & *Ardeolae*. *Oues* *Capris* *conueniunt*, *Palumbes* *Perdicibus*, *Larus* *Graculo*, *Harpa* *Miluo*, *Musculis* *Balanis*, *Columbae* *Tinungulis*.

A V I V M E T A L I O R V M
animalium voces.

Varij sunt *avium* *cantus*. *Gallis* *expergificus*, *Bubonibus* *gemulu*, *Vlulis* *querulus*, *Noctuis* *Stridulus*, *Cicadis* *obstreperus* *Hirundinibus* *perargutus*, *Lusciniis* *dulcis*: *Turdus* *trutilat*. *Sturnus* *psittat*, *cacabat* *Perdix*, *gratitat* *Anser*, *Turtur* & *Columba* *gemüt*, *Palumbae* *plausitât*, *Anates* *tetriniunt*, *Grus* *gruit*, *Cygnus* *drésât*, *Accipiter* *pipat*. *Mulvus* *lipit*, *galli* *cucurriunt*, *Gellina* *gracillat*, *pupillat* *pauo*, *Trusat* *hirundo*, *Aquila* *clâgit*, *Vultur* *pulpat*, *Crocitat* *coruus*, *Graculus* *frigular*, *glorator* *Ciconia*, *Passer* *pipit*, *Cuculus* *cucular*, *Cicada* *fritinit*, *Apes* *bôbilât*, *Bubo* *bubar*. *Stryx* & *Vespertilio* *stridêt*, *Noctua* *cucubat*, *Vlulæ* *vlulât*, *Regulus* & *Merops* *zinzilulant*. *Thomas Rhadinus* *de* *vocibus* *avium* *fic* *meminit*. *Philomela* *siquidê* *mille* *vocum* *discrimina* *côtexerat*, *Psittacus* & *Picalo* *quottu* *vario* *mentiebatur* *homines* *Cuculabat* *cuculus*, *zinzilulabat* *Regulus*, *modulas* *odis* *Merulus* *côcinebat*, *Parus* *tinnabat*, *Acredula* *mitilabat*, *Turdus* *aderat* *trutilans*, *Sturnus* *psittas*, *perdix* *cacabans*, *palumbes* *plausitans*, *Anser* *gratitas*, *Hirundo* *trinans*, *Ciconia* *glotorans*. *Coruus* *crocitans*, *Graculus* *frigular*, *pauo* *pupillans*, *Vultur* *pulpas*, *Accipiter* *pipans*, *Gaudebat* & *Cygnus* *drésare*, *Grus* *gruere*. *Turtur* & *Columba* *gemere*, *passer* *pipire*, *Milvus* *hiado* *lipire*, *Aquila* *clâgere*, *Anas* *tetrinire*, *Gallus* *cucurrire*, *Gallina* *gracillare*. *Quod* *ad* *cætera* *spectat* *animalia*, *Tygres* *rantant*, *Leones* *rugiunt*, *Lynces* *fremunt*, *Vrsi* *vncañt*, *Lupi* *vlulant*, *Frendent* *apri*. *Elephantes* *barriunt*, *Cerui* & *onagri* *glocitat*, *Tauri* *mugiunt*, *Equi* *hinnunt*, *Verrès* *quirritant*, *Aselli* *rudent* & *vaccant*, *Arietes* *blaterant*, *Oues* *balant*, *Sues* *gruniunt*. *Hircus* *mutit* *Lattæ* *canis*, *Vulpes* *gannit*, *Vagiunt* *leporis*, *Mures* *mintrant*, *Mustellæ* *dintrunt*, *Grilli* *grillant*, *Serpens* *fibilar*, *Rana* *coaxat*.

A V E S D E O R V M.

Halcyones, *Thetidis*. *Vergilius* *lib. 1. Georgic.* *Non* *repidum* *ad* *solem* *pennas* *in* *litore* *pandunt* *Dilectæ* *Thetidi* *halcyones*. *Columbae* & *Cygnus* *Veneris*. *De* *columbis* *propertius* *lib. 3. Et* *Veneris* *dominæ* *volucres* *mea* *turba* *columbae*. *De* *Cyigno*. *Stat. lib. 3. Syll.* *Molles* *agitat* *Venus* *Aurea* *cygnos*. *Horat. li. 3. Car.* *Et* *paphum* *unctis* *visit* *oloribus*.

Pauo, *Iunonis*. *Quid.* *lib. 1. met. de* *Argo* *centoculo*: *Arge* *iaces*.

quodq; in tot lumina lumen habebas, Extinctum est, centumque, oculos nox occupat vna. Excipit hos volucrisque suae Saturnia pennis Collocat, & gemmis caudam stellantibus implet.

Coruus & Cygnus, Apollinis. Ouid. lib. 3. Meta. Sed ales Sésit adulterium Phœbeus. Apollo apud Ouid. lib. 2. Fasto. Inca dixit auis, ne quid pia sacra moreretur: Stroza pater: Albus erat quondam volucris Phœbeia coruus.

Noctua, Mineruæ. Ouid. lib. 2. Fast. Et sine lite loquax cum Paladis alite cornix.

Picus, Martis. Ouid. lib. 3. Fast. Martia picus auis gemino prospite pugnant, Et lupa.

Aquila, Iouis. Syll. lib. 4. Donec Phœbeo veniens Iouis ales ab ortu, Verg. lib. 1. Æn. Ætherea quos lapsa plaga Iouis ales apertu Turbabat cœlo.

Phoenix, Solis. Manilius apud Plin. testis est, Phœnicæ in Arabia sacrum Soli esse. Claudianus de laudibus Sciliconis: Conueniunt Aquilæ, cunctæq; ex orbe volucres Vt solis mirentur auem.

Cataractas Plinius vocat aues Diomedæas.

Aues Palamedis sunt *Grues*, quoniam Palamedes ex earum ordine literas quasdam fertur inuenisse. Vocantur etiam *Naupliades* & Nauplio Palamedis patre. Politianus: Clāgunt Naupliades volucres & peruia pennis Nubila conscribunt.

ANIMALIA DIVERSA.

Iam scripsimus in Epithetis naturam equorum, asinorū, canū, leonum: ne quid tamen desit huic operi, aut pars vlla videatur manca repperimus: sed breuius multò.

Equi, vt ab his principium sumamus, bimi in vitroq; sexu concipiunt, sed pullos generat debiliores, quàm qui trimi. Equa fert vterum menses vndecim, & duodecimo parit. Columellæ placet, vt & maribus & fœminis concedatur admissura circa æquinoctium vernum partim vt reuoluto anno eodem tempore pariat, partim etiam quod hoc armentum libidinis furis maceratur, si prohibetur coitu. Fœminæ tanto cocundi ardore plerunq; mouentur, vt masculorum penuria Venerem sibi figurēt, versæq; ad meridiem hausto concipiant vento. Quod aiunt fieri in vltiore Hispania: Vnde Verg. li. 3. Georg. Scilicet ante omnes furor est insignis equarū, illas ducit amor trās Gargara, trāsq; sonantē Ascaniū, superant mōtes, & flumina tranāt, Cōtinuūq; auidis vbi subdita flāma medullis. Vere magis, quia vere calor redit omnibus, illæ Ore os versæ in Zephyrū stāt rupib. altis, Exceptæq; leues auras ac saepe sine vllis Cōiugis vtero gravidæ (mirabile dictu) Saxa per & scapulos & depressis cōualles D. ffugiunt. Plinius ait hęc rabiem mi-

tigari

tigari coma tonsa, Apuleius testiculorum amputatione. Pariunt equæ singulos, quandoque gemellos. Parituræ se erigunt, stantq; enituntur: quum tamen cæteræ quadrupes iacentes pariāt. Aristoteles equis vitam annorum xxv. ascribit. Plinius tamen ait mares ad annos xxxiii. generare, Fœminas gignere ad annos xl. Aristoteles sentit mares minus viuere quàm fœminas, quoniam debilitantur coitu. Cōtrā verò Plinius breuiorem fecit equarum vitam. Qui domi aluntur, minus viuunt, quàm qui in grege. Fœminæ finem crescendi faciunt post annos quinque, mares anno addito. Mares citius perficiunt in vtero, quàm fœminæ. Partu edito non statim generosa impletur equa, sed intermisso tempore. Dum peperit, carunculā quandā ex fronte pulli (quā Hippomanes vocant) deuorat, eoque deuorato pullum melius amat. Nam si alia equa priperet, partum ad vbera nō admitteret mater. Equæ plerunq; macrescunt desiderio pullorum absentium. Propterea demittendi sunt in eadem pascua quibus mater. Tanta est in hoc genere charitas, vt amissa parente reliquæ fœtæ educant orbem. Fœminæ gravidæ hyberno tempore, tecto cōtinendæ sunt non angusto, ne aliq; cōceptum elidat. Pullus postq; genitus est, terrā ante tridū ore nō attingit. Equi dentes habet xl. Dum bimus est & sex mensium, medij dentes & superiores & inferiores cadunt. Dū quartum annum attingit, deicētis dentibus caninis alij nascuntur. Intra sextum annum molares cadunt. Omnes septimo cōplentur. Senectute plus solito cādescūt, quū cæteris animalibus nigrescāt.

Plures sunt dentes maribus quàm fœminis: Vitæ sunt breuioris quibus pauciores, viuacioris quibus plures. Equi suas matres & filias superueniunt. Sunt tamen exempla, quæ cognatā libidinē eis odiosam esse doceant. Equi ducuntur gloriæ cupiditate: Nā victores exultant & victi dolēt. Camelum reformidant, adeò vt nec ei⁹ aspectum sustineret; nec odorem ferre valeant. Aquam amant turbulentam in potu, vt videre est: nam priusq; bibat, limpidam pedibus inturbāt. Quatriduanā sitim possunt tolerare, sed postea avidissimè bibunt. Fruge & herba vescuntur & potu pinguescunt. Exanimato eorū corpore nascuntur vespe & crabrones. Fœminæ caput affixum palo in hortis fugat erucas. Æthiopia pennatos equos generat & cornibus armatos. Fluuiatiles vocantur *Hippotami*. Quod ad eorum bonitatem spectat & generosam indolem. Varro probat equum breui capite nigris oculis, membris non confusis, naribus nō angustis auribus applicatis nō angusta iuba, crebra fusca, subcripsa, subtrenuibus seris implicata in dexteriorē partē eeuicis, lato pectore & pleno, humeris latis, ventre modico, lumbis deorsum versum pressis, scapulis latis, spina duplici, cauda ampla.

M 4

cruribus rectis equalibus, introuersis, genibus rotundis, vngulis duris, toto corpore venoso. Columella, Quum verò natus est pullus, inquit, cōseitum licet indolem ex istinare, si hilaris: si intrepidus, si neque conspectu nouæq; rei auditu terretur si ante gregē procurrit, si lasciuia & alacritate interdū, & cursu certaminis æquales exuperat, si fossam sine cōtactione transilit, pontem flumēq; trāscendit. Corporis verò forma constabit exiguo capite, nigris oculis, naribus apertis, breuib; auriculis, ceruice molli, lato pectore, grandibus armis & rectis, lateribus inflexis, ventre substricto, testibus paribus & exiguis, cauda lōga & secta, crispāq; mollibus & altis cruribus, rectisq; tereti genu, paruoq; neq; introfus spectante rotundis clunibus, scēminibus torosis, duris vngulis, cōcauis & rotundis, quibus coronæ mediocres superpositæ sunt. Sic vniuersum corpus compositum, vt sit grande sublime, erectū, ab aspectu quoque agile, & ex longo (quantum figura permittit) rotundum. Varij poetarum versus naturam & indolē generosi equi exprimētes citantur à me in Epithetis. Qui videre volet, habeat sibi.

Asinorum duo sunt genera: Feri, quos Onagros vocant; māfueti, vt nostrates. Viuunt aini exiguo pabulo, vt folijs, spinis, carduis, stramine. Tolerātissimi sunt plagarum, & penuriae. Propterea tardius deficiunt, quā vllum aliud armētum. Negligentiam custodis fortissimē sustinent. Laborē & famem patiuntur. Rarō afficiuntur morbis, apti sunt ferendis sarcinis, & oneribus. Propterea Columella merito ait eos ruri necessarios esse. Impatiētes sunt frigoris: Hinc Pōtus & Scythia, regiones frigidissimæ, asinis carēt. Tertio mēse coire incipiunt, vbi partus est ocyssimus, sed à trimatu legitimus, Asinæ singulos pariunt, nōnunquam etiam gemellos, parituræ lucem fugiunt, & tenebras querunt, ne ab homine conspiciantur. Viuunt annis xxx. & amplius. Fœmina viuacior est mare. Per ignes ad fœtus tendunt, quum tamen interpositū riuū contingere horreant. Propterea sicco tramite eunt ad potum, neq; pontes transeunt, quorum trabes dissecantē aquā deorsum ostētant. Ferulas amant, quæ cæteris iumentis præsentaneo sunt veneno. Pediculis carent: Ex mortuorum tamen cadaveribus gignuntur scarabei. Fœminæ si nō pepererūt, priusquam dentes amittant, quod solet accidere mēse xxx. sterilitas certa. Laborant morbo, quem Malidam vocant. Quod vltium in capite oritur. Asini Indici armantur cornibus. Asini secur inastitum comitia libus pdest, si ieiuni comēderint Cinis quoq; vngularum asinarum, binis cōclearibus potus comitiales ipsos adiunat, & eisdē strumas discipit. Asinini lactis potus adito melle, pdest disentericis, puocat & nitorem cutis. Propterea ferunt Poppeam Neronis vxorem eo lacte

ete faciem sibi peruxisse.

Canes fidelissimi sunt homini, vt multis exēplis docet Plin. Propterea Atheniēses Canē publicē alendū mandauerūt, q; in Æsculapij tēplo custos adhibitus cōpilantē sacra indicasset. Proēmphane canē habēt pro rege, motu eius imperia augurantes. Tēplum fuit apud Ætinā, quod soli custodiebāt canes, castē adeūtibus innocui, polluti verò infestissimi. Bestiā & furē prædicāt suo latratu. Dominos amāt, comitātur, custodiūt, excubāt pro foribus. Nomina sua & vocē domesticā agnoscūt. Itinera quamuis lōga meminer, magno memoriæ argumēto. Lacedæmonij hoc animal tēplis omnib; arcebāt, quod impurū sit, & palā coeat. Romani placādis canicūq; ardorib; ipsum immolabāt. Generosi sunt in primis Laconici, Arcadici, Locrenses, Iberici, Cretici, Molossici, Hyrcani, Indici, Elymaei, Melitæi parui sunt & dominis suis inter delicias. Inhumātur apud Molossos. Anni sunt eis partus, & ad pariēdū annua ætas. Gerūt in vtero sexagenis dieb;. Gignūt cæcos, q; quod largiore aluntur lacte, cō tardius visum recipiūt. Nō tamē vltra vicēsimū primū diē, nec ante septimū. Optimus est in fœtu q; nouissimus cere nere incipit. Mares quarto anno gignere incipiūt, scēminæ tertio vsq; in nonū. Postquā pepererūt coeunt nō ante sextū mēsem. Sunt quæ lxxii. diebus vterum ferant, quarum catelli xii. dieb; cæcutiūt. Tenētur libidine diebus ad summum xiiii. Lac earū crassū est, & crassius quā cætorū animalū, præterquā scrofe, & leporis. Fœminæ cōsidētes meūt, mares crurē potius elato. Parit canis quinq; aut sex, interdū duodecim. Nec mai nec scēminæ permittēda venus ante annū, quia si teneris cōcederetur, vires carperet. Quos volumus esse generosos, eos oportet nō educari alienæ nutricis vberibus, quia lac maternū magis prodest ad incrementū corporis. In canibus ætatis indicium dētes arguunt. Nā iuuenibus albi sunt & acuti, senibus nigri & obtusi. Viuunt annis xiiii. Mutāt dentes quos caninos dicimus. Canum alij sunt venatici, ad feras alij villatici, ad armētorum & villarū custodiā. Boni canes debēt esse formosi magnitudine ampla, oculis nigrantibus & raris, naribus congruetibus, labris subnigris, acutis dētib; & labro rectis, caprib; & auriculis magnis, & flaccis, crassis ceruicibus, & collo, internodiis articulorum lōgis, cruribus rectis, pedibus magnis, digitis discretis, vnguibus duris & curuis, talo fermentato, & molli corpore à summis scēminibus suppresso, spina neq; eminula neque curua, cauda crassa, latratu graui, hiatu magno, colore albo. Fœminæ debēt esse māmosæ, æqualibus papillis. Villatici debent esse neq; mitissimi, neq; nimis crudelēs, q; hi domesticos etiā inuadēt, illis facile adulētur fures. Degeneres sunt, q; caudā sub aliu re-

ſectunt. Inſeſtantur tribus morbis, angina, podagra, & rabie. Ra-
bioſi quicquid mordent in rabie vertunt. Rabies in eis cognoſci-
tur, quum porum & eſcam auerſantur, largam ſpumantemque pi-
tuitam naribus & ore proiciunt, toruè & ſolito triſtius intuetur,
in omnes paſſim ſine latratu irruunt, æquè feras, hominèſq; tam
ignotos, quàm familiares mordent, aquæ metu afficiuntur, vt ea
viſa pili plerunque inhorreſcant, & nonnunquam ex ea formidi-
ne emoriantur. Quo etiam metu afficiuntur ab iis demorſi. Eorū
autem rabies peſtifera eſt in primis homini. Sirio ardente. Radix
ſylueſtris roſæ (quam Cynorrhodam appellat) remedio eſt aduer-
ſus eorum morſum. Laborant & ſcabie canes, ſuntque pulicoſi, &
his ſcatent vermibus, quos Plinius Ricinos appellat.

Capræ dicuntur à carpendo, teſte Varrone, quòd virgulta carpāt,
& agreſtibus paſcantur fruticibus. Maleficæ ſunt fròdibus & arbo-
ribus, oliuæ maximè, q̄ ſi lambendo contigerint, depauerintque,
ſterileſcere faciunt, & enecant. A mant dumeta potius quàm ſitum
campeſtrem, aſperſiſq; locis & ſylueſtribus optimè paſcuntur. Nam
nec auerſantur rubos, nec offenduntur vepribus. Citiſſimè maximè
amant, Ocymū verò aſpernantur, q̄ inſaniā faciat. Altiòſæ ſunt, &
obnoxia frigori. Propterea melius ad hybernos exortus ſtabulā-
tur. Iuber Columella vt diligèſ pastor earu ſtabula quotidie cōuer-
tat, neque permittat ſtercus, aut humorè conſiſtere, lutūmve fieri,
q̄ cuncta hæc capris ſint inimica. Varro ait ſtabulū caprile lapide
aut teſta ſubſterni oportere, quò minus ſit vtiginòſum, & lutulē-
tum. Subſtituenda item virgulta, ne oblinantur. Capris glans non
eſt permittēda niſi affatim dari poſſit. Nā citra ſatiētate data facit
vt abortū pariant. Laudantur māmoſæ, & abundantiffimæ lactis.
Debent eſſe firmæ, magne corpore leni, & crebris pilis teſto. Me-
liore ſunt ſemine, quæ bis pariūt. Deſiſtente autē no exigūt à gre-
ge in campo hircos in caprilia. Cōcipiunt Nouēbri mēſe. Martio
pariunt turgentibus virgultis. Reddunt foetum quarto poſt cōce-
ptum menſe. Pariunt frequēter duos, interdū quaternos, ſed raro.
Implentur terno aut quaterno coitu. viuunt annos octo. Coeunt
quandiu viuunt. Crebro loca permutāt, ſummāq; depaſtorū fruti-
cum ſolū cōtingunt. Sterileſcūt nimia pinguedine. Oculis nō lip-
piunt. Cornibus inter ſe quādoq; pugnāt, quibus ſunt cornua, nā
nō omnibus. Auribus ſpirāt, nō naribus. Noctu cernunt nō minus,
q̄ interdū. Propterea caprinū iecur veſperlinā aciem his reſtuit
quos Nyctilopas vocant. Sēper febriculofæ ſunt. Sole in occalum
decliui auerſa iacent, & ſeſe nō cōtuentur. Villus quē habent pē-
ſilem in mēto vocatur Aruncus, quo ſi quis vnā earū taxerit, aut
reliquas ſtupeſieri, guſtato pulegio ad balatū cōcitātur. Differunt
à capreis,

à capreis, q̄ hæc ſylueſtres ſunt: illè domesticæ. In Africa naſcuntur
agreſtes, equalititudine. Sunt & in regione Caſpia eadē magnitu-
dine, ſine cornibus, colore albo, villis lōgis, & tonſilibus qui lanis
Mileſiſ certāt. Apud Mēdecioſos populos capræ coluntur, & capra-
rij ipſi maximo afficiuntur honore. Sunt & in parte Africa rōiles,
ex quorū villis nauaræ rudētes cōficiunt. Habitatores Sardiniæ pel-
lib. caprarum vtuntur pro veſtimētis. Peſtilētia quandoq; vexan-
tur. Quæ quum agnoſcuntur corruptæ, iis omnibus ſanguis detra-
hendus eſt. Ebulliente earū ſanguine, mollitur Adamas. Fel vaſe in
terra cōcluſum cōgregat ranas, iecur comeſtū p̄deſt cōtra viſus
obſcuritatē. Ebulliente earū ſanguine, mollitur Adamas. Fel vaſe in
terra cōcluſum cōgregat ranas, iecur comeſtū p̄deſt cōtra viſus
obſcuritatē. Vngularum cinere perui: et̄ ex aceto ſanātur leſes. Vi-
ciz. Earum cornib. vel pilis accenſis fugātur ſerpētes. Cinis potus
vel illius prodeſt contra ictus. Fimus in aceto decoctus & illius
cōtra ictus ſerpētum. Caſeus cum origano ad morſus aliarum be-
ſtiarum. Lac cōtra cātharidas remedio eſt. Sanguis decoctus cū me-
dulla, ſumitur cōtra toxica. Lacte etiā caprino tolluntur lēdes. Vi-
na calefacta & inſtillata prodeſt aurib. Fel cum vino ſumitur cō-
tra cicatrices, albugines, & caligines. Caſeus ficcus ex aceto & mel-
le purgat vlcera. Caprearum ſanguis cum palma marina pilos de-
trahit. Lacte caprino peruncte gingiuarū faciles dētiones faciūt. Fel
ſacriſicate capræ oculis illitu, vel ſub puluino poſitū ſonos allicit.

Luporum rapax eſt natura & ignobilis. Nam vbi caulas intraue-
runt, non ſolū interficiunt quod fatis eſt ad ventrem, at totum
gregem paſſim iugulant. Dicuntur vocem ad præſens tempus adi-
mere ei, quem priores conſpexerint. Vergil. Lupi Mœrim videre
prios. Sæuioreſ ſunt qui in frigida naſcuntur plaga, quàm qui in
Africa, aut in Ægypto. Habent in cauda amatorium virus exiguo
in villo, qui tamē nō idē pollet, niſi viuētī fuerit direptus. Coeunt
toto anno non amplius quàm dies xii. In ſumma fame veſcuntur
terra. Graſſantur noctu Animalia cornuta inuadunt à tergo. Flumi-
na tranant ſeriatim, omnes præcedentiū caudis mordicus apprehē-
ſis. Sacri ſunt Apollini, & Latonæ, q̄ ei parienti altiterint. In Ma-
reotide Ægypti parte piſcatoribus aſſiſtunt, more domesticorum
canum, & partē præde ab eiſdem accipiunt, alioqui retia & omnē
apparatum cōceperent. Pereunt guſtata herba quæ ex argumēto
vocatur Lycoctonia Lupis oculi noctu ſplendent, & lucē iaculan-
tur. Ferunt lupi roſtrū inueteratū veneficiis reſiſtere. Ob id villarū
portis olim præſtgebatur. Veſtigia lupi calcata equis aſſerunt tor-
porē. Excrementa ſuffuſionibus proſunt, adeps cōtra lippitudines.
Lupoſū iecur ſimile eſt equinæ vngulæ. In Olympo Macedonia
monte, & in Creta inſula nō ſunt lupi. Nullos etiā fouet Britānia.
In eodem genere ſunt *Lupi ſeruarij*, quibus id fame mandentibus
ſi reſpe-

Lycanthropia.

si respexerint, obliuionem cibi surrepere aiunt, digressiſq; quere
re aliud. Cōgrediuntur cum leonibus. Hominem à ceteris anima-
libus oppreſſum vlcifcuntur. Lupus à Græcis dicitur *Lycos*. Lycā-
thropia vocatur melancholica affectio, qua qui afficiuntur, vocan-
tur Lycanthropi, quoniam lupos imitari videantur. Exiliunt quip-
pe noctu, & inter ſepulchra diuerſantur ad diem vſq; Ferūt lupos
in magna armenta certaturos ventrem explere terra, vt illa ſarci-
na factus oneroſior, non tam facilè excutiat, ſed reſiſtat fortius.

Cerui vrgentibus canibus vtrò conſugiunt ad hominem, viâq;
humanis tritas veſtigiiſ minus cauent, quam ſecretas, & feris op-
portunas. Cōcipiunt poſt arcturi ſyduſ. Vterum ferunt octonis mē-
ſibus. pariunt interdum geminos. A conceptu ſeparant ſe. Relicti
mares libidine pruriunt. Fodiunt ſcrobēſ: tunc eorum roſtra nigre
ſcunt donec imbribus abluant. Fœminæ ante partum purgant ſe
herba qua dicitur *Sifelis*, ad faciliorem partum. Paſta redeunt ad
fœtus quos exercent curſu, & fugam meditari docēt. Ducunt etiã
ad prærupta, & ſaltum demonſtrant. Mares deſyderio libidinis fo-
luti auide petunt pabula, pingues facti redeūt in latebras. Fugiunt
audito canum latratu, mulcentur cantu & fiſtulis. Erectis auribus
acute audiunt, iſdem depreſſis, ſurdeſcunt. Timidiſſimi ſunt & ad
modum ſtupidi, adeò vt equo aut bucula propius accedēte iuxta
venantem non cernant: Aut ſi cernunt, arcum & ſagittas mirētur.
Mares tranant gregariim nantes ordine porrecto, & capita impo-
nentes præcedentium clunibus, alternatimq; ad terga redeuntēſ.
Natant in odore terrarum, quas nō vident. Cornua habent mares
quæ amittant omnibus annis ſtatuo veris tempore. Cornib. amif-
ſis deliteſcunt vt inermes. His accenſis odore fugantur ſerpentes,
& comitiales morbi deprehendūtur. Etatis indicia arguuntur, in
illis ſingulis annis ramos adiucentibus vſq; ad ſexennes. Sunt qui
dicant fœminis quoq; naſci cornua. Euripides: Cerua (inquit) cor-
nigeram manib. A chæorū tradam, quàm pro tua maſtabunt filia.
Et poëtæ Ceruam ab Hercule expugnatam aiunt cornigerã fuiſ-
ſe. In ceruis etiã ſeneſta dentibus declaratur. Tūc enim aut pau-
coſ habent aut nullos, nec in cornibus imis ramos, qui prominēt
ante frōtem iuniorib. Caſtratis neq; decidunt cornua, neq; naſcun-
tur. Quandiu carent cornibus, noctu procedunt ad pabula: nam in
terdiu non audent, imbelliæ ſuæ & infirmitati ſcōſcij. Vbi creue-
runt, ea ad arborem experiuntur: Si firma viderint, in apertum p-
deunt, ſecurioreſ ſolito. pugnant cum ſerpentibus. Cauernas inue-
ſtigant, nariūque ſpiritu extrahunt renitenteſ. Propterea aduſto
cornu ceruino odor ſerpentes ipſos abigit. Febrem non ſentiunt,
quin potius huic morbo medētur. Centenoſ excedūt annos. Cor-
nu in

nta in locis inacceſſis proijciūt, ne imbelles inueniātur. Felle ca-
rent, vermes habēt in capite. Eorum caro manè cōmanducata vi-
tam hominis augere dicitur. Nulli ſunt in Africa cerui. Vulnerati
iaculis ſanāt ſe dicāmo herba, quã primi monſtrauerunt. Extractoſ
cauernis ſerpētēſ mandunt. In Hellesponto non cōmeant in alie-
noſ ſineſ & circa Arginuffam, elatum non excedunt montem in
quo fiſſiſ ſunt auribus. Viciffim ad alias tranſeunt fœminas, & ad
priorēſ redeunt. Parituræ ceruæ paſcuntur *Sifeli*. Quum ſentiunt
ſe gravidas, lapillum deuorant, qui in excrementis repertuſ aut in
vulua partuſ cuſtodit adalligatuſ, Vuluas pilo ceruino ſuffiri pro-
deſt. Ceruina pellis vocatur *Nebris*, quoniam nebruſ eſt de gene-
re ceruorū. Ceruorum ſanguis tenuiſ eſt & aquoſuſ. Mart. Seruoſ
fugitiuoſ nuncupauit Ceruoſ, ab huiuſ animalis celeritate, à cuiuſ
timiditate viri ceruini dicuntur homineſ imiſ meticuloſi.

Vriſi coëunt hyemis initio, ambobuſ cubātib. complexiſq;. De-
inde ſeparatim abeūt in latebras, in quibuſ pariūt triceſimo die,
& plurimū quinoſ, ſine oculiſ & ſine pilo. Vngueſ tamen promi-
nent. Hoſ partuſ *Lumbēdo* paulatim figurant. Raro viſa eſt pariēſ
vriſa. Mares xl. diebuſ latent. Fœminæ iiii. menſibuſ. Latebram
ſi non habent, fruticum & ramorum congeriem ædificant molli
fronde conſtrata, vtriuſque & imbribuſ impenetrabilem. Primis
xiiii. diebuſ adeò graui ſomno præmūtur; vt ne vulneribuſ qui-
dem excitari queant, tuncq; veterno pingueſcunt. Ab hiſ diebuſ
priorum pedum ſuctu viuunt. Fœta dieſ xiiii. immobilis manet.
Sine cibo dieſ xl. Fœtuſ rigenteſ pectori admotuſ fouent, eodem
incubitu, quo volucree oua. Verè procedunt, ſed pingueſ mares ad
laxanda inteſtina cōcreta. Aton herbã deuorant. Eorum oculi he-
betantur crebro. Inualidiſſimo capite ſunt vriſi. Ideò ſi vrgente vi
aliqua præcipitare ſe velint, ipſuſ manib. operiunt, & inſiſtēt in
arena colaphiſ quandoq; exanimantur. Suſpenſi taurorū cornib.
eoſdē pondere fatigant. Sunt ſolerteſ in maleſicia. Non gignūtur
in Africa. Vriſa reſupinata ſerpit ad fœtuſ & latebrã, in qua paritur
eſt ne veſtigia venatorib. ſpeluncam prodāt. Saturitari occurrūt
vomitione: q̄ ubi excitat commanducatiſ formiciſ. Si venatoreſ
inſtēt caruloſ partim dorſo, partim ore rapienſ fugit in proximã
arborē. Fœmina ſæuior eſt & fortior mare. Vriſuſ erectuſ duobuſ
aliquando pedibuſ ingreditur. Carneſ depaſcitur etiã putreſ. Vriſi
ſunt in Myſi adeò venenati, vt ſolo afflatu canēſ perimant. Apud
Roxolanuſ inueniuntur plerique maſuefacti. Vriſi in longiore iti-
nere ſine calciatu fatiſcūt. Viuunt fruge, fronde, vindemia, pomis,
apibuſ, cæcriſ & formiciſ. Aiunt eorum manuſ, id eſt, anteriorēſ,
pedeſ eſſe inter eſitandum prædulceſ, & inſigni ſuauiitate, quod
frequen-

frequentem partem hanc agitent, quum apprehenſione, tū in ceſſu.

Mulus gignitur ex aſino & equa. Eximius eſt ferendis oneribus. Mula gignitur ex equo & aſina, animal tarditatis indomite. Conceptum ex equo ſi ſequatur aſini coitus, abortu perimit, ſed non equus conceptum ex aſino. Fœminæ à partu ſeptimo die impleri poſſunt. Fatigati mares melius implēt. Equo & aſina genitos mares antiqui vocabant *Hinulos*, ſeu *Hinuleo*. Horat. Vitas hinuleo me ſimilis *Chleoc*. Mulæ non pariunt niſi prodigioſe, quoniam ex duobus diuerſis generibus genitæ ſunt. *Theophr.* apud *Plin.* teſtis eſt mulas in *Cappadocia* parere. Mulæ calcitratū inhihet crebrior vini potus. Generantur etiam mulæ ex equa & onagris manuſaſtis, veloces curſu, eximia duritia pedū, rugoſo corpore, indomito animo, ſed tamen generoſo. Nafcuntur apud *Indos* muli ex aſino & equa agreſtibus. *Athenienſes* mulum emeritum (cuius labore in extruendo templo viſi fuerant) publicè aluerunt, data lege ne quis hordeum appetenti auerteret. Aiunt puluerem in quo mula ſe volutauerit, corpori inſperſum mitigare ardore amoris. *Varro* lib. 2. de *Re. ruſti.* ait mulas non vbiq̄e ſteriles eſſe, quamuis ſint in *Italia*. Nam *Mago* & *Dionyſius* apud eundem teſtes ſunt, mulam & equam quum conceperunt, duodecimo menſe parere.

Bos in re pecuaria primam habet autoritatē. Eſt enim ſocius hominū in ruſtico opere, & *Cereris* miniſter. Propterea olim cautū fuit lege, ne quis occideret. Ex eius cadauere naſcuntur apes mellis matres. *Ætatis* quatuor ſunt gradus in genere bubulo. Prima eſt vitulorum. Secunda iuuenconū, Tertia bouū nouellorū. Quarta vitulorū. Vacca ſterilis vocatur *Taura*, prægnās *Horda*. In hoc armēto præcipui ſunt, qui ſunt membris pilotis, nigratib. cornib. latis frōtib. oculis magnis & nigris, aurib. cōpreſiſis, ſpina leniter remiſſa, apertis naribus, labris ſubnigris, cervicibus craſſis, & lōgis à collo, corpore amplo & bene coſtato, latis humeris, bonis clunibus ad inferiorē caudæ partē frequentibus pilis ſubcriſpis, curibus potius minoribus, rectis genulis eminulis diſtātibus inter ſe, pedibus nō latis neq; ingredientibus, qui diſplodātur, nec quorū vngulæ diuariet. Cōmode paſcuntur boues in nemoribus, vbi virgulta & frōs multa. Macra vacca facilius cōcipit. Propterea antè admiſſurā non debet impleri cibo, aut portione, menſem vnū. Cōtra verò tauri antè admiſſionē herba, palea & fœno implēdi ſunt, & à fœminis ſecernendi. Quū taurus vaccā iniit, ex eius deſcenſu cognofcitur an mas cōcept⁹ ſit an fœmina. Si quē ſi mas eſt, abit in dexteriorē partem, ſi fœmina, in ſinifteriorē. Non oportet inire fœminas antè bimatum vt trimæ pariant. Et melior erit fœcus, ſi quadrimæ. Idoneum tēpus ad cōcipiendum eſt à *Delphini* exortu

v. ſiquē

v. ſiq; ad dies *xl.* Vacca menſibus decē ſunt prægnates quas paſci oportet in locis viridib. & aquoſis. *Æſtuo* tempore infeſtantur tabanis & quibuſdam beſtiolis. His frondē ſubſtermi oportet, quo mollius quieſcat. *Æſtare* ducēdē bis ad portū hyemē ſemel. Locus frigidus facit eas maſcēſcere. Vacca probatur, quæ ſunt maximis lateribus, frōtib. latis ſimis, oculis nigris & patētis ſimis, cornibus venuſtis, & nigrantibus, pilotis auribus, cōpreſiſis malis caudis ampliſſimis, vngulis modicis & curibus. *Cāpania* boues albos & exiles gignit. *Vmbria* vaſtos & albos, *Etruria* & *Latium* cōpactos, & ad opera fortes, *Appēninus* & *Gallia* vegetos, & labori aptiſſimos. *Ælianus* ait taurū cornupetā alligato dextro teſticulo cohiberi. Morbi bouum ſunt podagra & ſtruma. Concipiunt vno initu, q̄ ſi aberrauerint. *xx.* poſt dio fœmina repetit matē. Tauri nō ſequam quā bis die ineunt, Boues ſoli animalium retrō ambulantes paſcuntur. Fœminæ viuunt ad annos *xv.* Mares ad *xx.* Robur eis in quimatu, pingueſcūt leuatione calidæ aquæ. *Domitura* bouū fieri debet in trimatu, antè præmatura eſt, poſtea ſera. Fuit hoc animal tātæ curæ apud *Ro.* vt in exilium pulſus ſit, qui bouē occiderat ad comedendū omalūm. Boues lapillū habēt in capite quem expūit, ſi necem timeat. *Ludos* bouum cauſa celebratos *Bubecios* vocabant. *Seruius* ouium & bouum effigie æs ſignauit. Fons eſt in *Narbonēſi* prouincia *Orge* nomine, in quo herbae naſcuntur ad eō bobus expetitæ vt merſis capitibus eas inquiret. Boues ſe olfactantes, ſeq; lambētes cōtra pilum, tempeſtatē præſagiunt. Eorum ſimū vtile eſt aluearis. Scabie ſi inſiciatur, ea lanatur *Corcoro* herba. *Bupreſtis* herba eſt venenū bobus. Nā ea guſtata diſſiliunt. *India* boues habet vnicornes & tricornes. Habet & atrociſſimos tauros ſylueſtres, maiores agreſtib. colore fuluos oculis caruleis præſtates curſu, cornibus mobilibus, quorū tergora ſilicis æquat duritiam, & omne reſpūit vulnus, Bouē primus occidit *Prometheus*.

Suis, bis anno pariunt, vterum ferunt menſibus tribus. Vicenos quādoq; emittuntur porculos ſed tā multos educare nequeunt. Inire incipiunt *vii.* menſe. Admiſſura eſt à *Fauonio* ad æquinoctiū vernū. Implētur vno coitu, mares poſt trimatū non generāt. Fœminæ ſenio cōfectæ cubantes coeunt. Fœtus comedunt non nunquam. Viuunt ad annos *xv.* nonnulli ad vicenos. Aiunt ſuē exoculātū citò emori. *Obnoxij* ſunt anginae & ſtrumæ. Cruor in radice ſetę dorſo euullē & caput obliquū in inceſſu, indicia ſunt infirmitatis. Præpingues penuriā lactis ſentiunt. Gaudet volutari in luto. Facilius in dextrum iacēt, q̄ læuum. Veteres exiſtimabant animam eſe pro ſale datā, q̄ ad eſcam tritū nati ſint. Caſtrātur quādoq; fœminæ. Pingueſcūt adeo, vt *Plin.* ſcribatur ſoricē in corpore

cuius

cuiusdā prepinguis nidifi casse. Bis anno pariunt. Porcus olim facer erat Cereri. Et in feriendo pacis fœdere quondā maſtari ſolebat. Sues mares ſunt ſelaciſſimi, & ab annicula ætate cōmodè p̄generant, ac etiam ſemēſtres implere poſſunt fœminā. Columella ait fœminā idoneā eſſe ad edendos partus vſq; ad annos ſeptem, quæ quāto fœcundior eſt, eò ſeneſcit citius. Caſtrati ſues celerius pingueſcunt. Melius paſcuntur in agris paluſtrib. quā in ſitientib. Gaudent & ſyluis glandiferis, ac pomiferis. Amant & radiculas aquatilis ſyluæ. Maribus in coitu plurima eſt aſperitas. Tunc inter ſe dimicant indurātes attritu arborum coſtas. Fœminæ in partu aſperiores. In Arabia ſuillum genus non viuunt. Sues in coitu ſpūmam ore fundunt. Verres ſubantis audita voce niſi admittantur, cibum non capie in maciem. Fœminæ tantum plerunq; efferantur vt hominem lacerent, candida maxime veſte indutum. Quæ rabies mitigatur aſperſo aceto. Fœminæ prægnantes coeunt. Suis quandoque ſerpentes ſunt in pabulo. Galenus ſuillam carnem cæteris laudabiliorem facit. Phorine dicitur ſuilla pellis. Porro *Verres* dicitur porcus non caſtratus.

Aper, porcus ſylueſter dentatus eſt, & excellit feritate. In morbis medetur ſibi hedera. Solidū aprū primus Romanorū in epulis apoſuit P. Seruilius Rullus. Apris marib. nō niſi anniculis generatio. Indicis apris cubitales ſunt detiū flexus gemini ex roſtro. Totidē à ſtôte ceu vituli cornua exunt. In Creta & Africa nulli reperiuntur apris, Multi ſunt in Macedonia. Apris cerebrū cū ſanguine laudatur cōtra ſerpentes, icur itē inueteratū, & potū cū ruta & vino. Itē adeps cū melle & reſina. Apro tā grauis eſt ſua vrina, vt niſi egeſta ſit, fugæ non ſufficiat, & velut deuinctus opprimatur.

Orygem, perpetuò ſitientem habet Africa. Quod tamen animal liquorē habet in veſica magni contra ſitim remedij.

Talpa, oculis capti, frumentum in area populantur. Græci blattas vocāt. Similes pp̄e ſunt muribus Terræ excauant, in qua effodiūt ſibi cubilia, dicēte Ver. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Oues quadrupedū ſunt maſuetiſſimæ. In admiſſura ſi fœminas cupiunt, auſtrum obſeruat: ſi mares, aquilonē. Oues Arabicæ caudam trium cubitorū per humum voluunt. In Chio ſunt miniuſi mæ inopia pabuli, quarū tamē lacte caſeus ſit laudatiſſimus Agni ſtatim à partu matrem agnoſcunt, circāq; illam petulca geſtiunt laſciua. Probæ oues debēt eſſe corpore amplo, molli & deſo villo & vêtre piloſo, cruribus humilibus. Omnes inſirmo ſunt capite. Viuunt annos decē. Arietes agnas faſtidiant, ſeneſcētā ouium cōſectantur. Generāt in vitro; ſexu à bimatu ad nouenos annos. Coeunt à 11. Idus Maias ad 11. I. Cal. Auguſti. Gerunt partus diebus c. l. Arietis

Arietis ferocia cohibetur cornu iuxta aurē terebrato. Dextro teſte præligato fœminas genera, leuo mares. Tonitrua ſolitariis ouibus abortus inferūt. Propterea cōgregari debent, vt cœtu iuuentur. Oues teſte molliores ſunt, Colonicę, in paſcuo elegātiores. Pl. laudatiſſimas oues, & lanas facit Appulas, & Italicas. Tertiū locū dat Mileſiis. Circa Tarētū & Canuliū ſummā quoq; nobilitatē habent, & in Aſia Laodiceæ. Oues frequētius q̄ vllum aliud animal inſeſtatur ſcabie, quā facit macies, vt maciem exiguitas cibi. Huic morbo niſi occurratur, vnica totū pecus coinquabit. Nam oues cōtagion: vexātur. Agni ſi laborēt morbo, nō debent admitti ad matres. Nō dendarum ouium tempus eſt in Iulio. Olim multatio nō niſi ouium, boūmque impedio dicebatur. Lac ouilū dulcius eſt bubulo & magis alit. *Vernex* dicitur cui inuerſi ſunt vel adempti teſtibus, *Aries*, qui generat. Ferūt arietinis cornibus de foſſis aſparagum gigni. Laberius poëta vocabat arietes. Reciproci cornes & Ianicutes, quōd reciproca habeant cornua, & cutem lana operatam. *Vernex ſectarius*, dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit.

Simis figura eſt homini proxima. Imitatur quicquid ab homine fieri vidēt. Propterea venatores hac ratione eas plerūque fallunt. Nam in radicibus arborum (in quas illæ reſperūt) aqua ſe perungunt, demum vaſculum viſco plenum aquæ loco reponunt. Quo quum oculos & ora perunxerūt ſimæ, facile capiuntur. Falluntur & alio modo quū ſcilicet relictis dedita opera à venatoribus calcis ſeſe impediūt. Tristes ſunt luna cana: Noua lætātur. Fœtus amat maxime. Carulos (quos in domib. peperere) omnibus demōſtrāt, gaudentq; tractari, & quādoque amplectendo necāt. Ex Simiarū genere ſunt *Cercopythecæ*, maximi magnitudine, cauda quinūm cubitorū, barba pp̄eſa, humana coma, alba facie, reliquo corpore nigrates cōſugiunt ad arbores. Verſantur in motibus Indiar. Capiuntur eo (quo maxime) modo. Alexandri exercitū quandoque tenuerūt. Itē *Sphinges*, villoſæ, mām̄is prominētibus quæ maſuetæ ſunt facile, & feritatis obliuiſcuntur. *Callitriches*, toto ſere aspectu differt à cæteris. Barbā habēt in facie, latam caudam. Viuūt in Æthiopico tantū ſolo. *Satyri*, facie ſunt admodū grata. *Cynocephali*, formam habēt Simiarū, humani geſtus æmuli, & puerorum amatores, quibus etiā mulgēda præbent vbera. *Cynoproſopi*, capite, dentibus & pelle, ſimiles ſunt canibus, reliqua hominibus veloces curſu, yongibus manū præacutis. Petiti ad aquas cōfugiunt. Propterea capti ſunt difficiles. *Cæpus*, facie habet Satyro ſimilem, cætera inter canem & vrfum. *Nantigora* & *Crocota*, ſunt etiam de genere Simiarū, imitanturque hominum geſtus & ſermones.

Animalium maximum eſt *Elephus*, & humanis ſenſibus proxi-

inum. Partium enim sermone intelligit. Reminiscitur officiorum, quæ didicit. Ducitur gloriæ voluptate. Solem, Lunam, & Sydera veneratur. Reges adorant elephantes, genua submitunt, coronas porrigunt. Indici minores sunt Arabici. Viti sunt qui per fines inceserunt. Plinius scribit vnum tardioris ingenij in accipiendis (quæ trahebantur) sapius castigarum verberibus, eadem illa meditantem noctu reperit fuisse. Apud eundem Mutianus testis est, fuisse quendam, qui ductus Græcarum literarum didicerit, atque hæc scripserit, IPSE HAEC EGO SCRIPSI, ET SPOLIA CELTICA DICAVI. Dentium candore iuuenta in his intelligitur. Homine in desertis obuio & oberrante clemetes sunt atque etiam demonstrant viam. Animaduerso hominis vestigio intremiscent insidiarum metu. Subsistunt ab olfactu. Circumspectant, iras possunt, gregatim ingrediuntur. Agmen ducit maximus natu, coegit aetate proximus. Annem transitori minimos praemittunt, ne maioribus alieui ardentibus, crescat gurgitis altitudo. *Suuum* & *Aiaz*, nomina sunt duorum elephantum apud Plin. Gaudet phaleris argenteis. Victi vocem victoris fugiunt. Pudore nunquam coeunt, nisi in abdito, Mas quinque, foemina decem. Foemina inuitur biennio quinque cuiusque anni diebus. Adulteria non nouere. Nulla propter foeminas inter se mouet praelia. Memoria claret: nam ait fuisse quendam, qui in senecta nouerit rectorem suae iuuentutis. Tanta sunt clementia in animalia minus valida, ut in grege pecudum occurrentia manu dimoueant, nequid obterant imprudetes: nec nihil cessiti noceat. Infirmos, fessos, aut vulneratos in medium agmen recipiunt, & per vices subeunt. In Africa foueis capiuntur oberrantes Troglodytae qui venatu elephantum viuunt, arbores coru itineri propinquas incendunt, inde nouissimum agminis speculati extremas in clunes desiliunt, neruolque ferunt securi. Foeminae pauidiores sunt masculis. Domantur fame & verberibus. Domiti militat, & turres armatorum in hostes ferunt, & in Oriente magna ex parte bella consistunt. Prosterunt acies & proterunt armatos. Terrerunt minimis suis stridore terrentique retrò cedunt, non minore partium suarum pernicie. Decem annis (ut nonnullis placet) vterum ferunt. Hinc adagium. Citius pariet elephantum. Secundum Aristotelem biennio tantum ferunt, nec amplius quam singulos gignunt. Multi viuunt annis ducem, luueta eorum sexagesimo anno incipit. Gaudet annibus circa quos vagantur. Frigoris sunt impatientes, inflationem & profluuium alui sentiunt. Terram edisse iis tabificum est. Nil sepius mandant. Deorant etiam lapides. Truncos habent in cibatu gratissimo. Palmas prosterunt, & iacentium assumunt fructum, manducant ore, spirant, bibunt, & odorantur. Murem odere adeo ut si pabulum

in pr-

in praesepio positum ab eo attingi viderint, fastidiunt. In potu quandoque hircines hauriunt, a quibus maxime cruciantur. Vetros habent molles, durissimum in dorso tergus, muscarum taedio afficiuntur. Dentes in tantam magnitudinem excresecunt nonnullis, ut postum vicem in domiciliis praebant, utque fiant sepes, & palli in stabulis, pecorum. Elephantes habent Africa, Mauritania, Aethiopes & Troglodytae: Maximos India. Certant cum draconibus.

Hippolaphus animal est forma cerui & equi compositum, cerui magnitudine, villos & barba hircinis.

Dorcas aliter vocatur Caprea. Martia. Tam dispar aquilae columba non est, Nec dorcas rigido fugax leoni. Non lippit hoc animal. Noctu cernit ut interdiu. In Lycia Dorcades non transeunt montes Syris vicinos.

Asimones animalia caprarum instar villos ferunt. Reperiuntur in Germania.

Damae timidissimi sunt e genere caprearum. Gregatim incedunt, & quandoque desiliunt in fuga. De his Martialis: Dete timetur aper, defendunt cornua cerui, Imbelles damae, quid nisi praeda sumus?

Vulpes vafrum est animal. Echinis infestum, quos quomodo aliter propter aculeos nequit superare: resupinat, & inuersos in ventre (qui mollis est) lancinat, eoque modo interficit. Vexatus Vesparum multitudine impenetrat se in coeuum locum extenta forinsecus cauda, cui quomodo se implicauerunt vespa, egreditur, & ad murum siue arborem confugiens eas ibidem perfricando excutit & atterit, mortuasque depascitur. Insidiatur & pisciculis ripam oberrans, caudaque in aqua demersa, cuius villis quomodo se obuoluerunt, extrahuntur quasi defossi. Vulpes inimici sunt Miluis. Gallinaceos non attingunt, qui vulpinum iecur comederint. In Thracia amnes gelatos, lacusque non nitum ad pastus ituri rediturque transeunt. Nulli reperiuntur in Creta. Odorem reddunt graeolentem. Martia. Hic olim clamor sus ager in rhetia vulpem. Vrgentibus a tergo canibus caudas suas lotio perfundunt, hisque insectarium propius canum ora diuerberant: qua molestia affecti canes, insequi desistunt.

Leo superbum est animal, cuius praecipua generositas arguitur, quomodo colla & armos vestiunt iuba. Quod contingit conceptis ex leone: Nam geniti ex parvis carent hoc insigni, ut foeminae: Leo ubi paridi coitum sentit in adultera leaena supplicium sumit, & tota vi confligit in poenam. Propterea leaena culpam & odorem flumine abluit, aut conicia sceleris, & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Foemina primo partu parit quinque carulos, & per annos singulos vno minus ab vno sterilescit. Parit adeo paruos, ut vix post secundum mensem ingredi valeat, quod accidit verno tempore. Nascuntur

aperitis oculis. Vrinā mares crure sublato reddūt vt canes coeūtq̄ auerſi. Rari ſunt in potu, alternis diebus veſcuntur. Tri duo quando que in ediam ferunt. Quū quid deuorauerunt vētri moleſtū aut pernicioſum, iactis in fauces vnguibus euellūt, ne nimia corporis ſarcina fugam impediāt, ſi fugiēdum ſit. Leo nō paſcitur cū leona, ſed ſeparatim errat. Camelorū carnes appetūt. Vrbes fame coacti interdum adeunt, & in homines ſauunt, præcipuē ſenio cōſecti. Tunc enim per corporis imbecillitatem, & dētium defectionē ve nari nequeunt. Propterea Africani ſibi timētes, captos leones pro portis vrbiū crucifi gūt, vt ceteros poenę ſimilis abſterreat metu. Paſti & ſaturi faciles ſunt & exarmati. Leona pro catulis dimicās, oculos in terrā deſigit, ne venabula expauſcat. Leo caninos tantū dētes mutat ſexto ætatis mēſe. Obliquo poſt partū ingrediuntur itinere, ne cubile deprehēdarur. Solida habēt oſſa, & minime vacua. Dolis carent & ſuſpicionē, nec limis intuentur oculis, nec eo modo cōſpici volūt. Leo ſi in venatu videatur, erubeſcit dare terga, ſeſe paulatim recipit, ſi multitudine opprimatur. Remotus ab aſpectu venantiū, fugā properē molitur, turpitudinē abſconſione purgari exiſtimās. Salu caret in fuga, quo vtitur, dū quid infectatur. Vulneratus percufforē obſeruat acutiſſimē, & in quantalibet appetit multitudine. Fugit interdum demiffa in crura cauda, vt canum degeneres. Infirmus eſt parte ilium cōtra ictus, reliquo corpore multas patitur plagas, vimq; ſummā gerit in pectore. Oculos habet glaucos, iplendefcentes, & cōcauos, nō valde rotundos, nec admodū proiectos. Quicquid momorderit, aut vnguibus lacerauerit, ater inde ſanguis & quædam fanies profluit. Diu viuunt, Nā pleriq; reperiuntur dentibus defecti præ ſenio. Hoſtē aggreſſuri caudæ verberare excitant ſibi furorem. Modicē dormiunt, Qui eſcentum oculi ſublucent. Dormientibus cauda non mouetur, qua vigilantū quoq; arguitur animus. Immotæ enim index eſt clemētia & tranquillitatis. Erecta verò, & quali ſpincſcēs iracundiā arguit. Tria ſunt quibus terrentur maximē: Rotarū orbes circūſacti, currūſq; inanes: Gallinæ corū criſtæ, & cantus: Omnium maximē ignes reformidant. Videntur ex natura ſolis ſubſtantiā deducere. Nam impetu & calore cætera præſtāt animalia, vt Sol, ſydera, præ terea oculis ſemper igneis & patentibus cernuntur, vt Sol patent igneōq; oculo terrā conſpicit. Hanno Carthaginiēſis primus omnium leonē manſuefecit, propterea relegatus, quòd hoc ipſum aſſectatæ tyrānidis ſpeciē præſefferet, aut quòd videretur exoraturus, quicquid petiuiſſet, qui ignaras ſocietatis humanæ belluas deuinceret. Qui in caueis leonū curam gerunt vocantur Leontocomi. Nigri ſunt leones in Syria. Eorū a deſis cū roſaceo cōſeruat

cōſeruat à vitis, & quotidianis febris medetur. Eo adipe peruncti faciliorem apud reges & populos gratiam dicunt mereri. Lynx eſſe dicitur de genere Luporum ceruariorum. Eſt autem vario collo & maculoſo tergore. Verg. lib. 7. Æn. Succinctam pharetra & maculoſe tegmine lyncis. Eius vrina vertitur in Lyncurium gemmam duritie calculi. Ouidius: Ei quibus vt memorant, quicquid veſica remiſit, Vertitur in lapides, & cōgelat aere recta. Gemma illa in quem glaciatur humor lyncum, ſimilis eſt calculis & igneo colore fulgens. Lynces acutiſſimo ſunt viſu. Māmas habent in pectore. Sacræ ſunt Baccho.

Camelus bina in dorſo habet vbera, vnum in pectore, cui incubat, quum genua reclinātur. Papillas quatuor, caudam aſino ſimilem, genitale retro, genua ſingula in ſingulis cruribus, pedes biſulcos, vt bos dentatus. Sitim quatruido tolerat. Equos odit. Bibi rurſus aquam pedibus obrurbat. Peruenit ad annos quinquaginta. quidam ad centenōs. Caſtratis feritas tollitur, & augetur robur. Coituri latebras quærunt. Crura poſteriora gerunt conuerſa. Paſcuntur apud Orientales inter armenta, vbi iumentorum loco ſeruiunt. Fortiores ſunt coitu negato. Cameli cerebrum arefactum potūſq; ex aceto, comitialibus morbis prodeſt. Fel cū melle potum anginæ, Cauda arefacta ſoluit aluum, Fimi cinere cum oleo criſpantur capilli, Fœminæ vterum ſerunt duodecim menſibus à trimariſq; riuum vere iterūque poſt annum implentur à partu. Dulciſſimum eſt lac camelinum.

Camelopardalis (quam Æthiopes Nabin vocant) collo eſt equino, pedibus bouinis, camelino capite maculis rutilum colorē diſtinguentibus. Romæ viſa eſt Circenſibus ludis dictatoris Cæſaris.

Onagri ſunt aſini ſylueſtres, curſū pernices in Mauritania, ſed citò deſiſtentes, & anhelī à venatoribus capiūtur. Reperiuntur in India agreſtes, equi magnitudine, capite penē rubētī, oculis cæruleis, vno in fonte cornu, magnitudine cubitali, ab radice albo, in culpide purpureo, parte media nigro diſcriminata. Talos habent, & ſelle carent. Onagri præcipui ſunt in Phrygia & Lycæonia. Pulis eorum ceu præſtantibus ſapore Africa gloriatur, quos Lalifiones appellant. Onagrorum oſſa confracta & decocta profunt cōtra venenum leporis marini.

Mantichoram habet India magnitudine leonis, pelle villoſa & purpurea vultu & auribus propē humanis, triplici vtrinq; dētium ſerie, qui acuti ſunt & caninis paulò maiores. Oculis itē villoſis, & ferē noctuinis, vnguibus leoninis, cauda biſida, aculeis vtrinq; cuſpida, quos pro telis iaculatur. Veſcitur humano caduere. Excellit curſū, propterea Indi catulos eius venātur, priuſquā aculeati ſint.

Hirci obliquis sunt oculis, & ad nares respicientibus. Sex menses hybernos supra sinistrum latus dicuntur iacere, quum dormiunt. Ab æquinoctio hyberno totidem menses supra dextrū. Hircorū rabies mitigatur, si mulceatur barba. Olidi sunt maximè. Vnde & Hircosfos vocamus graueolères, Politianus: Nō olidi cōiunx hirci p̄ fœminis pugnā ineunt. Vt tamen placet nonnullis facile permittunt fœmellas sui generis iniri, etiam si viderint.

Lepores dormiunt oculis apertis. Quiescunt interdiu, noctu vagantur. Locum natalē amant. Campestris parui sunt, & valde pernices: Montani magnitudine excedunt. Omnes cursu acilii, Sūr velociores, propter priores pedes posterioribus breuioribus. Excitant se ad fugam auribus in tergum declinatis. Flexuoso cursu canes plerunq; decipiunt. Fœmina enixa suos fœtus multis locis disperit & abscondit. Accipitres reformidat. In vulpem si inciderit, euadere cursu contendit. Vulpes verò dolum opponit celeritati. Nā in medio cursu fingit se desistere, & quiescit. Paulo post lepore nihil sibi timentē insecatur acrius, & cubile inuadit. Præterea ferūt lepore vltro citroq; cōmeare, vt cōfatis vestigiis cubile deprehendi nequeat. Archelaus apud Pliniū testis est, lepore tot esse annos ætatis, quot sunt corporis cauernæ ad extremēta. Benigna est natura & innocua, & omnium prædæ nascens. Solus præter Dasy podē superfœtat. Illati in Ithacā lepores moriuntur. Pariūt omni mense. Circa Briletū, & Tharmen & in Cherroneſo ad Propōtidē bina habēt iocinora. Veteri superstitione creditū est eos oli septē diebus formosos fore, q̄ lepore cōtassent. Vnde Martialis: Quum leporem mittis, semper mihi Gellia mandas Septē formosus Marce diebus eris. Si verum dicis, si verum Gellia madas. Edisti nunq; Gellia tu leporem. Lepus ab aurium magnitudine vocatur Lagos.

Ex Leporum genere sunt etiam *Cuniculi*, sed aliquanto breuioribus. Quorum tanta olim frequentia exiit apud Baleares insulas, vt famem popularis messibus attulerint. Terram excauāt, in quā si vrgeāt canes, se impetrant: nec illinc extrudi, aut extrahi possunt, nisi coniectis intrō Viueris, animalibus eorum generi insectis. Nulli sunt in Ebuso.

Dasy podem Plinius distinguit à lepore aliquot in locis, vt libr. 8. cap. 59. vbi ait: Lepus omnium prædæ nascens, solus præter Dasy podem superfœtat. Idem lib. 10. Dasy podes omni mense pariūt & superfœtant, sicut lepores, à partu statim implētur. Qua in re Plinium carpit Budæus, dicens idem esse Dasy podem, & Leporem, quod & verbis Aristotelis, & multis aliis confirmat argumentis. Plinio patro cinatur Cælius factique Dasy podē diuersum à lepore. *Alces* similes sunt capris figura & pellibus, sed aliquāto mai-

res. Crura habent sine nodis & articulis. Propterea in sōmno arboribus adhærent stantes: Quas vt capiant venatores, arbores ipsas penè totas amputant, ita vt facili impulsu valeant prosterni. Ita decidentibus illis, cadunt & alces, supinæq; nequeunt exire. Grandia habent superiora labra. Retro gradiuntur in pascēdo, nē in priora tendentes inuoluantur.

Vri minores sunt elephantibus colore & figura tauri, mera velocitate in feras & homines eque sæuiūt. Reperiuntur in Germania.

Bifontes prolixas habent iugas, figuram cerui, medium in fronte inter aures cornu. Reperiuntur in Germania. Martialis lib. 1. Illi celsit atrox Bubalus atque Bison.

Bubali boues sunt agrestes, quos nonnulli Bifontes esse putant. Martialis dissimiles facit, vt præcedens carmen indicat.

Bonsi iuba sunt equina, cætera similes tauro, cornibus ita reflexis, vt pugnæ sint inutilia.

Pardus bene olet, quo odore cæteræ agrestes feræ inuitatæ, propius accedunt, quas ille inuolat. In Caria & Libya reperiuntur admodum prælongi, animo imbelles, saltu agiles, pelle ad eò dura, vt ferro nō cedat. In prioribus pedibus quinos habet digitos, posterioribus quaternos, Fœmina frequentior est inuentu. Ex pardorū genere est *Bitis* qui si à muliere aspiciatur, eam in morbū adducit.

Pantheris versicolores sunt maculæ, qui color cunctas quadrupedes sollicitat, sed oris toruitas deterret. Propterea capite ipso occultato pantheræ reliquas feras dulcedine illectas corripunt. Feruntur habere in armo simile lunæ maculā crescentem in orbes, & pari modo curuantem cornua. Pantherarum mares sunt Pardi. Scaurus in ædilitate sua cl. misit. Pomp. Magnus ccccx. Augustus ccccxx. Tactis aconito carnibus & gustatis necantur. Vnguium mucrones in corporis vaginas recondunt, ne refringantur & hebetentur. Solæ animalium odoratæ sunt. Earum oculi in vmbriis resurgunt, hebetantur in sole, & lōgius quàm cæteri inuitēt. His tantum terrorē afferunt Hyenæ, vt ne conentur quidē resistere: quin etiam aliquid de corio earū habentē non appetunt. Et si pelles vtriusq; contrariæ suspendātur, aiunt decidere pilos Patheræ. Pantherarū carnibus viuunt Agriophagi populi. Patheræ nō attingūt perunctos iure gallinarum, præcipuè si & alium fuerit incoctum.

Tygris in India & Hircania reperiuntur, mirandæ velocitatis animal. Maribus nō est cura sobolis: Fœminis verò præcipua. Propter ea si venator equo insidens catulos eius abstulerit, illa vbi vacuū cubile respicit, prædonem mira celeritate prosequitur. Raptor verò audito eius fremitu vnū ex catulis in viam proicit. Quē quū illa refert ad nidum, priusquam possit regredi, nauem conscendit

prædo. Mox reuerſa Tygris ubi nullum vindictæ locum ſuperſe
ſe videt, ſæuit in littore. Luc. lib. 5. Ocyor, & cæli flammiſ, & Ty-
gride facta Tranſcurrit.

Apud Praſios, Indiæ populos reperiuntur Tygres duplici Leo-
num magnitudine. Tres dentium ordines habere dicuntur. Itæ acu-
leos in cauda, quos vt ſagittas iaciunt. Tygrim in caueamã ſueſa-
tam primus omnium Romę oſtendit Auguſtus. Claudius verò quatuor.

Tarandum animal habet Scythia, dorſo & magnitudine tauri, pel-
le verſicolore, qua Scythæ ſcuta conficiunt, ſerio impenetrabilia.
Tarandis cor nua ſunt ramoſa, vngula biſida, villus magnitudine
vrſorum. Colorem omnium arborum, fruticum, & iocorum (In
quibus latent) reddunt.

Hyena ſexum alternatim mutat, & naturam, nunc mas nunc ſe-
mina. Vim habet ſoporiferam, qua actos in prædam canes enecat.
Quinetiam ſimulato hominis vomitu eoſdem illectos in terficiſcit.
Collum eius & iuba cõtinuitate ſpinæ porrigitur, ſteſtiq; niſi cir-
cumactu totius corporis nequit. Sermonem humanum inter pa-
ſtorum ſtabula mentitur, noméc; alicuius edifiſcit, quem euocatum
foras lacerat. Sepulchra eruit inſpectione corporum. Oculis mille
ſunt varietates oculorumque mutationes. Umbrę eius contactu
canes obmutefcunt. Et in Veſtigio hæret, quodcunque animal i-
ter luſtrauerit. Ex hyenę coitu Leæna parit *Crocutam* voces homi-
num & pecorum imitantem, cui acies perpetua in vtraque oris
parte, nullis gingiuis, dente cõtinuo, qui ne contrario occurſu
hebetetur, capſarum modo includitur. Crocutas Plinius ait om-
nia dentibus frangere, protinuſq; deuorata ventre conficere.
Hyenæ plurimæ gignantur in Africa. Mares ſingulis foeminaũ
gregibus imperitant, grauidas cuſtodiunt, timent enim libidinis
æmulos morſu natos mares caſtrant. Grauidæ latebras petunt, &
furtim volunt parere, gaudéntque copia libidinis. De hyena Man-
tuan. Eſt in eis pietas Crocodili, aſtutia hyenæ.

Poëphagus eſt in India, equi magnitudinem duplo excedés, cau-
da nigranti & ſpecioſa, mulieribus Indicis ad capitis ornatum ex-
petita. Animal alioquin timidiſſimum: Nam obuioſ quofque re-
fugit, præciſa ſponte cauda, ob quam appeti ſe ſuſpicatur.

Monops reperitur in Mæonia magnitudine tauri. Fugiés igneũ
neſcio quid, & acutum, excreat, in quod ſi inſiderint venatores,
tabem incurrunt, qua facile pereunt.

Hyſtrices aculeat aſ habent pinnas, quas iaculi modo intorquent.
Hinc adagium, Spinofior hyſtrice: in homines agreſtes & iname-
nos. Calphurnius: Venit & hiriſuta ſpinofior hyſtrice barba. Sunt
ex Erinaceorum genere, maioribus tamen aculeis, quibus ora vr-
gen-

gentium canum figunt Hybernis menſibus ſe condunt. Partuſ
conceptoſ hiſtricum cinis potuſ continet.

Phattaga animal Indicum, ſimile eſt terreſtri Crocodilo, magni-
tudine Melitei catuli, pelle ſquamoſa & aſpera, qua etiam ferrum
hebetatur.

Ortis reperitur circa Erithræum mare, colore vario, magnitu-
dine canis, ore vſque ad genas albicante, inde lineis aureis ad cer-
uicę pertinentibus, dorſo plano maculis incurſantibus, aureis pe-
dibus, prioribus albis, poſterioribus nigris, mammis duabus Mnã-
menſuram implentibus.

Orientalaurus anticam corporis partem ſimilem habet humanæ,
poſticam afininæ, albo colore, curſu velociſſimo. Captuſ amore
libertatiſ mauult inedia perire, quã cibum manu raptoris obla-
tum comefſe.

Aſpalacum habet Bœotia, vnde ſi transferatur, ſtatim perit.

Phyrna animal eſt a quo ſi quis inſpiciatur, dies aliquot maciem
contrahet, & pallorem.

Contrã verò *Charandrium* ſi quis ictericus viciffim proſpexerit,
ſanitateſ recipiet.

Nædes animalia ſunt in Samo inſula, grandi magnitudine, quo-
rum voce abrumpitur telluſ.

Catobleſtus ſimilis eſt tauro, terribiliſ aſpectu, ſuperciliis altiſ &
extantibus, oculis ſanguineis, & minoribus paulò, quã ſint bo-
uini, ſemper in terram aſpicientibus, iuba equina, quam ad certa-
men erigit. Frenſens ore aperto haurit aëra.

Chaus habet effigiem lupi & pardorum maculas.

Cephus pedes poſteriores pedibus humanis & curibus, priores
manibus ſimiles.

Rhinoceros vnum habet in nare cornu Certaturuſ in Elephan-
tum, cornu ad ſaxa limato præparat ſe pugnæ. In dimicatione
alium eiſ maximè petit, vt partem molliorem, Par ei longitu-
do, crura multo breuiora, color buxeuſ.

Leucocota fera eſt pernicioſiſſima, aſini magnitudine, curibus cer-
uinis collo cauda & peſtore leoniniſ, capite melium, biſulca vngu-
la, ore ad nares vſque reſciſſo, oſſe perpetuo vice dentium. Imita-
tur humanas voces. Ea eſt aut eiſ ſimiliſ quam Crocutam diximus.

Eala fera eſt magnitudine equi fluuialiſ, cauda elephantini, colore
nigro vel ſuluo, maxillis apri, cornibus cubito maioribus, iſſeſeſq;
mobilibus queſ alterna in pugna ſiſtit, variatq; inſeſta aut obliqua.

Monoceros caput habet cerui, pedes elephantini, caudam apri, mu-
gitum grauem, vno cornu nigro media fronte duorum cubito-
rum eminenti. Hæc fera nunquam capitur viuã.

Felvi Pontici testes sibi amputant, propter quos intelligunt se à venatoribus vrgeri. Hoc animalis genus aliter appellatur *Caster*, horrendi adeò morfus, vt arbores iuxta flumina perinde ac ferro cædat. Hominis parte comprehensâ, non prius morfu resoluti, quàm fracta concreperunt ossa.

Tragelaphus nascitur iuxta Phasim fluuium Colchorum, specie cerui, barba tantum & armorum villo distans.

Chameleontem habet Africa, sed frequentiore India. Crura eius recta sunt. Latera vètri iunguntur vt piscibus, & spina simili modo. Rostrum habet sùillo non multum dissimile. Caudam prælongam, quæ in tenuitatem desinit, viperinis orbibus se implicâs. Vngues aduncos. Motus ei tardus, vt testudini. Corpus asperum vt Crocodilo. Oculi in recessu cauo, tenui discrimine, prægrâdes, & concolores corpori, qui nūquam operiuntur, nec pupillæ motus, sed totius oculi versatione circumaspiciunt. Celsus est & hianti semper ore. Solus animalium nullo alio quàm aëris alimento nutritur. Colorem mutat oculis, cauda & toto corpore, redditq; semper quenciq; proxime attingit, præter rubrum, & candidum. Hinc adagium, Chameleonte mutabilior: in versipelles & varios homines. Cæterum defuncto pallor est, sanguis in corde & circa oculos tantum. Viscera eius sunt sine splendore, later hybernis mensibus.

Tibos animal est de genere luporum, venatu viuens, innoctum homini habitum, non colorem mutans, hyeme hirtum, æstate nudum.

Pontici mures gustu sunt sagacissimo. Conduntur hyeme, vt alpini, quibus magnitudo media est. Pabulum in specus conuehunt, Fascem herbæ mas & femina supini cauda mordicus apprehensâ detrahunt ad specum. Ideòq; illo tempore detrito sunt dorso. Resident inclunes, binis pedibus gradiuntur, prioribus vt manibus vtuntur.

Erinacei cibos hyemæ præparant, arbores conscendunt, à quibus excutiunt poma, quæ demum volutari suis insigunt spinis, portatq; ad cauas arbores. Mutationem Aquilonis in Austrum, condentes se in cubile, præfagiunt. Vbi sensere venantem, conuoluntur in formam pilæ, nequid comprehendi possit præter aculeos. In desperatione verò, vrinam ex se reddunt tabificam, tergori suo, spinisq; noxiâ, propter quod se appeti sentiunt. Vrina exinanita præcipua est dos tergoris. Si verò tergus ipsum ea fuerit aspersum, spinæ fiunt putres & deciduæ. Propterea nunquam nisi in extrema spe maleficio illo se perfundit. Calidæ aque aspersu resolutur pila, in quam se conuoluerunt. Apprehensi altero è posterioribus pede suspendio & fame necantur. Si interficerentur aliter, tergori noceretur. Eorum cute expoliuntur vestes. Nulli reperiuntur in Creta.

Leon-

Leontophonus animal est odiosum leoni, à quo quum rapitur & examinatur, vrinam spargit ipsi leoni exitialem, Reperiuntur insidem locis quibus leones.

Meles sufflata cute distet, ictus hominum & morsus canum arcet.

Scyri tempestatem prouident, obturatq; (qua spiraturus est vêtus) cauernis, ex alia parte fores aperiant. Caudam habent villosam pro tegumento.

Muribus magna est dulcedo furandi. Varia sunt eorum genera in Cyrenaica regione. Alij lata fronte, alij acuta, alij pungentibus pilis ex Erinaceorum genere. Ex Gyro insula incolæ aliquando fugauerunt, ferrumq; postea roserunt. Conduntur hyeme. Murium cinis cum melle instillatus, aut cum rosaceo decoctus, aurium dolores sedat.

Glires genitores senio confectos alunt insigni pietate. Senium finitur hyberna quiete. Conditi enim hi cubant, rursus æstate iuuenescunt. Hyemem integram dormiunt. Martialis li. 5. Somniculosus ille porrigit glires. Apud eundem hoc animal sic inducitur loquens: Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Mustellarum tria sunt genera, Gales, Ictis, Meles. Testiculi mustelle mulieri alligati partus continent. Hoc animal infestum est serpenti, cui cogreditur comanducata ruta, quam scit esse ipsi serpenti infensam, & exitialem. Colitur à Thebanis. Timidissima est mustella. Gaudet larebris. Melim (de quo iam sumus locuti) foinam vel foinum dicimus. Calentius: Et laqueo vulpes, & decipe casse foinas.

Feles antiquitus non erant mansuetæ. Viuebant in agris, inde vrbes & domos repleuere. In genere felium mas salacissimus est, femina amatissima fetuum. Terro odore offenduntur, idè excremeta sua operiunt, ne ab homine præmatur, aut ne prodantur odore. Noctu videt non minus quam interdiu. Insidiatur muribus. Vocantur à nobis Cati, & Cata, Mitanus in Buc. Sicq; repugnabant votis contraria vota, Non secus ac muri Carus: ille inuadere pernam Nititur, hic rimas oculis obsequat acutus. Idem in Nicolao Tolentino feles vocat tectiuagos, vbi ait: Putes vlula re lupos, grunire sagaces Vulpeculas, grunire sues, certare canendo Tectiuagos feles. Viuunt sex annos.

Mus araneus est muris magnitudine, mustellina specie, ore oblongo, cauda gracili, ordine dentium quadruplici, frequens in Britannia. Græci *Mysalem* vocant.

Salamandra habet speciem lacerti. Nunquam prouenit nisi magnis imbribus à serenitate deficiens. Ignè tactu extinguit veneni sui frigiditate. Nihil gignit. Nullus est in hoc animali sexus, teste Plinio. Si arbori irrepserit, omnia poma insitit veneno, & eos qui ederint

ederint, necat, frigida vi nihil aconito distās. Salua eius in quacun- que corporis parte resperſa omnē toto corpore decutit pilū. Hoc eius venenū extinguitur, ab iis, qui vſcuntur illa. Ranarum mari- narum ex aceto & vino decoctarum ſuccus bibitur contra Sala- mandras.

ANIMALIA DIVERSA MANSVEFA-
ta, quorūque ministerio vſi ſunt homines.

R *Emm* in primis & *Romulū* ferunt à *Lupa* nutritos fuiſſe, quos *Ramulus* auus perdendos expoſuerat. Propertius li. 2. Tu cri- minis autor Nutritus duro Romule lacte lupæ.

Ferunt & *Iouem* educatum fuiſſe à *Capra*, à cuius nomine dictus eſt *Ægiocus*. Politianus in Nutritia: Si quidem Cretæa fertur in Ida Capra Iouem puerum fidis aluiſſe papillis.

Polyphemus Cyclops nutritus eſt à *Lupa*. Syllius lib. 14. *Ætnæo* Polyphemus erat nutritus in antro. Atque inde antiquæ nomen feritatis amabat Vbera præbuerat paruo lupa.

Cyrus (qui poſtea rex fuit Perſarum) *Aſtyagis* aui mandato expoſitus, nutritus eſt à *Cane*. Sidonius: Nō *Cyrum* *Aſtyagis* loquor nepotem, Nutritum vberem quem ferunt canino.

Telephus *Herculis* filius ex *Ange* nymp̄ha repertus eſt inter fru- tices, quum adhuc eſſet infans, *Cerna* paſtum ſuppeditante. Ouid. in Ibin: nec lenius doleas, quàm qui bibit vbera ceruæ.

Philonomia *Victimi* & *Arcadiæ* filia paſtoris cuiuſdam concu- bitu prægnans facta, quum gemellos *Paragium* & *Lycaſtum* pepe- riſſet, metu patris aubos abiecit in *Erymanthum*, vbi in concu- uam quercum delati *Lupam* reppererunt, quæ abiectis propriis ca- tulis eoſdem lactauit Autor *Plurarchus*.

Plato quum tener adhuc infans dormiret in cunis, *Apes* nō pa- nam mellis copiam dormiētis labellis inſtillare viſæ ſunt. Qua in re conſulti prodigiorum interpretes, futurum prædixerunt, vt a- liquando ex eius lingua melle dulcior flueret oratio, teſtis *Plutar.*

Mida *Phrygio* (quum puer eſſet) dormienti *Formice* in os triti- ci grana coniecerunt. Quod ex aruſpicum reſponſo portendebat eum immortalium fore ditiffimum. Autor *Cic. lib. 1. de Diuinatione.*

Peliam, *Neptuni* & *Tyrus* filium nutriuit *Equa*.

Alexandro *Priami* filio (cui poſtea *Paridi* fuit nomen) alimen- tum ſuggeſſit *Vſa*.

Agriſthum, *Thyeſtis* & *Pelopiaz* filium, educavit *Capra*, à qua & nomen ſumpſit.

Dereto. *Semiramis* mater, ſpecioſi adoleſcentis coitu prægnans facta, dum opprobrium timeret, natam mox puellam in diſerta expoſuit ſylua, volucroſa quidē & reſerta multis auib. quæ *Semi-*
rami-

ramidem ipſam nutriuerunt dato ex re nomine. *Syrorum* enim lingua *Semiramis* auitium ſignat.

Camillam reginam *Volſcorum* armentalis *Equa* mammis & lac- tē ferino nutriuit pater *Metabus*, autore *Vergilio*.

Penelope ab *Icaro* & *Peribœa* parentibus in mare proiecta, à *Pe- nelopibus* auibus nutrimentum ſuſcepit, atq; etiam nomen, quum prius *Amea* diceretur.

Habidem *Hiſpaniæ* regem, *Fera*, *Canes*, *Sues*, & *Cerna* incredibili pauerunt humanitate.

In ore *Stefichori* infantis cecinit *Lufcinia*. autor *Plin. 10. c. 29.*

Pyth-goyas *Vſam* omnibus formidoloſam & conſpicuam ferita- re, apud ſe demulctam & exarimatā aluit. Quam dimiſſurus, verbis neſcio quib. & quodā velut iureiurando adegit, vt nulli cuncta- rum animalium faceret iniuriam. Abiens illa ſe coniecit in late- bras ſylvarum, ſummiq; fide præſtitit, in quo adiurata reſeſſerat, Idem boui ſegetes abrodenti quum verba quædam magica in au- rem ſuſſaſſet, eumq; monuiſſet, vt inferēdo agricolis dāno parce- ret, aiunt obedientiſſimū bouem à lacerandis frugibus deſtituiſſe. Credit qui volet. Hoc tamen prædit *Cælius* ex veterū monumētis.

Agrippina coniux *Claudij* *Cæſaris* *Turdum* habuit, imitantem ſermones hominum, ætate *Plinij*.

Habebant & *Cæſaris* iuuenes *Sturnum* & *Lufcinias* Græco Latino- que ſermone dociles.

Fuit & *Coruus* *Romæ*, qui ſermoni aſuefactus, omnib. matutinis in roſtra & forum deuolans *Tyberium*, *Germanicum*, & *Drufum* *Cæſares* nominatim, mox tranſeuntem populum *Ro.* ſalutabat.

Cecina *Volaterranus* equeſtris ordinis comprehenſas *Hirundi- nes* victoriæ nuntias amicis mittebat cum literis, quas earum pe- dibus ferendas alligabat.

Columba epiftolas pedibus annexas obſidione *Mutinenā* in ca- ſtra conſulium pertulere *Decio* *Bruto* mittente.

Tygrum *Romæ* oſtendit in cauea manuſeſta diuus *Auguſtus*.

Tyrtheo pecoris magiſtro *Ceruus* fuit manuſeſtus, & quem *Sylua* puella peſtebat ornabatq; violis. *Verg. lib. 7. Æneid.* Soror omni *Sylua* cura Mollibus intexens ornabat cornua fetis, Peſte- bātq; ferū, purōq; in frōte lauabat. Ille manum patiens, menſæq; aſſuetus herili Errabat ſyluis, ruriſque ad limina nota Ipſe do- mum ſera quamuis ſe nocte ferebat. Ouid. libro 10. idem ait de *Ceruo* *Cypariſſi* his verbis: Gratus erat *Cypariſſe* tibi, tu pabula ceruum Ad noua, & c.

Apes innocuæ ſederunt in ore *Ambroſij* infantis.

Aues *Buſilio* epifcopo in heremo pabulum miniſtrarunt.

Corbi-

Corbiniani episcopi Romam euntis quum *Vrsus* asinum deuorasset, deuorati loco, sarcinam uectauit imperante præfule.

Seuerus abbas *Passerem* habuit manibus suis intrepidè aduolantem, & porrectum capientem cibum.

Laxatus è spelunca *Leo* famelicus in *Darium* martyrem, non solum non ei nocuit, at etiam ab aliis feris eum tutatus est, sub Imperatore Numeriano.

Didimus abbas, & Anachoreta *Colubros* & *Serpentes* innocuos pedibus conculcabant.

Erasmo, Campano Episcopo (qui Diocletiano imperate floruit) inter vastas nemorum solitudines *Coruus* pastum attulit.

Eadimundi Anglorum regis & martyris abscessum caput, lupus alioqui sauisissimus intactum seruauit & illæsum.

Eutycius *Vrsum* habuit sibi obsequiosum, & obedientem.

Mandato *Eustorgij* Mediolanensis episcopi *Lupus* iugo se submisit, & currum traxit, quo tria Magorum corpora aduehebantur in Italiam. Prius enim comederat duo iumenta, quibus currus ipse uoluebatur.

Adrianus Imper. geminos *Leones* inusitata feritate horribiles & diuturna frendentes inedia ad concerpendum raptim *Eleutherium* episcopum laxari imperauit, Qui tamè nõ solum non nocuerunt sancto, at pedibus eius aduoluti innocua reclinauerunt capita.

Egidio Atheniensi in deserti solitudine degenti, *Cerna* ministrarium præbuit & alimentum.

Paulo primo Anachorete solitariam in latebris ferarum vitam agenti, *Coruus* quotidie dimidiatum panem afferebat. Quum autem eò uenisset *Antonius*, ut Paulum ipsum uideret, coruus integrum attulit panem, & propter nouum hospitem cibum duplicauit.

Paulus Leonensis *Draconem* mansuefecit.

Philippus apostolus *Draconi* imperauit, ut innocuus abiit in latebras. Quod & fecit Draco, nemini prorsus iniurius.

Heraclides philosophus *Draconem* habuit mansuefactum, eunti que & quiescenti solum adesse & assistere uelut comitem.

Syluestres aues relicto nemore, intrepidæ aduolabant ad *Auentinum* abbatem Pictauensem; eius manu tritici grana, & frustula panis rostro decerpentes.

Sindrigal, Lituaniæ princeps post Vitoldum, *Vrsam* habuit, quæ omnibus maturinis relicto nemore domum eius accedens, fores pedibus percutiebat, apertòq; hostio porrectum capiebat cibum.

Thoas Achaius *Draconem* domi diu fouit. Considerans demum quam periculosum esset serpentè alere, ipsum in solitudines procul tulit, atque ibidè reliquit. Quo facto rediens, quum incidisset in la-

in latrones, & instantis periculi metu acclamasset, audita hominis uoce aduolauit Draco, & aduersum vim latronum suppetias attulit.

Ferunt *Asaci* Locrensi mansuectum *Serpentem* fuisse quo cum bibebat, & uersabatur.

Sertorius Cernam habuit, quam in expeditionibus suis habebat semper comitem, fingens Dianæ esse numen, à quo res gerendas auspicaretur.

Porus (quæ Alexander debellauit) habuit *Elephantum*, qui rectore iubete procumbebat in genua, & se sub mittebat. Auctor Curtius.

Helias propheta cibum accepit à *Corno* in torrente, cui nomen Carith.

Helenus abbas fatigatus sarcina (quam ferebat) *Onagrum* iussit accedere, & dorsum oneri submittere. Paruit fera, & quam longè sancto placuit, onus ipsum peruexit. Idè à reperto *Crocodilo* flumen præteruectus est, quum neque pons adesset, nec appareret portitor.

Liberals episcopus (qui sub Adriano passus est) post varia tormenta, famelico *Leoni*, deuotus, fera ad eius pedes innocua procumbente, illæsus permansit.

Diuersæ quoque & horrendæ feritatis belluæ laxatæ sunt ad deuorandum *Mammetem* martyrem, quæ tamen scititiæ prioris immemores, ad eius pedes exarmatæ se prouoluerunt.

Habuit *Macarius* confessor in desertis nemorum locis vicinam cellam suam *Leenam*, cuius catulis cæcis quum restituisset uisum, fera obsequij memor, eidem pelles ouium, & pecudum (quas uenabatur) afferebat.

Zozimo abbati paruit agrestis *Leo*.

Hanno Carthaginienensis primus omnium *Leonem* mansuefecit.

Merthes, rex Ægypti *Cornicem* habuit adeò cicurem & mansuefactam, ut quoquo iussisset ille, epistolas deferret; non ignorans quò transuolandum esset, aut ubi confidendum.

Cælius prodit *Cynocephalos* in Ægypto literarum ductus perdidicisse & saltationum gesticulosos motus.

Plinius scribit *Pantheram* patri cuiusdam Philenis, affectatoris sapientiæ, blanditam fuisse, ut delapsos in foueam catulos extraheret illinc.

Micia uenatori in foueam lapsa *Canes* multis latratibus dolorem testari, subsidium ferre uoluerunt, eumque apprehensa mordicus ueste illinc extraxere.

Mentor Syraculanus *Leonem* in Syria reperiit, quum expauesceret, timentim protinus sese opposuit fera, eiusque uestigia cepit lambere, similis adulant, donec ex pede *Leonis* (in quo tumorem & uulnus animaduertat) surculum ingentem extraxerit, ipsumq; Leonem

Leonem liberauerit cruciatu.

Helpis Samius uiso in Africa *Leone* pauidus arborem conscendit. Tum *Leo* ad arborem procumbens, hiatu miserationē quærebat. Habebat enim ingentem spinam pedi infixam, quam quum reuellisset *Helpis* gratiam retulit, fera venatus aggerendo.

Christiana uirgo *Viperis* & *Aspidibus* (quarum tumulachra excitabat necio quis magus) deuota, euasit incolumis, & illæsa.

Vrsus laxatus fouea ad inferendam mortem *Cerbonio* episcopo, relicta feritate cepit amplecti, & circum lambere.

Eodem modo laxatus in *Donatillam* uirginem *Vrsus* posita feritate ad eius pedes mansuetus decubuit.

Expositus famelicis *Leonibus* in prædam *Daniel* propheta euasit incolumis.

Pontianus martyr (qui passus est sub imperatore Antonio) geminos *Leones* in suam mortem laxatos exarmauit.

Vrsi laxati ad interficiendum *Pontium* episcopum decubuerunt ad eius pedes innocui.

Reperiuntur & alij sancti feris & belluis expositi, qui tamē mortem illam effugerunt, ut *Andronicus* Ephesius, *Albanus*, *Bladina* uirgo, *Basilides*, *Benignus* presbyter, *Thecla*, *Dorotheus*, *Quirinius*, *Pitica*, *Pontianus*, *Probus*, *Taracus*, *Floccellus*, *Germanicus*, *Venantius*, *Marinus*, *Martina* uirgo, *Mymas*, *Magnus* martyr, *Mammes*, *Theodosia*.

Androdo à Domino Africā prouinciam administrante quotidianis uerberibus ad fugam coactus, secessit in deserta *Libyæ*: ubi cum obuio *Leoni* ad genua sua puoluto ingentē stirpē è cruento pede reuellisset, cōceptamq; sanicē uulnere intimo expressisset, ferunt bestiam in hospitium beneficij *Androdo* aliquot post annis comitem adhæsisse, & opimiores (quas uenaretur) carnes præparasse. Pertæsus demū uitæ illius ferinæ *Androdo*, quum reliquisset antrū, fato inauspicato cōprehensus est à domini satellitibus, ferisq; adiudicatus. Vbi idē *Leo* (qui in uenatu capus fuerat) agnitum medicum ab iniuria reliquarum bestiarum tutatus est. Petentibus propterea cunctis (qui aderant) pœna solutus est *Androdo*, cuiq; populi suffragio donatus *Leo*. Quē quum tenni loro uinctu cōpitatim p̄ urbē traheret, sequentes cum plausu dixisse feruntur, Hic est leo hospes hominis, Hic est homo medicus leonis.

VERMES DIUERSI.

C*ampe* genus est vermis, arboribus & herbis hortensibus infestissimum. *Columell.* lib. 11. Nec solūm teneras audent erodere frondes *Implicitis* conchæ *Limax* hirsutæque *Campe*.

Cantharides vermiculi sunt uirides aureis sparſi maculis, quorū succus

succus instar est ueneni. *Ouid.* In *Ibin.* *Cantharidum* succos dante parente bibas. Hinc adagium natum, *Myſia* cantharis: de homunculo abiectissimo.

Contipeda, vermis est pilosus, multis pedibus arcuatim repēs. Est & *Chryſalis* genus vermis.

Conuoluulus vermis eruca minor, rodit pubescentes uuas.

Eruca vermis tenaciter hæret, repit in olerum folia, & abrodit; præsertim brassicas. Oliuam arborem turpi facie depastam relinquit. Nascitur tempore humido & lenno.

Galba vermiculus est exilis, qui nascitur in æsculis.

Crips vermiculus eroso ligno semper locū mutare nititur. Hinc adagium, *Crips* in loco stare nō potens: in homines inconstantes.

Est & inter materiarum pestes *Tredo* vermis dictus quōd denticulis terat & erodat.

Cerastes vermis ubi tantum erofit, quātum ad corporis voluptationem satis est, generat alium.

Ips cornua & uires rodit, ut *Crips* frumenta, *Trips* ligna, *Sis* vestes: *Is* vitra, *Midæ* fabam.

Lampyris noctu lucet, Latinè uocatur *Noctiluca* seu *Nitedula*.

Bombyx aranearum instar fila ducit tenuissima, quibus pretiosæ admodum vestes fiūt, quæ uocantur *Bombycinæ*. Aliter uocatur *Bombylius*, & *Necydalus*.

Lyta vermiculus nascitur in lingua canū, qui si catulis eximatur, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt.

Melolamha genus est scarabei, colore uiridi nascens.

Mellepeda nomen sumpsit à pedum multitudine.

Mylochus est de genere blattarum, nascitur circa molas.

Onyſtus multipes est, fusci coloris, sub lapidibus uiuens, aut si gulinis uasis. Tactus arcuat sese, & in formam pilæ contrahit. Aliter dicitur *Tylus*. Is est qui aliter *Multipeda* uocatur.

Pyriocampe uenenato sunt morsu. Nascuntur in pinu arbore.

Pyrausta vermis est de specie araneorum, fauis perniciosus. Volitat ad lucernas tantisper dum cōbustis alis percat. Hinc adagium. *Pyrausta* gaudere gaudium: De momentanea & breui lætitia.

Sanguisuga vermis est aquatilis, cruoris appetens. Aliter uocatur *Hirudo*. *Horatius* in arte: Non missura cutem nisi plēna cruoris hirudo.

Crabrones ex putridis equorum carnibus enascuntur.

Solsuga genus est formicæ uenenatæ, lucem fugiens. Vnde inditum nomen. Huic contrarium est cor uespertilionis.

Tarnes vermiculus carnem exedit. *Vitruuius* lib. 2. de Architec-tura. Sed ea q̄ habet in se plus caloris, procreat & alit tarmiteu,

ab eoque vitiatur.

Tinea libros & veſtes abrodit. Horat. lib. 1. Epist. Aut tineaſ paſſes: taciturnus inertes.

Tipula ſex habet pedes. Tāta leuitatis eſſe dicitur, vt ſuper aquā currēs nō deſidat. Plaut. Neque Tipulæ pondus leuius eſt, quā ſides lenonia.

Voluos vermiculus eſt prærodens pubeſcentes vvas. Aliter appellatur Conuoluolus.

Brucus vermiculus eſt volitans, ſed ſine aliſ, qui herbas erodit.

Xylophagus albus eſt & obæſus, nigro capite. Naſcitur in carie lignorum, quæ corrodit. Hunc in Ponto & Phrygia comediffe, luxuria.

Tenebras amant *Blattæ*, vitam lucemque fugiunt, in balneis maxime humido vapore progeneratæ. Verg. lib. 4. Georg. Lucifugis cōgeſta cubilia blattis.

Rutuli aridam terram fodiunt, fauōſque in modum ſpongiæ fiſtuſoſæ medicato melle conficiunt.

Aranæus vermis eſt lanuginofus, & ſerpentis in modum repēs, quo diſſecto inueniri dicitur intus vermiculi duo, qui adalligati mulieribus certina pelle ante ſolis ortum, præſtant ne cōcipiant. Flores arborū popularū, & ita quandoq; abrodit, vt ſterileſcant.

Eupreſtis ſimilis eſt ſcarabeo. Fallit inter herbas bouē, vnde meruit nomen, deuoratūſque tacto felle ita inflammat, vt rumpat.

Cantharolethrus brachia habet, & in cauda ſpiculum.

Aſilus aculeū habet in ore. Latiuſculis quibuſdā beſtiolis (quæ in fluuiis ſupernatant) enaſcitur, frequens propterea iuxta aquas.

Oeſtrum aliter ſeu *Oeſtrus* appellatur. De hoc Verg. lib. 3. Georg. Eſt lucos Silari circa, illicibūſque virētem. Plurimus alburnū volitans, cui nomen *Aſilo*, Romanū eſt, *Oeſtrum* Graij vertere vocantes: Aſper acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis. Diffugiunt armenta, fugit mugitibus ather Concuſſus. A ſilium quidam *Tabanum* vocant, alij diuerſum faciunt. *Tabanus* autem naſcitur ex ligno in quo plurimus eſt humor.

Chryſalis vermiculus duro cortice mouetur ad tactum aranei.

Cicidela veſpere lucent per arua, Graeci *Lampyrides* vocant.

Coffi gignuntur ex ligno. Hiſ veteres in cibo vti ſunt.

Gurgulio vermis eſt frumenti vel fauæ. Verg. lib. 1. Georg. populāntque ingentem farris aceruum *Gurgulio*, atque inopi metuens formica ſenectæ.

Papiliones vermes ſunt, ex quorum ſtercore enaſcuntur *Tinea*. Lucernarum luminibus aduolant. Hiſ contrariū eſt icter caprinū. *Carras* depaſcuntur, & relinquunt excrementa, quibus *Teredines* gignuntur.

gignuntur. Eorum aduentus veris initium indicat.

Petauri generantur ſordibus aridi ſoli.

Rauca vermes naſcuntur in radice quercus.

Phalangium ſimile eſt formicæ, ſed maius tamen ruſſo capite, reliqua parte corporis nigra, albiſ intercurentibus reſperſum guttis, Acerbius pūgit, quā veſpa. Vitit circa furros & molas. Ab eo percufiſi ſi alterū eius generis oſtendatur, remedium aſſert.

Ricini vermiculi ſunt, quibus infeſtantur canes.

Rhagio ſimilis eſt nigro acino, ore minimo, ſub aluum breuiſſimis pedibus tanquā imperfectis. Quos mōmordit, eodem afficit dolore, quo *Scorpius*.

Aſortion vermis eſt, cuius morſu genua labefaſtantur.

Myrmecion caput habet ſimile formicæ, Aluum nigram guttis albiſ diſtinctam. Eodem torquet dolore, quo veſpæ.

Tripha ſimiles ſunt culicibus. Sunt & alia pleraque nomina, vt *Chryſalis*, *Cymex*, *Collutus*, *Gryllus*, *Hepacontinus*.

S C U L P T O R E S, C Æ L A T O R E S,

Statuarij, & Marmorarij.

Alchimedon nomen eſt cælatoris & vaſcularij apud Vergilium dicentem: Pocula ponam Fagina, cælatum diuini opus Alchimedontis.

Alcon nomen eſt argentarij, qui *Æneæ* pateram cælauit.

Plinius ſcribit proximòs à Mentore fuiſſe *Bœtum* & *Agragāra*. De *Alcone* & *Bœto* Vergilius in *Culice*: Nec pocula gratum *Altonis* referunt *Bœti*que *toreum*,

Eurycion nomen eſt fabri argentarij apud Verg. lib. 10. Quæ bonus *Eurycion* multum cælauerat auro.

Polycletus ſtatuarius fuit, *Ageladis* diſcipulus, qui quantum reliquos ſuperauit in forma hominum ad veritatem effigianda, tantum abſuit ab autoritate reddenda, formæ mininum, quod *Phidiæ* & *Alcāmēni* datum eſt. Signa fecit ex ære nobilitata ſcriptorum præconio, vt *Aſtragalizontes*, id eſt, talis ludentes, De eo & aliſ *Mart. lib. 8*. Quis labor in *Phiala*: docti *Myos*: an ne *Myronis*: *Mētoris* an manus eſt, an *Polyclete* tua?

De *Euphranore* *Fabius lib. 12*. ſic ait: *Euphranorem* admirandūm facit, quod & cæteris optimis ſtudiis inter præcipuos, & pingendi ſingendique idem mirus artifex fuit. *Iuuen. Sat. 3*. Hic aliquid præclarum *Euphranoris*, & *Polycleti*.

Mentor primus claruit argento cælando, qua in re magnam pro meruit laudem. Teſtimonium laudis ei perhibuit *Capitolinus Iupiter*, & *Ephēſia Diana*, quibus conſecrata fuerunt artis eius vaſa. *Iuuenalis Saryr. 8*. Multus vtrique labor, raræ ſine *Mentore* mæſæ.

Phidias sculptor Athenicis claruit minoribus simulachris sculpendis. Idem fecit statuam Mineruæ ex auro & ebore amplitudine xxvi cubitorum in cuius scuto cælauit prælium Amazonum, & Gigantomachiam, in soleis pugnam Lapyrtatum & Cætaurorum. Plinius eum vocat artificem nunquam satis laudatum. Fabius Phidias (inquit) diuis quam hominibus efficiendis melior. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Mineruam Athenis, aut Olympium in Elide Iouem fecisset. Mart. lib. 3. Artis Phidiacæ torruma clarum, Pifces, aspicias, adde aquam, natabunt.

Inter omnium opera præcipuam laudem meruerunt. *Tabula Aristidis* Thebani pictoris, quæ centum talētis licitatus est rex Attalus. *Mædea & Ariæ Timomachi*, quas tabulas Cæsar dictator emit talentis octoginta. Candaules rex Herachidarum *Bularchi* picturam in qua erat Magnæ prælium, pari rependit auro. Rhodiis pepercit rex Demetrius, ne *Protogenis tabulam* cremaret. Velanus apud pueri *Gnydiam Venerem* maximè nobilitauit. Immortale nomen peperit Phidix *Impiter Olympius*, vt *Mëtori Capitolinus & Diana Ephesia*. *Dyadumenus* molliter iuuenis Polycleti centum talentis nobilitatus. *Cycliæ Tabulam Argonautas* talētis c XLIII. mercatus est Hortensius orator. Nicias Atheniensis pictam *Homeri necromantiam* vèdere voluit Attalo regi talentis Lx. Zeufis pinxit *Archigallum*, quàm picturam Lx. sesterciis æstimatam Tiberius princeps cubiculo suo inclusit.

Myro statuarius fuit numerosior in arte quàm Polycletus. Vtebatur are Deliacæ. Ageladis fuit discipulus. Hunc maximè nobilitauit Bucula celebratis versibus. Fecit & Canè, & Discobolon & Persea & Pristes, & Saryrum admirantem tibias, & Mineruam, & Delphicos pentathlòs Pancratiasta. Item Herculem. Cicadæ monumentum, & Locusæ, & Apollinè. Ipse tamen corporum tenuis curiosus, animi sensus non expressit. Iuuenalis Sary. 8. Et cum Parthalij tabulis signisque Myronis.

Lysippus Sicyonijs aded claruit sculpturæ, vt ab eo solo fingi uerit Alexander, quemadmodum pingi à solo Apelle. Horatius Edicto cauit, ne quis se præter Appellem Pingeret, aut alius Lysippo duceret ara. Hunc Plinius ait fecisse ad 600. opera.

Arcefilas sculptor fecit simulachrum Dianæ, in quo Simonides Iulit epigramma.

Callimachus sculpturam in tenuiorem, exquisitioremq; disciplinam reduxit. Nam ipse prius lapidem perforauit, minutatimque tractauit.

Diopemus, & *Scybis* Cretensis, Sicyonem se contulere, vbi fuit quoddam præcipua onanium metallorum officina, ibiq; sculpedo marmo.

marmorì primi claruerunt.

Epitheres discipulus fuit Lysippi.

Praxiteles marmore nobilitatus est: duplicique Venere, Coa & Gnydia, sed Gnydiæ præcipuè, cui ob elegantem formam noctu congressus est puer, relictis maculis tantæ libidinis indicibus. Quintilianus: Cedat Praxiteles, cuius muliebris imago procacem Impulit ad coitum iuuenem. Sunt tamen qui hoc dicant de alio simulachro. Scripsit quinque volumina nobilium operum in toto orbe, Speculum argenteum primus fecit.

Theodorus, & *Teladeus* fratres Samij, Ræe i filij, sculptores celeberrimi fuerunt, quorum Teladeus Pythij Apollinis signum in Samo inceptit, Theodorus Ephesi alio saxo absoluit: quibus simul compositis, ita cohæsit & conuenit, vt ab vnico artifice & eodè lapide factum videretur. Fuit etiam Theodorus nobilis architectus, qui suavit carbones subiicerentur fundamentis tēpli Dianæ Ephesiæ. Idem primus ferrum fundere docuit, & ex eo statuam fecit ferream.

Timotheus sculptor vnus fuit eorum, qui Mausolæum Arthemisiæ cælauerunt.

Calamis cælator fuit, cuius manu cælata duo pocula Germanicus Cæsar donauit Cassia Syllano. Fecit & Apollinem positum in hortis Serulianis.

Scopas cælauit Mausolæum cum *Bryaxi*, *Timotheo* & *Leocare*. Ab oriente cælauit Scopas, à Septentrione Bryax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares.

Pythis in fastigio Mausolæi quadrigam fecit marmoream altitudine pedum cxi. quæ totum opus inclusit.

Fecit *Menestratus* Herculem & Ephesi in templo Dianæ Hecartè tanta marmoris radiatione, vt in eius contemplatione ceditui admonerent parcere oculis.

Socrates sculptor fecit Charites in Propyleis Atheniensium.

Papippus Praxitelis discipulus fecit Zetum, & Amphionem, Dircem & Taurum.

Eutichides Liberum patrem. *Timachides* fecit Apollinem canentem cithara.

Phibiscus Venerem in Octauiae porticu. Item Latonam, Dianam, Musas nouem, & nudam Apollinem.

Polyces & *Dyonisius* filius Timarchidis Iouem æde proxima,

Heliodorus, *Pana* & *Olympum* luctantes.

Polycharmus Venerem lauantem sese, & *Dædalum* astantem.

Lysias Quadrigam, currum, Apollinè, & Dianam ex vno lapide.

Amphistratus simulachrum Callisthenis historicarum scriptoris.

Agæfander, Polydorus, & Athonodorus, Rhodij, ex vno lapide fecerunt Laocöntem & liberos, draconumque mirabiles nexus.

Crætherus cum *Pythodoro*, *Polydectes*, cum *Hermolao*, *Pythodorus* cum *Artemone* palatinas Cæsarü domos replere probatissimis signis.

Diogenes Atheniensis & *Carpatides*, decorarunt Pantheum Agrippæ.

Arcefilus fecit *Leenam* marmoream, quam *Varro* dixit se habuisse. Item aligeros ludentes cum ea *Cupidines*, quorum alij re- ligam tenerent, alij è cornu cogere bibere, alij calcarent soccos, omnes ex vno lapide.

Coponius fecit XIII. nationes quæ sunt circa Pontum.

Canachus statuarius simulachra fecit marmorea.

Sauos & *Bathyaces* Lacones, fecerunt templa *Octauia* portici- bus inclusa.

Myrmecides Quadrigam fecit cum agitatore, quam cooperuit aliis musca.

Calliocrates Formicas, quarum pedes & alia membra videri non poterant.

Mys cælator fuit argentarius. *Martialis*: Quis labor in *Phiala* docti *Myos*, an ne *Myronis*?

Pyrgoteles sculptor fuit gemmarius, à quo solo *gemma* sculpsit voluit *Alexander*.

Alcimenem Atheniensem docuit *Phidias*, sculptorem nobilem, cuius permulta opera Athenienses in sacris ædibus posuere præclarâq; *Veneris* imaginem extra muros, quæ appellatur *Aphrodite Exapolis*: huic supremam manum imposuit *Phidias*.

Agoracritum Parium docuit *Phidias*, quem adeo amavit, ut eius nomini pleraq; ex suis operibus donauerit. Certauit *Agoracritus* in *Alcmanem* de *Veneris* faciêda victique *Alcmanes*, non opere, sed ciuitatis suffragiis contra peregrinum suo fauētis. Quare indignatus *Agoracritus* signum suum vendidit, ea lege ne *Athenis* esset, appellauitq; *Nemesim*. Quod simulacrum positum est in *Rhamunte* pago *Atticæ*, quod *M. Varro* omnibus signis prætulit.

Antipater Stryrum in *phiala* grauatam somno collocaſſe verius quam cælaſſe dictus est. Inter eos, qui in argento cælando claruerunt sequentes numerantur à *Plinio*. *Mentor*, *Agrages*, *Bous*, *Mys*, *Antipater*, *Stratonicus*, *Cyxenicus*, *Tauricus*, *Ariston*, *Onichus*, *Hecateus*, *Praxiteles*, *Posidonius*, *Ephesus*, *Lædus*, *Stratites*, qui prælia & armatos cælauit.

Zopyrus, qui *Areopagitas*, & iudicium *Orestis* cælauit in duobus *scyphis* XII. pundo æstimatis.

Pyrrheus cuius duæ vincia viginti vānerunt: *Vlyſſes* & *Diomedes*

des erant in *phiala* emblemate *palladium* surripientes. Fecit & iocos in paruulis potorius.

Habit & *Tæucer* *Cruſtarius* famam.

Zenodorus *Mercurij* statuam fecit in ciuitate *Galliæ Aruernis*. Item mādato *Neronis* colossum ex. pedū longitudine dicatū *Solihidæ* emuli *fuere Alcmenes*, *Crita*, *Nestoras*, *Hegleas*. Deinde *Agelades*, *Callon*, *Polycletus*, *Phragmō*, *Gorgias*, *Lacor*, *Mycō*, *Pythagoras*, *Scopas* reuelus.

Polycletus discipulos habuit *Argium*, *Aſopodorum*, *Alexim* *Aristidem*, *Phrinonem*, *Dinonem*, *Athenodorum*, *Dameā*, *Clitorum*, *Myronem* *Lycium*. *Olympiade* *xcv.* florere *Naucydes*, *Dynamedes*, *Canachus*, *Patrocleus*.

Olympiade *cxi.* *Polycles*, *Cepheſiodorus*, *Leocæres*, *Epatodorus*. *Olympiade* *ciiii.* *Praxiteles*, *Euphranos*. *Olympiade* *cvi.* *Echion*, *Thermachus*, *Olympiade* *cxiiii.* *Lysippus*, *Lysistratus*, *Sthenis*, *Euphronides*, *Soſtratus*, *Ion*, *Syllanion* nullo doctore nobilis factus: qui discipulos habuit *Theuſim* & *Iadem*. *Olympiade* *cxx.* *Euthichides*, *Eutyocrates*, *Lahippus*, *Cepheſiodorus*, *Timarchus*, *Pyromachus*. *Olympiade* *clv.* *Antheus*, *Callistratus*.

Pythagoras *Reginus* *pancratiastem* *Delphis* posuit. Hunc vicit *Leontius*, qui fecit *Stadiodromon* *Astylon*, qui *Olympiæ* ostēditur. Et *Lybin* puerum nudum tabellas tenentem & ferentē *malæ*. *Syraculis* autem *claudicantem*, cuius vlcis dolorem spectatores videbantur sentire. Item *Apollinem* *Citharædum*. *primus* *neruos*, & *venas*, & *capillum* diligentius expressit.

Pythagoras *Samius* *Pythagore* *Rhegini* discipulus fecit signa fortunæ *feminuda*. *Lahippus*, *Beda*, *Eutyocrates* discipuli fuerunt *Lysippi*. *Eutyocratis* discipulus fuit *Tysicrates* *Sicyonius*.

Telephanes *phocæus* habitauit in *Theſſalia*, vbi opera eius latuerunt. Fecit *Larissam*, *Spirarchum*. *pentathlon*, & *Apollinem*.

Aristides *polycleti* discipulus fecit *quadrigas*, & *Bigas*.

Ephecrates *Lenam* *meretricem*, quæ *Aristogitonem* & *Harmodium* *tyrannicidas* nullis vnquam tormentis adacta voluit prodere.

Aliorum & Sculptorum & Statuuariorum nomina sunt *Cresilas*, *Pericles* *Olympius*, *Cepheſiodorus*, *Chereas*, *Cteſilaus*, *Demetrius*, *Dædalus* *Dynomees*, *Eutychides*, *Hegias*, *Butyreus*. *Lycius* *Myronis* discipulus, *Menechmus*, *Nancerus*, *Niceratus*, *Polycles*, *Pyrrhus*, *Phœnis* *Lysippidi* discipulus. *Stypax*, *Cyprius*, *Syllamō*, *Theodorus* *autor* *Labyrinthi* *Samij*. *Xenocrates* *Tysicratis* discipulus: *Ariston*, *Callasus*, *Deſias*, *Cantharus* *Sicyonius*, *Diorysidorus*, *Critia* discipulus, *Deliaes* *Euphorion*, *Eunicus*, & *Hecateus*,

Argenti cęlat ores Lesbocles, Prodorus, Pythodicus, Polygnotus, Sciuus, Apollodorus, Androbolus, Asclepiodorus, Antimachus, Anthenodorus. Alia sunt infinita huiusmodi nomina apud Plinium lib. 34.

PICTORES DIVERSI.

Fuit *Phidias* initio pictor, pinxitq; Clypeum Athenis.

Pancus eius frater pinxit *Ægidam* Minervę.

Bularchus Magnetum pręlium.

Hygiemon primus in pictura marem sceminamq; discrevit.

Eumarus Atheniensis figuras omnes imitari ausus,

Cimon Cleonæus eius inuenta excoluit, obliq; imagines inuenit, articulis membra distinxit, venas protulit, in veste rugas, & sinus inuenit.

Pythis certauit in Timagorę Chalcidensem de pręstata picturę.

Polygnotus Thasius primus mulieres lucida veste pinxit, instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab antiquo rigore variare. Pinxit Delphis ædem & Athenis porticum, cuius partem etiam mercede pinxit *Mycon*.

Mycon alter minor filiam habuit Timaretem picticem.

Olympiade xc. fuerunt *Aglaophon*, *Cephalodorus*, *Phryllis* Euenor pater Parthasij pictoris.

Apollodorus Atheniensis primus species exprimere instituit, primusq; gloriam penicillo contulit. Fecit sacerdotem adorantem, & Aiacem fulminatam.

Zeus arte picturę tantas opes sibi comparauit, vt in earum ostentatione Olympię nomē aureis intextum literis ostentaret. Postea opera sua donare instituit, vt Alcmenam Agrigentinis, Pana Archelao, quodd nullum pretiū putaret esse illis dignum. Fecit & Penelopę, & Athletę, adeoq; sibi in illo placuit, vt versum subscriberet celebrem ex eo, inuisurum aliquem facilius, quàm imitaturum. Fecit & magnificum Ioueni in throno astātib; Diis, & Herculem infantem dracones strangulantem, Alcmena matrem coram patiente, & Amphitryonę. Tanta fuit diligentia, vt Agrigentinis facturus tabulam (quam in templo Iunonis Lacinie dicarēt) virgines eorū nudas inspexerit, & quinque elegerit, vt quod in quaque laudatissimum esset, pictura redderet.

Equales eius, & æmuli fuerunt, *Timanthes*, *Androctides*, *Eupompus*. *Parthasius* descendit in certamen cum Zeuide: & quum Zeuis derulisset vvas ad ostē ingenio e pictis, vt ad eas aues deuolaret, *Parthasius* lintheum attulit, veritate adeo representata, vt Zeuis alituū iudicio tumēs flagitatet, remoto lintheo ostendit sibi picturę, & intellecto errore palmā concederet: quoniam ipse aues

fefel

fefellisset, *Parthasius* verò se artificem. Idem *Zeus* postea pinxit puerum vvas ferentem, ad quas quum deuolassent aues, iratus est operi suo quod vvas pinxisset melius, quàm puerum. Nam si puerum consummasset, aues timere debuerāt. Pinxit quoque Helenā & Mariam religatam. *Parthasius* primus Symmetriam picturę dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris expressit, & artificum confessione in lineis extremis palinam adeptus est. Vide alia eius opera quàm plurima apud Plin. Superatus est tamen à *Timante* in Aiace.

Pinxit *Timantes* Iphigeniam aris immolādam, parētibus propę lachrymātibus velato patris eius vultu, quem digne non poterat ostendere. Item Cyclopem dormientem. Alij in hac arte celebres fuerunt. *Euxinidas* pręceptor Aristidis. *Eupompus* Pamphili, *Apellis Pamphilus*, qui neminem minoris talento docuit annis decem. Quam mercedem ei dederunt *Apelles* & *Melantius*. Clari etiam extitere *Echion* *Therimachus*, quos omnes superauit *Apelles*, voluminibus editis, quę etiam doctrinam continent. Cedebar tamē *Amphioni* de dispositione, *Asclepiodoro* de mensuris. Idem nauigauit Rhodum ad videnda opera protogenis pictoris excellentissimi. *Apelli* autē fuit perpetua consuetudo nullum diē quibuscumque negotiis occupatum pręterire, quin lineam aliquam duceret ducendo exereret artem. Ad eius officinam frequenter vētitabat *Alexander*, qui etiam edicto vetuit ne ab alio pingeretur. Venerem *Cois* inceptam moriens reliquit imperfectam, nec repletus est qui tam egregio operi vellet succedere. Pinxit *Alexandrum* Magnum fulmigerum in templo Dianę Ephesię talentis xx. Numerosa in super opera, quę ponuntur à Plinio.

Aristides Thebanus æqualis fuit *Apelli*. Primus animum pinxit & sentius omnes expressit. Vnam eius tabulam *Attalus* rex cętura talentis emisse fertur.

Asclepidorum in Symmetria mirabatur *Apelles*. Ei *Mnason* tyrannus pro duodecim Deis dedit in singulos Mnas centenas.

Idem dedit *Theomesto* in singulos heroas Mnas centenas.

Nicomachus Aristodemi filius, pinxit raptum Proserpina: Item *Vlyssēm* pileatum, *Apollinam*, *Dianam*: Deū matrem leoni insidentem, & nobiles vaccas arreptantibus *Satyris*, & *Scyllā*. Fuitq; in ea arte omnium velocissimus. Discipulos habuit *Aristidem* fratrem. *Aristoclem* filium, & *Philoxenum* Eretrium, qui vltimis pinxit pręlium *Alexandri* cum *Dario*: Item *Lasciuam*, in qua tres *Sileni* comessantur.

Nicophanes fuit elegans & concinnus.

Apellis discipulus fuit *Persicus*.

Aristidi discipuli fuerunt *Niceros*, & *Aristippus*, qui pinxit *Satyrum* cum *scypho* coronatum *Aristippi* *Antorides* & *Euphranor*.
Pyreicus humilia securus, humilitatis tamen summam adeptus est gloriam. Pinxit constrictas, furrinas, asellos, & obsonia.

S. rapion pinxit scenas & hominem pingere non potuit.

Dionysius nihil præter homines pinxit, unde & *Anthropographus* dictus est.

Calicles parua quædam pinxit.

Aniphilus *Hesione*, *Alexandrum*, & *Philippum* cum *Minerua*, *Liberum* patrem, *Cadmum*, *Europen*, *Gryllum*.

Avellius floruit Romæ paulò ante *Augustum*.

Annulus *Minerua*, quæ spectatè spectabat, quacumque aspiceretur. Post eum in pretio fuere *Cornelius Pinus*, & *Aelius Priscus*.

Pauca *Sicyoni*, *Brietis* filius, discipulus fuit *Pamphili*, qui prius lacunaria pingere instituit. Paruas pingebat tabellas, maxime pueros. Pinxit *Glycerem* coronarum inuentricem (quam amabat) sedentem cum corona.

Euphranor *Isthmius* fecit *Colossos*, & *Marmora*, ac *Scyphos* sculpsit. Scripsit volumina de *Symmetria* & *Coloribus*.

Euphranoris coætanus fuit *Cyellus*, cuius tabulam *Argonautas Hortensius* orator mercatus est talentis CXLIII. vt iam diximus.

Antidotus discipulus fuit *Euphranoris*, fecit *Clypeo* dimicantem, & *Luctatorem*, & *Tibicinem*.

Antidoti discipulus fuit *Nicias* *Atheniensis*, qui mulieres diligentissime pinxit. Eius opera multum probabat *Apelles*.

Maronites *Glaucionis* *Corinthij* discipulus pinxit *Achillem* habitu virgineo occultatum *Vlyffe* deprehendente, & alia quædam.

Metodorus Pictor fuit, & Philosophus magnæ celebritatis, quæ *Athenienses* miserunt *L. Paulo Emilio*, post *Perseum* deuictum, petenti probatissimum Philosophum, ad erudiendos liberos, & *Victorem* ad triumphum excolendum.

Timomachus Breuiter pinxit *Cæsari* dictatori *Aiacem* & *Medeam* tabulas LXXXI talentis vendidas. Fecit insuper *Orestem*, *Iphigeniam*, & quædam alia.

Aristolaus *Panthe* filius, & discipulus pinxit eadè *Apollinis* *Delphis*.

Antiphilus puerum, ignem constantem, & lanificium, in quo propebant omnium mulierum pensa, *Satyrum* cum pelle *Pantherina*, & alia multa.

Alcimachus pinxit *Dioxippum*, qui *Panratio* vicerat in *Olympia*, *Ctesilochi* opus fuit *Iupiter* *Bacchum* parturiens, & ingemiscens muliebriter inter obstetrices & earum clamorem.

Tesfidemus fecit *Oechaliæ* expugnationem, & *Laodamiæ*.

Clesides

Clesides reginæ *Sratonices* iniuriam, à qua nullo honore fuerat exceptus. Pinxit & voluptatem cum piscatore, quem regina dicebatur amare.

Cratinus *Comædus* *Athenis* *Pompeium* pinxit.

Euchides bigam regis cum victoria.

Aphis *Neptunum* & victoriam.

Habron *Amicitiam* & *Concordiam* & deorum simulachra.

Nicearchus *Venerem* inter *Gratias*, & *Cupidinem*. *Herculem* tristem *infantiæ* pœnitentiæ.

Nealces *Venerem*, *Naumachiam* *Ægyptiorum* & *Persarum*.

Item *Asellum* in littore bibentem, & *Crocodilum* ei insidiantem.

Aliorum nomina sunt *Oenias*, *Philiscus*, *Phalerion* *Simonides*, *Simus*, *Theodorus*, *Leotius*, *Theron*, *Tauriscus*, *Erigonus*, *Pallas*, *Aristonides*, *Anaxander*, *Aristobolus*, *Syrus*, *Arceylas*, *Tiicratis* filius, *Coribas* *Nicomachi* discipulus, *Carmanides* *Euphranoris*, *Dionysiodorus* *Colophonius*, *Diogenes*, *Eurymedes*, *Heraclides*, *Macedo*, *Mydon* *Phylomachi* *staturarij* discipulus, *Mnasitheus* *Sicyoni*, *Mnasidemus*, *Nessus*, *Polemon* *Alexandrinus*, *Theodorus* *Samius*, *Tadius*, *Xenon* *Neoclis* discipulus.

Mulieres pictrices fuerunt *Timarete* *Mycæonis* filia. *Irene* *Cratini* pictoris filia & discipula, *Aristarete* *Nearchi* filia & discipula. *Lala* *Cizicena*, *Martia* *M. Varronis*. Hæc omnia decerpta sunt ex *Plinio*, ne quis fortè opinetur me ex aliena opera laudem præmereri velle.

P I G M E N T A.

Inter pigmenta numerantur *Minium*, *Armenium*, *Cymbaris*, *Chrysocolla*, *Indicum*, *Purpurissum*, *Synopsis*, *Rubrica*, *Parethonium*, *Melinum*, *Eretria*, *Auripigmentum*, *Orcha*, *Cerussa*, *Sandara*, *Sandis* *Syricum*, *Atramentum*, *Appianum*.

Colorum nomina sunt *Andricelon*, *Ostreon*, *Prasinò*, *Crococides*, *Cyaneus*, *Cynabari*, *Xanthus*, *Phæus*, *phlogoleucus*, *Leucophæus*.

Genera colorum apud *Gellium* lib. 2. c. 25. sunt *Ruffus*, *Ruber*, *Flauus*, *Fuluus*, *Rubidus*, *phœniceus*, *Rutilus*, *Luteus*, *Spadix*, *Cæsius*.

F A B R I, E T A L I I A R T I F I C E S.

Epeus, autor fuit illius machinæ, qua delitescentes *Græci* *Troiam* noctu ceperunt dolo, *Verg.* lib. 2. *Æneid.* Et *Menelaus*, & ipse doli fabricator *Epeus*.

Didymæon, autor fuit cuiusdam clypei, quem *Æneas* dedisse fertur *Niso* curfori peractis ludis, qui fiebant in *Sicilia* ad *Anchisæ* tumulum. *Verg.* Et clypeum efferri iussit *Didymæon* artes: Hoc iuuenem egregium præstanti munere donat.

Perillus reperit æneum taurum, ad torquendos fontes, vt eo supposit-

suppositis flammis inclusi, mugitum bouis imitarentur. Quod genus tormenti ipse primus expertus est, mandante. Phalaride. Propert. lib. 2. Nonne fuit satius duro seruire tyranno, Et gemere in tauro saepe Perille tuo.

Lycaon Gnosius faber fuit & artifex ensis, quæ Ascanius dedit Euryalo. Verg. lib. 9. Humero simul exiit enssem Auratû, mira quem fecerat arte Lycaon Gnosius, atq; habilem vagina aptarat eburna.

Vulcanum Poëtæ faciunt fabrum deorû & Iouialium fulminum artificem. Idem solis currum fecisse fertur. Quid. lib. 2. Met. Genitor cunctatus ad altos Deducit iuuenem Vulcania munera currus. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curuatura rotæ, radiorum argenteus ordo, Per iuga Chrysoliti, positæq; ex ordine gemmæ. Clara repercussio reddebant lumina Phœbo.

Dædalus, primus in formis animalium (quas veteres plastæ cæcas fingebant & immobiles) oculos induxit, & abditis quibusdam nervis effecit, ut huc & illuc mouerentur adeo scite, ut spectantibus viuere, & ingredi viderentur. Idem ligneam Venerem fabricasse dicitur, quæ argento viuo infuso moueretur. Fecit insuper Cretæ labyrinthum, quo inclusus, alis sibi & nato confectis, per viam mortalibus negatam periculum effugit. Hinc opera Dædala vocantur ingeniosa. De eius Labyrintho Quid. lib. 8. Dædalus ingenio fabra celeberrimus artis Ponit opus, &c.

Mamurius, faber ærarius fabricauit Saliorum Ancylia, qui propterea nomē eius solebāt canere suis carminibus. Vertumnus apud Propert. lib. 4. simulachrum suum à Mamurio ex ære formatum dicitur: ideoq; præcatur, ut ei⁹ cineri terra sit leuissima. Hæc autem Vertumni verba: Stipes acerbus erā properati falce dolatus Ante Numā grata pauper in vrbe deus. At tibi Mamuri formæ cælatur athena. Tellus artifices ne terat Osca manus. Qui me tam docilis potuisti fundere in vsus, Vnum op⁹ est, operi nō datur vn⁹ honos.

Phereclus, abietarius faber Paridis ad Helenæ raptum nauigaturi naues fecisse dicitur. Hinc nauis Phereclæa dici solet. Quid. in Epist. Paridis, Hæc duce Sigæo dubias à littore feci, Longa Phereclæa per freta puppe vias.

Calliocrates, fuit minorum opusculorum fabricator, qui muscam fecit alis quadrigam cum agitatore tegentem. Fabricauit & nauem, quam auicula pennis integebat.

Mymecides, fecit formicas tam tenues, ut vix membra videri possent.

Plagius, Nouionensis episcopus, artem aurificiam exercuit, in qua quicquid faciebat erogabat pauperibus.

Ferunt *Harmonidem*, Troianum fabrum fuisse vnum ex eorum nume-

numero, qui Paridis Spartam ituri naues fabricauerunt.

Acefeus, natione Patarentis, & *Helicon* Caristius duo fuerunt celeberræ artis artifices, qui Peplum Palladis Poliadis (quæ in arce Atheniensium colebatur) contexerunt. Hinc adagium natum, Acefæi & Heliconis opera: De his quæ singulari fiunt artificio.

Glaucus, Samius primis æris ferruminationem inuenit. *Sothericus*, faber fuit lignarius, cuius opera præscam illam & rudem simplicitatem præ se ferebant. Hinc natum prouerbum, Sotherici lecti. De re vili, & minime ambitiosa.

Ellico, faber fuit, qui, autore Plin. ob artem fabrilem Romæ commoratus est.

Artemon, faber fuit Ioripes, auctore Plutarcho in Pericle. *Sisifrates*, fuit artifex Alexandro Macedoni gratissimus, qui dicebat Thraciæ montem Athon in hominis statum formari exculpique posse.

Vatinus, Beneuentanus fuit artifex Calicum vitreorum. Hinc Vatinia vocantur vasa vitrea. Mart. lib. 10. Vatiniorum proxinetæ fractorû. Idem in distichis: Vilia futoris Calices monumeta Vatinii Accipe. Is fuit distorti corporis, Sutrinæ alumnus, ediditque munus gladiatorium Beneuenti Auctore Cornelio Tacito.

Mycon, artifex nobilis buclam fecit æneam, Græcis primû, deinde Ausonianis versibus celebratâ. Propert. Atq; aram circumsteterant armenta Myronis. Quatuor artificis vniua signa boues.

Architas, faber simulachrum Columbæ fecit ex ligno, libram ætis ita suspensum & aura spiritus inclusa atque occulta concitum, ut ipsum volaret. Auctore Gell. lib. 10. cap. 12.

Telephante, faber fuit lignarius, victum sibi queritans in factitandis curribus, quem tamen postea felix fortuna ad Lydorum regnum euexit.

Diphilus, architectus fuit tardissimus in perducendis ad finem susceptis operibus. Vnde factus adagio locus. Diphilo tardior.

Tericles, calices torno faciebat ex Terebintho. Plinius.

ARCHITECTI NOBILES.

D*emocrates*, Alexandriam metatus est.

Spintharus, Corinthius Delphicum templum construxit. *Ctesiphon*, templum Dianæ Ephesiæ vbi simulachrum ipsius deæ vitigineum fuerat. Plin. Operi, inquit, præfuit Ctesiphon architectus.

Meleagenes, sanum Mineræ Prienensis.

Theodorus Phocensis fecit Tholum Delphicum.

Philo Atheniensis armamentarium Pyrei.

Hermogenes, eodem Doricam Iunonis Magnæ.

Sigillus, mausoleum Artemisiæ.

Zonodorus, nobile panimentum Pergami.

Hermodorus, nomen est architecti, qui obeliscum fecit.

Zmilus, Rhobus, & Theodorus, architecti, fecerunt Labyrinthum Lemnium.

Valerius Ostiensis architectus fuit, qui theatrum Romæ texit.

Mnesicles architectus arcem Athenis ædificauit. Autor Plutarchus in Pericle.

Nicom, pater fuit Galeni geometriæ & architecturæ peritissimus.

Apollodorus, Traiani forum, Methodæum & Gymnasium Romæ fabricauit. Hunc interfecit Adrianus.

Eupalinus Megarensis, filius Naustrophæ, *Rhachus*, Philei filius, & *Mandrocles* Samius, nomina sunt Architectorū apud Herodotum.

CONDITORES DIVERSORVM

Locorum, & Ædificiorum.

Antenor condidit Patauium urbem. Verg. lib. 1. Æneid. Hic tamen ille urbem Pataui sedesque locabit Teucorum.

Romulus, Romam. Verg. lib. 1. Æn. Inde lapæ fuluo nutricis tegmine lætus Romulus excipiet gentem, & Mauortia conder Mœnia, Romanosque suo de nomine dicet, Ascanius Albam.

Philoctetes, Petiliam urbem Brutiorum, Verg. lib. 3. Æn. Parua Philoctetæ subnixæ Petilia muro.

Dido, Carthaginem. Verg. lib. 4. Æn. Fœmina quæ nostris errans in sinibus urbem Exiguam pretio posuit. Dido apud eundem sic loquitur: Urbem præclaram statui, mea mœnia vidi.

Dardanus, Troiam, Verg. lib. 9. Æneid. & lib. 8. Et Troiæ Dardanus autor.

Danae, Acrisij filia Ardeam urbem Italiæ. Verg. lib. 7. Quam dicitur urbem Acrisioneis Danae fundasse colonis. Plin. lib. 3. Ardea à Danae Persei matre condita.

Catillus, Arcas, Tybur oppidum Romæ vicinū. Verg. lib. 7. Tum gemini fratres Tyburta mœnia linquunt: Fratris Tyburti dictam cognomine gentem.

Ceculus, Prænestæ. Vergilius lib. 7. Nec prænestinæ fundator deus fuit urbis.

Arcades, Pallantæū oppidum, situm in mōte Palatino. Verg. lib. 8. Arcades his oris genus à Pallante profectum, Delegere locū, & posuere in montibus urbē Pallantis proauis de nomine Pallantēū.

Neptunus muros Troiæ, Verg. lib. 9. Æn. An non vidērunt mœnia Troiæ, Neptuni fabricata manu considerere in ignes.

Diomedes, Arpos, oppidum Apuliæ. Verg. lib. 10. Atque iterum in Teucros Ætolis surgit ab arpis Tytides. Aliter vocatur Argyripa. Idem lib. 11. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gētis

Victor

Victor Gargani condebat Iapygis agris.

Cadmus, Thebas Bœotias. Ouid. lib. 3. Met. Hos operis comites habuit Sidonius Hospes, Quū posuit iussa Phœbeis sortibus urbē.

Amphion, muros Thebarum. Horat. in Arte: Diæus & Amphion Thebæ conditor urbis.

Capys, Capuā, Syllius lib. 11. Tum Capys ut primus dederit sua nomina muris. Verg. Et Capys hanc nomē Capanæ dicitur urbis.

Munacius Planus, vir consularis, & prætorius, & Ciceronis discipulus, Lugdunum urbem.

Telegonus, filius Ulyssis, Tusculum oppidum Italiæ, Propert. lib. 2. Quid peris Æxi mœnia Telegoni.

Gallis, Mediolanum. Claud. Continuò sublime volans ad mœnia Gallis Condita, lanigeræ ostentantia pellem.

Semiramis, Babylonem. Propert. lib. 3. Persarum statuit Babylonia Semiramis urbem.

Cæsar Augustus Nicopolim ciuitatem in memoriam victoriæ suæ de Antonio & Cleopatra. Autor Suet.

Bulyris, Thebas Ægyptias.

Ogdous, Memphim urbem Ægypti.

Archias, Syraculas.

Cleopes, rex Ægypti Pyramidem magnificentissimam.

Masilenses, Niceam.

Alexander, Alexandriæ urbē Ægypti. Autoribus Plin. & Curtio.

Amazones, Ephesum.

Mithridates, Eupatoriam,

Alexandæ, Heracleæ: Antiochus, Laodiceæ: Darius, Susas urbem

Perfidis: Phoroneus, Argos: Ninus, Niniuē: Siché, Sidonē: Ocnus,

Mantua: Agenor, Tyrū: Amyclas filius Lacedæmonis regis, Amy-

clas urbē Laconiz: Neleus pater Nestoris, Pylon. Ouid. in Epist.

Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua Mitimus. Romulus, Asy-

lum. Ouidius lib. 3. Fast. Romulus ut saxo lucum circumdedit alto

Quilibet huc dixit confuge, tutus eris. Paranus Phœnicum dux

Masiliam: Pylis, Metapontum: Iapygas, Iapex Dædali filius: Co-

ram, Dardanus: Agyllam, Pelsag: Diomedes Beneuentum.

SEPTEM ORBIS MIRACULA.

Septem fuerunt ædificia toto orbe cantatissima, quæ propter

Soperis magnitudinē & sumptū incredibilē exiteret loco mi-

raculi, ut nihil diuinius ars humana posset confingere aut excogi-

tare. Fuerunt autem hæc: Pyramides Nili, Turris paria, Muri Ba-

bylonis, Templum Dianæ Ephesiæ, Simulachrū Mausoli, Coloss-

us Solis apud Rhodios, & Simulachrum Iouis Olympici, quibus

nonnulli addunt domum Cyri Mædorum regis.

Pyra-

Pyramides, in primis erant structuræ & moles lapideæ infernè quadratæ fursum versum acutæ, quas Ægypti reges superponendas tumulis erigebant, aut ad inanè diuitiarum ostentationè, aut vt populi torporè excitarent. Earū vna saxo naturali fuit elaborata, & rubrica, cuius ambitus per frontè centum duos pedes colligebat, longitudo erat cxi.iii. pedum, altitudo lxi. Alia fuit facta ex Arabicis lapideis quam sexcenta hominū millia viginti annis cōstruxisse memorantur. Tres aliæ fuerunt annis lxxviii. & mensibus quatuor factæ. Plinius scribit m. dccc. talenta fuisse erogata in raphanos, allium & cepas, quibus artifices vesciebantur in extruenda carum vna. Quo argumento coniectare est quanta quàmque prodigiosa fuerit aliarum rerum impensa. Omnium amplissima cōtinebat octo soli iugera, quatuor angulorum partibus interuallis per dccc.lxxxviii. pedes singulorum laterum altitudo pedes viginti quinque. Secunda singula interualla per quatuor angulos pares dcccxxvii. pedes comprehendebant. Tertia erat minor prædictis, sed multò spectatio: Æthiopicis cōsurgens lapidibus, trecentis sexaginta tribus pedibus inter angulos. Omnium minimā fecit Rhodope meretricula Æsopi fabulatoris cōserua, diuitiis illis, quas meretricio quæstu sibi cōparauerat, Herodotus in Euterpe scribit Cleopè Ægypti regè fecisse Pyramidè ex Arabicis lapidibus, cuius longitudo erat quinq; stadiorū, latitudo decem passuū, altitudo octo passuum, in qua decē annos fuisse cōsumptos memorat. Fecit & aliam viginti annis absolutā, in qua tantum perfudit pecunia, vt nimio sumptu attritus, filiam (quam habebat formosissimam) coactus sit prostituere. Ea est in qua m. dccc. talenta in cepis & raphanis erogata prædiximus. Herodotus alias cōpures memorat, quas volens omitto quoniā prædictæ satis arguunt, quæ otiosa fuerit illorum regum & opera, & prodigētia. De Pyramidibus Lucan. lib. 8. Quum Ptolemæonū manes seriemque pudendā Pyramides claudant indignāq; Mausæola. Martial. Barbara Pyramidum sileat miracula Memphis.

Memoratur etiam turris illa, quam Ptolemæus fecit in Pharo insula non ad alium vsū quam nocturnos ignes nauarum cur sui ostendendos. Hanc autem constituit talentis dccc. Soltrato architecto, qui structuræ tantæ suum inscripsit nomen.

His miraculis annumerantur *Babylonis* muri, quos Semiramis condidit, aut saltem ruinosos reparauit, coclilibus laterculis, & bitumine ferruminatis ducētum pedū altitudine, latitudine verò quinquegenium pedum, adeo vt quadrigas inter se occurrētes reciperent, turresq; haberent ccc. plures multò habituri, nisi aliqua ex parte paludes pro mœnibus fuissent. Huic autem operi portē-

tolo

tolo adhibita sunt trecenta hominum millia. De Babylone. Propert. lib. 3. Persarum statuit Babylona Semiramis urbem; Vt solidum cocto tolleret aggere opus.

Et duo in aduersum misit per mœnia currus, Ne possent tacto stringere ab axe latus. Duxit & Euphratem medium, qua condidit arces. Iussit & imperio surgere Bactra caput. Herodot. scribit muros Babylonis habuisse crassitudinem quinquaginta cubitorū regionum, celsitudinem ducentorum. Per ambitum centum portæ stabant arces, omnes cum cardinibus.

Templum *Diane* Ephesiæ factum est à tota Asia ducentis & viginti annis. Hoc autè in solo palustri fecere, ne terræ motum sentiret aut hiatus timeret. Et ne in lubrico & instabili tantæ molis fundamenta locarentur, antè calcatis ea substrauere carbonibus, deinde velleribus lanæ. Templi longitudo erat ccccxv. pedum latitudo cccxx. Columnæ in eo centum viginti septem à singulis regibus factæ, ex quibus xxxvi. erant cælatæ. Operi præfuit Ctesiphon.

Artemisia, regina Cariz Mausolo marito mortuo sepulchrū cæxit inter orbis miracula annumeratū, cuius altitudo atollebatur xxv. cubitis: cingebatur columnis xxxvi. Patebat ab austro & septentrione lxxiii. pedes. Toto circuitu continebat pedes ccccxl. Ipsum ab Oriente cæclauit Scopas, à Septentrione Briax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares. Regina opere nondū absoluto concessit fati: Artifices tamen non recesserunt nisi eo consummato. Ab hoc sepulchro omnia regum & imperatorum monumenta, quæ pretiosa sunt, vocantur Mausolæa. De hoc Propertius lib. 3. Nec Mausolæi diues fortuna sepulchri. Mortis ab extrema conditione vacat. Martial. lib. 1. Aère nec vacuo pendentia Mausolæa. Laudibus immodicis Cares ad astra ferant.

Colossus Solis apud Rhodios fuit lxx. cubitorum altitudinis, qui post quinquagesimum sextum annū terræ motu prostratus, iacens quoque fuit miraculo. Pauci pollicem eius amplectebantur. Maiores erāt digiti, quàm pleræque statuæ, vasti specus habebant defractis mœbris. Spectabantur intus magnæ molis saxa. Factus est hic Colossus annis duodecim, trecentis talentis. Artifex fuit Chares Lyndius Lyippi discipulus. Soldanus Ægypti quum insulam Rhodum inuauit, ex ære huius statuæ dccc. camelos onerasse fertur. Ab hoc Colosso Rhodij vocantur Colossenses, & Rhodos Colossicola.

Inter orbis miracula recensetur simulachrum *Iouis* Olympici, quod Phidias fecit ex ebore. Propertius lib. 1. Nam neq; Pyramidū sumptus ad sydera ducti, Nec Iouis Elasi cæclū imitata domus.

p

Sunt qui addant *domum Cyri* Medorum regis, quam fabricauit Memnon, alligatis auro lapidibus.

De his miraculis & aliis quibusdã aedificiis Politianus in Martio sic inquit: Nec vetus immenſum fuerit quã sparſa per orbẽ Gloria ſeptena celebrat ſpectacula fama: Nam neque belligeris Babylon pulſata quadrigis, &c.

ALIA OPERA, ET AEDIFICIA
ſumptuoſa & magnifica.

Vergilius ſcribit Didonem feciſſe *Templum Iunoni* donis opulentum *Aerea* cui gradibus ſurgebant limina, nexa que *Atrabes*, foribus cardo ſtridebat ahenis.

Eodem autore Iarbas rex *Getulorum Templum Ioui* centum latris immania Centum aras poſuit, vigilẽmque ſacrauerat ignem. Excubias diuũ æternas.

Idem lib. 7. ſcribit *domum Latini* regis centum columnis fuiſſe ſublimẽ, & cedrinis auroꝝ ſimulachris ornataĩ.

Regiam Solis deſcribit Ouidius lib. 2. *Metam.* his verbis. Regia ſolis erat, ſublimibus alta columnis, Clara micante auro ſtammãq; imitante Pyropo: Cuius ebur nitidum ſaltigia ſumma regebat. Argenti bifores radiabant lumine valua. Materiam ſuperabat opus nam Mulciber illi *Aequora* caelarat medias cingentia terras, Terrarũque orbem, cœlumque quod imminet orbi.

M. *Æmylius Scaurus* Sylla priuignus in ædilitate ſua *Theatrum* fecit altitudine cccclx columnarum, cuius pars ſcenæ erat è marmore, mediã è vitro, columnarũ imã xlviii. pedum. Erant inter columnas ſigna aerea ccc. numero. *Gauea* capiebat hominũ lxx. millia. Auctor *Plin.* lib. 36.

Obeliſci vocãtur ſtructurae minores Pyramidibus deorſum verſum ſpecie quadrata, in anguſtum verticẽm deſiñentes, & paulatim gracileſcentes, *Ægypti* reges quatuor fecerunt obeliſcos cccclxxx. cubitorum longitudine.

Ramiſes rex *Ægypti* (cuius ætate captum eſt *Ilium*) obeliſcum fecit quadraginta cubitorum, & aliam longitudine vñdecenis pedibus, per latera cubitis quatuor, quem feciſſe dicãtur viginti hominum millia. Cuius operis admiratione factum eſt, vt quũ *Syennem* oppidum expugnaret *Cãbyſes* rex, verũmque eſſet incendio ad crepidines obeliſci, extingui ignẽm iuberet, molis reuerentia.

Obeliſcum poſuit *Phius* xlv. cubitorum.

Ptolemaus vnum *Alexandriæ* lxxx. cubitorum.

Alij duo fuerunt *Alexandriæ* quos excidit *Mefpheeſ* rex xiii. cubitorum.

Alius fuit exciſus à rege *Semneſtereo* cxxv. pedum.

Nunco-

Nuncoreũs filius *Sefoſtris* vnum fecit c. cubitorum.

Dædalus Labyrinthum fecit in *Creta*, tanta viarum perplexitate, vt introeuntibus non pareret reditus. *Vcr. lib. 6.* Hic labor ille domus, & inextricabilis error.

Fuit & *Ægyptius Labyrinthus*, lapideis è *Paro* colũnis in introitu, reliquis *Syennitis*. Fuit & tertius in *Léno*, quartus in *Italia*, omnes lapide polito, fornicibus teſti, *Lemnius* habebat c. l. colũnas, quarum in officina turbines ita librati pependerunt, vt puero circum agente tornarentur. Eius architecti fuerunt *Zmilus*, *Rholus* & *Theodorus*. *Italicum* ſibi fecit. *Porcena* rex *Ethruriæ* loco ſepulchri, quò ſi quis improperãſſet ſine glomere lini, exitum inuenire nequiuiſſet. Supra erant *Pyramides* quinque, quatuor in angulis, & in medio vna, in imo latera pedum l. x. v. alta pedum c. l. ita ſaltigiata, vt in ſummo orbis æneus, & pegãſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeabant iuncta catenis tintinabula.

Ægyptiæ *Thebæ* centum portis nobiles coniecturam mirẽ *amphrudinis* reliquerunt vniuerſa poſteritati. *Iuuenal.* Ecce veteris *Thebæ* centum iacet obruta portis.

Iulius Caſar Circum fecit longitudine tritium ſtadiõrum, latitudine vnus, ſed cum aedificiis iugerũ quaternũm, ad ſedem ccc. lxx. milium. Idem ſolum tantum foro extruendo ſeſtertius mille ducentis emiſſe dicitur.

P. Clodius, quem *Milo* occidit, domũ habuit ſeſtertius c. xlvii. milibus emptam.

M. Lepido viro conſulari, & *Q. Catuli* collega, fuit olim domus omnium in vrbe pulcherrima, quæ tamen intra annos xxxv. centefimum locum non obtinuit.

Amphitheatrum *Pompeij* capiebat xl. millia hominum. *Theatrum* hoc *Nero* in vnum diem totum auro operuit, vt *Tyridati* regi *Armenia* illud oſtenderet.

Agrippa fecit in ædilitate ſua, dcc. lacus. Fontes cl. *Caſtella* c. xxx. ſigna ccc. aerea, aut marmorea impoſuit colunas ccc. ex marmore. Fecit & aquarum ductus memorabiles: alios item incẽpit *Caius Caſar*, quos peregit *Claudius* omnes montes vrbis leuatos, in quos inſtuebant *Curtius* & *Caruleus* fontes. *Erogata* in id opus dlv. millia ſeſtertia.

Cicero nõ minoris quinquaginta millibus aureis habitauit. Quã pecuniam furto & rapina comparatam ſcripſit *Salluſtius* in ſua contra eum inueſtiua.

Aurea Neronis domus tanto ſumptu, tantõq; rerum omnium apparatu conſtructa eſt, vt ad eam peragendam. *Ortho* quingentes ſeſtertium, id eſt, duodecies cetera, & quinquaginta millia aureo-

rum nostrorum attribuerit, quum tamen nihil deesset operi: atq; hoc tam prodigiosum ædificium à Theatro M. Scauri victum cõtendit Plinius. Habebat illa Neronis domus stagnum instar maris, vineta, sylvas cum omni pecudum genere & ferarum. Item aues argentæas, quæ in modum cœli mōuebantur. In solariis lapidem quendam Sphægitem, quo perpetuus dies illucebat. De hac domo intellexit Mart. lib. i. dicens: Hic vbi sydereus propius videt astra Colossus, Et crescūt media pægmata celsa via, Inuidiosa feri radiabāt atria regis, Vnāq; in tota stabat in vrbe domus. Hic vbi cōspicui venerabilis amphitheatri Erigitur moles, stagna Neronis erāt.

In *M. Scauri* villæ incendio bis millies sestercium absumptum legitur.

Pergama, seu muri vrbs Troiæ feruntur habuisse in ambitu xl. millia passuum. Nec aliam ob causam adscribuntur. Deis auctoribus, quā propter magnificentiā. De his Lucanus li. 6. Nūc vetus Iliacos attollat fabula muros. Adscribātque deis.

Niocris Alyriorum regina (quæ multis annis post Semiramidem floruit) Euphratem fluum, qui mediam Babylonem rēctus præterfluebat, fecit toruosum, supràq; pontē erexit triū stadiorū, difficillimum factū propter paludes, quæ vrbem ambiunt. Fecit & ingentes cauernas ad excipiendū fluminis impetu, egressiq; quicquid erat limi ad iaciēda fundamēta. Auctor Herodorus & Curtius.

Traianus lapideū pontē fecit in Danubio, in quo viginti ex quadrato lapide erant pilæ, quarum altitudo cl. pedum præter fundamenta extabat. Latitudo sexaginta pedes continebat. Distabāt inter se cl. xx. pedibus, fornicibus verò coniungebantur, quum tamen fluuius ipse sit admodum præceps & impetuosus, & nonnunquam imbrum mole concitatus ripas longius submoueat, & vbi angustior est, ibidem sit ferrox. & vorticosus. Hanc tamen postea molem seu liuore maligno, seu alia causa, dirupit Adrianus. Auctor Dion Cassius.

Murus *Byzanti* vrbs fuit olim Milesio quadrato lapide, aded indilcreta laterū structura, vt vna propē muri compages spectantibus videri posset.

Alexander Macedo tabernaculum fecit, in quo cētum lecti sternebantur, auræ columnæ sustinebant verticē aureum variis retextum ornāmētis. In eo cōsistebant mille Persæ, mille sagittarij. Macedones, & quingenti cū scutis argenteis. In medio autē erat sella aurea, super quam sedebat Alexander stipatus suis Sarrillophons.

Inter mirabilia hominū opera sunt, Athos factus à Xerxe navigabilis. Isthmos cœptus à multis perfodi, nec absolutus, Alpes accē diuise, Lucrinus lacus vñdecim annis a triginta hominū milib.

exlccatus.

excicatus. Lucilliana villa vbi ex ciso mōte Euripus admittebatur.

Cesar vno die pontem in Arari cōstituit: alium supra Rhenum mira celeritate, quem decem diebus absoluit.

Colossus fuit Tarenti quadraginta cubitorum factus à Lysippo. Fuit in Capitolio Colossus Apollinis transfatus à Lucullo ex Apollonia Ponti vrbe xxx. cubitorum, factus talentis cl.

Fuit & Colossus Apollinis Tuscanicus quinquaginta pedum à pollice, dubium ære mirabilior, an pulchritudine.

Ætate Plinij *Zenodorus* fecit Colossum Mercurij in ciuitate Galliæ Aruernis, sesterceis cccc.

Idem quum venisset Romam, simulachrum fecit mandato Neronis cx. pedum longitudine, quod postea Soli dicatum est.

Ambitus *Memphis* vrbs Ægyptiorum ab Ogdoo rege ædificata fuit cl. stadiorum.

Martialis lib. i. Domitiani Imperatoris *Amphitheatrum* omnibus miraculis, superbiq; ædificiis anteponit dicens: Omnis Cesareo cedat labor amphitheatro, Vnū p̄ cūctis fama loquat̄ op̄. Sabellicus ædificia quadam & magnifica loca sequentibus verbis enumerat. Nūc vetus Ogygios attollat Græcia muros, Adscribātq; deis Neptunia mœnia, laudent Mirentūrq; suos parthi Babylona labores. Ne fileat Pharios iam barbara Memphis honores, Æternūmq; sui memoret pia busta tyranni Caria diues opū, magnū vulgata per orbem Tercentum populi celebrent delubra Dianæ.

Superest magnificum illud *Templum*, quod anno regni sui quarto ædificare cœpit *Salomon* Dauidis filius. Triginta in primis hominum millia cędendis arboribus, vt cedris, & cupressis, sunt in Libanum destinata. Lapidum verò extiterūt octoginta millia, Latitudo templi fuit vicenum cubitorum, Sexagenum lōgitudo, altitudo fornice distincta centenum & vicenum. Inferioris structurę materia erat ex cādenti saxo. Amplitudo vestibuli denū cubitorū, Cellę erāt vicenę peruio inter se vsū, & aliæ his suppositæ. Trabes erant cedrinæ, cedrina cōcameratio auro illita, vt parietes omnes. Sanctior locus à reliquo tēpli corpore distinguebatur muro, in quo erāt ianuæ sculptæ, vela ductilia, variis maxādris & floribus intexta. Duo cherubini (ita enim dici solent) ex puro auro. Pavimentum petalis aureis instructū. Ianuę vicenum cubitorum altitudine auro coruscantes. Ante vestibulum erant duę columnæ zneæ xviii. cubitorum altitudine, ambitūq; duodenūm. Erat & vas cœcū tantæ magnitudinis, vt ab re nominatum sit mare, quod vituli duodecim diuersas mūdi plagas terni singulas prospectates circumstabant. Fuit vas illud trium millium batorum capax. Erāt & alię figurę, quas longum esset recensere. Altare fuit aream de-

nūm pedum altitudine, longitudine duplo maiore. Item mēsa vna aurea. Phiale & patera aureæ decē millia. Argenteæ quadruplo maiore numero. Candelabra decem millia ex auro & argento fabricata. Circa tēplū aula capacissima, in qua profanus populus cōsisteret. Hoc autē opus septē annorū spatio ad finē perductum est.

Fecit & *Salomon* sibi regiam candenti pavimento, triplici intus materia cedro, argento & auro. Quod opus absoluit tredecem annorum spatio.

ARBORES DIVERSÆ.

Abies arborum pulcherrima est & rectissima, quæ in transfuersum posita remittitur ponderi, nec prius rumpitur quam carie deticiat. Pars eius inferior est enoq̄is, & vocatur *sapinus* Superior nodosa & durior. Situs eius in montibus. Expetitur nauigiis, & trabibus, & plurimis vitæ operibus. De hac *Ouid.* lib. 10. Resina huic arbori vitū. Gignit pilulam, quæ in medicina vim habet vrendi. Folia non amittit quæ habet pectinum modo. Terna edit germina, inter squamas corticem spargit. Semen reddit post vergiliarū occasum. Ramos habet in cælum tendentes, non in latera. Pinos. Cacuminiibus ramorum decisis moritur, totis verò detruccatis durat. Et si infra ramos præscindatur, quod superest viuūt. Si verò cacumen tantum auferatur, emoritur tota. Laudatissima est in Alpibus, Apennino, Vogeso montē, Corsica, Bithynia, Ponto, Macedonia. Deterior Arcadica; quoniam ibi facile putrescit. Abietis umbra, satis perniciofa est. Ab abiete fabri lignarij vocantur. Abietarij Et opus abiegnum abiete factum. Hinc equus Troianus a Propertio & Politiano vocatur Abiegnus, *Sta.* lib. 6. Thebaidis, abietem vocat audacem, quod naues marinis se exponant periculis. Sic autem ait, Hinc audax abies, & odora in vulnere pinus.

Asculus arbor est glandifera, cuius fructu vescantur homines ætatis aureæ sub Saturno. Sacra est Ioui. Huius ramis fiebat corona ciuica. Semen reddit autumno. Tantum radice descendit in terram quantum corpore eminet in aëre.

Amgdalus arbor est fructifera, cuius fructus duro & carnoso integritur cortice. Prima omnium arborum floret mense Ianuario. Ante maturitatem facile fructum amittit. Serenda est ab occasu arcturi ad brumam. In hanc arborem poetæ fabulantur mutatum fuisse Phyllidem.

Amuris arbor est infructifera, quam sterilitatem pensat odore fragrantissimo.

Apina arbor est media inter pinum & piceam, picea tamen similior, vnde etiam Pinus picea vocatur.

Aquifolia, arbor est ex Ilicis genere, quam Græci Similacem vocant.

vocat. Baccas habet sine succo. Folia ei non decidunt, quæ habet aculeata. Germinat verno tempore. Stata in domo aut villa veneficia arcer. Flore eius aquam glaciari tradit Pythagoras apud Plinium. Hanc arborem Theophrastus *Crateogonon* vocat.

Acaron arbor est breuis & fruticosa.

Acer ferè est amplitudinis tiliæ, arbor operum elegantia & subtilitate nobilis. Multa eius genera. Album candoris præcipuum. Alterum crispo macularum discursu in Istria & Rhetia præcipuum. Vilius *Crassiuenum* vocatur. Vide alia discrimina apud Plinium. *Aceris* radix confusa iecinoris doloribus vtilissime imponitur. Germinat paulò ante æquinocetium vernum. Semen reddit messibus. *Acerne* trabes dicuntur quæ sunt ex eius ligno.

Alrachne arbor est syluestris similis vnedoni, filio tantum minore & nunquam decedente, cortice, non scabro, sed qui circūgelatus videri possit, tam tristis est aspectu. Ferrer semper fondere.

Alburnacum arbor est colore nigricantè.

Alnus arbor nullum fert fructum aut semen. Prouenit in locis aquosis. Vnde *Syll.* lib. 3. Fluminea sonipes religatus dicitur alno. Penguus est ei umbra, folia crassissima. Vtilis est nauigiis. *Lucanus.* li. 3. Syluaq; dodones & fluctibus aptior alnus. *Statius* lib. 6. Theba *Alnus* amica fretis, nec inhospita vitibus *Vlinus*.

Alpiastrum, Arbor est venenata in Sardinia.

Balsamum arbuscula est aromatica, vni ludeæ concessa, viti similiior quam nitro. Ea feritur malleolis. Frequens est in montibus. Sustinet se absq; vllis adminiculis. Ex crescit in bina cubita. Trima fructifera est. Eius succus vocatur *Opobalsamum*, omnibus odoribus anteferendum. Lignum *Xylobalsamum*, inciditur vitro, lapide, vel ossis cultellis. Capitur & *Balsamum* pro arboris succo.

Bodellium arbor est nigra, magnitudine oleæ, folio & robore similis caprifici. Nascitur apud Bactrianos, habet naturam gummi. Autor *Plinius* lib. 12. cap. 9.

Betula arbor est eximij candoris, qua sunt circuli vasis vinariis idonei. Gaudet frigidis locis Bitumen ex ea quodam excoquebat *Gallia*. Vtilis est conficiendis cistis, & sportellis, flexibili crate.

Buxus arbor est tonsilis & semper virès, viscum produccens & semē, quod *Cartegon* dicitur. Ea sunt multisoratiles tibiæ. Vnde & pro mûsico instrumēto nōnunquā accipitur. *Seneca*: Tibi multifora tibia buxo selène canit. *Piunt* & laudatissimi pectines, & vnguentaria pixides. Plurima reperitur in Pyrenæis & Citto montibus. Commēdabilis est duritia & pallore *Plinius* tria ponit eius genera, *Gallitum* amplitudine procera. *Oleastrum* gravis odoris in omni vsu danatū. Tertiū syluestre semper tonsile. Mōtes amat.

Folia eius sunt cōcaua, quæ nō decidunt. Spississima est arborum.
Non sinit in aquis, nec cariem sentit, nec vetustatem.

Carpinus arbor est nota, quæ alio nomine acer dicitur. Montes amat. Ea quondam fiebant faces nuptiales.

Camerepes, arbor est folio lato & molli, peculiaris Cretæ & Siciliae.

Cinnamonum, seu Cinnamomum arbuscula est aromatica, præstans odore, dulcis, & cinerei coloris, cuius succus ad multa remedia utilis est. Nascitur in Æthiopia, India, & Sabæis.

Citrus arbor est peculiaris Mauritanie in Atlante monte. Romanis olim gratissima, & maxime expetita ad mēsarum & lectōrum usum. De his intellexit Lucanus lib. 10. Dēribus hinc niueis sectos Atlantide sylua Impostere orbis, quales ad Cæsaris ora nō capta venere Iuba. Huiusmodi Citreæ mentæ sulciebantur eboreis pedibus, vt his verbis liquer. Citrus Mauriua folium habet arbuti aut lauri. Arborem hanc Græci Medicam vocant.

Cornus arbor ramos habet duritie & rigiditate similes cornibus. Propterea usus eius bellicis hastis & iaculis dicatus est. Vnde & plerumque accipi solet pro telo. Syll. lib. 10. Vix prima momordit Tēgmina Callici cornus tremebunda metalli. Verg. lib. 10. Volat Itala cornus. Exitialis est apibus hæc arbor : Nam flore eius degustato, alio concita moriuntur. Succus est ei sanguineus. Montes amat, & primo Fauonio germinat. Nullam habet medullam.

Corylus arbor gaudet planis locis. Ex ea olim fiebant faces nuptiales, vt carpino. Graciles sunt eius trunci, lata folia delicati fructus, & secundis mentis expetiti. Colurna dicuntur opera, quæ fiunt eius ligno.

Castanea fructum significat & arborem. Fructus integuntur spinoso cortice. Verg. l. Stant & Iuniperi, & castaneæ hirsutæ.

Cedrus arbor procera est, nec tamen onerosa. Folia habet cupressinis ferè similia, lignū iucundi odoris, & tineis imperuium, & infestum. Propterea opus dignum Cedro dicimus, quod laudabile est, & ab iniuria bartarum & tinearum maxime conseruandum. Horatius : Speramus carmina fingi posse linenda Cedro, & leui seruanda Cupressos. Vel quod eius oleum illitum res omnes cōseruet à tineis & carie. Duo sūt minoris Cedri genera: Lycia, & Phœnicia. Differūt folio: Nam quæ durum, acutum & spinosum habet, vocatur Oxicedros, ramosa, ac nodis infesta: Altera odore præstat. Duo item genera Cedri maioris. Florifera fructum non fert. Fructifera non floret. Et in ea antecedentem fructum statim nouus occupat. Semē eius simile: Materie æternitas, Ideoq; simula cra deo rū ex ea f. c. titauere. Resinā fundit ad faciēdas pices. Mōres amat.

Folia

Folia non amittit, quæ habet capillata. Laudatissima est in Creta, Africa, & Syria Riman fissuramque non capit sponte.

Cerasus nomen sumpsit à Cerasiūti Pōti ciuitate. Fructus vocatur Cerasum & interim pro arbore capitur. Cerasi Romæ nō fuerunt ante victoriā Mithridaticam Luculli. Is anno DCI. xxx. vrbis cōditæ aduexit è Pōro. In Ægypto nulla cura potuere gigni. Cerasorum, teste Plin. Apromiana maxime rubet, nigerrima sunt Actia, Cæciliana rotunda. Iulianis gratus sapor, ad eō teneris, vt gestatū nō tolerēt. Principatus Duracinis in Belgica, Lusitanis, & in ripis Rheni. Cerasis succus est sanguineus, cōstat cute & succo: Gaudet aquis mōribus. Inseritur post brumā dempto cortice. Præcoces sūt & maturescūt calce radicibus admota. Cerasus capitur etiam pro fructu. Propertius: Hic dulces Cerasos, hic autūalia poma. *Cactus* arbuscula est aromatica, cuius radix flagrat odore præstantissimo. Stroza fil. Accumulansque rosas & odore germina costi. Antiqui supplicabant ture & costo.

Cynacanthē arbuscula acinos instar vuæ producit. Latini Caninam lentem, & Vuam spineam nominant.

Cyperum habet Ægyptus, semine Coriandri, candido & odorato, quod in oleo coquitur. Hæc arbor est ocysima. Protinus enim floret, & semen profert.

Cotinum Plin. ait arbusculam esse in Apœnino, colore insignentem.

Cupressus, seu Cyparissus, arbor feralis, succifera non regerminat. Propterea in exequiis adhibita est, vt funebre signum. Vergil. Et feralis ante cupressos Cōstituunt. Statius lib. 5. Sylua. Hilarisq; hederas plorata Cupressus. Excludit ramis. Plātabatur in funestis nobilium domibus, eiusq; ramis rogorum intexabātur latera. Luca. lib. 3. Et non plebeios lētus testata cupressus. Hæc arbor morosa est natu, fructu superuacua, baccis torua, folio amara, odore violēta, & ne vmbra quidem gratiosa, Diti sacra. Nascitur in Creta. In Enaria tantum succifera regerminat. Picem fundit acerrimā sapore. Aquas odit. Folia habet carnosā, quæ non amittit. Trifera est: nam bæcæ eius colliguntur mēse Ianuario, Maio, & Septembri. Cariem nō sentit aut vetustatem Semper nitorem seruat. Eius semen gratissimum formicis. Tritum seruat à vermiculis, vt folia.

Caprificus appellatur ficus syluestris, erumpens in faxis ruptis. Fructus eius nunquam maturescit.

Plinius ait *Elatem* arborem esse ad vnguenta vtilem. Laudatur Hammoniaca maxime, mox Ægyptia, deinde Syriaca duntaxat in siccis locis odorata, pingui lachryma.

Ficus arbor breuitate radicū citō senescit. Laudatur Iudææ rubens oliuæ magnitudine, crassitudine cubitali, ramosa materia va

lida, viridi cortice, folio talia sed molli. Hircana dulcior nostris, & fortior, vt quæ modios cel xx. ferat. Chalcidica, Lydia, Mamiliana, à similitudine mamarum Callistrutia sapore præstans. Item Africa, Rhodia, & Tyburtina Ficus omnibus mollis est tactus. Maturus frumceta intus, maturefcētib⁹ succus lactis, percoctis melis. Senescunt in arb. ore. Præstantissimæ sunt in Ebuso insula. Dulci sunt succo & lacte in capite, in corpore nõ. Itē nullus iis odor. Folia sunt latissima Fructum ante maturitatem facillè perdūt. Nõ floret, pomũ habet supra folia, quæ serius nascuntur. Fertiliores sunt inferiore parte quæ cacuminibus. Vtiles sunt faciēdis scutis. Nascuntur in his vermes, quocantur Ceraustes. His maximè perniciofa est verniculatio, quã sentiūt. Laborāt & radicibus madidis. Serotinae sũt, si primè grossi (quũ magnitudinē fabæ ex cesserit) detrahantur.

Fraxinus dicitur à fragosis locis in quibus nascitur. Procera est, & teres, & pēnata folio, Achillis hasta multũ nobilitata. Materies eius ad multa est utilis. Quæ nascitur in Ida Troadis monte, ad eò similis est Citro, vt ementes fallat sublato cortice. Eius duo sunt genera. Lõga enodis, altera breuis, durior fusciõrque; laureis foliis. Amplissimã habet Macedonia, quã Bumeliã vocat. Diuiduntur in situ Campestris crispa est, Montana spissa. Folia Fraxini iumentis mortifera sunt, ceteris ruminantium innocua. Succo expresso ad potum contra serpentes & imposita vlceribus opifera est. Tardè est vis, vt nec matutinas, nec occidentes vmbas serpens arboris eius attingat, ad eò vt ipsam procul fugiat, Si ea frõde gyro claudatur ignis & serps, in ignes potius fugiet, quàm in fraxinũ. Floret fraxinus priusquã prodierint serpentes nec ante cõditas folia dimittit. Gaudet aquis mōtib. Messib. reddit semē Obediētissima est quocũque; in opere, faciēdis actis melior Corylo, cornu leuior, Sorbo lētor. Oui. li. 10. & coryli fragiles, & fraxinus vilis hastis.

Fagus arbor est glandifera, cuius glās triãgula cutē includitur. Foliũ autē eius tenue & leuissimũ est, celerimque flauescēs, gignens superne paruulã baccã, viride cacumine aculeatã. Fagi glās muribus gratissima est, qui propterea vnã proueniunt. Grata est etiã gliribus, & turdis. Fertilitas eius alternat, vt omnĩũ ferè arborũ. Glās fagina omnĩũ dulcissima est, vt quia obfessi homines durauerunt in oppido Chio. Huius arboris cortex in magno vsu est agrestum. Ligni honos præcipuus fuit in vase. Manius Curius iurauit se ex præda nihil attingisse præter guttum faginũ quo sacrificaret. Vt Pocula ponã Fagina cælatũ diuini opus Alchimedõtis. Vtilis est etiam capsis & scrintis fagus propter lentorem plicabilem.

Ferulam Plinius adscribit arborum generi. Ea nascitur in calidis locis. Nulli fructũ leuitas maior: propter quod facilius baculorũ vsũ

vsũ senectuti præbet. Eius radix candida. Ea in scia lac emanat In ferula optimè seruetur ignis. Proccedit in Ægypto.

Hedera semper virescit, stare non potest sine admiculo. Muros amplectitur quadã lasciuia, ad eò vt erodat. Viuacissima est omnĩũ arborum. Eius racemus vocatur Corymbus. Verg. Diffusos hedera vestit pallente corymbos. Hæc arbor inimica est fati omnibus. Flos eius similis est rosæ syluestri, nisi quòd caret odore. Triplicè facit Plin. Candidam, Nigrã & tertiam, quæ vocatur Helix. Huius arboris foliis olĩm coronabatur poëta. Ei folia non decidunt. Sacra est Baccho. Seipsam propagat. Duplex in foliis color viridis & flauus. Propterea Sidonius eam bicolorem vocat, vbi ait: Quoties per frondea lora Flectis penniferos hederis bicoloribus annos.

Hebenus arbor est Indiæ, teste Vergilio, quam Herodorus Æthiopiæ maluit tribuere. Non fluitat in aquis, neque sentit cariem, neque vetustatē. Meridiano Æthiopiæ cardine syluæ hyberno maxime virent. Scobem eius oculis vnice mederi dicunt, signõque; ad eotem trito, cum passo caliginem discutit. Ex aqua verò & radice albugines oculorum. Cæsa hæc arbor durefcit in lapidē. Dicimus hoc Hebenum & hæc Hebenus, teste Seruio. Virgil. lib. 2. Georg. Diuise arboribus patriæ, sola India nigrum. Fert hebenum. Lucanus: Hebenus Marcotica vastos Non operit postes.

Hypocistis arbor est hederacei generis.

Ilex est glandifera. In carpentariis fabricis circa Elim & Lacedæmonem vbi non nascitur pro eantur Subere. Duplex in hoc arborum genere sexus reperiri fertur. Glās Ilicis breuis est & gracilis. Masculus ilices negant ferre. Huic arbori folia sunt aculeata, quæ non decidunt. Nullo flore exhilaratur. Nouus in ea fructus cum autumno pendet. Ciuica corona primo fuit ilignea, postea magis placuit ex æsculo. Deformatur interim nobis. Lucan. lib. 3. Procumbunt orni, nodosa impellitur ilex.

Iuniperus arbor frequens est in locis arenosis. Virescit coma perpetua. Cariem non sentit, aut vetustatem. Non floret. Eadem est Iunipero virtus, quæ & cedro. Medulla eius vbiq; solidior est, quàm Cedrus. Lignum apprimè durum. Vnde Mātuanus in Quercu Iulia: Addam & Iuniperos, carie impenetrabile robur. Vasta est hæc arbor in Hispania, maximũque; baccis. Montes amat, spinas habet pro foliis. Flexuosa est, & intricata. Combusta odorem reddit, & pollutum purgat aërem.

Iuglans odio disidet cum quercu. Iuglandes nucēs gemino proreguntur operimento. Optimæ sunt Persica. Earũ corte tinguntur lana, & ruffatur capillus primum prodeuntibus nucleis. Pingue sunt vetustate. Aquas odit iuglans. Inferiore parte fertilior est. Non

Non facile ſentit cariem. Eius umbra grauis eſt, & noxia capiti humano, omnibùſque ſatis.

Larix arbor vitis radicibus non repullulat. Montes amat. Incorrupta ei vis, humori cõtumax. Nec ardet, nec carbonem facit, nec alio modo ignis vi cõſumitur, quàm lapides. Ei folia ſunt pũgeria, quæ nõ decidunt. Florẽ nescit. Terna edit germina. Corticem ſpargit inter ſquamas. Larix & acies arborũ ſunt altiffimæ, quibus fuccis humor diu fluit. Larix nescit cariẽ, validũ pondus ſuſtinet.

Laurus arborem Græci Daphnem vocãt, ab eiuſdem nominis puella, quã Apollo adamauit. Spectatiſſima eſt in Parnaſo. Coniecta in ignẽ maximos crepitus edit. Vnde & in maleficiis amatoris incendi conſuevit, tanquã amantium querimonias repreſentans. Ver. In Buco. Daphnis me malus vrit, ego hæc in Daphnide laurũ. Credita eſt inſuper aduerſus venena remediũ habere. Hinc laureum baculum geſtare dicebatur, qui periculum feliciter effugiſſent. Arborũ ſola non percutitur fulmine. Olim dũ incendebatur, ſi crepiſſet abundẽ, felicitatẽ portendi opinabatur. Tibullus. Laurus vbi bona ſigna dedit gaudete coloni, Contrã verò ſi tacita deſagraſſet, inauſpicatiſſimũ arbitrabantur omẽ. Proper. Et tacet extincto laurus aduſta foco. Magorum ſuperſtitio promittit, Lauri folia (ſi noctu puluillo ſubiiciantur) veritatẽ ſõmniorum cõciare: efficacis eſt auxiliij in numinum afflatu, & futurarum rerum præſagijs. Claudianus de Raptu Proſer. lib. 2. Illex plena ſauis, venturi præſcia laurus. Ea olim coronabãtur ſacerdotes & diuinauli. Lauri fructus Daphnidas vocãt. Dicabatur olim triumphis. Ouid. lib. 2. Eleg. Ite triumphales circum mea tempora Lauri. Plin. ſcribit, nullum genus Lauri fuiſſe quondam in Corſica. Perpetuò viret. Sacra eſt Apollini. Portata inter armatos hoſtes erat indicium pacis quietis, vt Oliua. Statiuſ lib. 12. Pacifera Lauro crinem virtiſque decorus. Tiberius princeps, tonante cœlo ea ſe coronabat cõtra fulminum motus. Adhibebatur olim purificationib. vrbiſ. Pinguis eſt eius ſuccus. Amat loca montola. Folia non amittit. Primo Fauonio germinat. Inimicum eſt ei frigus. Ignem cum hedera excutit. Folia rubigini ſunt obnoxia, ſi arbor fuerit. inter ſegetes ea peſte laborantes. Lauri folio annuum faſtidium purgant palumbes. gracula, merula, & perdiceſ.

Lentifcus arbor triſera eſt Maſtichen reſinam ſudat inſtar gummi. Baccifera eſt. Plinius citat verba hæc Ciceronis de lentifco. Iam verò ſemper viridis ſempẽrque grauaata. Lẽtifcus triplici ſõlita eſt grandẽſcere fœtu, Ter fruges fundens, tria tempora monſtrat arandi. Eius ligno fiebant olim dentifricia, & dentifcalpia. Martialis. Lentifco melius, ſed ſi tibi frondea cuſpis. Deſuerit dẽ-

res, pen-

res penna leuare poteſt. Lentifcũ mandere, Prouerbio dicebatur, qui nimio comendi corporis ſtudio ſuperfluebat. Nam dentium cura olim vt delicat'is probro dabatur.

Lignifimum arbor eſt, cuius ligno aptiſſimæ ſunt teſſeræ. Succus eius neruis, articulis, alioribus: folia veteri vlceri cum ſalis mica, & oris exulcerationi proſunt.

Lotõ habet Africa. Præcipuã Syrtes, & Naſamones. Magnitudo eſt huic arbori quæ pyro. Ligno color niger. Expetitur ad tibiariũ cãtus, vnde & pro tibia plerũque ſolet accipit. Politianus in Manto: Dant & multiforã modulanda ad carmina Loton. Eius radice fiebat olim cultelli & capuli. Baccas proferit. Cariem nõ ſentit. Florem amittit, cuius ſuauiſſitate homines rerũ omnium obliuiſci dicuntur Lotophagi populi nomen inde ſumpſerũt, quod frequẽs apud illos reperitur. Aquas amat. Mart. li. 4. Veteres eam Apollini ſacram fecerunt, quod ante ſolis ortũ folia implicet, proſurgente autem explicet paulatim. Eſt & eiuſdem nominis herba.

Malachra arbor eſt magnitudine oleæ, folio roboris. fructũ capriſſici. Eius fructum Bedellium dicunt, quod eſt genus gummi.

Melia arbor fructum parit ſuauiſſimum.

Mepſilã arboris fructus vocatur Mepſilum. Palladius: Mepſilãque exarmati pugnacib. horrida mẽbris. Eius folia priuſquã decidant, rubefcũt. Multas habet radices altas & inextirpabiles. Nõ fuit hæc arbor in Italia Catonis æuo. Infeſtatur vermiculis ruſſis & pilotiſ.

Morus arborum vltima floret, exacto iam frigore. Vnde prudentiſſima vocatur à poëtis. Politianus in Ruſtico: Mox vbi iam ſapiens cœpit frondeſcere morus. Ante quidem ſapiens nũc ambitioſa, nec vllum. Quæ pariat pomum, ſed ſerica penſa miniſtrat. Fructus eius vocantur Mora, quæ quum prius alba eſſent, cruore Thyſbes & Pyrami rubra facta ſunt. Pontanus. Atque in ſanguineam morus poſt verã figuram. Fructibus ſuccus in carne vinoſus, trini coloris, candidus primo, mox rubens, maturis niger. Tinguunt manus ſuæco, maturi ruunt. acerbi minimẽ. Serenda eſt hæc arbor ab idibus Februarij in æquinoctium. Montes amat. Tardiſſimẽ ſeneſcit, fructibus minimẽ laborans.

Myrrham arbuſculã aromaticã habet Arabia, altitudine quinũ cubitorum, cortice duro & intorto, gurtis eiuſdem nominis ſpõte ſtillãtib. Eius virtus eſt, vt corpora vindicet à putredine.

Myrtus buccas parit optimi ſaporis, Amat littora. Verg. libro 4. Georg. Pallentẽſque hederas, & amantes littora myrtos. Sacra eſt Veneri. Odoſatiſſima eſt in Ægypto. Eius oleo ineſt quidam vini ſapor. Nobilitata eſt ovali corona. Creſcit quandoque in locis planis. Anguſta ſunt eius folia, quæ non decidut. Vita eſt breuiſſima.

Ad alo-

Milobathros arbor eſt Syriæ folio cōuoluto, arido colore, ex qua exprimitur oleū ad vingueta. Sapor eius ſimilis eſt nardo. Hoc vinguentem vrinā cit , Oculorū epiphoris vino expreſſum medetur.

Olea, ſeu Oliuæ arbori folia non decidunt. Sacra eſt Mineræ. Neſas erat olim eam in profanis vībus polluere, vt nec propiciandis quidē nūminibus ex ea altaria accenderentur. Ea coronabātur equitū turmæ, idibus Iulii, & minoribus triumphis ouantes. Fructus conſtat nucleo, oleo, carne, amurca. Arbor ipſa tarde creſcit. Morſu capræ fertur ſterileſcere. Immūnis eſt à carie & vetuſtate. Conuenit inter autores arborē hanc durare annis ducenti. Inimiciſſima eſt ei pluuia circa Vergilias. Gaudet cinere & calcariis fornicibus. Fuit olim arborū maxima in Betica, Autore Plin. Vermiculacionem patitur, & fungū. Rami eius portati olim præſtabant iudiciū pacis. Vergil. 8. Paciferæq; manu ramū prætendit oliuæ.

Ornus arbor montes amat. Naſcitur in ſaxoſis montibus. Proceſſa eſt, tamen in frugifera Rugoſus & aſper eſt eius cortex.

Rhamnus arbuſcula eſt ſpinoſa, gaudens ſaxoſis locis, & petrico ſis. Architreneus. Nec ſimulat ſparſa criſtata cuspide Rhamnum.

Platanus arbor latē ſpargit ramos. Sterilis eſt. Nec ad aliū v. ſum olim adamabatur, quam vimbrarum, quibus ad eō placuit, vt mero in ſuſo enutritur. Hinc genialis vocatur à Poëtis. Stroza filius. Nec Veneris myrto, an platanis genialibus vllam indulget veniam. Sub ea celebrabantur cōiuiua. Nam Plin. ſcribit. Liciniū Mutianū ter cōſulē ſub vna fuiſſe epulari cum XII. comite, & Caium principem ſub alia cum XII. conuiuiis. Poëtæ fabulantur Iouē cum Europa ſub platanō cōcubiſſe. Non eſt alia maior eius commendatio, quam ſolem aſtare arcere, hyeme admittere. Idē Plin. ſcribit Antandri Platanū circundolatis iam lateribus reuiriſſe, & vitæ fuiſſe redditā. Hæc arbor citō germinat. Lata habet folia. Iucūda eſt eius vmbra: Erat in vſu apud Rom. in villa aut hortis vrbani ad vmbraſ inambulationū, quæ ad otiiū literarum primum inuētæ ſunt. Iuue. Sat. 1. Frōtonis platanī cōuulſaq; marmora clamāt. Martialis viduā vocat Platanū, velut ſterilē lib. 3. vbi ait. Nō otioſis ordinata myrtetis, Viduāque platanō, tōſilīq; buxero.

Pomus, & Pomum vocabula ſunt generalia. Nam Poma dicimus omniū arborū fructus, ſiue molles ſiue dūros, eſū idoneos. Nuceſ verō ea tantū vocamus poma, quæ duro integuntur operimento.

Prunus arbor Pruna pariens, quorum diuerſa genera ponit Plin. ſed omniū laudatiſſima ſunt Damascena, Columella: Armeniſq; & cęrolis, pruniſq; damascei Stipātur calathi. Pruna ſylueſtria vbi que naſcitur. Aquoſo ſunt ſucco. Arbor rarō creſcit in mōtibus.

Pyrus arbor dicta eſt, quod ex lato in acutū feratur inſtar pyramidis

midis, Cruſtumina pyra cunctis gratiſſima ſunt proxima. Falerna à potu, propter copioſum ſuccum. Turbinata ſunt figura, quibus eadē approprietas vini, quæ & pomis. Vmoſo ſunt ſucco. Folia arboris circinata. Ipſa arbori vita eſt admodū breuis. Fructus faciliè perdit. Naſcitur qñq; in montioſis locis. Pyri ſylueſtres tarde germinant.

Pala arbor eſt maior pomo, & ſuauiſſime præcellentiore, cuius fructū (qui Ariena dicitur) ſapientiores Indorum viuunt. Foliū alas auium imitatur lōgitudine trium cubitorū, latitudine duam. Arbor ipſa fructū è cortice mittit admirabilem ſucci dulcedine, vt vno quaternos ſatiet.

Palmyrus, arbor eſt fructicoſa cui Cyrenaica regio ſua poſtponit Loton. Eius nucleus non ſimul manditur, iucundus per ſe, & vino ſuauior. Germinat concepto vere.

Palmis abundat Iudæa Reperiuntur etiam in Europa ſed ſteriles. In maritimis Hiſpaniæ fructū ferunt, ſed immitem: dulcem in Africa, ſed ſtatim euaneſcentē. Orientales ex his vina conficiunt, & nonnullæ gentes panē. Terra feruida & ſabuloſa habet frugiferam palmam. Gaudet & riguis. Coma eius eſt in cacumine, & Pomum nō inter folia, ſed inter ſuos ramos. Folia cultrato ſunt mucrone laterib. in ſe biſidatis. Huic arbori eſt vterq; ſexus, vt omnibus aliis. Mas in palmite floret, ſcēmina citra florē germinat tantum, ſpinæ modo. Pomū palmæ eſt oblongū, non vt oliuæ orbiculatū. Arbor portat in trimatu Genera eius XLIX. nonnulli poſuerunt. Fructū dulcis eſt ſuccus, nullum lignū. Arbori folia non decidunt. Longum eſſet in cōpendium quoq; redigere, quod de ea multis admodū verbis ſcripſit Plin. propterea ſatis erit nobis vnū adicere, quod ex Ariſtotelis & Plutarchi teſtimonio ſcribit Gel. lib. 3. c. 6. Si ſuper palmæ arboris lignū (inquit) magna pondera imponas, ac tā grauitè vrgeas, onerēſq; vt magnitudo oneris ſuſtineri nequeat, nō deorſum palma cedit, nec intra ſectitur, ſed aduerſus pōdus reſurgit, & ſurſū nititur, recuruatūq;. Propterea in certaminibus palma ſignum eſſe placuit Victoriæ, quoniā in genu eiuſmodi ligni eſt, vt vrgentibus, præmentibūſque non cedat.

Perſicus, nomen ſumpſit à Perſide, vnde primum aduecta eſt. Hæc arbor in Rhodo floret, nec fructum parit.

Pinus arbor non floret. Folia habet capillata, quæ non decidunt. Firmiſſima eſt aduerſus cariem & tineas. Vmbraſ eius necat germina. Sterileſcit ſiquis cacumē auferat, nec tamen emoritur. Eius eruæ vocantur Pityocampæ. Excifa nullam remittit ſobolē, ſed proſtris emoritur. Propterea Cræſus) vt eſt apud Herodotum in Erato) minabatur ſe extirpaturum Lampſacenos pini in morem.

Pinuſter vocatur ſylueſtris pinus muri altitudine, & à medio ramoſa

ramosa, sicut pinus in vertice. Copiosam parit resinam. Folia non amittit. Ea sunt prætenuia, & mucrone aculeata.

Picea arbor est feralis, & funebri iudicio ad fores poni solita. Vnde Vergilius de tumulo Miseni loquens ait: Procubunt piceæ, sonat iæta securibus. Ilex Tonfilis est, & resinosa: mōtes amat. Non floret. Eius umbra satis perniciosa est. Cortex eius vsus est agrestibus ad vasa & corbes, Folia sunt instar pectinum.

Populi tria sunt genera, teste Plinio, Alba, Nigra, & quæ vocatur Libyca, folio minima ac nigerrima. Albo folio bicolor, superne dicans, inferiore parte viridi. Nigra, folia sunt circinaræ rotunditatis in iuuenta, vestitura fiunt angulosa. Populorum foliis gratissima est lanugo. Fluiuos amat. Verg. Populus in fluuiis; abies in montibus altis. Sacra est Herculi. Pediculus ei tremulus, umbra nulla. Folia inter se trepidantia. Cito germinat, nulli semen aut fructum parit. Placet vitibus, utilis scutis faciendis.

Rhododaphnes arboris folia veneno sunt quadrupedibus, homini verò contra serpēs præsidio, ruta addita, & è vino pota. Pecus etiam vt capræ, si aquam biberint, in qua ea folia maderint, mori dicuntur. Arborem hanc sunt qui Nerium vocent, sempiternum fronde, rosæ similitudine & caulibus fruticosum.

Ricinus arbor est altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, semine vuarum graciliū & pallidarum. Frequens est in Ægypto.

Ridica arbor est pedamentis apta.

Robur arbor est glandifera, quæ præter fructum plurima alia gignit, vt quædam veluti mora, quibus fructus inest nucleis oliuæ similis. Item pilulas nucibus non absimiles, intus habentes focculos molles, lucernarum luminibus aptos. Nam sine oleo fragrant. Gignūt & culices, & quædam alia. Montes amat. Folia habet iuuosa. Terna edit germina, & inter squamas corticis spargit. Carnosas habet radices, quas in profundum agit. Teredines patitur. Durissima est arborum. Non facile verustatem sentit aut cariem.

Salicortex arbor est glandis amara, quam nullum animal contingit præter sues.

Salix arbor est viminosa, & multis peticis se surrigens. Infertuosa est, & infrugifera, amaro cortice. Verg. Florent cytisum, & salices carpetis amaras. Plicatilis est, læta, colore glauco, ventris agitabilis. Amat littora, & humida loca. Ouid. Amnicolaq; simul salices, & aquatica lotos. Columella aptissimo epithero eā vocat Perticalem, dicens: Perticilis ferè salix eundem agrum quem viminialis desiderat, melior tamen riguo provenit, atq; ea talis cõseritur. Quum germinauit, ad vnam perticā summittitur. Pripnatur instar vineæ, vt longitudinem potius quàm ramorum la-

titu-

titudinē euocetur. Sic culta quarto cæditur anno & vinculis præparatur. Abscissa cito repullulat. Mutatione loci facile patitur in iuuenta. Semen ocysimum perdit, & ante maturitatem, ob id dicta ab Homero frugiperda. Cito germinat. Longa sunt eius folia, & non multum lata. Quum flauescunt ruunt sua sponte. Eius semen mulieri sterilitatis medicamentū est, & propterea faciendæ scutis aptissima. Autore Plinio breuis ei vita. Fructus ante maturitatem abit in araneā. Sed si prius colligatur, sanguinem reiciendis prodest. Varia sunt ex ea medicamēta. Cinis corticis è ramis primis clauū & callum aqua mixta sanat. Vita cutis in facie emendat magis admixto succo suo qui triplex est. Folia cocta cum cera tria imponuntur podagricis. Cortice & foliis in vino decoctis sanantur perui. Flos tritus cum foliis surfures purgat in facie. Folia cõtraria & pota, intemperantiam libidinis cohercent, & in torum auferunt vsus sæpius sumpta. Alio nomine vocatur

Siler. Verg. Sponte sua veniunt campis que & flumina late Curate tenent, vt molle siler, lætæque genistæ.

Spinus arbor est prunifera. Verg. Et spinos iam pruna ferentes.

Sycomorvs dicitur ficus fatua nomine Marisca. Habet multitudinem lactis. Fructus nõ egreditur ex summitatibus ramorum, sed ex ramis ipsis. Grana eius sunt minora granis ficuum. Nec maturescunt, nisi radantur instrumento ferreo. Frequens est apud Rhodum locis frumentariis.

Sambuco plurima est medulla. Ocysimum floret. Eius interiora mire firma esse traduntur, ita vt venabula ex ea præferantur omnibus. Costat ex cute & ossibus. Cæditur tēpestiuè quū decorticatur. Cortice est inextricabili, & carie subnascēte ei materiæq; nigrescente. Numeratur à Plinio inter eas, quæ faciendæ scutis aptæ sunt.

Smilax arbor hederæ similis, spinosa & densis cauliculata genibus. Fruticosa ramis. Folio hederaceo, paruo non anguloso, flore cædido, & lilium olente. Fert racemos instar labruscæ, colore rubro. Lugubris est ob eiusdem nominis virginem, quæ amore iuuenis Croci in hunc fruticem mutata est. Ea sunt codicilli. Admota auribus leuem sonum reddit.

Sorbo folia vniuersa decidunt, infestatur vermiculis ruffis & pilosis, & ita emoritur. Gaudet aquosis montibus.

Suber minima est arbor, cuius lignum, nõ solum non mergitur aquis, sed aliis quoque rebus alligatum, facit ne mergantur. Hinc adagiū: Subere leuior, vsus eius anchoralibus nauium, piscantium tragulis, & cadorū obruramentis, & in hyberno forminarum calcatur. Apud nos vtuntur etiā viri. Ei folia nõ decidunt. Non facile sentit vetustate aut cariem. Iuuatur detracto cortice, quod tamen

Q

omnibus ferè arboribus exitiale est. Lignum foraminosum est, & leue. Politian. Multiforūmque replent operosa examina suber.

Taxus similis est abieti. Baccas profert venenatas, præcipuè in Hispania. Hinc plerique Toxicū dictū arbitrātur, vt taxicūm, mutata litera. Claudian. Qualis pestiferas animare ad crimina taxos. Feralis est. Quid. lib. 4. Est via decliuis funesta nubila taxo. Eius summo necantur mures. Est in Arcadia adeò venenata hæc arbor, vt si quis sub ea dormiat, aut capiat cibum, protinus emoriatur. Plinius ait esse innoxiam, si in ipsam clauus æreus infigatur. Ea pastæ apes mel conficiunt amarissimum. Frequens est in Corsica. Verg. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Tæda arbor liquorè, seu picè stillat, & abundat liquido succo. Ea optimæ sūt faces, quæ propterea Tædæ vocatur, vt Ceres tædiferæ, q̄ in perquirenda Proserpina tædas inflammauerit. Ouid. lib. 3. Fast. Quos cum tædiferæ nunc habet ille dea. Grata erat flammis, & lumini sacrorum. Hanc mares duntaxat ferebant. Mōtes amat.

Terebinthus arbor soliditatē habet in speciē buxi. Resinā emittit odoratā quæ inde vocatur Terebinthina. Mascula est sine fructu. Fœminarū duo sunt genera. Alteri fructus rubet lētis magnitudine, alteri pallet. Frequens est & magna in Syria. Fruticosa in Macedonia. Lenta eius materies & fidelis ad vetustatem. Lignū nigri splendoris. Flos racemosus oliuæ modo. Densā folia quæ nō decidunt. Fert folliculos emittētes quædam animalcula ceu culices, & lentorē resinofum qui cortice erumpit. Mēsibus reddit semen.

In *Tilia* mas & fœmina differūt. Materies maris dura est, nodosa, ruffior, & odoratior. Cortex crassior & detractus inflexibilis. Nec semē fert aut florem vt fœmina, quæ crassior arbore materia candida præcellēsq; est. Succus foliorū & corticis dulcis est. Fructus eius nullum animalium attingit. Inter corticem & lignū tenues habet tunicas multiplici mēbrana, è quibus vincula sūt, quæ vocatur tilia, quorum tenuissimum vocatur Phylira. Horat. Dissplicent nexæ Phylira coronæ. Materies teredinem nō sentit. Proceritas ei permōdica, verum vilis. Montes amat. Erat quondam apta scutis. Germinat paulò ante æquinoctium. Mollissima est & calidissima, quia citissimè ascias retundit. De hac Verg. Nec Tilia leues, aut torno rasilla Buxum.

Vneda arbor fructum emittit eiusdem nominis, similem fragis, sed inhonorum; qui vnus tantum mandi potest. Vnde inditū arbori nomen. Ei folia nō decidunt. Fructus ipse anno maturefcit. Iuba apud Plinium testis est, esse in Arabia vnedones quinqueaginta cubitorum altitudine.

Vlmus amica est vitibus. Pōtanus: Tecū inter salices, sub amicta vitibus

vitibus vmo. Græci duo eius faciunt genera, Motosam, quæ sit amplior: Campestem, quæ fruticosa. Gummi profert. Semē eius vocatur Samara. Folia eius sunt ramulosa. Cito germinat. Rigorem fortissimè seruat, ob id cardinibus, aslamētisq; portarū vtilissima.

De variis arboribus meminit Verg. lib. 2. Georg. Fluminibus salices, trassiq; paludibus alni. Nascitur steriles saxosis montibus Orni. Littora myrteris lētissima, deniq; apertos Bacchus amat colles, Aquilonem & frigora taxi. Idem Ouid. lib. 10. Et Stautus lib. 6. Theb. Et Claudianus lib. 2. de Raptu.

Porro arborū succi varij sunt: Vinofus Pomo, Pyro, Myrto: Pinus Oliuæ, Lauro, Nuci, Iuglandi, Amygdalis: Dulcis, Vuis, Ficus, Palmis: Aquofus, Prunis.

Differūt & colorē succi: Sanguineus Moris, Cerasis, Cornis: Vuis nigris, albis candidus, lacteus in capite Ficus, in corpore non item, Spumeus Malis, nullus Perficis.

Ferales arbores sūt Picea, Taxus, Cupressus.

Veteres eas arbores vocabant Infelices, quæ sunt in tutela inferarū deorum: vt quæ baccam nigram, nigrosq; fructus ferunt. Cato Infelices vocat arbores infrugiferas. Plinius Damnatæ religione, quæ neque feruntur vnquam, nec fructum ferunt.

Felices verò putantur. Quercus, Esculus, Ilex, Sapius, Fagus, Corylus, Sorbus, Ficus alba, Pyrus, Malus, Vitis, Prunus, Cornus, Lotus.

Arbores montanæ sūt, Cèdrus, Larix, Tæda, Abies, Robur, Castanea, Tilia, Ilex, Iuniperus, Terebinthus, Populus, Ornus, Cornus, Caprinus: Montēs & valles amant, Abies, Robur, Castanea, Tilia, Ilex, Cornus. Aquofis montibus gaudēt Acer, Fraxinus, Sorbus, Fagus, Caprinus.

Folia non decidunt Oleæ, Lauro, Palmæ, Myrto, Cupressu, Pinis, Hederæ, Rhododaphnæ, Abieti, Larici, Pinastro, Iunipero, Cedro, Terebintho, Rubo, Illici, Aquifolio, Suberi, Taxo.

Aquas odere Cupressi, Iuglandes, Castanæ, Laburnum.

Cariè & vetustatē nō sentiunt Cupressus, Cèdrus, Hebenus, Lotus, Buxus, Taxus, Iuniperus, Oleaster, & Olea.

Arboretum, Quercetum, Vepretum, Dumetum, Oliuetum, Pinetū, Senticetum, Carectum, Aesculetum, Buxetum, Populetum, Salictum, Vepretum, Lauretum, Myrterū, Mespiletum, Ornetū, Rhamnetū, vocatur loca, in quibus crescūt eiusmodi nominis arbores.

ARBORES DEORVM ET DEARVM.

Populus. *Herculis*. Vergilius in Bucol. Populus Alcide gratissima, vitis laccho, Formosæ myrtus Veneri, sua Laurea Phœbo. Plin. lib. 12. Arborum genera numinibus suis dicat, perpetuò

seruantur, vt Ioui Æsculus, Apollini laurus, Mineruæ olea, Veneti myrtus, Herculi populus.

Bacchi arbor Vitis, & etiam *Hedera*. De Vite, autor opusculi de nucce: Sæpe tuas igitur Liber miratus es vuas, Mirata est oleas sæpe Minerua suas. De hedera. Ouidius lib. 3. Fasto. Cur hedera hæc cincta est: hedera est gratissima Baccho. *Ferula* etiam assignatur Libero patri, teste Plinio.

Veneris arbor est Myrtus. Verg. li. 5. de Ænea: Sic fatus velat materna tempora myrto. Venus apud Statium libr. 1. Syl. Maluit & nostra laurum subtexere myrto.

Apollinis, Laurus, & Lotus. Verg. in Battarum: Laurus item Phœbi decus: Apollo apud Ouid. lib. 1. Meta. Daphnē alloquens: At quoniam coniunx mea non potest esse: Arbor eris certè dixit, mea semper habebūt. Te coma, te citharæ, te nostræ lauræ pharetræ. Venteres quoq; Lotō Apollini sacrâ fecerūt, q̄ ante solis emersum sua folia implicet. Profurgente autem sensim ac paulatim explicet.

Æsculus & Quercus, Iouis. De Æsculo Vergilius lib. 2. Georg. Ne morūnq; Ioui quæ maxima fronderet Æsculus. De quercu Ouid. lib. 1. Meta. Et quæ deciderant patula Iouis arbore glandes. Item lib. 7. Sacra Ioui quercus de semine Dodonæo.

Mineruæ, Oliua. Verg. lib. 2. Georg. Palladia gaudent sylua viuacis oliuæ. Ouid. lib. 6. Meta. Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ.

Cybeles arbor Pinus. Cybele apud Verg. lib. 9. Pineæ syluæ mihi multos dilecta per annos. Ouid. li. 10. Hirutæq; vertice pinus Græta deūm matri.

Plutonis, Cupressus. Plinius lib. 16. de ea loquens: Diti sacra: & ideò funebri signo ad domos posita.

Pinus, Panos, Proper. lib. 1. Fagus & Arcadio pinus amata deo.
S Y L V Æ.

Hercinia sylua est Germania, cuius quondam latitudo habuit iter nouem dierum. Plinius ait, in septentrionali plaga esse Herciniam syluam roborū vastitate intracta, in qua colles occurrentium inter se radicem repercussu artollantur.

Carmen, lucus est in Messenia.

Nemea sylua est Græciæ inter Cleonas & Phliuntem oppidam in qua Græci Nemæa sacra instituerunt in honorem Herculis, ob leonem ibidem interfectum. Ibidem etiam fiebant agones in memoriam Archemori filij Lycurgi regis, qui negligentia nutricis Hypsipheles fuerat occisus à serpente. De hac Mar. lib. 1.

Prostratum Nemeæ, & vasta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.

Ida

Ida sylua est Cretæ, & Phrygiæ, in qua Paris sententiam tulit de pulchritudine dearum. De Cretæa Martialis lib. 4. Conscia Diæ quæ tulit Ida Iouem.

Asium, Plutarchus ait esse lucum, prope quem Arnus Tarquinij filius & Brutus concurrerint bello.

Liuius lib. 8. ab vrbe condita de *Ciminia*, Ethruæ sylua, hunc in modum scribit: Sylua erat Ciminia, magis tum inuia atque horrida, quàm nuper fuere Germanici saltus: nulli ad eam diem ne mercatorum quidem adita. eam intrare haut ferè quisquam audebat. *Calidonia*, Sylua est Britannię, à cuius nomine Britanni ipsi vocantur Calidonij. Luc. lib. 9. Calidonios fallit turbata Britannos.

Aduema, sylua Galliæ incipiens à Rheno per fines Treuerorum, Eburorum, & Menapiorum x. millibus passuum longitudine per mediam Belgicam in Oceanum tendit.

Albunea, vetus fuit Etruscorum sylua, ad quam populus Roma nus confugiebat oraculorum gratia.

Prope Ariciam, oppidum Italiæ, fuit nemus *Aricum*, Dianæ sacrum. Lucanus lib. 6. Parua Mycenæ quantum sacra Dianæ distat ab excelsa nemoralis Aricia Roma.

Bacenis, sylua est Germaniæ amplissima, Cheruscos à Sueuis dirimens.

Clarium nemus Colophonæ olim sacrum fuit Apollini.

Coricum erat propinquum Thebis.

Daunia, Apuliæ sylua, nomen accepit à Dauno patre Turni.

Pœtarum carminibus laudatissima syluarum est *Dodona* Chæoniæ, cum propter vsum glandis ibi repertum, tum ob simulacrum Iouis Dodonæi, & columbas, quæ quercubus infidentes reddebant oracula.

Pholoë, mons est, & sylua Thessaliæ.

Gryneum nemus est in Ionia Apollini sacrum, in quo Mopsus & Calchas de diuinandi peritia venerunt in certamen.

Idalium nemus est Cypri. Veneri sacrum, quæ Idalia propterea dicitur.

Hycania, sylua miræ vastitatis, & multiplici belluarum genere referta. nomen dedit regioni eiusdem nominis.

Micana, sylua Galliæ.

Marathonia, sylua fuit in Attica, in qua Theseus Taurum toti regioni formidolosum occidit.

Parthenium, nemus est Arcadiæ, in quo virgines solebant exerceri venationibus.

Pelion, mōs & nemus Thessaliæ, ortu Chironis illustratum. *Tegea* sylua Arcadiæ Pana deum rusticorum numen venerabarur.

LEGUMINA DIVERSA.

& frumenta.

Reum, Vitis, Cicer, Cicerula, Faba, Léticula, Lens, Phascolus, Pisum, Lupinum, Faba.

Frumenta sunt & fruges, Far, Siligo, Triticū, Ador, Milii, Panicū, Frugum pestes Lolium, Tribulus, Carduus, Lappa, Rubus, Avena, Paliurus. Verg. Pro molli viola, propurpureo Narcisso Carduus & spinis surgit paliurus.

FRUITICES DIVERSI.

Cytisus, Myrica, Capparis, Chamæmyrsine, Erica, Gnaphos, Gossipion, Helenium, Laferpitium, Myrsinites, Ophiofaphy les, Oxymyrsine, Rhododendrus, Scammonia, Tamarix, Tithymalus, Ilex, Amomum, Chamælaea, Caritoteblepharō, Cynostraton, Elleborine, Epipactis, Eryx, Genista, Ophcostaphyle, Phycos, Pyrosachne, Pyculā, Plocamō, Quisquiliū, Rubus, Saripha, Scorpion, Spartum, Tymelæa, Tragon, Lenticulus, Nardus, Cinnamonum, Sciton, Sitarum, Tragacanthæ.

FLORES, ET VIOLAE ET

alij frutices odorati.

Rosa, Lilium, Calta, Bacchar, Cōbretum, Lotus, Crocus, Hyacinthus, Abrotonum, Amarachus, Saliunca, Polion, Amethystus, Cyamon, Holochryfos, Chrysitis, Origanum, Thym^o, Coniza, Cytemis, Narcissus, Amarāthus, Epithymō, Oenanthe, Phrygma, Rosmarinus, Anechum, Acanthus, Anemona, Cherinta, Ligustrum, Vaccinium, Cōuoluolus, Cyanus, Cyclaminus, Sisymbriū, Tymbra, Saureia, Cassia, Melilotos, Lyrium, Lichnis.

HERBARVM DIVERSA NOMINA.

Ablinthium, Aconitum, Ægolethrō, Alcibiadion, Alga, Aloe, Altercum, Amygdalite, Anagryis, Anchusa, Andrachne, Anethum, Anthemis, Apium, Apiastrū, Asclepion, Asterium, Atractylis, Atriplex, Auruncus, Abrotonum, Acatthus, Achanon, Achemenis, Acinos, Acopō, Acoros, Acros, Agrios, Acta, Action, Adiantū, Adipfos, Ægilops, Ægocere, Æthiopis, Agaricum, Aglaophotis, Aizoō, Albucum, Alcanna, Alectorolophos, Alypō, Alisma, Alysson, Alopecuros, Aline, Altercangeni, Althea, Amomum, Ampeiodisme, Amuletum, Anabasis, Anagallis, Anacapsoretis, Anarthis, Andrialia, Androsæmum, Anemona, Anodynion, Anthaliū, Anthericus, Anthyllis, Anthriscū, Anticellium, Antirrhinos, Apraxine, Apatæ, Aphrodes, Aphrum, Apiofichas, Apronia, Aproxis, Archiona, Arachos, Archezostis, Arctios, Argemone, Aros, Arsenogonon, Artemisia, Asaron, Acalonia, Asyla, Asphodelus, Asphenū, Aslarum, Aster, Aterammum,

Balis

Balis, Balotis, Batis, Batrachion, Bechion, Beta, Betonica, Blachnon, Blataria, Botrys, Brabilla, Bryonia, Bryon, Bromos, Brotis, Bubenicon, Bucera, Bucolicon, Buphthalmos, Bupleuron, Bufelinū, Baccar, Barbula, Blattaria.

Cacalia, Cactos, Cacubalum, Calla, Calligonon, Callion, Callitrichia, Callitrix, Chamæcissos, Chamæleuce, Canaria, Cantabrica, Capnos, Capparis, Carduus, Caryte, Cassia, Catanāche, Caulis, Cemos, Centaurion, Centunculū, Ceratia, Cherintha, Cestros, Chalceos, Chamæacta, Chamæcissus, Chamædaphne, Chamælea, Chamæmilon, Chamæmyrsine, Chamæpeuce, Chamæpitys, Chamæpithos, Chamæcyparissos, Chamædryes, Chamæleon, Chamæpithyos, Chamærops, Chamæzelos, Chenamythō, Chenapodis, Chironia, Chondrylon, Chondris, Chrysipia, Chrysocome, Chrysochanō, Chrysotheles, Cyclaminus, Cicorion, Cicuta, Cinare, Cynocephalia, Cynoglossos, Cynoides, Cynomysis, Cynomorion, Cynops, Cynolorchis, Cyparissias, Cyperus, Circea, Cirfion, Cytisus, Clema, Cleonicō, Climenos, Cnicō, Cnidos, Cochla, Colocasia, Cōbretū, Coniza, Cōsigilis, Confiligo, Corcorus, Cordylis, Coricō, Corymbia, Corymbite, Coriō, Coris, Cotyledō, Coronca, Crateogenon, Crategis, Cremō, Crepis, Crechmos, Crocus, Cunila, Cerefoliū, Canabis, Carduus, Carex, Carminothū, Carpophyllos, Centaurea, Chibis, Consolida, Corambla.

Dactylos, Damasonios, Dendroides, Digitellum, Dimenum, Diopteris, Diphonon, Dispiron, Dodechateum, Dolychos, Dorypetron, Doris, Dracunculus, Dictamus.

Echite, Elaphoboscum, Eutomon, Ephedra, Ephemerion, Ephydros, Epictymum, Epimediō, Epipactis, Epipetron, Equifelis, Era, Erica, Erigeron, Erineon, Eringe, Eriphia, Eris, Erisimone, Erisithale, Eritheles, Eruca, Eruilia, Euphorbia, Exedum, Emphasinū.

Farfigium, Felix, Fœnum, Fragum, Gentiana, Glastum, Gnaphalium, Galeobdolon, Gallion, Gelotophyllis, Geranium, Glaucion, Glycistis.

Hali, Haliamon, Halicacabum, Helenium, Heliocallis, Heliotropium, Helioscopium, Helleborus, Hemionos, Heptapleuros, Heraclon, Herina, Hemerocalles, Heroion, Hibiscum, Hyoscyamus, Hyoscyris, Hypericō, Hypocheris, Hypocisthis, Hypogeffos, Hypoglossa, Hypopheston, Hippolapathos, Hippocelinum, Holcus, Holochryfos, Holosteon, Hippuris, Hyge.

Iberis, Iris, Ischemon, Isoetes, Isopyron, Ixine, Ixion, Intybus, Lactuca, Lada, Lago, Lassione, Latæce, Lathyrus, Lauer, Lemonium, Letophyllon, Leucanthæ, Leucacata, Leucatemū, Leucographis, Libadiō, Libanotis, Lingulaca, Lotus, Lapsana, Lactipes, Leo

Q. 4

nina, Leōtopetalon, Leocopodium, Lilium, Linozotis, Linoftrophon, Lithoron, Lolium.

Magydaris, Malua, Marathrum, Massaris, Mastos, Mecon, Melanipodium, Melanion, Melilotos, Melitena, Menta, Mentastrum, Meioleucum, Myagros, Myoctonon, Myophonō, Myofoton, Mitifinite, Myrris, Moly, Molybdena, Mollon, Marrubiū, Medica, Melaleucos, Mandragora, Muratis, Muscus, Myrropetalum.

Nasturciū, Nautea, Neurris, Nepenthes, Nepete, Nyctegreton, Ocyum, Oenanthera, Oerū, Ononis, Onopyxos, Onopordō, Onosma, Orchis, Orto, Oreofelinum, Ofyris, Oxalis, Ophycys, Origanum, Oferites, Olus.

Paliurus, Panaces, Papauer, Parietaria, Parthenis, Pentaphyllō, Perdiciū, Personata, Peruinca, Petroselinum, Phleos, Pycostallafion, Piperites, Plantago, Polygalon, Polygonatō, Polypodiō, Polytricon, Portulaca, Pseudocasia, Pulegium, Pyrethrum, Pæderos, Pætonia, Panax, Pancratiō, Pappus, Paraluis, Pentapetes, Peplion, Periclymenos, Petilium, Phermion, Phylantes, Phlox, Phonos, Pircris, Piftana, Polemonia, Polycanthos, Polyognon, Polium, Polyodion, Polytricon, Potamogeton, Poterios, Pseudanchusa, Pysilion, Pteris.

Radicula, Raphanus, Regia scopa, Rhexia, Rhodora, Rhus, Rhopalos, Rubia, Rulfus, Ruta.

Saliunca, Salua, Sampsucus, Sādix, Sāguinaria, Sardo, Saturcia Satyrion, Scandulaca, Scandis, Scorpiuros, Sedum, Serpillum, Syderion, Sideritis, Sili, Silicia, Sinapis, Sifer, Spartō, Stygmō, Symphegium, Sabina, Sacopenium, Sagapenum, Sagitta, Samolum, Sandix, Sarapias, Saxifragum, Scylla, Scythice, Seraphium, Selama, Siciliō Syce, Silybium, Silphion, Syrum, Sifarum, Spartania, Splenion, Stachys, Staphylinos, Stomatice, Strychnon, Strumea.

Thapsia, Thelictonon, Teucra, Xeuthrion, Thelygonos, Thelyperis, Theriffaga, Thesion, Thlaspe, Thymus, Thymbra, Thysselium, Tithymalus, Triorchis, Tragopogon, Trichomanes, Trifolium, Trientalis, Tragonia.

Veratrum, Verbena, Verrucaria, Vitreolum, Vnicaulis, Vrtica, Vlva, Xiphion, Zoophthalmos, Zopyrocheron.

COCI.

P *Hymis* Lesbius coquus fuit Hieronis Syracusani, datus postea Aristocliidi.

Mystillus & *Taratalla* nomina sunt coquorum apud Martialem scribentem: Si tibi Mystillus coquus Æmiliane vocatur, Dicitur quare non Taratalla mihi.

Bardix fuit canpo quispiam claudus, qui sequenti prouerbio locum

cum ferit, Perdici crura, in homines distortis cruribus.

VESPILLONES.

D *Lapides* nomen est Vespillonis apud Martialem lib. i. scribentem: Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.

Plutarchus in Phocione ait *Cypionem* fuisse quendam inter Athenienses homunculum, qui in tumulandis efferendisq; cadaueribus quæstum faceret. Is interfectum Phocionem accepta mercede in Eleusinam deportauit.

Sunt autem Vespilloncs tumulatores cadauerum, qui mortuos efferunt ad sepulchrum. Suetonius de Domitiano loquens. Cadauer eius populari sandapila per vespilloncs exportatum. Aliter dicuntur Libitinarij, & Sandapilarij.

MANGONES, ET ALIAE

professionis homines.

C *Carpophorus* mango fuit temporibus Domitiani, alius ab alio uenatore, de quo scribit Martialis, Est quota Carpophori portio susus aper.

Thoranius fuit mango, qui uendidit Marco Antonio duos eximia forma pueros, alterum Asiaticum, alterum Gallicum, ut geminos & uerinos, tanta erat formæ unitas & similitudo. De eodē sic ait Macrobius: Delectatus erat Augustus inter cœnā symphoniacis Thoranij mangonis, atque eos frumēto donauerat. Meminit & Suet. Qui matres familias, inquit, & adultas ætate uirgines denuderant, atq; perspicerent, tanquam Thoranio mangone uedente. Erāt autē mangones seruorū & pueroꝝ liberali forma diueditores, quibus moris erat medicamentis pueroꝝ uenaliū ueritatē & barbā coërcere, ut formosi semper apparerēt. Hoc autem faciebāt Hyacinthi radice bulbacea, quæ uino dulci illita nō patitur pilos erumpere. Mangonium, uocatur ipsum māgonis artificium. Plin. Nec tamē in hoc māgonio quicquā totum placet.

Alphenus nomen est sutoris apud Horatium lib. i. Ser. dicentē. Ut Alphenus uaser omni Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna Sutor erat sapiens operis.

Cadmus fuit quispiam notæ impietatis carnifex Horatius: Tu ne Syridamæ, aut Dionysii filius audes Deicere à saxo ciues, aut tradere Cadmo?

Apud eundem *Lycinus* nomen est tonsoris, ubi in arte scribit: Si tribus Antyciris caput insanabile, nunquam Tōsori Lycino commiserit.

Fuit *Diadumenus* pincerna Augusti. *Secundus* (id proprium est uiri nomen) pincerna Nicomedis regis Bithyniæ.

Ganymedem poëtæ faciunt Louis prægulatorem.

IANITORES.

Butes armiger fuit Anchisæ & Ianitor. Vergilius lib. 9. Formatum vertitur oris Antiquum in Butem, hic Dardanio Anchisæ Armiger antè fuit, fidusque ad limina custos.

Cerberum poète fingunt esse custodem & ianitorem inferorum. Vergil. lib. 8. Æn. Te Strygij tremuere lacus, te ianitor Orci.

Ammianus Marcellinus ait *Eunum* fuisse Ergastularium quendam qui ductauerit in Sicilia fugitiuos.

PASTORES, ET ARMENTARIJ.

T*Amburlanus*, primum fuit bubulcus. Demum tamen adeo fauentem reperit fortunam, vt ad imperiũ Scytharũ cõscenderit.

Apollo, priuatus deorum ambrosia ob interfectos Cyclopes, pauper armenta Admeti regis Theſſaliam. Tibul. lib. 2. Paui & Admeti Tauros formosus Apollo.

Crathis, seu Crathides, pastor fuit apud Sybarin, quem infando amore capræ exarſiſſe iam diximus.

Sybotæ, fuit Suarius, qui Vlyſſem profugum & iam ſuis ignotum, in patriam deduxit.

Primiſlaus, è bubulco factus eſt Bohemorum rex.

Achius Nauus, augur clariffimus, ob paupertatem ſues puer pauper. Auctor Cicero lib. 1. de Diuinatione.

Aſius, nomen eſt paſtoris apud Verg. lib. 12. ſcribentem: Sicrigido latus enſe ferit, Podalyrius Aſium Paſtorem.

De *Amynta*, paſtore Martialis libr. 11. Indulget pecori nimium dum paſtor Amyntas, Et gaudet fama luxuriæque gregis.

Tyrtornus, fuit bubulcus mirandæ fortitudinis, qui cum Milone certauit.

Mirmillo, fuit armentarius, cuius ſimilitudo obiecta eſt Caſſio Seuero celebri oratori. Teſtis Plin. lib. 7.

Oebares, fuit equiſo, & armentarius Darij, cuius aſtu Darij ipſe regnum Perſarum aſſecutus eſt.

Fauſtulus, fuit paſtor cui Amulius dedit Romulum & Remum exponendos. Aliis placet Fauſtulum cum fuiſſe, qui expoſitos nũtriuerit. Teſtis Plutar. in Romulo.

Euthycus, apud Suetonium nomẽ eſt Aſinarij, vbi ait: Apud Actiũ deſcendẽti in aciẽm aſellus cum aſinario occurrit. Homini Euthycus, Beſtiæ Nicon erat nomẽ.

Mithridates, apud Herodotum nomẽ eſt paſtoris cuius vxor Spaco nomine Cyrum infantem (qui poſtea rex fuit Mædorum) ab Aſtyage deuotum feris, aluit.

Daphnis, fuit paſtor, qui carmen Bucolicum reperit.

Gyges, beneficio cuiuſdã anuli rex eſt paſtore factus eſt. Auctor Ci.
Sophi.

Sophi, (qui poſtea rex fuit Turcarum) in agendis armẽtis victum puer quæritauit.

Philæus, fuit bubulcus Vlyſſis, & Eumeus porcarius. De his intelligit Ouid. in Epiſto. Vlyſſis: Hoc faciunt cuſtoſq; boum, longæque nutrix, Tertius immundæ cura fidelis haræ.

Tilippus, fuit paſtor qui Lycatum & Partuſium à Philonomia matre expoſitos, educauit. Auctor Plutar.

CRUDELISSIMI HOMINES.

L*ucius Sylla*, Romam & vniuerſas Italiae partes ciuilibus ſanguinibus inuadit. Quatuor legiones contrarię partis, miſer coram implorantes, obtruncari iuſſit. Præneſtinos (qui iuniorum Martum receperant) poſt factum P. Cethego dedicationem extra mœnia iuſſit occidi, & eorũ corpora per agros ſpargi. Quammanitate perierunt quinque millia hominum. Quatuor millia & ſeptingentos diræ proſcriptionis edicto iugulatos in publicas tabulas referri voluit, ne tanti facinoris deleteretur memoria. Virorumq; cædibus nõ ſatiatus ſæuit in mulieres. Abſciſſa miſerorũ capita afferri ſibi iuſſit, vt diro illo aſpectu ſatiaretur feritas. M. Mariũ prætorem non prius vita ſpoliauit, quàm oculos eidẽ erueret, & ſingulas corporis partes confringeret. M. Pletorium (quod ad ſupplicium Marij exanimis cecidiſſet) maſtauit protinus. C. Marij erutos cineres, in Anienem ſparſit.

C. Marius, vrbe potitus poſt exiliũ, cum Cinna, Carbone, & Sertorio ſtatim ad cædem principum animũ conuertit. Octauij conſulis caput expoſuit pro roſtris. Antonij cõſularis caput mœſis expoſuit. Cæſarem & Fimbriam in penatibus domorum ſuarũ trucidauit. Cræſſi pater & filius in mutuo alter alterius aſpectu iugulati ſunt. Bebius & Numitorius per medium forum vnũ carnifi cũ tracti ſunt. catulus Lucretius hauſtis carbonibus hoſtili ſe excemio ludibrio. Archarius & Merula flamẽ dialis confoſi ſunt. Quæ omnia feritatis exempla à Ianuarij cal. intra Idus abſoluit.

Damaſippus, homo nulla præditus virtute, nobiliſſimos ciues (qui Syllanis partibus adhæſerant) inter victimas tanquam belluas crudeliter enecauit. Aruinq; tribuni plebis truncum in ſublime elatum per ora vulgi deferri iuſſit, tandem à victore Sylla obtruncatus.

Numatius Flaccus, Pompeiani nominis deſenſor, obſeſſus à Cæſare in Hiſpania, & incluſus Attinguentium mœnibus, omnes eius oppidi ciues (quos Cæſari ſtudere intellexerat) iugulatos eſt muris præcipitauit. Fœminas quoque virorum (qui in contrariis erant) cum liberis interfecit. Alios infantem in cõſpectu parentum humo inſiſſit, alios ſuperiacos pilis excipi iuſſit.

Carthaginenses, Attilium Regulum palpebris antè resectis in machina referta aculeis concluderunt, ibique inaudito mortis genere necauerunt. Claudianus: Prorogat æternam feritas tibi Punica palmam Regule. Interfecto demum duce, milites fando nauium substratos necauerunt.

Horum dux *Annibal* pontem humanis cadaveribus in Gelo flu mine construxit, supérq; exercitum traduxit. Ouidius in Ibin: Vt quos dux Pœnus meritis putealibus vndis, & iacto canas puluere fecit aquas. Idem Annibal captiuos Romanorū itinere fessos prima pedum parte succisā relinquebat in itinere. Quos verò in castra perduxerat, ferro cogebat decernere, paria fratrum & propinquorum iungens. Nec ante explebatur feritas, quàm ad vnum victorem omnes rede gisset.

Mithridates, rex Ponti vna epistola lxx. millia Romanorum per Asiam dispersa mandauit interfici.

Cyrenis, filia Diogiridis Thraciæ regis, viuos homines difsecabat medios, & parentibus comedendos apponebat liberos.

Ptolemæus Pisco, rex Ægypti, filium suum Memphitem (quem ex Cleopatra vxore eadè & sorore sustulerat) occidi iussit. Interfecti demum præcisos pedes, caputq; & manus cista cõclusos pro munere natalitio matri misit. Idem quum animaduertet se suis omnibus odiosum esse, vt periculo posset oblitere, frequens ueritatem gymnasium armis & igni circumduduit, inclusiõiq; omnes partim ferro, partim flamma necauit.

Darius, rex Persarum constitutus, quum populo iureiurando affirmasset se nullum ex septem principibus (qui coniurauerat aduersus Magos) veneno, ferro, aut inedia oppressurum, vt religione solutus videretur, locum parietibus cinxit cineribus plenum, supérque suspensum imposuit lignum, cui principes ipsos benignè cibo & porione exceptos incidere iussit, vt somno sopiti deciderent in insidiosos illos cineres.

Ochus Artaxerxes Ocham sororem, eandem & focrum, vivam capite defodit. Patrum cum centū liberis & nepotibus telis imperauit transigi, quòd in his maximā apud Persas probitatis laudem videbat consistere.

Athenienses, Æginetis adolescentibus, nauticarū artium peritis, pollices præciderūt, ne in certamen nauale secū deinceps descenderet.

Excogitauit æneum taurum *Perillus*, quo inclusi subditi ignibus lōgo & abdito cruciatu mugitum bouis imitarentur, ne eius latus similes humanæ voci Phalaridem tyrannum ad misericordiam inducerent. Quod teterrimum artis suæ opus primus artifex inclusus expertus est. Quid in Ibin: Aëre Perillæo veros imitere

iuuen-

iuuenos, Ad formam tauri conueniente sono.

Ethrusci, viuorum corpora, saniosis & tabidis mortuorū cadaueribus alligabant, ora oribus, manibus manus, & pedes pedibus cõponentes. Feritatem hanc in *Alexandrio* notat Vergil. lib. 8. dicens: Mortua quinetiam iungebat corpora viuis, Cõponens manibusque manus, atque oribus ora. Tormenti genus, & sanie taboque fluentes Complexu in misero longa sic morte necabat.

Scytha, exenteratis animalibus viuos homines includebat emittentibus solis capitibus, vt cibo capto diutius ligueret, viuerentque, donec putrefactis animalibus excrescerent vermes, à quibus cõsumerentur. Præcedentia hæc exēpla habet Valerius Maximus. *Saul* rex Iudæorū, audita ab aratro suorum hominum legatione de Hammonitarū iniuria querent. iussit, bobus (quos præ se agebat) succidi crura, præfatus sic omnes perituros, qui sibi eodem die ad Iordanem fluum præsto non essent in armis.

Abimelech, Gedeonis filius, regnandi cupiditate lxx. fratres crudeliter occidit, vno duntaxat excepto, qui fuga & pedibus salutē sibi reperit. Idē Sichimitas (quòd ab his vrbe & tribu eiectus fuisse) noctu adortus, omnes trucidauit, nulla sexus aut ætatis habitacione. Urbem vi captam diruit, & in eius area salem ipsarum pro semine. Eos verò qui spe salutis ad templa se receperant, facta ignorum congerie ibidem flammis & fumo necauit.

Abalia, sceminarum sæuissima, omnem Davidis stirpem sustulit, nequis superesset, à quo prohiberetur dominio.

Herodes, multa puerorum millia occidi iussit, vt autorē nostræ salutis interciperet.

Vitoldus, princeps Lituaniæ, homines morti destinatos mira crudelitate vrinis includebat pellibus, eorūq; modo inuolutos canibus dabat cõcerpendos. In bellicis expeditionibus arcum semper habebat intentū, vt ordine aberrantem sagitta configeret. Multi tantæ feritatis metu vltro sine carnifice animas proiecerunt.

Etelinus (qui circa Tauritium, & in Euganeis exercuit tyrannidem) castrabat pueros, stupro vitabat virgines, matronis adimebat mammas, prægnantū secabat vteros, partus exertos in ignem mittebat. Bissenæ Patavinorum millia sub suo vexillo merentia ad vnum interfecit, audita Patavij defectione.

Diomedes, & *Busyris*, equos humana carne pauerunt. Verg. lib. 3. Georg. - Quis aut Eurysthea durū, Aut illaudati nescit Busyridis aras? Ouid. lib. 3. de Trist. Sænior es tristi Busyride, sænior illo, Qui filium lento torruit igne bouem.

Phalaris, tyrannus Agrigentinarum, non contentus exquisitissimis cruciatibus, æneo vsus est tauro, quo miseri mortales inclusi bouem

boum mugitus effingerent. Ouid. Ipse Perillæo Phalaris permisit in ære Edere mugitus & bouis ore queri.

Cambyses, fratrem & duas sorores occidit. Apim bouem ferro violauit. Captis inimicorum urbibus, neque pepercit templis, neque simulacris deorum.

Alexander Pheræus, vitios homines obuensis in se faciebus sepe liebat, alios vrforum pellibus inuolutos dabat, cōficiendos venatoribus, & feris confodiendos. Polyphranem auunculum peremit hasta, quam sacrauit, & festa præcinxit corona.

Tamburlanus, Scytharum rex, nihil habebat iucundius, quam animi feritatem humano cruore oblectare. Cuidam rogati cur in omnes vsque adeo sæuiret, toruo aspectu retortisque oculis ferur respondisse, An tu me hominem putas, & nõ Dei iram potius, ad hominum perniciem in terris agentem?

Parysatis, mater Cyri iunioris, rationem cōmentata est, qua humana corpora sibi gigneret vermes, a quibus demum lenta morte consumerentur.

Septimius Seuerus Imperator post Didium Iulianum Clodium Albinum tumultuantem interfecit, & capite eius Romam misso corporis truncum equo refugienti conculcandum præbuit.

Tullia, filia Tarquinij, currum super faciem mortui parentis duxit, equis etiam refugientibus. Ouid. libro 6. Fast. Filia carpento patrios initura penates, Ibat per medias alta feròxq; vias: Corpus vt aspexit, lachrymis auriga p̄fusis Restitit, hūc tali corripit illi sono, Vadis, an expectas pretium pietatis amarum? Duc inquam inuitas ipsa per ara rotas. Certa fides facti est, dictus sceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota est.

Romanus, iunior Imper. matrem Helenam a se reiecit, & sorores, quas ablatis imperialibus pannis inclusit cœnobio.

Huius filius nomine *Basilius*, imperator post Ioannē Zimissem Bardam Silerum vnum ex suis ducibus rebellantē quum vicisset, oculis priuauit. Bulgaros tumultuantes, quū in potestatem suam redegressisset, quindecim millibus captis, oculos effodit, vno tantū in columi relicto, qui excæcatus ad Samuelē eorum ducē dirigeret.

Caligula, auix Antonix defunctæ, nullum exhibuit honorē prospexitq; siccis oculis è triclinio ardentē rogam. Fratrem Tiberium interemit. Sillanū socerū ad secandas nouacula fauces compulit. Cū omnibus fororibus suis supra cōsuetudinē fecit, easq; (quod est omnium lōgē turpissimū) exoletis suis prostrauit. Ptolemæum regis Iubæ filiū consobrini suum, itē Macronem & Enniā (quos habuerat imperij adiutores) pro meritōrū gratia pensauit morte. Multos ex senatoribus interfecit. Quæstorē suum in cōiuratione nomi-

nominatū flagellauit veste detracta Multos honesti ordinis prius stigmatate deformatos, ad munitiones viarū, ad metalla aut ad bestias cōdemnauit, aut bestiarū more quadrupedū cauea coërcuit, aut medios serra dissecuit: idq; ob leuissimā culpā, aut nullā potius, Partes supplicio filiorū cogebat interessē, quorū vni valetudinē exculanti, lecticā misit. Curatorē munerū & venationū, per continuos dies in cōspectu suo catenis verberatum, non prius occidit, quam offensus putrefacti cerebri odore. Comædiographū quendam ob ambigui ioci versiculū igni cremauit in iplo statim amphitheatro. Equitē Ro. obiectū feris quū se innocentē proclamasset, reduxit, abscissāq; lingua induxit rursus. Quēdā ab exilio reuocatum, quū interrogasset quidnā ibi facere consueisset, quū per adulationē hæc respōdisset, Sæper orami vt periret Tiberius, & tu imperares: capta ex eo verbo cōiectura exules suos mortē sibi imprecari, misit qui vniuersos cōtrucidarēt. Præter facta, verbis vtebatur feritate immanē spiratibus. Dicebat omnia sibi in omnes licere. Gallis Græcisque aliquot vno tēpore cōdemnatis gloriabatur. Gallogræciā se subegisse. Quos torquebat, minutis ictibus plecti inebat, quòd diutius læguerent, addito etiā præcepto, Curate vt se mori sentiat. Iactabat & illud tragi cū: Oderint dum metuāt. Optauit plerūq; vt populus Ro. vnicā haberet ceruicē. Quærebatur & dolebat sua tēpora nullis calamitatib. publicis insigniri. Optabat exercituū cædes, famem, pestilentia incendia, & hiatū aliquē terræ. Puteolis dedicatione pōtis multos è littore ad se inuitatos omnes præcipitauit. Quosdā gubernacula apprehēdētes cōtis destruxit in mare. Publico epulo seruū ob detractā lectis argentēā lamina carnifici cōfestim dedit, vt manib. abscissis & ante pectus è collo pendētibus per cœtus epulantiū circūduceretur, præcedente titulo, qui causam pœnæ indicaret. Mirmillionē secū rudibus cerantē, spōre, prostratū, cōfodit ferrea sica. Ad mora altariibus victima elato malleo cultrariū mastrauit. Insistēs Iouis simulachro quū Apellē tragœdū interrogasset, vter illi maior videretur, cuctantē flagellis discidit. Vxorē vt amiculā quū osculabatur, addebat, Tā bona ceruix simul ac iussero demetur. Hæc omnia ex Trāquillo.

Diocletianus paucis diebus x v i i. millia Christianorum variis suppliciis affecit.

Audium Cassium Romani alterum Catilinam vocarunt, quòd cruoris esset cupidus. Is inauditū & nunquam prius visum tormenti genus commentus est. Trabem enim longitudine lxxx. aut c. pedum infixam terræ erigebat, qui a summo ad infimas partes alligatos homines flamma & fumo suffocabat.

Macrinus Imper. prodigiosū fuit animi in exhibendis suppliciis

Nam geminos boues miræ magnitudinis aperiri iussit, hisq; miles singulos (qui ancillæ hospitis pudore violasse ferebantur) inclusit, capitibus bouum exactis, vt facilis vnâ colloqui possent.

Maecimius Imp. tã crudelis fuit animi vt Cyclops. Bulyris Gyges, & Typhon diceretur Vnde sequentibus versibus eiusdem scæuitiæ illustum est: Et qui ab vno non potest occidi, à multis occiditur. Tygris acerrimus est, & tamen occiditur. Caue multos, si singulos non times.

Irene imperatrix, vxor Leonis quarti, Constantino sexto, filio suo in carcerem coniecto, oculos eruit, quod ab ipso prius fuisset expulsa.

Domitius Nero, Domitij Ænobarbi & Agrippinæ filius, matrè interemit. Octauiam & Sabinam Poppæam in matrimonium duxit viris earû trucidatis, ipsasque demum vxores dedit morti. Petro & Paulo vitam abstulit. Antoniam filiam Claudij, recusantè sibi nubere post Poppæam mortè, occidit. Item Aulum Plaucium iuuenem, quem ante mortem per vim cõstuprauerat, Ruffum Crispinum priuignû Poppæa natum impubere adhuc submersit. Tuscum nutricis filium relegauit. Senecam præceptorem ad necem cõpulit. Plerosque liberos diuites & senes (quos semper fautores inuenerat) occidit. Casio Longino iurisconsulto oculos effodit. Polyphago cuidam Ægyptij generis, crudam carnè mandere asucto, viuos homines laniados obiciiebat, & absumentos. Populo & mœnibus patriæ nõ pepercit: Vrbè enim palam incedit, quasi offensus deformitate veterû ædificiorum: quod incendium lætis oculis prospexit è Meccenatiana turri. Inflammatis iam domibus nemini permisit ire ad reliquias rerum suarum.

Tiberius verò tertius Romanorû imperator, testamentum matris pro irritò habuit. Tres ex Germanico nepotes Neronè, Drusum, & Caium variis modis afflixit. Neronè ad mortem cõpulit quum ei saqueos & vncos ostentaret carnifex, Drusum in ima Palatii parte sublatis alimentis ad eò maceravit, vt ille tormentum è culcitra tentauerit maderè. Ex viginti viris patriciis (quos elegerat cõsiliij causâ) vix duos aut tres incolumes reliquit, ceteros diuersis causis necauit Seleucum Grammaticû ad mortem cõpulit. Piscatori, qui sibi secretum aliquid agenti nullum inopinanter obtulerat, perficari eodem pisce faciem iussit, & os locusta lacerrari. Militem prætorianum oburreptum è viridario paonem capite puniuit. Nullus à pœna hominû cessauit dies, ne religiosus quidè ac sacer. Multos accusauit & dånauit cû vxoribus ac liberis suis. Interdixit ne capite dånatos ppinqui lugerèt. Nemini delatorû fidè abrogauit. Pleriq; citati ab eo ad dicendâ causâ partim se

domi

domi vulnerauerunt, partim in media curia venenum hauserunt, quos tamen colligatis vulneribus & semianimes in carcerè rapi imperabat. Puniti omnes in Gemonias vncò tracti sunt. Viginti vno die adiecti tractiq; nulla ætatis aut sexus habita ratione. Virgines pleræque prius à carnifice viciatæ demum strâgulatæ sunt. Mori volentibus, vim adhibita viuendi. Mortem adeò leue supplicium putabat, vt quû audisset quèdam Carnuliû eam anticipasse, exclamauerit: Carnulius me euasit. Furiatus dolore què ex morte filii sui Drusi conceperat, multos nulla causa interfecit. Rhodiensem hospitem què benignis literis Româ euocauerat, vbi aduenit torqueri iussit & occidit. Carnificinæ locû habuit Capreis, vnde dånatos post exquisita tormèta præcipitari corâ se in mare iubebat, excipietibus deorsum classiaris & cadauera remis elidètibus.

Domitianus multa crudelitatis exempla exercuit. Discipulum Pantomimi puberem occidit, nullam aliam ob causam, quam quod magistro similis esset forma. Item Hermogenem Tarsensem propter quasdam in historia figuras. Interemit & multos senatores, in his aliquot cõsulares, vt Ciuiicam Cerealem Asiæ procõsulem, Saluidienum, Orfitum, Acilium Glabrimonem, Ælium Lamiã ob suspiciosos iocos. Metium Pomposianum, quod habere imperatoriam Genesim vulgò ferebatur, & alias quasdam ob causas leuiculas. Præterea Sallustium. Luculum Britannæ legatum, & Iunium Rusticum. Philosophos omnes vrbe, Italique summouit. Occidit & Eluidium filium quod sub persona Paridis & Oenones diuortium suum cum vxore tractasset. Flauium Sabinum, quod eû præco non consulem, sed imperatorem salutasset. Aretinû Clementem consulem capitis condemnauit.

M. Antonius allatum sibi Ciceronis caput in mensa apponi voluit, perque diem illud aspexit quouisque tali spectaculo animam exatasset.

Eiusdem *Antonij* vxor Fulvia caput ipsum maledictis ac diris execrata est, demû inspuens gremio suo apposuit, acriusq; inspicies linguâ illi è faucibus euellit: eamque frequèter cõfodit acicula, qua tunc ad ornamenta capitis utebatur.

Vedius Pollio quum piscinas magno studio ac diligentia coleret, seruos suos occidebat, eosque piscibus dabat in prædam, vt hominum cruore pasti delicatiores essent.

Manlius Torquatus consul, dum cum Latinis bellum gereret, edictumq; esset, ne quis extra ordinem pugnaret, filiu securi percussit, quod à Genutio Merio Tusculanorum equitum præfecto laceffitus manum conseruisset, licet parta de hoste victoria.

Amalanthæ, mater Atalarici regis Gorrorû mortuo filio adit-

torē sibi delegit *Theodatum*, à quo tamen in balneo strāgulata est.
Claudius Cæsar (qui interfecto Caligula successit in imperio) tormēta quæstionū, pœnāsq; particularum repræsentabat, & exigebat palam. Gladiatores retiarios iubebat interfici, vt expirantium faciem videret. Bestiaris meridianisq; gladiatoribus adeo delectabatur, vt à prima luce ad spectaculum descenderet, & meridie dimi sso ad prandium populo perfederet.

Anius Vitellius nobiles viros & cōdiscipulos omnibus blanditiis ad societatem imperij allicefactos vario genere fraudis occidit, & in his vnum veneno manu sua porrecto in aquæ frigida positione, quam is febre affectus poposcerat. Portitorem quendam nulla penitus culpa interfici iussit, velle se dicēs oculos pascere. Duos item iuvenes patri supplicium auerte conātes. Quendam equitem Rom. iugulari mandauit cum liberto. Item plebeios quosdā, qui Venetæ factioni maledixerant. Venit & in suspicionem mari venenum porrexisset, quod audiuisset à Cata muliere vaticina diuinitimē se imperaturum, si superstes parenti exiitisset.

Æmilius Censorinus, *Ægeſte* vrbis Siciliæ tyrannus, multis muneribus eos prosequeretur, qui inauditū aliquod tormēti generis excogitassent. Spe igitur lucri cōmotus quidam Aruntius Paterculus, equum ex ære fabricatum ei dono dedit. Ille Autem muneris autorem primum ibidem conclusit, & emori fecit.

Achilles interfectum *Hæctora* currui seu equinæ caudæ alligauit, & circum muros vrbis Troiæ ter exanimē pertraxit. Demum venale cadauer exposuit parenti Priamo. Verg. lib. i. *Æneid*. Ter circum Iliacos raptauerat *Hæctora* muros. Exanimūque auro corpus vendebat *Achilles*.

Scinis latro Corinthius, arbores cōplicabat, hisque alligabat hominum brachia, vt sublime redeuntes lacera membra discerperent. Propert. lib. 3. Arboreāsq; cruces *Scinis*, & non hospita Grauis Saxa, & curuatas in sua facta trabes.

Atræus Pelopis filius vxorem habuit *Meropen*, quam quū stuprasset *Thyestes* frater, & grauidā fecisset, susceptos ex ea liberos *Atræus* decoxit & conuocato per speciem benevolentia fratri apofuit comedēdos. Quod facinus adeo Sol exhorruit, vt refugus matutinum repetiuerit cubile. Vide *Ouidium* lib. i.

Theodamas fuit nescio quis carnifex, qui leones pascebat humano sanguine. *Ouid*. in *Ibin*. *Theodamas* vt qui sensere leones.

Phineus, rex *Arcadiæ*, filios suauis secundæ vxoris ex oculauit, propter quod facinus vlticē numinum vindictam passus est amisso paulo post visu *Ouid*. lib. i. de Arte: Quid fosis immeritis *Phineu* sua lumina natis.

Cleomenes

Cleomenes, *Lacedæmoniorum* dux ab *Antigono* victus profugit ad *Ptolemæum*, à quo benignè primum exceptus est, demū tamē *Nicagoræ* cuiusdam calumnia suspectus regi factus est, & ab eodem ex coriatus.

Arpiages fuit quispiā, qui filium comedit. *Oui*. in *Ibin*: Vt puer *Arpiagæ* referas exēpla *Thyestæ*, Inq; tui cæsus viscera patris eas.

Alphonsus tertius rex *Hispaniæ*, quatuor fratribus oculos eruit.
Aelſtanus, rex *Angliæ*, Edimum adoleſcentem in nauigio sine remige fratribus perdendum exposuit.

Sigiprandus, *Aripandus* filius, & *Longobardorum* rex, *Ariperto* (quocum certabat) oculos eruit, vxorē inque eius naso auribūque truncatis dehonestauit.

Atila, rex *Pannoniæ*, vndeccim virginum millia in expugnatione *Coloniæ* interfecit. Fratrem *Butam* morti dedit. *Aquiliam* diruit.

Alboinus *Longobardorum* rex ex capite *Canimundi* *Gepidarum* regis bello victi craterem sibi fecit.

Nasfes, *Italiæ* præfectus, *Sindualdum* *Britonem* ducem armis domitum in trabe suspendit.

Boleslaus, tertius *Bohemorum* rex, *Mosconi* regi *Poloniæ* superato oculos eruit, vt etiam *Odoalricus* *Boleslai* fratre alteri fratri *Ianuro*.

Tomiris *Scytharum* regina, quum *Cyrum* *Perſarum* regem superasset, caput eius abscissum demerſit in vtre sanguinis plenū, eique his illuſit verbis: Saria te sanguine, quē tātopere ſitisti *Cyre*.

Totilas, rex *Gotthorū*, capta *Roma* tertiam partē murorum diriecit. *Capitolium* incendit, omnia diripuit: Ea tanta passim feritate debacchatus est, vt dei flagellum diceretur.

Dices, *Thebana* mulier, vbi sensit *Lycum* maritum captum amore. *Antiope* *Nictæi* filia, puellam tauri ceruicibus alligauit, suspensis à cornibus tædis ardentibus, vt bos tormento furiosior, *Antiope* ipsam per abrupta & scopulos tractam discerperet.

Clodomyrus, *Clodouei* primi filius, *Sigismūdum*, filium *Gundebaldi* regis *Burgundiæ*, bello capto vna cum liberis & vxore in puteum coniecit.

Huius frater *Childobertus* *Almaricum* regem *Gotthorum* sororis suæ *Clotildis* maritum obruncauit, & *Toletum* vrbem (in qua ille se tutabatur) diripuit. Duos item fratres *Clodomysi* filios similita benevolentia conuocatos interfecit.

Clotharius, horum duorum frater, & *Clodouei* filius, *Conabrum* ducem *Britonum* interfecit, & *Crominum* eius filium cum vxore & liberis igne cremauit.

R 2

Colomanus, rex Pannoniæ, Almo fratri oculos eruit.

Cambyfes rex Perfarum blandè submonitus à Prexaste domesti-
co, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, quòd id malum quòdo-
que rationis vsum auferat : statim furore correptus filiam eiusdè
sagitta còfodit. Idem *Cambyfes* templa & leges ludibrio habuit,
deorum simulachris illufit. Reclusis conditoris mortuorū inſpe-
xit cadauera. Amafis cadauer è monumèto reuulſum verberibus
cædi iuffit, & omnibus probris affici, demum cremari. Duodecim
Perfarum primores nulla penitus cauſa interfecit, viuos in caput
defodiens.

Sapor, rex Perfarum, quum Aurelianum Imperatorem bello vi-
ctum cepiffet, equum alcenſurus curuatos eius humeros preme-
bat ſuppeditanei loco.

Eadem feritate vſus eſt *Tamburlanus*, rex Scytharum, in Pazai-
tem principem Turcarum, quem bello captum caueis incluſit, &
catenis vinctum ſub menſa inſtar canis iuffit comedere & man-
dere ciborum analecta.

Santius, quartus Hiſpaniæ rex, patrem ſuum Alphonſum deci-
mum è Germania redeuntem occupato regno non admittit. Qua-
tuor hominum millia trucidari iuffit, quòd in tumultu, quodà Al-
phonſum fratris ſui filium regem appellaffent.

Egebertus Sicoberti filius, & poſt patrè Angliæ rex, fratris filios
enecauit.

Ptolemæus Philopator, rex Aegypti, patrem, fratrem, & amicos
ferè omnes interfecit.

Alphonſus primus, rex Luſitaniæ, matrem coniecit in vincula,
quòd mortuo primo marito ſecundas tentaffet nuprias.

Hippomenes, Athenienſiſ princeps, Limonè filiã in adulterio de-
prehenſam, equo feroci & famelico præbuit abſumendã. Ouid. in
Ibid. Solãq; Limone pœnã ne ſenſerit illã. Et tua dète ferox viſce
ra carpat equus. Ortũ eſt hinc adagiũ, Magis impius Hippomene.

Orodes, rex Parthorum, Mithridatem fratrem, quamuis ſuppli-
cem, in conſpectu omnium interfecit.

Ioannes Maria dux Mediolanenſis, quotidie nouo tormenti ge-
nere ciues opprimebat. Idem matrem (à qua interim corripieba-
tur) in carcerem detrufit, & ibidem mori coëgit.

Mamertes, Syſaphonis Corinthij fratris ſui filios interfecit, cu-
piditate dominandi.

Septimuleius exciſum C. Gracchi caput liquato plumbo reſperſit.
Solebat *Erix*, filius Veneris & Butæ, hoſpites crudeliter eneca-
re. Hunc Hercules occidit. Martialis lib. 5. Et grauis in Siculo pul-
tere ſuſus Erix.

Diony-

Dionyſius tyrannus Marſiam quendam interfecit, ea tantum cau-
ſa, quòd a ſe per quietem iugulare ſe Dionyſi exiſtimauerat. *An-
tonius* Commodus, gladiatoris cædibus ad eò Romanum attriuit
imperium, vt nomen gladiatoris vulgò meruerit. Idem, teſte Lã-
pidio homines qui pedibus debiles forent, ſagittis ſolebat cõſi-
cere. Claua multos etiã afflixit, Herculé ſe fingens. Sacra Mithria-
ca homicidio polluit. Irridètes ſe feris obiecit. Eum qui Trãquil-
li librum vitam Caligulæ cõtinentè legerat, feris obiecit. Si quis ſe
mori velle prædixiffet, hunc inuitum iubebar præcipitari. Obefi
corporis hominem medio ventre diſſecuit, vt eius inteſtina ſubi-
to funderentur.

Cleomedes athleta Lacum Epidamniũ ictu pugni interfecit, in-
terfecti latera adaperuit, & iniecta manu inteſtina eduxit.

Termeus fuit quiſpiam, qui humana capita conſtingebat. Hunc
Hercules interfecit claua.

Othomanus, Turcarum princeps, anno ſalutis MCCCCLIII. Con-
ſtantinopolim cepit. Conſtantini Imperatoris mortui caput ad
ludibrium palo affixit, & totis caſtris geſtauit. Mares & ſceminas
illuſtres iugulauit, aut ad vſum nefariæ libidinis reſeruauit.

Apteras fuit quiſpiam, qui patri teſtes eruit, & filios occidit. Au-
tor Annius in Berofum.

Spendius fuit quidam Italici generis. Capua oriundus, qui capti-
uos in bello beſtiis laniandos obiciebat. Auctor Polybius.

Ovates Perſa Polycratem Samiorum tyrannum affixit cruci. Au-
tor Herodotus.

Xerxes maximum filiorum Pythij Bithonij hominis ditiffimi
à quo tamen cum toto exercitu fuerat hoſpicio ſuſceptus, mediũ
diſſecari iuffit.

Thrax fuit quiſpiã, qui filiis ſuis omnibus oculos effodit, quòd
neglecto patris mandato, Xerxem ſecuti aduerſus Græciam mi-
litaffent.

Amaltris Xerxis vxor, vxorem Maſiſtæ Baſtrianorum præſidis
excarificauit. Eius mamillas præcidit, quas obiecit canibus. It è
nares, aures, labra, linguam in honeſtiſſimis deformauit plagis.

Creon tyrãnus militu in bello mortuorũ cadauera vetabat ſepe-
liri, & inhumari. Hunc Theſeus interfecit. Ouid. in Meta. Prohibè
tem buſta Creontem Atticus Ægides rupit Marathonide quercu.

Progne, Pandionis Athenarum regis filia, Iryn filij marito ſuo
Tereo Thracum regi apoſuit comedendum, quòd ſtuprum intu-
liſſet p philomelæ eiufdem Prognæ ſorori. Vergilius in Buc. Quas
illi philomela dapes, quæ dona pararit. Vbi philomelam poſuit
pro Progne.

R 3

Colomanus, rex Pannoniæ, Almo fratri oculos eruit.

Cambyfes rex Perfarum blandè submonitus à Prexaste domestico, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, quòd id malum quòdoque rationis vsum auferat: statim furore correptus filium eiusdè sagitta còfodit. Idem *Cambyfes* templa & leges ludibrio habuit, deorum simulachris illufit. Reclufis conditoriis mortuorù inſpexit cadauera. Amafis cadauer è monumèto reuulfum verberibus cædi iuffit, & omnibus probris affici, demum cremari. Duodecim Perfarum primores nulla penitus cauſa interfecit, viuos in caput defodiens.

Sapor, rex Perfarum, quum Aurelianum Imperatorem bello victum cepiffet, equum afcenſurus curuatos eius humeros premebat ſuppeditanei loco.

Eadem feritate vſus eſt *Tamburlanus*, rex Scytharum, in Pazaitem principem Turcarum, quem bello captum caueis incluſit, & carenis vincum ſub menſa inſtar canis iuffit comedere & mandere ciborum analecta.

Santius, quartus Hiſpaniæ rex, patrem ſuum Alphonſum decimum è Germania redeuntem occupato regno non admiffit. Quatuor hominum millia trucidari iuffit, quòd in tumultu, quodà Alphonſum fratris ſui filium regem appellaffent.

Egebertus Sicoberti filius, & poſt patrè Angliæ rex, fratris filios enecauit.

Ptolemæus Philopator, rex Aegypti, patrem, fratrem, & amicos ferè omnes interfecit.

Alphonſus primus, rex Luſitaniæ, matrem coniecit in vincula, quòd mortuo primo marito ſecundas tentaffet nuptias.

Hippomenes, Athenienſiù princeps, Limonè filià in adulterio deprehenſam, equo feroci & famelico præbuit abſumendã. Ouid. in Ibiã. Solãq; Limone pœnã ne ſenſerit illã. Et tua dère feroc viſcera carpat equus. Ortũ eſt hinc adagiũ, Magis impius Hippomene.

Orodes, rex Parthorum, Mithridatem fratrem, quamuis ſupplicem, in conſpectu omnium interfecit.

Ioannes Maria dux Mediolanenſis, quotidie nouo tormenti genere ciues opprimebat. Idem matrem (à qua interim corripiebatur) in carcerem detrufit, & ibidem mori coëgit.

Amertes, Syſaphonis Corinthij fratris ſui filios interfecit, cupiditate dominandi.

Septimileius exciſum C. Gracchi caput liquato plumbo reſperfit.

Solebat *Erux*, filius Veneris & Butæ, hoſpites crudeliter enecare. Hunc Hercules occidit. Martialis lib. 5. Et grauis in Siculo puluere fuſus Erux.

Diony-

Dionyſius tyrannus Marſiam quendam interfecit, ea tantum cauſa, quòd a is per quietem iugulare ſe Dionyſiũ exiſtimauerat. *Antonius* Commodus, gladiatoriis cædibus ad eò Romanum attriuit imperium, vt nomen gladiatoris vulgò metuerit. Idem, teſte Lãpridio homines qui pedibus debiles forent, ſagittis ſolebat còficere. Claua multos etiã afflixit, Herculé ſe fingens. Sacra Mithriaca homicidio polluit. Irridètes ſe feris obiecit. Eum qui Trãquilli librum vitam Caligulæ còmentè legerat, feris obiecit. Si quis ſe mori velle prædixiffet, hunc inuitam iubebat præcipitari. Obefi corporis hominem medio ventre diſſecuit, vt eius inteſtina ſubito funderentur.

Cleomedes athleta Lacum Epidamniũ icetu pugni interfecit, interfecti latera adaperuit, & iniecta manu inteſtina eduxit.

Termerus fuit quiſpiam, qui humana capita confringebat. Hunc Hercules interfecit claua.

Othomanus, Turcarum princeps, anno ſalutis MCCCCLIII. Conſtantinopolim cepit. Conſtantini Imperatoris mortui caput ad ludibrium palo affixit, & totis caſtris geſtauit. Mares & fœminas illuſtres iugulauit, aut ad vſum nefariæ libidinis referauit.

Apietas fuit quiſpiam, qui patri teſtes eruit, & filios occidit. Autor Annius in Berofum.

Spendius fuit quidam Italici generis. Capua oriundus, qui captiuos in bello beſtiis lanianos obiciebat. Autor Polybius.

Ovates Perſa Polycratem Samiorum tyrannum affixit cruci. Autor Herodotus.

Xerxes maximum filiorum Pythij Bithonij hominis ditiffimi à quo tamen cum toto exercitu fuerat hoſpicio ſuſceptus, mediũ diſſecari iuffit.

Tirax fuit quiſpiã, qui filiis ſuis omnibus oculos effodit, quòd neglecto patris mandato, Xerxem ſecuti aduerſus Græciam militaffent.

Anaſtris Xerxis vxor, vxorem Maſiſtæ Baſtrianorum præſidis excarnificauit. Eius mamillas præcidit, quas obiecit canibus. It è nares, aures, labra, linguam in honeſtiſſimis deformauit plagis.

Creon tyrãnus militu in bello mortuorũ cadauera vetabat ſepeliri, & inhumari. Hunc Theſeus interfecit. Ouid. in Meta. Prohibètem buſta Creontem Atticus Ægides rupit Marathonide quercu.

Progne, Pandionis Athenarum regis filia, Iryn filii marito ſuo Tereo Thracum regi appoſuit comedendum, quòd ſuprum intuiſſet Philomelæ eiusdem Prognæ ſorori. Vergilius in Buc. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. Vbi Philomelam poſuit pro Prognæ.

R 3

Medea fratrem Ab syrtem, & filios ex Iasone susceptos mēbra sim discerpit. Ouidius in Ibin: Et tua sic latos spargantur membra per agros, Tanquā quæ patria: detinere vias.

Tydeus arrofit caput Menalippi. Idem. Ouid. Nec dapis humanæ tibi erunt fastidia, quæq; Parte potes, Tydeus temporis huius eris.

Gerion Mercurio natus patri hospites immolabat Autore Pluta.

Tartari Pannoniam ingressi, Variando oppido capto scēmas templis inclusas cremauerūt, & Belam quartum eius populi regē, sic terruerunt, vt ad præsidium salutis, latebras inquituerit.

Traiano imperante Iudæi, duce Andraæ, multos ex Græcis & Romanis obruncarunt. Qua cæde non contenti humanis carnibus vesci cœpere, sēque occisorū intestinis, stillante adhuc sanguine, incingere, eorundem pellibus obuoluti. Multos item per medium vsque ad verticem dissecuerunt: multos obiecerunt bestiis laniandos. Alios inter se digladiari coegerunt, vt ducenta & amplius hominum millia eo furore, & armis Iudæorum, interierint. Autor Dion Cassius.

Quintius Scæuola, Tribunus plebis, nomē collegas duce Sp. Cassio ad dominationem aspirantes, viuos cremauit. Autor Valerius de Seueritate.

CLEMENTES ET HUMANI.

D*Romocheres*, Getarum rex Lyfimachum hostem bello captū mira clementia dimisit illæsum.

Annibal, inuentum Æmylij Pauli consulis, & collegæ Verentij Varronis cadauer, honorificè tumulauit.

L. Æmylius Paulus huius Æmylij filius, Perseum Macedonię regem vinctum fleuit, & assidere sibi iussit.

Ladislaus rex Pannonię victum à se inimicum regnare permisit. Quinetiā si per proceres licuisset, oblatum recusasset principatū.

Solebat *Traianus* ægrotantes amicos visere exinanita imperatoria maiestate. Autor Aufonius.

Alexander capto Dario Leonatum ex purpuratis suis misit, qui eius matrē vxorem, aliāsque scēmas cōsolaretur, & à lachrymis auerteret, & impediret. Atque etiā matri Darij (cui nomen erat Sifigambis) permisit, vt quos vellet bello extrinctos milites patrio more sepeliret. Eius verō vxorem (quam nulla id ætatis scēmina corporis pulchritudine vicit) nō solum non violauit, at summam adhibuit curā, ne quis captiuo corpori illuderet. Omnem insuper gultum scēminis reddi iussit, nec quicquam ex pristinæ fortunæ magnificentia adimi. Et (quod omnium maximum humanitatis argumentum) Darium ipsum amisso iure belli regno restituit.

Ludouicus Pius Gallorum rex, quum quatuor liberos variis principa-

cipatibus honorasset, ab his tandem incōmoda multa passus est, atque etiam coniectus in carcerem. Quod tamen animo ad eō ciuili & mansueti perualit, vt cum his postea redierit in gratiam.

M. Aurelius Antonius Imperator Auidio Cassio aliisq; copluribus (à quibus insidias parari sibi cognouerat) pepercit, immemor furoris & vindictæ, qua tamē summi principes debacchari solēt, si vel fracta nuce, aut vngue præue offendantur.

Cæsar captis apud Pharsaliam Pompeij scriiniis, epistolas omnes inclusas bona cremauit fide, nulla earū lecta. Autor Pl. li. 7. Idē Imperator similitates cōtra nullos tā graues accepit vnquā vt nō occasiōe oblata deponeret lubēs C. Memio (cui maledictis probrosiq; verbis fuerat laceffitus) fuit in petitiōe cōsūlatu. C. Caluo post famosa epigrammata de recōciliatione per amicos agēt, vlturō & prior scripsit Valeriū Catullū: (cuius versiculis incluibile stigma receperat) satisfaciētē eadē die adhibuit cœnæ, hospitioq; patris eius, sicut consueuerat, vti perseuerauit. Cornelio Phagire, (cuius insidias vix effugerat) noceri nō permisit. Statuas Syllæ & Pompeij inimicorū à plebe distictas reposuit. Si qua grauius in se diceretur, inhibere maluit, quā vindicare. Nō Æurnos cōiuratores satis habuit monere, ne perseuerarent. Crimiносissimis Auli Cæcinnæ & Pitholai scriptis laceratam suam famam ciuili animo tulit.

Cydon Corinthius fuit hospitalitate ad eō insignis, vt eius fores omnibus essent peruiæ. Hinc adagium natum, Semper aliquis in Cydonis domo.

Policrestes matres militum qui in bello periissent, opulentioribus ciuibus dabat nutriendas.

Maras fuit quispiam apud Berceam Syrię ciuitatem ditissimus, humanus & officiosus in omnes, tum hospites.

Probus Imperator Afrodionem (quem singulari certamine pugnas confecerat) magnificentissimo honestauit sepulchro.

Darius eos obiurgauit, qui Histiei caput truncauerant: testis Herodotus.

Fabricius Cornelium Ruffinum, quem hostiliter oderat iuuit in petitione cōsūlatu.

Titus Vespasianus duos in vrbe clarissimos viros (quos habebat compertos insidiarum in suam vitam) non tantū non puniuit, at etiam sibi assidere iussit. Fratrem Domitianū in insidias quoque parantem flens sæpe obtestatus est, ne parricidio assēqui cuperet, quod breui esset habiturus. Idem laborantes morbo, & ægrotantes suis pascebat manibus, & suorū moribus afflictos cōsolabatur.

Antonius pius fuit adeo mitis, vt quum ob inopiā frumentaria suspicionem lapidibus à plebe Romana perfringeretur, maluerit

placare, quàm vicisci seditionem.

Fl. V. Aspasius Vitellij hostis sui filiam splendidissimè maritavit; dorauique, & instruxit. Nullius vnquam cæde lætatus est iustis etiam suppliciis illachrymauit, & ingemuit.

Iulianus Imperator *Nebrium* Constantij (in quem ille bellabat) suorum ad gentia sua prolapsum paludamæto prætexit, ne à militibus interficeretur.

Domitianus inter initia Imperij sui ad eò ab omni cæde abhorrebat, vt edicere destinauerit, ne boues immolarentur. *Suetonius*.

Alphonsus expugnatè per vim Neapoli noceri vetuit, peperditque ciuibus, à quibus tamen fratrem suum sciebat interceptu fuisse. proteæ cuidam homini verboso (cui iure plurimū successerat) nò modo veniam petèti dedit, at quinque etià talèta vltro obtulit.

Scipio Hispanos captiuos sine pretio dimisit.

Ptolemæus rex fugato *Demetrio* quoscunq; *Demetrii* amicos cepit captiuos, vnà cum eius supellectile statim remisit.

Antiochus rex captum *Scipionis* filium remisit sine pretio.

Pyrrhus captiuos Romano populo reddidit.

Demetrius classe *Ptolemæi* (qui prius fuerat victor) superata, eorum qui ceciderant corpora, sepeliri iussit, & captiuos omnibus liberum concessit reditum.

Philippus Maria *Mediolanensis* captum nauali pugna *Alphonsum* cum duobus fratribus, non libertate solum, at multis etiam honestauit muneribus.

Antigonus *Alcioncum* filium, *Pyrrhi* ad se caput deferentem baculo percussum reiecit, vt barbarum & pollutum inclamans. Oculisq; obdixit, ne lugubri fœdaretur aspectu. Multis insuper lachrymis inimici mortem prosecutus est.

Lucius *Albinus* quum animaduerti sset virgines *Vestales* sub sacrorum onere laborantes, & ope hominum destitutas, statim exonerato sarcinis curru, vxore & liberis iter pedibus facere iussit, virgines cum sacris conscendere currum imperauit.

Annibale *Capuam* tenente *Faucula* *Clunia* captiuis egentibus suppeditauit alimenta.

Beatrix *Romana* virgo corpora martyrum occisorum in agro suo furtim sepeliebat, quod etià fecisse ferunt *Bibianam* virginè.

Cyprianus *Afer* diuitias omnes pauperibus erogabat.

L. Crassus orator tanta fuit clementia, vt murenam mortuà multos dies atratus fleuerit.

Crispus & *Chrispinianus* quicquid lucri faciebant arte sutoria, quæ exercebant, pauperibus impartiebantur.

Anastasia *Chrylagoni* discipula sanctis (qui in carceribus tenebantur

bantur captiu) tacite victum ministrabat. Idem quoque fecerunt *Praxedes* & *Pudentiana* sorores.

Pompeius *Syllæ* cadaueri honorem exhibuit, teste *Plutarcho*.

Petrus V. rheolus, *Venetiarum* princeps, pauperum ægrotantium cubacula solebat furtim visere, & omnibus suis curare. Idem *Xenodochium* suo vnus sumptu extraxit.

Moses *Ægypto* fugiens *Iosephi* secum oneravit.

Tobias sepeliendis mortuis vacabat.

Machabeus post prælium in *Gorgiam* commissum iussit, vt occisorum corpora sepelirentur.

Iehu rex *Israël* hostem suum *Iezabelem* fecit ornari tumulo.

Pericles in mortuos in bello *Pejoponnesiaco* primus oratione publice laudauit.

MODESTI ET VERECVNDI.

Hemistocles gentem hostem armis pulcherrimis indutum sequens morti exuendum reliquit, quum ab huiusce modi factio ipse abhorreter.

Quum *Mitylenæsi* *Pyttaco* multum agri offerrent gratuito munere, tantum sumpsit, quantum hasta percurreret, vt apud *Romanos* *P. Claudius*, quantum vno die arasset.

Cato ob modestiam nullam sibi statuam erigi passus est, dicens: Se malle, vt posteri percontarentur, cur *Catoni* posita non esset statua, quàm cur posita.

M. Fabius consul deuictis *Veis* oblatum triumphum renuit ob fratris & collegæ mortem.

Pompeius oblatam sibi ab *Hebræorum* rege mensam & sedera auream, deferri iussit in publicum ærarium.

Fabius Garges, *Fab. Pictor*, *C. Numerius*, & *Q. Volinus* legati ad *Ptolemæum* missi, accepta ab eodem munera in ærarium retulerunt.

Q. Cincinnatus dictatura se sponte abdicauit. Quod etiam *L. Sylla* fecit vltro.

Cn. quoque *Plancus* censuram volens exiit.

Cimon *Atheniensis* reipu. munera castè semper & incorrupte obiit, & ab omni genere expilationis abstinuit.

Pescenius Niger sic seipsum & milites rexit, vt nihil à prouinciabilibus oleum, non lignum operamve extorserint.

Agatholes rex *Siciliæ* nullo vnquam luxuriantis fortunæ zephyro auerti potuit à recollectione figulinæ patris officinæ. Quantius enim haberet auri & argenti abundè, semper tamen abacum vasis fictilibus onerabat. *Aulonius*: Fama est fictilib. cernasse *Agathoclea* regem, Atq; *Abacum* *Samio* sæpe onerasse luto. Quarèti

causam respondit, Rex ego qui sum Sicanię, si gulo sum genitore
satus. Fortunam reuenter habe, quicumque repente Diues ab exi
li progrediere loco.

Terentius Varro delatam sibi ab vniuerso senatu & populo di
ctaturam recusauit, quod remp. confregisset Cannensis pugnae te
merario congressu.

Cicerelius quum pratoris Comitii Cn. Scipioni superioris Afri
cani filio competitori omniu suffragiis praponeretur, erubescens
se tanti viri filio prelatum, ex competitore suffragatorem se fecit.

Pompeius in acie Pharsalica victus a Caesare, quum postero die
Larissam intraret, oppidique illius vniuersus populus obuam ei pro
cessisset: Ite, inquit, & istud officium praestare victori.

Iulius Caesar tribus & viginti vulneribus coniuuratorum mucro
nibus confossus, a verecundia abterrerri non potuit. Nam eo tem
pore quo spiritus a mortali corpore secernebatur, togam vtraque
manu demisit, vt inferior pars corporis tecta collaberetur.

Spurina egregius adolescens quum sita forma complurium fe
minarum sollicitaret oculos, verecundia motus oris decorem vul
neribus deformauit.

CONTEMPTORES HONORVM,
& Diuitiarum.

SExtum *Aelium Catum*, virum consularem, quum legati Aethio
piorum vasis fictilibus prandentem reperissent eadem vasa ar
gentea miserunt, quae tamen recusauit. Neque aliud argenti extre
mum vite diem habuit, quam duo pocula accepta a L. Paulo socero
suo. Autor Plinius.

Cimon dux Atheniensis spolia victis hostibus erepta suis ciuibus
partitus est.

Agnes vxor Henrici tertij Imp. omnibus & diuitiis & honori
bus se abdicauit, vt religioni daret operam.

Crates Thebanus non paruum auri & argenti cumulum proie
cit in mare, quod melius philosopharetur circa impedimentum.

M. Curium rapam in foco torrentem quum legati Samnitum re
perissent, eique multum obtulissent auri: Malo, inquit, haec in fictili
bus meis comesse, & aurum habentibus imperare.

Raymundus, Io. Germanus, Vmbertus Viennensis, Albertus magnus se
suis episcopatibus abdicarunt vltro.

Clotildis, seu Batildis vxor regis Clodouei, dimissis opibus & re
gno, caenobio se inclusit.

Diocletianus relicto sponte imperio in propriis agris consenuit.

Bata Eugenia relicta opibus paternis caenobio inclusit.

Elburga filia Eduardi senioris regis Angliae relicta itidem paterna
domo

domo claustru ingressa est, in quo ad mortem durauit sanctissimè.

Homo bonus cuius Cremonensis opes nundinarius & negotiato
ris partas laboribus reliquit, vt spirituali consuleret lucro.

Lotharius imper. & rex Gallorum imperio sponte se abdicauit.

Indocus, regis Britonum filius, relicto principatu, qui post patrem
erat successurus, byssum & purpuram in pannosas, & viles com
mutauit tunicas.

Antonius Anachoreta ne eligeretur episcopus, lauam sibi auri
culam ferro praefecuit.

Tuditanus patrimonium populo diripiendum sparsit.

Democ. agros suos reliquit, eoque pascua publica fieri passus est.

Legati Samnitum *Fabricij* domum ingressi, quum viderent multa
ad splendorem & tanti viri deesse maiestatem, magna vim auri ei
de obtulerunt. Quam repudiauit vltro. Testis Gellius lib. 1. cap. 14.

Maiores *Scipio* publicam rerum administrationem sponte reli
quit, vt priuatus ageret.

Maximianus princeps relicto imperio vitam quoque priuatam elegit.

Amurathes Turca dimissa filio regni cura priuatus egit.

Petrus, rex Angliae, dimisso suis regno Romam venit, vbi in pau
pertate priuatus vixit.

Lysanders, rex Lacedaemoniorum, vestimenta magna pretij filia
bus suis a Dionysio missa recusauit.

Messala primus omnium Romae urbis praefectus constitutus, die
sexta ab ea dignitate se abdicauit.

Theodosius, Atramytenus imperator, post Artemium pertaxus
belli ciuilibus cessit imperio monasticamque vitam amplexus est.

Michael Curoplates, imperator post Sauratium, Leoni Armeno
curam imperij reliquit vltro.

Manuel quoque habenas imperij Alexio reliquit, monasticam
secutus vitam.

Idem fecit *Ioannes* Catacuzanus imperator, qui successit Andro
nico iuniori.

In Tygris alueo oppidum est *Babylhace*, cuius incolae mortaliu
soli aurum in odio contrahunt.

Asinius, Romanus patricius, quum vocem hanc incerto auto
re audiuisset, Fuge, tace, & quiesce, relicta paterna haereditate ad
caenobium properauit.

Rachis, Longobardorum rex regno se sponte abdicauit, vt mo
nachum ageret.

Placidia virgo, Valentiniani imperatoris & Eudoxiae filia repu
ditatis opibus nulli rei praeterquam saluti inhabitat.

Forseus, Hiberniae regis filius, neglecto regno monachum egit

Aeneas

Æneas militis cuiusdam Turno adhærentis (cui nomen erat Magus) diuitias spreuit, quas offerebat, ut veniam conciperetur victus. *Æneas* apud Verg. lib. 10. Argenti atque auri memoras quas multa talenta Natis parce tuis.

Nicolaus Pataræus Smyrnæ antistes patrimonium pauperibus impertiuuit.

Phocioni quum Alexander ex Persica Gaza bello parta magnum auri pondus misisset, recusauit ille.

D I V I T E S.

M*idas* rex fuit Phrygiæ, cui propter Bacchum hospitio susceptum concessum est, ut quicquid veller optaret, voti futurus compos. Optauit autem ut quicquid corpore contigisset, in aurum verteretur. Tantæ fuerunt eius diuitiæ, ut in proverbiis abierint. Statius lib. 1. Sylvarum. Digne Midæ, Cræsiq; bonis & Perside gaza.

Opulentia *Cræsi* Lydorum regis maximè quondam nobilitata est apud Græcos, & adeo, ut fecerit proverbio locum. Propterea, (ut scribit Herodotus) existimabat se mortalium felicissimum, Mare. lib. 5. Cræso diuitior licet fuisset.

Vergilius scribit *Sycheum* Didonis maritum fuisse ditissimum agri inter Phœnicas. Quæ opulentia fuit ei exitio, impulsiq; Pygmalionem regem Tyri, ut eum interficeret. Quantum autem auri & argenti habuerit, hinc suspicari licet, quod eius thesauris profuga Dido æmulam Romani imperij Carthaginem ædificauit.

Volunx fuit quispiam ditissimus, de quo Syll. libro 5. sic scribit: Ditissimus agri Occumbes generose Volunx, ne clausa repositis Pondera thesauris, patrio nec regia quondam Præfulgens eboe & possessa mapalia soli Profuerint.

Aesopus Tragædus amicus Ciceronis, arte histrionica ad tantam peruenit opulentiam, ut sexceteris festertis ei parina steterit: reliqueritq; filium adeo diuitem, ut in vias liquefactis cœnis apponeret.

Cacilius Caudius testamento suo edixit, Quamuis multa bello ciuili perdidisset tamen relinquere seruorum quatuor millia centum & sexaginta; iuga bouum tria millia & sexcenta; reliqui pecoris ducenta quinquaginta septem millia; in numerato pondus sexcenta millia. Qui funerari se iussit sestercis undecim millibus.

M. Crassus negabat diuitem esse, nisi qui reditu annuo legionè, possit alere. In agris suis possedit sestercium bis millies: hoc est ante nostrum quinquages centena millia aureorum coronatorum. Nec sciat fuit, inquit Plin. nisi totum Parthorum esurisset aurum. Harum autem diuitiarum maximam partem ex ciuilibus bellis atque incediis comparauerat, calamitates publicas in suam vnius utilitatem vertens. Nam qui trecenta solum talenta ex paterna hæreditate

acce-

accepisset, priusquam aduersus Parthos exercitum duceret, septem millium & centum talentorum summam coegisse traditur, quum enim decimam partem facultatum suarum Herculi consecrasset, & publicum epulum dedisset populo, ac tres minas ciuibus viritum contulisset. Seruos habuit circiter quingentos fabrilis artis, & architecturæ peritos, quibus non solum ad propriæ domus extructionem usus est, sed ciuibus ædificare volentibus eorum operas mercede locauit. *Pallas*, Claudij libertus, Crasso ditior fuisse perhibetur vicies & quinque centenis millibus.

Plinius præter hunc *Pallantem* ait *Callistum* & *Narcissum* Claudij principatu fuisse opulentiores. *Narcissæ* autem diuitiæ in proverbium venerunt, quum Iuuenalis dicat: Nec Cræsi fortuna vnquam nec Persica gaza Sufficiens animo, nec diuitiæ *Narcissi*, Indulsi Cæsar cui Claudius omnia. De *Pallante* Iuuenal. Satyr. 1. Ego perfideo plus *Pallante* & *Licinio*. Hi duo *Pallas* & *Narcissus* liberti fuerunt Claudij, quos decreto quoque Senatus, non solum ingentibus præmiis, at etiam magistratibus ornari passus est. Tacitus scribit *Claudium* *Pallanti* prætoria insignia & centies quinquages sestercium cœsuisse, & *Pallantem* ipsum sestercij ter milles possessorem fuisse. Idem lib. 14. ait *Neronem* veneno interfecisse hunc *Pallantem*, quod immensam pecuniam longa senectæ detineret.

Licinus Cæsaribus libertus tantum agrorum fertur habuisse, quantum peruolarent milui.

Quamuis numerosæ fuerint *Cræsi* diuitiæ, Plinius tamen facit *Syllam* dititionem, ubi de *Crasso* loquens ait, *Quiritum* post *Syllam* ditissimus.

Pompeio res gerente circa Iudæam, *Ptolemæus* octona millia equitum sua pecunia tolerauit. Mille cõuiuas totidem aureis portorii mutans vasa cum ferculis saginauit.

Pythius Bithynius platanum auream, vitæmq; nobilem *Dario* regi donauit. *Xerxis* copias, hoc est septies centena LXXXVII. millia hominum excepit epulo: stipendium quinque mensium, frumentumque pollicitus, ut è quinque liberis senectuti suæ saltem vnus cõcederetur, Testes *Herodotus* & *Plinius*. Interrogatus à *Xerxe* quantum possideret: respondit se habere argenti talenta duo millia, auri myriadas quadringentas, staterum *Daricorum* septem millibus minus. Quam summam quum obtulisset ipsi *Xexi*, demiratus rex propensam hominis liberalitatem, expleuit quod illi de erat ad quadringentas myriadas.

Seneca philosophus rerum actui præpositus à *Nerone*, quadriennio ter milles sestercium quaesiuit.

Tacitus *Ruffus* infima natalium humilitate consulatum militari indu-

industria meritis circiter mille sestercium liberalitate Augusti congestum, agris commendis exharfit.

Idem Seneca testis est *Lentulum augurem* eodem Augusto imperante quater millies sestercium suum vidisse.

Herodes Atticus tanta fuit rerum opulencia, vt Isthmum vellet perfodere, & maria coniungere diuersa, si per imperatorē licuisset. Quod tamen frustra tentauerat Nero.

Plerique veterū suā satis opulentiam prodiderunt arduis conatibus quibus rerum naturæ faciem mutare voluerunt: vt *Nicanor Seleucus*, qui excogitabat perfodere spatiū à Bosphoro Cimmerico ad Caspium mare, quod interuallum erat c. mil.

Sesostris, rex Ægypti, interstitium à rubro mari ad Nilum profcindere adorsus est. Quod postea *Darius* molitus est.

L. Lucius Syllanarum partium amplius sexcenties possedit.

Galesus fuit in Latio quispiam ditissimus agrestis *Gaza*. *Vergil.* lib. 7. Æn. Corpora multa virum circa seniorq; *Galesus*, Dum paci medium se offert iustissimus vnus Qui fuit, *Ausoniusq;* olim ditissimus aruis, Quinque greges illi ballantum, quina redibant Armenta, & terram centum vertebat aratri.

Camer tes, Volscensis filius partium Turni fautor in Æneam, ditissimus fuit. *Verg.* lib. 10. Persequitur fortemq; Numā, fuluūq; *Camer tem* Magnanimo Volscete satum, ditissimus agri, Qui fuit *Ausonidum*, & tacitis regnauit Amyclis.

Dorylas ponitur ab *Ouidio* lib. 5. *Meta.* ditissimus agrestis opulentiæ, vbi ait: *Nasomoniaci Dorylas* ditissimus agri, Diues agri *Dorylas*, quo non possiderat alter *Latus*, aut totidem tollebat farris aceruos.

Cyrus deuicta Asia cxxi. millia pondo auri inuenit; præter vasa aurea, aurumque factum, & in eo folia ac platanum Vitæmq; Quæ victoria argenti quingenta talentorum reportauit.

Cleopatra quoque diuitiæ arguuntur ex coctilibus illis muris inter seprè orbis miracula numeratis. Ex craterè, cuius pondus erat xv. talentorum: ex apparatu conuiuij, quo *Antonium* excepit: ex vnionum sorbitione, & multis item sumptibus.

Esobopes rex in *Suanorum* terra, velleribus aureis inclyta, plurimum argenti auri que fertur eruisse.

Cæsar in munere patris funebri, omni apparatu arenæ argenteo vsus est.

C. Antonius ludos scæna argentea fecit. Item & *L. Murena*.

Caius princeps in circo pegma duxit, in quo fuerè argenti pondo cxxiiii.

Nero *Popeij* theatrum operuit auro in vnum diem quod *Tyridati*

tyridati regi *Armenia* ostendit.

Populus Romanus septem annis ante primum bellum Punicū habuit in arario auri pondo dccxxvi. millia, Argenti xcii. millia, & extra numerum cccclv. millia. Item *Sex. Iulio* & *L. Martio* consulibus lxxxiiii. auri pondo. *Cæsar* primo introitu vrbs in ciuili bello suo ex arario protulit laterū aureorum xxv. millia, & numero pondo ccc.

Paulus Æmylius *Perseo* *Macedonia* rege deuicto retulit in ararium prædam pondo trium millium.

Scipio Africanus victa *Carthagine* m. cccc. lxx. pōdo auri inde transtulit. Item argenti calati millia ccccl. vasorum aureorum pondo centum millia.

Mamuram *Catullus* dixit habere quicquid habuisset comata *Gallia*. *Cornelius Nepos* adiecit eum totis ædibus nullam nisi è marmore columnā habuisse, omnes solidas è *Caristio* aut *Lunēsi*. *P. Clodius* (quem *Milo* occidit) habitauit domo empta sestertiis cxlv. millibus.

Cissamis *Cous* fuit gregibus pecuariis supra modum diues.

Dionis *Syracufani* opes immensæ fuerunt, & regia in viuendo propemodum pompa, & supellex, *Plutarcho* teste.

Lucullus quum *Reip.* in senibus, priuata vitæ se dedisset, ædibus & prætoris extructis, ortis, & cœnationibus amœnissimis incredibili sumptu paratis, & Bibliotheca libris vtriusq; linguæ cumularissima, opes bello quæsitæ cōterere non potuit. Idem *Pōpeio* & *Ciceroni* extemporariam apparauit cœnam impendio quinquaginta millium, tanta epularum, & rerum lautitia, vt conuiuas in admirationem traheret. Idem perfodit montem, & flumē immisit in piscinas, quæ reciproca fuerunt.

Plinius iunior tanta fuit opulencia, vt ducenta millia nummūm pro accessione pretij agrorum contempserit, emptrice *Cornelia* hoc petente, vt suis ipse verbis docet ad eandem feminā scribēs Tu quidē (inquit) honestissime q̄ tam impense & rogas & exigis vt accipi à te iubeā pretium agrorū non ex de c. millibus, quanti illos à liberto meo, sed ex nongentis, quāti à publicanis partem vgesimā emisti. Inuicē ergo & rogo & exigo, vt non solūm quid te, verū etiam quid me deceat, aspicias. Idem *Plin.* patriæ suæ donauit annua sestertia tricena, quæ à nobis dcccl. aureis æstimanatur. Hanc eius opulentiam pluribus verbis describit *Budæus*.

Quantæ fuerint opes *Davidis* coniectare est verbis eiusdem qui cap. 22. Paralip. ita loquēs ad *Salomonē* inducitur: Cōfortare, & viriliter age, ne timeas, neq; paueas: Ecce ego in paupertatula mea præparauī impensas domus domini, auri talenta centum millia, & argenti

argenti mille millia talentum. Historia Regum scribit David habuisse argenti mille millia talentum, id est decies centena millia, & propter centum millia, quae mille millia talenta argenti valent. Propterea Budaeus ait opes David decies fuisse maiores opibus Darii.

Fuerunt & immanes Salomonis diuitiae, ut testatur quod lib. 3. Regum & cap. 10. scriptum est hoc modo: Non erat argentum nec alicuius precij putabatur in diebus Salomonis, quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos ibat in Tharis deferens inde aurum & argentum. Et paulo inferius: Fecitque ut tanta esset abundantia auri & argenti in Hierusalem, quanta & lapidum. Consumpsit in templi sui columnis & vasibus aureis quadragies sexies centena millia. Argenti vero ad clauos & alia instrumenta M. C. CXXXI. talenta. Aenis vero in columnis, fornicibus & caeteris talenta XLIII. millia.

Victo Dario inuenta sunt Persidae CLXXX. millia talentum: quum tamen Darius septem millia fugiens rapuisset.

Mynias fuit quispiam sua aetate mortalium ditissimus, qui primus thesaurum recondendis pecuniis fruxisse fertur.

Caelius ait Meandrum Protagorae patrem tanta rerum opulentia praecelluisse, ut Xerxes Persarum regem domo & donis excipere ausus sit. Quod iam de Pythio memorauimus.

Helioabalus mensas & capsas habuit argenteas. Primus etiam cacabos, vasa deinde caetera argentea sculpta & nonnulla stigmatibus libidinosissimis inquinata. Autor Aelius Lampridius.

Tantalus diuitiae proverbio locum fecerunt, quem praediuitem fuisse ostendit carmen illud ex tragediae apud Plutarchum de exilio: Viam dierum duodecim Carystius, qui ciues suos omnes opibus longè praestitit. Hinc adagium natum: Ultra res Callicratis.

Herodotus scribit Rhampsinitem regem immanem pecuniae copiam habuisse, quam nemo regum posterorum adaequauit.

Darius vectigalem sibi fecit Asiam, ex qua quotannis DLXXV. millia talentorum accipiebat: praeter illud tributum quod ex Africa, & iis qui Europam Thessalia tenus incolebant, eidem afferebatur.

Indorum regio (teste Curtio) diues est non auro modo: sed margaritis & aliis gemmis, ad luxum magis quam ad magnificentiam exulta.

Inter populos diuitiis memorabiles recensentur Lydi. Babylonij, Seres & Arabes. Stat. lib. 5. Syl. Si Babylonis opes, Lydiae si pondera gaze, Indorumque dapes. Serumque, Arabumque: potentes diuitias.

Fuit & Achemenes rex Persarum ditissimus. Horat. libro 2. carminum: Non tu quae tenuit diues Achemenes, Aut pinguis Phrygiae

giae Mygdonias opes, Permutare velis crine Lycinia?

In Tolosano Italiae oppido, a Q. Cepione direpto, inuenta sunt auri pondus ex. millia argenti pondus quinquies decies centena millia.

Luerius Aruernus, pater Bititi (qui Bititus cum Maximo Aemiliano & Domitio Enobarbo ducum hominum exercitu constitit) tantis deliciis, diuitiisque circumfluxit, ut aliquando ostendendum opum gratia curru vectus capum ingrederetur, nummos aureos argenteosque huc atque illuc spargens. Quibus colligendis amici atque comites occupati sequerentur.

Antiochus Magnus, Syriae rex, tantis affluxit diuitiis, ut in Romanos certaturus exercitum collegerit ornatissimum, in quo plerique milites hastis scutisque aureis & argenteis enitebant. Propterea quum ostentasset Annibali copias illas tanto munitas apparatus, rogassetque nunquid satis essent Romanis futurae: Pecunia ignauiam in bellum militum eius eludens, Satis facturae, inquit, etiam si auarissimi fuerint Romani.

Habuit Iob septem millia ouium, tria millia camelorum, Quingenta iuga bouum, quingentas asinas, reliquaque pecoris armenum numerosissimum.

PAUPERES.

Irus fuit Ithacensis pauperrimus, quem Ulysses ab expeditione Troiana reuersus ictu pugni interfecit. Mart. lib. 5. Iro pauperior forem Carine.

Memores fuit Arcas qui spiam occisus a Turno, cuius paupertatem describit Verg. lib. 12. his verbis: Et iuuenem exosum ne quicumque bella Memorem Arcada, piscosque cui circum flumina Lerna Ars fuerat, pauperque domus, nec nota potentum Munera, conductaque pater tellure ferebat.

Acetes paupertatem suam apud Oui. lib. 3. Meta. his verbis exprimit: Ille metu vacuus, nomen mihi dixit Acetes. Patria Mexonia est, humili de plebe parentes. Non mihi quae duri colerent pater aura iuueni, Lanigerosque greges, non vlla armenta reliquit. Pauper & ipse fuit, linosque solebat, & hamis Decipere & calamo fitientes ducere pisces.

Baucis mulier & Philemon eius maritus, in maxima paupertate conseruauerunt. Idem Ouid. lib. 8. Sed pia Baucis anus, pariterque exate Philemon. Illa sunt annis iuncti iuuenilibus, Illa, & c.

Fausulus pastor fuit extremae paupertatis, qui vel Romulum exposuit, vel expositum nutriuit. Ouid. lib. 3. Fast. Nec taceam vestras Fausule pauper opes.

Apud eundem libro eodem Anna nomen est pauperrime vetulae.

vbi ait: Orta sub vrbanis: quædam fuit Anna Bouillis Pauper, sed multa fedulitatis anus. Illa leui mitra canos incincta capillos. Fin-
gebat trepida rustica liba manu.

Hecale nomen est pauperrimæ feminae apud eundem libr. 2. de Reme. Cur nemo est Hecalen, nulla est quæ nouerit Irum? Nempe quod alter egens altera pauper erat.

Amyclas, nomen est pauperrimi nauaræ apud Lucanum, de quo iam verba fecimus in capite de Nautis.

Apud Horatium *Ibycus* nomen est pauperis, cuius vxor dicebatur Chloris. Hæc Horatii verba: Vxor pauperis Ibyci Tædem nequitiæ fige modum tuæ.

Horatius ipse laborauit paupertate, qua vrgente animum appulit scribendis carminibus. Vnde lib. 2. Epist. sic inquit. Et laris & fundi paupertas impulit audax. Vt versus facerem.

Martialis lib. 2. *Hylæ* paupertatem eludit his verbis: Vnus sape tibi tota denarius arca. Quum sit, & hic culo tritior Hyle tuo.

Idem *Thelesimum* turpi quæstu diuitem factum ridet his verbis ex libro 6. Quum coleret pueros pauper Thelesinus amicos, Errabat gelida fordibus in togula. Obscænos postquam cepit curare cinædos, Argentum, inenias, prædia solus emit.

Apher apud eundem nomen est viri extremae paupertatis, vbi ait: Quum sis tam pauper, quàm nec miserabilis Apher.

Ab eodem ridetur *Cinna* quispiam, quod quum pauper esset, pauper videri vellet. Sic enim, inquit, Pauper est Cinna, & vult videri pauper.

Catullus *Furio* cuidam pauperrimo sequentibus illudite versiculis: Furi cui neque seruus est, nec arca, nec cymex, neque araneus, neque ignis: Verum est pater, & nouerca, quorû Dentes vel silicem comesse possunt.

Codri poëta pauperrimi, & *Procula* eiusdem vxoris paupertatē sic describit Iuuenalis: Lectus erat Codro Procula minor, vrcoli sex, Ornamentum abaci, necnon & paruulus infra Cantarus, & recubans sub eodem marmore Chiro: Iamque vetus Græcos seruabat cista libellos, Et diuina opici rodebant carmina mures. Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamē illud Perdidit infelix totū nihil. vltimus autem Ærumnæ cumulus quod nondum, & frustra rogantem, Nemo cibo, nemo hospicio, tectōque iuuabat.

Æliorum familia Romæ fuit pauperrima, & modicarum adeo facultatum, vt septemdecim eodem tempore vnicam habuerint domum, vnicum agrum possidentes.

Paulus Æmylius, qui de Liguribus, & Perseo Macedoniae rege triūphauerat, adeo pauper mortuus est, vt funebres ludi celebrari nequie-

nequuerint, nisi diuenditis eius possessionibus.

Æcius sophista Antiochenus aurificinam, vrgente rerum penuria, exercuit ab initio.

Meneuius Agrippa, qui de Sabinis triūphauerat, paup adeo mortuus est, vt sepeliri nequuerit, nisi collatis à populo quadratibus.

M. Pompilius Andronicus ob inopiam coactus est vendere opus annalium xv i. millibus aummum.

Aristides, qui rempublicam Atheniensium clarissimè administravit, inops adeo mortuus est, vt eius funeri sumptus defuerit.

Callias Atheniënsis comædiographus torisit funes ob paupertatē.

Vale Cato grammaticus, qui floruit ætate Syllæ conuenit in summa paupertate, dimissaq; Tusculana villa (qua cessit ob creditores) habitauit angusto & breui gurgustio. Vnde Bibaculus his in eum carminibus lusit: Si quis fortè mei domū Catonis, Depictas minio assulas & illos Custodes videt hortulos Priapi, Miratur, quib. ille disciplinis Tantam sit sapientiam assecutus. Quam tres calculus ac selibra farris, Racemi duo tegula sub vna ad summam propè nutriant senectam.

Demorax Philosophus (qui floruit Adriano imperante) nullum vnquam sibi viaticum præparauit. Sed quum esuriret, proximam domum, quam apertam videbat, ingrediebatur, & victum ibi queritabat. Centenarius decessit, elatus publico sumptu.

Epaminūde Thebanorum principi & totius Græciæ vnicū fuit indumentum, rude & pertritum. Quod si quando expurgandū sillonitraderet, alterius vestis inopia domi interim se continebat. Nihilominus tamen in tanta pauperie magnam vim auri quam offerebat rex Persarum, recusauit vltro.

Epictetum Philosophum iam diximus seruū fuisse, & summam inopia laborasse.

Aulus Psophidius in angustissimo Arcadiæ angulo conuenit, exili contentus prædio, quo nunquam egressus est. Hunc tamen Apollo in tanta paupertate foelicem testatus est. Val. Martialis epigrammatista pauperie preillus viaticum accepit à Plinio nepote.

Menas inter Samnites natus, in solitudine vixit & paupertate, curandis apibus intentus. Neque tamen deerant adeūtium dona, quos ad bonam frugem solebat conuereere.

Origenes extrema laborauit paupertate, bonis eius in fiscum relatis, quod Christianæ adhæssisset pietati.

Plantus ob paupertatem victum quæritabat in agendis molis illis, quas trusatiles vocant. A quibus quum impetrabat otium ad scribendas fabulas se conuertebat, vt eas postmodum venditar.

Tellus fuit, nescio quis pauper, cuius inopiam Solon Croesi diu-

tiis feliciorum esse prædicauit, ut iam de Aglaio prædiximus, nisi quis forte velit eundem esse.

Theagenes Caprus fuit pauper quispiam, qui tamen diues haberi volebat. Idem multa facile pollicebatur, & nihil præstabat.

Fuit & *Lysistratus* summæ paupertatis homo, adeo ut prouerbio locum fecerit.

Antigonus, ciuis Florentinus, quum vniuersas facultates pauperibus impartiuisset, pauper adeo deceffit, ut eius funeri defuerit sumptus.

Euripidis mater lucellum faciebat in vendendis oleribus. Autore Plinio. Ei nomen erat Clito, patri verò Mnefarchus.

Glycera coronas venales exponebat ad sustinendam paupertatē.

Telenicus homo fuit adeo notæ paupertatis, ut Scripij prouerbium inde formauerint.

Pauson fuit pictor insigni tenuitate.

Plutarchus in Nicia prodit *Lamachum* fuisse adeo insigni paupertate, ut quoties illum Atheniensis populus imperatorem crearet, aliquantulum pecuniæ ad pallium & crepidas comparandas decerni opus esset.

Valerio Publicolæ in morte defuit sumptus. Autore Tito Lino.

Acillio Prætorio post consumptum ingens patrimonium paupertatem, consententi, Tiberius, Sero, inquit, experrectus es.

Gellius scribit *Protagoram* sophistam adolescentem victus querendi gratia vesturas onerum corpore suo factitasse.

Sunt qui dicant *Lucilium* poetam Satyrographum publico funere fuisse elatum.

Eumæus fuit subulcus Vlyffis, mendicus, & pannosus.

Telemachus fuit quispiam Arcanenſis, qui ob paupertatem fabis se penumero victitabat. Hinc Telemachi olla, puerbio loci fecit.

Conna tibicē fuit pauperrimus, qui nihil habuit præter oleastrū.

Cannius fuit quispiam pauperculus, qui quum vitriculum aquæ fitecti Artaxerxi porrexisset, ab eo ad summam rerum opulentiā euectus est.

Cleobis, & *Biton* fratres Argiui, fuerunt pauperrimi. Testis Herod. Plinius scribit *Protogenem* pictorem contentū fuisse casula, quam habebat in horto suo.

Seruilus Isauricus, qui proconsul debellauerat Cilices, publico elatus est funere.

Abrahamus Anachoreta nil habuit in solitudine præter catinum & cilicinam vestem cum sago rustico.

Hilarion interrogatus à latronibus quos offenderat, cur non pauesceret, Quia nudus sum, inquit.

QVI

RVI EX HVMILI FORTVNA

clari aut diuites euaserunt.

D *Emosthenes* fabri filius, clarissimus euasit philosophus. Sidoni. Qui fabro genitore procreatus Oris maluit expolire linguam.

Agatocles è figulina patris officina ad regnum Siciliae peruenit. Unde apud Aufonium sic inducitur loquens: Rex ego qui sum Siciliae, figulo sum genitore fatus.

Aesopus Tragedus quum histrionicam artem exercebat, ea tamen euasit diuissimus.

Gadareus sophista, qui prius more mendici peregrinabatur, Maximiani beneficio consulatum adeptus est.

Adrianus & Marcus Antonius principes *Arrianum* historicum euexerunt ad consularem dignitatem.

Cyrus Panapolyta beneficio Theodosij Imperatoris & Eudoxie uxoris eiusdem præsul factus est.

T. Corruccanus è plebe factus est pontifex maximus.

Giges anulum habuit in quo erat gemma tantæ virtutis, ut ea ad se versa incōspicius esset, versa verò ad alios, conspicuus. Propterea legatus ad regē missus annuli beneficio ipsum interfecit, & stuprata regina rex è pastore factus est.

C. Marius senior, septies consul, Arpinas fuit, obscura prognatus origine.

Telephates quum antea currus faceret, tandem rex Lydorum factus est.

Terentius Varro sordido natus loco, tandem quæstura, & duabus æilitatibus functus est.

Tamburlanum à tenera ætate porcarium, fortuna Scytharum regem constituit.

Celestinus Quintus ex Anachoreta factus est Pontifex maximus.

Lamissionem in piscina (quum infans esset) repertum fortuna fecit Longobardorum regem.

Narses Eunuchus è chartulario patriciam consecutus est dignitatem, & totius Italiae principatum.

Ptolemaus filius Lagi ex gregario Alexandri milite factus est rex Egypti.

Rh. dope meretrix ex immundo illo corporis quæstu ad Egypti regnum conscendit, nupstrque Psammitico.

Ioannes Campanus qui infans pascendis ouibus tempus contriuerat, tandem beneficio Pij Secundi Pontificis Maximi præsul factus est.

Franciscus Sfortia, dux Mediolani, patrem habuit Sfortiam

Attendulum, qui quondam in exercitu fuerat lixa.

Gordius ab agricultura ad imperium euectus est.

Valentinianus Imperator patrem habuit funes torquentem.

Helena imperatrix & vxor Constantij inter Britannos humili orta est loco.

Porculus quum latrunculus lufitare, & decies in eo ludo Imperator extitiffet, accessit protinus fcurra qui eum purpura ornatum salutauit vt Imperatorem. Qua ille occasione vel oblata, vel accepta, verè affectus est, quod per iocum dicebatur.

Mauritius Cappadox, è famulo & excubitore Imperium adeptus est post Tiberium Secundum.

Ioannes Zimisces prius ludi magistrum egerat, Imperiali tamen dignitate functus est tandem.

Nicolaus Quintus, natione Lunëfis, humili natus loco & professione medicus, ad summum tandem Pontificatum peruectus est.

Innocentius Cæstauus ab ineunte ætate coactus est ob pauperiam famulari & inter Alphonfi Sicilia regis ministros victum sibi comparare. Mox tamen Xisto III. succellit in pontificatu.

Pius Secundus ob parentum paupertatem peregrinari coactus est, & victu emendicare. Prouectior factus successit Calisto tertio.

L. T. Arius Ruffus natalium humilitate consulum militari industria meritus est. Autore Plinio.

Quintus Cincinnatus, quum agrum coleret, sudore deserto prætextam accepit togam, & ab aratro conscendit ad dictaturam.

Ventidius Bassus adeò sordido natus est loco, vt victum egrè sibi quæreret adolescens. D. meum tamen quum in C. Cæsaris beneuolentiam introrepsisset, eius patricinio & fauore factus est primus Tribunus plebis, mox Prætor, inde Pötifex & Consul. Ad extremum qui prius curandis mulis victu sibi quæritabat, eò conscendit gloriæ & autoritatis, vt primus subegerit Parthos, ac de his triumphauerit. Cui eius gloriæ vsque adeò inuidit populus Roman. vt sequentes in eum versiculi vulgò iactati sint: Concurrite omnes aures, aruspices, Portentum inuisitatum constat est recens. Nā mulos qui fricabat, consul factus est. Autor Gellius lib. 15. cap. 4.

Euripides ex matre olerum venditrice euasit poëta celebratissimus.

Primiſlaus rex Bohemorum ab ineunte ætate bubulcus erat, & armentarius.

Hiperbolus Chremidis filius (qui prius lucernas factitabat) Athenis tandem principatus est.

Darius Histaspis filius, Cyri primum extitit Pharetophorus, & licitorio functus est munere, rex Persarum factus.

Mace-

Macedonum rex *Archelaus* natus est Simiche matre serua. *Perses* quem Paulus *Æmilius* attriuit, fuit arguius genere, ignobili prognatus patre.

Eumenes inopem habuit parentem.

Antigonus Philippi artificio se confouebat.

Latrocinia exercuit *Polyperchon*.

Phocion Patrem habuit, qui coclearia conficeret.

Demetrius Phalereus seruiuit apud Demetrium, & Cononam.

Sycioniorum tyrannus *Cleon* pyriticam prius exercuerat.

Mandro fuit quispiam, qui ex nauiculario factus est Imperator.

Hinc adagium, Fuit & Mandroni ficulna nauis.

Bonosus Imperator, filius fuit pedagogi literarij, Autore Flauio Vopisco.

Prubus patrem habuit agrestem, & olitorem.

Ælio Pertinaci origo gentis fuit sordida.

Aurelius patrem habuit mediocrem, & colonum.

Galerius pastor fuit armentorum, habuitq; parentes agrarios.

Adramientum Andricum in Fullonia natum fortuna ad opes & dignitates euexit.

Iustinus, qui ante Iustinianum imperauit, fuit armentarius, & sues egit.

Basilus Macedo captiuus inter venales Constantinopolim ductus, factus est imperator.

Artaxerxes humili apud Persas loco natus, imperium à Parthis ad suos transfulit, & Artabanum triplici prælio cum tota deleuit familia.

Romulum & *Remum* infantes aluit lupa, quos conditores habuit Roma.

Viriatus Lusitanus in Hispania è pastore venator, è venatore latro, ex latrone dux postremo fact. vniuersam occupauit Lusitaniã.

Cicero homo nouus, Arpinas (vt improperebat inimicus) præter dignitatem consularem eò diuitiarum peruenit, vt habitaret domum, quæ fuerat M. Crassi Romanorum ditissimi.

In cunabula *Tullij Hostilli* agreste cepit tugurium. Eiusdem adolescentia in pascendis pecoribus fuit occupata, validior ætas Romanum rex imperium.

Tarquinius Priscus natus est patre Demarathro, etiam exule.

Tullius Seruius, verna, & ancillæ filius, Romanis principatus est.

M. Perpëna (qui peregrinus Romã venerat) cõsulatu potitus est.

Cornelium Syllam ex Nicopolis meretriculæ sinu absumptum sustollens fortuna, super Cimbricos Marij triumphos, septemque cõsulatus, imperiis dictaturisque effecit.

Lycæus & *Parbafius* à Philonomia matre expositi, & à Tilipho pastore nutriti, Arcadiæ regno tandem præfuerunt.

Sixtus primus, pastoralis ortus iugurio, ad summum Pontificatum conscendit.

Anselmus ex monacho abbas, ex abbate Cantuariensis episcopus factus est.

Sadragesillus, Dagoberti prædagogus, è ludimagistro dux Aquit.

QVI EX PROSPERA FORTVNA

ad humilem & miseram redacti sunt.

D*ionysius* iunior Syracusis (vbi tyrannidem exercuerat) pulsus exulauit Corinthi, ibiq; ludimagistrū egit, teste Cicrone.

Paxanes, rex Turcarum, Tamburlano victori equum in scenis subinclinauit humeros, & scabelli vsum præbuit, vt etiam *Valerianus* Imperator, Sappori regi Persarum.

Belisarius Romanus præfectus copiis quum Vandalos deleuisset, de Parthis triumphasset, urbem non semel à Barbaris liberasset, post multas victorias Iustiniano mandante ex oculatus victum in via publica à transeuntibus emendicauit.

Cassius qui bis triumphauerat, ter consulatu fuerat potitus, supplicio capitali clausit vitam.

Cn. Carbo post tres consulatus, ventrem purgans interfectus est.

C. Cora ante diem futuri sibi triumphi expirauit.

Caninius quo die factus est consul, in fata concessit.

M. Claudius Marcellus, qui Annibalē superauerat, Syracusas expugnauerat, tandem apud Venusiam interfectus est.

Ne *Paulus Æmylius* duobus triumphis priore de Liguribus, posteriorē de Perseo supra modum insoleceret, ei filiorum mortem immisit fortuna.

Suadocopus, rex Morauæ & Bohemiæ, ab Arnulpho imperatore superatus inuita veste consenuit in deserta nemorum solitudine cum tribus anachoretis.

Christophorus papa, summo pontificatu detrusus monasticam egit vitam.

Celestinus v. Ioannes I. Ioannes XII in carcere perierunt.

Benedictus v. Benedictus x. Martinus Tudertinus, *Ioannes XII* suo pontificatu detrusi, omnes consenuerunt in exilio.

Polycrates, Samiorum tyrannus, post multos ridendis fortunæ rephyio, ab Oreste, Cyri præfecto, superatus & suspēdio affectus est.

Xerxes qui Ægyptum subegerat, à Themistocle victus, ab Artabano interfectus est.

Artabanus, ab Artaxerxe occisus.

Mithridates, rex Ponti, qui annis quinquaginta Romanos variis cladibus

cladibus affecerat, Asiam occupauerat. *Q. Oppium* Proconsulem & Aquileiū legatum, in vincula coniecerat, à Lucullo primum, deinde à Pompeio superatus, mortem sibi intulit.

Pompeius expugnato Domitio, Iarba triumphato, Sertorio in Hispania sublato, Pyratibus, & Tygrane rege Armeniæ, de bellatis ire Iberis, Albanis & Iudæis cum Aristobolo rege, & Mithridate ad hauriendum venenum coacto ad extremum post tot illustres victorias à Cæsare victus in Thessalia, iussu Ptolemæi, ad quem in extrema rerum desperatione confugerat, interfectus est.

Cæsar, victor Pompei, quum de Gallis, Alexandrinis, Ponticis, Africanis, & Hispanis triumphasset, & maximam orbis terrarum partem subegisset, coniuratione *C. Cassij* & *Decij Brut.* *XXIII.* vulneribus in Senatu confossus est.

Legatus *Persei* Macedoniæ regis filius artem ferrariam exercuit, ad tolerandam paupertatem, testis *Ammianus Marcellinus*.

Iunior *Marius*, post trucidatos in vrbe Syllanos, victus apud Præneste. *Pontio* *Telefino* fugæ comite iugulandum se præbuit.

Senior verò *Marius*, qui septies consul fuerat, de Iugurtha triūphauerat, Cimbro & Theutonibus subegerat, *Apuleiū* & *Glauciam* sediciosos interemerat, victus à Sylla aliquādiu delinuit in Minturnensium paludibus. *Quid.* lib. 4. de Ponto: ille Iugurthino clarus, Cimbrōq; triumpho Quo victrix toties cōsule Roma fuit, In cœno *Marius* iacuit cānāq; palustri, Pertulit & tāto multa pudēda viro.

Tarquinius Superbus regno pulsus est. *Horat.* lib. 1. Serm. Vnde superbus *Tarquinius* regno pulsus fuit.

ILLIBERALES, AVARI,

& Fœneratores.

P*romalion*, rex Tyri, Sichæum sororis suæ *Didonis* maritū interfecit, vt eius auro potiretur. *Verg.* lib. 1. *Æneid.* Ille Sichæū Impius ante aras, atque auri cæcus amore clam ferro incautum superat, securus amorum Germanæ.

Achilles, ductus auaritia, cadauer *Hæctoris* *Priami* exposuit venale. *Verg.* lib. 1. *Æne.* Exanimūq; auro corpus vēdebat *Achilles*.

Polymestor, rex Thraciæ, *Polydorum* *Priami* & *Heceubæ* filium fidei suæ tempore belli Troiani commissum interfecit, vt eius auro potiretur. *Verg.* lib. 3. *Æn.* Fas omne abrumpit, *Polydorum* obtruncat, & auro Vi potitur.

Vmidij auaritiam describit *Hora.* lib. 1. Serm. dicens: Vnidius quidam (non longa est fabula) diues Vt metiretur nummos, ita sordidus vt se Non vnquam melius seruo vestiret, adūlque Supremum tempus, ne se penuria victus Opprimeret, metuebat, ad hūc liber

ta securi Diuisit medium, fortissima Tyndaridarum.

Idem arguit *Fusidium* foeneratorem his verbis: Fusidius vappæ famam timet ac nebulonis, Diues agris, diues positus in foenore nummis. Quinas hic capiti mercedes exiger, atque Quantò perditior quisque est, tantò acrius vrget.

Eodem modo Martialis notat auaritiæ *Salernanum* quendam, qui fingebat se tritari de morte vxoris, quum tamen lataretur plurimum, vt solus potiretur bonis.

Stroza pater eandem inurit notâ cuidam *Scauro*, vbi ait: Scaurus habet villas, vrbana palatia, nummos, Pinguiâq; innumeris prædia bobus arat. Huic tamen assiduè maior succreuit habendi Nunquam diuitiis exatiata fames. Ditor est igitur patrio contentis agello, Qui viuunt nullo foenore Fabricius.

Cato Uticensis in simulatus est auaritiæ à Cæsare, quum Martiam cõiugem Hortensio amico rogâti cõcessisset, eamq; postea Hortensij recepsisset hæredem. Dimisit, inquit, vt locupletè reciperet.

Demosthenes habitus est auarus, quòd pecuniam à rege Persarum acciperet, ab Harpalo corruptus vt ageret contra Philippum.

Aulus Posthumius Albinus missus ad inferendum Iugurthæ bellum, pecunia corruptus destitit.

Simon fuit auarus, qui à Petro spiritus sancti gratiam mercari volebat. Vnde Simonia inditum nomen.

Acheus, rex fuit Lydorum, qui quum noua tributa à subditis vellet extorquere, ob auaritiâ populari factione suspensus est elatis pedibus, & demerso in Pactolum capite. Quid, in Ibin: Mor-te vel intereas capiti suspensus Achæi, Qui miser aurifera teste pendit aqua.

Didius Iulianus imperator porcellum atque lepuseulum ad se muneri missum in triduanas partiebatur cœnas: Prandebatque interim paucis oleribus & herbulis contentus.

Aelius Pertinax imperator, dimidiatas lætucas aut carduos cõiuuiis solebat apponere. Et si quid interdum vellet amicis mittere, binas tantum ossulas aut pauca mittebat posina. Aut siquãdo lactius vellet facere, dabat lumbos gallinaceos.

Martinus Pont. Max. clanculum careos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idem vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore.

Pontanus scribit *Angelostum* sacerdotem Cardinalem particulâ hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere cõsueisse, donec à magistro stabuli pro fure deprehensus in tenebris vapulauit.

Quo tempore Annibal opprimebat Campanas bello, *Valerius Bestius* Ruscii, Imbrici soceri sui filium, què acceperat seruadum, auari,

auaritia stimulahte morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus.

Arimapi, populi Thraciæ, assiduam gerunt bellum cum Gryphis auri cupiditate.

Patroclum quendam taxauit Aristophanes, quòd in summa rerum opulenta sordidè & immundè viueret, ne faceret sumptum.

Non satis fuerunt *Crasso* numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esuriret.

Gellius ait *Cornelium Rufinum*, manu quidem strenuum & bellatorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia.

Cassius Senerus, Labieni amicissimus, supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est.

Ochus, rex Persarum auaritiæ nota adeò laborauit, vt vrbein nunquam iniret, ne mulieribus cõgiarium impertiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primùm Persarum rex ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperet.

Semiramis, in monumento, quo post mortem erat recondèda, hæc insculpi iussit: Quicumque regum post me futurorum pecunia indigerit, recluso cõditorio sumat inde quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset *Darius* auri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pecuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptum: Nisi malus fores, & auarus, mortuorum loculos non moueres. Autor Herod.

Condalus domesticus Mausoli, regis Carix, tanta laborauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procumberet, fructus ipse decerperet, & exponeret venales. Eidem regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset, danti imperabat vt domum referret & nutrirer. Longo demum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret natum emolumenti.

Eutropius scribit *Flauium* Vespasianum auarissimùm fuisse pecunia. *Iustinianus* iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & senatoribus aurum & argentum extorqueret, quod capis ferreis ad hunc vfum factis includebat.

Cæsar in Hispania à proconsule, & à sociis pecunias accepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et Lusitanorum quædam oppida, quanquam nec imperata detrectarent, & aduenienti portas pateficerent, diripuit hostiliter. Tempia deum donis referta expulauit. Vrbes diruit sæpius ob prædam, quam ob delictum. In primo consulatu MMM. pondo auri furatus est è Capitolio. Societates & regna pretio dedit. Sex millia talentorum suo & Pompeij nomine Ptolemæo abstulit.

Tiberius Cæsar fuit adeò parcus, & tenax pecuniæ, vt comites ex pedito.

ta securi Diuisit medium, fortissima Tyndaridarum.

Idem arguit *Fufidium* sceneratorem his verbis: Fufidius vappæ famam timeret ac nebulonis, Diues agris, diues positus in scenore nummis. Quinas hic capiti mercedes exigeret, atque Quantò perditior quisque est, tantò acrius vrget.

Eodem modo Martialis notat auaritiæ *Salernum* quendam, qui fingebat se tristari de morte vxoris, quum tamen lataretur plurimum, vt solus potiretur bonis.

Strioza pater candem iurit notâ cuidam *Scauro*, vbi ait: Scaurus habet villas, vrbana palatia, nummos, Pinguisq; innumeris prædia bobus arat. Huic tamen assidue maior succreuit habendi Nunquam diuitiis exatiata fames. Ditor est igitur patrio contentis agello, Qui viuuit nullo scenore Fabricius.

Cato Uticensis insimulatus est auaritiæ à Cæsare, quum Martiam cõiugem Hortensio amico rogati cõcessisset, eamq; postea Hortensij recepisset hæredem. Dimisit, inquit, vt locupletè reciperet.

Demosthenes habitus est auarus, quòd pecuniam à rege Persarum acciperet, ab Harpalo corruptus vt ageret contra Philippum.

Aulus Posthumius Albinus missus ad inferendum Iugurthæ bellum, pecunia corruptus destitit.

Simon fuit auarus, qui à Petro spiritus sancti gratiam mercari volebat. Vnde Simonizæ inditum nomen.

Achæus, rex fuit Lydorum, qui quum noua tributa à subditis vellet extorquere, ob auaritiã populari factiõne suspensus est e-latis pedibus, & demerso in Pactolum capite. Ouid. in Ibin: Morte vel intereas capiti suspensus Achæi, Qui miser aurifera teste pendit aqua.

Didius Iulianus imperator porcellum atque lepuscum ad se muneri missum in triduanas partiebatur cœnas: Prandebatque interim paucis oleribus & herbulis contentus.

Aelius Pertinax imperator, dimidiatas lactucas aut carduos cõuiuiis solebat apponere. Et si quid interdum vellet amicis mittere, binas tantum offulas aut pauca mittebat posna. Aut siquãdo lautius vellet facere, dabat lumbos gallinacos.

Martinus Pont. Max. clanculum careos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idem vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore.

Pontanus scribit *Angelosum* sacerdotem Cardinalem particulâ hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere cõsueffe, donec à magistro stabuli pro fure deprehensus in tenebris vapulauit.

Quo tempore Annibal opprimebat Campanas bello, *Valerius Vestius* Ruscii, Imbrici foceri sui filium, què acceperat seruadum, auari,

auaritia stimulahte morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus.

Arisnapi, populi Thraciæ, assiduum gerunt bellum cum Gryphis auri cupiditate.

Patroclum quendam taxauit Aristophanes, quòd in summa rerum opulentia lordidè & im-mundè viueret, ne faceret sumptam.

Non satis fuerunt *Crasso* numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esurret.

Gellius ait *Cornelium Rufinum*, manu quidem strenuum & bel-latorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia.

Cassius Senerus, Labieni amicissimus, supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est.

Ochus, rex Persarum auaritiæ nota adeò laborauit, vt vrbem nunquam iniret, ne mulieribus cõgiarium impertiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primum Persarum rex ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperet.

Semiramis, in monumento, quo post mortem erat recondèda, hæc insculpi iussit: Quicumque regum post me futurorum pecunia indiguerit, recluso cõditorio sumat inde quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset *Darius* auri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pecuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptum: Nisi malus fores, & auarus, mortuorum loculos non moueres. Autor Herod.

Condalus domesticus Mausoli, regis Cariæ, tanta laborauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procumberet, fructus ipse decerperet, & exponeret venales. Eidem regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset, danti imperabat vt domum referret & nutriret. Longo demum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret natum emolumentum.

Eutropius scribit *Flauio* Vespasianum auidissimè fuisse pecuniæ. *Iustinianus* iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & senatoribus aurum & argentum extorqueret, quod capsis ferreis ad hunc vfum factis includebat.

Cæsar in Hispania à proconsule, & à sociis pecunias accepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et Lusitanorum quædam oppida, quanquam nec imperata detrectarent, & aduenienti portas patefacerent, diripuit hostiliter. Tempa deum donis referta expulauit. Vrbes diruit sæpius ob prædam, quam ob delictum. In primo consulatu M. M. pondo auri furatus est è Capitolio. Societates & regna pretio dedit. Sex millia talentorum suo & Pompeij nomine Ptolemæo abstulit.

Tiberius Cæsar fuit adeò parcus, & tenax pecuniæ, vt comites ex peditio,

peditionum & peregrinationū cibariis tantū iuuerit, nō salarii.
Caligula, sororum ornamenta, & supellectilem, & seruos magno pretio vendidit. Vestigalia noua & inaudita exercuit, nullo reum aut hominum genere omisso, cui nō tributi aliquid imponeret. Pro edulis (quæ tota vrbe venibant) certum statūque exigebat.

Nero tabernulas effringebat, & expilabat. Exhaustus pecunia animi calumniis & rapinis intendebat. Matronam purpura cinctā, veste & bonis omnibus exiit. Templis compluribus dona detraxit, Simulachra ex auro vel argento fabricata conlauit.

Sergius Galba, ciuitates Hispaniarum & Galliarū quæ constantius fecerāt deditione, grauioribus tributis puniuit. Ionis coronā auream librarū xv. conlauit. Milites aquilam & signa flagitantes decinauit. Germanorum cohortē à Cæsaribus ad custodiam corporis institutam, dissoluit, & sine vllō cōmodo remisit in patriam. Apposita lautiore cœna ingemuit, quasi sumptum ægrè ferēs. Ordinario dispensatori breuiarum rationum offerenti, nihil præter paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexit.

Fuerūt in *Flauio Vespasiano*, de quo iam diximus, auaritiæ argūmenta: Nam omīssa sub Galba vestigalia reuocauit. Noua etiā & graua addidit, & auxit tributa prouinciis, nonnullis etiā duplicauit. Auuiditate lucri negotiationes, vel priuato homini pūdas, palam exercuit. Cādidatis honores, reis absolutiones veditauit. Procuratorū rapacissimos ad ampliora officia promouebat ex industria, quō locupletiores mox cōdemnaret. Quibus propterea dicebatur vti p spōgiis, quōd quasi siccos madefaceret & exprimeret humentes. Hæc Suet. Nec eū puduit vestigalia ex vrina colligere.

Domitianus operum & munerū impensis exhaustus, nihil pensi habuit bona viuorum prædari & mortuorum. Si qualecunque factum aut dictum aduersus maiestatem principis alicui obiectum esset, confiscabatur eius hæreditas. Stipendia ab his exigebat, qui Iudaicam viuerent vitam.

Eriphyle, desiderio habendi moniliis aurei, quod ferebat Adrastus rex Argiuorum, a naphiarum maritum suum prodidit, qui se occuluerat, ne Thebas ad bellū raperetur, quōd ex vaticinio prævideret ibidem se periturum.

Acmeon, Megacelis filius, quum legatos Cræsi Lydorum regis Delphos ad oraculum itantes humanissime frequenter accepisset, Cræsus vt responderet tantæ humanitati, & beneficium reponeret, eum donauit tanto auro, quantum ille corpore suo ferre posset. Tum Acmeon talarem tunicā laxōsq; cothurnos induit, quos ærarium ingressus impleuit pecunia. Quinetiam os referfit, &amenta quædam alligauit suis capillis, ad eō vt oneri succumberet.

Homine

Homine conspecto, Cræsus irrupit in cachinnum, eūque tanto instructum munere dimisit. Auro Herodorus.

Euclio, apud Plautū nōmē est auari, qui quū haberet ollā pecunia referam, & abditam terra, domo non audebat egredi, ne quis susurraretur. Omnes qui ad eum itabant, habebat suspectos furti.

Clandianus, auaritiā Ruffini his incesit verbis. Plenus fœuitiæ, luerique cupidine feruens. Non tartesiācis illum satiaret arenis Tempestis pretiosa Tagi non stagna rubentis Aurea Pactoli, totūque exhaustū Hermum Ardebit maiore fiti.

Apollonius Tyanæus arguebat *Platonem* auaritiæ quōd pecuniæ causa secutus esset Dionysium in Siciliam.

Huius sceleris suspectum se suis verbis fecit *Simonides* poëta, & rogatus à quodam, vt Encomium in eius scriberet laudē, gratiam loco muneris accepturus, responderit, duas se habere arcas, vnā gratiarum, alterā argenti. Hanc quum aperiret, communem pleināque reperire, illam verō inanem & vacuam.

Quum Brennus, Senonum dux, Ephesum obsideret. *Demonica* mulier auuiditate monilium, quibus ille ornatisissimus enitebat, vrbem ipsam prodidit. Brennus verō vrbē ingressus, tanto auro fœminam oneravit, vt dedita opera opprimeret viuam, muliebrem illam peractus auaritiā. Eandem ob causam *Tarpeia* virgo Romana capitolium Sabinorum regi Tatio prodidit.

Volater ait *Leonardum* Aretinum auaritiæ maculam contraxisse. *Philippus* Augustus Gallorum rex, decimas imperauit, reclamantibus innocenti quarto & vniuerso Galliarum clero. At hoc vitium nunc adeō frequens est, vt nemine iam obmurmurante transierit propemodum in legem.

Quæstus, in Hispania Syllium, & Calphurnium occidendi sui gratia cum pugionibus deprehensus, quinquages festerium ab illo, ab hoc sexages pactus dimisit.

Septimuleius, C. Gracchi (cui prius erat familiaris) caput abscidit, & per vrbem pilo fixum ferre sustinuit, quia Opimius cōsulū auro id se repensurum edixerat.

Alphium Horatius fœneratorem vocat, vbi ait, Hæc vbi locutus fœnerator Alphius, iam iam futurus rusticus Omnem redegit idibus pecuniam.

Menippum Philosophum, genere Phœnicem, aiunt fœneratorem extitisse.

Carietes nomen est fœneratoris apud Plutarchum in Phocione, *Iulius* Capitolinus scribit Antoninum Pium imperatorem fœnus trientarium, hoc est minimis vsuris, exercuisse, vt patrimonio suo plurimos adiuuaret.

Teme-

Temescus fœnerator fuit quispiam, quem *Eutymus* Locrensis athleta coëgit reddere, quicquid illicito vsuræ quæstu sibi comparauerat.

Arisus nomen est fœneratoris apud Saxonem Grammati cū.
LIBERALES, ET MVNIFICI.

Dido Troianis in Africam appulsis misit viginti tauros, suæsq; totidem, totidē agnos cum matribus, si fides est Verg. lib. 1. scribenti, nec minus interea sociis ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum, pingues centum cum matribus agnos, &c. Eisdem quoque excepit epulo & conuiuio, cuius apparatus idem poëta describit his verbis: Dant manus famuli lymphas, Cereremq; canistris Expediunt, tonsilq; ferunt mantilia villis. Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo. Cura penum struere, & flammis adolere penates, &c.

Idem Verg. lib. 4. *Æneid* scribit *Iarban* Getulorum regem cētum Ioui delubra & aras totidem posuisse, ignemque vigilem & perpetuum sacrauisse.

Cyprianus Afer facultates suas omnes pauperibus impartiuit.

Cimon Atheniensis hostiles exuias ciuibus suis cōtulit. Parabat quotidie domi conuiuium, quo pauperes turmatim cōueniebant. Famulis iubebat, vt si quæ paupertate laborantē animaduertēt, eum collata furtim pecunia adiuuarent. Agrorū suorū & prædiorum sæpes auferri iussit, vt omnes fructibus impunē vescerentur. Hæc eius liberalitatē cōmendant *Plut.* & *Lactatius* de vero cultu.

Sedente in pontificatu *Bonifacio* 1 x. *Ludouicus* rex Pannonia, *Caroli* regis filius, *Romani* ad annum iubileum profectus, quatuor aureorum millia aræ *Petri* obtulit.

Germanus, præsul Antissio dorensis, vas argenteum à *Placidia* Valentiani matre susceptum pauperibus dono dedit.

Lucina virgo Romana Christianos suis iuabat sumptibus, & affectos martyrio in agro suo sepeliebat.

Mecenas eques Etrusco de sanguine regum omnes eruditos sui sæculi amauit plurimum, multisque iuuit muneribus.

Paula Bula fœmina exercitum populi Romani ex fuga cladis Cannensis frumento iuuit & viatico. *Liuius*.

Pudentiana, & *Praxedis* virgunculæ, pauperes Christianos suis nutriebant sumptibus.

Valdo (à quo pauperes quidā *Lugdunæ* *Valdēs* appellati sunt) vniuersum patrimonium pauperibus erogauit, dictitans omnia inter Christianos communia esse oportere.

Abdias centum prophetas in spelunca metu *Iezabelis* vxoris *Achab* delitantes, occultè paut.

Apol-

Apollonius confessor mendicis morbo laborantibus operam & pastum suppeditabat.

Andoennus episcopus, qui Floruit regnante apud Francos *Lothario*, cœnobium patrimonio suo erexit.

Anastasius 1111. pontifex Max. pauperes paut sua pecunia, quā vniuersam prope Europam publica torqueret fames,

Alexandes v. pontifex tanta erat munificētia, vt prædicaret per iocum se diuitem Episcopum fuisse pauperem Cardinalem mendicum Pontificem.

Alphonsus x. rex Hispaniæ in nuptiis filij sui, & *Blanchæ* diui *Ludouici* filizæ congiarium populo dedit, & pauperes vestimentis viritum ornauit, Imperatorem *Constantinopolitanum* à *Soldano* captum ingenti redemit pecunia.

Alfredus rex Anglorum per multa construxit cœnobia.

Baillidis, seu *Clotildis*, Francorū regina, duo cœnobia construxit.

Theodoricus filius *Clodouei* ædem sancti *Modesti* *Atrebatensis*.

Tiberius *Secuudus*, qui ante *Mauricium* *Cappadocem* imperauit, *Narfetis* thesauros in puteo repertos egentibus impartiuit.

Glouarius rex Francorum condidit templum sancti *Medardi* *Suessionense*.

Cunto, Anglorum rex, cœnobia quatuor erexit. Tria ordinis sancti *Benedicti*: Quartum in honorem diui *Eduardi* regis.

Dagobertus rex Francorum fecit cœnobium beati *Dionisij* in Francia.

Etgarus rex Angliæ singula erexit monasteria singulis quibus regnauit annis.

Eligius *Nouionensis* episcopus. quum antè aurifex esset, quicquid ea arte consequebatur lucri, dabat pauperibus.

Epiphanius præsul *Salaminiæ* episcopatus sui fructum dabat mendicis.

Egidius *Atheniensis* spoliavit se veste, vt repertum in via pauperem operiret.

Paula, Romana mulier, marito mortuo, suas facultates indigentibus erogauit.

Plato martyr qui passus est imperante *Maximiano*, paternam hereditatem concessit pauperibus.

Philippus *Augustus* cœnobium apud *Syluanectum* excitauit, & ciuitatem *Andegauensem* dirutam restituit.

Petrus *Vrfeolus* dux *Venetorum* templum diui *Marci* incēdio absumptum restituit, & pauperum *Xenodochium* extruxit.

Theolinda, *Longobardorum* regina, multas sacras ædes erexit, multas ruinz iam proximas reparauit.

Rober-

Robertus, Hugonis Caperi filius, Francorum rex, plurima religiosa loca excitauit, apud Aureliam cœnobium sancti Anniani, in sylua Aquiliana S. Medardi, & sancti Leodegarij, in Viteraco castro. S. Regalis, in ciuitate Syluaneſtensi, apud Augustudonum sancti Calsi.

Venceslaus, rex Bohemorum, regni sui pauperes egregia fouebat munificentia.

Otho tertius imperator diuedito patrimonio, Germaniam multis ornauit cœnobijs.

Ludouicus Crassus, Francorum rex, fecit cœnobium S. Victoris in suburbij Lutetia.

Innocentius tertius Xenodochium S. spiritus fecit in Saxia Altare S. Petri Romæ exornauit, Sixti, templum restituit. Turrim maximam erexit.

Nicolaus episcopus Pataræ sua pecunia iuuat paupertatem cuiusdam hominis, qui rerum penuria decreuerat formosas quas habebat filias prostituere in lupanari, vt quæstum facerent suo corpore, & victum sibi compararent libidine.

Constantinus Monomachus Imper. tēplum instituit, in quo grauari senio, & ad laborem inuitiles, fouerentur.

Lupus, Senonensis archiepiscopus, tanta erat in pauperes munificentia, vt nullum sibi relinqueret thesaurū, sed totū se hauriret.

Augustus opera publica multa Romæ extruxit, vt forum cum æde Martis, templum Apollinis in palatio, ædem tōnātis Iouis in Capitolio. Principes sæpe hortatus est: vt monumentis vel nouis vel reſectis vrbes adornarent. Spatium vrbs diuisit in vicos & regiones. Aduersus incendia excubias nocturnas commentus est. Ad coercendas inundationes aluē Tyberis laxauit. Ædes sacras vetustate collapsas, aut incendio absumptas reſecit, & donis ornauit. In cellam Capitolini Iouis xvi. milia pondō auri, gemmâsque & margaritas quingēties sestercium vna donatione contulit. Tor denique ædificia vel erexit, vel diruta reparauit, vt gloriaretur, vrbes marmoream se reliquisse, quam lateritiam inuenisset.

Darius Hystaspis filius, in sulam Samon & omnes ex ea prouētus Syloſonti dedit, ob acceptā ab eo vestem quandam magni pretij.

Proculeius fratres suos Scipionem & Murenam impendis bellorum ciuiliū attritos & spoliatos partito iuuat patrimonio. Vnde Horat. lib. 2. Car. viuet extento Proculeius æuo Notus in fratres animi paterni: illum ager penna metuente solui fama superſites.

M. Scauri magnificentiā iam docuimus in capite de sumptuosis ædificiis.

T. Iulius Vespasianus fecit templum Pacis foro propinquū. Item amphithe-

amphitheatrum in media vrbe. Expleuit cœsum senatorium. Consulares inopes quingētis sestercijs annis sustentauit. Plurimas per totum orbē ciuitates terrę motu aut incendio afflictas in melius restituit. Primus ē fisco Græcis Latinisq; Rhetoribus annua cetera cōstituit. Præstantes poetas & Artifices cœmit. Colossi reſectorē magna mercede donauit. Cuidam sumptum increpanti reſpōdit, Sineret se plebeculā pascere panē. Dedit Apollinari tragædo cccc. sestercia. Tarpeio Diodorōq; citharædis ducenta. Apophoreta dabat viris in Saturnalibus, & fœminis calendis Martis.

Plinius orator, Historici nepos: Quintiliano Rhetori dedit abūdē pecuniæ, qua nubilem dotaret filiam: Quod ad ipsum scribens edocet his verbis: Et tanquam parens alter puellæ nostræ confere quinquaginta millia nummūm.

Alexander Taxilæ regi mille talenta contulit, vasa item conuivialia ex auro & argento plurima. Item vestes Pericas, & equos xxx. suis insignibus ornatos.

Idem **Porum** hostem agrum curauit, & in amicorum numerum recepit, & ampliore donauit regno, quam prius tenuisset. Bis Persarum ciuitatem ingressus, toties mulieribus erogauit nummos; prægnantibusque munus duplicari iussit.

Solebat **Africanus** Scipio nō prius ē foro discedere, quam vnū aliquem ex his, quibus cōgrederetur, beneuolum sibi & amicum efficeret. Et quamuis eius potestate victa fuisset Carthago, moriēs tamen argenti libras xxx. iiii. auri duas duntaxat reliquit, tanta in omnes extiterat munificentiā.

Nerua, imperator ad sustentandā ciuium vitam decies & quinquagies cetera millia nummūm erogauit, & quosdam senatorij ordinis delegit, qui agros emerent, eōque egenis partirētur. Vnde inops pecuniæ factus, vestes, vasa & vniuersā suppellectilē auctōri subiecit, agrōq; & domos vēdidit. Autor Dion Cassius. Quicquid ætea pœnæ nomine tributis accesserat, indulſit. Afflictas ciuitates releuauit. Puellas, & pueros natos parentibus egestuosis sumptui publico p̄ singulas vrbes Italiae foueri iussit. testis Aurel. Victor.

Albianus nulli iniuste pecunias abſtulit. Multa publicè & priuatim multis elargitus est.

Fuit in **Tito** Vespasiano liberalitas adeo magnifica, vt die quadam vesperi recordatus nihil se cuiquā præstitisse, dixerit. Amici perdidimus diē. Monētibus domesticis quōd plura polliceretur, quam præstare posset, respondit. Non oportere quenquam à sermone principis tristem discedere. Nō solum nihil negauit petentibus, sed etiam hortatus est vtrō, vt quæ vellent, peterēt. Plebem quādoque admittebat in thermas, quibus leuabatur. Ciuitates in-

condio Veseui in Căpania dirutas reparauit. Afflictis morbo nullam nō adhibuit opem & medelam, inquitō omnī sacrificiorum remediōrumque genere.

Iulianus Imper. aras multo victimarum sanguine profundebat, tauros quandoque immolabat centenos, & innumeros varij pecoris greges.

Gallienus Imp. Valeriani filius, nihil vnquam cuiquam petenti denegauit.

Alexius Commenus orphanoropheion erexit, in quo puellas & pueros parētibus orbatos sua pecunia refouebat. Fecit & Musaeū, in quo alios iubebat erudiri, pecunia ex regio vestigali data.

Antonius Pius (qui successit Adriano) magnū sui thesauri partem amicis & militibus impartiuit, Eutropio teste.

Traianus vrbes trans Rhenum in Germania reparauit. Nihil iniustum ad augendum fisci egit. Publice & priuate omnes sibi familiares muneribus cumulabat & honoribus. Multas immunitates ciuitatibus tribuit.

Theodoricus, qui mortuo Odoacre Serulo Imp. totius Italiae adeptus est ditionem, Romanis singulis annis dedit viginti milla modiorum tritici. Autor Pau. Diaconus.

Caligula Imp. absoluit templum Augusti, & theatrum Pompeij. Inchoauit aquaeductum & amphitheatrū Syracusis. Collapsa vetustate moenia & deorum aedes refecit.

Caligulae successor, *Cesar Claudius*, perfecit aquaeductum ab ipso Caligula inceptum. Riuum Anienī lapideo opere in vrbem perduxit, diuisitq; in plurimos lacus. Per tria passuum millia mōiem effudit, & ex cidit, ad emittendum Fucinū lacum: quod opus aegre absoluit post vndecim annos, quamuis triginta hominū millia sine intermissione operantia adhibuisset. Congiaria populo saepissimē dedit.

Domitianus congiarium populo nummorum cccc. ter dedit, & inter spectacula muneris laetissimū epulum. Septimontiali sacrorum die senarū & equitibus panaria & sportellas cum obsonio distribuit. Sparit & dona misilia in populū. Multa opera incendio absumpta restituit, vt Capitolium. Excitauit eodem in Capitolio custodi loui, & forum.

Marcus Aurelius, vocatus à matre ad ditidendum cum sorore patrimonium, vniuersum forori concessit.

Agellanus delata ad se Agidis bona, inter cognatos inopia pressos diuisit.

Probus Augustus in plurimis victoriis nihil præter tela & arma sibi retinuit. Cætera militibus concessit liberè.

Aurelianus

Antianus tunicas virtim per populū dedit. Item frumentum, & oleum, cum vino.

M. Antonius Triumuirī filius munerum magnitudine Philotā quendam adeo terruit, vt ille capere reformidaret.

Pomponius Atticus fugientem è patria Ciceronem sestercijs c. c. xl. millibus donauit. Cedenti Italia Bruto sestercia centum millia munerū misit. Tam multa in P. Volumnium contulit, vt plurā proficisci à parente non potuerint. Idem publicam Atheuentis inopiam suis opibus subleuauit.

Tanta fuit *L. Luculli* in omnes eruditos præcipuè, liberalitas & beneuolentia, vt domus eius Græcorum Romam venietium portus diceretur.

Alfonsus rex populorū aut regū oratoribus publico aut priuato nomine ad se venietibus aedes iubebat exornari. Et gratuitas epularū delicias ministrari, nec vnquam abire permittebat in donatos.

Alexander Magnus cuidam Perillo quinquaginta talenta numerari iussit, ad dotem pauperulæ filia; quum illa decē non amplius talenta postularet.

Vrsus Comes Nolanus, singulis annis, quibus Nolæ præfuit, auri & argenti vim non paruam contulit ad dotem pauperularū virginum.

Vide liberalitatem multorum in eruditos, in historia de pretio literarum. Supperunt mihi alia de liberalibus, & munificis viris, infinita penè exēpla, quæ ex industria missa facio: quod non ignorem, ex nimia quandoque, quæ ex industria fastidium prouenire: quodq; (vt inquit Horatius) Omne superuacuum pleno de pectore manet. Qui alia id genus desiderabit exēpla, videat Val. Sabellicum, & Fulgosium.

PRODIGI.

Caullus Formianum quēdam incensit vt decoctorē, & ære alieno oppressum, vbi ait: Ista turpiculo puella naso Decoctoris amica Formiani.

M. Tigellius Hermogenes fuit adeo prodigus, vt tibicines, histripnes, Parafiti, gnathones, mimi, epulones, balatrones, mendici, vnguentarij, cappones, reliquique otiosæ, & perditæ vitæ homines, mortem eius multis lachrymis deſteuerint. Hora. lib. i. Ser. Ambubaiarum collegia, Pharmacopolæ, Mendici, mimi, balatrones, hoc genus omne Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli, Quippe benignus erat.

Filius *Aesopi* tragædi tanta fuit prodigētia, vt vniones acetoliquēfactos cœnis apponeret. Hora. li. 2. Ser. Filius *Aesopi* detratam ex aure Metellæ Scilicet vt decies solidum exſorberet, acetō

Diluit insignem baccam.

Martialis lib. i. notat *Bassam* foeminam, quod excrementa corporis aureo exciperet vase, ubi ait. Vētris onus misero (nec te pudet) excipis auro Basia bibis vitro, carius ergo cacas.

Idem Martialis lib. 9. *Cinnae* cuiusdam luxum ita arguit: Nam tum dum metuis, ne quid post fata relinquant, Flauisti patrias luxuriosas opes.

Abdus fuit adolescens perditissimae vitae, qui decocto vniuerso patrimonio, vinas (quae supererant) gēdes rerum desperatione incendio dedit. Quod videns Cato, Hic, inquit, Proteruiam facit.

M. Linius quum omnia per luxum dilapidasset, stultitiae suae peritio cum illudebat dicens: Se nihil cuiquam reliquisse, praeter caelum & coelum. Itaque quum pecunia egeret, multa per scelus commisit.

T. Annius Milonem sestercia 600. millia auri alieni debuisset, inter prodigia animi humani dicit Plinius lib. 36.

Rhemus Palemō Grammaticus luxuriae ita indulgit, ut saepius in die lauraretur, nec sufficeret sumptibus, quamuis ex schola quadragena annua caperet, & non multo minus ex re familiari.

Plinius scribit foelicē Arabiam non tantum Cynnami, Casiae, aliorumque odorū annuo foetu parere, quātū *Nero* princeps nouissimae pompae suae die concremavit. Idē sordidos vocabat, & parcos, quibus ratio impensarum constaret. Eos verō lotos ac magnificos laudabat, qui abuterentur & perderēt. Mirabatur auunculi Caium Caligulam, quod ingentes à Tyberio relictas opes in breui spatio prodigisset. In Tyridatem regem Armeniae octogenta milia aureorum diurna erogavit. Abeunt super sestercium milles contulit. Mene crates Citharœdum & Spiculum mirmillonem triumphalium virorum patrimoniis quibusque donavit. Cercopitheca panorem foeneratore propè regio extulit funere. Nullam vestem bis induit. Quadragenis in puctum sestercis aleam ludit. Piscarus est reti aurato, purpura & coco sumibus nexis. Nūquam carrucis minus mille iter fecit. Mulos argenteis crepidabat soleis, & Cannina operiebat lana. Theatrum auro totū operuit in honorem ipsius Tyridatis. Idem cubacula viatoria vniuersis consternebat: Annis XIII. quibus imperio praefuit, bis & vicies milles donationibus effudit: id est quingentes & quinquagies cetera milia aureorum.

Agomencelus, Alexandri magni praefectus, aureis clauis suffigebat crepidas.

Antonius Sops in cotumeliam naturae, vilitate auro fecit. *Poppeae*. Neronis vxor iumentis suis soleas ex auro induebat.

C. Caligula opes immentas à Tyberio congestas ac vicies septies milles sestercium intra annum absumpsit. Idem Liburnicarum nauium

uim gemmatis puppibus utebatur, & diuersi coloribus velis, in quibus thermas, porticus, & triclinia statuit magna laxitate, dispositis etiam pomiferis arbusculis.

Demetrius Antigonis & Stratonices filius ccl. talenta scortis dari iussit. Autore Plutarcho.

Tārus fuit *Agrigetimorum* in omni re luxus, ut Plato diceret, eos aedificare, ac si videretur perpetuo fore: ita demum conuiuari, velut semper morituri. Vtebantur lecythis & xistris argenteis. Habebat & lecticas rotas ex obore.

Graeci adeo sibi indulserunt, ut mixtum vnguento vinum (quod dicebatur Myrites) largius haurirent.

Basilis populi vnguentis madent, autore Plinio, ut Cyprii, Ciceroni, Corinthij, & Parthi.

De *Lucullis* prodigo luxu iam diximus in diuitibus.

Omnium ferè luxum & prodigētiam nepotinis helluacionibus superauit *Apicius*, de quo Mart. lib. 5. Dederas Apici bis trecenties vēri, Sed adhuc supererat centies tibi laxum. Hoc tu grauarus, ne sitim & famem ferres, Summa venenum potione duxisti. Quod sic interpretatur Budæus: Apici sexcenties sestercium, id est quindicies centena aureorum coronatorum milia inexplibili illa ingluvie helluauit quum posses adhuc ccl. millibus (quod centies laxum appellat) vitam lauto & eleganti victu producere: tamen venenum miser hausit, ne patrimonio tanto superesses, quod iam tu deserturum videbatur.

Cleopatra vltima Aegypti regina coenam parauit Antonio, in qua centies sestercium, id est ccl. milia aureorum vno ferculo secundae mensae consumpta sunt. Vnde Sidonius Cleopatricas dapes vocat.

Singuli *Vitellij* apparatus non minus quadringentis millibus costiterunt. In coena eidem à fratre data duo milia lectissimorum piscium, septem autem apposta traduntur. Idem Vitellius in suo principatu ducentis sestercis condidit patinam, cui faciendae fornax in campis edificata erat. Habuit autem in ea patina scarorum ieciora, Phasianorum & pauonum cerebella. Linguas Phœnicoptera, murenarum lactes, à Carpathia vsque fretoque Hispania petitarum, Auctor Suetonius.

Licinius Crassus quum omnia decoxisset, occurrentium tamen cachinnis vocabatur diues his verbis: Qui in Parthos militauit, non fuit appellatus diues primus, sed hic.

Helioabalus inuitatis ad prandium summis viris, croco mēsam sternebat, dicens se foenum pro eorum dignitate exhibere. Idē triclinia, lectos, & porticus omni florum genere strauit. Liliis, violis,

hyacinthis, & narcissis, quos flores pedibus conculcabat. Naues pretiosis mercibus onustas mergi in portū iussit. Aureo utebatur vase ad corporis excrementa Gemmas ab optimis sculptas artificibus in calcamentis ferebat quæ nunquam iterabat. Pretiosas vestes sæpe cōscidit. Minxit etiam in Myrrhinis & onychinis vasis. Omnibus meretricibus sine effectu libidinis multos quandoque dedit aureos nummos.

L. Neratius, homo egregie improbus, autore Gellio, quum pro delectamento haberet, os hominis liberi manus suæ palma verberare; seruum comitem habebat, crumenā plenam assium portantem. Et quæcunque depalmauerat, numerari statim secundū duodecim tabulas xxv. asses eidem iubebat.

Callias fuit quidam, qui confectandis meretricibus vniuersum dilapidauit patrimonium. Hinc per iocum dicebatur à scortis depulmatus.

Phocus, Phocionis filius, quum paternas opes prodigo luxu dissipasset, Atheniēsis vique ad eum factus est odiosus, vt occurrentes omnes diffamatorem sui generis illum nuncuparent.

Alphonsus rex Neapolitanorum quum multa per luxum prodigisset, cōstatōque ingenti ære alieno, iam non haberet, vnde creditoribus satisfaceret, dolore & ira permotus plerisque suis spoliavit bonis.

Alexander Macedo Promachum bibacissimum hominem victorem in vini certamine, aurea corona donauit.

Belforius Siculus, homo priuatus domum inchoauit tanto sumptu, vt fundamētis modicè adhuc ab humo extātibus pecunia sit exhausta, quā tamē multis annis improbo labore sibi cōparauerat.

Iam diximus *Cleopem* Egypti regem sumptu Pyramidis eò redactum inopiæ, vt coactus sit filiam exponere venalem ad meretricium quæstum.

C. Curio tribunus plebis sexcenta æris alieni sestercia debuisse fertur. Autor Val. Max.

Galenus Imp. Valeriani filius gemmatas ferebat caligas, exemplo Caligulæ, qui inde traxit nomen.

Petrus presbyter Cardinalis sedente in pontificatu Sixto, duobus annis trecenta aureorum millia luxu prodigit, & vanitatibus.

Cæsar, Alexandri pontificis filius quotidianis epulis ducentos aureos dicitur. Parasitis vestes duorum millium donauit. Excitum octo millium hominum viuentē patre semper aluit.

Galeatius, filius Ioannis Galeatij priami Insubrium ducis, in filij nuptiis (quibus iaterfuit Petrarcha) ad centum millia nummum erogasse fertur.

M. Arcus Apitius nepotum omnium fuit altissimus gurges, vt iam diximus. Is quū audiisset grandes caricas nasci in Lybia, nauigauit illuc: quod demū quum falsum deprehēdisset, Lybiæ eiusque habitatores diris imprecationibus deuouit. Hic omnium primus iudicauit linguam phœnicopteri esse optimi saporis. De Apitio Marria. lib. 2. ipse quoque ad cœnam gaudebat Apitius ire. Quū cœnaret, erat tristior ille, domi. Hic & congiaria principū, & ingens Capitolij vestigal comestationibus hauit.

Aristoxenus Cyrenæus ad eum gulæ studiosus extitit, vt horrentes lactucas vespere multo irrogaret, quò luxuriosius cresceret, & saporis essent delicatioris.

Seneca nomen est gulosi, de quo Mart. lib. 7. scribit: Nihil est miserius, nec gulosius Seneca.

Vitellius epulas trifariam aut quadrifariam partiebatur. In iētacula, prandia, cœnas & commestationes, solus omnibus sufficiens vomitandi consuetudine. Suetonius testis est, eum fuisse non profundè modò, sed intempestiua, & ad eum sordidæ gulæ, vt carnes holocaustorum non peractis sacrificiis ante aras absumeret. Sidorius: Mihi sceda Vitelli Intrulit ingluuies ventrem.

Iam locuti sumus de luxu *Aesopi*, qui tragœdi fuit filius.

Aristippus Cyrenæus summum bonum locabat in voluptate. Idem principes solebat comitari, vt parasitus, & amicus mēsa. Propterea Diogenes Canem regium eum appellabat.

Clodius Albinus tam profunda fuit ventris ingluuie, vt quingentas ficas centum Campana persica, melones Ostiensis decem uuarum Labicanarum pondo viginti, sicculas c. ostrea xl. vna deuoraret cœna.

Domitium Afrum Eusebius prodiit cibi præter modum accepti superfluitate redundantem in cœna perisse.

Q. Hortensius orator studio gulæ primus omnium Romanorum Patonem apposuit mensis.

Maximinus iunior bibebat vini amphoram, Carnis libras vnde cum comedebat.

Theodorus scribit *Milonem Crotoniatem* carniū minas xx. deglutisse, & panis totidem. Vini choas persicasse tres. Idem in Olympia quadrum solus absumpsit taurum, quem per stadium retento anheliu portauerat suis humeris.

Aspidamas Milesius à Persa Ariobarzane vocatus ad conuiuium solus deuorauit, quicquid conuiuis omnibus fuerat preparatum.

Cambles rex Lydorū eò voracitatis euectus est, vt nocte quadam

vxorem absorpserit.

Vedius Pollio seruos coniciebat in piscinas, vt pisces ipsi humano cruore pasti deliciares essent.

Abronis luxus & delicie trito vulgariq; adagio locum fecerunt.

Caligula maximam partem thesauri à *Tyberio* relicti cœnis & comeditionibus cum lenonibus & scortis deuorauit.

Herculem & *Vlyssem* polyphagix & edacitatis nota famolos fuisse scribit *Cælius*.

Theagenes Athleta taurum vorabat solus.

Aylais tibia *Megachis* filia decem carniū minas, & quatuor panum chœnicas absumebat. Hauriebat & choam vini.

Thessalis iniusta est voracitatis nota, vt etiā *Pharsalis*, *Mnesimachus* apud *Cælium*. *Pharsalorū* venit aliquis vt mēsas voret ipsas.

Philoxenum *Erydixis* & *Gnathonem* Siculum inter gulæ proceres & cupedi uoros posuit antiquitas, quod conuiuio adhibiti sese in paropsides emungerent, vt abstinentibus cæteris largius soli fruerentur. Aiunt & *Philoxenum* ipsum optasse sibi collum grus, quò maiorem in bibendo perciperet voluptatem. Hoc tamen nōnulli tribuunt *Melanthio*, vt apud *Cælium* *Clearchus*.

Philoxenus *Dithyrambichus* polypum edit duūm cubitorum.

Inter Polyphagos & edaces etiam numerantur *Pityreus* *Phryx*, *Cleomenes*, *Pisander*, *Charippus*, *Mithridates* rex *Ponti*, & *Erisichthon*, qui sua ipse membra corrodit.

Alcama poëta suis verbis sese pamphagum nominauit.

Ferunt *Mithridatem* illis certa constituisse præmia qui plures cibos ventri destinassent, aut maiore se ingurgitassent vino, vt sui similes haberet. Idem omnes sui temporis mortales haustu vini longè excessit.

Heraclides *Pyctes* infiniti propè cibi, potusq; fuit capax. Nec parem reperit in bibendo. Alios ad ientaculum inuitabat, alios ad prandium, quosdam ad cœnam, quibus omnibus sine interstitio sufficiebat solus.

Pub. Gallonius homo fuit postremæ gulæ in cupediis assiduè versatus, vnde à *Lælio* gurges dictus est. Hunc præconem fuisse scribit *Horatius*. Cuius mensam ac pensare magno infame notat *Lucilius* his verbis: *Lælius* præclare, & rectè *Sophos*, illeq; verè. *Opuli* *Gurges* *Gallonius*, es homo miser inquit. Cœnasti in vita nunquam bene, quum omnia in isto Consumis squilla, atque acipensere cum decumano. *Tertulianus* *Curij* *alcama*, *Apicij* *gulam*, *Gallonij* sumptum & *Anthoni* ebrietatem incessit.

Heterognathus ob voracitatem vtraque mandibula alternatim commandebat.

Phage

Phago fuit quispiam adeò gulosus, vt adhibitus mensæ *Aureliani*, aprum integrum, centum panes, veruecem, & porcellum vno die comederit, biberitque *Orcam* vini. Auctor *Flavius Vopiscus*.

Erant *Galba* imp. cibi plurimi, quem hyberno tempore capiebat ante lucem. Inter cœnam verò vsque eò abundanti, vt congestas per manus reliquias circuferri iuberet, spargiq; ad pedes statibus. *Gnostippus* hac voracitatis infamia adeò laborauit, vt Athenienses liberis suis interdixerint, ne cum eo vescerentur.

Ferunt *Neronem* quandoque à meridie ad mediam noctem vsq; epulas prorahere consueisse ad inexplebilem ventris ingluuiem. Cœnabat inter scortorum, ambabalarumque ministeria.

Andebuntus, rex Anglorum, conuiuio quodam tantum cibi deglutinit, & vini, vt eo suffocatus repente animam efflauerit.

Demetrius *Phalereus* ducenta quotannis talenta absumebat in luxu & comotationibus.

Helioabalis nunquam minus centum festeriis epulatus est.

Gathis regina *Syriæ* edicto cauit, ne quis piscem comederet quin ipsa adesset.

Aristoteles Philosophus ab initio opsophagus & decoctor fuit. *Hercules* cum *Leprea* rege de gula contendit, victique tauro toto paulatim deuorato.

Syri populi & *Asiatici* continuo erant in conuiuio, balneis, & vnguentis.

Prusias rex *Bithyniæ* popinas semper adamabat.

NONO DE VINOLENTIS DICENDVM.

Elpenor vino largius hausto impos animi factus, scalarum lapsum exanimatus est. *Ouid.* lib. 14. *Eurilochumq;* simul, nimirumque *Elphenora* vini.

Erycion fuit quispiam centaurus, ebrietatis infamia notatus. *Ouid.* lib. 2. de *Arte*: Occidit *Eurycion* stre data vina bibendo.

Anacreon Teius poëta arguitur vt deditus vino, cui quum liberalius indulgeret, vna acino suffocatus dicitur. *Ouid.* lib. 3. de arte: Sit quoque vinosi Teia mufa senis.

Hilæus centaurus deditus fuit ebrietati. *Hora.* lib. 2. *Car.* Nec factuos *Lapithas* & nimium mero *Hilæum*.

Cato minor (qui proauum habuit *Catonem* maiorem) quamuis omni virtute esset cumulatifsimus, interdum tamen cum amicis dabat operam cōpotationibus tota nocte ad auroram. *Hor.* lib. 3. *Car.* Narratur & *prisci* *Catonis* sæpe mero caluisse virtus. Hoc ebrietatis vitium præcipuè illi obiecit *Cæsar* duobus libris, quos vocauit *Anticatones*.

Homertum vinolentum fuisse arguit *Hor.* lib. 1. *Epist.* dicens. *Lau-*

T 5

didus arguitur vini, vinosus Homerus.

Ennius poeta nunquam accingebat se scribendis carminibus, nisi multo madidus vino. Idem *Horatius*: *Ennius* ipse pater nunquam nisi potus ad arma profuit dicenda.

Diotimus Atheniensis infundibulo ori admoto incessanter vinum hauriebat.

Xenarchus Rhodius ex bibacitate *Metretes* cognominatus est.

Fescenniam Martialis lib. 1. arguit ut vinolentam dicens: Ne grauis hesterno fragres *Fescennia* vino *Pastillos* *Gosmi* luxuriosa voras.

Myriale vinolenta mulier vino commiscebat folia lauri, ne vinum oleret. *Mart.* lib. 3. Fœtere multo *Myriale* solet vino: Sed fallat ut nos, folia deuorat lauri.

Idem lib. 6. arguit *Panaretum* potorem, quod solus amplissimum vini lagœnam exsiccaffet.

Philostratus quum esset in balneis *Sinuëssanis*, tantum vini potuit, ut ebrius factus, scalarum lapsu penè extinctus sit. *Mart.* lib. 11. A *Sinuëssanis* conuiuia *Philostratus* vndis Conductū repetens nocte iubente larè, Penè imitatus obit *ſæuis* *Elpenora* fatis, Præcepserunt longos dum ruit vsque gradus.

Polypheus cyclops hausto largius vino dum in somnum concidisset, ab *Vlyſſe* excaecatus est.

Lanſellam *Iuuenalis* ut tumultentiam inceſſit.

Vidēs *Androcides Alexandrum* procliuē in pocula, intemperantiam eius his verbis cohibebat, Vinum potaturus rex memēto te bibere terrę sanguinem. Nam sicut venenum est homini cicuta, sic & vinum. Quibus præcepserunt si ille obtēperasset, amicos in temulentia non interemisset, ut fecit. Idem *Alexander* ex hac vinolentia biduum sæpe obdormiuit integrum. Hinc proverbium natum, *Alexandrum* bibendo regem Præcellis. Inter pocula amicis indignatione rapida ferro transuerberabat.

Archeſilaus philosophus immodico vini haustu excessit.

Cleomenes, rex *Spartanorum*, quum *Scytharum* vinolentiam imitari cuperet, in insaniam redactus est. Solēt autem *Scythæ* & *Thracæ* liberius compositare vsque ad certamen temulentia. Vnde *Horatius*: Natis in vsum latitæ scyphis Pugnare *Thracum* est.

Nonellius *Tricongius* *Mediolanensis* meruit cognomen à tribus vini congiis, quos vno impetu hauriebat spectante miraculi causa *Tiberio* principe. Auctor *Plinius* lib. 14.

L. Piso maiorem noctis partem conuiuus & temulentia impēdebat. Biduo per potationem continuauit apud *Tiberiū* principē. Famam apud Græcos ex ebrietate meruit *Alcibiades*. Auctor *Pl.*

Cicero

Cicero junior. *M. Tullij* filius binos congios simul hauriebat.

Bibit *Bonofus*, auctore *Flauio* *Vopisco*, quantum hominum nemo. De hoc *Aurelianus* dicebat: non ut viuat natus est, sed ut bibat. Si quando legati barbarorum ad eum venissent, ipsis propinabat, ut eos inebriaret, & ab his per vinum omnia cognosceret, & extorqueret veritatem. Quatumlibet bibisset, semper securus videbatur & sobrius. Præterea tantum mingebat, quantum biberat, sic ut eius vesica nunquam grauaretur. Postea quum à *Probo* superatus laqueo vitam clausisset, emanauit iocus, amphoram pendere non hominem. *Cambyſes* quum per temulentiam quandoque ratione ex cideret, monitus à *Prexaspe* domestico, ut tantam caueret infamiam, eius filium percitus furore, iaculo confodit.

Larydes philosophus ex nimia compositatione concidit in paralyſim, qua mortuus est.

Arminius & *Cyanippus* *Syracusani* potu nimio in ebrietate lapsi, filias stupro contaminauerunt. Auctor *Plutarchus*.

M. V. arro apud *Plinium* testis est *Mezentium* regem *Hetruriam* auxilium *Rutulis* contra *Latinos* tulisse, mercedē vini.

M. Antonius librum edidit de sua ebrietate, quo patrocinari sibi voluit, ut ea probaret mala, quæ per temulentiam orbi intulisset.

Plinius ait, tanto magis fitire *Partbos*, quanto plus biberint.

Promachus fuit homo bibacissimus, quem *Alexander* talenti corona donauit, quod in vini certamine euasisset victor, testis *Plutarchus*.

Xenocrates vini choam haustit, quum *Dionysius* præmium obtulisset ei qui hoc faceret.

Dionysius junior vsq; ad oculorum vitium macipatus est ebrietati.

Aristoteles tradit ebrietatem in *Syracusarum* luxu diebus quadoque nonaginta non fuisse interpellatam.

Comantibicen fuit vinosus, qui in conuiuus coronatus potabat assidue.

Tiberius *Nero* propter nimiam vini auiditatem in castris pro *Tiberio* *Biberius*, pro *Claudio* *Caldius*, pro *Nerone* *Mero* vocabatur. Idem cum *Pomponio* *Flacco* & *L. Pisone* noctem continuūque biduum epulando potandoque consumpsit. *A. Sellio* *Sabino* festercia ducenta donauit pro dialogo, in quo *Boleti*, & *Ficedulæ*, & *Ostreæ*, & *Turdi* certamen induxerat.

Claudius *Cæsar* conuiuia celebrauit palam, tanta populi frequentia, ut plerunque sexcenti simul discumberent. Cibi & vini fuit appetentissimus. Sedens in tribunali quum olfecisset nidore prædij, quod in proxima *Martis* aede parabatur à *Salis*, deserto foro comauit ad *Salios* ipsos & vna discubuit. Nec vnquam à triclinio præcepit nisi distentus & madens.

Nisæus

Nisus Syracusarum tyrānis ubi ab aruspiciibus didicisset, breuitate periturum, quicquid superfluit vitæ, comestationibus impendit & ebrietati.

Apud *Didonem* Vergilianam Bitias sic hausit merum, ut eo se totum proluerit.

Antiochus Magnus dies totos dormire solebat ob vinolentiam. Pugnaturus in Rhodios captus amore puellæ Chalcidensis, nuptias etiā ipso belli tēpore celebravit, & totam hyemem cum ea vino indullit & Veneri.

Darium vinolentum fuisse arguit inscriptio sepulchri eiusdem, quæ talis erat: Potui & multum vini potare, & hoc probè ferre.

Aleas, Aristophanes, & Cratinus quum ebrij forent, erant tamē ad scribendum carmen idonei.

Timocreon Rhodio propter cibi & vini auiditatem epitaphiū sequens inditum est: Multa bibens, tum multa vorans, malè denique dicens Multis, hic iaceo Timocreon Rhodius.

Lacedæmonij eundem calicem in conuiujs circum agebant, ut sitim & vini auiditatem irritarent.

Bixantios Menander poëta notauit ut ebrios.

Bela 11. Almi filius, Pannoniæ rex, corruptissimæ fuit temulentie.

Nicolaus quintus Pōt. Maximo nimio bibēdi studio tenebatur. Exigebat enim diuersa vinorū genera, & quæ magis ad palatum faecerent, eligebat.

Holofernes ebrius ab Iudith interfectus est.

Bæotij ab Atheniensibus vocabantur fatui, pingues, & rudes, propter inexplabilem edendi auiditatem.

A B S T E M I I.

A *Pollonius* Tyaneus à vino & carnibus abstinebat. *Fulgentius*, episcopus Ruspensis, nulla vnquam necessitate adduci potuit aut cogi, ut esicaret carnes, aut vinum biberet.

Iacobus minor vinum aut ficeram non bibit, Carnes nunquam manducauit, oleo nunquam vnctus est, nunquam vsus balneo, nunquam nauacula rasus.

Anchimalus & Moschus, sophista Eliensis, tota vita hydropotæ fuerunt, solisque ficis desiderio ventris satis fecerunt.

Emericus filius S. Stephani regis Pannoniæ, vinum tota vita non degustauit.

Locrenses Zepharij vino vti capitale ducebant.

S O B R I I, E T T E M P E R A N T E S.

P *Orux* rex Indorum aqua & pane viuere contentus. *Mafinissa* rex Numidarum iam nonagenarius, semel tantum interdum vesceretur, sine pulmento.

Milhi-

Mithridates rex Ponti iam senex cibum capturus non accubebat, verum stans vesceretur.

Viriatus, princeps Lusitaniæ, ubi bellum aliquod mente conceperat, non prius accubebat mensa, aut in lecto quiescebat, quam propositum absolulisset.

Fuit *Augustus* breuissimi cibi. Ad medias interdum epulas satiatas iam conuictoribus accedebat, primisque surgebat mensa.

Lacedæmonij nullam disciplinam abstinentiæ habuerunt potorem. Pinguis & obesi ventris adolescentes inedia macerabant.

Egyptia iuuentus Amasis edicto non prius cibum capiebat, quam c l x x stadia percurrisset.

Platonis frugales erant cœnæ. Propterea dicebat *Timotheus* bene cum his fore, quos *Plato* exceperat conuiuio. Delicatiores epulas & opipara spreuit conuiuia. Viuebat contentus oliuis academicis, pane item & aqua.

Hieronymus annos ferè l x. durauit incredibili abstinentiæ.

Hilarion modicis sicibus aridis & exiguo pane decrepitam sequitur senectutem.

Nicolaus quidam inter Helueticos, sine vilo penitus cibo multis annis durauit inter vastas solitudines, incredibili sanctitatis fama.

Columba virgo Perulina solis fructibus reprimebat famem.

Demetrius Chidonius vir Græcus, abstinentiæ singulari multos dies perseuerabat ieiunus.

Socrates minimo viuere sumptu. Vesceretur pane & lacte.

Anacharsis apud Ciceronem, Mihi (inquit) pulpanetum famelicum solum, vestis Scytharum regimen.

Epicetum sunt qui putent delicis, & voluptati semper indulgisse, fuit tamen temperans.

Venerius monachus herbis diu vicitauit.

Zeno crudis duntaxat vesceretur, & pallium preteruenerebat. Aquam bibebat loco vini, ut discipulos suo exemplo ad temperantiam inuitaret. Hinc exiit proverbium, Zenone temperantior.

Temelachus Acarnensis vicitabat fabis.

Socrates tanta fuit temperantia, ut omnia ferè vitæ suæ temporum valitudine inoffensa vixerit.

Rogatianus senator semel tantum interdum dabat operam cibo.

Erat *Epaminondas* Thebanus obesis & corpulentis adeo infestus, ut quendam aqualiculo portentoso summouerit ab exercitu, quod ad tegendum eius ventrem vix clypei tres sufficerent. Ipse verò victu fuit adeo parco & tenui, ut à vicino ad cœnam inuitatus, quum dapilem & affluentem delicis mensam reperisset iratus recesserit, dicens: Ego te opinabar rei diuinæ operam dare

non

non de contumētia cogitare.

Lycurgus dicebat non esse vitendum maiore cibo, quam qui ad repellendam famem sufficeret, amota crapula.

Aegyptiorum sacerdotes præparari erant in victu vsque ad stuporem. Carnibus & vino abstinebant. Pane etiam raro vescabantur, ne onerarent stomachum. Oleum tantum in oleribus nouerant. Ouum quoque & lac victitabant pro carnibus. Triduumque inediam sustinebant.

Perlarū Magi nihil in cibū præter farinam & olera recipiebant.

Indorum Gymnosophistæ alebantur pomis aut farina.

Diogenes nunquam pendebat de crastino, sed in præsentem modo horam sibi corrogabat cibum.

Constantium Imperatorem Marcellinus scribit nunquam gustasse pomum, nunquam nares in publico extersisse, nunquam spuisse. Idem superatus à Persis frusto panis à quadam vetula porrecto inediam repulit.

Iulium Cæsarem vini parcissimum fuisse, nec inimici negauerunt. Vnde dicebat M. Cato, Vnum ex omnibus Cæsarem ad euertendam Rempublicam accessisse. Fuit & circa victum adeo indifferens, ut quondam ab hospite conditum oleum pro viridi appositum, aspernantibus cæteris, solus largus accepit, ne hospitem aut negligentiam, aut rusticitatis videretur arguere.

Pericles Athenientis à cœnarum & cœniatorum apparatus abhorrebat adeo, ut nec apud amicos cœnaret.

ALII HOMINES TEMPERATISSIMI, vitæque austeræ ac solitariae.

H*elias* prope torrētem Carith vixit in solitudine, pastus coruorum ministerio.

Primus heremita *Paulus* annos xvi. natus secessit in latebras nemorum, in quibus durauit annos xcvi. spelunca breui contentus. Esitabat fructus palmarum, bibebat aquam, palmacea tunica nudum cõtegebat corpus. Nullum in solitudine hominem videre voluit, præter Antonium. Vfus est ministerio corui, dimidiatum panem quotidie afferentis.

Antonius qui Paulum hunc tumulauit, vixit etiam in solitudine annos xx. pane & aqua famem refocillans.

Hilarion in desertis Syriæ locis breuissimum habitauit tugurium, iunco & caricibus contextum. Denos demum annos arctissima cellula & sepulchro similima vsus est.

Onophrius adeo solitariae vitæ fuit studiosus, ut annos lx. hominem nõ viderit. Vnde & ex illa solitudine agrestis adeo factus est, ut in superiore corporis parte barba totus & capillis integere-

tur,

tur, verèda foliis & arborum cortice adoptus. Vixit annos xxx. herbis & baccis syluestribus contentus. Eidem cœlitus quotidie dimidiatus panis afferebatur ut Paulo. Hunc quum reperisset Pannutius extirpauit, Saryum esse suspicatus.

Conuentus hominum & populi frequentiam *Hieronymus* habebat carceris loco, solitudinem verò pro paradiso. Vnde sacco vilis amictus Syriæ latebras, feris & scorpionibus infestas, numerosis prætulit ciuitatibus, humi cubans, herbisque victitans, & aqua.

Maria Magdalena xx. annos heremum incoluit, cœlesti cibo refocillata. Nec interim hominem vidit, aut ab vilo visa est.

Maria Aegyptiaca heremi cultrix durauit etiã in solitudine incredibili vitæ abstinentia, vbi cubitali altitudine inter orandum sublimis à terra in vacuo pendere visa est.

Anonius tanta fuit abstinentia, ut nunquam nisi panem assumderet, nunquam iratus, nunquam mentitus fuerit.

Hospitius apud Nicensem urbem antro se intrusit, perpetuo cilicio carnem macerans, corpore ferreis catenis ligato. Vescabatur pane. Tempore quadragesimæ solas herbarum radices esitabat.

Patroclus Anachoreta vsque adeo quandoque ieiuniis corpus atterebat, ut diuturna inedia incideret in morbum. Abstinebat vino, bibebat aquam melle perfusam. Cilicium ferebat acutissimum, & proximum corpori.

Menas inter Samnites natus, solitudines mirè amabat, in qua ne quid per otium perperam faceret, apes curabat.

Amos Aegyptius, pater fuit cl. monachorum, quos ore aperto mensæ iubebar accumbere, ne parce comedētium virtus appareret. Vxorē quam inuitus duxerat nunquam attingit.

Agatho lapidem in ore triennio continuit, ut tacere disceret. Dicebat tria esse necessaria ad Dei cultum, Silentium, orationem, mansuetudinem.

Andreas & Thadæus heremitarum durauerunt in solitudine annis quinquaginta.

Ambrosius Merensis episcopus relicto Lotharingia principatu heremum ingressus est.

Alcippiades martyr omnem cibum auersabatur. Aquam bibebat insperso sale, ne corpori esset perniciofa.

Tora virgo, nunquam vti voluit noua tunica, nunquam nouis calceamentis.

Amata verò limen cœnobij (quo se incluserat) annos xl. nunquam egressa est. Pane viuēbat & oleribus.

Arnebius præsul Pamphiliensis vitam solitariam in Episcopatu non deseruit.

Anodetus Hispanus, vnica opertus tunica nudis ambulabat pedibus. Semel tantum interdū vescēbatur, contētus aqua & pane. Cauernam montis incolebat.

Basolus abbas in finibus Rhemorum heremiticam egit vitam, habuitque speluncam montis annos x l.

Beniamin vixit in deserta solitudine annos l x x x.

Timotheus in Ægypto speluncam montis intrauit, in qua durauit annos x x x. nulli cognitus.

Theremon abbas centenarius decessit in solitudine. Hic assiduis orationibus adeo incuruauit sibi humeros, vt in ætate decrepita reperere magis videretur, quàm ambulare.

Casilephus in deserta solitudine omnē mulierū aspectū refugit.

Cosmas Græcus toto suæ solitudinis tempore ieiuniis semper dedit operam.

Simeon apud Antiochiam annis quadraginta delituit in antro cuiusdam concauæ columnæ. Vescēbatur aqua, pane, & radicibus herbarum, idq; semel tantum in hebdomadæ. Corpus vinculis & cathenis adeo constringebat, vt cicatrices ipse subter putrefieret. Quinetiam multis annis durauit in quodam puteo aqua vacuo, in quem se dimiserat volens. Femora eius putruerunt, aut ex pedore speluncarum quas habitauit, aut media nimis pertinaci.

Stephanus Anachoreta solitarius mansit in heremo annis lx.

Sara mulier, imperante Theodosio seniore, durauit ad ripam cuiusdam fluminis annos lx.

Sifimus monachus, discipulus Espidij, sepulchro se includit, in quo pane & aqua vixit contentus ad mortem vsque.

Serapion pater fuit decem millium monachorum, quos omnes tempore messis pretio conducebat, vt sua opera iuuaret laborem pauperum. Viuebat ipse pane & aqua, vnica veste contentus.

Zoximas in regione Palæstinæ lxxiii. annos absoluit in heremo, contentus cibo tenuissimo. Mariam Ægyptiam ad bonam frugem reuocauit, & mortuam tumulauit.

Pian xxx. annis solitariam egit vitam sub Hilarione. Comedens deambulabat, ne quam in cibo voluptatem persentiret. Sororem morbo laborantem clausis adiit oculis.

Helias Anachoreta fuit sub Antonio, mira sanctitate, qui vixit annis cxvi.

Moses Æthiops latro annis lxxv. durauit in solitudine. Cellula sua annis vii. nunquam egressus est.

Pastor presbyter, marem ad se venientem clausa repulit cella.

Dorotheus Ægyptius sex tantū panis vnicias cum paucis oleribus quotidie esitabat. Dicebat se nunquam dormuisse, aut comedisse

ad san-

ad saturitatem. Congestis lapidibus quotānis extruebat habitaculum ad excipiendos peregrinos. Mansit in spelunca annis lx.

Espidius Cappadox durauit in quodam antro annis xxv. vbi bis tantum vescēbatur in hebdomadæ.

Hor abbas præstitit admiratione digna. Nunquam mētus est, nunquam citra necessitatem locutus, nemini vnquam maledixit.

Gadannus apud Iordanem magna consenuit abstinentia, sub dio degens, & nullo opertus tecto.

Epifus interrogatus à Ioanne Anachoreta, quid tota vita egisset memorabile, Annis quadraginta, inquit, nunquam sol vidit me comedentem. Tum Ioannes, Nec me, ait, irascentem.

Augustinus Afer quum in quadā spelunca degeret, offensus multitudine populi eò confluentis, remotiore antro se includit, vbi turgurium inter saxa sibi breuissimū fecit, vixitq; magna sanctitate.

Vhsianus Archiepiscopus Senonensis sponte se exiit, vt solitudini vacaret.

Hugo abbas Carthusiensis annis quinquaginta faciem mulieris non vidit.

Dominicus Hispanus humi iacebat, annis decem abstinuit vino.

Iordanes instituit silentium mensæ.

Adam felix fuit in solitudine: comitatus scœmina, factus est infelicitissimus.

Abraham in solitariis tabernaculis & conuallibus deum meruit collocatorem.

Syluester pontifex latuit in Soractis monte.

Egydius Atheniensis solitudinis studio genus, patriam, & opes reliquit, blandientis ceruæ lacte in heremo nutritus.

Narcissus Hierosolymorum episcopus multos annos in desertis locis egit.

Eucherius ordinis senatorij dignitate conspicuus speluncam dum horridam & turam nigro lacu habitauit in agro Lugdunensi.

Vhsianus apud Niceam Bithyniæ solitarius egit.

Celestinus relicto summo potūcatu ad solitariā vitā se contulit.

Ioannes Baptista adhuc infans, relictis hominū turbis, ad heremū perrexit, vbi pelle cameli opertus, sanctitatem præstitit, qualem nemo post homines natos.

Maiorus episcopatu celsit, vt in solitudine viueret.

Dominianus abbas solitariam egit vitam in agro Lugdunensi.

Diogenes Antonij discipulus vixit, & mortuus est in solitudine.

Emigrinus presbyter annis xlii. mansit in solitudine, contentus pane & oleo. Si quando veneris titillaretur aculeis, demergebat se in puteum, vt aquæ frigiditas libidinis feruorem compesceret.

V

Eibbinus honestissimis parētibus inter Britannos natus, tuginū sibi fecit in sylva, in quo ad finem vitæ duravit constantissimè.

Paulus Simplex Antonij fuit discipulus, cuius mandato tacuit triennium, nemini loquens.

Paulus Abbas pater fuit quingētorum monachorum in Lybia, Nūquā vescabatur, quin prius e c. c. orationes exoluisset domino.

Phyllorhombus presbyter extruxit sibi cellā in solitudine, in qua fortissimè cōfluxit aduersus voluptates & illecebras corporis. Nā annos xviii. carenis ferreis corpus maceratis, eoque tempore abstinuit pane cocto. Annos xxxi. nullo pomorum genere usus est. Meru mortis per sex annos sepulchro se inclusit. Pauti pauperes, & affectos morbo, labore suarum manuum.

Syluia virgo filia Ruffini præfecti Alexandriæ annos lx. absoluit in solitudine, quo tempore nullam corporis partem lauit, præter digitos. Non in lecto iacuit, sed humi tantum.

Dioles heremum quandam Thebaidis habitauit, ibique multos annos cella conclusus delituit.

Capiton latro scelerum pœnitentia ad heremiticam vitam conuersus, antro latuit inclusus annis lxxx.

Vacchoris, rex Ægypti relictis diuitiis, humi iacuit.

Venceslaus, filius Vratislai regis Bohemorum, per mediam brumam, & medias niues discalceatus petebat templum, horāque obibat canonicas.

Nicolans Tollentinas abstinentissimus omnium sui temporis, pane & aqua semel tantum in die vescabatur, procul ab omni otio, & verborum vanitate.

Nathanael Anachoreta studio vitæ solitariæ inclusit se cellæ, qua annis triginta septem nunquam egressus est.

Libeatus confessor singulis diebus dominicis sacram sumebat eucharistiam, qua refocillatus, nihil ferè aut parum cibi capiebat tota hebdomade.

Maxentius abbas Pictauiensis pane ordeaceo tantum & aqua vescabatur.

Madericus Eduensis semel tantum in hebdomade cibum capiebat, & perpetuo cilicio carnem domabat.

Marinus confessor annum integrum in spelunca delituit nec faciem hominis vidit. A qua erat illi potus, a gressibus herbarum cibum.

Richarius cōfessor panem comedeat ordeaceum, quē aspergebat cinere, ne præ se ferret suauitatem. Aquā lachrymis suis tepesciebat eaq; faciebat balnea, quibus ablucebat leprosos, & se postremum.

Timon Atheniensis congressus & societatem hominum refusebat. Auctor Cicero in libello de amicitia.

Artolaganum genus est panis, seu placentæ ex simila in oleo coctæ. Ei infunditur modicum vini cum pipere vel adipe. Hic panis quondam habebatur in deliciis.

Bellaria, cibi dicuntur secundæ mensæ. Apponuntur ad irritandam gulam. Vocantur à Græcis Tragemata, & Pemmata.

Botulus, seu Botellus, genus farciminis ex suilla carne. Mart. lib. ii. Botellos imitatur & boletos. Fiebat Botulus initio hyemis gratus quidem omnibus mensis, sed maximè celebratus in Saturnalibus. Idem Mart. Qui venit Botulus medio tibi tempore brumæ, Saturni septem venerat ante dies.

Carica genus est ficuum, vel ficus sicca Ouidius lib. i. Fast. Quid vult sama sibi rugosâq; carica dixi. Caricas antiqui vocabant esculentam lautum, & variis conditū capediis Carica enim genus erat cibi Lydij, multiingis lautius, & sanguine confectum.

Cocentum edulium erat ex melle & papauere.

Coliphium genus panis. Plautus. Coliphia mihi ne incocta detis.

Conchus edulium est ex faba, vel leguminis genus. Vocatur aliter Cōcha, & Cōchus. Sat. i. Alterius concham æstiu cum parte lacerti Signatam.

Epyrum genus est edulij, seu casei Siculi.

Est etiam *Minutal* genus edulij, quod Persius Minutum vocat. Fiebat Cero marino pisce, liquamine, oleo, vino, porris & coriandro. Iuue. Sat. i. Hesternū solitus medio seruare minutal Septembri. Vocatur autem Minutal, quod minutatim cōcideretur, & particulatim.

Farreum, genus est libi ex farre. Plinius: Nouæ nuptæ farreum præferebant.

Forbea erat quidam cibus, qui calidus absumebatur.

Fritilla cibus erat ex pulte.

Ireus genus erat farciminis.

Laganum cibus est ex farina & aqua distentus in modum membrulæ. Condebatur olim caseo, pipere, croco, cynamomo.

Artocrea fiebat ex pane & carne. Nā artos panis, creos caro dicitur. Persius Saty. 6. Ve nisi cōminues oleum artocreasq; popello.

Libum fiebat ex farre, melle & oleo. Ouidius: Liba Deo hūc succis quia dulcibus ille Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt.

Lucanica genus farciminis, quod porcina carnē fieri consuevit. Martialis lib. 4. De Lucania ventre falisco.

Est & *Venter Faliscus* genus farciminis, inuentum à Faliscis populis. Starius lib. 4. Syl. non lucanica, non graues falisci.

Pimam antiqui, & lardum, & Perasonem sumebant ex porco.

Idem Statius: Non lardum graue, debilis ve perna.

Merenda vocatur cibus postmeridianus. Calphurn. Serap. videbitur hora merenda.

Ozimum edulium erat redolens, quod fiebat ex intestinis. Aliqui ozimum vocant ab eiusdem nominis herba cito in hortis crescente. Perſius Satyr. 4. Cum bene diſcincto cantauerit ozima verna.

Placenta, libum farinaceum, caſeo & melle cõditum, cuius piſtores vocantur Placentarij, Martialis lib. 4. Nec te liba iuuant, nec ſectæ quadra placenta.

Popanum erat lata placenta, quam veteres offerebant diis. Iuue. Satyr. 6. Scilicet & tenui popano corruptus Oſyris.

Pulmentum capitur pro pulite, aut cibo aliquo factõ inſtar pulitis. Plautus in Pſeud. Ego pulmento vtõr magis vnctiuſculo.

Pulpamentum capitur pro cibo lautiore. Terent. in Eunuchõ: Tu te lepus es & pulpamentum quaris.

Sagina vocatur cibus pinguefaciens, & reddens obefum corpus. Hinc Saginare verbum Pontanus in pompa Lepidina: Ecce venit pingui multum ſaturata ſagina.

ſcribilita erat cibus omnino placetæ ſimilis, præter quàm quòd ſine melle coqueretur, & abſumeretur adhuc calida. Martialis lib. 3. Circumlata diu menſis ſcribilita ſecundis, Vrebat nimio ſæua calore manus.

ſumanalia erant liba farinacea facta in modum rotæ.

Tomacula edulia ſiunt iecore porcino ſemicocto, & minutatim cõciſo, permixtis ouis crudis, caſeo, liquamine, pipere, aniſo, & gubere, te gunturq; tomento ſuillo. Iuuenalis Satyr. 10. Extæ & candiduli diuina tomacula porci.

Tuceta vocantur cibi regij ſapore præſtantes. Apul. lib. 2. Meta. Abacum paſcue vinulëtum & quidem naribus iam mihi ariolabar Tucetum perquam ſapidiffimum.

Bucellatum cibus erat militaris, ita dictus, quòd in bucellas & fruſta conſectus eſſet. Ammianus: Frumëtum ad vſus diuturnitatem excoſtum, Bucellatum, vt vulgò appellant, humero impoſuit libentium militum.

Pulpa cibus eſt minutatim conciſus, qui & minutal dicitur. Apuleius: Quæ ſuis dominis parabat iuſcum fartim circũciſium, & pulpam fruſtatim conſectam.

Mattya condimentum eſt carniũ vnctũ, a verbo Græco matto, id eſt, obliño, Hoc genus edulij excogitauerunt Macedones. Mar. lib. 10. Diues, & ex omni poſita eſt inſtructa macello Cœna tibi, ſed te matrya ſola iuuant.

Lagunculi, & *Gaioli* cibi erant deliciarij, in quibus ſigna & effigies Gai &

Gai & Lagonis puerulorum repræſentabatur, vt nunc noſtro tempore videmus placentas formari in roſas & lilia. Statius lib. 1. Sylvarum: Molles Gaioli, Lagunculique.

Caryotides dicuntur palmarum fruſtus, qui delicatis olim menſis adhibebantur. Statius, Et muſtaceus, & latente palma Prægiades Caryotides cadebant. Nam Caryota ſpecies eſt palmarum.

Epidipnidas appellantur dapes, quæ poſt dipnon, id eſt cœnã apponuntur. Idem Martialis: Hic ſeras epidipnidas parabit, Hinc piſtor farreas facit placentas.

Muſtaceus, ſeu Muſtaceum, erat libum, quòd fiebat ex farina ſiliginis multo conſperſa. Iuuen. Cauſa nec eſt, quare cœnã & muſtacea perdas.

Fertum, genus eſt libi, ſacris adhiberi ſolitum. Flauius Vopifcus Farratum vocat. Perſius: Attamen hic extis & opimo vincere ferro Intendit.

Artopteſta, panis erat quem faciebant quirites, priuſquam vſus piſtorum eſſet Romæ.

Varia panis genera ponuntur à Plin. lib. 8. vt Artolagani à deliciis, Speuſici à feſtinatione. Furnacei vel artopteſij à coquedi ratione. Picentini panes fiebãt ex alicæ materia nouem diebus macerata, decimo ad ſpeciem tracta, & ſubacta vnaſſa ſucco.

ſecundarius, ſeu Secundus panis, dicitur plebeius. Horat. Paſtus ſi liquis, & pane ſecũdo. Suetonius de Auguſto: Cibi miſimi erat atque vulgaris: Secundarium panem & piſciculos minutos, & caſeũ bubuli manu preſſum, & ficõs virides biſeras maxime appetebat.

Panes hi probantur Iulio Polluci, Cribanitæ, Obeliæ, Collices, Collabi, Naſti, Anlyli, Collyre, Zimeres, Siganita, Charifiſ, Canchridæ, Maza, Melituti, Hyglea, Anthema, Thridacine, Phyſtar, Oemira, Ephieras, Dandalis, Loledia, Comon, Iupe.

Placentarum ſpecies ſunt Ames, Ametidais, Pyramus, Sextamius, Erychytus, Erichrya, Strecta, Coryliſcus, Phthædia, Crepiſ.

Tragemata quæ Latini vocant bellaria, conſtabant ex Crocco, Fabæ, Chondro, Caſeo, Melle, Siſamide.

Obſonium dicitur omnis cibus, qui per ignem præparatur.

Maza vocatur rigidus panis, qualis eſt quo vtuntur nauæ. Plebecula Biſcoctum vocat. Fuit tamẽ ſpecies præſtantis edulij. Hic adagiũ Græcis vſurparum, Supra mazam. In eos qui diſfluenter deliciis. Fiebat ex farina, oleo, aqua, & lacte.

Pytiria panes ſunt vil ores, vt furſurei. Triticeï appellantur Pyrim, Sitanij qui ſiunt ex quadrimeſtri tritico. Calliſtei apud Ægyptios vocantur panes in acutum formati.

Orinda panis eſt factus ex orindio ſemine Æthiopico.

Orthoftrates erat sacer panis.

Nasti panes *Sacti*, fiebant ex melle, uis passis, & aromate, quorum artifices vocabantur *Nastocopi*.

Obelia offerebantur *Dionysio*.

Pelami cōmunes erāt diis omnibus. Fiebant ex tenuissima farina. Erant & boues panes nuncupati, quōdi cornua haberēt p̄fixa. Offerebantur *Apollini Dianæ, Hecatæ, & Lunæ*.

Mystile vocabatur panis forbitionis gratia excauatus.

Collyra minuti erant panes.

Phacinus panis dicebatur à lente.

Collabi à similitudine quadam *Collaborum* in cithara. Sunt autem clauiculi quibus circumnectuntur fides.

Colix panis quem subcineritium nonnulli interpretantur.

Bucellam panis *Pfomon, Enthefin, & Blomon* vocant.

Elaphus placenta fiebat ex Sesamo & flore farina.

Choria erant cibaria ex lacte & melle.

Alia placentarum genera numerantur à *Cælio*: ut *Tarentinum, Crassianum, Siculum, Clustrum, Plicium, Gurratum, Montianum* ex uino & caseo. Erant & *Tyroscimon, Coptoplacus, Pæcarpia, Polton, Pyanion*.

Conos fiebat ex uis passis & amygdalis.

Echinus & *Eucharites* habebantur inter placentas.

Thiagones in *Ætholia* dicuntur panes Deo dicati.

Arcam panariam *Aristophanes Sypiam* vocat. Instrumētum subigendæ farinae idoneum *Mastram*.

Artoptium est officina coquendi panes.

Tripodes, & Magades vocantur mensarum fulcra.

In castris mentas habebant quadratas, quas *Cibilas* vocabāt, domi verò rotundas.

Monopodia dicuntur mensæ, quæ vnico pede fulciuntur.

Abacus mensa vascularia & vinaria.

Antiquitus tres tantum adhibebantur cōuiuæ ex numero *Gratiarum*. Deinde nouem ex numero *Musarum*.

Cyrus conuiuias sinistro lateri admouebat, ut cordi propinquo- res & chariores.

Antiquitus *Prædere* & *Cenare* in propatulo uerecūdiæ nō erat.

Cōuiuij locus vocatur *Symposium, Andron, Syssitid, Tricliniū*.

Cōuiuas Græci *Symptotas, Homositos, Syssitos, Sinustastas, Thi- fotos, Thistitas, Illapinastas, & Eranistas*, vocāt. Sunt prouerbiales quædam locutiones quibus delicatū cibum possumus exprimere, cuiusmodi sunt istæ, *Deorum cibus, Deorum ambrosia, Cælestis manna, Iouis cerebrū, Qualia purpuræi cum edunt obsonia reges.* Pontii-

Pontificalis cœna, opipara, dapifilis, adicialis, dubia, saliaris.

CIBI ELECTILES, ET DELICATI.

Genera eduliorum aliis præstantia hæc ponuntur à *Gellio*, ex testimonio *Varronis*. *Paues* è *Samo*, *Phrygia Attægena*. *Grues Melicæ*. *Hædus* ex *Ambracia*, *Pelamis Chalcedonia*, *Helops Rhodius*, *Scari Cilices*. *Palma Ægyptia*, *Glans Iberica*.

Horatius electiles cibos enumerat his uerbis: Non me *Lucrina* iauerint conchylia *Magis* uel *rhombus* aut *Scari*, Si quos *Eois* in- tonata fluctibus *Hyems* ad hoc uertat mare. Non *Afra* auis descē- dat in uentrem meum, non *Attagen* *Ionicus* iucundior.

Stattius lib. i. Syl. inter mensarum delicias ponit *Adoria Bellaria* *nuces Põticas*, *palmas Idumæas*, *Pruna Damascena*, *Ebosia Zacharū*, *Haiolos & Laguculos*, *Pyra Amerina*, *Mustaceū & Caryotides*.

His annumerandæ sunt lauiticiæ, quas habuit *Vitellius* in sua pa- tina. *Tranquillus* ait, fuisse *Scarorum* *iecinora*, *Phasianorū & Pa- nonum cerebella*, *linguas Phœnicopterum*, *Murenarum lactes* à *Carpathio* usque fretō per *Nauarchos* petitarum.

In ueterum quoque luxu fuerunt *Rhombus*, *Placeta Samia*, *Mu- rena Tartessia*, *Tynnus Tyrius*, *Cestrus*, ex *Sciatho*, *Conchæ Pello- rinæ*, *Menidus* ex *Lipara*, *Rapæ* apud *Mantineam*, *Crenes Methymæi*, *Galeus Rhodius*, *Peteæ Eleusiniæ*, *Cythynius & Siculus cascus*, *Sal Tragæus*, à *Tragata Epyri loco*, *Faba Ægyptia*.

Scriptorum monumentis probantur *Rauenne Asparagi*, *Ægyptium acetū*, *Attilius Padi*, *Anguillæ Benaci Gangis*, & *Timau*, *Aurææ Ætiacæ*, *Anthiæ maris Rubri*, *Alosæ Tyberis*, *Bulbi Me- garici*, *Casci Lunenses & Vestini*, *Lucrinæ Conchæ*, *Cumarum cę- pę*, *Benaci*, *Carpiones*, *Petragoricorum Castaneę*, *Gallinę Numy- dicæ*, *Veneriarum Gobijs*, *Circellarum lactuce*, *Iac Sassinæ*, *Arca- diæ Musculi*, *Melones Ostienses*, *Auellanæ nuces & Tarentinæ*, *Na- pi Amiterni*, *Oleum Venafranum*, *Velitrarum Oua*, *Poma Phega- cum & phaliscorum*, *porri Aricię & Tarenti*, *placenta Picentinæ*, *Capuæ* *repones Rhombus Adriaticus*. *Germaniæ Raphani*, *Ra- pa Nursina*, *Salmo Aquitanicus*.

CIBI QUIBUSDAM HOMINIBVS

Grati, cum diuerso populorum victu.

C*Laudius* imp. gaudebat *Scaro pisce*. *Julia*, quotidie inula her- ba uescabatur.

Plato gaudebat sicubus, unde & *philosycō* eum dixerūt nonnulli. *Philippus*, & *Alexander* dicti sunt *philomeli*, à pomis, quæ auidē esitabant.

Nero, gaudebat porris, quibus uocis gratia omnibus ætatis die- bus permixto uescabatur oleo, Nihilq; aliud præter panē citabat.

Autor Plinius lib. 19.

Gaudebat lupinis *Protogenes*.

Ante usum frugum *Arcades* vescébatur glandibus: Argæi pyris, ficibus Athenienses, pyris sylvestribus Tirinthij, Palmulis Carmani, milio Mæotici & Sauromatæ, Persæ cardamo.

Nomades Æthopiæ vescuntur elephâtis, vt Symbari: Cynocephali populi lacte: Agriophagi pantheris & leonibus: Antropophagi humana carne: Mædi locustis, vt etiâ Parthi. Solitè piscibus, Ophiophagi serpentibus. Arpæi baccis.

Ætate Heronymi carnes humanas esitabant Scoti.

Amazones lacertis olim vescébatur, vnde & Sauropatidas Græci eas appellarunt, nam & Sauras lacertas vocant.

SUBSELLIORVM GENERA.

Subfelliorum vocabula sunt Tripodes, Stratum, Hemicyclum, Trocus, Exhedra, Lectica, Cathedra, Hyppodiô, Torus, Segestria, Scabellum, vel vt alij malunt Scamellum, Silicastrû, Sella, Bifsellium, Scimpodium, Gellius Græciense vocat, quod freques fuerit in Græcia: Offendimus, inquit, Frontonê Cornelium in scimpodio Græciensî cubantem, quum pedes grauitè ægrotaret. Erât & Stibadia, tori humi iacentes, ex lignis, ramisque structi. Accubita & Accubitæ sedilia sunt a cubentium, vt etiâ Sponda. Vergi. -Aulæis iam se regina superbis Aurea composuit sponda.

HOSPITALES.

A*Riedna* suscepit hospitio Theseum profectum in Cretam, & Minotauro destinatum.

Phyllis, Lycurgi regis Thracum filia, Demophoontem ab expeditione Troiana redeuntem, & ventis pulsû in Thraciam. Propertius: Paruo dilexit spatio Minoida Theseus, Phyllida Demophoon hospes vterque malus.

Hypsiphile, Thoantis filia, & *Medea* filia Ætæ regis Colchorum Iasonem susceperunt hospitio. Prop. Nec sic Ælonidem rapientibus anxia ventis, Hypsiphile vacuo constitit in thalamo. Hypsiphile nullos post illos sensit amores, Vt semel Hæmonio tabuit hospitio.

Alcinous, rex Phæacum Vlyssèem Troia redeuntem suscepit hospitio.

Molorchus pastor, Herculê. Mart. l. 4. Tâ comi patet hospitalitate, Credas Alcinoui pios penates, Aut ficti modo diuitis Molorchi.

Pholus Centauris fuit Hercules Hospes. Lucanus lib. 6. Hospes & Alcida magni Phole.

Fuit & *Midas* hospes Bacchi, teste Ouidio.

Calypso naufragum Vlyssèem suscepit in Ogygia insula. Propert. lib. 1

lib. 1. At non sit Ithaci digressu nota Calypso Desertis olim fleuerat æquoribus.

Eodem modo *Ianus* excepit Saturnum: *Euander* Æneam: *Cannus*, Romanos à clade Cannensî redeuntes: Raab apud Hebræos Dei populum.

Contra verò inhospitales fuerunt Thracæ, Polymestor, Diomedes, Busynis Scythæ.

NUNTII, ET LEGATI.

Iris, fertur esse nuntia Iunonis. Vergilius: Iris de cælo misit Saturnia Iuno.

Mercurius, Iouis & omnium deorum. Ouid. lib. 2. Metam. Hinc se sustulerat paribus caducifer alis.

Cyneus, legatus fuit Pyrrhi. *Ilioneus*, Ænæ. *Idmon*, Turni. Vergil. libro 12. Nuntius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno Haud placitura refer.

Pontius Caij principis. Plin. Pontius legatus Caij principis eas tollere conatus est libidine accensus.

Longinus legatus fuit Traiani. Autor Dion Cassius.

Agis legatus fuit Arsacis regis Parthorum. Autor Plutarchus in Crasso.

Proculeius Augusti Cæsaris, vt etiâ *Tyreus*, quem Antonius post mutuum cum Cleopatra sermonè verberari iussit doli suspiciõe.

Clathis: Darij: *Hippocrates*, Chalcidonis: *Thyfiles*, & *Isidorus*, Mithri datis: *Syllus*, Ageilæi: *Turullius* Antonij fuerunt legati & præfecti copiarum.

LEGISLATORES.

Minos dedit leges Cretensibus.

Charondes Tyrius apud Athenienses legem tulit, ne quis armatus veniret in concionem.

Corn. Cinnæ Tribunuspl. legem tulit de reuocandis exulibus. Vnde à Cn. Octauiio collega pulsus, bellum vrbi intulit.

Clisthenes Atheniensis primus tulit legem de exilio, primusque exulauit.

Cotta orator legem tulit vt liceret Tribunispl. alios accipere magistratus.

Tiberius Gracchus legem tulit, ne quis plus mille agri haberet iugera.

Licinus Stolo, gener Fabij Ambusti, legem tulit, ne quis plus quàm quingenta agri iugera possideret. Quâ quum postea infregisset cõparatis mille iugeribus accusatus est à M. Popilio Lenate.

Fuit & *Masurius* legislator. Perlius: Masuri rubrica notauit.

Metellus Macedonicus in censura legem tulit, vt omnes vxorem

ducere cogentur.

Cn. Oppius Tribunus pl. legem tulit de comprimendo matronarum cultu.

L. C. alburnus Tribunus pl. primus legem tulit de repetundis pecuniarum, Censorino, & Manlio consulibus.

Philolaeus Corinthius leges dedit Thebanis.

Rofcius Ortho Tribunus pl. legem tulit ut equitibus Romanis in theatro XIII gradus primi afferuarentur, neque esset quisquam, qui auderet praeripere. Vnde lex ipsa vocatur Roscia, ab Horatio.

Q. Volumnus, Tribunus pl. legem tulit ne quis mulierem heredem institueret.

Androdamus Rheginus leges condidit Chalcidensibus.

Acilius Glabrio, de repetundis pecuniarum legem tulit, quae Acilia vocata est.

Plotius Tribunus pl. legem tulit, ut qui cum Lepido fuerant, redire in patriam possent impunè.

Lycorgus leges dedit Lacedaemoniis, quibus fecit, ut agri aequè diuiderentur, causa vitandae inuidiae. Sustulit conuiuiorum apparatus & mensarum lautitias, è quibus otium & torporè nasci cognoscebat. Vnde opulentis adeò infensus factus est, ut Alcæder adolefcens alterum oculorum eidè effoderit. Iubebat pueros quò attrigissent XII. annù, discalceatos ambulare, & in aridine palustris cubitare.

Plato suis legibus docuit, quales deberent esse in Rep. ciues. Instituit & Remp. imaginariam, inuentu difficillimam, ut est perfectus orator Fabij. Vini usum vsque ad annum XV III. non probabat. Iubebat ut iuuenes coram senibus vino vterentur, ut carperetur si indulgentius potassent. Volebat pueros operam dare musicæ, ut feria negotia honesto recrearent otio. Laudabat Veritatem ut omnium bonorum ducem.

Indus leges dederunt Gymnosophistæ, ut Ægyptiis Prophetae, Chaldaeï Babylonii, Magi Persis, Druidæ Gallis, Moses Hebraeis, Phido Corinthiis, Zamolxis Scythis, Hippodamus Miletsis, Phaleas Carthaginensibus.

Draco suis legibus (quas Atheniensibus dedit) vniciuique vel minimo furto extremum supplicium irrogauit. Vnde dicebat Demades, eum sanguine, non atramento leges conscripsisse.

Bocchorus Dynastes Ægyptiis iura constituit.

Solon, Atheniensibus leges dedit, abrogatis illis quas Draco tulerat. Legem tulit Sisachtheâ, qua prohibebat ne creditores ius haberent in corpora debitorum, sed bona duntaxat.

Ceres, dea frugum, legem dedit Siculis: vnde & Legifera vocatur à poetis.

Apud

Apud Romanos *Papirius* regias leges in vnum volumen conuoluit. Cl. Regillanus decemuir autor fuit conscribendarum duodecim tabularum. M. Mutius. L. Brutus. & P. Manilius ius ciuile fundauerunt. Q. Mutius pōnifex maximus ius ciuile in XV III. libris redegit. Seruius Sulp. c. LXX. libris de iure ciuili reliquit.

Leges sumptuariae institutæ sunt, ad cohibendum rerum omnium luxum, & prodigas impensas. Primam tulit. C. *Orbius* Tribunus pl. qua numerum conuiuiarum praescribebat, iubebatque ut ianuis patentibus cœnaretur.

Licina (quam L. Crassus diues tulit) erat, ut Calendis, Nonis, & Nundinis, cuique liceret triginta tantum asses in cibis consumere reliquis autem diebus ne amplius proponeretur, quam carnis arida pondo tria, & falfamentorum libra.

Sylla, pretium rebus venalibus imminuit.

C. *Fannio*, & M. Valerio Messala consulibus iuramento adacti sunt, verbisque conceptis obligati, nō amplos in singulas cœnas sumptus facere, quam centenos vicensque aris, praeter olus, far, & vinum: neque vino alienigena, sed patrio vti. Neque argenti in conuiuio plus pondo quam libras centum inferre.

Post hoc senatusconsultum lata est lex *Fannia*, quæ ludis Romanis, item Plebeis & Saturnalibus, in singulos dies centenos aris infumi concessit, decemque aliis diebus, in singulis mensibus tricenos. Ceteris autem omnibus diebus denos.

Aemilia lege non solum cœnarum sumptus, sed ciborum genus & modus praefinitus est.

Lex Talionis iubebat reos eadem puniri pœna, quam aliis intulerant, si dedita fecissent opera. Ictus enim consultus & fortuitus, non cadebant sub eiusdem talionis similitudine.

Lex papia cauebatur, ut pontificis maximi arbitratu virgines è populo viginti legerentur, sortitiòque in concione, ex eo numero fieret in contrahendis matrimoniis.

SEVERISSIMI, ET MAXIME TETRICI.

Æacum, *Rhadamantum*, & *Minoa*, poetæ fecerunt iudices inferorum, ob incortuptam & inexorabilem seueritatem. Ouid. lib. 9. Quam videat fessos Rhadamanton, & Æacon, annis, Et Minoa quaeri, &c.

M. *Crassus*, tanto fuit animi rigore, ut semel tantum in vita riserit. Sidonius: Tam censorius haud fuit vel ille, quem risisse semel ferunt in æuo.

Fuit *Socrates* eodè sepe vultu, nec aut hilari magis aut turbato. *Zaleucus*, legem statuit Locris, ut in adulterio deprehensis eruerentur oculi. Quam legem quum filius eius temerasset, eidè oculum excuti

executi iussit, & sibi alterum, vt eam probaret firmitus. Hinc Zaleuci lex abiit in prouerbum, de tetrico nimis edicto.

Secutus Aurelianus scribit, Philippum imper. (qui Gordiano successit) tam seueri & tristis fuisse animi, vt iam tum à quinquenni ætate nullo cuiusquam commento ad risum solui potuerit, aut ab inflexibili naturæ toruitate dimoueri.

Orbilius Beneuentanus, ludimagister fuit Romæ, tanta in discipulos seueritate, vt plagosus appellaretur, & vulnerarius.

Tenes, fuit quispiam, qui legem indixit, vt à tergo iudicis astaret spiculator, securim tenens, vt qui perperam aliquid in iudicio dixisset, eum protinus securi percuteret. Hinc orta parœmia. Tene dius homo.

Aelianus scribit, Anaxagoram Clazomenium nunquam risisse. *Epaminundus* victorem filium interfecit, quod præter editum congressus esset inimicis.

Lucius Brutus filios suos, Tarquinij dominationem à se expulsum, reducentes, comprehensos primùm virgis cedi iussit, hinc ad palum ligatos securi percuti. Vergil. libro 6. Nat6sq; pater noua bella mouentes, Ad pœnam pulchra pro libertate vocabit.

Sp. Cassius filium itidem verberibus affectum necari iussit, quod quum esset Tribunus pl. legem agrariam primus tulisset, multaq; largitione animos hominum sibi conciliauisset, senatui propterea & populo suspectus affectata tyrannidis.

T. Manlius Torquatus filium Syllanum expilatæ Macedoniæ, quam habebat prouinciam, accusatum, & conuictum, sua sententia publice damnauit, ac deuouit morti.

Dum apud *Athesim* Romani impetu Cimbrorum exterriti diffugerent, M. Scaurus filio suo illius consternationis & fugæ particepsi inuit, qui dicerent, se libentius in acie eius interfecti ossibus occurrurum, quam ipsum tam deformis fugæ reum visurum. Quo audito, filius animi dolore gladio suo se confodit.

Aulus Fuluius filium suum, prauo consilio amicitiam Catilinæ secutum, & in eius castra temerario impetu ruentem, itinere abstractum, supplicio mortis affecit: præfatus, non se Catilinæ filium aduersus patriam, sed patriæ aduersus Catilinam genuisse.

Artaxerxes rex Persarum quum sensisset parari sibi insidias à quinquaginta filiis, Darij suæ, omnes extremo affecit supplicio.

Phœnix, Amyntoris filius, mari gratificaturus patris interfecit pellicem.

Simili exemplo *Orestes* matrem Clitemnestram interfecit, quod illa Agamemnonem eiusdem Orestis patrem occidisset maritum suum.

Fuit in *Tamburlano* Scytharum regis tanta maiestas, & in coe-

cendis

cendis militibus seueritas, vt gregarium militem (qui mulierculæ cuidam lac furto sustulisse ferebatur) mandauerit interfici, aperitque intestinis & visceribus lac epotum extrahi.

Apud Turcas *Ioannis* Huniadis ducis fortissimi nomen vsque adeo terrificum, vt nutrices ad comprimendos infantulorum vagitus Huniadem adesse semper constringant.

Augustus Herodhen Aegypti procuratorem malo nauis iussit constringi, quod coturnicem aliarum victricem comedisset.

Pescennius Niger quum Galliam regeret, imperante Septimio, tribunum quendam lapidibus obrui iussit, quod is militum stipendia decimaret.

Matthias Coruinus, rex Hungariæ, tonsori suo barbam & nasum defecuit, quod vxoris suæ posteriores vestium partes per iocum mutilasset.

Damiriona, Spartana mulier, filium occidit quod eum ignauo esse animo, & inutilem bello accepisset.

Talantia, alia Spartana, quum audiuisset filium suum Pedaretum iniquè apud Chios principari, his ad eum verbis scripsit: Aut te melius in Chij administratione gerito, aut istic maneto. Nam si Spartam redieris, non est quod vltra te speres victurum.

Tigranes, rex Armeniæ, collapsus equo suo inter venandum, statim vt surrexit, alterum ex filiis maiorem natu interfecit, quod parenti dextram non porrexisset.

Mithridates, rex Ponti, filium suum catenis victum mori coegit, quod eius opera Bosphoranos & Colchos putabat defecisse.

Herodes Antipas filios suos Aristobulum & Alexandrum falso accusatos & suspectos insidiarum iussit interfici. Propterea dicebat Augustus, Malle se Herodis porcum esse, quam filium.

Lenogildus, Gothorum rex, & hæresis Arrianiæ sectator, quum rescisset filium suum Hermogildum ex Arriano catholicum effectum, eundem crudelissimè interfecit.

Federicus secundus Imper. filium suum Henricum peremit in carcere, quod suspicabatur eum fauere Gregorio pontifici, quo cum bellum ipse susceperat.

Vsamcassanus rex Peridis & Armeniæ filium suum Masubeum secum semper duxit catenatum, & ad extremum adegit ad mortem, quia cum fratre ipsius regis Gurlumonech (qui ab eo descieuerat) sensisse videbatur.

DE IRA, ET ODIQ.

Nero audita Galliarum defectione discumbens præ nimio dolore mensum subuertit, fregitq; duo immensi pretij pocula,

Ecelinus tyrannus tanto interdum furore correptus est, vt acceptum

ptum

ptum in bello vulnus, frendens in morem sæuientis fera vngui-
bus dilaniauerit.

Alexander ira percitus Clitum nutricis suæ filium cõtinuo ad-
hibiturum ferro confodit.

Perseus rex victus à Paulo Æmylio, duos ex domesticis victum
solari volentes, ira & dolore præcipitantibus sensim morti dedit.

Mahometes Orthomanus quum duos cucumeres in horto pube-
scentes foris rediens decerptos inuenisset, protinus duos iuuenes
eleganti forma præditos (quos ad vsum nefariæ libidinis domi
enutriebat) se decerpisse negantes gladio traiecit.

Saul quum audisset Dauidem sibi odiosum ab Abimelecho in
Nobea ciuitate hospitio susceptum, ira & odio ciuitatem & hospiti-
um incendit, hominibus vtriusque sexus interemptis.

Clotarius seruatis per decennium odij fauillis Galterum Yuro-
tum Rothomagensem sanctissima illa die & parasceue (qua Chri-
stus pro nostra omnium salute mortem passus est) ad genua prono-
lutum, ira feruens, interfecit, in sacro illo sacello, quod est Lutecia.

Eurilochum (qui Eliensem Pyrrhonem audivit) tam biliosum, &
iracundum fuisse constat, vt quum in Elide variis quæstionibus agi-
taretur, essetq; respondendo fatigatus, abiecto pallio Alpheum lu-
men traiecerit. Interdum quoque sumpto cum carnibus veru ad
forum vsque cucurrerit, coquum suum persequens.

Speusippus Eurymedontis filius ira aliquando percitus catulum
in puteum deiecit.

Quanto Ciceronis odio deflagrauerint *M. Antonius & Fulvia*,
iam diximus.

Quo die sacra Cineritia celebrantur à catholicis, quum presby-
teri Cardinales ad genua *Bonifacij* pontificis de more se reclina-
sent ad excipiendos cineres pontifex ipse paropsidem cum cineri-
bus proiecit in faciem Procheti Genuensis Archiepiscopi, cuius
odio cõflagrabat, verbisq; immutatis dixit, Memeto homo, quia
Gebellinus es, & cum Gebellinis morieris. Erat autè Gebellino-
rum factio Guelphis (quos amabat Pontifex) inimica.

Hipponax poeta tanto odio Bubalum pictorem infectatus est, vt
eum suis scriptis ad laqueum perpererit.

Commodus Imp. ira percitus balneatorem in fornacem ardentem
coniecit, quod balneum intraturus tepidiusculum inuenisset.

Anna, focer Cayphæ pontificis, audita à Christo veritate, veste
à pectore dissecuit quasi blasphemiam audisset.

Q. Metellus quum vtranque Hispaniam consul, & demum pro-
consul subegisset, agrefere. *Q. Pompeium* cõsulem) quem sum-
me oderat) sibi successorem mitti ira percitus exercitum dimiuit,

com-

commeatus & horrea militibus reliquit diripienda, arcus & sagit-
tas confregit, elephantis cibaria dari veruit, nihil denique (quo se
tueretur Pompeius) dimisit.

Semiramis circa cultum capitis occupata, quum nuntiatum esset
Babylonem defecisse, ira feruens, altera crinium parte incompta
ad eam expugnandam cucurrit.

Olympias, Alexandri mater, tanta fuit iracundia, vt Iolam pincer-
nam (qui Alexandro venenum præministrasse ferebatur) mortuum,
& iam tumulatum refodi iusserit, ac refossum minutatim discerpi.

Cleomedes Athleta, post interfectum & exenteratum Lachum
Epidamnium pugilem, quum à iudicibus in ius vocaretur, indi-
gnatus columnam, qua fulciebatur domus Iudi literarij, deiecit:
eique ruina extinxit plurimos.

Horatius fateetur suapte natura iracundum fuisse, facile tamen
placabilem, vt ait: Irasci facilem, tamen, vt placabilis essem.

Cotta apud Romanos dicti sunt ab iracundia & oris toruitate.

Fuit *Ausonius* poeta in iram propensus, quod suo ipse fateatur
testimonio dicens: Irasci promptus properaui condere motum,
Atque mihi pœnas pro leuitate dedi.

Malacho poeta Syracusano immoderata bilis plerunque vsum
rationis auferebat. Eratq; tum præstantior in abioluendo carmi-
ne dum erat alienatus mente.

Archelaus Macedonum rex sic atrabile afficiebatur, vt spei ple-
nus sibi maiorem in modum cõsideret.

Philagrus sophista Cilix auditor Lolliani, fuit iracundus maxi-
me. Nam & dormitanti quandoque auditori puguum in malam
fertur impegisse, & infregisse colaphum.

Cotys rex Thracum natura fuit prærapidus ad iram, & ad vltio-
nem præceps & impetuosis in seruorum debetis. Propterea acce-
pta à quodam fictilia vasa, pretiosa quidè, & tornatili opere con-
spicua, sed tamen fragilia, & obnoxia injuriæ, perussit collato-
pretio, postea tamen fregit, ne si à ministris fracta essent, tempe-
rare non posset ab inferendo supplicio.

Vedius Pollio fuit vsq; adeo iracundus & præceps in choleram,
vt seruum qui crystallinum ruperat, ad supplicium rapi iusserit, &
murenis dari prædam. Et iam actum erat de seruo, nisi ad Cæsaris
pedes se prouoluisset, noui mortem deprecaturus, sed mortis ge-
nus. Demiratus crudelitatem Cæsaris, veniam exorauit puero.

Cherophon, Athenientis philosophus impetuosa fuisse fertur ira-
cundia. Hinc adagium natum, in Palladis vestigijs nihil Chere-
phonis gubernabis.

Hercules ob nimiam bilem sacro morbo fuit obnoxius.

Belle-

Bellerophon ob necessitatem solus in campis vagabatur.

Socrates quoque & *Plato* atra bile dicuntur laborasse.

Tantum fuit *Annibal* in Romanos odium, ut annos octo natus, altaria tenens iurauerit, se quæ per atatem liceret, acerrimum hostem populo Romano futurum.

Martius Sabinus egre ferens Hostilium sibi prælatum in regno, cui aspirabat, tanto furore exarsit, ut tædio vitæ mortem sibi cõsciuerit.

Simili exẽplo *Valerius Publicola*, dolens *Lucretium Collatinum* collegam Bruto in consulatu fuisse designatum, senatoricæ dignitati, causarumque patrociniis & clientelis renuntiavit.

Septimius Seuerus *Clodium Albinum* prælio victum interemit. Nudû eius corpus pro palatio proiici iussit, ac postremò equum abhorrentem calcariibus adactum coëgit supinum cadaver cõculcare. Qua rabie nondum contentus ipsum retinuit quoad fore re compulsus, iussit ad flumen præcipitari.

Stephanus sextus pontifex Formosum põtificem (quem in petitione põtificatus aduersum habuerat) mortuû iussit erui è sepulchro, ademptisque pontificis ornamenti extra ecclesiam sepeliri, abscessis prius digitis.

Pari odio *Sergius* tertius pontifex formosum ipsum insectatus est. Eius enim corpus denuo erutum palam in foro capite multauit, ac deinde in Tyberim proiecit, in gratiam *Lotharij Gallorum regis*, cui Formosus ipse odiosus fuerat uiuus.

Etheocles & *Polynices* mutuo odio in tantum exarserunt, ut mutuis quoque vulneribus, frustra renitente locasta matre, se conferent dominandi ambitione. *Quinetiam* pertinax ille odij tenor apparuit in cadaveribus: Nam dum cremaretur, rogus ipse in duas partes se diuisit. Vnde *Ouid*. Scinditur in partes, geminòque cacamine fugit. Scinditur in partes atra fauilla duas.

Æschines orator *Demosthenem* sibi infensum mordacissimis orationibus insectatus est.

Vatinius propter flagitia adeò fuit odiosus Romanis, ut in prouerbium fluxerit, Odium *Vatinianum*. *Catullus*: Munere isto odifsem te odio *Vatiniano*.

Cornelius Sylla *C. Marij* reliquias, apud *Anienem* fitas, dissipari iussit, solo motus odio. Propterea moriens primus apud Romæ mari voluit, talionem veritus.

Promerus, domesticus *Archelai* regis *Macedoniae*. *Euripidem* vsque adeò insectatus est, ut eidem à regis cocna redeûti furtim canes immiserit, qui poetam ipsum dissiparunt.

Helioabalum populo Romano ita odit, ut mortuum proiecerit in clo-

in cloacam, mox in Tyberim cum matre *Senide* traxerit, eiusque nomen è publicis monumentis eraserit.

Mortuo quoque *Michaeli* Palæologo Imperatori populus Romanus sepultura locum denegauit.

I N V I D I.

Aias *Telamonius* inuides arma *Achillis* interfecti data in præmium *Vlyssi*, versus in furias se interemit.

Cato *Vitensis* victoriam *Caesaris* ægreferens, eiusque principatum inuidens, se occidit.

Adrianus *Traiani* gloriam adeò iniquè tulit, ut *Armeniã*, *Assyriam*, *Mesopotamiam* ab illo acquisitas, *Parthis* cõcesserit, & pontem supra *Danubium* (quem ille magno construxerat impendio) furiosus euerterit.

Laborans hoc morbo *Zoilus* *Homerum* poetarum maximû cõmiciis lacere non destitit. *Martialis*: Ingenium magni liuor detrahit *Homeri*, Quisquis es ex illo *Zoile* nomen habes.

Didymus *Alexandrinus* liuore mortuus sex libros in *Marcum Tullium* edidit, dictus propterea *Ciceromastix*.

Nec mutua cauerunt inuidia *Sallust.* & *Cicero*, quum ille huic impingat, quòd eloquentiam pudicitia iactura apud *M. Pisonem* perdidicerit, vxoremque sacrilegam, & filiam matris pellicem habuerit. Hic verò illi, quòd impudicissimi corporis quæstu victum sibi parauerit, patrem mori coëgerit, quòd eo nondum mortuo pro hærede omnia decoxerit, bis item ad iudicium subfellia tractus in extrema steterit fortuna.

Inter *Xenophontem* & *Platonem* tacita cuiusdam æmulationis liuor extitit, quum hic illius nusquam operum suorum meminerit. Contrà verò *Xenophon* ipsius *Platonis* libros de optimo statu reip. administrandæ multis scriptis impugnaverit.

Sunt qui dicant *Aristotelem* præceptoris suo *Platoni* adeò inuidisse, ut bonam eius operum partem flammis & incedio dederit.

Ægreferens *Caesar* *Catonem* sibi inuisum à *M. Tullio* multis celebrati laudibus, duos libros in eundem scripsit, qui ex re Anticatonis inscripti sunt, in quibus omnia propè *Catonis* vitia collegit, & inter alia ebrietatem, ut maximum probum, illi obiecit.

M. Varroni (quem *Maurus Terentianus* virum vndeunque doctissimû appellauit) adeò inuidit *Rhemnius Palemon* grammaticus, ut eum porcum appellauerit.

Inuidia motus *Calpurnia* *Torquato* torquæ, *Cincinnato* crinè, & *Cn. Pompeio* stirpis antiquæ magni cognomentû abstulit. Esium quoque *Proclum* formosissimum adolefcentem iugulari fecit.

Vidès *Cain* *Abelis* fratris sui fortunas fœliciore semper increm-

to quàm suasurgeri, eundem gladio traiecit.

Eodem morbo laborantes *Dathan, Abyrus*, Aaroni sacerdotum admere conati sunt.

Fecit liuor vt *Herodes* multa puerorū millia morti dederit, ad interceptum virginis partum futuræ cuius gloriæ inuidebat.

Venditus est in seruum à fratribus Ioseph, quod patri esset charior illis.

Poëtæ fabulantur *Hyacinthum* liberali forma iuuenem, quum discō luderet, à Borea infectum, quòd Apollinem charius diligeret, quàm ipsum Boream.

Simili figmēto aiunt fulminatam à Ioue *Æsculapium*: quod Hippolytum ad vitam reuocasse. Vnde Quintianus in Cleopoli: Iuppiter Hippolyto stygia à fornace redempto: Ecquid Apollineam retonanti fulmine prolem Opprimis?

Iudicium *Paridis*, & Ganymedis raptus tātam Iunoni inuidiam conflauerunt in Troianos, vt eisdem multis procellis naufragos semper agitauerit, & auerterit ab Italia, vt fabulatur Maro.

Circe venefica inuidens Scyllam nympham à Glauco amati, fontem (in quo illa se lauabat) infecit veneno, cuius virtute Scylla in monstrum marinum mutata est.

Bauus & *Menius* ineptissimi poëtæ, Vergilio suam inuiderunt gloriam. De quibus ipse Vergil. in Buccol. Qui Bauium non odit, amet tua carmina Metui.

Afinus Pollio adeò fuit inensus nomini Ciceronis, vt eius laudes audire nequiebat. Nam quum Sextilius poëta carmē hoc reculisset, Defendus Cicero, patriæque silentia lingua, Afinus ea re permotus audire noluit.

Hyarbita Maurus, dum Timagenem philosophum inter pocula declamantem vellet imitari, & nō posset, inuidia crepuit. Horat. lib. 1. Epist. Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua, Dū studeat vrbānus tenditque disertus haberi.

Catullus poëta inuidiosus fuit cuidam Siconio quē his versibus infestatur: Siconi arbitrio populi tua cana senectus Spurcata impuris moribus intereat. Nō equidem dubito, quin primū inimica bonorum Lingua exerta auido sit data vulturio. Effoscos oculos vorer atro gutture coruus. Intestina canes, cætera membra lupi.

Dædalus Telon discipulum suum interemit ob inuidiam, quòd figuli rotam & ferram excogitasset.

Mutius fuit quispiam apud Romanos maleuolus & alienā prosperitatem adeò ægreferens, vt quum Publius eum solito tristiorē aliquando vidisset, statim dixerit: Aut Mutio nescio quid incommodi accessit, aut nescio cui aliquid boni.

Drauces

Drauces fuit Rutulus, qui Turni gloriæ semper inuidit. Verg. lib. 11. Tum Drauces idem inensus, quem gloria Turni Obliqua inuidia stimulisque agitabat amaris.

Illud porrò adiuendum est, multos patria sponte excessisse, ad declinandam inuidiam, & in aliena terra vixisse: vt fecit Iphicrates in Thracia, Conon in Copro, Timotheus in Lesbo, Chabrias in Ægypto, Chares in Sigæo. Apud Romanos Pōpeius post tot triūphos, & Imperia, domi aut ruri se continebat, rarò in publicum prodians. Syllius lib. 17. de inuidia hoc modo scribit. Odium exitium mortalibus, & nihil vnquam Crescere, nec magnas patiens exurgere laudes inuidia. Et Ouid. lib. 2. Meta. Pallor in ore fedet, macies in corpore toto, &c.

ALIENÆ LAVDIS AVT
virtutis æmuli.

Alexander viso Achillis sepulchro, propemodum collachrymari cœpit, studio gloriæ & æmulatione virtutis: eumque felicem prædicare, cui contigisset habere laudum suarum præconem Homerum.

Tullius Cæsar quū venisset Gades, animaduersa apud Herculis templum Alexandri Magni imagine, ingemuit: & quasi pertæsus ignauiam suam, quòd nihil tum à se memorabile actum esset in ætate, qua iam Alexander orbem terrarum subegisset.

Nihil maiore voto studuit *Theſeus*, quàm Hercules imitari virtutem. Quod vt faceret, monstra plurima confecit in terra Græcia: Scyronem, Procutem, & Scinin latrones, Creontem tyrānum, Minotaurum bicorporem, & Cetauros oppressit, Thebas domuit, ad inferos penetrauit.

M. Crassus apud Romanos æmulus fuit rerū à Pompeio gestarū. *Themistocles* Atheniensis Milciadis trophæa somnum excutebant. *Salmones* apud Elidem Græciæ, & *Alladius* apud Albam Italiæ Iouis fulmen & tonitrua mentiri & confingere voluerunt.

CONSTANTES, ET PATIENTES
in rebus aduersis.

Aristida quum improbus quidā os sputo coinquinasset, risit hominis improbitatem, satisque habuit eum monere, ne postea simile quicquam faceret.

Val. Homullus interrogatus ab Antonio, vnde colūnas porphiriticas sibi comparasset, respondit: Imperator quum in domum alienā veneris, & furdus & mutus esto. Quod tamē insolens verbū *Antonius* non tantum non moleste tulit, at etiam habuit præcepti loco.

Adriamus seruus, qui in se irruerat armatus, vñ solū non puniuit,

verum & curari iussit, quod esset furiosus.

Bibulus audita duorum filiorum morte ita seipsum vicit, vt die postero ad solita reip. officia processerit.

Q. Marius rex amisso magnæ spei filio dolorem tanta animi magnitudine compelsit, vt peractis exequiis curia statim petierit, & vocauerit senatum.

Dion in cubiculo cum amicis sedens, vbi audisset filium è summo culmine domus prolapsum, & exanimatum, nullo signo mœroris dato, illi ad sepulturam ferri iussit, sermonemq; institutum continuauit.

Rex *Antigonus* mortem Alcionis filij adeo constanter tulit, vt diceret, illum ferius aliquanto, quam putasset occubuisse.

Cornelia quim post amissos duodecim partus, Tyberiu & Caiu caecos, & insepultos misera à matronis prædicaretur: Nūquam inquit, me ego foelicem non dicam, quæ Gracchos pepererim.

Rutilia post amissum filium Cottam (quæ in exiliu fuerat secuta) lachrymas nemo vidit.

Socrates vxoris suæ Xantippes cõuicia & iniurias domi cõstantissimè ferebat, vt aliaru mulierum insolentiam foris pati disceret. Idem sitim & famem toleratissimè perferebat. Nudis pedibus glacem & pruinas calcabat facilius, quam calceati milites. Quæuisque foret hyemis rigor, nihil addebat quotidianis vestimentis.

Lycurgus à temuléto quodam iuvene, altero priuatus oculo non tantum non permisit eum à ciuibus puniri, vt blandè submonuit.

Alphonfus Tarroconensis rex Sicilia nunquam visus est iratus.

Gabriel Brixienfis, ordinis Minorum, & Cardinalis presbyter, iurare solebat, se annos xxx. nulli mortalium successuisse.

Symphorosa Getulij martyris vxor mortem septem filiorum pro catholica fide occumbentium patientissimè tulit, quinetiam ad martyrium animauit.

Patrem filiorum numerum *Felicitas* mulier Romana pro religione Christiana sub Antonio emori lata conspexit.

Sophia mulier tres filias sub Adriano iugulari vidit cum gaudio.

Theramenes philosophus iussu x x x. tyrannorum in carcerem missus venenum constantissimè hausit, dicens: Propino hoc Critia. Fuerat is causa mortis eius. Iocabatur in morte vir ille fortissimus.

Thucydides Atheniensis historicus à suis in exiliu missus ob conditionis suspitionem fortunam illa æquo animo tulit, Neque vquam flere aut queri visus est, neque Brafidam exilij autorem scripris suis carpere.

Aminius Pollio intra quartu diè, quam filiu amiserat, declamauit.

Ioh.

Iob mortalium omniu patētissimus, amissis liberis, omnibusq; fortunis, satis habuit dicere: Nudus exiui è matris utero, nudus reuertor: Deus dedit, idem abstulit: Sit eius nomen benedictum.

Diuus *Hieronymus* in heremo degens, a finum sibi ablatum equo animo tulit.

Excrementitia hirundinum fece excæcatus *Tobias*, sinistrum illi lum casum tulit constantissimè.

Petrus Clareuallensis abbas, amisso ob egritudinè altero oculo, non solu non visus est conqueri, imò verò plurimū latari, quòd ex duabus corporis partibus sibi inimicissimis, alteram amississet.

Harpalo in conuiuū regis Persarū accito quum appositi essent filij, finitaq; cœna rex interrogasset, an cœna ipsa fuisset opipara, vbi dolum & læuitiam agnouit Harpalus, lachrymas tamè tenuit, dolorè suppressit, vocem coërcuit, atque etiam placido vultu, & gratias agenti similis, cœnam laudauit.

Pigmenius presbyter Romanus Deo gratias egit, quòd vtroque caprus esset oculo, ne ecclesiæ inimicos videret.

Diogenes Cynicus in conuiuio quodam ab insolenti iuuenum cœtu cruentis affectus plagis, contumeliosam illam iniuriam tolerauit constantissimè. Idem in maxima vi frigoris anciam statua frigidissimam solebat amplecti.

Gloriari solitum ferunt *Sertorium*, ducè Romanum, ob amissum in bello oculum, quòd (vt dicebat) cæteri fortes sua spolia bellica domirelinquerent, ipse sua vbiq; haberet.

Esaias propheta viuus in duas partes sectus, tam cõstanti fuit animo, vt nihil patienti similis videretur.

Ananias, Azarias, & Misael pueri in fornacem ignis coniecti, hymnum domino ibidem cecinerunt.

Quum *Stephanus* protomartyr lapidibus obrueretur, non potuit tamen de percussorum salute non esse sollicitus.

Marcellinus martyr Diocleriani iussu stipitibus cum fratre affixus, Psalmum illum cecinit: Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnum.

Agate virgini Catanæ quum mandato *Quintiani* Siciliae proconulis euellerentur mammæ: puella tortori pauca hæc verba satis habuit dicere: An te nõ pudet *Quintiane* in me laniasse, quòd te in matre aluit?

Mucius Scauola tam pertinacis fuit constantia, vt in conspectu *Porſenæ* Hethruscorum regis manum flammis dederit comburendam quòd regem ipsum non interfecisset. Luc. lib. 2. Te quoque neglectum violatè Scauola dextræ. De hac constantia. Mart. lib. 1. Dum peteret regem decepta satellite dextra, iniecit sacris se

peritura focus, &c.

Anaxarchus quum in lapidea pila iussu Anacreontis Cyprij tenderetur ob veteres iniurias nullū doloris pre se tulit indicū: quin euerfus ad carnifices, Tūdite, inquit, pilam Anaxarchi: nam Anaxarchum non tunditis Oui. In Ibin: Aut Anaxarchus pila minutis in alta, laetāque pro solitis frugibus ossa sonent.

Scriptorum monumentis laudatur *Anily* Reguli constantia, quod ad supplicium redire maluerit, quā Carthaginensium captiuos redimi.

Ioannes Aragoniæ rex candens chirurgi ferrum ad eō constantem tulit, vt supra quā oportebat vreretur.

Leana meretrix Attica nullis tormētis à Pisistrato cogi potuit, vt Harmodium & Aristogitonem tyrannicidas proderet.

Pascasius tyrannus quum Luciae Syracusanæ nuntiarī iussisset, se illius amore captum & oculorum pulchritudine illectū: nihil morata virgo, oculos sibi eruit, & tyranno misit.

Horatius Puluillus pontifex, quum in Capitolio Ioui ædem dedicaret, atque inter sacra mortuum esse filium audisset neque rēpli dedicationem interrupit, neque vultum à publica religione ad priuatum dolorem flexit.

Paulus Æmylius quum quarto die ante triumphum suum Macedonicum alterum filiorum amississet, alterum tertio post triumphum die iacturā illam æquo animo tulit. Progressū sūe ad populum, fortunæ gratias egit: deōsque precatus est, vt si quid discriminis Reip. immineret, sua esset calamitate decusum.

Pericles duobus filiis intra quadriduum spoliatus, iisdem diebus vultu pristinum habitum retinente concionatus est.

Xenophontis philosopho Grylli Atheniensis filio sacrificanti quū nuntiatū esset alterū ex filiis natu maiorem in acie cecidisse coronam tantum deposuit. Percontatus demum, quonam modo occubisset, vt audit fortissimè pugnantem cecidisse, depositam capiti reposuit, numina testatus, se maiorem ex filij virtute lætitiā, quā ex morte mortorem sentire.

Anaxagoras audita filij morte nuntianti, Nihil, inquit, nouum memoras. Ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem. Stroza pater: Viderat hoc celeberrimus Samiæ telluris alumnus, Hoc & magnanimus sensit Anaxagoras Hoc Xenophon sensit, quem nō reuocauit ab aris Filius extinctus, nec doluisse ferunt.

Pompeius à Gentio rege interceptus, quum senatus consilia prodehere cōminationibus tormentorū sollicitaretur, digitum licentē admouit comburendū. Qua patiētia regi spem quicquam cognoscēdi abstulit, & expectandæ populi Romani amicitie cupiditatem

tatem

tamen ingenerauit.

Gallieno Imperatori tāta fuit in acceptis cladibus patiētia, vt in his etiam iocari non dubitauerit. Nā quum accepisset, Ægyptum à Romano imperio descidisse: Quid, inquit, sine lino Ægyptio esse non possumus? Perdita Gallia, ridēs, Et nō est, inquit, euta Resp. sine trabearis sagis: Asia Alemanorum & Scytharum incurfationibus vastata, Quid, inquit, sine Aphronitis esse non possumus?

Zeno Eleates à Phalaride tyranno corruptus, atque in foro cruciatus, vt cōiurationis participes aperiret, constantissimè reluctatus est sociōsque tyranni amicos eius facti suspectos reddidit.

Theodorus nullis verberibus aut tormentis ab Hieronymo tyranno cogi potuit, vt tyrannicidij conficios proderet. Fingens tamē se cruciatibus tandem conuictum, Thraōnem tortorē cōiurationis ignarum declarauit qui protinus ad supplicium raptus est.

Publius Maximus fraudatus pecunia quam pro captiuis Annibali publicè numerauerat, publicè tacuit. Compluribus etiam lacessitus iniuriis semper eodem vultu mansit.

Augustus sparfos de se in curia famosos libellos nec expauit, nec eorundem autores requisit. Ei etiam in senatu verba facienti, quum à multis reclamatum esset, id mansuetissimè perulit.

Tiberius Cæsar auditis quibusdam maledicorum conuiciis, respondit, In ciuitate libera, liberas esse linguas oportere.

Aristippus cuidam, qui ob iram in verba venerat, dixit, Ne queso à verbis propter irā discedamus, sed potius ab ira propter verba. Idem cuidā maledicēti ait: Tu maledicēdi dominus, Ego audiēdi.

Agessilaus, Lacedæmoniorū dux, in castra Xerxis regis profectus Mardonium Persam occidit putans se regem occidisse. Raptus igitur ad supplicium, quū post varia tormentorum genera nullū spiritum profusus emitteret, constantia illa meruit impunitatem.

Thraseas Stoicæ disciplinæ studiosus, quum damnatus à Nerone solutus venis moreretur, magna constantia suorum steturum compeccuit, libauitque sanguinē Ioui liberatori. Huius meminit Mar. lib. i. dicens: Diuitior Crispo, Thrasea constantior ipso.

Plinius scribit *Gymnosophistas* Indorum philosophos ab exortu ad accasum perstitisse contuētes solē immobilibus oculis, atque etiam feruentibus arenis toto die alternis pedibus institisse.

Phormio dux fuit quispiam in perferendis militiæ incōmodis notē patientiæ Hinc natum adagium Erasmo positum, Phormionis tori De stratis mini mē delicatis.

Phocion Atheniēsis ruri ac militiæ nudis semper incessit pedibus.

Aristodemus Cydathenēus nudo itidem pede semper visus est.

Lygus scæmina quum metu militum filium occultasset, & illi per-

cruciatu interrogarent, vbinam occulisset, vterum ostendens, ibidem respondit laterere: nec vllis tormentis cogi potuit, vt constantiam v ocis egregiæ mutaret. Auctor Cor. Tacitus.

M. smissa, rex Numydarum, nonaginta natus annos, nudis pedibus incescit, nec imbre vilo aut frigore potuit adduci, vt operto esset capite. Auctor Cic. de Senectute.

C. Marius Rusticanus vir, quum secaretur, vetuit se alligari, tormentumq; solutus pertulit constantissimè, nec vilo rigore supplicij corpus immutauit. Idem auctor lib. 2. Quæst. Tusculana.

Herodianus scribit *Seuerum* imperatorè iter facere solitum sine vlla intermissione, neque labores vilos curasse. Fuisse insuper frigoris & æstus patientissimū, media quandoque bruma, & agris omnibus gelu constrictis, aut niue & pruina albicantibus, in montes altissimos iuisse aperto capite, vt suo exemplo milites ad laborem & alicritatem induceret.

Auditis Atheniensium legatis & iam Athenas remigraturis, quum Philippus rex dixisset: Est ne aliquid obsequij, quod à me proficisci valeat in ciuitatem vestram? Demochares legatorum vnus, Si te, inquit, suspenderit. Quod verbum procax & ingrattissimum Philippus ipse quieto pertulit animo, quum tamen posset vlcisci, & deberet iure.

M. Antonius tanta fuit animi constantia, vt nullo vnquam affectu, nullis rerum fortunis vultum immutauerit.

Cato quoque nullis casibus vnquam mutatus est, nulli succubuit calamitati.

Dion Alexandrinus in conuiuio probris cuiusdam locaculi, & infamibus verbis multum laceffitus, maledictis nihil penitus respondit. Carterum vbi rediit domū comitantibus plerisq; & conuiciorum contemptum suadentibus respondit, Ne Gry quidem. Quod ægrefereus conuiciator iuuenis, laqueo se præfocauit.

Turbo, præfectus prætorianorum sub Adriano tanta fuit constantia & animi magnitudine, vt nec morbo laborans domi se contineret, præpositos rerum stantes mori oporteret dicens.

Seuerianus Adrianus iussu moriens, ignem petiit, & accenso ture, Vos inquit, dij testes estote, nihil à me morte dignum esse commissum. Tantum hoc precor, ne quum mori velit possit.

Clitomachus Cartaginienſis non tantum forti animo tulit excidium patriæ, sed ciues quoque cohortatus est ad perferendum.

Stilbon Megarenſis patriâ captâ, ac direpta, interroganti Demetrius, quid perdidisset, Nihil se amisisse respondit.

Metellus in exilium ire quàm Saturnini tribunipl. iniquissimas leges ferre maluit.

Albinius

Albinius æquissimo animo Athenis philosophabatur, *Marcellus* Mytilenis.

P. Ouidius exilium non tantum fortiter tulit, at etiam multa in eo scripsit.

Pallas Siroctia Florentia pulsus, Paduæ ita vixit, vt exilium ad otium literarum conuertisse videretur.

Inguatha regno amisso Romam captiuus ductus ad carceris otium vocatus dicitur.

Carolus Malatesta victus, captusq; à Philippi Mariæ Mediolanensis militibus, admirabilem in captiuitate animi firmitatè retinuit.

Alphonſus rex Neapolitanorum captiuus, ea fuit constantia, vt libertatem non videretur amisisse.

Aesopo in eruo apud iudices captiuitas animi firmitatè nõ abstulit.

Mauritius seruus quum à Neapolitano prætorè candenti forcipe concideretur, trahereturque per urbem ad maius supplicium, quod liberum hominem occidisset, nullos vnquam ciuitatus mifer, neq; vultum mutauit, neque statum corporis.

Aemilia Scipionis vxor non modò diffimulante tulit ancillam suâ haberi à viro in deliciis: verum Scipione mortuo manumissam eam libertò suo dedit vxorem.

Federicus Vrbinas tam æquo ferebat animo alterum oculū sibi deesse, vt interdum in deformitatem illam iocaretur.

Antonius Panhormita multos annos tormina & vrinæ difficultatem tam patienter tulit, vt etiam diffimularet ægritudinem.

Fran. Foscarus, Venetorum princeps, filium flagitiosis criminationibus infamem relegari constantissimè passus est.

Scipionem Africanum tanta in exilio comitata est patientia, vt audita fratris morte animum retinuerit.

Mors filij non deterruit L. Syllam, quominus aduersus hostem, rem egregiè gereret.

Femella Amatriciana quum intellexisset filium demisso minus animo ad supplicium trahi, eidem occurrens iussit vt exuto periculi metu cælum & solem suspiceret. Quod quum fecisset, An, inquit, ignoras filite confestim arces illas emigraturum?

Romulus quidam quum Romæ causam ageret, audita filij morte institutum non interrupit sermonem.

Quum *Cambises* rex Persarum, filium Prexaspis (à quo monitus fuerat vitandæ ebrietatis) sagitta cõfodisset, pater dolore supprescivit, atque etiam regem laudauit, vt peritum artis sagittaria.

M A G N A N I M I.

Horatius Coeles Personæ regis Tuscorum tumultu repêtino & insperato Romam inuadentis, solus impetum sustinuit, donec

à tergo pons solueretur à focis: quo soluto, armatus & vulneratus in Tyberim se coniecit.

Chelcia eidem regi ad conditionem pacis obfes data, traiecit Tyberi Romam rediit, seq; exemit captiuitate. De hac puella & Cocle. Vergil. lib. 8. / En. Pontem auderet quod vellere Cocles, Et fluium vinculis innaret Chelcia ruptis.

Antigonus Philippi regis miles fortissimus in obsidione Perinthi catapultis confossus, non prius eam euelli passus est quam hostem fugatum intra mœnia compulisset.

Maluit *Metellus* exulare, vt iam diximus, quam in perniciosas Apuleij Saturnini leges iurare.

M. Scæne Centurionis fortitudinem iam diximus in capite de Bellicosis.

Iuba rex Mauritaniae superatus à Cæsare mortem sibi concepit ne in triumphum raperetur.

Asdrubal capta Sicilia Romanis bellū indicit, in quo L. Glaucius vir præcipua nobilitate comprehensam Asdrubalis nauē non prius dimisit quam vtraque amiserit manū testis, Plut.

L. Posthumus Albinus dum in cōflictu contra Samnites accepto vulnere cecidisset, nocte concubia accepto spiritu surrexit, & ex interfectōrū hostiū clypeis trophæum erexit, tinctaq; cruore dextra titulum inscripsit: Romani de Samnitibus Ioui, in cuius Potestate sunt trophæa. Autor apud Plutarchum Aristides.

Fabius Maximus dum in cōflictu contra Pœnos suos omnes quingētos numero amississet, ipse mortifero accepto vulnere vehementi cursu irruit in Annibalem, eique diadema abstulit, demum iacuit supinus.

Cn. Popilius legatus ad Antiochum missus, regem ipsum differētem responsum, virga circumscripsit, & priusquam egrederetur circulo illo respondere compulit, magno dubium fortitudinis an temeritatis argumento. Autor Plinio.

Epaninundus quum vicisset Lacedæmonios apud Mantineā, vbi accepto ibidem vulnere exanimē & iam morti proximū se vidit, percontari cœpit, an saluus esset clypeus, & suū hostes. Quum autem audiuisset quod cupiebat, auelli iussit eam (qua erat transfixus) hastam, & ita multo sanguine profuso in læticia & victoria mortuus est.

Leonidas rex Lacedæmoniorum se in Thermopylis, trecentōsq; alios quos eduxerat Sparta, opposuit hostib. quū proposita esset aut fuga turpis, aut gloriosa mors. Autor Cicero lib. 2. de Finibus.

Socrates accusatus Anyto, nec patronum quæsiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus supplicem fuit, adhibuitq; liberam cōtumaciā à magni-

à magnitudine animi ductam, non à superbia. Et paucis antè diebus quum facile potuisset educi à custodia, noluit. Quūmq; mortiferum in manu poculum iam teneret, ita locutus est, vt non ad mortem trudi, sed in cœlum videretur ascendere. Autor idē Cicero lib. 1. Quæst. Tusculana.

Quintus Sertorius accepto in bello vulnere, deformatus gloriabatur, atque hoc ipsum tribuebat laudi, & æterno fortitudinis monumento.

Mithridates rex Ponti tanta fuit animi magnitudine, vt filius, præditiis, & vniuerso principatu destitutus, quū nec amplius Romanorū virtuti posset obistere, nihil tamen humile aut abiectū conceperit animo. Quinimò ad Celtas profectus, cogitauit vnā cum illis in Italiam irrumpere.

Ea fuit animi fortitudine Scytharum regina *Tomyris*, vt amisso exercitu & filio, quem Cyrus interfecerat, animum tamen nō remiserit, aut desperauerit victoriam. Nam quo tempore lugendus erat filius, & exequiis vacandum, incredibile virtute femina victorem iam gloriosum, & nihil sibi non promittentem, regno iussit excedere per legatos. Quod mandatum quū nihili fecisset Cyrus, non prius suos hortari, & ad profigandum barbarū desit animare, quam simulata fuga, hostem in meditullū regni sui pellexerit, pellectum numerosa militum caterua circūseperit, circumseptū vicerit, victū interfecerit, interfectum cōiecerit in vtrē pleni sanguinis, vt eo se saturaret, quē tantopere sitiuerat. Herodotus hæc.

Boges Persæ, Xerxi charissimus, quū ab Atheniensibus & Cimone Milciadis filio obsideretur, liceretq; ei accepta fide egredi, & in Asiam remeare, tamen abnuuit, ne regi præ metu superuulisse videretur: propterea ad extremum vsque perstitit. Atque vbi nihil in mœnibus commeatus reliquum fuit rogum accendit, cui liberos, coniugem, concubinas, familiam iniecit, totūque vrbs aurum & argentum è muris proiecit in Strymonem. Quo facto se ipsum postremum incendio dedit.

Heracles filius Elæus, captus à Lacedæmonijs, & in vincula cōiectus, rem fecit vniuersæ posteritati commendabilem. Nam quum ferratis soleis vinctus esset, dimidium pedem præcidit, vt se cōpedibus illis eximeret: demū subruto muro periculum effugit, deceptis excubitoribus. Autor Herodotus in Calliope.

Alcibiades Atheniensis, dum vnā cū focis in via lusitaret, accedentem cum quadriga bubulcum monuit, vt plaustrum iisteret, dum absoueretur ludus. Quod quū ille recusasset facere, Alcibiades in terram se ante boues strauit, bubulco monito vt ñ vellet supinum corpus boū pedibus & rotis quadrigæ conculcare. Idem quum

quum à ludi literarij magistro Homericū aliquod opus petiisset, atque is respōdisset, nō esse sibi, colaphū eidē infregit, dictitās nō oportere bibliothecā literati hominis tātis operib⁹ esse immanē.

Cyrus adhuc puerulus, rex per iocum inter pastores creatus, eos qui errassent, verberibus seuerē castigabat. Propterea accusatus à quodam (quem acerbius depalmauerat) apud *Astyagem* regem *Mēdorum*, quum ab eodem carperetur, quod in tam tenera etate vilibusque panis iam imperium exerceat, respondit, regum interesse, vt delinquentes corripere: vnde & ex eo tempore *Altyagi* factus est suspectus.

Ariarathes, rex *Cappadocia*, à *Perdica* obsessus quum iam desperaret effugium, ne quid fructus aut trophæorum accederet inimicis, urbem incendit, sibi que & suis omnibus consciiuit mortem.

Leonidas *Spartanus* ad *Thermopylas* *Persarum* expectans congressum, *Eutychem* militem domum remisit, propter cæcitatem, quam is quodam oculorum morbo cōtraxerat. Discedēs *Eutychem* penitentia & rubore cœpit affici, quod sociis periculum expectantibus solus subterfugiū videretur inquirere. Propterea seruo duce regressus in prælium vtcunque poterat pugnando interiit.

Thelesis *Argiua* mulier *Argos*, oppidū *Græcia*, à *Cleomene* *Spartanorum* rege obsessum, vnā cum cæteris mulieribus, quum desessent viri, tutata est.

Alia fortitudinis & magnanimitatis exēpla iam posui diuersis in locis. Superfunt tamen plurima quæ omittenda putauimus, quoniam nullus est delectus, vbi de multitudine certatur.

DE CHARITATE IN PATRIAM EXEMPLA.

Regnante apud *Phrygios* *Mida*, quum prope *Celenas* urbem dehiscēs terra sese aperuisset, erupissetque ex ea voragine vis aquarum plurima propinquas domos eruens: rex oraculo cōsulto, quid ea in re faciendum esset, responsum habuit, hiatus illum non prius clausum iri, quàm quis intrò se demitteret ad pacadam iram numinum. Quod videns *Anurns* *Mida* filius, dato patri & vxori osculo in voraginem præceps defiliit. Autor *Plutarchus*.

Eodem exemplo quum in vrbe *Roma* hiatus terræ paulatim excrefcens accidisset, *Curtius* amore patriæ intrò se demisit.

Quum *Lacedæmonij* ob interfectum contra ius gentium *Xerxis* legatum peste laborarent, ad finem mali reperiendum vile fore dixerunt, si quis ex *Lacedæmone* facinus, indignū sua pensaret morte. Quod audiētes *Spartus* & *Bulides* læti se obtulerūt, & ad *Xerxē* profecti cultris deuouerūt iugulos, vt violato iuri satisfacerēt.

Monitus in somnis *C. Marius* consul, se ex *Cimbris* victoriā reportarum, si filiam *Calphurniam* sacrificasset, arrepto cultro pa-

ruit

ruit. nocturnis phatasmatis, & filiam immolauit. Autor *Plutarchus* ex testimonio *Dosithei* *Græci*.

Erechus in *Eumolpum* bello contēdens cōsultis oraculis respōsum habuit, futuram sibi & patrię victoriā, si filiam immolasset. Quod quū audisset, filię vitam abstulit, vt afferret salutem patriæ.

Cleomenes, dux *Spartanorum*, contracto cum *Ptolemæo* federe aduersus *Antigonū* & *Achæos*, in pignus fidei perpetuæ matrem eidem *Ptolemæo* dedit obsidem. Quæ cū rescisset honestissimas pacis conditiones *Cleomeni* filio offerri ab *Achæis*, literis eum monuit, ne propter carissimum vetulæ corpus pacem illam renueret, quam intelligeret esset vtilem patriæ.

Quum *Cæsar* odio *Pōpeij* patriam vellet opprimere, *M. Brutus* ipsi *Pōpeio* adhæsit, à quo tamen sciebat patrē suū bello *Syllano* interfectū fuisse *Mutinæ*, condonauitque priuatas iniurias patriæ.

Nihil *Cassium* *Cherream* compulit ad inferendam *Caligulę* sanguinario principi mortem, præter charitatem patriæ, quam ille multis homicidijs probrosisque flagitijs contaminabat.

P. Rutilium pulsum *Roma* & exulantem, quum nescio quis monuisset ad inferendū patriæ bellum, quo facilius reditum assequeretur, respondit, se ciuium salutem pluris facere, quam reditum suum, & malle vt exilij sui puderet *Romanos*, quàm propter reditum desleret patriam.

V. Iffes apud *Calipso*, patriam prætulit immortalitati: autor *Cicero* in orationibus his verbis: At si nos patria delectat, *Quirites*, cuius est tantus amor, vt *Itacham* vir præstantissimus, nidulumque illum affixum saxi immortalitati prætulerit, multi tamen extra patriam melius rem gessere.

Cretinus *Magneus* bello *Mithridatico* aduersus ipsum *Mithridatem* delegit Imperatorem *Hermiam* quo cum tamen priuatas gerebat inimicitias, professus se interim iturum in exilium, ne quis tumultus ob illam duorum factionem suboriretur. Quod si patria mallet *Cretinum* Imperatorem, quam *Hermiam*, orauit vt interim exularet *Hermias*. Aduersarij modestia permotus *Hermias*, sponte exulauit.

M. Lepidus *Pont. Maximus*, & *M. Fuluius* in censura collegæ priuatas inimicitias ad patriæ vtilitatem posuerunt.

P. Seruilus, & *M. Lucullus* priuata quoque odia reliquerunt in administratione *Reip*.

Tres fuerunt *Decij*, qui pro salute patriæ sese deuouēre. Pater quum *Latino* bello *Romanorū* aciem inclinātā penē, & iam prostratā videret, se ipsum deuouit, ac proinus cōcitato equo in mediū hostiū agmē ob patriæ salutē, sibi mortē petēs irrupit. Fili⁹ in

quarto

quarto consulatu Q. Fabij collega aduersus Gallos & Sānites profectus pro patria fortissimē pugnans occubuit. Nepos perit in bello Pyrrhi, quod gessit pro Tarentinis. De his Cicero libro. 1. Quest. Tusc. Si mors, inquit, timeretur, nō cū Latinis pater Decius decertās, cū Etruscis filius, cum Pyrrho nepos hostium testis occubissent. Idem in primo Paradoxo de his & quibusdam aliis.

Romanus populus Cannēti clade atritus, quum nihil nisi de fuga, & patriæ cogitaret exilio, *Scipio Africanus* adhauc admodū iuuenis stricto gladio mortem vnicuique minitans, iurare omnes, nunquā se relicturos patriam coēgit.

Quum Athenienses à Dorienſibus bello premerentur, adeo vt resistere non possent, diffidentia humani auxiliij ad Apollinis oraculum confugerunt. Cōsultus Deus super futuro rerū statu, & victoria, respondit, Partē illam victricem fore, cuius rex occubere in ipso bello. Quod responsū quū vtrique exercitui innotuisset, vtrique edictū est, ne quis regē hostē interficeret. Id vbi cognouit *Codrus* Atheniēſium rex, depositis insignibus Imperij, familiarē & abiectū cultum induit, & distans hostibus se obiciens, vnum ex his falce percussū in eadem suam compulit. Quo facto, victoriam suis reliquit. Horatius lib. 3. Car. C. Codrus pro patria non timidus mori.

Thraſybulus tata fuit in Athenas charitate, vt parua stipatus militum manu animum adiecerit ad eam liberandā à triginta tyrānorum terribilissima dominatione. Cui intētum operi quum quidam interrogasset hoc modo, Quantas tandem tibi Athenæ per te libertatem confēcutæ gratias debebunt *Thraſybulus*: Respondit: Dii faciant vt quotas ipse illis debeo, videar retulisse.

Themistocles Athenis patria pulsus, coactus est se recipere ad Xerxē Periarū regē, quē prius debellauerat. A quo mira exceptus beneuolentia, & hospitalitate, qui postea sollicitaretur ad inferendū ingratae patrię bellū, morē tē sibi cōsciuit, epoto sanguine tarino.

Quum Carthaginienses & Cyrenēſes, disceptantes de finibus agrorum, mutuis bellorum cladibus se attriuisſent, ad dirimendā armorū causam in hoc fœdus conuerſi, vt certo die vtrūq; legati domo proficiscerentur, & quo in loco obuij inter se fuissent, cōmunis vtriusq; populi finis haberetur. Missi sunt igitur ex Carthaginiensibus duo fratres, nomine *Phileni*, qui quum leu festinantissima celeritate, seu gressu citra horam constitutam maturato in longius terminos promouissent, Cyrenensium iuuenes de fallacia eorum questi optionem fecerunt Carthaginiēſibus, vt vel illi quo fines populo suo pererent, ibi viui obruerentur, vel conditionem hanc sibi relinquerent. *Phileni* conditione probata, vitā suā Reip. condo-

cōdonare, & viui obruti sunt. Carthaginiēſes in rei memoriā mortuis aras posuerūt, hisq; honores diuinos domi cōstituerunt.

Aristoteles Athenis in lectulo iacens non potuit tamen non esse sollicitus de patria. Quam quū euertisset Alexander, ab eodem literis obtinuit, vt instauraretur.

Theſus, quauis *Ægei* Athenarum regis (aut, vt placet Cicero- ni & Plutarcho, Neptuni) esset filius, non grauatus est tamen deuouere se Minotaurō vt patriā seruitute eximeret. Catullus: Ipsē sum *Theſus* pro charis corpus Athenis proicere optauit, potius quā Italianam Cretam Funera Cecropiæ, nec funera portarentur.

Protogenia & *Pandora* filiæ *Erichthei* Athenarum regis ingruente *Bocotio* bello, se pro patriæ salute vtrō iuguladas obtulerunt, & immolandas. Quod factum est in pago *Hyacintho*: vnde & virgines *Hyacinthides* sunt cognominatæ.

Quodam tempore quū annonæ caritas Atticam premeret cōsulta oracula cecinere finem malo non prius futurum, quā aliqua immolaretur puella. Id vbi rescīuit *Leos* Orphei filius, publico permortus bono, filias suas *Phasibeam*, *Theopem* & *Eubulem*, exhibuit immolandas.

Macatia quoque *Herculis* filia pro incolunitate publica se deuouit.

De *Atilio* *Regulo*, *Coclitē*, *Fabiis*, *Epaminunda*, & *Lyſandro* variis in locis, vt res postulauit, locuti sumus.

Arginus Thebas obsidentibus *Meneceus* Thebanus pro patriæ salute se ē muris præcipitem dedit, gladio iam perfoſſus. *Staius* lib. 10. Insignemq; animam mucrone corusco Deditatem artus pridem, mœstāque teneri Arripit, atque vno quatitā vulnere rumpit. Sanguine tunc spargit turres & mœnia lustrat, Sēque super medias acies nondum ense remisso Iecit, & in seuos cadere est conatus *Achiuos*.

Petronius *Granius*, centurio octauæ legionis, sub *Cæsare* Gallico bello militās, *Gorgoniæ* portus tātisper ab hostili protexit impetū, dum sociis ad fugā tempus dederit. Reuertentibus demum iisdem ad subsidium, vulneribus deficiens, Ite nunc, ait, incolumes.

Agesilanus filium suum *Pausaniā* inedia consumpsit, q̄ quinquaginta auri talenta acceperisset à *Xerxe*, vt Spartam proderet.

Eadem ratio impulit *Casium* ad inferendam *Craſſo* *Bruto* filio suo mortem, quod is portas vr̄bis Romæ dicta mercede Latinis voluisset aperire. Vtriusque exempli testis est *Plutarchus*.

Dion Syracusanus vsque ad eodē patriæ studiosus habitus est, vt animum semper adiecerit ad eam liberandam à *Dionysij* tyrannide. Quod tandem fecit virtute, pulso in exilium tyranno.

Demarathus Lacedæmonius patria pulsus quum Athenis exularet, nō potuit tamen suos non monere belli, quōd tacitè parabant Athenienses.

Aratus Sicyonius patriam liberavit à Tyrannide.

TYRANNI PLERIQUE.

A *Gathocles* tyrannus fuit Syracusanus.
Alexander Phœræus tyrannidem exercuit in Thessalia: *Bu-lyris* in Ægypto: Vterq; *Dionysius*, Syracusis: *Hieronimus*, in Sicilia: *Hipparchus*, & *Pyfistratus* eius pater, Athenis: *Periander*, Corinthi: *Melanus* eius filius, Ephesi: *Polycrates*, & *Sylofon* fratres, in Samo: *Procopius*, Cōstantinopoli: *Phalaris*, Agrigenti: *Cādau-les*, Sardibus: *Creōs*, Thebis: *Clearchus*, Heracleæ: *Crabrinus*, Cremonæ: *Milo*, Pise: de quo *Ouid.* in Ibin: Vtq; *Milo*, sub quo cruciata est Pifa Tyranno, *Cæsus* in æquoreas præcipiteris aquas. *Ca-lon*, & *Hiero*, in Sicilia: *Aristocles*, & *Erginus*, in Orcomeno: *Cypselus*, Corinthi: *Aristomachus*, & *Aristippus* fuerunt Argiuorum tyranni, autor *Plutarchus* in Arato: *Critias*, tyrannus Atheniensis. *Hecatheus*, Cardianorum: *Hippo*, Messanæ vrbis: *Machanidas*, Lacedæmoniorum: *Mamercus*, Catanæ vrbis Sicilia: *Nico-clos* Sicyoniorum: *Onabis*, Lacedæmoniorum: *Arideus*, Pamphiliæ: *Aristagoras*, *Mileti*: *Clisthenes*, Sicyonis: *Anaxileus*, Rhegiuorum Inter tyrannos numerantur *Terrici* XI. *Ecelinus*, *Hilticus*, *Mnafon*, *Nabis*, *Aristonicus*. *Nicocreontes*, *Hegeustistratus*. *Sresenor*, *Cleander*, *Sabyllus*, *Strates*, *Aristratus*.

AMICI ARCTISSIMI ET QVO-
 rundam seruorum in Dominos
 fidelitas.

Q *uum Orestes & Pylades* venissent in regionē Tauricā ad depouendas furias, quibus *Orestes* laborabat propter matrem occisam, essentq; à rege cōprehēsi, q̄ simulachrū *Palladis* inde auferre voluissent, rex *Orestē* (quē audiuerat esse autorē fur-ti) dānauit capitis. Quū verō nesciret vter esset *Orestes*, *Pylades* cum se esse affirmabat, cōtendebatq; vt pro sociō interficeretur. *Orestes* verō volebat irrogari sibi supplicii, nomē suum accusans & furtum. *Cic.* in Lælio. Quum ignorante rege, inquit, vter esset *Orestes*, *Pylades* se *Orestē* esse diceret, vt pro illo necaretur *Orestes* autem ita vt erat, *Orestem* se esse perseueraret, stantes plaudebant in re facta. *Ouid.* lib. 4. de trist. & lib. 2. de Ponto.

Thefeus cum *Pyrithoo* amicitiam iurciurando cōfirmavit, auctore *Plutarcho*, quæ nunquam diuelli potuit Propterea finguntur à poëtis comitatu indissolubili ad inferos descendisse ad rapiendam *Proserpinam*. *Ouidius*: *Pyrithoum Thefeus Stygiis comitarur*
 ad

ad vmbas. *Horatius*: *Nec Lethæa valet Thefeus abrumperè fidè*
Vincula Pyrithoo.

Constituerat *Achilles* nunquam redire ad bellum Troianum, propter creptam sibi ab *Agamemnone* *Briseidè*: vbi tamè intellexit *Patroclum* amicum ab *Hectore* fuisse peremptū, mutato proposito bellum adiit: nec prius quieuit ex animo quàm socij mortem vindicauerit. Vnde mortuo *Patroclo*, sic apud *Homerum* loquitur: Nunquam paridum viam, dolore afficiar *Prop.* lib. 2. Et *Sat.* lib. 4. *Syl.* Et lacerum qui circa mœnia Troiæ *Priamidem* cœso solari traxit amico.

Nyfus *Hyrtaci* filius, & *Euryalus* amici fuerūt arctissimi, qui pro *Ænea* certauerūt in *Turnum*, quorum alterum *Euryalum* quum *Rutuli* interfecissent, *Nyfus* qui periculum cursu euaserat, rediit tamen ad viciendam socij mortem. Quod quum fecisset, super mortui corpus se cōfodit, & exanimè proiecit. De his *Verg.* lib. 9. His amor vnus erat, paritèrque in bella ruebant. Idem de *Nyfo* Tum super exanimem se se proiecit amicū *Confossus*, placidāque ibi demum morte quieuit.

Castor & Pollux fratres fuerūt, filij *Lædæ*: hic ex *Ioue*, ille ex *Tyndaro*. Propterea poëtæ fabulatur, *Castorem* fuisse mortalem, quē immortalis *Pollux* suo interitu fraterna redemerit pietate. Quōd ideo fingitur, quia eorū stellæ sic se habēt, vt vna occidēt, oriatur altera, *Seruo* teste. *Verg.* lib. 6. *Æn.* Si fratrem *Pollux* alterna morte redemit, Itq̄ reditque viam toties.

Damon & Pythias *Pythagoræ* condiscipuli, arctissima inter se amicitia coaluerunt. Nam quū alterum eorum *Dionysius* *Syracusanus* interficere vellet ob suspiciōē proditiōis, alter se mortis valem præstare non dubitauerit, tātisper dū is qui rapiendus erat ad supplicium, reuerteretur à cōponendis rebus domesticis. Quū autē adesset hora morti destinata, & iā obses proximus esset supplicio, vnusquisque stultitiæ tam temerariū sponsorem dānabat. At is nihil se de fide amici dubitare prædicabat. Eodē autem momento quo supplicium tyrānus indixerat qui discesserat, superuenit, obidem liberaturus. De his *Cicero* in *Officiis*.

Achates perpetuus *Æneæ* comes & socius fingitur à *Virgilio*, sicut alter altero semper comitatus adeat. *Stroza* pater: *Nec minus hūc colui, quā dux Troianus Achatem*, Quā rector *Graie Nestora* militia. Nam & maxima fuisse fertur amicitia inter *Nestorem* & *Agamemnonem*.

Inter paria amicorum numerantur etiam *Hercules* & *Thefeus*. Nam hic illius virtutē & facta semper imitatus est: & hūc in inferis captiū redimere conatus est ille. Ambo in *Amazones* armati

sunt in Scythiam Phrygiámq; vnâ profecti, eisdẽ armis instructi; eodem telorum genere muniti, similibus studiis paribúque exercitationibus vsq; ex geminis fratribus geniti, Hercules ex Ioue, Theseus ex Nepruno, secundum Plutarchum.

Fuit & mutuus amor inter *Herculem* & *Nestorem*. Nam Hercules Meffenem dedit Nestori, & Nestor primum instituit iuramentum per Herculem.

Stattius *Dimanta* & *Hoppleum* amicitia insignes fuisse memorat. Syllius *Marium* & *Casprum* lib. 9, dicens. Sacro iuuenes Præneſte creati. Miscuerant studia, & iuncta tellure serebant, Velle ac nolle ambobus idẽ, sociatæque toto Mens æuo, ac paruis diues concordia rebus, Occubuerunt simul, vortisq; ex omnibus vnum. Id fortuna dedit iunctam inter prælia mortem.

Alexander tanta fide coluit *Ephestionẽ*, vt eo mortuo propugnacula urbium diripi, equos mulosque tonderi, plerósque gregarios homines interfici ad mæroris argumentum iusserit, idque vocauerit, Ephestionis inferias. In eius quoque exequiis decem millia talentum profudit. Autores Plutarchus & Arrianus.

Quum Senatus Ro. *Caïum* & *Tiberium Gracchos*, ob grauissimas seditiones, quas in populo concitauerant hostes patriæ iudicasset; iussissetque comprehendi, & interfici cum omnibus eorũ asseclis: Blossius qui Tiberium secutus fuerat, in senatũ venit, culpã deprecaturus apud Læliũ, quod tanti Gracchũ fecisset, vt quicquid ille vellet, sibi faciendum esse putaret. Cui Lælius: Dic inquit. Si Gracchus te in Capitolium facere ferre voluisset, nõquid fecisses? Tum ille: Nunquam id quidem voluisset, Gracchus: sed si voluisset, paruissimẽ. Quæ vox quantam vim amicitia promittat, vnicuique relinquitur.

Pomponius & *Lectorius* tanta fide C. Graccho adhaeserunt, vt ad eius salutẽ morti sese obtulerint. Nã quum L. Opimius Gracchũ ipsum fugientẽ cum armata manu velut hostem patriæ insectaretur, Pomponius, & Lectorius persequentiu furori sese obtulerunt, vt ille salutẽ fuga sibi quaereret. Nec prius cesserũt imperiũ, quam telis & vulneribus vndique profossi expirarent.

Seruilium Cepionem in vincula coniectum L. Reginus, vi amoris impulsus, custodia liberauit, & fugæ illi se comitem dedit.

Volumnius tam effusus charitatis habentis *M. Lucillum* complexus est, vt quũ Antonius Lucillum interfecisset, quod adhaesisset *Cassio* & *Bruto Cæsaris* interfectoibus, Volumnius amico mortuus noluerit superesse, quum tamen facile posset euadere.

Calpurnius à *Cinna* & *Mario* Placetiã obsecissus, ne in eorum potestatem veniret, *Petronium* amicum suum orauit, vt inferret sibi mortem.

tem, *Petronius* quum ab ea sententia amicum nõ posset auertere, interfecit, seque illi comitem dedit.

Nõ minora beneuolentiã indicia præstitit *Terentius Decio Bruto*; nam quum Antonius speculatores misisset, qui Brutũ interficerent, *Seruius Terentius*, vt eum à morte liberaret, seipsum interfectoibus obtulit nomen Bruti mentitus. Re tamen cognita, Terentium dimiserunt incolumem, tracto ad supplicium Bruto.

C. Lælius, & *Africanus Scipio* inter raras amicitias numerati sunt. *Metrodorus* Lãpſacenus annis xvi. nunquã discessit ab *Epicuro*. *Pomponius Atticus* tanta beneuolentiã iunctus fuit *Ciceroni*, vt *Ciceronis* Atticus diceretur.

Phydias statuarius *Agorantium* Parium discipulum suum adeo dilexit, vt nomen eius suis operibus inscripserit plerunque.

Nicomedes, rex Bithyniæ, tam propenso fuit in *Romanos* animo, vt raso capite pileum sumpserit, & se Romanorum liberum vocauerit.

Iulius Cæsar, Syllanæ factionis inimicus, adeo fuit *Mario*, vt deiecta eius trophæa restituerit, statuãque noctu erexerit in Capitolio.

Galeus puer vsque adeo amatus est à *Ptolemæo*, vt quum videret reos ad supplicium trahi, salutem eis & impunitatem exorauerit à rege.

Hispides Menedemo socio à *Spitamene* inimicis occidendum se præbuit, quum tamen liberum esset periculum declinare. Autor *Curtius*.

Timagoras Meletem Atheniensem vsque adeo dilexit, vt eo iubente se præcipitauerit.

Cyziceni adeo fideles *Romanis* extitere, vt in bello Mithridatico diuissimẽ obsecis, neque fame, neq; tormẽtis vllis ad deditonem cogi potuerint. Autore Plutarcho.

Anelius cum *Pletino* philosopho annos supra viginti summa familiaritate vixit.

Darius vsque adeo amauit *Megabyzum* Persam, vt diducto malo punico optauerit sibi tot *Megabyzos*, quot illic essent ætinorũ. Testis Herodotus.

Iam docuimus quanta in *Xerxem* regem Persarum beneuolentiã fuerit *Boges*, quodque modo eius causa se, suaque omnia morti & flammis deuouerit.

Licinius Sulla tanta familiaritate & beneuolentiã coniunctus fuit *Traiano*, vt imperator ipse post delationem domũ eius veniret, pransusq; cũ illo eius medico oculos tentados exhibuerit totusq; operam dederit. Mox ad amicos conuersus, Ecquid accusare

Surram amplius potestis, inquit: Eidem mortuo sepulchrū fieri, & statuam poni iussit.

Memorabilis est amicitia duorum hominum, quos Saxo Grammaticus *Afinundum* & *Afuitum* vocat: quorum quū Afuitus morbo consumptus esset, alter Afinundus ob amicitia: iniuriarum viuis cum eo tumulari voluit.

Vrbium in agro Reatino delitescens quum milites ad mortem inquirerent, seruus eius domini ornatis indutus in eiusdē cubile se reclinauit, vt irruentes hostes Vrbinū esse suspicarentur, & ita primo impetu iugularent. In cuius rei monumentum Vrbinus mortuo erexit statuam, cū titulo & inscriptione, quæ tam memorabilem testaretur fidelitatem.

Aesopus libertus Demosthenis patronum suum adeo dilexit, vt nullo tormenti genere potuerit cogi ad reuelandum adulterium domini. Auctor Macrobius.

Antium Restionem proscriptum, & noctu fugientem seruus eiusdem secutus est abditumque ministerio suo aluit. Quū deinde persequentes adesse sensisset, senē (quem casus primum obrulit) iugulauit, & in constructā pyram coniecit. Eadem accessit eis occurrit, qui Restionem inquirerebant, dicens: damnatum sibi cœnis fuisse, multoq; acrius à se vexatum, quàm ipse vexabat. Quo factum est vt Restio liberatus effugeret.

Cepionem morti adiudicatū quod insidias parasset Augusto, seruus ad Tyberim in cista derulit, peruectūque Hostiam in agrū Laurētem ad villā patris nocturno itinere perduxit Cuius deinde nauigationis naufragio vnā expulsum dominum Neapoli dissimulanter occuluit, exceptūque à Ceturione nec pretio nec minis potuit adduci, vt dominum proderet.

Cluentium Pelignum Italicensem, cōprehensum ab inimicis, seruus occidit, ne traderetur Pōpeio hosti: ac se, ne domino superstes fieret, interemit.

C. Gracchum ex Auentino fugientem *Euporus* seruus qua potuit ratione tutatus est. Super occidū deinde animā scissis proprio vulnere visceribus effudit.

Selenci seruus quū seruiret amico eius, à quo dominus fuerat interemptus, cœnantem in vitionem domini confodit.

Myciſtus seruus Anaxilai Messenij acceptum à domino regnū eiusdem liberis vbi adoleuerunt, restituit, sumptōque exili viatico cum summa tranquillitate conuenit Olympiæ.

Neera & *Charmione* ancillæ fuerunt *Cleopatrae* reginae, quæ spontanea dominæ mortem imitatae sunt, ac semiuivæ reperta, dominæ iam mortuæ coronam capite delapsam reponentes.

Solebant

Solebant *Spartiatæ* & *Messenij* virgines ad sese mutuò mittere, ad confouendas semper amicitias.

Quædam amicorū paria numerantur à Politiano his verbis: Vt tibi collatus iuuenis Phocæus Orestem Oderit, & spernat Theſea Pirithous. Sicanium Pyladem credatur fallere Damon, Vix que bonum fratris Castora frater amet.

AMOR CONIUGALIS.

Orpheus, vt fabulantur poëte, descendit ad inferos; nō alia causa, quàm ad repetendā Eurydicem vxorem, quā prius multis lachrymis defleuerat Ver. lib. 4. Georg. Ipse caua calans ægrum testudine amorem, Te dulcis coniunx te solo in littore secum, Te veniente die, te decedente canebat.

Alcestis maritum suum *Admetum* regem Theſſaliæ tãto amore dilexit, vt quum Admetus ipse morbo laboraret, consultaque oracula respondiſſent, futurum eum incolumen, si quis amicorum pro eo mori vellet, sola vxor recusantibus pietatem illam cæteris amicis, pro viri salute mori se deuouerit. Propterea poëtae fabulati sunt reuiuiscendi munus ei à Diis concessum. Admetus verè beneficij memor, perpetuas defunctæ nēnias instituit. Iuue. Sat. 6. Spectanti subeuntem fata mariti Alcestim.

Tantis fuit *Penelopes* in *Vlyſsem* amor, vt eo absente per annos viginti castitatem seruauerit impollutam, nullisq; procorū blâdimentis succubuerit. Prop. lib. 2. Fœlix Admeti coniunx, & lectus Vlyſſis.

Capaneus apud Thebas mortui dum celebrarentur exequiæ, vxor *Euadne* in rogum mariti se coniecit, Ouid. lib. 3. Arte: Accipe me Capaneu, cineres miscbimus inquit Iphias in medios desiluitq; rogos. Martial. Arserit Euadne flammis iniecta mariti.

Quum Belides omnes facta cōiuratione maritos interfeciſſent, sola *Hypermestra* pepercit marito *Lino*, seu *Lineo*.

Protesilaus, sub cuius imperio fuerunt Antron, Phylaca, & Larissa vrbes Theſſaliæ, primus Græcorum interfectus est apud Troiam à Dauidano quodā. Quod quum rescuiſſet *Laodamia*, in solatium mœoris optauit, vt mortui vmbra videret. Quod quum impetrasset, in illius amplexibus expirauit. Propertius, illi Phylacides iucundæ coniugis Heros. Nō potuit cæcis immemor esse locis. Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis, Theſſalis antiquam venerat vmbra domum.

Portia, Catonis filia quum audisset maritum *Brutum* apud Philippos interfectum, haustis carbonibus se suffocauit. Pamphilus: Vixisset Brutus, tunc non tam clara fuisset Portia.

Hippolyta Mithridati marito in omni bellorum discrimine

fuit adiutrix, eumque armata in expeditionibus secuta est, raris enim capillis, quo comodius vteretur galea. Stroza pater: Nec Michridataeas que comitata vias.

Pericles Aspasia vxorem adeo dilexit, vt nunquam egrederetur domo, quia eam disluuaretur. Vnde veteres comœdiographi *Deianyram* & lunonem eam vocabant.

Vxorem adeo dilexit *Periander* Corinthus, vt etiam mortuam se commiscuerit.

M. Plautius in Asiam cum l. x. nauibus proficiscens, quum Tarantum venisset, *Orestillam* vxorem (quam secum duxerat) ibidem morbo absumptam amittit. Cuius dum celebrarentur exequiis, impatiens inæroris Plautius pugione se confodit.

Antimachus poëta Græcus *Lisidicem* vxorem adeo dilexit, vt eius mortem lamentabili desseuerit elegia, qua omnes Heroum calamitates enumerabat.

Antonium quum superasset Augustus, *Cleopatra* animi dolores mortem sibi consciuit.

Saxo Grammaticus ait, *Gumildam* fuisse mulierem que quum videret exequias *Asmundi* mariti sui spiritum ferro sibi surripuerit.

Publius Rubrius Celer vixit cum *cata* Ennia vxore sua annos XLIII. menses VII. sine vlla querela.

Albutius vixit in coniugio cum *Terentiana* Valentiana annos xxv. sine vlllo iurgio.

Antonius Pius vxorem *Faustinam* tanta dilexit fide vt mortuam diuinis honores instituerit, & statuas erexerit.

Idas ausus est in Apollinem certare, propter ereptam sibi *Marpissam* vxorem.

Aemylus adolescens seipsum interfecit, quod delitescentem in vepribus vxorem, pro fera interfecisset Autor Plutarchus.

Idem quoque fecit *Cyanippus* Thessalus propter vxorem à canibus dilaniatam Autor idem.

M. Lepidus, Apuleiæ vxoris charitate, post repudium obiit.

Julia Cæsaris filia, & vxor pompeij, quum vidisset vestem mariti sui cruentam, & infectam sanguine, quorundam qui iuxta Pompeium ipsum mutuis vulneribus se læserant, subito pauore confternata, & exanimis collapsa est, ex eaque turbatione partum edidit immaturum. Autor Plutarchus.

Artemisa Mausolo marito superstes, in perpetuo luctu & mœrore vixit, quo etiã cõfecta cõtabit. Amoris eius fidẽ facit sepulchrum illud memorabile, quod erexit mortuo. Sũt q̃ velũt eã cineres cadaueris vino mixto hausisse: quorũ opinio arridet Archirentio.

Darius existimãs vxorem suã ab Alexandro victore fuisse inter-

fectam

factã, ciuitatibus impleuit astra, atque in hæc verba prorupit: Quod ego tantum nefas commisi Alexander? Quem tuorũ propinquorum necaui, vt hanc vicem sæuitiæ meæ reddas? Odisti me non quidem prouocatus. Sed finge iustum intulisse te bellum. Cũ sceminis ergo agere debueras? Quibus verbis cõiicere est quãtus fuerit Darij amor in vxorem.

Panthea, vxor *Abrodatis* viri persæ quum audiisset maritum, in bello periisse, arrepto pugione seipsam interfecit.

DE MUTVO FRATRVM ET

fororum Amore.

Sorores Phaëthontis quæ *Helliades*, & *Phaëthontides* appellatur fratrem cœlo deturbatũ tantis lachrymis deplorauerũt, vt deorum commiseratione in arbores cõmutatæ sint, Verg. in Culice At quibus insigni curru proiectus equorũ Ambustos Phaëthõ luctu mutauerat artus: Heliades teneris amplexæ brachia truncis, Candida fundebant lentis velamina ramis.

Anna apud Virgilium conqueritur, quod forori suæ *Didoni* comes non fuerit in morte ad simile genus mortis sibi conciscendũ. Hæc autem Annæ verba ad Didonem ex 4. Ænei. Comitẽne fororem Spreuisti moriens? Eadem me ad fata vocasses. Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tulisset.

Antigone, Oedipi filia, fratrem suum *Etheoclem* in bello peremptum sepeluit inuito Creonte tyrãno. Ouid. lib. 3. Trist. Fratrem Thebana peremptum Supposuit tumulo rege vetante foror.

Dagobertus Francorum rex, consortem regni fratrem *Aripertum* constituit, donata ei Aquitania.

Ramyus Veremundi filius, Hispaniæ rex consortem regni assumptit *Gartiam* fratrem adhuc impuberem.

P. Rutilius leui morbo impeditus nuntiata fratris repulsã in petitione consulatus, illico expirauit. Autore Plin.

Cleomenes Lacædemonius, fratrem *Euclidam* secum regnare permittit. Autore Plutarcho.

Contra verò mutuo conflagrant odio, *Romulus* & *Remus*, *Etheocles* & *Polynices*, *Aireus* & *Thyestes*, *Aeta* & *Perses*.

Hyam à leone deuoratum sorores *Hyades* lamentatione miserabili profecutæ sunt adeo vt mœrore vitam finiuerint. Deorũ demum commiseratione relaxatæ sunt in stellas. Ponta. Mox *Hyadum* chorus Eois emerget ab vndis, Fratrũ *Hyæ* quas perpetuus dolor indidit astris.

Fuit maximus amor inter *Castorem* & *Pollucem*, vt iam diximus. Stroza pater: Talis *Amyclæos* non iunxit gratia fratres, Alternã quorum vita redempta necẽ est.

ANtiochus Soter rex Syrae, Stratonice nouerca, cuius amore pruriebat, indulgentia patris *Seleuci Nicanoris* obtinuit.

Hippo & **Miletia**, filiae fuerunt cuiusdam *Scadasi* inter Bœotios ditissimi, quas quum impudici adolēcentes per vim constuprafent, ac demū occultandi sceleris causa in puteum demersissent, pater impatiens mœroris ad earum tumulos seipsum confecit.

Gordianus senior, audita filij morte, seipsum suffocauit laqueo.

Orodes rex Parthorum ubi rescituit Pacorum filium in bello contra Ventidium periisse, animi dolore versus est in rabiem.

Niobe filios suos ab Apolline interfectos tantis defleuit lachrymis, ut in scopulum dirigerit *Proper.* lib. 2. Nec tantum Niobe his sex ad busta superba sollicito lachrymas defluit à Sipylo.

Hecuba Polymeſtori regi Thraciæ genero suo oculos eruit, quod Polydorum eius filium interfecisset.

Valerius Bestius simili modo excecatus est à *L. Imbrico* focero suo, quod eius filium *Ruscium* interfecisset.

Anius, Tuscorum rex, filiam habuit *Saliam* nomine, quam quū rapuisset *Catheus* adolēscens, iratus pater, in fluuium *Anienem*, inde cognominatum, sese proiecit. Auctor *Plutarchus*.

Artaxerxes *Darium* filium adhuc viuens regem constituit, contra morem *Perfarum*.

Pythius *Bithynius* animi dolore quem cōceperat ex morte filij, à *Xerxe* interfecti, relicto uxori regno in mortui monumentū se contiecit, atque inibi quod supererat vitæ, flebiliter compleuit.

Nauganti in *Cretam* *Theſeo* quum *Aegens* pater iussisset, ut si confecto *Minotauro* reuertetur incolumis, albis vteretur velis, ac *Theſeus* verborum patris immemor, reuertens nigrum tetendisset lintheum, pater eo procul viso in mare se contiecit, quod putaret actum esse filio. Fabulam hanc, seu si mauiſ, historiam fuisse, siquē describit *Catullus*.

Nihil magis curabat *Aeneas* quam *Ascanium* suū. Vnde *Verg.* lib. 1. *Aeneid.* Omnis in *Ascanio* chari star cura parentis.

Confectum senio *Priamus* ubi vidit filium suum *Polyten* à *Pyrho* *Achillis* filio interfectum, non potuit iræ aut voci parcere, quin homicidam insectaretur conuiciis, licet in eadem esset alea, ut de cet *Verg.* lib. 2. *Æn.*

Auctolia *Simonis* filia & uxor *Laërta* quum falso nuntio intellexisset *Vlyſsem* filium apud *Troiam* in bello decubuisse, impatiencia mœroris vitam proiecit.

Iam

Iam diximus *Nioben* in scopulū dirigiſſe, propter liberos suos ab *Apolline* interfectos. Idē quoque dolor impulit *Amphionem* *Niobes* maritum mortem sibi conciscere *Oui.* in *Ibin.* Addidit ut fidicem miseris sua funera natis. Sic tibi sint vitæ tædia iusta tua.

Euenus *Martis* & *Steropæ* filius, quum stupratorem filiae *Marpisæ* *Apharetum* nomine comprehenderen non posset ad supplicium contiecit se in *Lycormam* fluuium animi dolore. *Plutarchus*.

Thomyris *Scytharum* regina filium suum *Sargapiscem* adeo dilexit ut non prius sibi constiterit, quam mortē eius vlta sit seuerissimē *Comprehensum* enim interfectore *Cyrum*, cruci affixit, teste *Diodoro*, & ablatum mortui caput, demerſit in virem sanguinis.

Mycerina rex *Ægypti* filiam quam habebat *unicam*, adeo dilexit, ut mortuæ cadaver incluserit aureo bouis simulachro, quod in templis proximē deos posuit. floribusque ornauit, quotidie admodum noctu perpetua lucerna. Auctor *Herodotus*.

Atedius *Melior* duos habuit liberos, *Blesum*, & *Glauciam* nomine, quos adeo dilexit, ut diē *Blesi* mortui natalē singulis annis celebraret. *Mart.* li. 8. Præstas hoc *Melior* sciēte fama, Qui solēnibus anxius sepulti Nomen non suis interire *Blesi*. Et de munifica profusus arca Ad natalitium diem colendum *Scribarum* memori piæq; turbæ Quod donas, facis ipse *Blesiarum*.

Mater *Antistia*, quū vidisset filiam à *Cn. Pompeio* repudiatam superinducta *Æmylia*, mortem sibi conscituit.

Blauus quum audisset filium à *Triumuiris* interfectū, ab iisdem impetrauit, ut interficeretur, & filio mitteretur comes.

AMOR LIBERORVM IN PARENTES.

Artaxerxes, rex *Perfarum* patris sui interfectorem dedit morti, mutata de industria cum eo lorica.

Icarum patrem *Erigones* quum agrestes *Attici* interfecissent, filia doloris impatiens laqueum implicuit collo. *Ouidi.* in *Ibin.* Quoddam dolore necis patris pia filia fecit, Vincula per laquei fac quoque guttur eat.

Aris, filius *Crcæsi* quum esset natura mutus, ubi tamē vidit hostilem gladium imminētem paterno iugulo, solutis dentiū clastris, prorupit in verba quibus docuit affectum animi sui. *Gellius*.

Amphinomus & **Anapius**, *Siculi* fratres, quum *Ætnæ* incēdio *Catana* vrbs, & omnia propē *Siciliæ* loca deflagrarent: parētes humeris superpositos, periculo subdixerūt. *Syllius*: Tum *Catana* nimium ardenti vicina *Typhæo*. Et glomerasse pios quondā celeberrima fratres. Auctor *Ætnæ*. *Amphinomus* fraterq; pari sub munere fratres, Quum iam vicinis streperent incendia tectis, Accipiunt pi-grumque patrem, matremque senilem, &c.

Y 5

Simili exemplo laudatur pietas *Aeneae*, quod flammis vniuersam Troiam populatibus, inualidò patri humeros subincurauerit, relictisque diuitiis, vnicum pignus redemerit ab incendio. Claud. Quòd si norus amor prouexit in astra Lacones, *Aeneam* Phrygio raptus ab igne pater.

Scipio adhuc puer patrem Pœnis hostibus circumseptū, liberauit apud Tycinum, seu Trebiam. Autore L. Livio. Statur. lib. 3. Sylua. Quique tener sœuis genitorem *Scipio* Pœnis Abstulit.

Lausus, Mezentij Tyrreni filius, patrem in bello aduersus *Aeneam* seruauit, eoque liberato ipse ab *Aenea* interfectus est Statur. Et Lydi pietas temeraria Laui.

Appium à triumuiris proscriptum (dum ad supplicium quæretur) filius humeris exulit, & incolumem peruexit in Siciliam.

Antigonus quum ingenti prælio superasset hostem, præmium belli transtulit ad patrem, & imperium illi tradidit Cypri.

Antigona patri suo Oedipo ex oculato ducem se præbuit.

Rosmunda filia Cunimundi Gepidarum regis, maritum suum Alboinum regem Longobardorū veneno suffocauit quod is Cunimundum bello victum interfecisset, & ex interfecti cervice fecisset sibi poculum.

Leo iunior, quum annum vnicum præfuisset imperio, Zenoni patri manibus suis diadema imposuit, ipsūque deinceps imperare iussit.

Alphosus patrem suum Ferdinandum decem ac septem aureorū millibus funeravit magno pietatis argumento.

Cleobis, & *Biton* fratres, Argiam sacerdotem matrem suam curui infidentem equorum penuria ab oppido traxerunt ad phanū, seq; iugo alligarunt, quòd ius esset sacerdotē ipsam ad sacrificiū curru vehi. Autor Cicero lib. 1. Quæst. Tusc. Claud. Si verus Argolicos illustrat gloria fratres, Qui sua materno colla dedere iugo.

ARROGANTES, SUPERBI,
gloriosi & ambitiosi.

D*Ares*, vt est apud Vergiliū, fuit nescio quis gloriosus qui in ludis & certaminibus (quæ *Aeneas* ad Anchisæ patris tumulū celebrauit in Sicilia) inani brachiorum ostentatione gloriabatur, & immodicis laudibus se prædicabat: vnumquēque ad duellum prouocans, & suam vniū virtutem extollens immodicè Ver. li. 5. *Aeneidos*: Nec mora continuo vastis cum viribus effert Ora Dares, magnòque virum se murmure tollit.

Adifenus fuit *Aeneæ* tibicen qui deos marinos ad certamen tubeaus est irritare.

Numanus Remulus fuit quispiam Rutulus, qui quū multum sibi tribueret

tribueret, & immodicè placeret, Troianos in Italia obsessos arguebat imbelliæ, & molliæ. Verba Verg. sunt hæc: Is primam ante aciem digna atque indigna relatu Vociferans, tumidūque nouo præcordia regno Ibat, & ingentē sese clamore ferebat. Eodē teste.

Murrhanus fuit quispiam, qui antiqua generis nobilitate gloriabatur. Sic autem ait L. 12. *Murrhanum* hic ataus & auorum antiqua sonantem Nomina per reges actum genus omne Latinum Præcipitem scopulo, atque ingenti turbine laxi Excutit.

Narcissus puer liberali forma tantæ fuit superbiæ, vt pueros oēs & puellas à quibus adamabatur, nihil faceret. Ouil. 3. Met. Multi illum iuuenes, multæ cupiere puellæ. Sed fuit in tenera tā dura superbia forma, Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ.

Martialis illudit cuidam *Sosibiano*, quòd patrē appellaret dominum, qui tamen erat seruus: Sic autem ait: Et seruo scis te genitum blandeq; fateris Quum dicis dominum Sosibiane patrem.

Appion Grammaticus Alexandrinus tanta fuit arrogantia, vt ei immortalitatem polliceretur, cui opera sua nuncupasset.

Demetrius Poliorcetes, Antioni Macedoniae regis filius, tanta fuit insolentia, vt Atheniensium legatos biennium suspensos tenuerit sine colloquio: ac demum re infecta, reuerti iusserit.

Marsyas tibiçē notatur hoc vicio, quòd Apollinem ad tibiçæ certamen prouocauerit, vt fabulantur poëtæ.

Mepocrates medicus nullam ab his mercedem solebat accipere, quibus medebatur. Sed hoc tantum petebat, vt liberati se ipsius seruos esse faterentur, eūque Iouem dicerent.

Nestorius hæreticus factus præsul Constantinopolitanus, orationem postero die habuit ad populum arrogantē plenam & superbiæ, qua cælum se vnicuique daturum promittebat.

C. Neuius, Comædiographus superbiā suam testatus est Epitaphio, quod sepulchro suo iussit inscribi. Erat autē tale: Immortales mortales si foret fas flere, Fleret diuæ camœnæ Neuium poëtam. Itaque postquam orci traditus est thesauro, Obliti sunt Romæ Latina loquier lingua. Autor Gellius.

Rhemius Palæmon grammatices gloriabatur secum natus esse literas, ac secum demum moriturus: dem M. Varronem porcum appellare non veritus est.

Paulus Samofatenus hæreticus, diues factus è paupere, excreuit in superbiā intolerabilem. Nam incedens per vicos & compita, doctrinam & literas ostentabat publicè, & notariis in propatulo, quicquid primum in buccam venisset, dictabat.

Polydamas athleta, ea fuit animi confidentia, & temeritate, vt ruinam scopuli, quem præuidebat casurū: expectauerit, existimās se posse

se posse resistere: quo tamen obrutus est, ut iam diximus.

Tamyras poëta, Thrax natione, ausus est cum Musis de cætu certamen suscipere, ab eisdem propterea exoculatus.

Iam diximus *Theagenem* Caprum pauperem fuisse, qui haberi volebat diues.

Timaus Siculus historicus gloriabatur sese Thucydidem & Philistum in historia superaturum. Autor Plutarchus.

Ausa est *Arachne* certare cum Minerua de lanificio, ut testantur Poëtarum fabulæ.

Erat *Achilla* rex Pannoniæ superbus incesso, huc atque illic oculos circumferens, ut elata potètia in ipso corporis motu appareret.

Poëta fabulantur *Cæsiopem*, Cephei filiam, Nereidibus se prætulisse, ut Nioben Latonæ, Antigonam filiam Laomedontis Iunoni, Lychionem filiam Dedalionis, Dianæ.

Domitianus iactabat in senatu patri se & fratri imperium dedisse, illos sibi reddidisse. Gaudebat appellatione Domini, atque etiã Dei. Vnde Eusebius: Primus, inquit, Domitianus Dominum se & Deum appellari iussit. Hinc fluxerunt duo versiculi cuiusdam poëtæ assentatoris, Edicte Domini, Dei que nostri. Quo subsellia certiora fiunt. Vnde institutum est ab eo, ut ne scripto quidè, aut sermone cuiusquam aliter appellaretur. Statuas sibi in Capitolio nõ nisi aureas, & argenteas poni permisit. Septembrem & Octobrem menses ex appellationibus suis Germanicũ, Domitianũque; transnominavit, quod altero suscepisset imperium, altero natus esset.

Heraclides philosophus Pontius draconè aluit, quem sereto suo post mortem imponi iussit, ut ex hoc putaretur ad deos migrasse.

Maximinus iunior tanta fuit arrogantia, ut manus & pedes senatoribus præberet osculandos.

Aelius poëta in Camænarum æde maxima forma statuam sibi posuit, quum tamen brevis admodum esset. Plinius lib. 34.

Suffenus fuit ineptissimus poëta, qui in suis operibus mirabatur se plurimum sibi que blandiebatur, & arridebat. Catullus: Quem nõ in aliqua re videre Suffenum possis.

Sesostrius rex Ægypti fuit adè superbus, ut domitos reges ad currum iungeret, eoque modo triumpharet.

Marius quidam ex plebe Boiorum ausus est se Deum facere. Autore Cornelio Tacito.

Caius princeps se ipsum inter Diuos retulit, & Iouis maximi nomine statuas erigi sibi imperavit.

Myxus fuit Dianæ sacerdos gloriosus, & virtutum suarum eximius præco.

Seretto fuit quispiam, qui grandia semper cupiebat dicere. Idem seruos

seruos nolebat habere, nisi grandes, & argentea vasa non nisi grãdia Concubinam habebat ingentis staturæ. Summis inuistebar dignis, quum diceret, quò grandior videretur.

Themison Cyprius Hercules dici volebat, eoque nomine rem sibi diuinam fieri patiebatur.

Callipides Græcus fuit Tragœdiarum histrio, qui in ea re plurimũ se mirabatur. Propterea quũ Ageilao regi occurrisset, arrogãtius eum salutavit, subinde in se ostentans, & inter astantes sese intrudens, arbitratus fore, ut comiter à rege exciperetur. Verum is quum grauioribus intenderet, ac ne Callipidem respectaret. Nõ admodũ inquit, nosse me videris, ð rex, nec qui sum inaudisse. Ridens Ageilaus Annon es, inquit, Callipides ille mimus?

Vanus Pergæus fuit quispiam qui verbis assentatorũ corruptus, persuasit sibi se esse omniũ formosissimũ, arte quoque & robore in palestra omnes excellere, imò ne mulas quidè cantare suauius.

Iam diximus quonam modo *Salmoneus* tonitrua mentiretur, Deitatis opinionem sibi vendicaret.

Acco mulier ad speculum ineptè sibi blandiebatur.

Sapor rex Persarum vocabat se regem regum, participem syderum, fratrem Solis & Lunæ.

Iulius Cæsar dicebat debere homines pro legibus habere quæcũque diceret, eòque arrogãtiã progressus est, ut aruspice tristia & sine corde exta quondã nutiantie futura diceret lætiora, quum veller.

Zeus ad eò sibi placuit in Helena, quam pinxit, ut non expectato aliorum testimonio, hos versus ipse adiecerit: Haud turpe est Troas, fulgentesque ære Pelagos Cõiuge pro tali diuturnos ferre labores: Æternis facies nimis est æquanda deabus.

Marcus Drusus tanta fuit arrogantia, ut L. Philippum Consulem, quia se interpellare concionantem ausus fuerat, obtorta gula per clientem suum ad eò violenter in carcerè detraserit, ut multus è naribus eius cruor profunderetur. Quũ senatus ad eum misisset, ut in curiam veniret: Quare non potius, inquit, ipse ad me veniat. *Cn. Pompeius* balneo egressus ante pedes suos prostratũ Hipseũ ambitus reum nobilem ac sibi amicum, iacentem reliquit contumeliosa voce proculcatum.

Alexander Macedo Iouis Ammonis filius dici voluit.

Annibal Cannensis pugnae successu elatus, neminem suorum cinnũ adiuuit in Castra, nec vlli respõsum dedit nisi per interpretẽ.

Hanno Carthaginienfis aues capere solebat, quas hanc edocebat vocem: Deus est Hãno. Adultas demum & doctas quaquauerũ emittebat ut eandem emitterent vocem. Hoc Erasimus refert in quendam Plaphonem.

Heroftratus nominis & famæ libidine templum Dianæ Ephesiæ incendio dedit Auctor Prællius.

Manes hæreticus prædicabat se natum virgine, deitatisque mænem sibi vendicabat.

Perpenna Consul regnandi cupiditate Sertorium inter epulas incautum occidit, vt solus principaretur in Hispania.

Amulius Numitorem, *Artabanus* Xerxem, *Athalia* vniuersum Dauidis semen interfecerunt, vt apud suos dominarentur.

Spitigneus rex Bohemorum dominandi libidine bellum gessit cum fratre Vratislao.

Empedocles, Agrigentinus poëta, in Aetnam se coniecit, vt ad superos conuolasse putaretur.

Heraclius Phocam interfecit, vt solus imperaret.

Ingritha fratres suos Hiempalem & Adherbalem morti dedit, vt Numidarum regno solus potiretur.

Constantinus Imperator Irenæ matrē expulit, vt imperaret solus.

Sellus fuit quispiam, qui quum esset pertenui fortuna, volebat tamen haberi diues.

Solebat *Calliphanes* poëta diuersorum carminum & orationum initia conscribere, ad tres aut quatuor versus, eaque pronuntiare & ostentare, vt commentum ignorantibus multiscius & eruditus videretur.

Adrianus fuit ad eum cupidus famæ & laudis, vt libros à scriptis de sua vita, libertis suis literatis dederit, qui eos suis nominibus publicarent. Auctor Aelius Spart.

Ducebatur *Nero* æternitatis perpetuæque famæ cupidine: vnde & mensē Aprilē Nerone appellauit, & Romam Neropolim constituit appellare. Auctor Sueton.

AVDACES, ET TEMERARIJ.

Poëta *Phaethontis* arguunt temeritatem, quod patris currum. acceperit regendum, quum tamen non esset idoneus auriga. Ouid. lib. i. Trist. Vitaret cælum Phaëthō si viueret, & quos Optauit stulte, tangere noller equos.

Ausi sunt *Gigantes* Ioue armis lacessere & in eum scopulos iaculari, vt voluit Mythologorum fabulæ. Auctor Aetnæ: Tentare (nefas) olim detrudere mundo Sidera, captiuque Iouis transfere Gigantes Imperium, & victo leges imponere mundo.

Fuit & in primis temerarium *Sinonis* facinus, qui fatalem machinam in medios Troianos duxerit solus, in vtraque paratus alcam. Auctore Vergilio.

Finguntur *Theseus* & *Pyriithous* irremediabiles vmbrae domos irrupisse,

irrupisse, vt dominam Ditis thalamo deducerent.

Icarus confectis à patre Dædalo pennis supra modum intumescens, ausus est mediocrem parentis volatu deserere, & in sublime niti, donec liquefactis à sole pennis, præceps deciderit in mare. Ouid. lib. i. Trist. Dum petit infirmis narium sublimia pennis Icarus, Icaris nomina fecit aquis.

Crotoniates *Milo* nimia roboris confidentia tentauit arbores diducere.

Bellorophon insidens Pægaso per medium aërem ferri voluit.

Iason & *Typhis* vitam ventis primi commiserunt, & vias maris (quas natura negat, teste Claudiano) aggressi sunt, Tristes Hyadas rabiemque; noti infames scopulos, Acroceraunia, & mare turbinum, vt ille, siccis oculis prospicientes.

TIMIDI ET METICVLOSI.

*A*rchilochus scripsit, satius esse clypeum abiicere, quam interire. Vnde & Lacedæmonij suis eum finibus iusserunt excedere. Notatur apud Aristophanem *Cleonimus*, quod abiecerit clypeum.

Theagenis fuit ad eum superstitiosè timidus, vt domi haberet Hecathes simulacrum, nec vsquam pedem moueret, nisi illo consulto.

Artemon apud Græcos metu fractus & stupidus, diu intra domum septa se continuit duobus seruis æreum scutum supra eius caput sustinentibus, ne quod noxium superne excideret. Si quando autem tecto egredi cogere, lectica tecto adoperta gestabatur.

Cn. Vacienus sinistrae manus digitos sibi amputauit, ne bello Italico militaret.

Timebat *Pisander*, necubi animæ suæ occurreret, à qua viuus esset destitutus.

Dionysius eò formidinis progressus est, vt cultros metuens tonforios, candente carbone sibi adureret capillum. Quin & tondere filias docuit, ferro tamen remoto: instituitque, vt candentibus iuglandium putaminibus barbam adurerent.

Aristogiton fuit Atheniensis quidam sycophanta, qui Martem habebat in lingua & nunquam non loquebatur de bellis, vt propterea bellicosus appareret, quum tamē re ipsa foret meticulosus. Proinde quum die quadam intellexisset exercitum parari, & conuocari milites, simulata valetudine crus obligauit, & baculo innixus in publicum se protulit claudicantem simulans. Quod vbi primum conspicatus est Phociō, cognita primo intuitu hominis vafricia, exclamauit: Aristogiton claudicat.

Aristophanes & *Lucianus* induxerunt Plutum quendam omnia formidantem.

Demosthe-

Demosthenes pro ignauro & maximè timido accusatus est, quòd in propria causà dicturus prius auferit, quàm deuenit in iudiciũ.

Lycas furentem fugiens *Herculem* complexus aras tremebunda manu mortem metu consumpsit, vt nimio de metu exanimatus mortem sensisse non videatur.

Tawrea Campanus, verbis quàm re ferocior, *Claudium* Asellum militem Romanum superbis comminationibus ad duellum irritauit vltro: vbi autem ventus est ad conflictum, repente concitato equo fugam arripuit, & auferit Capuam.

Aphanasius Alexandrinus antistes, impar *Arrianorũ* inuidiæ sex annos in profundissimo cisternæ lacu metu mortis deliuit.

Quum *Dioletianus* multos idolis sacrificare nolètes morti didisset, vnus omnium *Marcellinus* pontifex ad simulachra damnorum metu mortis immolauit.

Iurauerat *Petrus* apostolus, se non defecturũ à Domino, etiam si Apostoli omnes hoc fecissent: vbi tamen ventum ad discrimen, subducit se periculo, & securus est à longè, captũque ter ante gallicinium negauit, impietatis Iudaicæ metu.

Perses rex Macedoniae fractis opibus regni humiliter & abiectè prouoluit iacuit ad *Æmylij* pedes.

LITIGIOSI.

Parus fuit quispiam, qui ob amissam nauticã obuiis quibũque litigabat. Hinc adagium, Disceptare ob Parni scaphulã, id est, ob res minutulas, multum mouere litium & querelam.

Solebat *Patacion* bonis viris calunias struere, eoque turpi questu rem domesticã augere. Hinc adagium. Patacione caluniosior.

Anus quæpiam fuit *Prolemis* quæ quoad vixit, lites agitabat, nec vnquam ab agendis causis feriebat. Autor *Diogenianus* apud *Erasmum*.

Eurygnus fuit calumniator, qui diffidium inter *Castorẽ* & *Pollicem* conatus est ferere, alterum apud alterum insinulans.

Hyperbolus fuit quispiam mirum in modum appetens litium. Hinc adagium. Ultra *Hyperbolum*.

Gellius scribit *Xantippen* Socratis vxorem morosam fuisse admodum, & iurgiosam: quod etiam de altera eius vxore *Myrtho* *Aristidis* filia prædicatur. Ambæ enim in muliebres contentiones propter ipsum Socratem deueniebant.

Herodotus scribit *Euristhenem* & *Proclẽ* fratres vbi adoleuerunt, per omne vitæ tempus inter se dissensisse, & eorum posteros itidem perseverasse.

Empedoclem aiunt iis fuisse moribus, vt assidue similitatem cum aliquibus

aliquibus susciperet, easque pertinacissimè exerceret.

Notum est quemadmodum *Etheodes* & *Polynices* fratres mutuo diffidio ad certamè, & mutuam mortem venerint regnandi libidine.

Cornelius Tacitus ait *Nerginium* seditionibus obnoxium fuisse. *Plinius* scribit discordiam ignotam esse *Hyperboreis* viris, geograficè degentibus.

Fuit *Pomponius* Atticus tanta erga domesticos facilitate, vt iurauerit se cu matre nonagenaria nunquam in gratiam redisse, cum sorore pariter nullam gessisse similitatem.

TACITVRNI.

Paulus Simplex, *Pauli* primi Anachoretæ discipulus, magistro iubente, integrum triennium obstinatissimè tacuit.

Discipulorum *Pythagoræ* nemo minus biennio conticuit.

Agatho lapidem in ore tenuit per triennium, vt silere disceret. *Thomam* A quinatem condiscipuli bouem appellabãt, quòd semper taceret, audirẽtque tantum.

De silentio *Secundi* philosophiam diximus in capite de Inuestuosis.

Zeno quum legatos *Antigoni* regis missos Athenas cũ nonnullis philosophis ad cœnam inuissset, ac ceteri omnes verborum multitudine doctrinam suam ostentarent, solus ipse tacuit. Silentij causam percontantibus legatis, respondit, difficillimũ omnium esse, retinere sermonem.

HOMINES LIBERÆ, ET
importunæ loquacitatis.

Lara fuit nymphea, cui *Iupiter* linguam abstulit, quòd furtiuos eius amores *Iunoni* reuelasset. *Ouid.* lib. 2. *Fast.* *Iuppiter* intumuit, quæque est non vsa modeste Eripit huic linguam, &c.

Tantalum apud inferos damnatum aiunt, quòd deorum secreta hominibus reuelasset. *Ouid.* Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat *Tantalus*, hoc illi garrula lingua dedit.

Diphias grammaticus in *Thorace* mote cruci affixus est, quòd regem maledicis carminibus incesset.

Anaxarchum ob petulantes iniurias *Anacreon* Cyprius in pila contundi iussit.

Calisthenes liberius cum *Alexandro* locutus, eius si mædato ad iudicatus est morti. Hæc autem eius verba ad *Alexandrum* fuisse feruntur. Si deus es, beneficia largiri mortalibus, nõ sua debès eripere. Si homo, id quod es, semper te esse cogita.

Lacedæmonij libros *Archiloci* ob solam dicacitatem, & ingenij virulentia ab vrbe sua summoerunt, ne illorum lectione corru-

ptum aliquid imberent lectores.

Dionysio inquirenti, vbinam terrarum exquisitius haberetur as: *Antiphon* Sophistes respondit, optimū se nosse Athenis, vbi itas habebant *Armodius* & *Aristogiton* tyrānicidæ. Innucebat autem *Antiphon* *Dionysium* esse dignum, qui ab huiusmodi hominibus interficeretur. Quæ petulans & verbosa dicacitas homini malè celsit.

Sufarion, *Machmes*, *Cratinus*, *Aristophanes*, & *Eupolis*, Græci poëtae, flagitia hominum tanta libertate insectabantur, vt opus fuerit lege, quæ maledicam illam & effrānem mordendi licentiam cohiberet, & comprimeret. De quibusdam horum meminit *Horatius* dicens: *Eupolis* atque *Cratinus*, *Aristophanes*que poëtae, Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est. Si quis erat dignus describi, quod malus aut fur, Quod mœchus foret aut sicarius, aut alio qui Famosus, multa cum libertate notabant.

Meuius poëta *Merellos* ac *Scipiones* suis versibus ausus est profcindere. Propterea *Metellus* cōsul hoc ei versiculo respōdit: Dabunt malleum *Metelli* *Meuio* poëtae. Tandem autē propter nimiam illam in scribendo maledicentiam à triumuiris in vincula coniectus est, & in carcerem detrusus.

Audax fuit & licentiosus *c. Memmij* verbum, qui ausus est obicere *Cæsari*, tanquam pathico, quod sterisset ad cyathum *Nicomedi* regi inter exoletos.

Antigonus rex *Theocritū* *Chiu* occidit propter falsum & mordax scōmma ab eo de se dictum. Quum enim quasi puniendus ad *Antigonum* raperetur, solantibus eum amicis ac spem pollicentibus, quod omnino clementiam regis experturus esset, quum ad eius oculos venisset: respōdit, Ergo impossibile mihi dicis spem salutis. Quo verbo illudebat regi, quod altero orbatus esset oculo. Sutor *Macrobius*.

Nullum opus tam absolutum esse poterat: quod non calumniaretur *Momus*. Idem *Sandalium* *Veneris* *Praxitelicæ* culpauit, quū Venerem ipsam non posset.

Ofus fuit quispiam natus ad contumelias omnium ingeniis impingendas. Nulli non inuisit notam Auctor *Seneca*.

Medius fuit quidam ex *Alexandri* adulatoribus, qui calumnias in quemuis iactabat, & alios ad idem opus hortabatur.

Iam docuimus quā liber & petulans *Demochares* Atheniensis legatus in sermone apud *Philippum* regem fuerit.

Timagenes historicus *Augustum* & vniuersam eius familiam maledicis verbis, probrosisque conuiciis, ausus est denigrare. *Benignus* tamē Imperator ad vindictam satis habuit ei domo sua interdi-

terdicere.

Staterius ætate *Marci Tullij*, ob cōuiciofa verba & mordaculos sermōnes rei capitalis iure damnatus est.

Theon fuit poëta quispiam rabiosa loquacitatis, petulantissimæque maledicentiæ. Hinc Adagium, Dente *Theonino* rodi.

Hippomax poëta fuit *Iambographus* amarulentus, & doctę mordacitatis. Hinc *Hippona*ctum præconium cessit in parœmiam.

Zuili quoque mordacitas proverbio locum fecit. Nam & poëtarum principem *Homerum* ausus est suis scriptis laceffere.

Aelopsus *Delphos* profectus gentis illius iram in se conuiciis & contumeliosis apologis concitauit.

VERACISSIMI.

P*omponius* *Atticus* nec mendacium dicebat, nec pati poterat. *Benius* abbas qui in *Thebaidis* solitudine vixit, nunquam visus est iurare, nunquam mentiri, nunquam irasci, nunquam verbū otiosum dicere.

Hor abbas nunquam mentitus est, nunquam cuiquam maledixit.

ASTVTI, ET FRAVDVLENTI.

I*smenius* *Thebanus* legatus ad regem *Perfarum* missus, quū sciret ex cōsuetudine gentis nihil ab ipso rege impetrari posse, nisi prius quis adorans procumberet: vbi in eius fuit conspectu, anulum de industria ad pedes cadere permisit, vt in eo colligendo reclinator, videretur adorasse regem.

Atheniensibus in expeditionem *Siciliæ* nauigaturis *Menson* *Astrolagus* insāniam mentitus est, vt onus detractaret.

Papyrius Prætextatus ductus à patre in senatum, quum arcana quædam illi audisset, reuersus domum, & interrogatus à matre quidnam actum esset in senatu: ad declinandam importunas eius preces, respondit, constitutum esse vt vni viro dux nuberet vxores. Auctor *Gellius*.

Pyssistratus timens primores *Atheniensium*, voluntariis affectus plagis in publicum procelisit, vbi de principum crudelitate queus populū concitauit ad vlciscendam fictam iniuriam.

Quo actu vsa sit *Phryne* meretrix in *Apellem*, iam diximus in capite de Meretricibus.

Syllis *Sicyonius* tanto astu claruit, vt quo tempore *Xerxes* imminebat *Græciæ*, *Perfarum* nauium rudetes & anchoras natando & vrinando præcinderet.

Ladistans, rex *Poloniæ*, *Craconiam* oppidum obsessum ad dedicationem cōpulis opinione casti. Esis copie. *Stratagemate* deceptum, quum montes farina integri mandauisset.

Theopompus *Lacedæmonius* permutato cum vxore habitu euasit

ē carcere vt mulier.

Pyrrhander fuit scyphanta quispiam egregiē versutus, notē que malitiā. Aristophanes apud Erasmus: Ac per Iouem fuit quidem Pyrrhandrica ista techna.

Quum mortuo *Cambyses* septem Persarum magi inter se conuenissent, vt cuius equus primū soli orienti adhinniret, rex saluaretur, Oebares (seu vt aliqui scribūt) Cebares Darij equis admillam intra equā genitalia manum naribus equi Darij admouit. Quo odore irritatus equus, ante omnes hinnitum dedit.

Eucrates fuit versutus quispiam, qui aliquo prætectu suffugiebat semper, si quando fides esset præstanda. Hinc adagium narū, Vias nouit quibus effugit Eucrates.

Cantharus fuit quispiā impostor & maleficus apud Athenienses.

Phrynonidas fuit etiā versutus & maleficus, summūque malorum rerum artifex. Vnde quotiescunq; hominē insigniter malū volebant innuere, Phrynonidam appellabāt Aristophanes apud Erasmus: Scelerate tu, ac Phrynonida & impurissime.

Vlysses & *Sisyphus* vafros admodum fuisse pro comperto est. Vnde Homerus apud Erasmus: Sisyphus in terris, quo non astutior alter.

Ciprissodorus, *Pantoleon*, & *Matreas* impostores fuerunt apud Alexandriam, qui vafris quibusdam commentis spectantes eludebant.

Sertorius, vt est apud Gellium, in temporibus difficillimis mētebatur ad milites, si mendaciū prodesset: & literas cōpositas pro veris legebat, & somnium simulabat, & falsas religiones conferebat, vt his rebus militum animos quoquē vellet induceret.

Dionysius tyrannus citharædo cōsidam sibi plurimum grato, in spectaculis multa pollicitus est: neq; tamen sequenti die erogauit quicquam: mercedem verò reposcenti, hoc modo respondit, Abundē tibi gratiam retuli citharæde. Quanto enim tempore oblectasti canens, tantō etiam sperans es oblectatus.

Hyperbolus fuit quispiam Chremidis filius, versutia in fallendo prælignis. Nam quum lucernas factitaret, plumbū immiscebat æri, vt ponderosiores factæ maius demererentur pretium.

Antonius Athenas intrati quum ciues vrbis obuiam processissent, dixissentque, esse sibi Mineruam nubilem, quam Libero patri (ita enim eum vocabant assentandi studio) despondere vellent, arrepta occasione ducturum se respondit, sed oportere futuræ nuptiæ mille dari talenta nomine dotis.

Iulius Cæsar in obeundis expeditionibus exercitum nunquam duxit per insidiosa itinera, quin prius locorū situs experiretur, nec

ante

ante in Britanniam transevit, quā postus & navigationem, & cellium ad insulam explorasset.

Cyrus Massageris in se irruentibus castra reliquit diripienda, vt cibo potūque graues & iōmno deditos postmodum aggredere-tur, & vinceret, vt accidit.

Annibal Romanam Classē adortus, serpentes fistilibus vasis inclusos in hostem nihil tale sperantem ei acutus est, & insperata formidine concussos in fugam verit.

Alexander tertius Pont. Max. Venetias habitu serui fugiens, manus Federici subterfugit.

Boemundus Roberti regis Siciliæ frater ab expeditione Hierosolymitana rediens, quum per fines Alexij imperatoris inimici trāsire cogere-tur, se clausum in loculo vt mortuum ferri iussit, eoque modo manus hostiles euasit.

VERSIFORMES, SEV IN VARIAS Formas mutabiles.

Metra filia Erisichthonis, vt fabulantur poëtæ, in varias formas sese commutabat Ouid. lib. 8.

Nunc equa nunc ales, modò bos, modò ceruus abibat.

Hinc adagium. Mutabilior Metra Erisichthonis.

Achelous diuincans in Herculem pro Deianyra, quum videret se multo inferiorem viribus, in serpentem primò, deinde in taurum, postremò in fluuium sese transformauit. Vnde apud Ouid. lib. 9. sic loquitur: Inferior virtute meas diuertor ad artes, Elaborque viro longum formatus in anguem.

Periclymenus Nestoris frater beneficio Neptuni in quacunque formas se commutabat Idem li. 12. Mira Periclymeni mors est cui posse figuras Sumere quas vellet, rursusque reponere sumptas Neptunus dederat.

Eadem transformatio tribuitur *Protheo* Oceani & *Teryos* filio: Hinc adagium *Protheo* mutabilior *Vertumnus* dicitur à Latinis. Ouid. lib. 1. Fast. Ille suam faciem transformat, & altorat, arte: Mox domitus vinculis in sua membra redit.

INGRATI.

Thesus Ariadnam Minois filiam cuius beneficio labyrinthū euaserat, reliquit in Chio insula. Ouidius lib. 8. Comitē que suam crudelis in illo Littore destituit.

M. Porcius Cato seruos senio confectos tanquam bruta solebat eicere & exponere venales.

Craesus Lydorum rex Cyrum Persarum regem, à quo primum victus, & impunitatem & veniā acceperat, armis iterum lacerauit.

Pharnaces in amicitiam à Pompeio receptus, Mithridati patri

suo bellum intulit.

Romani *Scipionem* illum Africanum, cuius auspicio æmulam imperij sui Carthaginem sub iugū redegerant, & *Asdrubalē* superauerant, accusatū à Petilio in ius vocauerunt, atque proscripterūt, quod pecuniam Asiaticam non totam in ærarium retulisset.

Ludouicus Pius, caroli magni filius, à filiis in carcere cōiectus est.

Amalasintha, Gothorum regina interfecta est opera cuiusdam Theodori, quem tamen regni consortem delegerat.

Iustinianus Imp. Belisariū ducē exoculauit, cuius tamē ductu Persas in oriēte. Vandalos in Africa, & Gothos in Italia superauerat.

Demophoon Thesei filius Phyllidem reliquit, & ad laqueū impulit, cuius tamen hospitio fuerat vltus, quum ab expeditione Troiana rediens, delatus esset in Thraciam.

Iason quoque Medeam: cuius opera vellus aureum surripuerat, & draconem effugerat, abdicauit, superinducta Creusa filia regis Creontis.

Decabalus, rex Dacorum, victus à Traiano, & venia donatus, Imperatorem denuo sollicitauit ad Bellum.

Frisius, filius Actij Ferrariæ principis, patrem in carcerem cōiectum ibidem mori cōegit, ob inductam nouercam.

Cicero iustum Antonij Triumviri interfectus est à *Pompilio*, quem tamen capitis reum defenderat.

Lucius Ostitus tempore bellorum ciuiliū patrem suum *Annium* proscriptum, quem triumviri ad supplicium perquirebant, latentem prodidit, vt eius bona acciperet.

Darius consilium cepit de interficiendo patre Artaxerxe, à quo tamen rex per indulgentiam creatus fuerat.

Imperator *Henricus* quintus Henricū patrem macerari in carcere.

Alphonfus primus rex Lusitanie, Tiresiam matrem coniecit in vincula, quod post mariti mortem secundas tentasset nuptias.

Phyaates patrem suum Orodem regem Parthorum interfecit.

Romanus iunior matrem à se reiecit, & animi dolore, quem illa de filij ingratitude conceperat, ad mortem compulit.

Michael Calaphates Imp. Zoen matrem imperio spoliavit.

Michael Thraulus Leonem Imp. de medio sustulit, cuius tamen beneficio multas dignitates fuerat assecutus.

Diomedes Direpta Troia rediens in patriam, ventis delatus est in Libyā, vbi Lycus rex Marti hospites immolabat. Calirrhoe verò Lyci filia, Diomedem, cuius amore flagrabat, liberavit ab insidiis paternis. At ille spreto salutis autore enauigauit, vnde puella dolore animi se suspendit.

Eodem modo *Calphurnius* Crassus Balsacciam puellam reliquit, cuius

cuius tamen beneficio mortem euaserat in Massilia.

Xerxes filium Pychij Bithynij medium discindi iussit, quum tamen pater regem ipsum cū toto exercitu hospitio suscepisset.

Tatius, rex Sabinorum, Tarpeiam puellam viam defodit, cuius tamen beneficio Capitolium expugnauerat.

Alexander immemor primæ nutritionis & lactis, quod ab Hellenice nutrice infans biberat, eius filium Clitum interfecit.

Commodus Imp. interfectus est insidiis Martie concubine suæ.

Constantinus Leonis filius frenem matrem imperio deiecit.

Isacius Angelus imp. ab *Alexio* fratre quem caprum à Turcis redemerat, per summum scelus oculis imper. & que priuatus est.

Alexius demum interfectus est à Muziphlo quodam ignobili, quem tamen ad summum dignitatis gradum extulerat.

Magna fuisset *Aeneas* in Didone ingratitude si post benignum eius hospitium oblatāque vltiō nuptias eam reliquisset, vt Verg. fabulatur.

Cæsar Tyberius toto triennio quo viuente matre absuit ab vrbe Roma, & moram traxit in secessu Caprearum, semel omnino matrem, nec amplius quàm vno die paucissimis vidit horis. Mortuā demū quum intellexit, non prius accessit ad exequias, quàm corrupto & tabido corpore. Funeratam probuit consecrari, cuiusque testamentum pro irrito habuit, atque vnū ex his interfecit, quibus illa moriens funeris sui curam demandauerat.

Thrasmundus Pharoaldo patri suo, Spoletanorum duci, caput in modum presbyteri rasit, vt principatum arriperet. Autor Paulus Diaconus.

Hercules adhuc puerulus præceptorem Linum interfecit, quū ab eo ob tardius ingenii culparetur Autor Ioā. Annius in Berosum.

Quam ingrata fuerit *Tullia* in parentem atque inhumana, iam in capite de Crudelitate diximus.

Paris Helenam vxorem Menelai, à quo tamen benigno susceptus fuerat hospitio.

Athenienses Miciadem pro Marathonis trophæis carcere macerarunt.

Syracusani Dionem, cuius opera libertatem receperant, eiecerūt ac deinde reuocatum interfecerunt.

Aristidem Athenienses in exilium miserunt beneficiorum eius immemores.

IUSTISSIMI.

Ripheus Troianus fuit quispiam, quem Vergil. li. 2. *Æn.* iustissimū fuisse ait his verbis: Cadit & Ripheus iustissimus vnus, Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui.

De *Emathione* Ouid. lib. 8. Met. Emathion æqui cultor, timidusq; deorum.

Idem lib. 6. Met. de *Erichtheo* sic meminit: Sceptra loci rerumq; caput moderamen Erichtheus: Iustitia dubium est validisne potior armis.

Hermes Ægyptius tanta fuit æquitate & iustitia, ut quum quid emeret, iustus semper exolacret pretium, cariusque emeret quam venditor æstimaret.

Bocchyrus rex fuit Ægyptiorum, aded incorruptæ in iudicandis libris iustitiæ, ut si quem magnopere iustum significare vellent, Bocchyrum appellarent. Autor Suidas apud Eralinum.

Chiron fuit Centaurorum iustissimus. Germanicus in Arato: Hic erit ille pius Chiro iustissimus omnes inter nubigenas, & magni doctor Achillis.

Aristophanes Messenius tanta fuit æquitate, ut quosdam ex sociis interfecerit, quod puellas virgines stuprare voluissent.

Maris philosophus ex Laodicea fuit omnium ætatis sue iustissimus. De *Zaleuci* æquitate iam diximus capite de Seuerissimis hominibus.

Quum *Philippus* in tribunali dormitans aduersus Machetam quendam pronunciaisset, ubi vigilantior factus cognouit factam Machetæ iniuriam, non rescidit quidam iudicium, sed iniustam ipse exoluit multam.

Idem rogatus ab Harpalo, ut Crateta eius familiarem iudicio liberaret: eum, inquit, rectius est, quam nos ob ipsum male audire.

Aristides ab incorrupta æquitate Iusti cognomen apud Athenienses meruit. Idem interrogatus, quid esset iustitia: Nihil inquit, alienum desiderare.

Aiunt *Biblim* fuisse virum tantæ integritatis & abstinentiæ, ut quum inter eundem reperisset aliquid alienum, omnino intactum præteriret.

Philoxenus poeta maluit reduci ad fodinas lapidarias, quam contra animi iudicium carmina Dionysij probare.

Biantis Prienæi integritas in iudicandis causis sequenti proeipio locum fecit, Prienensium pollere iustitia.

Prodicus fuit quispiam apud Græcos in iudicandis libris & arbitrariis inter dissentientes amicos acerrimi iudicij.

Alexander Seuerus Imp. tanta fuit æquitate, nullas unquam sanciret leges, nullam constitutionem faceret sine viginti iuris peritis, & doctissimis ac sapientibus viris: nec vlla in re iudicium ferret quin prius iret per sententias singulorum, & scriberetur quid quisque dixisset. Quum de iure aut negotiis tractabat, solos adhibebat doctos

ctos & disertos. Si de re militari, milites veteres & senes. Si unquam furẽ vidisset iudicẽ, paratũ habebat digitum, ut illi oculi erueret. Tanto odio prosequēbatur iudices, qui furtoꝝ fama laborassent, ut si eos casu aliquo videret, commotione animi choleram stomacho euomeret, toto vultu inardescente. Autor Lampridius.

Priscus Nolanus tanta fuit iustitia, ut ne lapis quidẽ vnus in Nolanas aedes (quas inchoauerat) nisi soluta mercede couectus fuerit. Herodotus scribit, *Mycerinum* Cleopis filium omnes Ægypti reges æquitate & iustitia superasse. Si quis apud eum conquirebatur de re aliqua furto sibi sublata, sua ipse pecunia iacturam conquirentis refarciebat & iniuriam.

Darius Scithen Zancleorum regem censuit omnium quos vidisset, iustissimum, Autor Herodotus.

Idem ait *Glaucom* Lacedæmonium Epycidis filium tam celebri & incorrupta fuisse iustitia, ut ad eum videndum multi alienigenæ Spartam conuenirent.

T. Manlius iuris pontificis calis peritus, iudex inter Macedonas accusatores & filium constitutus: audita causa ita pronuntiauit: Quum probatum sit Silanum filium meum pecuniam accepisse, ipsum repudio, & prole mea indignum iudico, protinũque a conspectu meo abire iubeo.

Tranquillus ait *Augustum* tanta fuisse æquitate, ut nulli unquam genti sine iustis, necessariis causis bellum intulerit.

Camillo Phaliscos obsidenti Iudimagister liberos Phaliscorum, tanquam spoliandi causa extra murum eductos tradidit: dicẽs, repetendis obsidibus ciuitatem imperata facturam. Camillus non solum spreuit perfidiam, at magistrum reuinctis post terga manibus, pueris dedit verberandum, & ad parentes cum plagis reducendum. Phalisci ob hanc iustitiam sponte deditionem fecerunt. Claudianus in Rufinum: Ductosq; Camillus Trans murum pueros obfessa reddidit vrbi.

Timochares, seu, ut aliis placet, *Nicias*, Pyrrhi Epirotarum regis medicus, quum ad Fabricium accessisset, promississetque se pacta mercede præministraturum Pyrrho venenum: Fabricios non tantum aduersatus est facinus, at etiam Pyrrhum hostem literis monuit, ut a domesticis caueret insidiis. Autor Valerius & Antias apud Gellium.

Cato & Phocion præcipuis amicis quum oq; aduersabantur causa seruandæ æquitatis. Autor Plu.

Timoleon Corinthius, quum nullis precibus fratrem posset inducere ad exuendam tyrannidem, eius interfectores adiutorem se præbuit.

Cambyfes iudicem sibi charissimum, quod perperam & iniquam sententiā tulisset, corruptus pecunia, euestigio comprehendi iussit, & pelle ex toto eius corpore detracta tribunal iudicum inferni, vt aliena fruerentur infania, eoque periculo rectius iudicarent.

I N I V S T I.

Vltimus regum Romanorum *Tarquinius* vir fuit iniustus, vt docet *Oui.* libro 1. *Fast.* dicens: Vltima *Tarquinius* Romanae gentis habebat Regna, vi, iniustus, fortis ad arma tamē.

Amulius Numitorem fratrem regno expulit, & paruulos nepotes perdendos in *Tyberim* deuouit. *Oui.* li. 3. *Fast.* Hoc vbi cognouit contemptor *Amulius* æqui. Nam raptas fratri victor habebat opes, Amne iubet mergi geminos.

Themistocles monitus à quodam vt æqualem se præstaret in iudicio: Absit, inquit, vt ego dum potero, non magis amicis fauceam cunctis in rebus.

Panis rex *Chalcidis* *Hesiodum* *Homero* prætulit, vt *Midas* agrestem *Panos* cantilenam *Apollinis* musicae.

Sifannes nomen est illius iudicis, quem ob iniquam sententiā à *Cambyse* excoxiatum prædiximus. Eius verò filius vocabatur *Othanes*. testis *Herodotus*.

Pilatus *Hierosolymorū* præses autorem nostræ salutis adiudicauit morti, ne in *Cæsaris* offensionem impingeret.

P R O D I T O R E S , P E R I V R I ,
& perfidi.

L*omedon* *Neptuno* & *Apollini* murorū *Troizæ* conditoribus *Lactam* denegauit mercedem. *Verg.* lib. 4. *Laomedontæ* sceleris periuria gentis.

Metius *Suffetius*, quum apud *Albanos* summam rerum teneret, à Romanis in auxilium cōtra *Fidenates* vocatus iure societatis, venit quidē, sed in ipso prælio ad hostes defecit. Propterea *Tullius* *Hostilius* parta victoria eum religauit ad binas quadrigas, hūsq; in diuersa rapiētibus mēbratim dicerpsit. De perfidia *Theses* in *Ariadnam*, *Lafonis* in *Medeam*, *Demophoontis* in *Phyllidem*, *Æneæ* in *Didonem*, iam diximus in capite de ingratis.

Sinonem *Vergilius* fabulatur fuisse Græcum nescio quē periurū qui suis mēdacijs & perfidia *Troianos* eluserit, & fatalē machinā vatibus nequicquā reclamātibus intra muros duxerit. *Vergili.* 2. Talibus infidijs periuri quē arte *Sinonis* Cæsedita res, &c.

Curio quū prius esset inimicissimus *Cæsari*, mutata postea voluntate, factus est acerrimus eius propugnator, quum ab eo liberatus esset maximo ære alieno. Vnde *Lucanus*: Audax venali comitatur

Curio

Curio lingua. Et alibi de eodem: Gallorum captus spolijs & *Cæsaris* auro. *Seruius* ait *Curionem* vendidisse Romæ *Cæsari* xxv. millibus aureorum.

Qua perfidia *Paris* *Menelaum* hospitem eluserit rapta eiusdem uxore, iam diximus. Hora. Pastor quum traheret per freta nauibus *Idæis* *Helenam* perfidus hospitam.

Eriphyle capta aureo monili, quod ferebat *Adrastus*, maritum suum *Amphiaraum* delitescentem prodidit, vt prius dictum est.

Qua perfidia *Polymnestor* rex *Thraciæ* *Polydorum* interfecit, dictum est in capite de Auaris.

Conuenit inter historiographos, *Troiam* ab *Ænea*, *Antenore*, & aliquot alijs, qui postea profugi multis fuerunt annis, proditam fuisse Græcis.

Ambibal senior appellatus *Asdrubalis* filius, quum primo bello *Punico* totam *Italiam* vastaret, *Cornelium* *Asinam* consulem spe pacis vocatum ad colloquium *Punica* fraude interfecit.

Cn. Domitius *Bituntum* *Aruernorum* regem specie colloquij comiter inuitatum vinxit, ligatūque Romam misit.

Fl. Fimbria *Valerium* *Flaccum* in *Asia* cūrauit interficiendū corrupto exercitu.

M. L. Drusus *Magulsam* *Mauritaniz* principem, quem hospitio susceperat, *Baccho* prodidit. pecunia corruptus.

L. Magius & *L. Fannius* legati à *Mithridate* ad *Sertorium* missi, defecerunt ad populum Romanum.

De *Necia* *Pyrrhi* medico, eiusque in dominum proditione iam diximus.

Perperna consul *Marianarum* partiū, *Quintum* *Sertorium*, quom prius magna amicitia dimicauerat, inter epulas nihil sibi timentem interfecit, vt solus Imperio potiretur in *Hispania*.

Anulus *Posthumius* *Albinus* missus ad bellandum *Iugurtham*, pecunia ab eodem corruptus, fœdissimam contraxit pacem.

Ptolemaeus *Iudæus*, *Abobi* filius, socerum suum *Simonem* *Iudeorum* principem, conuiuio exceptum cum duobus filiis interfecit regnandi cupiditate.

Zopyrus *Persa* benignè à *Babylonijs* exceptus vrbe eorum *Dario* prodidit.

Tarpeia puella *Capitolium* *Tatio* regi *Sabinorum* tradidit.

Boleslaus tertius rex *Bohemorū* *Moschonem* regem *Poloniz* simulatione colloquij exoculauit.

Cethegus Romanus cum *Catiliana* in *Remp.* coniurauit.

Dion *Syracusanus* interceptus est proditione cuiusdam *Callistratis*, quo cum summa familiaritate prius vixerat.

Cocalis

Cocalus rex Siciliae Minoem regem Cretae, qui Dædalum persequeretur, ad colloquium pretextu amicitiae inuitatum per proditionem in thermis suffocauit.

Grimoaldus, Pipini filius, Dagobertum, Sigisberti secundi filium, fidei suae post mortem patris eius commissum, interfecit, ut Austrasiae regnum, cui praeerat pupillus, sibi vendicaret.

Helena Deiphobum Troianum, qui post mortem Paridis nupsit, dormientem Graecis prodidit, foribus eius apertis. Autore Verg.

Iolas Alexandri pincerna dominum suum veneno suffocauit.

Io. Galeatius dux Insubrium Barnabam socerum suum, quem simulabat se salutare velle, obuiam prodeuntē in itinere per proditionem cepit, coniecitque in carcerem.

Myrtilus Hippodamiam Oenomai filiam curruli certamine dimicantem prodidit pacta mercede corruptus à Pelope. Seneca: Deceptor dominae Myrtilus.

De perfidia *Septimulij* in T. Gracchum iam diximus in capite de Auaris.

Cillicon Milesius prodita Prieniensibus Mileto patria, inhonestè ditatus est.

Assthenes Olynthum prodidit Philippo Macedoni.

Cleomenes Spartanus Argiuos induciarum fiducia consopitos noctu inuasit, aliosque contrucidauit, alios duxit captiuos.

Phrynicus fuit quispiam Lacedaemoniorum proditor.

Euribatus missus à Cræso cum multa pecuniarum vi, ut contraheret exercitum, ad Cyrum Cræsi hostem defectit.

Sedechias medicus Carolo Caluo regi ac domino suo venenum praeministrauit.

Harpagus Astyagem dominum suum prodidit Cyro regi Persarum.

Milo Epirotarum urbem Papyrio Cursori spe mercedis prodidit.

Apollonius Samios quibusdam erat praefectus, Philippo dedit occidendum.

Vlysses Calypso nympham, cuius hospitio septem annos fuerat usus, fide violata deseruit Propertius lib. 2. Sic à Dulychio iuvene est elusa Calypso, vidi amatorem pandere vela suum.

Pelops filius Tantali periurio decepit Myrtilum in Hippodamiae certamine, ut fabulantur poetae. Catullus: Periuri Pelopis vastabat tertius haeres.

FIDELISSIMI.

M Aluit *Artilius* Regulus ad supplicium redire, quam datam Carthaginensibus fidem violare, ut iam docuimus. Sy. l. 6. Seranus clarum nomen, tua Regule proles. Qui longum semper fama gliscente per æuam, Infidis seruasse fidem memorabere Patris.

De fide

De fide Penelopes in Vlysses, & Zopyri in Darium suis locis iam diximus.

MEMORIA CLARI.

Crocus Pyrrhi legatus Romam à domino missus, omnium senatorum nomina edidit vno die, quorum concessum totidem regum sibi videri tulit Pyrrho.

Mithrydates duarum & viginti gentium, quas habuit sub ditio- ne, linguas percalluit, earumque gentium viris sine interprete locutus est. Autores. Plinius & Gellius.

Themistocles tanta fuit memoria, ut Simonidi artem memoriae pollicenti, dixerit se malle artem obliuionis, quod etiam meminisset, quae nollet, & obliuisci non posset quae vellet. Autor Cicero lib. 2. de Finibus.

Iulius Cæsar eodem tempore quaternas dictabat epistolas. Plinius scribit eum legere, simul dictare, & audire consueisse.

Aiunt & *Themistoclem* Arist. discipulum multae fuisse memoriae.

Habuit *Lucullus* diuinam quandam rerum memoriam, maiore verborum Hortensius, autor Cic. lib. 4. Quæst. Acad.

Seneca scribit memoriam in seipso adeo excelluisse, ut non ad vsum modò sufficeret, sed in miraculum vsque procederet. Nam duo milia nominum recitata, quo ordine erant dicta, referebat. Ducentos versus ab ultimo incipiens recitabat.

Ælius Adrianus tanta fuit memoria, ut locos, negotia, milites absentes quoque nominibus recenseret.

Cyrus rex nomina cunctorum militum in exercitu tenebat.

Hortensius orationem iisdem verbis scriptitabat & pronuntia- bat, quibus meditabatur.

Carmides in Graecia quæ quis exegisset volumina in bibliothecis, legentis modo repræsentabat. Autor Plinius.

Esdras sacerdos vniuersas Hebræorum doctrinas habuit in memoria.

Tanta fuit *Portio* Latroni memoria, ut quæ dicturus erat, ediscendi causa nunquam relegeret. Edidicerat quæ scribebat. Dicebat ita, ut in nullo vnquam verbo memoria eum deciperet. Iubebat aliquem nominari ducentum statim illius gesta ad vnguem reddebat.

Antonius Rauennas aetate Antonij Sabellici multa rerum millia stans percipiebat animo.

Scipio in exercitu Romanorum tenebat nomina.

OBLIVOSI ET QUI MEMO-
ria exciderunt.

M *Essala* Coruinus morbi diritate sui nominis oblitus est. Au- tore Plinio.

Bamba

Bamba rex Gotthorum haustu veneni ab Heringio successore dati memoriam amisit.

Franciscus Barbarus, Hermolai amicus Græcas literas (quarum prius erat doctissimus) in extrema senectute oblitus est.

Seneca scribit Clauidium Sabinum tam fragili, aut nulla potius extitisse memoria, ut illi modò Ylyffis, modò Achillis, modò Priami nomen excideret quos tamen nouerat optimè.

Thyrcas tam obtuso sunt ingenio, & adè infœcunda memoria, ut quaternarium numerando nequeant transcendere.

Atticus, Herodis Sophistæ filius tanta fuit ingenij heberudine, ut ne elementorum quidem nomina perdiscere, aut retinere unquam potuerit.

Orbilius Benecentanus in extrema senectute excidit memoria, Unde bibaculus: Orbili vbinam est literarum obliuio?

Georgius Trapezuntius in extrema senectute oblitus est literarum.

Curio pater tam nulla fuit memoria, ut olium totam causam in iudicio sit oblitus, teste Cicerone.

ALII, QUI VERBA FACTV-
ri, memoria exciderunt.

T*heophrastus* apud Atheniensem populum dicturus præ pudore obticuit.

Demosthenes apud Philippum regem Amyntæ filium.

Herodes Atticus corâ M. Antonio, *Heraclitus* Lycius sophista coram Seuero principe verba facturi præter spem obmutuerunt.

Bartholomæus Sothinus nomine suæ ciuitatis Alexandro Pontifici maximo gratulaturus, in media propè oratione excidit: ut *Franciscus* Barbarus apud Philippum Insubrium ducem.

Hipparchion veniens in certamen cum Ruffino citharcedo, spe omnium elusa conticuit: Hinc adagium, Murus Hipparchion.

FORTVNATI, ET FOELICES.

Tyrannus Samiorum *Polycrates* tanta vsus est felicitàte, ut nullum unquam mœroris argumentum in tota vita poruerit reperire. Nam quum ad excitandum sibi dolorem anulum ingentis pretij coniecisset in mare, eundem postmodum reperit in pisce oblato sibi à piscatore. Ad extremum verò affixus est cruci, utiâ diximus.

Gyges rex Lydorum gemmâ habuit tantæ virtutis in annulo ut ea ad se versa videret quoscumque vellet, nemini cõspicuis. Unde beneficio annuli omnia conseq̄uebatur ex animi voto.

Xenophilus musicus vixit c. v. annos sine vlllo corporis incommodo. Auctore Plinio.

Antiquitas

Antiquitas nõ paræ adscribit fœlicitati, quòd *Diagoras* Rhodius duos Olympionicas filios eodem die victores coronari cõspexerit. Auctor Cic. lib. 1. Quæst. Tuscul.

Marius post septem cõsulatus domi suæ senex mortuus est. Auctor Cic. lib. 3. De natura deorum.

Timotheo Atheniensiu duci fœlix adè risit fortuna, ut in omni bello facilem ac velut certam referret victoriam. Cui prosperitati inuidentes æmuli Fortunâ pinxerunt, quæ in eius dormientis nasam & rhetia vrbes immitteret vltro. Quod conspicatus: Si dormiês, inquit, vrbes capio, quid putatis me facturâ, quum vigilaro?

Quandiu Lydis principatus est *Alcimus*, perpetua vsus est tranquillitate, habuitque diuitias quantas voluit.

Apollo fœlicem pronuntiauit *Aglanum Psophidium*, qui tamen in angustissimo Arcadiæ angulo cõsenuerat, prædioli sui fructibus contentus.

Datylus fuit quispiam apud Athenienses, adeo fortunatus, ut illi quotidie nouus honor accresceret.

Herodotus scribit *Aminoclem* virum fuisse Magnesiũ qui in excavanda terra multa pocula aurea & argentea, thesaurósq; Persarum inuenerit.

Lucius Sylla apud Romanos fœlicis cognomen sibi adoptauit. Plinius tribuit magnæ felicitàti, quæ *Lampedo* mulier Lacedæmonia regis filia, regis vxor, & regis mater fuerit.

Berenice vocatur fœlix à Plinio, quòd filia soror & mater fuerit Olympionicarum.

In familia *Curionum* tres continua serie oratores exiterunt.

In *Fabiorum* familia tres continui principes senatus, M. Fabius Ambustus, Fabius Rutilianus, & Q. Fabius Gurges.

Q. Metello contigit, quod optauerat, ut scilicet primarius esset bellator, optimus orator, fortissimus imperator, auspicio suo maximas res gereret, maximo honore vteretur, summa esset sapiëntia summus haberetur senator, pecuniam magnâ bono modo inueniret, multos liberos relinqueret, & clarissimus esset in ciuitate.

Antonius Castor centesimum ætatis annum excedens, nullum adhuc corporis malum expertus erat, atque ne ætate quidem memoria, aut vigore concussus.

Enhippus rex fuit Argiuorum miræ felicitàti, cuius clypeum qui apud Græcos rein præclare gessissent, per urbem incedentes, ferēbant honestamenti causa.

Cõtra verò inter infœlicissimos iusta causa numerãdus est *Oedipus*, qui patre interfecto matri se cõmiscuerit, & ex ea liberos susceperit, qui mutuis vuleribus se ipsos interfecerunt.

Fr. Busa.

Fr. Bufalus civis Romanus duos filios mutuis vulneribus se petentes vidit, totidem obsedione securi percussos, alium qui nouerca interfecerit, filiam verò quæ præfente marito venenum hauserit.

RELIGIOSI.

L*Abinus* vxorem & liberos in via pedibus ire iussit, vt Vestales cum sacris curtui suo imponeret,

Alexander Macedo mane ante omnia diis sacra faciebat.

Ludonicus Crassus, Francorum rex, sacerdoti Eucharistiam afferenti obuiam proficisci voluit, quanuis grauisimo affectus morbo.

Numa instituit deos fruge colere, & mola salia supplicare.

Tempore bellorum *Sylla* Apellinis imagunculam ferebat in sinu quam imminente discrimine osculabatur, & velut adiutricem inuocabat, autore Plutarcho.

Pericles suggestum assensurus diis vota faciebat, ne verbum aliud inconsultè & imprudenter euomeret.

FLVII PRÆCIPVI NOMINIS.

A*cis* fluius est Siciliæ ex Ætna scaturiens, de quo Ouid. lib. 4. Fast. Præterit & ripas herbifer Acituas.

Albis fluius Germaniæ Luca Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis, & indomitum Rheni caput.

Amphrysus fluius Thessaliæ, apud quæ Apollo diuinitate priuatus patit armenta Admeti regis Lucanus: Irrigat Amphrysus famulantis pascua Phœbi.

Anauros fluius Thessaliæ, ex Pelio monte defluens, & nullas spiras auras, vt docet ratio nominis. Lucanus: Quiq; nec humentes nebulas, nec rore madetæ Aëra, nec vêtos tenues expirat Anauros.

Apidanus fluius Thessaliæ velocissimus. Lucanus: & gurgite raptò Apidanus.

Anio, seu Anienus fluius Italiæ, nomen sumpsit ab Anio rege ibidem submerso: cadit in Tyberim. Syllius lib. 12. Ad genitorè Anio labens, sine murmure Tybrim.

Arar fluius Galliæ Narbonensis, defluens in Rhodanum, adeò lentus, vt difficile sit indicare, vtram in partem defluat. Syl. lib. 15. Quorù serpit Arar per rura pigerrimus vnde. Dicimus etiam Araris in recto casu Claudian. Quos Araris velox, Rhodanus quos tardior ambit Nostro tempore vocatur Sagona.

Araxes fluius Armeniæ, ortù habet à quodam monte, qui Abon, seu Aban dicitur. Lucan. Armeniumque bibit Romanus Araxem.

Atax fluius ortum habet in montibus Pyrenæis, & defluit in mare Tyrrenum. Lucanus lib. 1. Mitis Atax Latias gaudet non ferre carinas.

Atthesis fluius Italiæ celeriter fluens, effunditur in Adriaticum mare.

mare. Luc. lib. 1. Siue Padi ripis, Atheftim seu propter amœnum.

Anasemus Volcorù fluius. Verg. lib. 12. Ecce fugax medio summis Anasenum abundans Spumabat ripis.

Apsidus fluius Appuliæ. Horatius: Dicar, quæ violens obstrepit Apsidus.

Albula fluius est, quem nunc Tyberim dicimus. Vergil. lib. 8. Amisit verum vetus Albula nomen.

Almo fluius Italiæ, in quo simulachrum Cybeles abluebatur. Luc. Et lotam paruo reuocant Almone Cybelem.

Almus fluius Thuscæ in mare Tyrrenum influens. Marullus: Exul Hetrusci streperem sonanda Vallibus Arni.

Ahelom fluius Græciæ, è Pindo Thessaliæ monte scaturiens, Etoliam ab Armenia diuidit.

Bragada fluius est Africæ, apud quem M. Attilius serpentem ex pedum longitudine ballistis & tormentis expugnauit: leniter fluit: Vnde Luca. lib. 4. - Quæ se Bragada lentus agit.

Betis fluius Hispaniæ, dedit nomen regioni Beticæ. Stat. lib. 2. Syl. Graio nobilior Melete Betis. Lucan. lib. 2. - Thetim quæ fugacem. Qui ferit Hesperius post omnia flumina Betis.

Borysthenes fluius est Thraciæ, multis fontibus copiosus, & concursu multorum annium adolescens. Ab eo Thracæ vocantur Borysthenidæ.

Bactros fluius est in finibus Scythiæ Asiaticæ, à quo Bactra regio & vrbis nomen sumpsit. Luc. lib. 3. Errantes Scythiæ populi, quos gurgite Bactros Includit gelido.

Ginga fluius est rapacissimus, & Pyrenæis montibus in Iberum fluens. Luca. Qua Ginga pererrat Gurgite.

Caycus fluius est Myliæ, à Teutrantia Troadis parte defluens. Luca. lib. 3. - Et gelido tellus perfusa Cayco.

Chalybs fluius Hispaniæ, cuius accolæ vocantur Chalybes, qui ferrum effodiunt, & ibidem temperant. Luca. lib. 4. Non Chalybem gentes penitus, &c.

Caystes fluius Lyciæ, cygnis abundat. Propertius: Siquæve olorigeri viscenda est ora Caystri.

Cephisus fluius Bœotiæ ortù habet in radicibus Parnassi, in eius ripa fuit olim tēplum Themidis, ad quod accesserunt Deucaliō & Pyrrha deam cōsultori super humani generis reparatione. Vnde ab oraculo illo fluius vocatur fatidicus. Lucanus lib. 3. Bœoti coiere duces quos impiger ambit Fatidica Cephisus aqua.

Cynips Libyæ abundat hircis, qui propterea vocantur Cinyphij, Claudian. de laudibus Stiliconis: Quos vagus humectat Cinyphis.

Cynus fluius Ciliciæ, Tarsum vrbem præterfluit. Nomen

sumpsit à candido colore, quem Syri Cydnum vocât. Solinus ait, ortum eius esse ignotum. Strabo vero ait nasci in Taurò. Tibullus libro 1. At te Cydne canam, tacitis qui leniter vndis Cereleus placidis per vada serpis aquis.

Clitumnus fluuius est Umbriæ, cuius aqua pota candidos boues reddit. Propert. lib. 3. Hic Anio Tyburne fluus, Clitumnus ab Umbro Tramite.

Cremera fluuius Italiæ, apud quem cccvi. Fabij pugnantès à Veientibus interfecti sunt.

Danubius fluuius Scythiæ, ortû habet in quodâ Germaniæ monte. Acceptis lxx. annibus euoluitur in mare. Alio nomine vocatur Ilter. Horatius: Non qui profundum Danubium bibunt.

Dannus fluuius Appuliæ. Horatius. Et qua pauper aquæ Dannus agrestum Regnator populorum.

Eridanus fluuius est nulli annium claritate inferior, autore Plinio. Nascitur in imis radicibus Vesulî môtis, Mox paruis fontibus adulescens, ita demum augetur aliis amnibus vt se per septè ostia effundat. Velocissimus est. Alio nomine vocatur Padus. Verg. lib. 3. Georg. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus.

Enipeus Thessaliæ fluuius, apud quem Cæsar, & Pompeius congressi sunt bello: lentus est, sed mixtus Apidano fit velocissimus Lucanus: Nunquàmque celer nisi mixtus Enipeus.

Eueneus fluuius descendens à Thracia, nomen sumpsit ab Eueno homine ibidem submerso. Calydoniâ præterfluit. De hoc Ouid. lib. 9. Met. Venerat. Eueni rapidas loue natus ad vndas.

Euphrates fluuius Mesopotamiæ ortum habet in paradiso terrestri. Secundum Strabonem in Niphate monte Armeniæ. Celeri cursu Armenios, & Cappadoces determinat. Nomen interim mutatur, pro varietate locorû. Sunt qui opinentur eum suo alueo nunquàm egredi, & instar Nili Mesopotamiam irrigare. Vnde sumpsit nomê à fertilitate, quæ accolarum lingua vocatur Euphrata. *Eurotas* fluuius Laconicæ Spartam alluens. Ouid. lib. 2. Met.

Gallus fluuius Lyconicæ aqua sua potos in furorem vertit. Ouid. lib. 4. Fast. Inter ait viridem Cybelem, altâsq; Celenas Amnis in sana nomine Gallus aqua.

Galeus fluuius Calabriæ quinq; millibus passuum distans à Tarento. Stat. lib. 2. Syl. Blanda Therapnæi placeant vineta Galei.

Ganges fluuius est Indiæ, cuius origo dubia est. Tendit in Orientem, augetur lxx. fluuiis nauigabilibus, demum septem ostiis erûpit in mare. Tante magnitudinis est, vt vbi minus occupat latitudinis, octo millia passuum contineat, vbi plurimû, centum altitudinis nusquam minus viginti passibus reperitur. Hunc Cyrus rex

Perfarum

Perfarum in cccclxx. alueos diuisit ob amissum ibidem equum præcipua bonitate, Luc. lib. 8. Qua rapidus Ganges, & qua Myzæus Idaspes.

Garumna fluuius à Pyrenæis montibus defluens, Celtas ab Aquitanis dirimit Aufonius: Aequoream reliqui te propter amice Garumnam.

Chalybs fluuius ex radicibus Tauri monti scaturiens, Syros, & Phalagones interluit & in Euxinum mare euoluitur.

Hebrus fluuius Thraciæ, ortû habet ab Oeagro flumine, à quo vocatur Oeagrius. Vergil. lib. 4. Georg. Gurgite quum medio portans Oeagrius Hebrus.

Hypanis fluuius Scythiæ ex magna palude profluens. Propertius: Quantum Hypanis Veneto diffidet Eridano. Hic fluuius fert folliculos quosdam acinis maiores, quibus quadrupes volucres erumpunt quæ in post meridianum tempus vsque viuunt, & volant: mox declinante sole marcescunt, & languent: occidente verò emoriuntur, vita non vltra vnum diem peracta.

Iberus fluuius vltioris Hispaniæ, nomen imposuit regioni. Cætabros alluit, & Balearicum ingreditur mare.

Idaspes fluuius Indorum celebratissimus, aurum, & gemmas habere dicitur. Statius lib. 8. Theb. Cui modo gemmiferum thyrso populatus Idaspem. Parthiam alluit: multas facit insulas: Nomen sumpsit ab Idaspe, antiquissimo Indorum rege.

Indus, maximus est fluuius in iugo Caucaii môtis, quod vocatur Parapanysus, aduersus solis ortû effusus. Sandus ab incolis appellatur, autore Plin. Vnde viginti recipit amnes, sed clarissimos: Idaspem quatuor alios afferentem, & Cantabratres. Per se verò nauigabiles Acesinum, & Hypalin. Nusquàm latior est quinquaginta stadiis aut altior lxxv. passibus. In occasum versus Oceano infunditur.

Iordanis fluuius in Iudæa est, eximia suauitatis. Oritur ad radices Libani ex duobus fontibus Ior, & Dan, nomine, qui simul iunguntur & fluuium & fluuii nomen perficiunt.

Istra fluuius Rhodano se commiscet.

Imera fluuius Siciliæ in duos alueos diuiditur, quorû alter aquas voluit suauis, & optimi saporis, tenditque in mare Thyrrænum: Alter amarus decurrit in Libycum mare.

Inachus fluuius Argiuorum nomen sumpsit ab Inacho rege. De hoc Lucan. lib. 6. Nec fortior vndis Labitur auctæ pater Iliidis.

Ister, vt iam diximus, alio nomine vocatur Danubius. Propter quod à pœtâ vocatur Binominis à duobus nominibus. Ouid. lib. de Pontico: Stat vetus vrbs ripæ vicina binominis Istri.

Ladon fluuius est Arcadiæ, Apollini sacer, de quo Claudianus:

Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon hæsit.

Liger, seu *Ligeris*, fluuius est. Aquitanos à Celtis dirimens, vt aliqui volunt. Sunt enim qui Galliam Celticam ad Garumnam vsq; protendant. Hic fluuius nauigabilis est, multumque absumit terre solito non cõtensus alueo. Maior est eius latitudo quàm Sequana, sed minor multo profunditas.

Lincestus fluuius aquas habet tantæ virtutis, vt inebrient instar vini.

Linternus, & *Lyris*, fluuij sunt Campaniæ. Verg. Et ambrosiæ Lyris per regna Maricæ. Labitur Lyris ex Apenninis montibus: Frégelas alluit, demum labitur in lucum sacrum, quem Minturnenses religiosissimè colunt.

Lycornas fluuius est Aetoliæ. Seneca. Nec præcipitem volueret amnem Flauus rapido fonte Lycornas.

Maesyas fluuius, nomen sumpsit ab illo tibicine, qui in Apollinem certare ausus est. Commisit se Mæandro, quo cum Icaro infunditur mari.

Matrona fluuius, Celtas à Belgis dirimit: leniter satis effluit. Sequanam ingreditur prope Luteciam, & vna Occidentalem intrat Oceanum. Octauo à Parrhisii militari Septentrionè versus contingit & alluit celebre multique nominis cœnobium, Gorneiù nomine. Vulgares aiunt hunc fluuium eo esse fato seu periculo, vt quotidie prædam aliquam sibi corripiat: quod accidit ex vorticosis foueis & voraginibus, quibus vbique scæter.

Mæander fluuius est Phrygiæ, seu Mæoniæ, adeò flexuosus & reciprocus, vt in fontem reuerti videatur. Lydiam à Caria. De hoc Ouid. lib. 9. Non secus ac liquidis Phrygius Mæander in vndis.

Melas Bœoticiæ fluuius, Mineræ sacer, abundat oliuetis. Potos greges si albi fuerint, nigros reddit, in hoc contrarius & dissimilis Cephiso.

Melas fluuius est Asiaticus, Smyrnam alluens.

Mætaurus fluuius Umbriæ, descendens in Adriaticum sinum.

Mintius Venetiarum fluuius ex Benaco scaturiens, delabitur Mantuam. Polit. O sacris Minci celebrate Musis.

Mosella fluuius Galliæ Belgicæ.

Nar Sabinorum, seu Vmbroꝝ fluuius, aquas habet velut sulphureas.

Nilus Ægypti fluuius plurimum trahit limi, quo arua fecundat. Incerta est eius origo: Vnde Claudianus: Et arcanos Nili deprendite fontes. Ecclesiastici dicunt eũ à paradiso terrestri scaturire. Variis in locis mutat nomina. Septem ostiis infunditur Oceano

Oceano. Ouid. lib. 1. Meram. Sic vbi deseruit madidos septemfluus agros Nilus. Arundines profert, quarum membranulæ similes sunt papyro. Vnde Ouid. lib. 15. Perque papyriseri septemflua flumina Nili. Crocodilos habet, & Hippotamos: Alueum egrèditur, & totam Ægyptum stagnantibus vndis alluit.

Nyphates Mæcedorum, seu Armeniorum fluuius, cadit ab eiusdem nominis monte. Sidonius: Aut vt Triferi pharetrata per arua Nyphatis.

Nunicius fluuius est Italiæ, in quo Æneam submersum ferunt nonnulli.

Oaxes fluuius Crætae, de quo Vergil. Pars Scythiam & rapidi Crætae veniemus Oaxem.

Orontes fluuius Syriæ de quo Ouid. lib. 2. Meta. Arsit & Euphrates. Babylonius arsit Orontes.

Pacholus Lydiæ, aureas voluens arenas.

Padus Italiæ, qui alio nomine vocatur Erydanus, Poëtæ fabulantur in hunc cecidisse Phaëtonè excussum polo, vnde & Phaëthonteus dicitur. Martia. lib. 10. Et Phaëtonçi qui petis arua Padi.

Peneus flu. Thessaliæ, Macedoniam dirimit à Magnesia. In eius ripa poëtæ fabulantur Daphnem in laurum fuisse conuersam, que propterea vocabatur Peneia.

Permessus fluuius Bœoticiæ, sacer Musis, à cuius nomine vocantur Permessides.

Phasis celebratissimus est Colchorum fluuius. Lucan. Colchorum qui rura facit ditissima Phasis.

Rhenus Belgas diuidit à Germanis. Mirabile est, quod de huius natura scriptum legitur. Aiunt enim fluuium huc Celtaꝝ in fantes intra suum sinum coniectos, si polluta matris pudicitia essent suscepti, tanquam impuri lecti vindicè rapidis vorticibus suffocare cõsueſſe. Quos autè sensisset legitimo & impoluto natos matrimonio, in portum placidis aquis extulisse. Hoc legitur in quadam Politiani epistola ad Iacobum Cardinalem Papiensem.

Rhodanus fluuius velocissimus, ortum capit in Alpibus: tardum Ararim proximè Lugdunum secum arripit: auctus demum Isara & Duentia, duobus ostiis in Tyrrhenum mare diffunditur.

Rubicon flu. Italiæ, de quo Luca. Fonte cadit modico, paruisque impellitur vndis Puniceus Rubicon.

Sarnus, & *Sebetus*, fluuij sunt Campaniæ.

Sequana fluuius Galliæ, Celtas dirimit à Belgis, Parrhisiorum Luteciam alluit, multisque afficit commoditatibus. Eo enim conportantur ligna, vna, & cætera quæ vbi cõducunt.

Sicoris fluuius Hispaniæ iuxta Ilerdam, Lucanus libro 4. in Pla-

cidis prelabitur vndis Hesperios inter Sicoris nō vltimus amnes:
Simois fluuius Troadis, apud quem Venus ex concubitu Anchisæ genuit Æneam. Vergilius: Tu ne ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygi genuit Simoentis ad vndam?
Strymon fluuius Thraciæ, à cuius nomine Thraces vocantur Strymonij.

Sperchius flu. Theſſaliæ, de quo Ouid. lib. 1. Meta. Populifer Sperchius, & irrequietus Enipheus.

Tagus fluuius Hispaniæ aurifer.

Tanais flu. Scythiæ ex Riphæis montibus defluens.

Thermodon flu. est eiusdem regionis, ad cuius ripas Amazones feruntur habitasse. Ouid. lib. 4. de Ponto: Et tu scemineæ Thermodon cognite turbæ.

Tybris, quum prius Albula diceretur, nomen sumpsit à Tyberino rege ibidem submerso.

Ticinus fluuius Italiæ.

Tygris fluuius Armonicæ maioris.

Timæus Venetorum, de quo Lucanus lib. 7. Atque Antenorei dispegitur vnda Timæi.

Trebia fluuius Italiæ, ex Apennino in Rhodanum influens, nobilitatus secūda Annibalis victoria & clade L. Sempronij cōsulis.

Vfens fluuius Italiæ, ex Alpibus decedit in Padum.

Xanthus fluuius Troadis. Vergil. Non Simois tibi, nec Xanthus, nec Dorica castra Defuerint. Hæc sunt nomina fluuiorum præcipui nominis. Infinitam aliorum turbam omisimus de industria.

FLVVI AVRIFERI ET GEMMIFERI.

T *Agus* Hispaniæ. Iuuenalis: Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena.

Hermus Lydiæ. Stroza filius: Quodve Metalliferis egerit Hermus aquis.

Idaspes Indiæ. Claudianus: Auriferum veniam poturus Idaspem. Statius libro 8. Ceu modo gemmiferum Thyso popalatus Idaspem.

Pactolus Asiæ. Lucanus lib. 3. Passaq; ab auriferis tellus exire metallis Pactolon. Verg. lib. 10. Pactolusque irrigat auro.

Arimasps Scythiæ fluuius, aureas quondam habuit arenas.

De fluuiis quibusdam auriferis Claudianus: Non Tartessiacis illum satiaret arenis Tempeſtas pretioſa Tagi, nō stagna rubentis Aurea Pactoli, totumq; exhaurerit Hermum, Ardebat maiore siti.

FLVVI INFERNALES.

S *Styx*, *Lethe*, *Cocytus*, *Phlegeton*, *Acheron*. De his Syllius lib. 13. Latè exundantibus vrit ripas sæuus aquis Phlegeton, & turbine anhelo

anhelo Flammarū resonans saxosa incēdia torquet. Parte alia torrens Cocytus sanguinis attri Vorticibus furit, & spumati gurgite fertur. At magnis semper diuis, regi; deorū Iurari dignata palus, picis horrida riuo, Fumiferū voluit Styx inter sulphura limū Tristior his Acherō sanie, crassiq; veneno Æstuat, & gelidā eructās cū murmure arenam: Descendit nigra lentus per stagna palude.

AQVARYM MIRABILIS NATVRA.

A *Que Simuessana* in Campaniæ regione sterilitatem sceminarum & virorum infāniam abolere produntur.

In *Aenaria* insula calculosis mederi.

Iuxta Romam *Albula* aquæ vulneribus medentur. Plinius.

Lacus *Amphion* vitilignes tollit.

Cydus Ciliciæ amnis podagricis medetur.

Leucogei fontes inter Purcolos & Neapolim oculis & vulneribus medentur.

Reatinus paludibus vngula iumentorum indurantur.

Cerone fons est, ex quo bibentes oues nigrae fiunt: ex *Mele* vero alio fonte alba. Si ex vtroque biberint, fiūt varia. Testis Eudicus apud Plinium.

Crathis fluuius candorem facit bobus, ac pecoribus: *Sybara* nigritiam Sybarim quoq; si bibant homines, nigriores fiunt, & crispo capillo: si ex Crathide, fiunt candidi & porrecta coma.

In *Lufis* Arcadiæ fonte mures viuunt, & conuerſantur.

Eurithris Aleos amnis pilos gignit in corporibus.

Qui ex *Clitorio* Arcadiæ fonte bibunt, vini tædio afficiuntur.

Marsia fons in Phrygia ad Celenarum oppidum saxa egerit. Ex

Cylice fonte potantes, amorem deponunt.

Gramone fons est calidus, qui in vinum additus triduo calorem potionis custodit in vasis.

Moguntiaci fontes sunt calidi in Germania, quorum haustus triduo feruet.

In *Silia* Indorum stagno nihil innatat, sed omnia merguntur.

Aneruus lacus superuolantes aues enecat, & arboribus folia decurrit.

In Africæ lacu *Apastidamo* omnia fluitant, & nihil immergitur, vt in *Phintia* Siciliae fonte.

Olachas fluuius est in Bithynia, cuius gurgite periurini notantur pati velut flammam vrentem.

In Cantabria *Tamarici* fontes habentur in augurio.

Lycus fluuius in Leontinis tertio die necat, si quisquam biberit.

Coaspes, & *Balej* fluuiorum suaves adeo sunt aquæ, vt reges Partorum ex his bibant.

Cobura fons est Mesopotamiæ, cuius aqua iucundè olet.

Apud Bactros amnis *Ochus*, & *Taxartes* deferunt falis ramenta. Præcedentia hæc sumpta sunt ex Plinio.

Clytumnus fluvius est Mevaniæ, cuius aqua pota, candidos boues reddit. Propert. li. 2. Qua formosa suo Clytumnus flumina luco Inregit, & niueos abluir vnda boues.

In *Carysto* Euboiciæ aquæ feruntur esse calidæ, quæ vocantur *Alopiæ*. Tibullus lib. 4. Cræcis ardens aut vnda Carystia campis.

Anigri aqua in Poloponneso admodum fetet.

Afrodisius fluvius steriles reddit mulieres.

Axus fluvius est Macedonum, cuius aquam si biberint greges armentorum nigros pariunt fetus.

Belus Phœniciæ flu. arenas habet accommodas vitro.

Croconus, seu *Crocaculus* flu. est Brutiorum, in quem si quid coniciatur, Lapideo durefcit cortice.

In *Meandro* fluvio nascitur nescio quis lapis, qui pectori alligatus insaniam parit.

Melas flu. Bœoticiæ potos greges si albi sint, nigros facit. *Cephipus* verò, ex nigris albos reddit. *Gastimitis* flu. Thraciæ, equos aqua sua potos efferat.

Virgulta in *Silarum* fluvium Samnitum demissa, lapidescunt. Syl. lius l. 8. Nunc Silaris quos nutrit aquis, quo gurgite tradunt Duritiem lapidum merfis inolescere ramis.

Poptus flu. Thraciæ ardentes habet lapides, qui contrariam carbonibus retinent naturam. Vento enim extinguuntur, in aqua vero flagrant, odoremque instar bituminis tetrum adeò reddunt, ut nulla reptilia propè consistant.

Salmacis fons est in Caria cuius aqua qui potauerit, mollis fieri dicitur. De mirabili aquarum virtute Ouid. lib. 15. scribit: Medio tua corniger Ammon vnda die gelida est, ortuque calefcit, &c.

Pontanus in libro Meteororum: Videas lapidescere Sarni Cęstulæo sub fonte alnum filicisque maniplos, Et palæa intortos lento cum vimine culmos. Idem de fonte Ammonis sic ait: Ammonem fama est mediis sub noctibus altum Feruere, & in mediis rursus fringere diebus.

Nihil in *Asphaltite* Iudeæ lacu, qui bitumè gignit, mergi potest.

AUCTARIUM.

Fluvij reciproci sunt *Meander*, & *Eurippus*, De *Meandro* Propertius lib. 2. atque etiam ut Phrygio fallax *Meandria* cępo Errat, & ipsa suas decipit vnda vias De *Eurippo* Seneca: *Eurippus* vndas flectit instabilis vagas, Septemque cursus flectit, ac totidem refert, Dum lassæ Titan mergat Oceano iuga.

Fluvij

Fluvij subeuntes terras, & rursus emergentes sunt, *Lycus* in Asia, *Erasmus* in Argolica, *Tygris* in Mesopotamia.

Fluvij paradisi terrestres sunt quatuor: *Ganges*, *Nilus*, *Tygris*, *Euphrates*.

Osti: *Nilus* sunt Canopicum, Bolbiticū, Sebenniticū, Pelusiacum, Mendeficum, Taniticum, Phatniticum.

Ostia *Dambij* sunt, *Peuse* insula, *Naracustoma*, *Calostoma*, *Pseudostoma*, *Boreostoma*, *Stenostoma*. Auctor *Amanianus* *Marcellinus*.

FONTIUM QUORUNDAM NOMINA.

Hippocrene fons est Bœoticiæ, quem poëtæ fabulantur equi vngularum Ouid. lib. 5. Met. Fama noui fontis nostras peruenit ad aures, Dura Medusæi quem Preperis vngula rupit.

Cymothoe fons est Achaiciæ. Auctore Plinio.

Nigris fons est apud Hesperios Ætiopas. Auctore Plinio.

Cobura fons est Mesopotamiæ, cuius aqua iucundè olet, ut iam diximus.

Acidalus fons est in Orcomeno oppido Bœoticiæ, Veneri sacer, qui propterea vocatur *Acidalia*.

Aganippe fons est itidem Bœoticiæ, sacer Musis, quæ inde vocantur *Aganippides*. Oui. lib. 5. Metam. Fonte Medusæo & *Hyanthæa* *Aganippe*.

Albunea fons iuxta *Tibur*. Verg. Lucòsq; sub alta Consulit Albunea nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat.

Callirhoe fons Athenis propinquus. Stat. li. 12. Et quæ Callirhoe nouies errantibus vndis Implicat.

Castalius fons est in radicib. *parnasi* sacer Musis, qui alio nomine *Caballinus* dicitur, à *Caballo*, id est equo, cuius vngula excusis est.

Clitorius fons est Arcadiæ, qui potus vini tædiū afferre dicitur.

Crimos fons est in Attica, ut etiam *Larine*.

Magia fons Siciliæ in agro *Syraculano*.

Margea nomen est fontis apud *Plinium*.

Salmacis fons est in Caria.

Sebetos fons prope *Neapolim*. *Stati* li. 1. *Syl.* Et pulchra tumeat *Sebetos* alumna.

Telmissa nomen est fontis frigidissimi, cuius aqua *Tyresiam* extinxisse dicitur.

Lymira, *Scelethirbe*, & *Stomocæce* nomina sunt fontium apud *Plinium*.

Cissisa fons est, in quo obstetrices *Bacchum* infantem iauerunt. Auctor *Plutarchus* in *Lyfandro*.

Eodem teste *Palma* & *Oliua* duo sunt fontes prope Delon.
Dircenna & *Nemeta* nomina sunt fontium apud Martialem libr.
 1. scribentem: Auidam rigens Dircenna placabit sitim: Et Nemeta,
 quæ vincit niues.

Dirca fons est Thebanus, in quem Dirce Lyci vxor cõuersa est.
 Lucanus lib. 3. Fatidica Cephifus aqua, Cadmeaque Dirce.

Arctus fons est aquæ dulcis prope Syraculas, vt *Cyane*.

Zame fons est in Africa, ex quo canoras effici voces prodidit.

Varro.

Chryserhois fons fuit apud Troezenios.

Berberius & *Gargaphis* nomina sunt fontium apud Herodotum.
 LACVS, PALVDES, ET STAGNA.

A *Vernus* lacus est Capania: Diti sacer. *Benacus* lacus est Italia:
Babeis Thessalia: *Cocanicus* Sicilia: *Cyminus* Ethruia: *Eupilius*
 & *Fucinus* Italia: Mart. Fucinus & pigri taceantur stagna Neronis
Oygeus Lydia: *Lemannus* lacus prope Gebennas. Lucan. lib. 1. Dese-
 ruere cauo tentoria fixa Lemanno. *Mareotis* Ægypti: *Semaus* Asiæ,
 qui circumnascente absynthio inficitur. Autor Plin. *Spartha* Atro-
 patia: salicis ferax. *Stymphalus* Arcadia: *Thesbitis* lacus per quem
 transit Tygris fluuius: *Thrsifimicus* lacus agri Perusini. Syllius:
 Thrsifimicus in altos Ascendat citus colles. *Zoroanda* lacus est:
 quem efficit Tygris fluuius. *Eptabolus* nomē est lacus apud Vitru-
 uium. *Geneareth* apud Cor. Tacitum. *Acronius* lacus est Alpinus
Aeticus Apollonia: *Albanus*, Albani montis, *Asconius*, Bithynia:
Amsanctus Lucania: *Caulas* Iudæa: *Licomedes* Æthiopia: *Lucrinus*
 Capania: *Pergusa* Sicilia: *Tesprotie* Ambracia: *Velinus* agri Vesula-
 ni. *Archerusia* palus est Campania: *Candebæa* Syria: *Maotis* Scythiæ:
Serbanis palus prope montem Casiu. *Pastylitis* & *Lontanidis* nomi-
 na sunt paludum apud Plutarchum: *Lerna* palus Cracia: inter Ar-
 gos & Mycenæ: *Salapia* palus Appulia: *Sipus* palus ad Sipuntem
 Diomedis ædificium. *Myris*, palus fuit Ægypti.

MONTES PRÆCIPVI NOMINIS.

A *Bila*, mons est Mauritanæ, oppositus Calpe Hispaniæ: *Acan-
 tius*, Magnesiæ: *Acaton*, Ætolia: *Actium*, Epyri, vbi Anto-
 nius & Cleopatra superati sunt ab Augusto: *Acontius*, Magnesiæ:
Acrocerauni, montes sunt inter Armeniã & Hiberiam. Horatius:
 Infames scopulos Acroceraunia. *Acrocorinthus*, Pelopõnesi: *Ag-
 maioris* Armeniæ: *Agolonius*, Arcadia: *Agragas*, Sicilia, *Albur-
 nus*, Lusitania: *Ancoranus*, Mauritanæ: *Apeninus*, dicitur, totus
 Alpium globus: *Aracynthus* mons Ætolia: *Mineræ* sacer. Verg.
Amphion Dircaus in Actæo Aracyntho. *Argæus* Cappadocia: *Ar-
 pendus*, Pamphilia: *Artemisius*, Arcadia: *Ascræus*, Bœotia: *Atlas*,
 Mauri-

Mauritanæ: *Athos*, Macedonia: *Arufium*, Campania: *Andriceis*,
 Cilicia: *Ætna*, Sicilia: *Aulon*, Calabria.

Balbus, Africa: *Bebius*, Campania: *Berecynthus*, Phrygia: *Brile-
 sus*, Attica.

Caphareus, Euboiæ: *Calpe*, Hispania: *Capitolinus*, vrbis Romæ:
Carina, Creta: *Carmelus*, Phœnicia: *Casinus*, Campania: *Casyrus*,
 Persidis: *Casius*, Syria: *Caucasus*, Scythia: *Caulon*, Calabria: *Chi-
 mæra*, Lycia: *Cillene*, Arcadia: *Cynthus*, Deli: *Cyrra*, Phocidis:
Citheron, Bœotia: *Citorius*, Paphlagonia: *Clarius*, Colophania:
Cophantus, Bactrianorum: *Corax*, Ætolia: *Corycus*, Cylicia: *Ca-
 phareus*, Euboiæ.

Dardanus, Appulia: *Dindymus*, Phrygiæ: *Dodona*, Chaonia: *Dyr-
 rhachium*, Epyri.

Ebron, Palæstina: *Efmia*, Iudæa: *Eleome*, Macedonia: *Eryman-
 thus*, Arcadia: *Eryx*, Sicilia.

Falerus, Campania: *Ferraria*, Hispaniæ: *Gagus*, minoris Asia:
Gargarus, Phrygiæ: *Garganus*, Appulia: *Gaurus*, Campaniæ: *Ge-
 benna*, Aruernorum.

Hemus, Thessalia: *Hymettus*, Attica: *Helicon*, Bœotia.

Ida, Phrygia: *Idalius*, Cypri: *Inarime*, Prochyta: *Insula*: *Ismarus*,
 Thracia.

Lacinium, Italia: *Lathmus*, Caria: *Libanus*, Phœnicia, *Lycabe-
 sos*, Attica: *Libethrus*, Ætolia, *Mufis* sacer: *Lycaeus*, Arcadia: *Lil-
 lybeus*, Sicilia.

Malea, Laconia: *Marathon*, Attica: *Mænalus*, Arcadia: *Mise-
 nus*, Campania.

Neptunus, Sicilia: *Niphates*, Armenia: *Nysa*, India.

Orta, Thessalia: *Olympus*, Macedonia: *Ossa*, & *Othrys* Thef-
 salia.

Pachynus, Sicilia: *Palatinus*, vrbis Romæ: *Pangæus*, Thracia: *Par-
 nassus*, Phocidis: *Parthenius*, Arcadia: *Pelion*, Thessalia: *Pelorus*:
 Sicilia: *Pindus*, Thessalia: *Pirenæus*, mons Hispaniam diuimens à
 Gallia: *Pholoe*, Thessalia.

Quirinus, vrbis Romæ.

Reticus, Germaniæ: *Riphæi*, Scythiæ: *Rhodope*, Thracia.

Scillacum, Italia: *Sigæum*, Asia: *Sipylus*, mons inter Lydiam
 & Phrygiam: *Sithon*, Thracia: *Silanius*, Hyperniæ: *Somorus*,
 Syria.

Tabor, Galilea: *Taburnus*, mons in Samnio: *Taygetus*, Laconia:
Tarpeius, vrbis Romæ: *Taurus*, Scythiæ: *Tetricus*, Sabinorū: *Tmo-
 lus*, Cilicia: *Tempe*, Thessalia.

Vesuns, Campania.

MONTES FLAMMIFERI.

Aetna Siciliae. Stat. lib. 5. Theb. Vbi ignifera fessus suspirat ab
Aetna Mulciber. Luc. li. 1. Et ardenti feruilia bella sub Aetna.
Lypara, quae est vna ex Aëoliis insulis Syllius lib. 14. Nam Lypa-
rae vastis subter depasta caminis Sulphureū vomit exeso de ver-
tice fumum: Ast Aetna eructat tremefactis cautibus ignes.

Anocauma, mons est aeternisardens ignibus. Autore Plinio.

Chimæra, mons Lycius. Pontanus: Oraque flammiooma utilent
afflata Chimæra. Hora. Me nec Chimærae spiritus igneæ Diueller
vnquam.

Vesbius, seu Veseus. Valer. Flac. lib. 3. Arg. Vt magis Inarime, ma-
gis vt mugitor anhelat Vesbius.

HISTORIOGRAPHI PLÆRIQVE
Græci & Latini.

Ablabius Gotthus, scripsit de bello Gotthorum.

Acliodorus, præsul Tricentis, quæ ciuitas est Thessaliæ, scri-
psit Æthiopicam historiam lib. 11.

Anastastus Lateranensis, scripsit historiam ecclesiasticam vsque
ad sua tempora.

Andronicus, scripsit res Alexandri.

Antipater Iolai filius & Philippi Macedonis miles, scripsit histo-
riam Perdicæ, & res Illyricas.

Appianus Alexandrinus x xii. libros historiarum Romanarum com-
posuit, & gesta Imperatorum.

Apollonius Aphrodisæus, scripsit res Carias, de Trallibus, de Or-
ptheo, eiusque ministeriis.

Arrianus scripsit historiam Alexandri magni v iiii. libris. Emi-
cuit Romæ sub M. Antonio, & Adaiano principibus: à quibus ob
litteras consularem meruit dignitatem.

Aselius Sempronius, scripsit bellum Numantinum.

Bairon historicus, scripsit breuiarum rerum ab Alexandro gestarum.

Aufidius Bassus, ætate Quintiliani scripsit bellum Germanici,
Bemarchus Cæsariensis, scripsit res gestas Constantini principis,
libris decem.

Cadmus Milesius scripsit historiam de Mileto, ac totius Ionie
regione, libris iiii.

Calimius Syrius, de gestis Alexandri: vt etiam Calisthenes Olyn-
thius.

Calistus, scripsit heroico versu historiam Iuliani principis.

Charon Lampfacenus, ætate Darij primi scripsit Æthiopica li-
bris duobus. Cretenſa item, & Græcica.

Charon Carthaginensis, scripsit tyrānos quotquot in Asia atque
in Europa

in Europa fuere. Item vitas clarorum virorum libris iiii. Illustriū
fæminarum libris totidem.

Charon Naucratis, sacerdotis Ægypti, & reges qui fuere ab ini-
tio in qualibet gente.

Capton Lycius, composuit historiam Iſauricam lib. viii.

Chærilus Samius, scripsit Athenienſium victoriam contra Xer-
xem: & pro singulis versibus singulos stateres aureos recepit.

Clearchus Solensis scripsit de Varia historia.

Clitarchus comes fuit Alexandri, qui eius gesta conscripsit.

Iulius Cordus, scripsit vitas Imperatorum.

Crito Pieriota (ciuitas est enim Macedoniae Pieria) scripsit res
Persicas, Siculas, & Macedonicas.

Quæcurius scripsit de gestis Alexandri magni: sed opus eius man-
cum est, & imperfectum.

Damascius Sigizæus, scripsit de rebus in Græcia gestis. Præterea
de parentibus eorum, qui ad Troiam profecti sunt. Item de poetis
& Sophistis.

Dares Phrygius, Græcè scripsit bellum Troianum, cui ipse interfuit.

Dexter Barcinonensis, scripsit omnimodam historiam.

Dion Cassius, scripsit Romanam historiam libris lxxx. Præterea
gesta Traiani principis, & vitam Arriani philosophi. Historiam
eius integram non habemus.

Dion Prusæus, scripsit de virtutibus Alexandri magni libros decem.

Diogenes Laërtius, scripsit de vita & moribus philosophorum.

Diodorus Siculus, scripsit historiam quam bibliotheca inscripsit.
Continet autem res, Romanas & varias libris xl. Floruit Augu-
sti seculo.

Dionysius Milesius, scripsit res Persicas, & quæ post Darium se-
cuta sunt.

Dionysius Halicarnassæus Augusti tempore Romanam scripsit
historiam.

Egesippus scripsit historiam ecclesiasticam lib. quinque.

Ephippius Cumæus, auditor Isocratis scripsit historiam ab exci-
dio Troiæ, vsque ad sua tempora libris xxx.

Ephorus Cumæus, scripsit Galeni principis historiae libris xxvii.
Præterea Corinthiaca, & quædam alia.

Herodotus scripsit historiam libris nouem, ex numero, & nomi-
nibus Musarum, incipiens à Cyro Persarum rege.

Herodiamus Alexandrinus, scripsit imperatorum historiam, quæ
ad nos integra non peruenit.

Helychius Milesius, composuit historiam libris sex, in quibus cõ-
plectitur Romanorum imperatorum, tyrannorum, & diuersarum
gentium

gentium res gestas, vsque ad sua tempora.

Eumerus Messianus historiam finxit ex titulis & inscriptionibus sacris.

Eutropius Afer, discipulus Augustini, scripsit Epitomen Romanæ historiz ab vrbe condita vsque ad valentem principem, & Iouinianum.

Eustathius Epiphanius scripsit temporum Epitomen ab Ænea vsque ad Anastasium principem.

Eusebius, scripsit historiz libros decem, de Præparatione Evangelica, & Epitomen temporum.

Florus scripsit historiam Romanam succincta breuitate. Item Epitomen in libros Liuij.

Fortunatus præsul Pictauiensis, gesta sanctorum partim pedestri, partim soluta conscripsit oratione.

Gennadius Massiliensis, scripsit de Viris illustribus Theodosij tempore.

Ibicus Rheginus historicus, vixit apud Polycratem Samiorum tyrannum.

Hieronymus Rhodius, scripsit res gestas à Demetrio Poliorcece.

Ioannes Scilax, scripsit de Imperatoribus Constantinopolitanis.

Iosephus Iudæus conscripsit Græcè antiquitatis Iudæorum historiam Libris viginti, ab exordio mundi vsque ad x i i i . annum Domitiani. Bellum verò Iudaicum cum Romanis gestum libris 7.

Irenæus præsul Lugdunenensis historiam scripsit ecclesiasticam.

Isidorus præsul Hispalensis, scripsit de Viris illustribus, Historiã præterea ab Adamo vsque ad sua tempora, & res Longobardorum & breuem quandam Cosmographiam.

C. Iulius senator res Romanas Græcè scripsit.

Iustus Tiberiensis rexit historiam rerum Iudaicarum.

Iustinus fecit epitomẽ in Trogum tanta styli foelicitate, vt alienum propè inuentum sibi vendicavit.

Ælius Lampridius scripsit de Gestis Imperatorum ad Constantinum magnum.

Leo Bizantius, scripsit res Bizantiã à Philippo gestas.

Leo Alabãdæus, scripsit historiam de Caribus libris 4. De Licis, duobus. Artem Rhetoricam bellum Phocensium, & Bœotiorum.

Liuius Patauius, scripsit historiam Romanam.

Ammianus Marcellinus vitam quorundam Imperatorum.

Marius historicus, scripsit principum Romanorum vitas.

Gargilius Martialis vitas Imperatorum tẽpore Alexandri principis, cuius vitam diligentius persecutus est.

Marsyas Pellæus, scripsit res Macedonicas lib. 10. à primo rege vsque

vsque ad Alexandrum. Item & de rebus Atticis libros 11.

Melisandrus Milesius scripsit bellum Lapitharũ, & Cætaurorum.

Menechmus Sicyonius, scripsit historiam Alexandri magni.

Nicolaus Damascenus, scripsit historiam vniuersalem libris 70. & vitã Augusti separatim: apud quem in tanta fuit dignatione, vt Imperator ipse Placentas ab amicis acceptas vocaret Nicolaos.

Nymphis Heracleotes, scripsit historiam Alexandri, & eius successorum, libris x x i i i de Heraclea x i i vsque ad euerfionem tyrannorum.

Onesivritus Alexandri incunabula & originem scripsit.

C. Oppius commentarios Iulij Cæsaris continuauit, scripsitque bellum Hispaniense.

Palæphatus Abydenus scripsit Ciprica, Attica & Arabica.

Paulus Orosius, reliquit historiam ab initio mundi vsque ad Honorij principis tempora præscribens.

Paulus Foroliuiensis, historiam scripsit Longobardorum.

Pausanias Cæsariensis, scripsit vniuersæ Græciæ geographiam cum eius historis.

Pisandrus Larandæus, sub Alexandro Mammeæ scripsit variam historiam versibus & libris x l.

Pysistratus Larissæus fuit historiarum scriptor.

Plinius Secundus, scripsit historiam naturalem opus apprimè vtile, si careret mendis.

Plutarchus Cheronæus, scripsit vitas multorum illustrium virorum. Item Apophthegmata, Parallelas, & alia plurima.

Polybius Scipionis Africani præceptor, scripsit Romanam historiam libris 40. quorum pauci ad nos peruenerunt.

Polemon Helladicus, scripsit de origine ciuitatum Phocidis, Põti, Lacedæmoniz geographiam, de cursu solis libros 11 l.

Posidonius Olbiopolita, scripsit post Polybum historiam libris 11 l. vsque ad bellum Cyrenaicum, & Ptolemæi. Præterea declamationes rhetoricas, & argumenta in orationes Demosthenis. Floruit ætate Strabonis.

Priscus Panites, magister epistolarum Theodosij iunioris scripsit historiam Constantinopolitanam & Athilæ libris 8. Præterea declamationes & epistolas.

Prosper, præsul Rheginus, scripsit de vita solitaria, de temporibus ad Adam vsque ad suum seculum.

Prudentius quoque historiam ab Adam carmine exorsus est.

Ptolemæus Lucentis, scripsit historiam põitici cum vsque ad Celestinum quintum, cuius tempore ipse floruit.

Pherocides Lerius, scripsit de Cleero, de Iphigenia, de Festis.

Philo Herennius Biblius genere, grammaticus scripsit de ciuitatibus, & viris claris, libros x x x.

Philochorus Atheniensis scripsit libros Artidis xvii. qui continent res Atheniensium, & reges, & magistratus, vsque ad Antiochum, Deum cognomento.

Philus Syracusanus propinquus Dionysij tyranni scripsit res Siculas libris xxi.

Phlegon Trallianus libertus Augusti, scripsit historiam Olympiadum libris xvi. vsque ad Olympi. xxix. De fastis Romanorum libros iiii. Idem de nominibus locorum vrbis Romæ, & Epitomen Olympionicarum, libris duobus.

Festus Ruffus scripsit Epitomen rerum Romanarum.

Sabinus Mafurius, scripsit Fastorum & rerum memorabilium libros.

Crispus Salustius scripsit bellum Catilinarium, & Iugurtinum, & Romanas historias instar Liuij, in quo opere citatur sæpenumero ab antiquis. De hoc Martial. Crispus Romana primus in historia.

Secundus Tridentinus scripsit Longobardorum historiam.

Socrates Constantinopolitanus, historiam ecclesiasticam à tempore Apostolorum vsque ad Chrysostomum composuit.

Sozomenus, presbyter Pistorienis, historiam vniuersalis amplissimum edidit volumen.

Stephanus Tharsius, scripsit res gestas Cimonis ducis Atheniensium.

Suetonius Tranquillus vitas duodecim Cæsarum.

Theocritus Chius scripsit historiam Libycam & epistolas quasdam.

Theodorus Gotthus scripsit historiam suorum temporum.

Theodorus Constantinopolitanus scripsit historiam ecclesiasticam à tempore Constantini vsque ad Iustinianum.

Themistogenes Syracusanus historiam Cyri regis Persarum.

Timæus Siculus, res Græcas & bellum Thebanum.

Traianus patricius sub Iustiniano principe scripsit temporum epitomen.

Thucydides Atheniensis patrem habuit Olorum, matrem Ege-sipylam. Scripsit bellum Peloponnesiacum. Fuit adeo studiosus inquirendæ veritatis historicae, vt iis mercedem præberet, qui nuntiarent quæ acta essent in bello.

Val. Anicius, historicus, plerumque citatur ab antiquis autoribus.

Val. Maximus, scripsit dicta & facta memorabilia ad Tiberium Cæsarem.

Theophanes Lesbicus, scripsit res à Pompeio gestas.

Timagenes Milesius scripsit de Heraclæa Ponti, & viris in ea claris, libros

ris libros tres.

Thimostenes, præfectus classis Ptolemæi Philadelphi, scripsit de Portibus libros decem.

Vincenius, ordinis prædicatorum, scripsit historiam vniuersalem, ab exordio mundi vsque ad Hierosolymitanam expeditionem Ludouici regis Gallorum.

Vulcatius Gallicanus, scripsit vitas Imperatorum & Diocletianum.

Volcatius Terentianus, scripsit historiam Gordianorum.

Xanthus scripsit historiam Lydorum libri iiii.

Zeno Rhodius scripsit historiam Rhodiorum. Fuit & alter *Zeno*, qui Pyrhi gesta in Italia, Epitomenq; Romanorum & Carthaginensium composuit.

Zonaras scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsque ad tempora Michaelis Imperatoris Constantinopolitani.

Saxo Grammaticus, ab hinc paucos annos scripsit historiam regum Danorum, magna verborum elegantia.

Robertus Gaguinus, historiam Gallorum regum, quem nostra ætate imitatur Paulus Æmylius.

Boccacius scripsit de Cælibus virorum illustrium.

Solinus de mirabilibus mundi.

Blondus Foroliuensis de Roma triumphante.

Sabellicus historiam vniuersalem ab exordio mundi ad sua tempora.

Volateranus Geographiam, Anthropologiam, & Philologiam.

Agathias Græcus historiam Francorum.

Pontificum Romanorum historiam scripserunt Anastasius, Paulus Diaconus, Guido Rauenas, Sigisbertus monachus, Hugo Florianus, Sicardus præsul Cremonensis, Gotfredus Viterbiensis. Vincentius præsul, Martinus Carfulanus, Landulphus canonicus Carnotensis, Sozomenus, Geruasius Ricobaldus, Ptolemæus Lucæsis, Antonius præsul Florentinus, Platina.

Vitas Imperatorum scripsere Cor. Tacitus, Marius Maximus, Iulius Cordus, Trāquillus Suetonius, Opratianus, Gargilius Martialis, Fabius Marcellus, Iul. Capitolinus. Ælius Lampridius, Flavius Vopiscus, Eutropius, Orosius. Ex Græcis Herodianus, Dion, Appianus.

GRAMMATICI.

A Cron Grammaticus Horatium poetam enarrauit.

Aelius Praconius Grammaticus nobilissimus, orationes ad vnumquemque scribebat. Hic Metellum Numydicum in exilium comitatus est.

Aelius Melissus, librum edidit de loquendi proprietate.

Alexander Miletus, Polyhistor cognominatus, libertus Cor. Læ-

tuli, Grammaticus fuit qui docuit Romæ Syllæ temporibus.

M. Popilius Andronicus scripsit opusculum annalium.

Andromachus Grammaticus docuit Nicomediæ, Diocletiani tempore.

Appian Alexandrinus, Didymi magni alumnus, docuit Romæ Tiberij & Claudij temporibus: scripsit annales, & alia complura.

Apollodorus Atheniensis Grammaticus, discipulus Panetij Rhodij & Aristarchi Grammatici, scripsit historiam Atheniensem.

Apollonius Alexandrinus scripsit de cõpositione partiu orationis.

Archimedes Trallianus, scripsit mechanica, & commentarios in Homerum.

Archibius Alexandrinus, docuit Romæ sub Traiano principe, Scripsit commentarios in epigrammata Callimachi.

Aristarchus Alexandrinus, floruit sub Ptolemæo Philometore, cuius filium erudiit. Scripsit commentarios supra mille. Discipulus fuit Aristophanis Grammatici.

Aristophanes Bizætius grammaticus discipulus fuit Callimachi.

Aristonius grammaticus Alexandrinus, scripsit in Theogoniâ Hesiodi.

Arcadius Antiochenus, scripsit nonnulla in grammatica.

Aclepiades Anazarbæus grammaticus, scripsit de fluminibus.

Asinus Pollio Trallianus, docuit Romæ tempore Pompei magni. Successit scholæ Timagenis. Scripsit bellum ciuile Cæsaris & Pompeij.

Asinius Capito, Grammaticus, reliquit librum epistolarum.

Callias Methymnæus, Grammaticus, Alcei & Sapphus poemata enarrauit.

Spurinus Carbilus, Romæ ludum grammaticæ aperuit, mercede docēs. Idem C, literâ primus inuenit, quum pro ea C, litera prius uterentur.

V al. Cato, Grammaticus, Romæ docuit multos, & nobiles, tempore Syllæ: tantumque nominis sibi comparauit, vt sequētes verus in eius laudem vulgò prædicarentur: Cato grammaticus Latina Syren, Qui solus legit & facit poetas.

Lucretius Daphnis, Quinti Catuli libertus professus est Romæ.

L. Cecilius, Epyrota. Attici libertus, ludum grammaticæ Romæ aperuit, primūque Vergilium, & alios nouos poetas cepit profiteri. Vnde Domitius Marsus, indicat Epyrota tenellorum nutricula vatium.

Crates Malotes, æqualis Aristophanis, floruit sub Ptolemæo Philometore. Scripsit in Homeri Iliada, & Odyssicam libros ix. commentariorum. Primus studium, grāmaticæ Romæ intulit, eo serē tempore

tempore, quo mortuus est Ennius.

Crispinius, cognomento Pasciles, Romæ ludum Grammaticæ aperuit. Docuit Iulianum Antonium, Antonij Triumuii filium.

Demetrius Ixiom, Adramitenus, docuit Pergami. Discipulus fuit Aristarchi, Scripsit enarrationem in Homerum.

Dicaarchus Lacedæmonius, grāmaticus, fuit Aristarchi auditor.

Didymus Galchentorus, Grammaticus Alexandrinus, scripsit libros. sup. M M M D.

Discorius Mireus, Grāmaticus, præfectus fuit prætorij Leonis imperatoris, & præceptor filiorum eius.

Diomedes scripsit quædam in Grammatica, quæ adhuc extant.

Diogenianus ex Heraclea; Grammaticus sub Adriano principe, scripsit dictionarium per ordinem literarum, & quædam alia.

Dionysius Alexandrinus Grammaticus, præfuit bibliothecæ, & epistolas Traiani, habuitque præceptorem Chæremonem philosophum.

Domitianus insanus Grammaticus in vrbe Roma, id cognomen tum adeptus est, quod esset intractabilis, & valde morosus.

Donatus Grammaticus, præceptor Hieronymi scripsit libellū, quem pueri habet in manibus. Cōmentarios item in Terentium & Vergilium.

Demosthenes Thrax, Grammaticus, Iliada Homeri, & Hesiodi Theogoniam in solutam vertit orationem.

Helladius grammaticus Alexandrinus, sub Theodosio iuniore scripsit lexicon ex ordine literarum. Item de laudibus Theodosij, & quædam alia.

Ennius grāmaticus duos libellos de literis & syllabis, ac metris conscripsit.

Epitherses Bithynicus, scripsit de Atticis dictionibus.

Heracleon Ægyptius, docuit Romæ, scripsit enarrationem in Homerum, & Lyricos.

Heradianus Alexandrinus, Grammaticus, Apollonij grammatici filius, & discipulus, floruit sub M. Antonio principe. Scripsit de grammatica, & Imperatorum historiam.

Hermolaus Constantinopolitanus grammaticus scripsit ad Iustinianum Imperatorem Epitomen in librum Stephani grammaticide Urbibus.

Eugenius Phrysius docuit Constantinopoli, imperāte Anastasio.

V errius Flaccus, Romæ docuit Augusti nepotes. Professus est in atrio domus Catilinæ tanta omnium beneuolentia, vt statuum mœnerit.

Aul. Gellius tempore Traiani scripsit noctes Atticas. Favorinū

maximè coluit.

Hyperechius Alexandrinus grammaticus, sub Martiano Imper. scripsit de Verbis, & nominibus, & Orthographia.

C. Melissus Spoletinus, à Mecœnate ob ingenium libertate donatus est.

Mithæus Grammaticus scripsit de Obsoniis, & de Canibus.

Mofebus Grammaticus scripsit carmen bucolicon.

Nesfor Alexandrinus grammaticus, Marcellum Augusti fororis filium erudit.

Nicias Grammaticus docuit Romæ, fuitq; familiaris Pompeio & Ciceroni.

Orbilus Beneventanus profitabatur Romæ Ciceronis tempore vir in discipulos plagosus.

Pacatus Minutius, scripsit de lingua Alexandrinorum. Item de proprietate Atticæ & Doricæ linguæ.

Palamedes Eleates scripsit de Tragicis & comicis dictionibus, & commentarios in Pindarum.

Rhemius Palemon, professor est Romæ sub Tiberio & Claudio principibus.

Pamphilus Sicyonius, scripsit de pictura, & claris pictoribus.

Pamphilus Alexandrinus, scripsit dictionarium quod vocant Prætum.

Papias scripsit dictionarium Latinum ex ordine literarum.

Pausanias Cæsariensis scripsit de constructione. Vixit Romæ Adriani principis tempore.

Naucratis Grammaticus docuit Athenis sub Commodo principe, ad quem scripsit Onomaticon libris x.

Pompeius Lencus, Pompeij magni libertus, scripsit de herbis & plantis.

Priscianus Cæsariensis claruit Athenis tempore Iustiniani principis. Scripsit de arte grammatica ad Iulianum consulem, & ad Costoem, Persarum regem de naturalibus questionibus.

M. V. al. Probus Romæ docuit. Scripsit Syluam observationum Latini sermonis.

Philidas Cous Grammaticus fuit admodum Criticus, tempore Philippi & Alexandri, præceptor Ptolemæi Philadelphii. Scripsit elegias & epigrammata.

Phibœxenus Alexandrinus, Romæ scripsit de verbis monosyllabis & de Græcismo, & de genere linguarum.

Scribonius discipulus Orbilij, docuit eodè tempore, quo Verrius.

Sophocles Grammaticus enarrauit Lycophronem & quosdam alios poetas.

Sofibus

Sofibus Grammaticus fuit Laconicus.

Thelephus Pergamentis scripsit ferè omnia, quæ ad grammaticam pertinent. Inter cætera collationes Epithetorum vnicuique rei congruentium ad paratam elocutionis copiam.

Terevntius Scaurus floruit Adriani temporibus, scripsitque librum de Cælestij Vindicis erroribus.

Timagenes Alexandrinus, sub Pompeio magno captiuus, Romam ductus, emptus est à Gabinio. Docuit Romæ usque ad Augusti tempora.

Timotheus Gazeus floruit ætate Anastasij principis.

Tyrannion docuit Romæ ætate Magni Pompeij. Habuit tria librorum millia in bibliotheca.

Tryphon Alexandrinus, Augusti tempore scripsit de Copia orationis, de Orthographia, & quædam alia.

Verrinus Cloacius scripsit de verbis Græcis.

Volecius Epidius Grammaticus, scripsit res gestas Pompeij Magni, & eius patris. Ludum aperuit, docuitq; M. Antonium & Augustum.

Zenodotus Ephesus, docuit filios Ptolemæi primi ac præfuit Alexandrinæ bibliothecæ: primus qui Homeri libros correxit, & in ordinem redegit.

Nicanor Alexandrinus grammaticus scripsit de punctis & dictionibus quibus utimur in scribendo.

Inter neotericos numerantur Seruius, Valla, Nebriffensis, Nicolaus Perotus, Calepinus, Torrentinus, Bebelius, & Desparterius, & bonæ (si diis placet) doctrinæ Alexander Theopagita.

ORATORVM QVORVNDAM NOMINA.

Actius Pisauriensis: Acatius à Cæsarea Palæstina, sodalis Libanij Sophista: M. Æmilij Lepidus: Æschines Atheniensis: Sp. & L. Albi Mumij filij. C. Albutus Silus, Nouariensis: Alexâder Ephesius: Anaximenes Lampfacenus, discipulus Diogenis Cynici, præceptor Alexandri magni, & in expeditionibus comes: Andocides Atheniensis, Leogori filius: Antipho Rhamnusus, qui Athenis præcepta dicendi tradidit: M. Antonius auus triumviri. Aristides Atheniensis Aristogiton Atheniensis impudens, qui scripsit apologiam ad Demosthenem ducem contra Timotheum, ad Lycurgum contra Timarchum, & contra Hyperidæ: Asinius Pollio, Augusti amicus, qui declinationes suas nunquam populo commisit, vir ab oculo iudicio: carpebat enim in Luitio Patavinatatem, in Cæsaris commentariis in se delitatem, in Salustio verba obsoleta in Cicerone stylum nimia exanguem, & elixum Hic primus Romæ Bibliothecam publicauit.

Licinius Calvus: Carbones duo: Charifius Atheniensis filius so-

roris Demosthenis, qui multas scripsit orationes Attico genere: Cassius Severus eloquentissimus in agēdo, sed minoris multo virtutis in declamando: Q. Lucretius Catulus Marij Collega in cōsuetu: M. Caelius Ciceronis discipulus, acri turbulentoque ingenio: Cephalus Atheniensis, qui primus proœmia & epilogos induxit: C. Cæsar: M. Corn. Cethegus: P. Cor. Cethegus: Cyneas legatus Pyrrhi: Cleon. Halycarnassæus: Cleomachus Magnesijs: Clodius pulcher: Clodius Quirinalis: Cordus Cremutius declamator: C. Cotta pressus in dicendo, in cuius oratione nihil erat nisi sincerum, nihil nisi siccum & sanum: L. Crassus, in quo, teste Tullio, erat cum gravitate iunctus facietiarum & vrbanitatis lepos: Curiones tres continua serie in vna familia.

Demades Atheniensis: Demetrius Phalereus auditor Theophrasti: Demochares nepos Demosthenis: Dexippus Hereonius Atheniensis. Domitius Apher: Demosthenes Atheniensis. Hic quem multitudinem & tumultum in theatro expauesceret & excideret, mētē prope sonitū littoris marini assuescebat dicere: Literā R. difficile enuntiabat, quam calculis in os cōiectis pronuntiare conabatur. Nunquā dicebat nisi præmeditatus. propterea Pytheas dicebat Demosthenis Enthymemata lucernam olere.

Egeſias Magnesijs: Epicrates Atheniensis, qui barbam ad pectus, propensam solebat ferre: Hermagoras rhetor, qui scripsit de Rhetorica libros vi. de diligentia orationis, de decoro, de elocutione, de figuris: Herodes Atticus: Eudemus, præceptor philippomenis.

Sergius Galba temporum suorum eloquentissimus: L. Gellius Caius & Tyberius Gracchi. Gregorius Nissenus.

Hyperides Atheniensis emulus Demosthenis.

Iſocrates Atheniensis, dulcis, & numerosus in dicendo: Iſeus Afſyrius: Iſocrates Amyclas: Iulius Africanus, concitatus & in curvborum nimius.

Latro portius: Cn. Lentulus: p. Lentulus: C. Leſius: Lyſias Syracusanus, æqualis Demostheni.

L. Magius, T. Liuij gener: L. Mælius Torquatus: Marcellus pergamus, qui scripsit librū de regno, quem Adriano principi nunciavit: Marius Aterius declamator: Marinus Neapolitanus, procli discipulus: Melitus Atheniensis emulus periclis in Rep. Menippus stratonicensis, præceptor Ciceronis: Metellus Macedonicus: Messala duo: Montanus Narbonensis, relegatus à Tyberio principe.

Q. Mutius Scaenola iurisconsultorum eloquentissimus, Nicostratus Macedo æqualis Aristidis: Numius, qui scripsit ad Adrianum orationem consolatoriam de Antinoo. Onesimus Cyprius, qui tempore Constantini magni scripsit in Rhetorica, itē de

statuum

statuum differentia, præexercitationes, & Declamationes.

Q. Hortensius.

Pericles Atheniensis, quem veteres poëtæ Olympum vocabāt, quod tonare in concionibus videretur, & fulminare: M. Calpurnius Piso: Pythistratus Atheniensis: Pytheas Atheniensis: Plato: L. Numacius Plancus: Plorius Gallus: Polyænus Sardinianus: Cn. Pöpponius: Poramon Mytilenæus: Procopius: Pherecydes Syrus: Philostratus senior: Philisthus Miletius, Iſocratis discipulus, qui scripsit de Rhetorica, & orationes nonnullas: L. Phlippus.

Quintilianus rhetor, qui institutiones oratorias scripsit.

Virgilius Ruffus: Rutilius Geminus, qui fecit libros pörificales.

Clodius Sabinus declamator: Serapio Alexandrinus, qui scripsit orationes in genere deliberativo: Symmachus Ro. L. Siffenna Ro. Sophron Syracusanus P. Sulpitius.

Corn. Tacitus: Theodectes Cilix: Theopompus Gnidius: Theodorus Gadareus: Sex. Titius: Titianus, Præceptor maximini principis, qui scripsit libros provinciarum. Hic vocatus est simia sui temporis, quod omnia probè imitaretur: Trachalus: M. Tullius Cicero pater eloquentiæ Romanæ.

Q. Varius: Varus Geminus declamator, qui Cæsari dixisse fertur, Cæsar qui apud te audent dicere, magnitudinem tuam ignorant: Qui non audent, humanitatem, Zenodotus Adramyteenus.

Vide aliorum nomina apud Ciceronem de perfecto oratore.

DE POETIS GRÆCIS ET LATINIS.

Petrus Crinitus homo non pœnitenda, neq; aspernabili doctri-
na iam scripsit opusculū de latinis poëtis, doctè satis, & eruditè. Propterea ne acta agere videamur, in compendiosam redigemus epitomen, quod multis ille verbis consecutus est. Latinis demum adiciemus Græcorum nomina.

Linus Andronicus Epicus poëta Latinas fabulas primus docuit Romæ annis clx. post obitū Sophoclis & Euripidis, secundo bello punico. Eius carmina per vrbem decantarunt virgines ad iram deorum placandam. Gesta populi Rom. xviii. libris complexus est. Scripsit & hymnos deorum.

Ennius poëta, natus Rudis Salentinorum oppido, Romā venit ætate M. Plauti, & M. Catonis oratoris clarissimi. Dicebat tria esse sibi corda, quod Græcā linguā, Oscā, & Latinā calleret. Domū habuit in Auētino colle. Vixit parco & tenui victu, cōrētus vnus ancillæ munisterio. Scripsit libros Annalium, Satyras, Comœdias, & Tragedias. Nomina quarundam fabularum eius sunt: Telephus, Ambracia, Eumenides, Alcmeon, Andromacha, Thyestes, Medea, Phoenix, Telamon, Hecuba, Achilles, Pancaïsta, Epicarnus,

Ctesiphon. Idem in Latinum sermonē transtulit Euhemerū poëtam Græcum. Primus apud Latinos coronam ex Helycone assumpsit. Procliuis fuit in pocula. Scipionem Africanū maximè coluit, mutuq; ab eo beneuolentia redamatus est, ut iam docuimus. Mortuus est articulari morbo, septuagenario maior, sepultusque est in monumento Scipionis.

M. Plautus natus est in vrbe Vmbriæ, cui nomē Saffina. Operam primum pictori locauit ad comparandum victum in agendis molis illis, quas trufatiles vocant. Composuit in ipso pistrino quasdam fabulas. Eius xxv. comœdiæ numerantur à veteribus, cum paucis aliis. Secutus est Græcos Demophilū, Philemonem, & Epicharmum Siculum Scribendi elegantia claruit in tantū, ut Epus Stolo, dixerit Musas Plautino sermone fuisse locuturas, si Latine loqui voluissent. Volcatius Sedigitus de ordine Comicorū scribens primas tribuit Cæcilio, Plautum cæteris omnibus præponens. Mortuus est paucis annis post Ennium.

Cn. Neuius Comœdiographus patria fuit Campanus. Tertius in ordine Comicorum ponitur à Volcatio. Stipendia fecit bellis Punicis. Eius volumen Octauius Lampadio grammaticus diuisit in vti. libros Scripsit præter punicum bellū Tragœdias & Comœdias. Nimia in carpendis hominū, præcipuè Metellorū vitii, vsus est licetia. Propterea ob immoderatam verborum petulantiam cōiectus est in vincula. Motuus est Vtica, quum factione nobilium Roma fuisset eiectus.

M. Pacuuius nepos Q. Ennij, fuit ex Brūdusio Calabriae vrbe. Secutus est amplum ac sonorum dicendi genus, clarissimum gravitate sententiarum, verborum pondere, & autoritate personarū. Nomina tragœdiarū eius sunt Peribea, Hermiona, Atalanta, Iliona, Antiopa, Teucer, Medea. Citatur etiā in Chryse, Oreste, & armorum iudicio. Senior fuit Accio, docuitque iisdem ædibus quibus Accius ipse. Mortuus est Tarenti propè nonagenarius.

Statius Cæcilius natus est in Gallia, principè inter Comicos loci, iudicio Volcatij sibi meruit. Vixit summa familiaritate cū Ennio. Amatus est etiam à Terentio. Scripsit comœdias xxx. & amplius quarū hæ præcipuè citantur: Nauclerus, Syracusa: Pausimachus Hippobolymeus, Epiclerus, Gratinus, Plocius, A fofus, Ephesion, Fallacia Andria, Annales, Fenerator, & quædam aliæ. Mortuus est vno anno post Ennium.

Alcius Tragœdiographus iunior Pacuuius, natus est parentibus libertinis, Marcino & Serano consulibus Decius Brutus tantū cū æstimauit, ut eius versibus templa & monumeta ornauerit. Idem quum Pacuuius suam Atreum ostēdisset, & ille laudasset quidē, sed

tamen

tamen dixisset quædam videri sibi duriuscula, & subacida: Accius verū esse confessus est, nec tamen se propterea pœnitere: quoniam idem sermē ingentis solet accidere, quod pomis, quæ dura admodum & acerba nascuntur, post fiunt mitia & matura. Cætera Accius imaginem suam collocauit in aede Camœnarum prægrandi forma, quum tamen esset statura admodum breui.

Terentius Comicus patria Carthaginensis Romam puer ductus, diligentia Terentij Lucani patroni accuratè liberalibus disciplinis eruditus est, ac propter ingenium ab eodem manumissus. Amavit Statium Cæciliū cui & suas comœdias recitauit, Sex autem composuit quas ab Apollodoro & Menandro Græcis in sermonē Latinum cōuertit. Tata in fabulis vsus est arte, ut neq; ad tragicā magnitudinem intumescat, neque abiiciatur ad historicam. Sunt qui dicant eum periisse in Arcadia dolore amissarum comœdiarum.

Lucullus Satyrographus, ex Arica vrbe Italiae, fuit primus apud Rom. qui cœpit scribere Satyras, quib; maximè insectatus est Rutilium Lupum, Carbonem, & L. Tubulum. Scripsit Satyrarū libros 30. & amplius. Vocatur ab Horatio lutulētus. Adrianus tamē eum omnibus Satyrographis præponebat. Metrophanem seruum habuit, cuius fidem commendauit in Satyris. Mortuus est Neapoli, quum annum ætatis xli. v. l. impleuisset.

Sex. Turpillius Comœdiographus, floruit seculo Terentij, cuius familiaritate vsus est. Septimum locum inter comicos meruit iudicio Sedegiti. Perit in vrbe Sinuessana iisdem temporibus, quibus natus est Furius Bibaculus.

Cn. Marius Mimographus scripsit opus versibus hexametris de Iliade. Præterea Mimos quorum hi citantur, iam tonfiles tapetes ebrij sacro, Quos concha purpura imbuens venenauit. Item: Sinu amicam rescire frigidam caldo, Columbatim labra conferens labris, Quapropter edulcare conuenit vitam, Curasque acerbas sensibus gubernare.

L. Africanius Comicus Romæ floruit Terentij ætate. Scripsit Togatas, fabulas, in quibus primum obtinuit locum. Imitatus est Menandrum, à quo multa sumpsit. Culpatur à Quintiliano, quod in suis argumentis amores proprios paulò impudentius vulgauerit, *Fabius Drosenus* numeratus est inter comœdiographos.

M. Atilius fuit tragœdiographus, quem Licinius scriptorē seruum appellauit.

Q. Trabeas octauū locum obtinuit inter comicos autore Volcatio. Ex eius versibus hi præcipuè cōmendantur, Lena delinita argento nitum obseruabit meū. Quid velim, quid studeā Adueniēs digito impellam ianua, Fores patebūt: de improuiso Chrylis vbi

me aspexit, Alacris obuiam mihi veniet, complexum exoptans mecum, Mihi se dedit, fortunam ipsam anteibo fortunis meis.

Cn. Aquilius Comædiographus, plerâque comœdias transtulit à Menandro.

Licinius Imbrex fuit Comædiographus, cuius hi afferuntur versus. Nolo ego Neeram te vocent: sed Neritene, Quam quidè Martes in connubium data.

Q. Nonius scriptor fuit Atellanarum.

T. Lucretius eques Mimographus floruit ætate Cæsaris. In suis Mimis habuit non minus sententiarum, quàm lepiditatis, quos egit non nisi magna hominum turba.

Q. Catulus scripsit epigrammata. Fuit animo facili & procliu ad amores, & delicias. Amatus est à Cor. Cotta, & L. Crasso propter elegantiam ingenij, & morû suauitatem. Amavit Roscium & Theotimum puerulos, quorum formam suis versibus commendauit.

Q. Atta scriptor fuit togatarum. Periiit Romæ, sepultusque est in via Prænestina.

Publius Sirus edidit mimos. Floruit ætate Ciceronis. Manumifus est à domino propter gratiâ & decorè formæ. Iulius Cæsar mi mos eius Laberianus prætulit. Præcipuè eius sententiæ citantur istæ: Tam deest auaro quod habet, quàm in quod non habet. Desunt luxuriæ multa, auaritiæ omnia. O vita misero longa, felici breuis. Pars beneficij est, quod petitur, si bellè neges. Beneficium dando accepit, qui digno dedit. Cui Plus licet quàm par est, plus vult quàm licet. Feras, non culpes, quòd vitari non potes. Furor fit læsâ sæpius patientia. Malum cõsiliu est, quod mutari nõ potest. Nunquàm periculum sine periculo vincitur. Comes facundus in via pro vehiculo est. Hæredis fletus sub persona risus est. Ita amicum hæbeas posse vt hunc fieri inimicum putes. Improbè Neptunum accusat qui iterum naufragium facit. Veterem ferendo iniuriam inuitas nouam.

Porcius Licinius fuit epigrammatista. Ex eius versibus sequentes probantur maximè. Custodes ouiu tenereque propaginis agnum Quaritis ignem: ite huc. Quaritis? ignis homo est. Si digito attingero, incedam sylvam simul omnem: Omne pecus flamma est omnia que video.

Val. Aedius scripsit epigrammata. Amavit Pamphilam, & Philerotem, quas suis celebravit carminibus.

Q. Val. Catulus natus est Verone, Teretij Varronis ætate. Scripsit de passere suæ Lesbiæ ad Vergiliu. Celebrauit nuptias Mallipama uit Ipsithillam & Clodiam quâ ficto nomine Lesbiâ vocat. Opus suu misit ad Cor. Nepotè, quod in tres partes diuiditur. In Lyricos, Elegiacos

Elegiacos, & Epigrammata. Elegiam de coma Berenices ex poetâ Callimacho conuertit in numeros Latinos. Præter ea que habemus, scripsit etiam Amatorium carmen de incantamentis, & carmen Ichthyallum. Cæsarem, Mamurram, & Nonium Strumam versibus maximè insectatus est. Mortuus est Romæ anno circiter trigesimo.

Cor. Licinius Caluus fuit breui statura & exiguo corpore. Amavit puellam Quintiliâ. Excelluit in scribendis Iambicis. In incertijs aliquandiu exercuit cum M. Tullio super eloquentiæ principatu.

Q. Cornificius Epigrammatista floruit ætate Sallustij. Versatus est in militia, in qua quum milites ignavos ad subeunda belli discrimina galeatos vocasset lepores, ab iisdem interfectus est.

Ætate Cornificij floruit *Heluius Cinna* scriptor Epigrammatum. Scripsit opus titulo Smyrna, in quo nouem annos consumpsit.

M. Furius Bibaculus natus Cremonæ versatus est in carmine Iambico. Amicos habuit Gallum poetam & Valerium Catonem.

Terentius Varro Atacinus, natus est temporibus Ciceronis & Horatij. Scripsit Argonautica, secutus Apolloniû Rhodiû, quod opus libris 4. absoluit. Scripsit etiam Epigrammata, & carmè Elegiacum, in quo decatauit puellâ nomine Leucadiâ, quam præcipuè dilexit.

Ticida scripsit Epigrammata tempore Val. Catulli. Amavit Metellam, quam mutato nomine vocauit Perillam.

Furius Antias composuit Annales versibus hexametris. Vtebatur quandoque verbis nouis, vt indicant sequentes eius versus: Sanguine diluitur tellus, caua terra lutescit, Omnia noctescunt tenebris caliginis atre, Inrescunt animi, virescit vulnere virtus, Spiritus Erorum virides quæ purpurat herbas: Quo magis in patriis possunt opulescere campis.

L. Iulius Calpurnius poetâ Romæ claruit ætate Pomponij Attici.

Laurea Tullius M. Tullij liberus, scripsit epigrammata. Quædam eius carmina citantur à Plinio.

Vergilius Maro natus est Matuæ in vico, qui Andes vocatur, idibus octobris M. Crasso & Cn. Pompeio consulibus. Cremona: primu, deinde Mediolani, postremo Neapoli vacauit literis, audiuitque Orbiliu & Scribonium Aphrodisiu. Induit virilè togâ eo die quo mortuus est Lucretius. A modestia & verecundis moribus vocatus est parthenius. In Bucolicis imitatus est Theocritu, in Georgicis Hesiodum, in Æneide Parthenium, Pisandru, Apponium Rhodiû, sed præcipuè Homeru. Idem scripsisse fertur quædam opuscula, vt Cyrin, Ætnam, Moreru, Culicem, Catalecto, Priapeia Copâ, Epigrammata, & Dyras. Eius carmina miru in modu placebât Augusto. Fabius vocat eû poetarû omniu logè principè. Carbilus

M. P. al. Martialis genere Hispanus, ex Bibili oppido Celtiberiæ Romæ puer profectus, omnē insumpsit operam in scribendis Epigrammatibus. Acri fuit ingenio, habuitque in scribendo plurimum fælis & fellis nec minus cædoris. *Ælius Verus* imperator vocabat eum suum Vergilium. Donatus est equestri dignitate, & Prætura. Scripsit libros Epigrammatôn xii. quibus adiecit Xenia, & Apophoreta. Eum tanti fecit Stertinius, ut eius adhuc viuentis imaginem in sua bibliotheca posuerit. Mortuus est tandem in natali solo.

Sentius Augur, Romæ natus, scripsit Epigrammata, in quibus secutus est Val. Catullum, & Licinium Caluam.

Vespasianus Lyricus, floruit ætate Vespasianorum. Idem factus est imperator in Breueterum regem, quo superato, honoratus est statua. Filium Cocceium adhuc iuuenem amisit. In suis lyricis imitatus est Horatium.

Vicorius Victor Romæ floruit Adriano imperante. Scripsit Elegias & Epigrammata. Amavit Testulum puera. Huius poëtae mortui sepulchri. Adrianus sequenti ornauit carmine: Lascius versu, mente pudicus erat.

L. Paulus Passicus, oriundus ex Umbria, claruit scribendis elegiis, in quibus Propertium secutus est. Scripsit & Lyricos. Prædium habuit in agro Vaticano.

T. Annianus composuit Fescenninos versus, variis iocis & salibus refertos.

M. Marullus Mimographus, Romæ floruit imperante Antonio Cæsare. Tanta fuit in scribendo licentia, ut non dubitauerit notare principes ciuitatis, eosque nominatim suis carminibus perfringere.

Aulus Sereus Lyricus, poemata scripsit vario & multiplici carmine.

Vergilius Romanus Comædiographus floruit imperantibus Adriano & Antonio. Scripsit mimos, in quibus secutus est. Cn. Marium.

Ruffus Festus Auiemus floruit imperante Diocletiano. Aratum à Græco in Latinos conuertit numeros. Composuit etiam librum de orbe terrarum versibus hexametris, imitatus Dionysium Græcum poëtam. Scripsit etiam de Maritimis, versibus iambicis. Præcipue secutus est Hecatheum Milesium, Hellenicū Lesbium. Philonem Atheniensem, & quosdam alios. Fecit & Vergilianas fabulas versibus iambicis.

Alphius Auius libros fecit, qui inscripti sunt Excellentium, versibus diametris iambicis.

Septimius Afer librum composuit de laudibus Iani, in quo imitatus est Callimachum.

Calphurnius Siculus, scripsit carmen Bucolicum. Floruit imperante Domitia

Domitiano. Modicus vixit facultatibus.

Aur. Olympius Nemesianus, Afer genere, patria Carthaginiensis, floruit sub Numeriano & Diocletiano Cæsaribus. Scripsit Cynegetica, Nautica, & Aleeutica. Calphurnius eidem opus suum nuncupauit.

Maurus Terentianus, Afer natione, patria Carthaginiensis scripsit Iambos. Opus composuit vario multiplicique carminum genere de Literis, Syllabis, Pedibusque, & variis metris. Filium habuit Bassum & generum Nouatemum.

Claudianus, patria Alexandrinus, floruit sub Honorio & Arcadio. Scripsit de raptu Proserpinæ lib. iiii. Item epistolas in Rufinum, de laudibus Stiliconis, Panegyricos, Epigrammata de victoria Theodosij contra Eugenium Gallorum regem.

Decius Ausonius Gallus, patria Burdegalensis vixit imperatibus Valentino & Valentiniانو. Gratianum Cæsarem literis & disciplinis erudit. Patrem habuit Ausonium professione medicum Gratiani patrocinio prouectus est ad consularem dignitatem. Scripsit librum Epigrammatum ex Græcis in Latinos conuersum numeros. Celebrauit puellam nomine Bissulam. Scripsit de fluuio Mosâ. Pastorum libros absoluit, auspiciatus à principio urbis conditæ vique ad sua tempora. Scripsit & quasdam epistolas.

Damasus, natione Hispanus, floruit eodem tempore quo Eutropius & Orosius. Creatus est Romæ Pont. max. Scripsit complures Hymnos, & librum de Romanis pontificibus oratione soluta. Perit sub Theodosio, quum annum lxx. ageret.

Iuuenius, Hispanus, floruit imperantibus Constantino & Constante. Scripsit quatuor Euangelia versibus hexametris & Hymnos.

Aurelius Prudentius Clemens, genere Hispanus, primam ætatem posuit in agendis causis & ciuilibus officiis, demum ad Præfecturam Theodosij patrocinio cõscendit. Scripsit opus de his qui pro Christiana pietate se deuouerunt. Itē de Natali Domini, de gestis & miraculis Christi, de expiandis animis, de conflictu vitiorum & virtutum.

Pōtius Paulinus, patria Burdegalensis, floruit sub Cæsare Gratiano. Scripsit hexametris versibus poemata de regibus, ex Suet. collect.

Licentius Afer, patria Hipponensis, versatus est cum Augustino summa familiaritate. Scripsit Hymnos & Epistolas.

Venantius Honorius Fortunatus, Rauennæ eruditus ob eruditionem Pictanorum factus pontifex, scripsit hymnos & libros iiii. de gestis beati Martini versibus hexametris.

Fausus Gallus floruit ætate Claudiani. Scripsit Epigrammata & Hymnos de rebus sacris. Probis fuit moribus, & magna in accusandis vitis feneritate.

Sidonius Apollinaris patria Auernus, honesta & illustri natus fa-

millia, præceptorem habuit Flauium Nicerium, doctissimum tunc temporis grammaticum. Scripsit permulta & soluta oratione & vario carminum genere, Libros nouem epistolarum, Hendecasyllabos, Panegyricos, & versus hexametros.

Sunt & Neotericorum nonnulli qui in scribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium *Iouianus Pontanus* scripsit tanta dexterritate, vt veteres proximo sequatur intervallo, præpereretq; laudem multis antiquis, nisi obstaret ridicula quorundam hominum opinio, quibus omnia fœtent, quæ non olerent vetustatem. Scripsit hic poëta libros Amorum tres, Tumulorum duos, de Diuinis laudibus libros, Baiarum duos, versus Iambicos, & Lyricos, duos libros, qui inscribuntur Eridanus, libros de Stellis v. Librum vnum Meteororum, duos de hortis Hesperidum, Pompani Lepidinam, Meliseum, Meonem, de Virtutibus, Grammatica, & multa alia.

Pontanum mea sententia subsequitur *Politianus*, utroque genere dicendi doctissimus.

Politianum, *Marullus* Tarchaniota.

Marullum, duo *Stroza*, pater & filius.

Strozas Mantuanus, cuius bucolica tanti facio, vt Vergilianis conferam.

Stare debent in suo theatro *Philelphus* & *Petrarcha*, quoniam modicum laudis sibi meruerunt in scribendis poematibus.

Sunt & nostro seculo nonnulli, qui magna sui nominis celebritate poëticen proficetur, vt *Quintianus Stoa*, cuius familiaritate, & colloquio vsus sum aliquandiu, quum degeret Lutetia, ibiq; sui Cleopqim excederet.

Nunc *Salmonius Macrinus* familiaris, & amicus meus, versus confinxit tanta dexterritate, tamq; facili genio, vt nascens videatur habuisse Musas obstetrices, quæ poëticum manna eius labellis instillauerint. Excellet maximè in scribendis hendecasyllabis, in quibus ratio similis est Pontano, vt eodem ouo prognati videantur.

Germanus quoq; *Brizius* inter nostri tēporis poëtas merito cōferendus est. Scribit enim doctè, & eruditè, tersa & facili vena.

Omittēdi non sunt duo ætatis nostræ doctissimi viri, & linguæ Latinæ principes vexillarij *Helias Gemellus*, & *Babvsta Candelianus* Consul Rothomagæus.

Sed iam veniamus ad poëtarum Græcorum nomina.

Achens Erethrixus poëta Tragicus, paulò iunior Sophocle, floruit Olympiade LXXXIII. docuit tragœdias XLIII. vicit vna.

Aegemon poëta scripsit bellum Leuëtricum, Thebanorum, & Lacedæmoniorum.

Aeschylus

Aeschylus Myrcenæus, inter Alexandri comites, familiaris fuit Aristoteli.

Aeschylus Atheniensis tragicus, primus grauitate personarum, & coloris distinctione vsus est. Primus in lucem protulit tragœdias. De hoc Horatius: Post hunc personæ, pallæq; repertor honestæ Aeschylus & modicis instruit pulpita tignis, Et docuit magnūmq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus.

Aleman Lyricus, inuentor carminis amatorij, floruit Olympiade x xvii. Scripsit lingua Dorica.

Aleus Atheniensis fuit Lyricus, de quo Horat. Lesbjo primum modulante ciui. Politianus in Nutricia: Exactòsq; canis pugna Alceæ tyrannos. A eolium docto pertentantes barbiton auro.

Aleimenes Megarensis, poëta fuit tragicus.

Alexis Terius, poëta comicus floruit ante Menandrum. Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum.

Alexander Aetolus poëta fuit tragicus.

Amiphsas Atheniensis, comicus.

Anacreon Teius Lyricus, fuit in honore apud Polycratem Samiorum regem. Eius poëma fuit amatorium, Amavit Bathyllū puerum vt iam diximus. De hoc Ouid. lib. 2. Trist. Quid nisi cum multo Venere confundere vino Præcepit Lyrici Teia musa senis?

Anaxandrides Rhodius, poëta comicus, floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas Lxv. vicit vna.

Anaxippus poeta nouæ comœdiæ, floruit sub Antigono & Democrito Poliorcete.

Antimachus poëta fuit Colophonius, qui dum quoddam poëma obscurum in auditorio recitaret, omnesq; propterea discederent, excepto Platone. Legam, inquit, nihilominus, quoniã vnicus Plato est mihi pro omnibus.

Antiphanes fuit poëta nouæ comœdiæ.

Antipater Sidonius, versus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Crassi temporibus.

Apollodorus Atheniensis Comœdiographus floruit Menandri tempore.

Apollodorus Tarfensis fuit Tragœdiographus.

Apollonius Rhodius Callimachi discipulus scripsit Argonautica.

Aratus Meneceatis discipulus, floruit Olympiade cxxiiii. Scripsit Phænomena, Hymnos in Pana, de moribus, Epigramata quadã in Antigoni vxorè, Epicœdium in Cleombrotū, Epistolas, Comētarios in Odyssæã, & pleraq; alia. Culpatur tamè à Quintiliano his verbis: Arati materia motu caret, vt i qua nulla varietas nullus affectus, nulla persona, totūq; in nominib. absimitur. Sufficit

millia, præceptorem habuit Flauium Nicetium, doctissimum tunc temporis grammaticum. Scripsit permulta & soluta oratione & vario carminum genere, Libros nouem epistolarum, Hendecasyllabos, Panegyricos, & versus hexametros.

Sunt & Neotericorum nonnulli qui in scribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium *Touianus Pontanus* scripsit tanta dexteritate, vt veteres proximo sequatur intervallo, præripereq; laudem multis antiquis, nisi obstaret ridicula quorundam hominum opinio, quibus omnia færent, quæ non o-
lent vetustatem. Scripsit hic poëta libros Amorum tres, Tumulo-
rum duos, de Diuinis laudibus libros, Baiarum duos, versus Iam-
bicos, & Lyricos, duos libros, qui inscribuntur Eridanus, libros de
Stellis v. Librum vnum Meteororum, duos de hortis Hesperidum,
Pompam Lepidinam, Melisæum, Meonem, de Virtutibus, Gram-
matica, & multa alia.

Pontanus mea sententia subsequitur *Politianus*, vtroque genere dicendi doctissimus.

Politianum, *Marullus* Tarchanota.

Marullum, duo *Strozae*, pater & filius.

Strozas Mantuanus, cuius bucolica tanti facio, vt Vergilianis conferam.

Stare debebant in suo theatro *Philephus* & *Petrarcha*, quoniam modicum laudis sibi meruerunt in scribendis poematibus.

Sunt & nostro seculo nonnulli, qui magna sui nominis celebritate poëticen profitetur, vt *Quintianus Stoa*, cuius familiaritate, & colloquio vsus sum aliquandiu, quum degeret Lutetia, ibiq; sua Cleopolim excederet.

Nunc *Salmonius Macrinus* familiaris, & amicus meus, versus confinxit tanta dexteritate, tamq; felici genio, vt nascens videatur habuisse Musas obstetrices, quæ poëticum manna eius labellis instillauerint. Excellit maximè in scribendis hendecasyllabis, in quibus tam similis est Pontano, vt eodem ouo prognati videantur.

Germianus quoq; *Brixius* inter nostri tæporis poëtas merito cõferendus est. Scribit enim doctè, & eruditè, tersa & facili vena.

Omittèdi non sunt duo ætatis nostræ doctissimi viri, & linguz Latinae principes vexillarij *Ælius Gemellus*, & *Basilista Candelarius* Consul Rothomagæus.

Sed iam veniamus ad poëtarum Græcorum nomina.

Acheus Erethriæ poëta Tragicus, paulò iunior Sophocle, floruit Olympiade LXXIII. docuit tragædias XLIII. vicit vna.

Aegemon poëta scripsit bellum Leuætricum, Thebanorum, & Lacedæmoniorum.

Aeschro

Aeschro Mirylenæus, inter Alexandri comites, familiaris fuit Aristoteli.

Aeschylus Athenienfis tragicus, primus grauitate personarum, & coloris distinctione vsus est. Primus in lucem protulit tragædias. De hoc Horatius: Post hunc personæ, pallæq; repertor honoræ Aeschylus & modicis instruit pulpita tignis, Et docuit magnamq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus.

Alcman Lyricus, inuentor carminis amatorij, floruit Olympiade xxxvii. Scripsit lingua Dorica.

Alceus Athenienfis fuit Lyricus, de quo Horat. Lesbio primum modulante ciui. Politianus in Nutricia: Exactòsq; canis pugna Alceæ tyrannos. Aeolium docto pertentantes barbiton auro.

Alcimenes Megarenfis, poëta fuit tragicus.

Alexis Terius, poëta comicus floruit ante Menandrum. Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum.

Alexander Aetolus poëta fuit tragicus.

Amipsias Athenienfis, comicus.

Anacreon Teius Lyricus, fuit in honore apud Polycratem Samiorum regem. Eius poema fuit amatorij. Amavit Bathyllum puerum vt iam diximus. De hoc Ouid. lib. 2. Trist. Quid nisi cum multo Venrem confundere vino Præcepit Lyrici Teia musa senis?

Anaxandrides Rhodius, poëta comicus, floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas Lxv. vicit vna.

Anaxippus poeta nouæ comædiæ, floruit sub Antigono & Democrito Poliorcete.

Antimachus poëta fuit Colophonius, qui dum quoddam poema obscurum in auditorio recitaret, omnesq; propterea discederent, excepto Platone. Legam, inquit, nihilominus, quoniã vnicus Platon est mihi pro omnibus.

Antiphanes fuit poëta nouæ comædiæ.

Antipater Sidonius, versus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Crassi temporibus.

Apollodorus Athenienfis Comædiographus floruit Menandri tempore.

Apollodorus Tarsensis fuit Tragædiographus.

Apollonius Rhodius Callimachi discipulus scripsit Argonautica.

Aratus Menececratis discipulus, floruit Olympiade cxxiiii. Scripsit Phænomena, Hymnos in Pana, de moribus, Epigrammata quædam in Antigoni vxore, Epicædium in Cleombrotu, Epistolas, Comætiarios in Odyssæi, & pluraq; alia. Culpatur tanie à Quintiliano his verbis: Arati materia motu caret, vt i qua nulla varietas nullus affectus, nulla persona, totusq; in nominibus absunt. Sufficit

tamen operi cui se parem credidit vel aequalem.

Architas poëta fuit epigrammatum.

Archilochus Parius repertor fuit Iambici carminis, quo Lycamben focerum ad mortem impulit. Horat. Archilochum proprio rabies armauit iambo. De Archilocho Quintilianus sic ait: Archilochus primus inter eos, qui Iambos scripsere. Summa in eo vis, elegantes sanè vibrantesque sententię plurimum sanguinis, atque neruorum. Floruit principante Romulo.

Aristeus Proconesius, scripsit tribus libris carmina que vocatur Arimaspea. Præterea Theogonia versibus mille. Floruit Creso & Cyro regnantibus, Inuulgata est de eo fabula, quod animam resumeret quotiescunque vellet.

Aristophanes, comicus poëta, inuentor fuit tetrametri & octometri. Docuit fabulas LIII. Emulus fuit Socratis. Tres habuit filios omnes comicos.

Aristomenes Atheniensis, scriptor fuit antiquę comœdię.

Aristonymus comœdiographus, præfuit bibliothecę Philadelphi post Apollonium. Mortuus est è stranguria annos natus LXXVII.

Arrianus poëta scripsit Metaphrasim Georgicorum Vergilij, opus de gestis Alexandri libris XXIII. & quædam poemata in Attalum Pergamensem.

Achidicus comicus scripsit contra Democharem.

Archippus comicus Atheniensis, scriptor fuit antiquę comœdię.

Aristarchus Tegeates floruit eodem tempore quo Euripides. Docuit tragœdjas LXX. vixit duabus, vixit annos LXXX.

Astydamas senior Atheniensis Tragicus, docuit tragœdjas XLII. vixit v. Fuit & Astydamas iunior Tragœdiographus poëta.

Angelas fuit comicus Atheniensis.

Bacchilides Lyricus Cous.

Callias Atheniensibus fuit comicus filius Lyfimachi.

Callimachus poëta Cyrenæus, fuit filius Batti, discipulus Archochratis. Vixit apud Ptoleingum Philadelphum, præfuitque regię bibliothecę. Omne poematis genus attigit. Scripsit in aduersarium quem ficto nomine Ibin appellat, acerbissimum poemata. Item Elegias, Epigrammata & Hymnos. Huius meminit Ouid. lib. 2. Trist. dicens: Nec tibi Battiade nocuit, quod sæpe legenti Delicias versu fastus es ipse tuas. Item Propertius lib. 2. Et non inflati somnia Callimachi.

Carcinus Agrigentinus poëta Tragicus, floruit paulo ante Philippum Macedonem, docuit fabulas XC VIII.

Cæcilius Arginus scripsit de piscibus.

Chæremón poëta fuit comicus.

Chærilus

Chærilus poëta Samius floruit Olympiade LXXV. Scripsit Atheniensium v.ctoriã contra Xerxem, singulorumque versuum singulos Stateres aureos accepit. Scripsit & res Lyfandri Lacedæmonij, & Alexandri magni. Hunc Horatius vt malũ & ineptũ poëtã culpãt, vbi ait: Gratus Alexandro magno regi fuit ille Chærilus, in pultis qui versibus & male tortis Retulit acceptos regale numisma Philippo. Et in Arte, Sic mihi qui multum cessat, fit Chærilus ille, Quem bis terque bonum cum risu miror, & idem indignor.

Chærilus, Atheniensis fuit Tragœdiographus, qui docuit tragœdjas CLX. vixit XLIII.

Cinæsius Thebanus scriptor fuit Dithyramborum, pigro corpore, & fracto crure.

Cleon Curieus scripsit argonautica.

Cleophon Atheniensis fuit tragicus.

Corinnus Iliensis scripsit Iliada ante Homerũ, literis Doricis, tũc primũ inuētũ à Palamede, cuius fuit discipulus. Scripsit & bellũ Dardanũ contra Paphlagonas. Floruit tempore belli Troiani.

Crates Atheniensis, Comicus antiquę Comœdię, auditor fuit Platonis Philosophi.

Cratinus Atheniensis, veteris comœdię scriptor, docuit fabulas XXI. vixit IX. Vir fuit voluptarius & amator puerorum.

Christodorus è Copto Ægypti vrbe poëta Anastasij Imperatoris tempore scripsit Isaurica, vbi scribit Isauriam ab Anastasio fuisse captam.

Damaxonis fuit Atheniensis comœdiographus.

Demolchus fuit Syracusanus comicus. Floruit Olympiade LXXIIII. Filius fuit Epiccharmi medici. Docuit fabulas XIII. lingua Dorica.

Dicaeogones poëta scripsit Tragœdjas & Dithyrambos.

Diodorus fuit Comicus poëta, vt Dioxippus & Diocles Atheniensis.

Egemon Carœnus scripsit bellum Leuëtricum, & Thebanorum & Lacedæmoniorum.

Epicrates poëta fuit Comicus, vt Eriphus.

Hermippus Atheniensis, poëta veteris Comœdię, scripsit fabulas XI.

Hesiodus poëta Cumæus, seu Ascraeus, ab Ascra Bœotia: vico, scripsit poemata, Theogoniam, Aspida, Heroidum mulierum catalogum, Epicædium in quendam Bratachum, & que iam alia. Iugularis est ab Antipho & crimeno fratribus. Primus agriculturę præcepta tradidit, Primus fabulas scripsit.

Enbulus Cetrinus Atheniensis fuit comœdiographus.

Enargelus poëta comicus scripsit de Re militari.

Eumolphus Eleufinius filius fuit Musæi, & Orphei discipulus, poëta magni nominis.

Euphronius poëta scripsit carmen Priapi: vbi Deum Orneateum eum appellat.

Eutiches comicus fuit poëta.

Eupolis Atheniënsis, scriptor fuit veteris comædiæ, qui mira vsus est licentia in carpendis hominum vitiis, Horatio teste.

Euripides Atheniensis Tragædiographus, natus est eo die, quo Xerxes ab Atheniënsibus fugatus est. Discipulus fuit Prodicus in Rhetorica, Socratis in Philosophia. Ad tragædiam conuersus, securus est Anaxagoram. Veneris fuit omnino abstinens. Vixit in summa familiaritate apud Archelaum Macedoniæ regem, à cuius cœnâ dum noctu reuerteretur, iugulatus à canibus à quodâ æmulo immisissis annum ægens LXXV. Scripsit Dramata LXXV. vicit v. Matrem habuit agrestia vendentem olera, Annos natus XVI. Tragædiam scribere aggressus est in quadam spelunca apud Salamina. Cicero eius verba totidem putauit sententias.

Idæus Rhodius, opus Homeri iterauit, carmen carmini reddens. Scripsit etiam res Rhodorum tribus carminum millibus.

Hiero Ferreus Atheniënsis, scripsit quædam poëmata, quæ Plutarchus in Nicia ad ætatem suam testatur peruennisse.

Hipparchus fuit comicus poëta.

Hipponax Ephesiûs scriptor fuit lamborum, qui patria pulsus ab Athenagora & Conia tyrannis, Clazomenis vixit:

Lafus Herminæus, primus scripsit de Musica, primusque Dithyrambos in certamen protulit.

Lycophron Calchideniûs poëta, scripsit Alexandram poëma valde obscurum, in quo meminit de vaticiniis Cassandra. Exorsusque ab Hercule & rebus Troianis, prosequitur vsque ad Alexandrum Macedonem.

Magnus Atheniënsis, poëta veteris comædiæ, floruit Epicharmi tempore. Docuit fabulas XI.

Melanthus poëta fuit Elegiographus, Cimonis ducis Atheniensium familiaris.

Melithus fuit Tragædiographus, quem Aristophanes taxauit vti nimis durum.

Menander Atheniensis, comicus flagrauit amore mulierum. Scripsit fabulas LXXXV. & Epistolam vnam ad Ptolemaum regem. Fabius de eo sic meminit: Menander meo iudicio diligenter lectus ad cuncta quæ præcipimus, efficienda sufficit: ita omnem in vita imaginem expressit, ita in eo inueniendi copia, eloquendi facilitate, ita est omnibus rebus personis, affectibus accommodatus, vti omnibus

omnibus eiusdem operis autoribus tenebras induxerit. Porrò tanto fuit in pretio, vt etiam inuitatus sit à regibus Ægypti, oblati magnis honoribus & diuitiis.

Menalippides Melicus scripsit Dithyrambicorum libros, poëmata, Epica, & Elegias.

Huius nepos *Menalippides* iunior scripsit Lyrica & Dithyrambica. Mortuus est apud Perdicam regem.

Menecrates fuit comædiographus.

Menelaus Ægeus scripsit Thebaida libris sex.

Mymnernus Colophonius poëta fuit elegiographus, qui decebat nihil esse iucundum sine amore & iocis. Horat. Si Mymnernus vti censet, sine amore iocisq; Nil est iucundum, viuis in amore iocisque. Proper. lib. I. Plus in amore valet Mymnerni versus Homero.

Mæsimachus scriptor fuit comædiæ.

Mofchus Syracusanus scripsit carmen Bucolicum.

Morychus Tragicus fuit poëta, quem Aristophanes gula, & nimia voluptatis notauit.

Morsimus fuit Tragicus quem Aristophanes insectatus est.

Musæus Eumolpi filius, primus omnium Athenis deortii genealogiam versibus tradidit. Scripsit amores. Hero & Leandri versibus hexametris.

Musæus Eleufinius, Antipheni filius, & discipulus Orphei, scripsit vitæ præcepta ad Eumolpum filium tribus versuum millibus.

Musæus Thebanus, filius Thamyræ, poëta Melicus, scripsit Hymnos & Cantica.

Musæus Ephesiûs, poëta Eumenis & Attali regum Pergami tempore. Scripsit res Pergamenses, & de Perside libros decem.

Nestor è Licia regione, pater Pysandri poëta, tempore Seueri principis, scripsit Iliada. Tryphiodorus verò Odyssæam ad imitationem Homeri.

Nicandrus Colophonius edidit versib. Prognostica Hippocratis

Nicochares Atheniensis, Philonidis comici filius, coæuus Aristophanis, scripsit multas fabulas.

Nicostratus fuit Comicus.

Nicomachus Phrygius, scripsit Tragædias XI.

Nicomachus Alter Atheniensis fecit Euripidem & Theagenem.

Nomus Panapolita, scripsit Euāgelium Ioānis, Græcis hexametris.

Olympius Myiûs, poëta melicus, & Elegiographus, discipulus Marlyæ, floruit ante bellum Troianum.

Homerus iunior, patria Bizantius, patrem habuit Andromachum. Scripsit tragædias LVII.

Homerus poëtarum maximus, floruit Olymp. XXIII. annis post

Troiam captam quingentis, post Romã conditã l. xvii. Patria fuit Mæo. Natus est adulterio matris Critheidis virginis Cumana: apud fluuiũ Melẽ, vnde ab initio vocatus est Melesigenes Grammatica: præcepta prius dedit, quã antea quisq; sermone scriberet simul & loqueretur vernaculo. Puer literis imbutus est ab Aristo Proconesio, seu Faunio Grammatico. Factus Paulõ prouectior quã flagraret desyderio visendarũ regionũ, ductus est per diuersã orbis loca à mercatore quodã, qui dicebatur Menthes, à quo tamen relictus est apud Ithacã, propter morbũ oculorũ, quo ibidẽ laborare cœperat. Conualescens demũ Colophonẽ profectus est, ibiq; renascente eodẽ morbo, incidit in cæcitatẽ, ac tum primũ vocatũ est Homerus, apud Cumãos, & Ionas, qui cæcos vocat Homeros. Vnde aurẽ cæcitatem illã contraxerit, iã diximus. Veniens Athenas in ætate iam matura quã in litore quieuisset, sparso procius de eius aduentu rumore, hominum multitudo turmatim ad eum videndũ conuolauit. Quò quum eandẽ ob causã diuertissent piscatores, littori appulso statim rogauit haberentne aliquid. Illi verò per ænigma responderunt, se quæcunq; cepissent reliquisset, quæ verò non cepissent, habere. Significabant enim se se purgasse pediculis, quorũ captos in aquis reliquissent, non captos haberent in vestimentis. Quò intricatũ & perplexũ ænigma Homerus ad pisces tacum respiciẽs, quũ dissoluere nequiuisset, pudore nimio (vt nonnulli suspicantur) incidit in morbũ, quo paulopõl perijt. Sed quid opus est causã mortis cõminisci, quũ iam matura esset ætate? Iã enim vixerat annos cviii. Scripsit præcipua duo poëmata, Iliadem, & Odissæam. Ilias continet bellũ Græcorum in Troianos, propter Helenã raptũ: Odissæa Vlyssis in patriã redeũtis labores. Duo hæc eius poëmata in numerũ versũ diuisi & distincta sunt ab Aristarcho grammatico. Sunt qui eidẽ tribuant Batrachomyomachiam, quorũ opinioni repugnat Plutarchus. Habitus est apud antiquos in tanto pretio, vt septem vrbes eum sibi vendicauerint, eiusq; versus habiti sunt prouerbiorum loco.

Oppianus ex Anaxarbo Ciliciã ciuitate, scripsit poëma de Piscibus, quod Antonio Seueri filio nuncupauit.

Orpheus Crotoniata, vixit apud Pylistratum tyrannum. Scripsit Argonautica.

Palephatus Atheniensis poëta, scripsit de situ orbis, & cõtatione Mineræ cũ Neptuneo ad mille versus. Veneris quoq; & Amoris sermones quinq; milibus versũ. Itẽ de crine Latonæ, & quedã alia.

Pamphreus Panopolita, floruit ætate Zenonis principis. Scripsit de Etymologiis & Isaurica soluta oratione.

Panobus fuit Epicus poëta.

Parthenius

Parthenius Nicaeus, poëta Elegiographus, captus est à Cinna in bello Mithridatico, & ob ingeniũ manumissus. Vixit vsq; ad Tiberium Cæsarem. Scripsit elegias in Venerem, & Epicedium in Arcetem vxorem suam, deq; eius laudibus libros tres.

Parthenius Chius, Thestoris filius scripsit versus in laudẽ patris.

Perfes Alcræus poëta, frater fuit Hesiodi.

Pipes Halicarnassæus, frater Artemisiã vxoris Mausoli, scripsit versus elegos in Iliadem Homeri.

Pindarus Thebanus Lyricorum princeps, floruit Æschyli tẽpore. Scripsit lingua Dorica Olympia, Pythia, Nemæa, Isthmia. De Pindaro sic meminit Horatius: Pindarum quisquis studet emulari Iule, cæcatis ope Dædalæa Nititur pennis, vitreo daturus Nomina ponto. Primas meruit inter nouem Lyricos, quorum hæc sunt nomina: Alcaeus, Sappho, Stesichorus, Ibcus, Bacchilides, Symonides, Aleman, Anacreon & Pindarus ipse.

Pindarus Camiræus poëta antiquior Hesiodo, scripsit facta Heraculis duobus libris.

Pisandrus Larandæus poëta, sub Alexandro Mammæa, scripsit verbis variã historiam libris lxxvi.

Plato Atheniensis, poëta prisca comœdiã, floruit tempore Aristophanis & Eupolidis.

Polyxelus comicus fuit.

Posidippus Cessandræus comicus docuit anno tertio post mortem Menandri. Scripsit fabulas xxx.

Phedimus Bizantius fuit Elegiographus poëta.

Pherecrates Atheniensis comicus, militauit sub Alexandro magno. Docuit fabulas xvii.

Phidamus Epicuræus, poëta fuit admodum lasciuus.

Philemon Syracusanus, poëta nouæ comœdiæ, tempore Alexandri magni, scripsit sex fibulas. Vixit annos xc. Perijt nimio ritu.

Philemon iunior, eius filius, itidẽ comicus, docuit fabulas lxxxx.

Philetas Cous floruit ætate Philippi & Alexandri Macedonum. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Scripsit Elegias & epigrammata. Cõterraneus fuit Hippocratis medici. De eo & Callimacho sic scribit Fabius: Elegiã princeps habetur Callimachus: secundas confessione plurimorum Philetas occupauit. Propertius lib. 2. Tu fatius memorem inuis initer Philetam.

Philocles Atheniensis, filius sororis Æschili. Tragicus fuit poëta.

Philoxenus Cytherius poëta Lyricus scripsit Dithyrabos xxxiiii. Obijt Ephesi. Scripsit carmine Lyrico Æacidarum genealogiam. Coniectus est à Dionysio Syracusano in Latomias, quòd eius carmina & Tragœdias non probaret.

Philistius Cercyræus, Tragicus poëta, vixit apud Ptolemæam Philadelphum.

Philisian Nicæus poëta Comicus, floruit ætate Socratis.

Philippides Comædiographus quum ætate iam prouecta in certamine poëtarum præter spem vicisset, inter illud gaudium repente mortuus est. Autore Gellio.

Phormus Syracusanus Comicus, Geloni tyranno fuit familiaris, eiusque filios erudiuit. Docuit fabulas VII.

Phocylides Milesius, floruit post bellum Troianum. Olym. LVIII. Scripsit elegias, & quasdam Sententias ad vitæ institutionem.

Phocimordes fuit comicus.

Phrinius Atheniësis Tragicus, Thespiadis discipulus, prim^o vulum mulierum protulit in Scenam, & Tetrametrum reperit. Filium habuit Polyphradmonem poëtam tragicum. Docuit tragædias IX.

Phrinius Atheniësis fuit Comicus.

Simonides Ceus, poëta Melicus, floruit Olymp. LV. Vixit annis LXXIX. Scripsit Dorica lingua Cæbyis & Darij res gestas, & Xerxis bellum maritimum. Præterea Threnos, Encomia, Epigrammata, Pæanas, Tragædias, Næmias, & quædam alia. Primus etiam artem memoradi ferur inuenisse quum cœnaret in Thessalia apud Scopam opulentum hominem. Præcipua eius virtus fuit in commedanda commiseratione. Nam inter cæteras funebres laudationes singulari carminum commiseratione profectus est cœnuias suos apud Scopam illum, de quo nunc diximus, cœnacula ruina collosos. Catullus: Mœstius lacrymis Simonidæis.

Simonides Teius Iambicus, scripsit Græcorum apud Aulidem conuentum, & Trimeterorum libros duos.

Simonides Magnes, scripsit res gestas Antiochi magni, & bellum aduersus Galatas.

De *Sappho* poëtria iam diximus in capite de Mulieribus doctis.

Sophocles Atheniësis Tragicus, cogræneus, & collega Periclis in prætura, docuit Tragædias XLIII. Decessit sex annis post Euripidem. Appellatur Apis, ob linguæ dulcedinẽ. Filij eum ab administratione rei domesticæ summouerunt, vt deliratem: at ille Tragædiam protulit coram iudicibus, vt viderent an esset opus deliri senis. Propterea restitutus est, & sapiens iudicatus.

Fuit & *Sophocles* alter superioris nepos, qui docuit Tragædias quatuor. Atque etiam scripsit elegos.

Sophilus Sicyonijs fuit comicus.

Sostheus Syracusanus, æmulus fuit Homeri tragici.

Sotades Maronites, poëta fuit lãbographus impurissimus, & pleb^o n^o lasciuiz. Hinc Sotadicos versus vocamus pathicos, & libidinosos

Soterius

Soterius Asites, scripsit Encomium Diocletiani, & Dionysiaca, & vitam Apollonij Tyanei.

Stesichorus poëta Lyricus ex Hymera Siciliæ ciuitate, scripsit Helenæ vituperationem. Ob quam rem ex oculatus palinodiam cecinit, & visum recuperauit. Primus cum citharæ cantu chorum instituit. Vnde inditum illi nomen. In eius ore, quum infans esset, cantauit Luscinia.

Thales Cretensis, fuit Lyricus poëta, qui quum Spartam venisset, Lacedæmoniorum animos suis versibus adeo delinuit, vt feritate illam exuerint, quam ex seueris Lycurgi legibus imberberant.

Thamyras Thrax poëta scripsit versus in theologia ad tria millia. Eximia fuit pulchritudine, & amore puerorum deflagrauit.

Tellen fuit Melicus poëta.

Theogenes Comicus.

Theogenes Megarensis floruit Olymp. LIX. Scripsit Elegias, & alia poemata. Fuit alter Theogenes Trag.

Theodectes Cilix, discipulus Platonis, scripsit fabulas quinquaginta. Præterea artem Rhetoricam versibus, & quædam alia.

Theodosius Tripolitanus, scripsit versibus in Ætatem.

Theocritus Syracusanus patrem habuit Praxagoram, Philinã matrem floruit sub Ptolemæo Lagi. Scripsit Dorica lingua Bucolicum poëma.

Theophilus scriptor fuit prisca comædia.

Terpander Lesbij poëta Lyricus, Heptachordon & Lyrici carminis canonem scripsit.

Thespi Atticus, poëta Tragicus, primus instituit vt Tragædiæ agerentur in plaustris. Vnde Horatius. Ignoratum tragicæ genus inuenisse camænae Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespi, Quæ canerent agerentque peruncti sacibus ora.

Timon Apolloniates, scripsit Tragædias, Comædias, Satyras, & alia permulta.

Timolæus Larissæus, discipulus Anaximenis Lampfaceni, scripsit poëna de bello Troiano.

Timocles Atheniësis fuit comicus.

Timotheus Milesius, scripsit versibus de Musica lib. 17. Præterea Hymnos, Encomia, & Dithyrambos.

Tyrtæus Atheniësis poëta, quem quum Lacedæmonij certantes in Athenienses principem sibi delegissent, ita eorum animos inflammauit suis carminibus, vt omnes periculi & mortis in memores in hostem furiosi se coniecerint, eoque modo victoriam sibi pepererint. Horatius in Arte: Tyrtæusque mare animos in Martia bella Versibus exacuit.

Triplic-

Triphiodorus Ægyptius scripsit Marathoniam, excidium Ilij, & poëma de laboribus Vlyssis.

Xenophanes Colophonius, scripsit poëma de Pſyllis. Præterea Elegias & Iambos contra Hesiodum & Homerum, improbandi, quæ de diis scripserunt.

Xenophanes Lesbius fuit Iambographus.

Xenarchus fuit poëta comædiographus.

Zenodotus Ephesius poëta discipulus fuit Philetæ. Floruit artate Ptolemæi primi, cuius liberos erudit. Primus Homerum libros correxit, & in ordinem redegit.

QVI DE MODICIS REBUS
opera scripserunt.

Sinesius Cyrenensis scripsit de laudibus Caluitij.

Dion, cognomento Chrysoſtomus, librum de comæ laudibus. Batrachomyomachiam luſit *Homerus*.

Maro Culicem & Moretum, atque etiam de apibus animalium fere minimis scripsit fuſſimè.

Buſiridem tyrannum laudauerunt *Polyrates* & *Iſocrates*.

Iniuſtitiam *Glanco*.

Therſiten & quartanam febrem, *Fauorinus*.

Muſcam & Paraſiticam, *Lucianus*.

Seneca Claudij apotheoſim.

Scripsit *Plutarchus* Gryllicum Vlyſſe Dialogum.

Lucianus & *Apuleius* aſinum.

Themison de laude plantaginis herbæ.

Homerus librum vnum de laudibus vini.

Ephren Syrus de vituperatione riſus.

Marcion Græcus de Raphano.

Hippocrates librum vnum de laudibus priſanæ.

Meſſala ſingulos libros de ſingulis literis.

Orpheus & *Hesiodus* de ſubſtitutionibus multa ſcripſerunt.

Iuba rex de Euphorbio herba magno præconio volumè edidit.

Lyſimachiam herbam ſcriptis celebravit *Eraſſtratus*.

Anonymos herba ab *Ieſto* medico celebrata eſt.

Democritus numerum quaternarium volumine decorauit. Idem de Cameleonte animali aliud volumen conſcripſit.

Pythagoras librum vnum compoſuit de bulbis.

Cato Braſſicæ laudes cecinit.

Diocles magnis laudibus rapam extulit.

Chriſippus medicus braſſicæ volumen priuatim dicauit.

Muſeus & *Hesiodus* Polion herbam multis verbis commendarunt.

Phanias

Phanias phlyicus condidit laudes vrticæ, Antemus herba magnis laudibus celebrata eſt ab *Aſclepiade*, ſem librum vnum de muſto compoſuit.

SEPTEM MONTES IN QVIBVS
Roma ſita eſt.

Capitolinus, ſeu *Tarpeius*, *Avētinus*, *Palatinus*, *Calius* maior, & minor, *Exquilinus*, *Viminalis*, & *Quirinalis*. De his Tibullus lib. 2. Carpite nunc tamen de ſeptē montibus herbas, Dum licet, hic magna iam locus vrbs erit. Propert. Septē vrbs alta iugis toto quæ præidet orbi. Verg. Septēque vnā ſibi muro circumdabit arces, VENTI DIVERSI.

Veteres iuxta poſitionem cardinum tantum quatuor ventos principales à ſingulis cœli partibus flare credébāt, autore Vegetio. Sed poſterior ætas experimēto duodecim comprehendit. Ab Orientali cardine oritur *Apeliotes*, id eſt Subſolanus, cui à dextra iungitur *Circius*, ſive Chorus, à ſiniſtra *Eurus*, ſive Vulturinus. Meridianū cardinē poſidet *Notus*, id eſt Auſter, habetq; à dextra *Leuonotus*, à ſiniſtra *Libanotus*. Occidentalem cardinem tenet *Zephyrus*. Hinc à dextra iungitur *Lips*, ſive Africus: à ſiniſtra *Iapis*, ſive Fauonius. Septentrionalē cardinem ſortitus eſt *Aparetias*, ſive Septentrio, cui à dextra hæret *Traſtus*, ſive Græcias: à ſiniſtra *Boreas*, id eſt Aquilo. Hi ſæpe ſunt ſinguli, interdum duo, & magnis quandoque tepeſtatibus tres ſimul flare cōſueverunt. Horum impetu maria quæ ſua ſponte tranquilla ſunt, vndis æſtuantibus ſaxunt. Horum etiam ſtatu pro natura temporum vel locorum ſerenitas redditur, & rursus in procellas ſerena mutatur. Hæc præcedentia docent tres eſſe ventos vniuſcujuſque cardinis. Nunc priuatim de quibuſdam loquendum eſt.

Boreas dicitur à boatu, Latine vocatur *Aquilo*: Flatus eſt violētus & ſonori. Nubes diſcutit, & ſerenū reddit ærē: vnde & Sudificus vocatur, & Nubiſugus. Columel. Nec tam nub. ſugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. *Homerus* apud Cellum: Sudificuſque ſimul boreas mala plurima, voluens: *Heronymus* vêtum hic appellat Scopam viarum, ſeu ſcoparium, quòd diſſando perperget, quicquid in via obiacet.

Vulturinum, quòd inter Eurum & Notum ſit nonnulli *Euronotum* vocant.

Caurus Græci *Agæſtim* vocant.

Fauonius Græcè vocatur *Zephyrus*, à poëtis pater florum appellatur, & genitabilis.

Auſtrum aliter *Noton* vocant, quòd nebulofus ſit, & humectus. Exitialis eſt hic ventus, & morboſus, potèſq; ad excitada fulminar vnde

vnde Lucret. lib. 5. Altitonas Vulturinus & Auster fulmine pollicē.
Vergilius videtur innuere Ventum *Iapiga* occidentalem esse,
quum dicat Cleopatram è nauali praelio fugientem in Ægyptum
vento Iapige ferri.

Est & ventus nomine *Cacias*, nubes attrahens.

Atabulus nomen est etiam venti apud Horatium lib. 1. Ser. scri-
bentem: Incipit ex illo montes Apulia notos ostentare mihi, quos
torret Atabulus.

Sunt & alij, qui vocantur *Etesie*, & *Prodrumi*, qui in ortu Canicu-
læ statis anni temporibus spirare solent. Lucr. Puluerulenta Ceres
& Etesia fiabra Aquilonum.

De regionibus quatuor vëtorum, qui præcipui dicuntur, sic scri-
bit Manilius lib. 4. Astron. - Totidem vëti de partibus iisdē Erū-
punt, scđumq; gerūt per inania bellum. Asper ab axe ruit Boreas,
fugit Eurus ab ortu, Auster amat medium solē, Zephyrusque pro-
fundū Otid. lib. 1. de Trist. Nā modo purpureo vires capit Eurus
ab ortu, Nūc Zephyr⁹ sero vesperemissus adest. Nūc gelidus sicca
Boreas bacchatur ab arcto, Nūc Notus aduersa prælia frōre gerit.

SOPHISTARVM NOMINA.

A *Dria* v. Phoenix patria Tyrius, docuit Athenis magno cul-
tus victū, que sumptu. Amatus est magnopere à M. Anto-
nio, & Romam ab eodem ductus.

Ælianus Romanus sophista qui scripsit de animalibus, de varia
historia, & de re militari.

Antiochus fuit sophista securus in figuris, vehemens in accusa-
tionib. venustus in defensionibus, in demonstrationibus potens. In foren-
sibus sophisticis, in sophisticis forensi utebatur oratione.

Aphthonius sophista scripsit præexercitationes in Rhetorica, &
in artem Hermogenis.

Apfmes Gadaræus Smyrnæ præceptorem habuit Heraclidē Ly-
cium, Nicomediæ Basilium. Docuit Romæ Maximiani tempore,
cuius beneficio adeptus est consulatum.

Aristides Mytilius docuit Smyrnæ.

Aristocles Pergamenis sophista floruit sub Adriano. Scripsit de
arte Rhetorica, Epistolas & Declamationes. Sectę fuit Peripateti-
cæ, horridus aspectu, voluptatibus tamen & lyræ postea indultit.

Apsasus Rauénas Demetriani filius, & auditor Pausanię profes-
sus est Romæ sub Alexandro Mameæ. Scripsit diuersas orationes
contra Aristonem & maledicos.

Alia sophistarum nomina sunt: *Ausonius* quidam.

Bemarchus Cæsariensis, qui scripsit res gestas Constantini princi-
pis libris decē *Chrestus* Bizantius, qui quamuis esset deditus vino,
ceteris

ceteris tamen in rebus erat continens.

Damophilus, qui scripsit ad Lollium Maximū de vita priscorū.
Damianus Ephesius.

Dias Ephesius qui floruit ætate Philippi Mæcedonis.

Dion Prusiæus. Traiano familiaris qui scripsit pro Homero cō-
tra Platonem libros 11 & 11. Item de virtutibus Alexandri Magni
libros decem, & laudem Herculis.

Ecebolius Constantinopolitanus.

Epiphanius Petreus qui scripsit præexercitationes, & declamatio-
nes in genere demonstratiuo.

Heraclides Lycius, qui Smyrnæ docuit.

Hermocrates Phocensis, qui floruit principante Seuero.

Hermogenes Eudianus Smyrnæus, Aristotelis discipulus, qui
professus est Romæ.

Eusebius Aphrodisæus, qui scripsit declamationes.

Eustochius Cappadox qui scripsit ad Constantem principem de
Cappadocia, aliarumque gentium antiquitate.

Gorgias Leontinus artis sophisticæ parens.

Hippodromus Larissæus, qui Athenis docuit.

Isæus Assyrius, qui adolescentiam variis corporis voluptatibus
tradidit: deinde vir factus, frugalissimus omnium fuit.

Iulianus Cappadox, ad quem, dum Athenis profiteretur, gregem
omnes conuolabant.

Libanius Antiochenus, floruit sub Iuliano principe. Athenis au-
diuit Diophantum philosophum. Exercuit se in declamationibus.
Constantinopolim profectus ibidē ludum aperuit. Vnde propter
lasciuum in pueros amorem pulsus, Nicomediā venit, indeque
eandem ob causam reiectus. In patriam reuersus est. Scripsit de-
clamationes, Progymnasmata, orationes, & Epistolas.

Lucianus Samolatenus, floruit sub Traiano principe, primum
Christianus, demum fidei desertor.

Marcus Bixantius, Isæi auditor.

Menander Laodicæus, qui scripsit commentarios in artem Her-
mogenis, & præexercitamenta Minutiani.

Minutianus Atheniensis scripsit artem Rhetoricam, Præexerci-
tamenta, & diuersas orationes.

Nictes Smyrnæus, quem Adrianus Ægyptio Mufæo ascripsit.

Plutarchus Atheniensis præceptor Syriani.

Polus Agrigentinus, auditor Gorgiæ, scripsit eorum genealogiā
& Catalogum, qui ad bellum Troianum profecti sunt.

Polemon Laodicæus æqualis Herodis Attici.

Prius Panites, magister epistolarū Theodosij iunioris. Scripsit
historiam

historiam Constantinopolitanam & Athiliarum libros octo. Præterea declamationes & epistolas.

Procopius scriba & comes Iustiniani.

Protagoras Abderites discipulus Democriti, cuius meminit Augustus Gellius.

Phrynicius Bithynicus qui scripsit de Atticis dictionibus.

Ruffus Corinthius.

Sabinus, qui floruit sub Adriano.

Scopelianus Clazome. Herodis Attici præceptor.

Sopater Iamblici discipulus Constantini Magni consiliarius.

Theon Sidonius.

Theodorus, qui Herodis Attici tempore præfuit Athenicæ scholæ.

Thrasimachus Carthaginensis Iſocratis discipulus.

Varus Persa. *Zenodotus* docuit Romæ sub Adriano: scripsit epitomen prouerbiorum Didymi, & genethliacum in Adrianum. Præterea conuertit in Græcum sermonem historiam Sallustij.

Philagrus Cilix patria, auditor Lolliani, fuit sophistarum vehementissimus, maximè iracundus.

DE ANIMI SUBSTANTIA DIVERſæ philoſophorum opiniones.

E*mpedocles* Animum esse censet cordi suffusum sanguinem.

Zeno Stoicus Ignem. Cic. i. Tusculana.

Aristoxenus musicus Corporis intentionem quandam, velut in cantu & fidibus quæ harmonia dicitur.

Xenocrates Numerum, cuius vis in natura maxima esset.

Plato Triplicem posuit animam, Rationem in capite, Cupiditatem subter præcordia, Iram in pectore.

Dicæarchus introducit differentem nihil esse animam, nomen inane, nullamque esse animam in homine, aut bestia. idem eodem.

Asclepiades Sensuum coercitamen, animam esse dicit.

Thales Naturam irrequietam.

Plato Substantiam intellectiuam. Plutarchus in de placitis philoſophorum.

Heraclitus Humidorum quæ in mundo sunt exurationem.

Empedocles Deum. Cic. i. Tuscul.

Alij Cor ipsum. Idem eodem.

Alij Partem quandam cerebri. Idem eodem.

Aristoteles post quatuor principia quintam naturam ponit, quæ sit Mens. Idem eodem.

Essæi Iudæi philoſophi aias putant immortales, & de æthere subtilissimo

tillissimo instinctu naturali in corpora permeantes, à corporibus. verò abiolutas, ultra Oceanum degere in locis peramœniis. Cæli lib. 3. c. 9.

Pythagoras numerum seipsum cientem. Plutarchus in placitis philoſophorum.

Hiparchus animas nostras dixit partem esse cœli. Plinius lib. 2. cap. 26. Cicero corpus modò animæ sepulchrum, modò carcerem modò ergastulum vocat.

Aristoteles entelechiam Becichemus in Plinium.

Non tacendam interim duximus *Auerrois* sententiam, quæ toti hominum speciei vnicam esse animam adferit, & præter hanc hominem quemque vnam habere sensitiuam, brutali paulò perfectiorem. Multaque alia dixisse eundem & scæda, & falsa, quæ videbis apud Cælium libro lectionum antiquarum secundo cap. 2.

Sed præter hæc Seruius (in illud 4. Ædeid. Et nunc magna mei sub terras ibi imago.) non venit silentio prætereundus. Tria esse dicens, quibus homo cõstet, Animam, quæ supernam suam perit originem. Corpus quod in terram deficit. Umbram, quam Lucretius sic definit, supra spoliatus luminis aër: quæ si ex corpore creetur, vnà cum eo perit: deinde aliquod dicitur simulachrum, quod inferos perit. Plutarchus in placitis philoſophorum.

ANIMAE PRINCIPATVM IN QVA corporis parte Philoſophorum iudicia ponant.

D*emocritus*, in toto capite esse censet.

Strato, in superciliorum interstitio.

Erasistratus, circa membranam cerebri.

Herophilus, in ventriculo cerebri.

Parmenides, in toto pectore.

Epicurus, in toto pectore. Plutarch. de placit. philoſo.

Stoici, in corde.

Diogenes, in arteriaco ventriculo cordis.

Empedocles, in sanguinis concretionem.

Pythagoras, Viuificam vim circa cor, intellectuam verò circa caput posuit.

Xerxes Persarum rex animam dixit in auribus habitare. Bero. in Apuleium.

Democritus & Epicurus rationem in pectore, irrationabilitatem verò per totius cõpaginè sparsam esse dicunt. Plut. de plac. philo.

ANIMA QUID RECIPIT AB influxu planetarum.

A *Saturno*. Ratiocinationem & intelligentiam.

A Ioue, Vim agendi.

A Marte, Animositaris ardorem. Macrobius de Somn. Scipionis.

A Sole, Sentendi opinandique naturam.

A Venere, Desiderij motum.

A Mercurio, Pronuntiandi, & quæ sentiat interpretandi vim.

A Luna, Naturam plantandi, & augendi corpora.

ANIMA CORPORAIS ABSOLUTA
vinculis quò pergat, ex multiplici
veterum iudicio.

Democritus & Epicurus mortalem censent, & vnà cum corpore emorientem, quod & Plinius sentire videtur lib. 7. cap. 55. Plutarchus de Placitis philosoph.

Plato immortalem esse censuit. Idem eodem.

Stoici si inualidior sit, vnà cum cõcrementis subsistere, cuiusmodi sunt imperitorum animæ: si strenua, quales sunt sapientum ad flagrantem vsque naturas euadere. Idem eodem.

Platonici animam viuere dixerunt, dum immutabili parte mundi consistit: mori verò quum ad partem mundi cecidit mutabile. Est autem Luna mutabilis & immutabilis confinium. Macrobius in somnium Scipionis.

Dryide opinati sunt defunctorum animas non descendere ad inferos, sed in alio mundo aut parte eius alia corpus aliud informare: quam opinionem sic primò Pharsaliæ describit Lucanus. Vobis auctoribus umbræ. Non tacitus Erebi sedes Diti que profundi Pallida regna petunt, regit idem spiritus artus Orbe alio.

Pythagoras in alia post mortem corpora migrare. Vnde Plotinus eandem opinionem sequens dicit, Eos qui humanam proprietatem seruarunt, futuros iterum homines: qui verò sensibus deserunt, in bruta redituros. Cri. lib. 11. cap. 3.

Alij iustorum animas ad campos Elysijs migrare credunt. Verg. in 6. Defunctorum animæ quæ sepultura caruerunt, priusquam ad inferos vehantur, centum errant annos. Idem eodem.

Essi Iudæi philosophi animas à corpore absolutas vltra oceanum degere putant in locis peramcentis. Cæl. lib. 2. cap. 2. Circulus est splendidissimo candore inter flammam elucens, quem vocant orbem lacteum, quæ sedes est heroum, & vbi beati sempiterno quo fruuntur. Cic. de somnio Scipionis.

Aegyptij primi extiterunt, qui diceret animam hominis esse immortalem, quæ de mortuo in aliud atque aliud subinde corpus, ut quòdque gigneretur, introiret: Atque vbi per omnia se circūtulisset terrestria, marina & volucra, rursum in aliquod hominis corpus genitum, introire: huncque ab ea circulum fieri intra tria annorum milia, quam opinionem ut suam, nonnulli Græcorum vsurpauerant Herod.

Herod. lib. 2.

Zoroastrem, refert Cælius, dixisse, aliam esse animam, fractis alis in elementa ferri præcipitem, tum illis succrescentibus ad superos euolare. Cæl. lib. 9. cap. 38.

Porphyrius adserit vnã Animam Sensibus, Memoria, & Ratione præditam: & habere orationem interiorè exteriorèque, qua inter se loquatur animalia bruta, quorum verba à nobis non intelligi, non mirum: quum barbarorum multorum sermonem non discernamus neque tam loqui quam indistinctè vociferari putemus. Addidit veterum multos brutorum inter se colloquia & audiuisse & intellexisse. Idem eodem.

Qui per diuersas gentes in constituendis sacris ceremoniarum fuerunt auctores, aliud esse negant inferos, quam ipsa corpora, quibus inclusæ animæ carcerem secundum tenebris, horridum sordibus & cruore patiuntur: & omnia quæ illic sunt secundum fabulosam persuasionem in ipsis humanis corporibus assignare sunt conati Lethæ nihil aliud esse adferentes, quam errorè animæ, obliuiscens maiestatem vitæ prioris qua fruebatur priusquam in corpora dilaberetur: Phlegeronem ardorem irarum, & cupiditatem. Acherontem, eorum quæ fecimus, aut diximus, penitentiam: Coccyum quicquid hominem ad luctum & lachrymas compellit, Stygè quicquid humanos inter se animos odii dissidere facit. Vulturè immortale Tytiji iecur rodentem, remordentis conscientiam tormèta intelligentes, Tantalum inter cibum & potum fame & siti tabescentem, eos significare, quos magis atque magis acquirèdi desiderium cogit præsentem copiam non videre, & in affluetia inopes, egestatis mala perpeti. Per Ixionem rotam radiis distractum, eos qui ratione, virtute, & consilio, nil moderantes & actus suos fortuna permittentes, fortuitis casibus semper rotantur. Per Sisyphum eos qui inefficacibus, laboriosisque conatibus vitam conterunt. Macrobius in somnium Scipionis.

ANIMARVM SEDES APVD
inferos nouem.

Prima, Infantium animas tenet.
Secunda, Eorum qui sibi per simplicitatem adesse nequiverunt.
Tertia, Eorum qui euitantes ærumnas sibi letum peperere.
Quarta, Eorum qui animas, qui amauerunt. Vergilius Per totum sextum Æneidos.
Quinta, Viro rum fortium.
Sexta, Nocentum, qui à iudicibus puniuntur.
Septima, Vbi purgantur animæ.
Octava, Vbi animæ ita purgatæ sunt, ut redeant.
Nona, Est campus Elysius.

QV AS CORPORIS PARTES
vnuſquilibet planeta regit.

Sol, Caput & Cor. Mercurius, Linguam & os. Saturnus, Splend.
Iupiter, Epar. Mars, Sanguinē. Venus, Renes & genitale Semen.
Luna, Stomachum. Crini. lib. 12. cap. 2.

QV AE CORPORIS PARTES VNI-
cuique signo Zodiaci tribuuntur.

ARieti, Caput. Tauro, Ceruix. Geminis, Humeri. Cancro, Cor.
Leoni, pectus & Stomachus. Virgini, Vēter. Libra, Renes, ver-
tebræq; Scorpioni, Genitalia. Sagittario, Femora. Capricorno, Ge-
nua. Aquario, Tibiæ. Piscibus, Pedes. Manilius & Crinitus vbi supra.

QV AE A QVIBVS ELEMENTIS
homini proueniunt.

CAro, à terra Humor, ab aqua. Anhelitus ab aëre. Feruor ab
Cigne. Ingenium, à Deo. Idem lib. 6. cap. 12.

EXEMPLA ALIQVOT HIEROGLY-
phicarum norarum, quibus
Ægyptij utebantur.

Serpens caudam sibi mordens, Annum, astra, eorūque discer-
tus significat. Figura Leonis, Furorem.

Anteriores partes leonis, Fortitudinem denotant.

Musca, Impudentem.

Formica, Cognitionem, & prouidentiam.

Caput leonis, Vigilantes, aut custodes.

Cælum pictum rotæ eiciens, Disciplinam vel artem. Apollonius
interprete Beroaldo.

Pellicani forma, Insidiantem.

Cuculæ effigies Gratitude.

Ciconia, Parentum amantes designat.

Columba, Ingratitude.

Vipera, Mulierem viro insidiantem.

Hyena picta, Inconstantem hominem.

Pellis Hyenæ, Fortunæ & calamitatis contemptorem.

Capræ figura, Opprimè audientem.

Anguilla, Omnibus iniusum Camelus, Pigrum.

Apis effigies, Regem indicat. Crini. lib. 7. cap. 2.

Vultur, Genium & maiestatem. Idem eodem.

Bouis figura, Terram Macro. lib. 1. cap. 27.

Sceptrum cum oculi specie, Olyrim seu Solem idem eod.

Perdices, Contumeliosos homines. Cæl. lib. 16. cap. 25.

Hippopotami vulgæ deorsum versæ, Impium iniustūq; signi-
ficant. Idem eodem.

Accipiter

Accipiter, Rem denotat cito factam.

Oculus, Iustitiæ seruator, & corporis custos interpretatur. Dio-
dorus lib. 4.

Dextera manus passis digitis. Libertatem designat.

Sinistra compressis, Tenacitatem. Hæc tamen quatuor vltima de
Aethiopibus Diodorus intelligit.

Crocodylus Malum notat. Bap. in anno. prioribus.

Literarum hieroglyphicarum meminit Lucanus lib. 3. his versi-
bus: Nondum flumineas Memphis contexere biblos Nouerat, &
fax tantum volucresq; feræq; Sculptaq; seruabant magicas ani-
malia linguas. Et Apule. lib. vltimo Afini aurei his verbis: De oper-
tis adyti profert quoidam libros literis ignorabilibus prenotatos
partim figuris huiusmodi animalium concepti sermonis compen-
diola verba suggerentes, partim nodis & in modum rota tortuo-
sis, capreolatimque cōdenſis ait curiositate prophanorum lectio-
ne munita. Vide Baptistæ Pij annotationes priores.

VARIJ APVD VARIOS TON-
dendi ritus.

Maxies Aphricę populi dextram capitis partem comatam ge-
stant, sinistram verò tondent.

Machlies occupat crinitum gestant, tonsa anteriori parte. Hero-
dot. lib. 4.

Anses (vel vt Strabo vult, *Anafes*) anteriorem partem crinitam
habent, occupat verò tonsam.

Mace summum capitis verticem radunt, in medio capillos cre-
scere sinentes hinc atque hinc in orbem.

Apud Athenienses verus fuit consuetudo, vt qui ex ephēbis, ex-
cessissent, delati in Delphos de comis Deo primitias darent, ante-
riorem capitis partem abradendo. Plutar. in vita Thesei.

Abantes ne vllas hostibus ad capiendum ansas darent, ante-
riorem capitis partem tondere consueverunt. Idem eodem.

Thracis quidem à re acrocomæ vocati, antias in frontem mulie-
riter demittunt. Cælius lib. 4. cap. 23.

Euboici comam per terga fulant alunt, atque ided Opeithoco-
mæ vocantur. Idem eodem.

Romani ad cccclii. annum vsque in tonsi fuere, donec ad-
ducente P. Ticinio ex Sicilia tonsores venerint. Plin. lib. 7. cap. 59.

Alexander in exercitu suo nihil aliud desiderari dicebat, nisi vt
Macedonibus barbæ raderentur: nullum esse meliorem in pugna,
quam barbæ captum afferens. Plar. in Apoph.

Genas fœminis radi duodecim tabularum interdicto cautū est.
Plin. lib. 11. cap. 37.

Inouſi capitis conſuetudo à Lycurgi legibus, vt multi arbitrat̃ur proceſſit, qui diſſutare ſolitus eſt, eorū qui honeſta facie foret, accedere coma, decorū magis augetur iis, qui Deformes eſſent, ex ea plus terroris in eſſe. Plutar. in vita Lyſandri.

Tranquillus in vita C. Caligulæ, de eius inuidia cōtra omnes ſcribens, cum ait, pulchros & comatos, quoties ei occurrerent, occipitio raſo ſolitum deturpare.

ΑΡΟΡΗΘΗΕΓΜΑΤΑ ΚΟΝ-
uitia retorquentium.

I*phicrates* Harmodio ignobilitatem exprobrati, reſpondit, Mei generis nobilitas à me incipit, tua autē in te deſinet. Plutar- chus in Apophtheg.

Agathocles, Sicilia rex quū urbem obſideret, & aliqui cōuitia- rentur dicentes: O ſigile quomodo militibus ſtipendia ſolues? Reſpondit, Quum urbem veſtram cepero. Idem eodem.

Androclidas increpatus à quodam, quod claudus in aciem de- ſcenderet, Pugnare, non fugere, propoſitum eſſe ſibi reſpondit, Vale. de fidu. ſui.

Anachariſis exprobrati illi Attico, quod Scythia eſſet: reſpondit, Mihi quidem probro ex patria, ſed patriæ tu Diogenes lib. 2.

Antibagos cōgrum quum coqueret, & Antigonus illi adhiſtēs dixiſſet, Putaſne Homerum Agamemnonis & Græcorū deſcri- bendis rebus intentū quomodo cōgri melius ſaperēt pētiſſe re- ſpōdit, Opinaris (d̃ rex) Agamemone ſolicius perſcrutātū equis in exercitu cōgrū coqueret? Plutarchus in Apophthegmatibus.

Diogenes olera lauans, Ariſtippo dicenti. Si Dionyſio adulari vel les, non iſta eſſes: reſpondit, Imo tu, ſi iſta eſſe velles, Dionyſio nō adulteraris. Vale. de conti.

Cato cuiuſdam probriſ vexatus, reſpondit Imper. mihi tecum certandi conditio eſt: nam vt male dicere, & male audire tibi fa- cillimum eſt: ſic mihi malē dicere inſuaue eſt, & malē audire, in- ſuetum. Plut. in vita eius.

ΤΡΙΒΥΝΙΤΙΙ ΜΑΓΙΣΤΡΑΤΥΣ,
iura & potestates.

Tribuni ſoli magiſtratum purpurati non ſunt. Plutarchus in Problem. titib.

Tribunorum ianua diu noctūque patet. Idem eodem.

Tribunis, non licebat vnum diē ab vrbe abeſſe. Gellius. li. 3. c.

Tribuni ſenatū nō intrāt, ſed poſitis ſubſelliis ante valuas cu- rix. decreta patrum attentiffima cura examinant. Vale. titu. de inſti. antiquis.

Conſulem à tribuno in carcerem duci poſſe conſtat. Liu. lib. 4. 1. decad.

1. decad.

Tribuni in ius vocandi poteſtatem non habent, ſedprehendē- di. Gelli. lib. 13. cap. 12.

Tempus comitiōrum declarare in poteſtate tribuni eſt. Blon. lib. 3. Rom. triumph.

Si alicui cum tribunalis interceſſiſſet, iudices erant collegæ. Gel. lib. 13. cap. 12.

Si quis tribuno no cuiſſet, eius caput ſoui ſacrum erat familia ad ædem Cæreris, liberi verò venundabantur. Bolon. lib. 4. Ro. triū.

Tribuni nec hiſtores habent, nec in ſella curuli ſedentius di- ſturi. Plut. in problem.

Tribuni ſignādorū nūmorū habēt poteſtatē. Crin. lib. 17. cap. 7.

Senatuſconſulta non prius valiſa ſunt, quā interueniente tri- buni conſenſū, quæ ſubſcripta, T, litera à tribuno viſa & adpro- bata oſtenduntur.

ΙΥΡΑ, ΕΤ ΠΟΤΕΣΤΑΤΕΣ ΚΕΝΣΟΡΥΜ.

Cenſores creati ab anſerum ſacrorum cura incipiunt, alimē- ta locando, & imaginum ſplendorem reparando. Plutarch^o in problem.

Populi partes in tribus diſtribuunt, & pecunias in ciuitatis or- dines partiuntur. Cice. 2. legum.

Vitam hominum & morum diſciplinam obſeruant. Plut. in vi- ta Catonis cenſorij.

Cenſura maximē omnium magiſtratum reuerentiæ eſt, plu- rimæque poteſtatis, cum in aliis rebus, tum maximē ad morum emendationem. Plutarchus in vita Pauli Æmyl. j.

De nuptiis, de liberorum procreatione, de viuendi ratione, & de conuiuiis diligenter inquiri cenſura. Idē in vita Catonis cē- ſorij ſacriſiciorum pretia curare Cenſorum eſt. Idem eodem.

Deſcriptionibus genera & reipublicæ officia diſtinguere poſ- ſunt. Idem eodem.

Cenſorum eſt, eos qui maiores honores geſſerunt, in ordinem referri ſenatorum. Vale. de inſti.

Vrbis templa, vias, aquas, ararium, tuentur. Cic. 2. leg.

Equitum, peditūve ſobolem cenſores diſtribuunt, & cœlibes eſſe prohibent. Idem eodem.

Altero ex cenſoribus mortuo, alterum ſe oportet magiſtratu abdicare Blondus lib. 3. Ro. triūm.

Completo quinquennio cenſores luſtrabant & Taurilia ſacri- ſicia de ſue. oue. & tauro faciebant. Pomp. Let. de mag.

Cum alij magiſtratum Romanorum annui ſint, cenſura quin- quennium durat. Vide Crinitum lib. 4. cap. 3. Cicer. de legi.

Censoria pœna: pondera.
CENSORIA POENA IN
QVOS ET QVALES
ferebatur.

Qui agrum passus fuisset fordescere, censoria animaduersione puniebatur.

Qui equum graciliorem, aut parum nitidum haberet.

Qui ioco Vfus fuisset intempestiue.

Qui in Censuram auditorio sonore nimis oscitasset. Gellius lib. 4. cap. 12.

Senator senatu abiicitur.

Eques publicum equum perdit.

Plebeus sit ærarius, & capite census: Crin. lib. 4. cap. 3.

Huc spectat tabulas carites fuisse, in quas referri Censores iubebant, quos notæ causa suffragiis priuabant, vnde eruditè Flaccus in epistola ad Numicum dignos carite caræ dicit Romanos, quoniam luxu & voluptatibus turpissimis tenerentur, autor Gellius lib. 16. cap. 17. & Crinitus lib. 7. pag. 6.

NOMINA ET VALORES PONDERVM.

Siliqua primum minimūque pōdus grabum thecæ inclusum. **Scrypulus**. Latine Obolus, sex siliquis constat. **Dragma** Tribus scrupulis conficitur. **Vncia** Octo dragmis constat. **Libra** Italica vndecim habuit vncias. **Sextertium** antiquum Dipondius & semis.

Sextertium antiquum paruum, libras vigintiquatuor habens.

Talentum Asyricum libras quinquaginta.

Talentum Aegyptium quindecim pōdo. Blond. libro 9. idque ex Varrone.

Talentum Atticum magnum, octoginta libras & quatuor vncias.

Deunx, vncias vndecim. *Dextans*, vncias decem. *Dodrans*, Nouem.

Besius, Octo. *Septunx*, Septem. *Sexunx*, Sex. *Quincunx*, Quinque. *Tries* Quatuor. *Quadrans*, Tres. *Sextans*, duas. *Semiuncia*, Dimidium vncie. *Sexticula*, vncie sexta pars.

Reliqua nomina ex compositione noscuntur satis, vt Tressis, Decussis, Viceffis, Triceffis, Cētussis, id est, tres, decē, viginti, triginta, centū asses continens. Sed aduerte multa alia fuere talenta, vt Rhodium, Euboicum, Anthiocheum, Babylonici, Ptolemaicum, &c. quæ quia libræ apud alios maiores apud alios minores fuerit non idē vbiq; valent, Estq; de eorum valore opinionū consula diuersitas: nec me fallit, Plinium libro naturalis historie 21. ca. 34. de Græcis ponderibus dixisse, Dragma denarij argentei pondus habet. Denarius sex continet obolos. Obolus, decem calchos. Cyathus pēdet per se dragmas decē, Hemina dragmas sexaginta, Mina quā Minam vocant, dragmas pēdet Atticas centum. Præter hæc

Not.

Nota nummum argenteum Romanum quatuor scrupulis æquipollere, & inde reduc pondera ad nummorum vñum, & valorem. Hæc multò plura tibi suggeret Budæi nostræ ætatis doctissimi lectio in libro, cui titulum fecit de Assè & partibus eius.

IUDICIORVM, ET SVFFRAGIORVM NOTÆ.

Calculus Albus in absolutione, in damnatione, Niger dicente Ouidio. Mos erat antiquis niueis arsisque lapillis, His dānare reos, illis absoluere culpa. Ouidius 15. Metamor.

Fabæ Sic. Plutarchus de liberis educandis.

Litera K. in damnatione nota fuit, Crin. lib. 6. cap. 6.

Litera A. in absolutione Idem eodem.

Litera L. & N. in causæ ampliatione quibus notabatur Non liquet. Idem eodem.

Litera T. Quum tribuni senatus consulta sibi placere notabant Val. de instit. antiq.

Thita Damnationis nota (Persio dicente) Et potis es nigrum vicio præfigere Thita. Persi. Sat. 4.

In comitiis circumferri tabella consuevit, in qua puncta adposita significarent, cui candidatorum suffragarentur. Erasmus in adag. Omne tuli punctum.

Tolim absolutionis nota fuit. Asconius Pedianus in suis commentariis.

Pollex præsus, furoris signum est. Poli. in misc. cap. 17.

Pollex versus, Denegantium. Idem eodem.

Cerula miniatula, quæ parum probantur in librorum correctio ne, notari solita sunt. Cice. lib. 16. ad Atticum.

Creta notarunt veteres, quæ sequenda forent: quæ vicissim fugienda, carbone. Persius. Sary. 5.

Pedibus nonnunquam ferri iudicia solita sunt, quum à suo loco discedentes Senatores ad illorum sedes pedibus ibant, quorū sententiam volebant sectari. vnde Pedarij fortasse dicti sunt. quarumquid nō me fallit aliter sentire Gellium, Blon. lib. 4. Rom. rrim.

Obelo, id est signo oblongo in modum hastæ inprobantur, & notantur codicum errores. Cicero epist. 162.

Signo vngui appposito vbi quid non placet obseruatur. Erasmus in Adagijs, Vngui notatur.

Aegyptij iudices sententiā ferunt, impresso Veritatis signo, quod aurea cathena ex iudicum principis collo pender. Diodo. lib. 2.

Cicero consul (vt autor est Bechichemus in præfatione facta in Plinium) docuit per signa quædam, & notas, multarum simul literarum vim habentes senatorum dicta colligere.

Britannicus, Persij interpres, à Criniti opinione multū recedit. Dicit enim K. in absolutione subscribi solere, quod interpretatur calonid est, bonum.

RITVS CANDIDATORVM,
seu Magistratus petentium.

Qui magistratus populi suffragiis petebāt, albam vestem induere, & urbem supplicantes ambire soliti sunt: quanquam legem à Tribuno in contrarium aliquando latam ait Lilius lib. 4. Blon. lib. 3. Ro. triumph.

Absque interiore tunica in forum veste operi descendebant, vt eo habitu ad supplicandum modestiores accederent. Plutar. in vita Coriolani.

Deprehensos dextra ciues benignis orabant verbis. Idē eodem. Multi candidari nobiles fecerunt, vt quum minus suffragiis valuisse, prosternerent se populo, fracto animo, atque humili supplicarent. Cice. pro Plancio.

Candida veste induti ambiunt, ad animi integritatem denotandam: nam solus hic color synerus, & purus, ac minimè inquinatus est. Blon. vbi supra.

Qui consulatum peturi in campum Martium candidati descendebant, deductores, suffragatorēque suos circa se habebant. Lilius lib. 4. decado: 2.

Cōsuevere candidati qui cicatrices haberēt ad allicienda populi suffragia, nudato corpore manifestè ostendere. Plutar. vbi supra.

In candidatorum ambitum his versibus Luca. inuehitur: Hinc rapti fasces pretio, sectōrque fauoris Ipse sui populus letalique ambitus vrbī Annua venali referēs certamina campo. Vbi sectorem fauoris populum intelligit veditorem suffragiorum. Anna verò certamina, quia vt Plut. ait, non suffragiis, sed arcu, gladio, fundaque pro largitore ad comitia descendente, & decertare populum cerneret, & tribunalia se penumero sanguine fœdantē. Ad de translatione admodum eleganti ad rerum aliarum petitionem transferri candidatum, vt annotauit Beroaldus in primum A. Anni aurei, sicuti Plinio panegyrista gloriæ & immortalitatis candidatus, Hieronymo candidatus fidei, Quintiliano candidatus eloquentiæ, qui eloquentiam auspiciatur: & Apuleio libro primo A. Anni aurei lepido dīsto candidatus crucis appellatur, qui petir crucem quivē futurus est iamiam crucifixus.

FINIS.

LOCORVM INSIGNIVM

INDEX TOMI

SECVNDI.

A bstemij	300	Audaces & temerarij	350
Adulatores, & Scurræ	136	Aues deorum	181
Ædificia sumptuosa	226	Auium nomina	164
Ænuli alienæ laudis aut virtutis	323	Anium & aliorum animalium voces	181
Ambitiosi, & Gloriosi	346	inimicitia	180
Amor coniugalis	341	B	
Amici arctissimi	336	Belluarum domitores	134
Animalia diuersa	182	C	
Animalia mænifesta quorū misterio vsi sunt homines	204	Calciamentorum genera	40
de Animæ substantiâ diuersæ philosophorum opiniones	416	Candidatorum petentium ritus	426
Animarum sedes apud inferos nouem	419	Charitatis in patriam exēpla	332
Anima quid recipit ab influxu Planetarum	417	Censorum iura & potestates	423
Animæ principatum in qua corporis parte philosophorū iudicia ponant	ibidem	Censoria pœna in quos & qualis ferebatur	424
Anima corporeis absoluta vinculis, quo pergat, ex multiplici veterum iudicio	418	Calatores	211
Anni partes quatuor	128	Centaurorum nomina	147
Apophthegmata contuincia re-torquentium	422	Clementes & humani	262
Aquarum mirabilis natura	375	Cibi & panes diuersi	307
Arbores diuersæ & dearum	230	Cibi electiles & delicati	311
Architecti nobiles	221	Cibi quibusdam hominib. grati cū diuerso populorū ritu ibi.	
Armentarij & pastores	250	Citharædi, & Cantores	89
Arrogantes, & Superbi	346	Coci	248
Artifices & fabri	219	Constantes & patientes in reb. aduersis	223
Astrologi	85	Conditores diuersorum locorū & ædificiorum	222
Astuti & fraudulentī	355	Contemptores honorum & diuitiarum	266
Augures & Aruspices	61	Corporis partes vniciq; signo zodiaci tribuuntur	420
Auari & Fœneratores	281	Corporis partes vnusquisq; planeta tribuit	ibidem
		D	
		Deorum contemptores	58
		Heroum	

Index.

Heroum filij	110	Frumenta diuerſa	246
Viſtimæ	118	Frutices diuerſi & odorati ibid.	
Feſta quib. vocentur nominib.	119	Fullones	140
Sacerdotes	124		G
Deorum & dearū arbores	243	Gentium veſtes propriae	40
de Deis	102	Geometrarum	88
Diuitiarum & honorum cõtem		Grammatici	385
ptores	266	Guloſi. & Edaces	295
Diuites	268	Glorioſi	346
	E		H
Edaces. & Guloſi	295	Harpyiæ	133
Elementa quatuor	135	Hæretici nonnulli	17
Excrementa & fæces diuerſarum		Herbarum diuerſa nomina	246
rerum	132	Herculis columnæ	140
Exempla Charitatis in patriâ	332	Heroum & deorum filij	110
Exules nonnulli	48	Hesperides	127
	F	Hieroglyphicarum notarum e-	
Fabri & artifices	219	xempla aliquot, quibus Aegy-	
Famuli, & Serui	144	ptij utebantur	420
Fames memorabiles	140	Historiographi Græci & Latini	
Fæces & excrementa diuerſa-			380
rum rerum	132	Homines crudeliſſimi	251
Feſta deorum, quibus nominib.		rae & importunæ loquacitatis	
vocentur	119	353. Solitariae vite & austeræ	302
Fideliffimi	364	Honorum & diuitiarum contem-	
Flores & violæ	246	ptores	266
Fluuij infernales 374. Auriferi &		Horti celebres & memorab.	119
gemmiferi ibid. Præcipui nomi-		Hospitales	312
minis	368	Humani & clementes	262
Fontium quorundam nomina		qui ex Humili fortuna clari &	
377 in Formas varias mutabi-		diuites euaserunt	277
les	357	Hyades	128
qui ex Fortuna humili clari aut			I
diuites euaserunt	277	Ianitores	250
Fortunari, & fœlices	366	Illiberales, & auari	281
qui ex prospera Fortuna ad mi-		Inferorum iudices	127
ſeram redacti ſunt	280	Ingrati	357
in Formas varias mutati	130	Inuidi	321
Fratrum & Sororum mutuus a-		de Ira & Odio	217
mor	343	Inuentores diuerſarum rerum	97
Fœneratores, & auari	281	Iniulti	362
Fraudulenti & aſtuti	355	Iudiciorum notæ	425
			Iura

Index.

Iura & poteſtas Cenſorum	423	Montes flammiferi	379
Iuſtiſſimi	360	Munifici	296
	L	Muſici & cantores	89
Lacus & ſtagna	378	Mutari in varias formas	130
Latrones & ſacrilegi	42		N
Laudis alienæ, aut virtutis æ-		Nuntij & legati	313
muli	323	Nymphæ diuerſæ	130
Legati & nuntij	313		O
Legiſſatores	314	Obliuioſi	366
Legumina diuerſa	246	Odiu & ira	317
Liberatores quorundam homi-		qui de modicis reb. Opera ſcri-	
num à periculis	135	pterunt	412
Liberti & famuli	142	Oratorum quorundam nomi-	
Liberales	286	na	389
Liberorum amor in parentes		Orbis miracula ſeptem	223
	345		P
Lingioſi	352	Paludes, & lacus	378
Loca deis ſacra	111	Panes & cibi diuerſi	307
Locorum diuerſorum condi-		Parcæ fatales deæ tres	127
tores	222	Parentum indulgentia & amor	
Loquacitatis importunæ & li-		in liberos	344
beræ homines	350	Paftores & armentarij	250
	M	Patientes in rebus aduerſis	323
Macilentii	138	Pauperes	273
Magi, & alij venefici	83	Pictores diuerſi	216
Magnanimi	329	Pigmenta	219
Mangones & aliaſ profeſſionis		Pingues & macilentii	138
homines	249	Pleiades	127
Marmorarij, & cælatores	211	Poëtæ Græci & Latini	391
Memoria qui exciderunt	366	Ponderum nomina	422
Memoria clari	365	Poteſtates tribunorum	ibid.
Menſes anni	129	Præcones	139
Meſuræ quædam	144	Prodigi	291
Meticuloſi	352	Prodigia & portenta diuerſa	72
Miniſtri ſomni	148	Proditores, peruri & perfidi	
Miracula quædam naturæ cum			362
aliquot aliis prodigijs	74	qui ex Proſpera fortuna ad mi-	
Miracula orbis ſeptem	223	ſeram deuenerunt	280
Modèſti	265	Pyratæ	45
Monſtrorum domitores & bel-			R
luarum	134	Religioſi	368
Montes præcipui nominis	378	Ritus candidatorum, ſeu magi-	

Index.

stratus petentium	420	Temerarij	309
S		Tetrici	315
Sacrilegi	42	Tibicines	89
Sacrificiorum genera diuersa		Timidi	351
320		Tondendi ritus varij apud va-	
Sacerdotes deprum	124	rios	421
Sculptores	211	Tribunitij magistratus iura	422
Septem orbis miracula	223	Tubicines	96
Septem montes in quibus Roma sita est	413	Tyrauni plerique	336
Serpentum quorundam nomina	3	V	
Serui diuersi, & liberti	141	Vates & Augures	61
Seruorum in dominos fidelitas	336	Vatorum genera	13
Seuerissimi, & tetrici.	315	Vehiculorum genera	9
Sirenes	148	Venti diuersi	413
Sobrii, & temperantes	300	Venefici	79.83
Somni ministri	148	Veracissimi	355
Solitariae vitae homines	302	Verba qui facturi memoria exciderunt	366
Sorum & fratrum mutuum amor	343	Verecundi.	265
Sophistarum nomina.	414	Vermes diuersi	208
Somnolenti	119	Veriformes	357
Statuarij	211	Vespillones	247
Stagna & paludes	378	Vestimentorum genera	25
Suppliciorum diuersa genera	45	Vestes gentium propriae	40
Subscilliorum genera	312	Vestes quaedam memorabiles	
Suffragiorum notae	425	ibidem	
Superbi & arrogantēs	346	Victimae deorum	118
Syluae	244	Victimarum genera diuersa	
Synomina quaedam poetica	149	320	
T		Vinolenti	395
Taciturni.	353	Vincula diuersa	146
Temperantes	300	Viri celebres mortui in aliena terra	51
Temperatissimi	302	Violae flores	246
		Virtutis alienae æmuli.	323
		Henrici	



HENRICI LABERII
NVCERRIANI

De morte sui Textoris ad Ludouicum
Miletium Querimonia.

Quis mihi Neptunus violentis ignibus unda
Sugere t'irato quis mihi frana dabit?
Quae mihi Pleiades poterunt extinguere flammam,
Quam motus calido pectore sanguis alit?
Nulla macundis vacua est singulibus hora,
Vt itaque placatum non habet ista diem.
Multoties renouat miserabilis ira dolorem,
Ira inquam ad luctus ingeniosa meos.
Ter mihi quotidie praesentes postulo furcas,
Quae vitam secum tristitia:que ferant.
Ter quaesita die mihi sunt longa equora pontis,
Ossa tibi permixti lusor amoris habet.
Deuoni toties madidis hoc corpus arenis,
Frigida ut amnigenis piscibus esca forem.
A Ioue septuaginta petij reuolubile saxum,
Quod miser Aolides per iuga montis agit.
Sed luctus video, nec diu nec voti a lauabunt,
Sorbebitque meas ventus & aura preces.
Ipse nisi satyras, diuinique exprompsero virus,
Et male caelicolis syderibusque precer.
Sed fallor, nihil est quod lydera & astra laceffant,
Sunt vertenda aliud carminis arma mei.
Vos igitur Muse quibus est permissa potestas
Laurigera vatium cingere fronde caput:
Et quas seruandis commisit vatibus Orpheus,
Solicitus vestri duxque patetque chori:
Cur non seruastis Textorem, diu tunc Muse,
Praecipuum clara Palladis arte ducent?
Non illum Argolici terrebant ora Periclis,
Nec cessurus erat Socratis ingenio,
Quis melius dicit lingua ex carmine leones,
Et faciles sola reddere voce ferat?
Quis potuit melius verbis lenire furentem,
Et dire praecipiti fiæna modumque ror?
Carmina Dicens canere dum musica vates,

De morte Textoris.

Et resonam digitis sollicitaret ebur:
Ad citharæ pulsam mouere cacumina montes,
Atque sua letus sponte salinit aper.
Haud aliter Textor vibras laxante camena,
Tardipedi potuit subdere vulcar equo.
Atque soporatos à somno pellere glires,
Et bello insuetas cogere ad arm: manus.
Pertigerat Latios Textoris gloria fines,
Ereptura tibi Quintiliane togam,
Quum subito exarsit miseros qui regibus equat,
Parcarum impatiens sanguinet, que furor.
Textorem nostræ inuiderunt fata Naxaræ,
Fata inquam doctis insidiosa uiris.
Sed nōne hac causa culpam excusabo Sorores?
Digna est compedibus dignaque culpa focis.
Si vox integritas fides non mouerit, atque
Inter nos iunctæ fedus amicitie,
Flectere vos hominis potuit doctrina sepulti,
Et multis probitas discutienda modis,
Quodque magis crucior, vel quod mihi suscitatur iras,
Nondum finierat Dia iuuenta iocos,
Nec primum compleerat iter reuolubilis etas,
Quam dedit extremum mors inimica diem.
Equid vos igitur sceleris patrasse putabo?
Luctur amne unius creditis esse pite
Si vos supplicio Rhadamanti traxerit ira,
Non satis ad penas Tartarus vnus erit.
Sed quoniam nihil hic luctus nec proficit ira,
Nec motus animos verba cruenta leuant
Textoris cinerem muse seruate, reliquit
Ingenij suum Textor, opesque sui.
Interea ablatum nobis tutabere vatem
Mileti Aoniꝝ prima lucerna gregis
Si te celsus amor studiorum allegerit vnquam
Hæc tibi seruandi cura parentis erit.
Vos quibus ingenium Textor suffecit & artem,
Huic cineri violas, turas, facisque date.
Quando etiam ante oculos versabitur umbra sepulti,
Dicite, Textoris moliter ossa cubent.

FINIS.

CORNVCO-

PIÆ IOANNIS

RAVISII TEX-

TORIS EPI-

TOME.



*Quæ res, quibus orbis locis abundè
proueniant, alphabetico or-
dine complectens.*



L V G D V N I,

APVD ANT. GRYPHIVM

M. D. LXXXV.

Conopeum, genus erat tentorii ad culices prohibendos, quo maxime utebantur Alexandrini, qui Conopeis lectos operiebant, ne à culicibus infestarentur. Proper. lib. 3. Fœdâq; Tarpeio Conopea tendere saxo. Horat. in Epo. Intérq; signa turpe militaria Sol aspiciat Conopeum.

Cinctus Gabinus, toga erat sic in tergū reiecta, vt lacinia eius reuocata hominem cingeret. Ea utebantur Romani cōsules bellum indiēturi. Virg. lib. 7. Æneid. ipse quirinali trabea cinctus; Gabino Insignis reierat stridentia limina Consul. Porrò Cinctus viro- rum erat, Cingulum mulierum.

Castrum, lintheolum erat purū, & candidum, sic dictum, quòd oras haberet circuncisâs, authore Nonio.

Carbasus, (inquit idem) pallium est quo flumina amiciuntur, aut opulentia. Sericeum erat, aut lino tenui. Virg. lib. 8. Æn. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus.

Culcuram Nonius ponit inter genera vestimentorū. Est autem tela illa, seu lintheum, quod dormientibus nobis ad quietem supponimus, cuique plumam inculcamus. Mart. Fraudata tumeat facili tibi culcitra pluma.

Cassica, nomē est vestis, qua utebatur Græci milites. Cassianam vocauit Eustathius, à nomine Cassij montis.

Capys, tunica erat Persarum manicata.

Calasiris, fuit itidem Persarum vestis omnium pulcherrima. Herodorus in Euterpe: Vestibus amiciuntur lineis circa crura sumpribriatis, quas Calasires appellat, super quas candida ferunt amictula tanquam superiecta.

Massiliensium erat *Cortheus*, Babyloniorum *Cannaces*.

Diphthera, pastoritium erat indumentum ex pellibus. Herodotus scribit Ionas Biblos dicere Diphtheras, quòd aliquādo Bibliorum, seu papyri penuria, pellibus vterentur tum caprinis, tum ouillis. Alio nomine vocatur *Beta*.

Diplois, dicitur duplex pallium, vt dictio monstrat. Diploidion Cælius numerat inter vestes mulierum proprias.

Dalmatica, genus est vestis, quæ à Dalmatis populis (apud quos frequens fuit vsus) nomen sumpsit. Hac dictione vsus est Lampridius: Dalmaticatus, inquit post cœnam ambulabat.

Dextrocheria, dicuntur dextrarum manuum ornamenta. Alio nomine vocantur *Dextrariola*. Iulius Capitolinus scribit, Maximum Imperatorem pollice fuisse ita vasto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro annulo.

Dorsualia, dicuntur tegmenta, quibus integuntur equi. Iul. Capitol. Processerunt. &c.

Endromis

Endromis, vestis erat hirsuta & longiore villo, quibus utebantur in gymnasio & theatro ad munera arenæ exercenda mittebatur autem ex Gallia ob peritiam textorum, qui illic habebatur præstantissimi. Martial. lib. 4. Dona peregrinam mittimus Endromidem. Hæc vestis exigui erat pretij, licet à diuitibus tantū vsurparetur. Nam soli diuites in gymnasiis solebāt exerceri. Idem Martial. Pauperis est munus, sed non est pauperis vsus, Hanc tibi pro togula mittimus Endromidem.

Encimibomata, vestes erāt quædā puellares, Cato de liberis educandis apud Nonium: Vt puellæ habeant potius in vestitu chlamydes, Encimibomata & Parnacidas, quàm togas.

Ephestris, à Græcis dicitur, quàm milites armis superponunt.

Epitogium, dicitur pallium, quod superponitur togæ. Verbum est bigenum ex Græco & Romano compositum.

Exomides, erāt vestimenta quædā, quæ aliis tunicis superponebantur. Sunt qui Comicorum fuisse putent.

Flammea, erant indumenta capitis, quibus matronæ & nubentes utebantur ad velandum pudorem in nuptiis. De his videtur intellexisse Seneca. Cui cōiugio corpora velas captiue pudor. Lucan. lib. 2. Lutea demissos velarunt flammea vultus.

Forensia, vestimenta erant, quibus Romani utebantur in foro, Aliter vocantur togæ forenses. Suet. in Augusto: Forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculum habuit.

Feminalia, seu Femoralia dicuntur feminum seu femorū tegumenta. Femina enim pro femoribus capiuntur. Plin. Prioribus pedibus femina onerāt, propter id natura scabra. De feminalibus Suet. in Augusto: Hyeme quaternis cū pingui toga tunicis & subucula, & thorace lanco, & feminalibus & tibialibus muniebatur.

Gausapina, vestis erat villosa, non tamen onerosa. Martialis: Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus, Propter sexcentas Baccara Gausapinas.

Galericulum, capitis indumentum, quo crines operiebantur. In vsu erat palæstritis, ne capilli eorum cæromate cõtaminarentur. Suet. scribit Othonem Galericulum capiti propter raritatem capillorum adoptasse: vbi Galericulum accipit pro adulterina coma, quæ ex alienis capillis instar galeri conpingitur, & ita graphicè capiti annectitur, vt à vera coma internoici nequeat. De hoc Mart. Ne luter immundum nitidos, cæroma capillos, Hac poteris madidas condere pelle comas.

Galerus, dicitur capitis tegumentum factum instar galæ. Poetarum fingunt Mercurium in ferendis Deum mandatis vti galero. Claudianus lib. 1. de Raptu: Cyllenius astitit ales Somniferam qu.

quatiens virgam, tectulūque galero.

Gabanium, habitus est Græcicus oblongis manicis, quo nunc videntur plerique Itali.

Hemitogium dicitur media pars togæ. Ratio dictionis nota.

Hypetūbos dicitur subucula, estque potificū. Autore Hieronymo.

Hemidiploidion numeratur inter muliebres vestes.

Ianthina dicitur vestis violacea. Mart. Coccina formosæ donas & Ianthina mœchæ.

Impluvia, vestis erat, qua sacerdotes per imbrē vtebātur. Varro: Salū quoque sereno tēpore Impluvia amictū fuisse criminabātur.

Indusium vestis erat, quæ super subuculam induebatur. Iudiciarius, id est, indusio vestitus.

Insula, dicebātur fasciæ factæ instar diademātū, è quibus vtrinque dependebant vittæ. Verg. Nec te tua plurima Panthu Labētē pietas, nec Apollinis insula textit. *Insulati* dicuntur insula operiti.

Ias, nomen est vestis apud Herodotum, scribentem: In quas quum alia ratione animaduertere non possent, vestem illarum in ladem mutauerunt.

Lacerna, vestis erat militaris, & coccinea. Erāt & Lacernæ albæ apud veteres, quibus vtebātur in spectaculis, & ad vñs theatrales. His albentes togas (vt indicat Epigrammaticus) contegebant. De his intellexit Suetonius in Augusto, dicens: Ne quem posthac de cætero pateretur, in foro circōve, nisi positis lacernis togatū cōsistere. Plin. lib. 16. Statimque augēt lacernarū pretia. Propert. lib. 3. Tu tamē iniecta tectū vesane Lacerna. vbi de militari intelligit.

Læna vestimentū erat, quod superponebatur tunicis omnibus. Verg. Tyriōque ardebat murice læna Demissa ex humeris. Greci *Epigraphon* dixerunt. Ab huius vestis vñs nomen traxerunt *Læna* Romanæ.

Lanetum, genus erat vestimenti confectum ex lana succida.

Laticlavus, vestis erat senatorij ordinis insigne, vt & Calceus lunatus. Tunice purpurā Plinius Latum clauum appellat. Suetonius in Augusto: Summēri virilem togā tunica laticlavi resūta ex vtraque parte ad pedes decidit. Clauus etiā & Laticlavus (quod etiā Laticlaviū dicitur) capitur pro senatoria dignitate: vt Ius annulorum aureorum, pro equestri ordine. Ouid. Curia restabat, clavi mensura coacta est. Tunica laticlavi texti cepit Plinij tēporibus, qui latiore clauo Tullum Hostilium è regibus primū vñs pdidit. Dicitur autē à textura, qua in mappis vñs fuisse docet Martia. Et lato variata mappa clauo. Ab hoc vestimēto Laticlavi dicuntur senatores, & senatorum filij Suetonius in Augusto: Binos plerunque laticlavios præposuit singulis alijs.

Limb

Limbo erat vestimētum muliebre, purpuram in imo cōsutam habēs. Verg. lib. 4. Æn. Sidonia picto chlamydē circumdata limbo.

Lumbare quo integuntur lumbi. Hieronymus: Sicut tu posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

Leuidensia genus est vestis vile raro tenuiq; textu. Hinc Munus leuidensæ, prouerbiali figura dicitur munus minimi pretij. Cicero ad Dolab. lib. 9. Epist. Sed ego hospiti veteri & amico, munusculum mittere volui Leuidensæ, crasso filo, cuiusmodi ipsius solent esse munera.

Mastruge, seu Mastrucæ vestes erant Sardis peculiare. Plautus Mastrugatus & plenus puluere.

Mollicina vestis à mollitie nomen sumpsit.

Multitia, vestes erāt tenues & lucidæ & delicatis aptissima: Fiebāt serico. Dicebantur autem Multitia, quod suauitate sua mulcerent Iuuen. Satyr. 2. Non facient alij, quum tu multitia sumas.

Mantile dicitur lintheū, quo terguuntur manus. Verg. Tōsisque ferunt mātilia villis. Dicimus & Mantelum. Plautus: Nec his syphontantiis, nec fucis vllum mantelum obuiam est.

Manica, dicuntur manuum tegumenta. Hinc Manicatæ vestes, quæ olim probro datæ sunt, & mollitici. Verg. Et tunicæ manicæ, & habent ridimicula mitræ.

Mammillare, indumentum erat ad compescēdas papillas mulierum mammofarum Martia. Taurino poterat pectus constringere tergo, Nam pellis mammas non capit ista tuas.

Myoson Armeniorum fuisse vestimentum dicunt, muris figura variè ornatum.

Erāt & *Mandyā* vestimenti genus, quo se vt lorica muniebant, Latini *Mantellum* dicunt.

Nebrides, vestes erant villosæ factæ pellibus ceruorum, quibus in sacrificiis Bacchi vtebantur. Sidonius: Rotat Entheca thyrsūm Bassaris & maculis Erithrææ Nebridos horrens.

Otho, apud Homerum nomen est candidi amiculi ex lana non ex lino, inquit Cælius.

Paludamenta, ornamenta erant, & insignia militaria. Ideo quum ad bellum exit Imperator, Paludatus dicitur proficisci. Cic. in Pisonem & Gabinij: Exierunt duo paludati vulturi. Paludamēta dicuntur à palām, quod his induti palām conspicerentur. Plin. scribit, Coccū fuisse dicatū paludamentis Imperatorijs. Licet autem bellum & castrens Imperat. esset indumentum, paludati tamē erāt lictores. Liuius: Cum paludatis lictoribus profectus ab vrbe Brundisium venit. Paludati. (vt iā exemplis docuimus) dicuntur paludamētis ornati. Iuuenal. Satyr. 6. Cūnque paludatis ducibus præfca

præfente marito. Ipsa loqui recta facie, strictisq; mamillis. Paludamentum hodie Cottam armorum vocamus, inquit Budæus.

Penula, vestes erant seruorum, & pauperiorum. Optimæ texebantur ex lana Appula. Ea utebantur, ad arcendam pluiam, sed nunquam Imperatores. Galba amico roganti Penulam, non pluit, inquit, non opus est tibi: Si pluet, ipse utar. De Penulis Lampridius in Alexandro Seuero: Penulis intra urbē frigoris causa, ut senes uterentur, permisit. quō id vestimenti genus semper itinerarium, aut pluiam fuisset. Matronas, tamen intra urbem penulis uti vetuit, in itinere permisit. Horat. lib. 1. Epist. Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit quod Penula solstitio brumale nivalibus auris. Notatus est Caligula, quod penulis uteretur quæ Imperatorē minime decebat. Suet. Sæpe depictas, gematasque indurus penulas, manuleatus & armilatus in publicum processit. Augustinus Penulam accepit pro grammaticorum indumento lib. 1. Cōfess vbi ait: Quis penulorum magistrorum, inquit, audit aure sobria, ex eodem puluere hominem clamantem & dicentem, fingebat hæc Homerus. Vlpianus Iuriscōn. inter communia vestimenta (quibus vir & mulier promiscue utuntur) penulas numerat. Penularium dicitur penulæ repositorium, & Penulati penulis vestiti. Mart. lib. 2. Non ipse Codrus alpha penulatoretm.

Puluinar, Pulumus, & Puluillus dicitur, quod dormientium capitibus supponitur, a plumis pullorum, quibus fit. Catullus posuit pro plumeo, & geniali thalamo, in quo noua nupta quiescit um sponso, vbi ait Puluinar verò diuæ geniale locatur. Idem: culuinar complexa suo velabat amictu.

Palla, dicitur honestæ mulieris vestimentū. Stat. lib. 7. Thebaid. Et fibula rasilis auro Tænarum fulua mordebat Iaspide pallam. In Gallia viri etiam utebantur palla. Martial. Dimidiaque nates Gallica palla tegit.

Parnacides, vestes erant puellares. Varro apud Nonium.

Patagium, erat chlamy. aurea, quæ pretiosis tunicis superinduit. solebat. Patagiarj dicuntur vestimenti huius textores, Patagiarj eo induti.

Peplum, seu Peplus, vestis erat solennis, quæ viro vel fœminæ iniiciebatur. Plant. Nunquā ad ciuitatem veni, nisi quum inferitur peplū hodie Verg. Crinibus Illiades passis, peplūmq; ferebant. Lactatius grammaticus ait: peplū dici vestem, cadore eximio, aureis distinctā clauis sine manicis, quam vestitores deorū simula chris iniiciebāt. Peplū primò instituerunt Athenienses. Texebatur matronarū manibus, intraq; trienniū numini offerebatur, sed Mineræ in primis. Seruius ait peplum pallā esse fœminæ Mineræ consecratam

erat, Xenophon scripsit Peplū etiā cōuenisse viris. Lactatius Peplus dixit in masculino genere. His peplos, inquit, & indumēta pretiosa, quibus vsus velaminis nullus est, his aurū & argētū cōsecrat.

Periscelis, dicitur pectoralis mulierum fascia, seu simile aliquod indumentum puellare, aut (ut alij malunt) brachiorum est ornamentum, quod aliter Dextrocherium vocatur. Horat. lib. 1. Epist. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellā, Sæpe Periscelidem raptam sibi sentis. Mænader scripsit puellas gestare periscelidas. *Grenalia* vocat Cælius.

Perizonium pallium est præcinctum, quo nudæ virgines infra pupillas præcinguntur. Aliter *Præcinctorium* vocatur.

Pileus, seu Pileum, dicitur virile tegumentum. Persius: Hanc nobis Pilea donat. Cælius Sabinus iurisperitus testis est apud Gellium pileatos seruos venū solitos ire: quo nūcabat veteres, venundādi legē non esse operiendā, Corona signum erat captiuorum venandum: Pileus verò impositus demonstrabat eiusmodi seruos venundari. Hinc pileus interira pro libertate capitur, cuius insigne est. Liu. Postremo die serui ad pileum vocati, & carcere vincti, emissi. Suet. in Nerone: Tantūmq; gaudium publicè præbuit, ut plebs pileata tota urbe discurreret. Idē in Tiberio: Seruis ad pileum frustra vocatis in Siciliam profugit. Serui enim (qui manumittebantur) accipiebant pilicū capite raso. Sex. Aurelius: Oēs (inquit) Rōma adeo interitu Neronis exultauit, ut plebs induta pileis manumissionum tanquam sæuo exēpta domino triumpharet. Mart. lib. 1. Permittis puto pileata Rōma. In Saturnalibus ad exprimendā libertatē pileata erat Rōma: vnde idē Mart. Dūmq; decēt nostrū pilea sumpta Iouē.

Petasus, dici potest capitis tegmē, seu ymbraculum ad instar pilei formatū. Suet. in Augusto: Domi quoque nō nisi petasatus sub dio spatibatur. Cic. ad Cassium: Sed tabellarij petasati veniunt, comites ad portas expectare dicuntur. Plin. li. 26. scribit in summo labyrinthi Italici Petasum vñū omnibus Pyramidibus impositū fuisse.

Poderis, dicitur talaris tunica duplici syndone. Iosephus, Byssinam vocat. Hæc adeo arcta est, & strictis adeo manicis, ut nulla sit in veste ruga. Tales interdum habent milites, ut onere expediti aptiores sint torquendis hastis, aut vibrandis sagittis.

Polymita nomen sumpsit à multiplici liciorum varietate: nam mitos Græcè. siñū dicitur Latine. Hinc *Polymita* vestis dicitur multis licis contexta. Plin. Plurimis verò licis texere, quæ Polymita appellant, Alexandria instituit. polymitarj dicuntur, qui huiusmodi vestimenta conficiunt.

Prætexta, vestis erat patriciorum, ab eo dicta quod purpura prætextabatur. Hinc prætextatus papyrius dictus est ob loquendi, tā

cendique prudentiâ in ætate prætexta. Et prætextatus sermo dicitur ab antiquis, qui nihil haberet obscœnitatis. Pöp. Sextus lib. 16. de verbis priscis: Nefas, inquit, apud veteres habitum est, ut prætextati pueri verbis obscœnis vterentur, idcircoque prætextatam sermone appellauerunt, qui nihil obscœnitatis referret. Quam sententiâ apud Macrobiû videtur probare Vctius prætextatus: Nam toga, inquit, prætexta ea ratione pueris additur, ut ex colore purpuræ ingenuitatis pudor regeretur. Diuque negatum libertinis fuit, ut prætexta. Vnde etiam Prætextatæ fabulæ apud antiquos dictæ sunt quibus præcepta & monitiones ad optimos mores pueris tradebantur. Hora. in Arte: Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Contrâ tamen Suetonius in Titio Vespasiano, verba prætexta vocat impudica, qualibus solent uti lasciuientes pueri: Erat, inquit, diuicitatis plurimæ, & sic scurrilis ac fordida, ut ne prætextatis quidem abstineret. M. Tullius in oratione pro Murena scribit, filios triumphantium maxime prætextatos sedere cõsueffe in equis triumphatoris.

Pallium, vestimentum erat Græcis peculiare. Hinc Palliatæ comœdiæ, quæ scriptæ sunt secundum ritum & habitum Græcorum Palliatorum. Palliati, & Palliolati dicuntur induti pallio Suet. in Cæs. Dictatore: Vno quo sagati palliativè, altero quo togati cum illustrioribus prouinciarum discumberent. Martialis: Hanc veloque facilis, quæ palliolata vagatur. De pallio Suet. in Augu. Togas insuper ac pallia distribuis. Idem in Cæsare Tiberio: Redegitque se deposito patrio habitu ad pallium & crepidas.

Pallium quoque vestimentum erat philosophicum. Herodes (ut est apud Gellium) quendam barbatus, palliatumque (qui ex eo habitu philosophus videri volebat) ita taxauit: Video barbâ & pallium, philosophum nondum video. Diminutiuum est Palliolum. Iuuenal. Satyr. 3. Vxorem comœdus agit, vel Dorida nullo cultâ palliolo. A Palliolo fit aduerbium Palliolatim. Plaut. Palliolatim amictus sic inaccessi ludibundus.

Phelonem pro quodam tuniculæ genere accipit Cæs.

Perinefa antiqui vocabant indumenta, in quorum extremitatibus affuta esset purpura, quadam insulæ imagine.

Rhenones vestes erant pelliceæ, quibus, Autore Cæsare, Germani vtebantur. Sidonius: Viridantia saga limbis marginata punicis, penduli ex humeris baltei vel gladij balteis supercurrètibz struxerat clausa bullatis latera Rhenonibus.

Ralla vestis dicta est a raritate filorum. Plautus apud Nonium: Tunica Ralla, toga spissa.

Recbidimna, seu Recidipna, vestes erant peregrinæ quibus vtebantur in Gymnasijs Iuuenalis Satyr. 2. Rusticus ille tuus sumit recidipna

cidipna Quirinè.

Recinium vestis fuit antiquissima quadrata, cuius mediam partem iaciebant post humeros. Eadem Ricinus, & Ricinium dicitur à reiciendo. Festus: Recinium est omne vestimentum quadratum.

Regilla vestis erat regia, vnde etiam tractum nomen. Ea erat auro, & purpura intexta, & regibus peculiaris. Plautus: Basilicam aut Regillam induam tunicam.

Richa vestimentum erat, quod nos sudarium dicimus. Serenus: Aut Zonulam, aut auem, aut richam.

Reticulum capitis tegmen muliebre. Varro: Suisque suspendit larius marinas molles pilas. Reticula & strophia. Capitur etiam pro quodam instrumento, quo antiquitus panes ferebantur. Iuue. Satyr. 12. Mox cum reticulis, & pane, & ventre lagenæ.

Rhiza vestimentum fuit Thracium.

Strophium dicitur fascia pectoralis ad deuinciendas puellarum manimas. Nonius ait, Strophium breuem esse fasciam, quæ virginæum papillarum cohercet errorem. Martialis Fasciâ vocat pectoralem, vbi ait: Fascia crescentes dominæ compefice papillas, Vt si quod capiat nostra tegatque manus. De Strophio Catullus: Non tereti strophio lactantes vinctæ papillas. Capitur etiâ Strophium pro religiosa, quadam corona, qua vtebantur antiqui sacerdotes. Plinius: Tenuioribus coronis vtebantur antiqui, strophia appellatæ. Diminutiuum est Strophiolum. Autor hymni (qui in honorem diui Ioannis Baptistæ canitur) posuit strophium pro villosa corporis tegumento, vbi ait: Præbuit hirtum tegimen Camelus Artubus sacris; Strophium bidentes.

Sagum erat militare vestimentum, quod teste Cicerone, sumi solebat in bello. Et quando in sagis tota ciuitas erat, consules viri solebant esse togati. Martial. lib. 1. Ibis ab excusso missus in astra sago. Plin. lib. 27. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, Falce aurea demetit: Candido id excipitur Sago. Iuuen. Sat. 6. An saga vendenti nuba caupone relicto. Sagati dicuntur sago induti. Sagati dicuntur venditores sagorum.

Sagulum diminutiuum est à sago. Verg. lib. 8. Æn. Virgatis lucens sagulis, tum lactea colla Auro innectitur. Hinc etiam Sagulati sagulo induti. Sue. in Vitellio: Vrbè quoque ad clausicium introuit paludatus, ferrèque succinctus inter signa atque vexilla sagulatis militibus. *Semiotogis* vocatur breuis & dimidia toga. Vnde Semitogati dicuntur.

Stragulum vestis est, qua lecti, sternuntur, colorum & figurarum multitudine variegata. Tibullus lib. 1. Nâ neque tunc pluuiæ, nec stragula picta sopore, Nec sonitus placidè ducere possiet aquæ. Martialis: Stragula purpureis lucet villosa tapetis. Idem tamè accipit

Stragulū pro Ephippio, vbi ait: Stragula succincti venator sume veredi Varro: Quicquid insternebant, à sternendo stragulu appellabant. Hier. posuit pro veste muliebri: Stragulatam (inquit) vestem fecit, Byssus: purpura indumentum eius.

Strigium, vestis erat Hispanica Plautus: Nudus est, Iurat se strigium oppignerasse.

Subucula vestis erat interior, quæ sub alia induebatur. Varro: Postquā binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam. Horatius lib. 1. Epist. Rides, si forte subucula pexę Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar.

Sudarium dicitur lintheum ad detergendum corporis sudorē, & purgādas nares. Suetonius in Nerone: Neque quicquam serio iocōve egerit, nisi astate Phonaſco, qui moneret, parceretq; arteriis, ac sudariū ad os applicaret. Ex Scabi Hispaniæ vrbe mittebatur optima linthea, quæ Sudaria dicebantur. Catullus: Nā sudaria Scaba ex Iberis Miserūt mihi muneri Fabullus & Verānius, Diminutiū est Sudariolū. Apuleius: Quāti sudores innocētibus hoc vno sudariolo afferātur, possunt equidē pluribus disputare.

Syrma, vestis erat, quæ in recitandis grauioribus poematis trahebatur ab histrionibus Mar. lib. 4. Musa nec insano Syrmae nostra tumet. Ea veste maximè utebantur Tragedi, quod etiam innuit illud distichon Mart. lib. 12. Tranſtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos, Aptaſti tragicum tu quoque Syrma tibi.

Supparus, seu Supparum dicitur leuis & angusta toga. Festus ait vestimentum esse puellare ex lino. Nos *Subuculam* & *Camisiam* dicimus. Nonius ait, Supparum esse lintheū femorale vsque ad talos pedēs, q̄ subtus appareat. De supparo Afranius: Puella nō sum, supparos si induta sum Luca. lib. 3. Humerisq; hærentia primis Suppara. Seneca pro velis accepit in Medæa: Et alto rubicunda tremunt suppara velo.

Subligaria vestes erant, quæ coxas vsq; ad vmbilicum à genibus contegebant. His utebantur Mimi in theatro. Mart. lib. 3. Iuuen. Stat. 6. Aliter vocatur *Subligaculum*. Cice. in offic. Scenicorum quidem mos tantam habet veterē disciplina verecundiam vt in scena sine subligaculo prodeat nemo. Imperitus subligaculum indutus omnibus id ostentat. Adagium est in eos, qui propter insolentiam etiam ineptissimis rebus efferuntur.

Syndones, vestes erant candidæ ex lino, quibus magis utebantur. Erant autem subtilissimæ, & tenuissimis filis intextæ. Mart. lib. 4. Nec sic in Tyria syndone tutus eris. Syndones verò populi sunt Mæonidis confinio, teste Pomponio Mela.

Subarmalia, saga erant & chlamydes, quibus arma superinduebantur

singulis

Singuliones, genus erat vestis barbaræ, inquit Baptista Egnatius. Stola erat talaris tunica, qua matronæ utebantur. Tibull. lib. 1. Quamuis nec vitta ligatos Impediāt crines nec stola longa pedes. A stola pudor dicitur Stoltus, id est, matronæ conueniens, Mar. lib. 1. Et stoltum permittit meretricibus pudorem.

Instita, erat fasciola, quæ partem vnā stolæ ambiēbat. Hor. Sunt qui nolunt tetigisse nisi illas, Quarum subſuta talos tegit instita veste.

Synthesis, genus est vestis brevis & negotiis aptæ, qua Romani omnes toga deposita in Saturnalibus utebantur. Consuta erat & composita quadam compositione versicolori, vnde inditū nomen. Mart. De nostra præsina synthesis empta toga. Synthesianus hæc dicitur indutus veste.

Toga, cōmunis erat Rom. vestis, qua vtriusque sexus homines utebantur. Accipitur interdū pro peculiari habitu clientū, & saluatorū, qui togati salutatū ibant, vt sportulam cōsequerētur. Mart. Mane vel à media nocte togatus ero. Toga prætexta vestis erat magistratū. Togatæ fabulæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus & habitus Romanorum, Earum scenici actores vocātur Togatarij. Toga pura & virilis dicebatur, quam adolēscētes tyrocinij die, posita prætexta puerili sumebant in Capitolio. De Toga Mart. lib. 3. Gallia Romanæ dicta toga.

A Toga Romani dicuntur Togati. Vergil. Romanos rerum dominos, gentēque togatam.

Tyara, tegumentum erat capitis, Persarum genti peculiare, quo reges & sacerdotes utebantur. Simile propè erat myræ aut galero, Iuue. Sat. 6. Et Phrygia vestitur bucca tyara. Hier. ad Fabiolam: Quartum genus est vestimenti rotundum pileolum quale pictū in Vlysiæo conspicimus, quasi sphaera sit diuisa, & pars vna ponatur in capite: hoc Græci & nostri Tyaram, nōnulli Galeū vocāt. Nō habet acumen in summo, nec tonum vsque ad comas caput tegit sed tertiam partem à frōte inopertā relinquit. Atq; ita in occipitio vitta cōstr. ctus est, vt nō facillè labatur ex capite. Est autē Byſinū & sic fabre operatum lintheolo, vt nulla acus vestigia forinsecus pateant. Ouid. lib. 11. Tempora purpureis tentat velare Tyaris. Reperitur etiam in masculino genere, & frequentissimè. Verg. Sceptrumque, sacërque Tyaras.

Tibialia, dicuntur Tibiarum indumēta, atque etiam arma, quibus crura muniuntur Suet. in Augustos. Subucula & thorace lano, & feminalibus, & tibialibus muniēbatur. Paulus Iurisc. Si tibiale, vel humerale miles alienauit castigare verberibus debet.

Tunica, vestis erat breuior, & sine manicis, qua utebatur viri.

Manicata dicebat feminas, vt arguit illud Verg. Et tunice manicas, & habet redimicula Myræ. Plautus: Manuletâ tunicâ habere hominē decet. Gellius lib. 7. Tunicis (inquit) vti virum prolisx ultra brachia, & vsq; in primores manus, ac propè in digitos Romæ atq; omni in Latio indecorū fuit: Propterea Pub. Afric. Pauli filius. P. Gallo, homini dilicato probo dedit, quòd tunicis vtentur manus totas operientibus. Diminutiū est Tunica. Gell. li. x. Elegās illa vestis & molles tuniculæ ab emulis aduersariisq; probro datū. Tunicati dicuntur tunica induti. Horat. li. i. Epist. Vilia vendentem tunicato scruta popello. Tranquillus in Augusto: Vt stare interdum per totum diem iuberet ante prætorii tunicatos.

Tunica talaris est, quam Græci vocant Poderim. Idem Suet. Cū palla, tunicâ que talari profiliuit.

Tyriantina, vestes erant purpureæ, sumpto nomine à Tyriis, qui vsu purpuræ claruerunt. Mart. Urbica Lingonicus, Tyriâthina bardocucullus.

Tapetum, seu Tapes, vocatur tegmen diuersis coloribus & figuris variegatum, quo præcipuè aulae & cubicula diuitū ornari solent. Aliter vocatur Auleum, peristroma, peripetasma. Verg. 7. Instratos ostro alipedes pictisque tapetis.

Trabea, vestis erat togata purpura circumducta sub regmine puniceo, quâ aureæ sibilæ annectabant. Verg. Ipse quirinali lituo, parudq; sedebat Succinctus trabea. Ouid. i. Fast. Hoc iugitur vidit trabeati cura Quirini. Trabeatus dicitur trabea indutus.

Ventrale, ventris tegumentum, vt femorale, femoris, brachiale, brachij, humerale humeroru, tibiale, tibiarum, Plinius: Patris mei memoria cœpere Amphimela nostra, sicut Villosa, etiâ ventralia.

Vesica, tegumentū erat & mitella capitis subtilissima, qua Germanorum crines contegebantur. Mart. li. 8. Fortior intortos seruas vesica capillos.

Vmbella, itidem erat indumentum capitis, quo radij Solis arcebantur. Mart. lib. 11. Umbellam luscæ Lygide feras domina.

Xerapellina, vestes erant matronales dictæ ab Ampellino colore, qui medius est inter cocum & muricem. Merula ait Attrabicas fuisse appellatas. Iuue. Sat. 6. Ex Xerapellinas vestes donauerit ipsi.

Xystis, autore Cælio, dicitur talaris tunica & muliebris. Alij Tragicum putant indumentum. Xystus vero appellatur lata porticus, in qua athletæ hyberno tēpore exercebantur. Vnde & Xystici athletæ dicti sunt. Sue. in Aug. Nec tamen eo minus aut Xysticorū certationes aut gladiatorū pugnas se verissimè semper exegit.

Porro acu vestes facere Phryges inuenerunt, idcò que *Phrygionis* appellaturū intexere in Asia inuenit Attalus rex Pergam: vnde nomen

nomen *Attalicis*. Colores diuersos picturæ intexere Babylō celebravit, & nomen imposuit. Martial. Nō ego prætulcrim Babylonica picta superba: Texta, Semiramia quæ variatur acu. Plurimis liciti texere, quæ *Polymita* appellant, Alexandria instituit. Scutulis diuidere, Gallia. Autor Pli. li. 8. cap. 48. Vestimentorū sunt omnia aut lana, vel linea, vel serica, vel bōbicina, Omnia item aut virilia, aut puerilia, aut muliebria, aut cōmunia, aut familiaria. Afri, Mauri, Saraceni, Scythæ, gaudent colorum varietate, Græci crepidati incedebant. Fuerunt & priuata quorundam vestes Adam & Eua priusquam peccassent, degebāt nudi: post peccatū texere foliis verenda, crudis pellibus humeros amicti. Ioānes Zachariæ filius in heremo vtebatur veste camelorū fetis contexta, scorteaq; cingebatur zona. Vnica fuit Christo vestis incōstutis, quæ nullo vsu detrita est. Pallium Bartholomæi per annos xx. neque sordes vllas, neque verustatē sensit. Iacobus apostolus, qui à corporis similitudine frater Christi dictus est, lineo vtebatur amiculo. Idē inconfusus vixit, nunquam cinctus, nunquā balneo vsus. Paulus primus heremita vestem habuit palmaceis cōtextam foliis. Mortui exuias induit Antonius abbas dieb. solūm festis. Capilli texerunt Timotheum Anachoretam, & ad cōdeformarunt, vt à Panutio in solitudine reppus fera, primo aspectu sit credit? nō homo. Onophrius heremita cōsumpta veste nudus egit, foliis verenda tegētib. Franciscus Assisus crassi panni tunicam induit, quâ funiculo compressit: nudis pedibus ligneos subiecit socculos. Maria Egyptia cōsumptis vestibus, nuda egit in heremo. Herculem Nenci leonis exuiuo indutum Gracia fabulata est. Diogenes vnico pallio vixit cōtentus. Portius Cato nūquā toga vsus est, pluris quàm cētum drachmis empta. Pythagoras alba vtebatur veste & coronam gestabat auream. Empedocles Agrigentinus vtebatur veste purpurea, græcisq; calceamētis. Hippas & Gorgias purpureis. Porphyrius à purpurea nomen sumpsit, quū Maichus diceretur. Fuit Aristoteles victu vestitūq; deliciosus, & ob id Platoni aliquatū infensus. Cethegi exerto nudòq; erāt brachio. Cæsar laxiore tunica. Augustus hyberno tempore thorace laneo, tibialibus & quaterenis tunicis. Mecænas mollioribus vestibus: vnde & Malacinus ab Augusto cognominatus est. Demosthenem Gellius scribit fuisse cultu corporis nitido, & nimis acurato. Hortensium quoque multum munditia & circumspectè fuisse indutum.

De coloribus vestimentorum nūc aliquid adiciamus. Cymatilem colorem dixerunt marinum, & cœruleum. Glaucus pro viridi ponitur, habetque virori cōmixtum alborem. Hinc glauci oculi, glaucæ salices & oliuæ. Impluiatus color, quasi fumato stitidior

Crocinus & Croceus à Croco. Hinc croceata vestis. Cerinus à ceræ colore. Ferrugineus, à ferro. Ostrinus, subruber. Murex fuit purpureus, Anthrax Græcè dicitur carbo. Amethyston vt viola propè purpureum ponit. Plin. Molochinū dixerunt colorem similem malug, Luteum croceum à luto herba.

V E S T E S G E N T I V M

P R O P R I A E.

Pallium Gabinium: Cassiaca Græcorum: Toga & Prætexta Romanorum: Mastruga Sardorum: Bracæ, Bardocucullus, Gallorum: Germanorum Rhenones: Aulæa Britannorum: Strigium Hispanorum: Arsineum, Tyara, Candis, Capyrus persarum: Choræus Mafilentium: Myoton Armeniorum: Dalmatica Dalmatarum: Replum Troadum: Caunaces Babyloniorum.

V E S T E S Q V A E D A M

M E M O R A B I L E S.

Antisthenes Sybarita vestem elaboravit, in qua variaz deorum effigies erant de pictæ. Hæc quotianis in Licinæ lunonis templo st. endi miraculi causa solebat. Athenienses magno pretio eandem sibi compararunt.

Lollia Paulina tunicam habuit ex margaritis æstimatâ quadringentis sestertius. Plin. cap. 35. & 48. lib. 8. & 9.

Tarquinius Priscus aurea triumphavit tunica, testis Verrius apud Plinium.

Habuit Nero triclinaria Babylonicâ, cccc. milibus empta. Sylon vestem habuit, quam quum Darij Hystapis filio dono dedisset, totâ eo & urbem & insulam Samiorum in hostium munneris accepit. Autor Valerius Max. de Gratiitudine. Saxo Grammaticus scribit Frontoni quidam vestem fuisse, qua circumamictus nullo telorum acumine lædi poterat.

C A L C I A M E N T O R V M

G E N E R A.

Calopodium genus est calciamenti lignei, alio nomine dicitur Soccus.

Sandalium genus est calciamenti Hetruscis peculiare, vt docet Iul. pollux. Legimus in li. Iudith. quemadmodum illa induit sandalia in pedibus suis, assumpsitq; dextrariola & in aures. De Sandalio, Terentius, Comminuam tibi Sandalio caput, Apollo Sandaliarius dicitur est à vico eiusdem nominis, vbi Athenis colebatur. Et Sandalarij etiam dicantur calceolarij.

Peroneæ Seruius ait esse rusticum calciamentum è crudo corio. Verg. li. 7. Crudus regit altera Perone Iuue, Sat. 14. Nil v. eritum scisse volet, quem nō pudet alto per glaciem perone regi. Peronarius

natus dicitur perone indutis.

Socii, dicuntur calceamenta Comædorum, vt Tragædorum Cothurni. Actores enim Comædiarum, profcenium intrabant cum soccis, vt hi cothurnis. Hinc soccus plerunque capitur pro versu comico. Horat. in Arte, Hunc socci cepere pedē, grādēsq; cothurni. Diminutium est Soccus. Idē Suet. in Vitellio: pro maximo munere à Messalina petiit, vt sibi pedes præberet ex calceidos, detractūmq; focculum dextrum inter togam tunicāsq; gestauit assidue, nonnunquam osculabundus.

Cothurnus, aptus est vtriq; pedi, fiebatq; in modum crepidarum, Hinc adagium natum: Cothurno versatilior, in homines incōstātes. Cōgruebat hoc calceamentum viris pariter & mulieribus. Verg. purpureōq; alte suras vincere cothurno. Quod interm pro trag. co versu accipiatur, varia docēt exempla. Statius lib. 5. Syl. Terrifico super intonuere cothurno.

Carpatine calceamentum erat rusticum, quod fiebat ex recentibus cortis bubulis: sic appellatum à Caribus, vt scribit Iul. pollux li. 9. ad Commodum Cæsare. Aristoteles in 2. de Animalium historia scribit, camelos calceari carpatinis, ne in exercitu longiore fatiscat itinere. Catull. Cullos & crepidas lingere Carpatinas. Sunt qui Crepidas carpatinas dicant esse calceamenta stercoreata.

Hopis hocrepides. genus est calciamenti feminej.

Hypodesis, seu hypodema, calceum Latine significat.

Mullei, primum fuerunt calcei regum Albanorum, purpurei coloris, qui postea patriciorum. Vopiscus, Calceos mulleos, & hederaceos, & albos omnibus viris abstulit, mulieribus reliquit.

Sculponeæ, calcei sunt ex lana cōfecti. Plautus: Qui quæso potius quam Sculponeis, quibus batuatur tibi os. Navius: Sculponeis batenda sint latera. Cato scribit Sculponeas bonas alternis anni dari oportere familiæ rusticæ.

Tentipellium, calceamentū est ferratū, quo extenduntur pelles.

Solea, calceamentum est, quo calces plantarum obteguntur, cæteris pedum partibus propè nudis, ipsis tamen pedibus coriaceo vinculo supernè vinctis. Plautus: Date iam soleas, atque intrò me acturum ducite. Fiūt etiam ex ferro, quæ pedibus equorū & mulorum subiciuntur. Solea interdū pro calceo ponitur. Propertius: Proiicit in lata n. xa pedem solea. Soleati soleis induti.

Crepidæ, Græcæ fuit calceamentū coriaceis superinfectum ligulis. Perius: Non hic qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Gellius lib. 13. ca. 20. ait Crepidas & Crepidulas esse, quas Romani soleas vocant. Cicero apud eundem Gallicas vocat, dicens: Cū Gallicis & lacerna cucurristi. Eius item futores Crepidarios dixe-

runt. Sempronius Afellio lib. 14. rerum gestarum: Crepidarium, inquit, cultellum à crepidario futore.

Crepedia, autore Cælio, tibicinum sunt calceamenta.

Nymphides, calceamenta sunt muliebria & sponsalia.

Harpides calceamēta sūt multiplici futura: similes sunt crepidis.

Carpicum, seu Carpisculum, genus est calceamēti, autore Flauio Vopisco, qui ait Aurelianum absentē à senatu vocatū fuisse Carpicum. Hodie quoque Itali Scarpos vulgo crepidas vocant.

Phecasii dicebantur veterum sacerdotum calcei.

Græciani calcei ex Polluce sunt Basilides, quibus utebatur Athenis. Crepides gestamē militare. Embades sumptuosum calceamētum. Crotopezium ligneum calceamentum, dictum à sonitu. Sūt item Schista, singa, Cōpodes, Afircæ, Embades, vtrique sexui cōmunes. Hypocesma virile calceamētum, Proschema senile, Peribates ancillarum. Ploearia & Acontia meretricum. Radia varium & circūolutum erat. Baucides sumptuosorum. Rursus Crocotides, Aphracta, Opitocrepides, Amphiphysa, Acrophysa, Canobia, Gynepodia, Nyclipedeces, Mesoperficæ, Phytracides, Seleucides, Nisfides, Ambracides, muliebria fuerunt. Vtrique sexui communia, Phares, Ledarium, Chiton, Xyftus.

LATRONES, ET SACRILEGI.

P*Prometheus* Deucalionis pater & Iapeti filius post factos homines, auxilio Mineræ ascendit in cælum, & igne ferula de rota Solis surripuit, quem hominibus indicauit. Quapropter irati Dij febres & morbos terris immiserunt. Prometheus autem per Mercuriū Caucaſo alligauerūt adhibita aq̄la, quæ eius cor exederet. Ver. in Buco. Caucaſeſq; refert volucres, furtūq; Promethei.

Scyrō latro fuit prope Athenas, qui hospites è saxo præcipitabat in mare. Hunc interfecit Theseus & in mare deiecit, vbi eiusdem ossa mutata sunt in saxa, quæ propterea vocantur Scyronia.

Cacus Vulcani filius, boues & armenta suffurabatur in Auentino monte, quæ versis vestigiis cauda trahebat in suam speluncam, vt furtum non agnosceret. Hunc Hercules dedit morti. Propert. lib. 4. Sed non infido manserunt hospite Caco Incolumes, furto polluit ille locum, &c.

Auctolius Mercurij & Lychiones filius, euasit clarissimus latro, imitatus patrem.

Proculus, latro fuit insignis in Attica, qui hospites interimabat. Tandem & ipse interfectus ab Hercule. Quidius li. 7. Vidit & imitem Cepheſas ora Proculstem.

Scinis, latro fuit in Isthmo Corinthiaco, qui homines arboribus alligatos discerpebat in frusta. Hunc Theseus interemit.

Brennus

Brennus, dux Senonum, cupiditate prædæ inflammatus, A pollicinis Delphici templum inuasit. Propert. lib. 3. Torrida sacrilegum testantur limina Brennum, Dum petit in tonſi Pythia regna dei.

Martialis lib. 6. Epigrammatū arguit furci *Cilicem* quandam his verbis: Fur notæ nimium rapacitatis Cōpilare Cilix volebat horrū.

Autolicus, Mercurij fuit filius, qui proxima Parnaso loca furtis infestauit. Martialis lib. 8. Non fuit Autolyca tam piceata manus.

Martialis lib. 12. incesit *Hermogenem* & *Massam* fures, hunc nummorum, illum mapparum: vbi ait:

Hermogenes tantus mapparum Pontice fur est,

Quantus nummorum vix puto Massā fuit, &c.

Spartacus fuit latro quispiam & gladiatorum princeps, qui collecta fugitiuorum & perditorum hominum manu, bellum Romanis intulit. Hunc vicit P. Crassus. Lucan. li. 2. Vt simili causa cades, qua Spartacus hostis.

Titygius, latro fuit, & plagiarius in Arcadia, qui res alienas (quas furto abstulerat) vedebat, cōque quæstu diues factus est. Zenodotus apud Erasimum.

Cercyon Atticam regionem latrociniis infestauit. Ouid. Cercyonis lethum vidit Cerealis Eleusis.

Caphon latro quum aliquandiu latrociniis vacasset, pertæsus vitæ illius, transiuit ad heremum, vbi annis quinquaginta durauit in quodam antro.

Sisyphus, Æoli filius, latro fuit in Isthmo, quem Theseus occidit.

Stamatus homo Cretensis, sancti Marci thesaurum Venetiis expilauit. Auctor Volaterranus.

Dauid, latro fuit apud Hermopolim, qui cum aliis triginta prædonibus quæstum solum parabat furto. Tandem meliorem ductus spiritum, inclusit se monasterio, vbi ad mortem vsq; sanctissime vixit.

Dismas fuit latro, qui ad Christi dexteram in cruce pependit, & scelerum veniam impetrauit.

Tortellianus ait *Marchilam* fuisse latronem in sylua Dodonæa. Antiquitus *Argini* furacitatis infamia laborarunt: vnde adagiū Argini fures.

Pamphilus veteris Comædiæ conuicijs notatus est, quod ararium expilasset.

Poëtæ faciunt *Mercurium* furem, atque etiam Deum furum. Latentius: Fur ac nebulo Mercurius, quid ad famam sui reliquit, nisi memoriam fraudum suarum? Mantuanus: Thetidósq; cubile Peleus incesat. rector Neprunus aquarum Phorcida, Deucalidem fraudis, furumque magister Mercurius.

Bargulus, nomen est latronis apud Cicronem lib. 2. de Offic. qui propter

propter æquabilem p̄c̄dæ partitionē magnas opes assecutus est.

Fuit & *Viriatus* Lusitanus latro, cuius ferocitatē Lælius prætor fregit, & comminuit.

Voranus, fuit Q. Lucetij Catuli furacissimus libertus, quē nummularius nummos de mensa subtrahentē, & in calceos infarciētē, deprehendit. Cælius lib. 10. cap. 49.

L. Tubullus, fuit homo admōdum flagitiosus, & rapinator egregius, qui quōd multis sacrilegijs & puculatis vitā infamasset, multāmq; pecuniā malo cepisset dolo, Lucilij satyris notatus est. Aconius Pedianus ait virum fuisse prætorium atate patrum Ciceronis, qui propter multa flagitia de exilio accersitus, ne in carcere necaretur, venenum hauserit.

Eurybatus latro fuit astutia singulari, quem deprehensum quum custodes vellent cogere, vt ostenderet quibūsnam modis cōsuetet domos conscendere: ille aptatis spongijs, & stimulis, ferreisque retinaculis irrepfit in parietem, & spectantibus illis, artificiaque nouitatem mirantibus, prehensio laqueari per tegulas effugit, cōque modo periculum euasit. Hinc Eurybatistare verbum, id est malis moribus vri.

Attabas & *Numenius* latrones fuerunt famosissimi, qui sequenti adagio locum fecerunt: Conuenerunt Attabas & Numenius, quoties improbus aggregatur cum improbo. Autor Diogenianus apud Erasum.

Ammianus Marcellinus scribit *Asfacum* Parthorum regem inter adolescentiæ rudimenta doctorem fuisse latroni, verum mutato postea in melius proposito, multa gloriose & fortiter egisse, superato etiam Nicanore Seleuco Alexandri successore.

Anasis, Herodoto teste, quum pecunia voluptati non sufficeret, solebat circumeundo furari. Et quum reposceretur ab his, quos expilauerat, eosdem ad oraculum sistebat, à quo tamen sæpe conuictus est, & frequenter absolutus. Neque tamen deorum templi habuit curæ, qui furtis eius pepercerunt.

Balista ludimagister quispiam ob infamiam atrociorum lapidibus coopertus est, in que Verg. hoc disticho lusit: Mōte sub hoc lapidū tegitur Balista sepultus, Nocte diēq; tuū carpe viator iter.

Barrabam fuisse latronem docent sacrosancta Euangelistarum verba.

Tetrinius, teste Suetonio, fuit latro, qui quum postularetur, & qui postularent Tetrinius esse ait Caligula Imperator, hoc est p̄s accusatores latrones esse & tales debebatur Tetrinius.

Expilauit *Nero* prouincias, spoliatis etiā in vrbe templis, quōd triūphis & religioni vniuersus populū Romanus in metu sacrauerat.

uerat. Per Asiam & Achaïam, nō dona tantum, sed ipsa etiam numinum simulachra quantuliscunq; ornata diuitijs abripuit. Autor Corn. Tacitus.

Dionysius Sicilia: tyrannus fana deorum expilauit, eosdē iocularibus verbis irridēs. Nā (vt est apud Valerium) quum fanum Proserpinæ Locris spoliato, secundo vento veheretur, ridens amicis, Videtisne, inquit, quā bona nauigatio ab ipsis dijs immortalibus sacrilegis tribuatur? Consule Valerium Max. de religione.

C. Verres Siciliam expilauit, sublatis deorum simulachris, ornamentisque sanōrum. Eum propterea Cicero comparauit Dionysio, Lactantius lib. 2.

Pyrius è thesiuro Proserpinæ Locrensis pecuniam sustulit. Vlcescēte demum numine, saxis illis in mari naufragium fecit. Idem Lactantius eodem lib.

Fuit etiam *Harpalus* insignis & felix prædo, qui, autore Tullio lib. 3. de Natura deorum, dijs illudebat, quōd in illa fortuna tādum viueret.

Sambicus latro tēplum Dianæ expilauit in Elide. Quod flagitiū qui fateri nollet, annum perpetuum exquisitissimis cruciatibus ad mortem vsque tortus est. Hinc adagū, Sambico grauiora pati.

Leo Imperat. Filius Cōstantini Capronymi coronam Mauricio principe deo dicatam nefario capiti imposuit, captus gemmarum & auri splendore Bap. Egnatius.

Fulvius Flaccus Censor tectum marmoreum Iunonis Laciniæ spoliavit, vt ædem (quam dedicauerat Equestri Furtunæ) tegeret. Lilius lib. 42.

P Y R A T Æ.

Pirate dicuntur prædones marini, qui nauigia cum mercibus pinuolant, eoque furto quaestum faciunt. In his *Basilus* à Luciano ponitur, vbi ait, Et Basilum videre ducem noua furta per æquor.

Sextus Pompeius, pompeij Magni filius, pyratiam itidem exercuit. Idem Lucanus: Sextus erat magno proles indigna parente, Qui mox Scyllæis exul grassatus in vndis, polluit aquareos Siculus pyrata triumphos.

Carpalum Tortellius inter pyratas numerat.

Icaron quoque nomen fuit sauisissimi pyratæ.

Mnas quoque fuit pyrata, qui sub Sexto pompeio oras Italiæ & omne circum pelagus prædatoria classe infestabat.

Saxo Grammat. *Rothonem* quendam inter pyratas numerat. Ez tempestatē, inquit, Rotho Rutenorum pyrata patriam nostram rapinæ & crudelitatis iniurijs profligabat.

Eodem teste *Thonas* & *Bexo* pyratum manus exercuerunt.

Cyprianus apud Cælum prodit *Vngulam* fuiſſe tormenti genus, atq; *Aſcias* & *Rumcinas* inter læuitiæ tormenta reperiri. *Rota* tormentum eſt Germanis peculiare. Ariſtophanes apud Cælium: Rota torquere te illic neceſſe eſt, vt excuſpatur, quod peccatam feciſti. Erat autē ſeruire ſupplicium. Rotæ inferebatur noxijs, & membratim radijs rotarum cõuulſi læta morte perimebantur.

Centra ſtimuli erant, quæ admovebantur reis.

Scale Gemonie, ſeu Gemonij gradus, locus erat eminens, qui gradibus quibuſdam conſcendebatur. Eò trahebantur damnatorum corpora. Legimus enim M. Claudiõ (quod ſædam cum Coris pacem feciſſet) ademptam libertatem, mox & ſpiritum extinctum; Corpus demum contumelia carceris & deteſtanda gemoniarum ſcalarum nota ſædatum. Dicuntur autem Gemoniæ a loco gemitus & calamitatum. Suetonius in Cæſ. Tyberio: Imputauit etiam, quod non laqueo ſtrangulatum abiecerit in gemonias.

Suſpendium, eſt ſupplicij genus, quo ducti ad furcas malefici faucibus laqueo conſtriçtis in felicem reddat ſpiritum. Quæ mors maximè erat probroſa. Nam in pontificalibus libris cautum fuerat, vt tales inſepulti abicerentur. Vnde & Vergilius de Amata Lavinia matre ſic ait. Et nodum informis lethi trabe necit ab alta. Plerique mortem hanc præpoſteram vocant. Ea hodie apud nos puniuntur latrones & homicidæ.

Vncus, etiam nomen eſt tormenti: nam infames muliſq; flagitijs adobrutij, poſt mortē vnco trahebantur in ſentinas, & ſordium receptacula. Mortuo Commodo Imperatore, ſenatus huc in modum acclamauit: Qui ſenatum occidit vnco trahatur: Qui omnes occidit vnco trahatur: Qui tẽpla ſpoliauit vnco trahatur. Hoc & alia instrumenta Carnificinæ quæ oſtẽdaret Carnifex, ferunt Nerone ad voluntariam mortem coactum. Suetonius de Vitellio ſcribens ait: Tãdem apud gemonias minutiffimis ictibus excarnificatus, & conſectus eſt, & inde vnco tractus in Tiberim.

Fuſtuarium, dicitur caſtigatio fuſtium, virgarumq; ſupplicium, T. Livijs: Fuſtuarium meretur, qui ſigna relinquit, aut præſidio decedit. Antiquitus in militari diſciplina duo fuerunt ſuppliciorum genera, Fuſtuarium, & Decimat. Eum qui virgis cædit, Plautus Virgatorem vocat. Liberum erat, cædi fuſtibus: virgis, ſeruire. Erat & Crates ſupplicium apud priores, quo quis deieçtus in aquam crate ſuperne iniecta, ſigis congeſtis obruebatur.

Paulanias *Anchoram* ferream eorum cõuicibus adalligabat, quos crudelius vellet caſtigare, eaq; affectos ignominia vnuerſo populo

populo videndos exponerebat.

Neruis ferreum erat vinculum quo impediabantur pedes. Eo etiam ligabantur ceruices. Hinc Cato apud Gellium feſtiuè dicit, priuatos fures in neruo & compedibus vitam agere, publicos in auro & purpura viſi.

Iron erat instrumentum, quo martyres cruciabantur.

Paratimos ſupplicium erat, quo pauperes in adulterio deprehendi puniebantur. Ditiores enim pecunia ſe redimebant, vt conſtat ex verbis Ciceronis, qui ſcribit, Salluſtium venalem expoſuiſſe domum paternam, vt ſe adulterij crimine purgaret.

Aporaphanidoſis ſupplicium erat, quo Raphani in pudendas reorum partes impingebantur.

Cyphon ligneum erat vinculum aut ferreum, quo maleficorum colla inuoluiebantur. Cynophiſmus ipſum eſt ſupplicium. Hoc adhuc noſtra ætate viſitur.

Archinus, ſeu Archium, locus eſt, ad quem damnati ducebantur, in quo qui legum placita riſui habuiſſet, diebus viginti vincus Cyphone perſeuerabat nudas, melle & lacte delibutus; quò moleſtæ eſſent illi apes & muſcæ.

Draco vniciuque, & quantulo cunq; furto extremum ſupplicium, id eſt, mortem irrogauit.

Colasus genus erat pœnæ, quæ adhibebatur cauſa caſtigandi, aut emendandi.

Colus, maſculini generis, tormentum erat carnificinæ ſæueritatis quo rei flagellabantur. ipſum erat Coriaceum. Autore Feſto.

Crurifragium ſupplicium erat, quo crura maleficis mutilabantur, & infringebantur. Apul. lib. 9. Tunc vxor egregia diras in eum deuotiones deprecata, & crurifragium eius abominata exãguit formidine trepidantem adulterum abſcondit. Eodem modo Plautus *Lumbifragium* vocat Lumborum fracturã in Amphit. dicens: Nam ſime irritatiſis, hodie Lumbifragium hinc auferes à me.

Damnari ad metalla ſupplicium fuit apud antiquos, quo vinciti fontes in opus metalli trahebantur, ſeu in inetallicas mittebantur fodinas. In Calcariam quoque & Sulphurariam damnabantur aliqui. Nam Iuriſconſulti inter pœnas metalli nominant Sulphurariam & Calcariam, hoc eſt, fodinas calcis & ſulphuris. Item Lathomiam vbi cæduntur lapides. Plautus: Tyndarus in Lathomias lapideas ab Egione damnatur. Fuit & Lathomia locus carceris Romæ, & Syracuſis carcer. De Metallorum pœna Tranquillus in Caligula: Multos honeſti ordinis deformatos prius ſtigmatũ notis ad metalla & munitiones viarum, aut ad beſtias condemnauit, aut beſtiarũ more quadrupes cauſa coercuit, aut medios ferro diſſecuit.

dissecuit. Plinius in Epist. Erat fustibus caesus, damnatus ad metallum, strangulatus in carcere.

Culeus, saccus erat, in quo Simia, serpens, canis, & gallus gallinae cum parricida includebantur, ac demum praecipitabatur in aquas. Iuue. Satyr. 8. de Nerone: Cuius supplicio non debuit vna parari Simia non serpens vnus, non culeus vnus. Valerius scribit M. Tullium duumvirem culeo infutum in mare abici iustum esse a Tarquinio rege, ob librum secreta sacrorum continentem, quem exscribendum dederat.

Stigma dicitur nota, quae inuritur fronti reorum, in perpetuum probri monumentum. Martial. Frons haec stigmatem non meo notanda est. Iuuen. Satyr. 10. Mirus id sane, quod non & stigmatem dignum credidit. Quintianus in Cleopoli: Nota nulla dolosi Criminis haec pressio signabit stigmatem frontem. Suet. de Augusto: Valerium Catullum (a quo sibi verticulis de Mamurta perpetua stigmata imposita non dissimulauerat) satisfaciens eadem die adhibuit coenae. Vbi stigma metaphoricè posuit pro infamia & fugillatione. A Stigma fit Stigmaticus, id est, publica notatus infamia. Cic. O miserum, qui fideliorum & barbarum & stigmatum putaret, quam coniugem Plin. scribit columbino fimo deleri stigmata.

Ad bestias damnari, etiam supplicium erat apud antiquos, quo rei cum bestiis, ferisque agrestibus & icuinis depugnabant. propterea apud Gellium legimus, Androdam a domino datum ad bestias. Bestiarum erant, qui bestiis obiciebantur, aut in eas decerabant. Tertullianus: Iupiter est Romae, quem ludis suis proluunt sanguine bestiarum.

Gyros est insula in mari Aegaeo, quod mittebantur noxii. Iuuenalis Sat. 1. Aude aliquid breuius Gyris & carcere dignum, si vis esse aliquid.

Exilium, seu mutatio patriae, numeratur inter poenas reorum. Exules aliter dicuntur Relegati & Deportati. Differunt tamen: Relegatis enim licebat uti bonis propriis in exilio. Deportati vero nihil possidebant ex suis bonis.

EXULES NONNULLI.

M *Emilius Lepidus* quum vellent exules in urbem reuocare, ipse urbe detrusus est. Reuersus demum ad obsidionem urbis, a Catulo consule & Pompeio pulsus, & hostis patriae iudicatus, exulauit in Sardinia, vbi dolore animi periit.

L. *Apuleius Saturninus* tribunus plebis, quum propter Agrariam legem (quam per vim tulerat) a Iulio: ite factiones videret se odium plerisque summatis, Rhodum profectus est in voluntarium exilium. Liu. lib. 69.

Aristides

Aristides Atheniensis post multa in Reipublica beneficia, tandem sua virtute incidit in odium malorum, quorum inuidia pulsus est in exilium: vbi tamen deos precatus est, ut omnia Atheniensibus pro voto & animi sententia bene succederent.

Boetius imperante Zenone exilio damnatus est a Theodorico rege, ob affectatam libertatis suspensionem.

Clisthenes Atheniensis (qui primus legem tulerat de exilio) primus exulauit.

Conon dux Atheniensis impatiens cladis, quam a Lyfandro Lacedaemonio in conflictu nauali acceperat, spontaneum delegit exilium. Fugitque ad Artaxerxem regem persarum in Cyprum, cuius auxilio libertati patriam asseruit, cui prius seruitutem attulerat.

Demarathus Lacedaemonius, quum apud Atheniensis exularet, non potuit tamen furtim non monere patriam bellici apparatus qui Athenis fiebat.

Dion Syracusanus quum plerumque monuisset Dionysium iuniorum (apud quem in summa dignatione & familiaritate vivebat) ut patriae libertatem restitueret, factus ei suspectus & in exilium pulsus est. Vbi tamen ad liberandas Syracusas animum semper adiecit. Nam facta Apollini sacrificio, habitaque ad milites concione contra tyrannum copias mouit, quem facta deditione coegit exilium capere, quod prius aliis dabat. Hinc adagium natum: Dionysius Corinthi. De his qui a prospera fortuna ad humilem redacti sunt.

Atheniensis *Demosthenes* in exilium miserunt, quod pecunia ^{Ad} gium fuerit corruptus ab Harpalo, qui fugerat ab Alexandro, & Athenas se receperat.

Egeffratius Ephesus ob tribulis sui necem exulauit.

Eusthatius Pamphilus, praefulus Antiochenus, sub Constantino principe in exilium pulsus est Trajanopolim Thraciae ciuitatem, quod Arrianorum placita refellisset.

Eusebius Vercellensis praefulus ob religionem & doctrinam a Constantino principe missus est Cappadociam in exilium.

Hylarius praefulus Pictauiensis, qui scripsit in Arrianos, relegatus est in Phrygiam.

Ioannes Gorthus praefulus Gerundensis, quum sub Phoca principe Arrianam sectam oppressisset, ab haereticis relegatus est.

Pyppius dux Atheniensis pulsus in exilium, Darium in patriam commouit. Iustinus lib. 2.

Luus Salinator quum de Illyriis triumphasset, inuidiam sibi gloria comparauit. Iudicatus enim reus peculatus, in voluntarium exilium profectus est, postea tamen reuocatus Annibalem Italianam opprimente.

D

Lucifer præful Caralitanus à Liberio Pont. ad imperatorem Cōstantinum missus, ab eodem relegatus est Palæstinam.

Decius Magnus quum Ann. bali Capuam intranti solus affurgere nollet, ab eodem relegatus est. Quum autē in exilium traheretur, aperto capite vociferas, Habetis, inquit, libertatē Cāpani, quā petiistis. Semper enim patriæ deditiōnem dissuasērat. Liu. l. b. 23.

M. Marcellus, Pompeianarum partium, vbi vidit Cæsare victorem, Athenas profugit in exilium. Vnde procosul Africæ. Domitiani tempore damnatus repetundarum, quod Africam diceretur expilasse, actus est in exilium.

Miletus præful, Arrianae hæresis sectator, sub Diocetiano pulsus est in exilium, quod præter opinionem fidem nostram defendisset, quum tamen Arrianam vellet tutari.

Metellus Numidicus (qui de Iugurtha triūphauit) relegatus est, quod in legem Apuleam per vim latam iurare nolisset.

T. Annius Milo Massiliæ exulauit, quod chens fuisset Ciceronis, in causa cædis Clodianæ.

Montanum Vatiennum oratorem, patriæ Narbonensem, Tiberius relegauit ad Baleares.

P. Nigidius Figulus, quem Lucanus Astrologiæ peritum fuisse scribit, mortuus est in exilio, teste Eusebio.

L. Opimius post Ful. Flaccum virū consularē & C. Gracchum tribunitium oppressos, iudicio circumuētus & in exilium actus est.

Oribasius Sardinianus mortuo Iuliano principe, quo cū in summa familiaritate vixerat, inuidia succedentium principum & bonis spoliatus est & in exilium detrusus: vbi tamē in omni calamitate, constante manit animo, seque philosophum verum exhibuit.

Paulus Diaconus Aquileiensis à Carolo Magno relegatus est ad Diomedis insulā, quod Desiderio Lōgobardorum regis eiusdem Caroli inimico faueret.

M. Popilius Romani in exilium egerunt, quod missus contra Numantinos rem sua culpa malè gessisset.

Protagoras Abderites, Menandri filius, & auditor Democriti, accusatus ab Atheniensibus, quod Perfarum magiam & religionem didicisset, iponte exulauit.

Philistum Syracusanum (qui res Siculas libris duodecim complexus est) Dionysius senior in exilium pepulit, vbi tamē bonam historiam partem absoluit.

Tullia, Seruij Tulli filia acta est in exilium, quod super faciem parentis mortui currum traxisset.

Tarquinius Superbus, qui occiso seruiio Tullo regnum scelestè occupauit, missus est in exilium cum Tarquinio Collatino filio suo,

suo, propter supratam ab ipso filio Lucretiam.
P. Rutilius Conf. Cnei Manlij collega relegatus est à Syllanis. Deinde quum reuocaretur: Malo, inquit, vt patria exilio meo embelescat, quam reditu mœreat.

Thrasylus dux Atheniensis relegatus est à triginta tyrannis, Athenas per vim occupantibus: quos demum collecta aliorum exilium manu, iuuante Lysandro Lacedæmoniorū duce expulit, patriæque libertatem peperit.

Thucydides Atheniensis missus Amphipolim (quam rex Philippus per vim occupauerat) quum in proditionis suspiciōne venisset, actus, est in exilium, quam tamē fortunam cōstantissimè tulit.

Cicero ob Clodij inimicitiam actus est in exilium. Quod agrè ad eum tulerunt Romani, vt viginti hominum millia vestem mutauerint. Tandem tamen rediit magno omnium plausu, & vniuersā propè Italia illum suis humeris reuēhente.

Hofstus Rauennæ dominus à suis ciuibus relegatus est, quod in otio & ignauiā torpesceret, publicæque administrationi ineptus videretur.

Berengarius Imp. & Albertus eius filius, ab Othone victi, & in exilium pulsi sunt.

Benedictus Pont. Maximus ab Othone Imperatore, relegatus est suffecto Leone octauo.

Xenophanes annis L x v. exulauit à patria.

In exilio supra septem annos versatus est *Ouidius*, vbi tamē barbaras gentes ad eum sibi demeruit, vt in eius obitu Getæ ac Tomitani lachrymas cohibere nequuerint.

Sponte *Pythagoras* Samon liquit, Athenas *Solon Lycurgus* Lacedæmona. Romam *Scipio*. Interrogatus *Socrates* cuius esset, Respondit se ciuem mundi.

VIRI CELEBRES MORTVI.

IN ALIENA TERRA.

Samos genuit *Pythagoram*, rexit Metapontus.

Ciceronem Arpini ortū, nutritum Romæ, Sinus Caietanus vidit exanimem.

Plinium infantem lauit Athesis, grandæquam extrinxit Vescus.

Vergilium dedit Mantua, Brundisium abstulit.

Genuit *Ouidium* Sulmo ponticum exilium suffocauit.

Terentium Carthaginensē, quem Roma docuerat, Arcædia sepeliuit.

Horatium Apulum, *Ennium* Calabrum, *Statium* Narbonensem, *Ansonium* Burdegalum, duos *Senecas* & *Lucanum* Cordubenses, *Plantum* Arpinatem, *Lucilium* Aruncum, *Pacumium* Brun-

dufinum, *Iuuenalem* Aquinatem, *Propertium* Vmbrum, *Valerium* Antiatem, *Catulum* Veronensem, *V. um* Cremonensem, *Gal- lum* Forliuensem, *Actum* Pisarensem, *Cassium* Parmensem, *Claudianum* Florentinum, *Perfum* Volaterranum tumulauit Roma.

Alexandrum Pella genuit, Babylon peremit.

Cyrum Persis tulerat, Scythia truncum tulit.

Crassum & *Pompeium* tulerat Roma. Hunc *Aegyptus*, illum *Assy- ria* sustulit.

Caton principium & nomen dederat Roma, finem & cogno- men *Vtica*.

Cornelius Scipiones Roma genuit, Hispania obruit.

Decij extra patriam ceciderunt, Pater cum Latinis pugnans, cum *Ethruscis* filius.

Aemilius Paulum *Cuma*, *Claudium Marcellum* *Venusia*, *Tiberium* *Gracchum* tumulauit *Lucania*, omnes natos *Romæ*.

Drusus obiit in *Germania*, *Marcellinus* *Baionæ*, *Tarquinius* *Cumis*, *Sylla* *puteolis* expirarunt. *Augustus* *Cæsar* apud *Nolam* *Cam- pania*.

Tybertus apud *Campaniæ* *Misenum*.

Tracianus in occidente natus, in Oriente mortuus est.

Septimius Severus ortum habuit in *Africa*, Imperium in *Italia*, tu- mulum in *Britannia*.

Theodosium ortum in *Hispania*, *Mediolanum* terra operuit.

Annibalem *Africæ* lumen cepit *vrna* *Buthynica*.

Thesum, *Themistoclem* & *Solonem* *Athenienses* sepelierunt *Syris*, *Persis*, *Cypris*. Hæc exempla debes *Petrarchæ*, lector optime, qui in dialogo de moriente extra patriam hæc affert. Faciamus nunc auctarium nostro labore.

Sextum Turpillium *Romæ* natum, abstulit *Sinuessa*, *Hermolaum* *Barbarum* natione *Venetum* *Romæ* pestilentia suffocauit. *Q. Corni- ficium*, *Ro.* militaris factio foris abstulit. *Aemilius Macer* *Veronen- sis* obiit in *Asia*. *Cn. Narbanus* à *Sylla* victus, apud *Rhodos* volun- tariam oppetiit mortem. *Nero* extra urbem seipsum confodit.

Olho apud *Bebrayacum* mortuus est. *Labeonem* *Marsum* Romanum tumulauit *Macedonia*. *Magnentium* imperatoré vidit *Roma* *Lugdunum* habuit mortuum. *Cleomeni* *Lacedæmonio* tumulum præ- buit *Aegyptus*. *Demostheni* *Atheniensi* *Calabria*. *Critolao* duci *A- chæorum* *Thermopylæ*.

Themistocles *Atheniënsis* in perfide *taurinum* hausit sanguinem, eoq; periit. *Ingritham* peperit *Numydia*, mortui vidit *Roma*. Na- scetem *Aeneam* vidit *Simois* in *Asia*, Raptum absorbit *Numy- dius*

cius in *Italia*. *Didoni* patria fuit *Phœnicia*, *Carthago* tumulus.

Aiacem, *Oilei* rapuit mare, quem *Græcia* tulerat.

Leandrum *Abydenam*, *Aegeum* *Atheniensem*, *Aegyptium* *Pha- rationem*, *Menandrum* poetam *Palinurum* & *Misenium* non sua, sed piscium extinxit patria. Reperire huiusmodi exempla numero propè infinita, nisi timerem ne nimia copia futuris plus æquo sto- machis nauis excitaret.

CONTEMPTORES DEORVM.

CLAUCUS quum sacra *Veneris* contemneret, illa irata eius equa- dus furoré immisit, quibus utebatur ad currum, eumq; mor- su dilacerauerunt.

Aiax *Oilei* filius *Cassandræ* in templo *Mineræ* stuprauit: dea facinus ulciscente, fulminatus est in mari, dum euerso *Illo* redire vellet in patriam.

Pub. Clodius *Pompeiam* *Q. pompeij* filiam & *Syllæ* neptem, in- ter publicas *Bonæ* deæ cæremonias adulterauit.

Lycæus rex *Thracum*, contemptor fuit *Bacchi*: propterea ulci- scente numine cruribus suis asciam illisit, dum vellet amputare vite. *propertii*: lib. 3. *Vesânium* que noua nequiquâ in vite *Lycur- gum*. propterea à poetis *Bipennifer* & *Securiger* appellatur, quod securi seipsum offenderit. *Quid*. lib. 4. *Meta*. *penthea* tu venerande, securigerum que *Lycurgum*.

Pentheus *Echionis* & *Agæus* filius, dum sacra *Bacchi* despicaret, à matre, cæterisque *Menadibus* interfectus est. *propertius*: *pentheos* in triplices funera grata greges.

Herodotus scribit *Cleopem* *Aegypti* regem templa omnia ob- ferasse, ne populus sacrificaret diis.

Amasis quotiescunque accusabatur furti (erat enim maximus prado, vt iam diximus) causam deferebat ad deos, velut iniuste ac- cusatus hominum querimonia. Conuictus à *Diis*, neque eorû tē- pla curæ habuit, nec illis sacrificauit, tanquam male de eo mere- rentur, quod falsa (vt dicebat) oracula redderent. *Herod.* lib. 2.

Tentis fuit quispiam princeps, qui ad expeditionem *Troianam* cum *Græcis* nauigare volens, dum in *Aulidis* rupes impegisset, in- dignatus *Palladem* vulnerauit hasta. Vnde exitiali morbo corre- ptus est.

Non erubuit *Pyrrhus*, *Achillis* filius, *Priamum* senio confectum ad aram *Iouis* *Ercæ*: interficere. *Verg.* lib. 2. *Æn.* Hoc dicens, al- taria ad ipsa tremantem Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati Implicuitq; comâ læua, dextraque coruscum Extulit, & lateri capulo tenus abdidit ensē.

Inter contemptores *Diuum* numeratur *Mæxentius* à *Vergilio*

lib.7.vbi ait Primus init bellum Tyrrenis asper ab oris Contemptor diuū Mezentius.Fuit enim impius in homines sine deorū respectu,inquit Macrobius.

Lycan,rex Arcadiæ,quum Ioni pararet insidias, ab eodem mutatus est in lupum, vt fabulantur Poëte Vnde Iuppiter apud Oui. li.1.Met sic loquitur:An satis ð superi tutos fore creditis illos,&c.

Alcithoe fuit etiam contemptrix Bacchi. Oui.lib.4.Met.At nõ Alcithoë Mineias orgia censeat,&c.

Erisichon Theſſalus, Cereris (quam aspernabatur) lucum abscedit:Vlciscente dea ad tantam redactus est famē vt sua ipse membra corroferit. Ouidius lib.8.Meta. pater huius erat, qui numina diuū Sperneret, & nullos aris adoleret honores, &c.

Prætidēs filia pæteri Argiuorum regis Iunoni se præferentes ab eadem mutata feruntur in vaccas. Alij fabulantur hoc factum, qd Venerem sprouissent.

Aialanta & *Hippomenes* Venereo concubitu templum Cybeles profanarunt Vterque demum leones facti sunt, vlciscente numine. Autor Oui. lib.10.Meta.

Diomedes, Tidei filius, Venerem in bello Troiano læſisse fertur. Ouid. lib. 1. Elegia pessima Tidides scelesum monumenta reliquit. Ille deam primus perculit.

Cambyſes, rex perſarum templa & leges ludibrio habuisse fertur, Vbi enim potitus est Aegypto, Vulcani tēplum ingressus, risu & conuiciis insectari cœpit. Alia etiam simalachra per summam iocorū licentiam cauillatus exuffit. Apertis item conditoriis mortuorum, cadauera introspicere maximæ duxit voluptati.

Capaneum scalarum repertorem (quem pœtæ fulminatū fuisse dicunt) deorum contemptorem vocat Staius lib.1. Theba. vbi ait: Sed enim ipse manu prægressus auorū Facta, diu tutò superum contemptor, & æqui impatiens.

Iam diximus in capite de Latronibus, & Sacrilegis, *Dyonisium* Syracusanū templa deorum spoliasse, suisq; furtis gratulatum, diis ipsis illuisse.

Xerxes rex perſarum notatur impietatis, quod Neptuno maris Deo cōpedes, & Soli tenebras minaretur. Stroza pater: Nec veluti Xerxes, Neptuno vincula minamur, Classibus insolitum quum patefecit iter. Idem Templi in Græcia inflammavit, quod parietibus includerent deos, quibus omnia deberent esse patetia ac libera, quorum hic mundus omnis templum esset ac domus. Autor Cicero libro secundo de legibus.

Pblegyas, rex Lapytharum, & Ixionis pater templum Delphici Apollinis incendit. Hinc ad inferos detrusus, ibidem grauissimè

punitur

punitur. Verg. li.6. Æn. Phlegyasq; miserrimus omnes Admonet, & magna testatur voce per vmbas, Discite iustitiā moniti, & nõ temnere diuos.

Salmone. Æoli filius, Iouis fulmina in aëre simulabat, vt Deus in El ide crederetur. Verg. li.6. Æn. vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas, Dum flammās Iouis, & sonitus imitatur olympi.

Celmis vnus fuit ex Idæis Dactylis, qui matrem deorum Rheam violauit stupro.

Diogoras Melius Atheniensium sacrorum mysteria & cærimonias adeò neglexit, vt permultos auerterit à religione. Idem arcana mysteria (quæ non licebat profanis inuulgare) omnibus detexit. Propterea Athenienses eum in exilium pepulerunt, talento proposito, si quis hominem compertum occidisset.

Theopolemus, & *Hiero* fratres, Apollinis fanum expillarunt. Quo facto pœnam iudicij reformidantes domo profugerunt. Autor Cicero in quinta Verrina.

Cyanippus Syracusanus soli Baccho facta facere neglexit. Iratus deus tantam ei ebrietatem immisit, vt repertam in tenebris filiā nefando cõitu stuprauerit.

Contemptor eius numinis *Armitus* ebrius factus est, & medullinæ filiæ vlciscente deo se commiscuit.

Theron rex citerioris Hispaniæ, furore correptus templum Herculis apud Gades expugnare voluit, & incendio dare. Iratus deus fecit, vt eius naues improviso igne corripereetur. Autor Macrobius.

Leo Imperator apud Constantinopolim sanctorum imaginum depositas incendit: iussitq; Romano Pontifici, vt idem faceret, si imperialem gratiam sibi promereri vellet.

Tertius post Neronem sauiit in Christianos & religionem catholicam *Traianus* imperator, sub quo Clemens III. Pontifex, Symeon Hierosolymitanus episcopus, Ignatius Antiochenus episcopus passi sunt.

Imp. quoque *Decius* multa Christianorum millia dedit morti. Quod etiam fecerunt Valerianus & Galenus filius. Vnde pater à principe Turcarum deo volente captiuus abductus, in misera seruitute conuenit.

Diocletianus per annos quatuor eadem rabie debacthatus est in orthodoxæ fidei cultores.

* *Ahanaricus* Gotthorum rex multos itidem Christianos variis tormentorum generibus enecauit. Alios detruncauit gladio: quosdam in exilium pepulit, & ibidem fame & siti languere ad mortē nec coegit. Hinc iusta numinis ira miserum exhalauit spiritū, sanguine fluxu toto corpore erumpentis.

Euarix rex Gotthorum, templorum aditus spinis obserabat & repiebat vt introeundi raritas obliuionem religionis induceret. Clericos carceribus includebat. Nullum omittebat tormenti genus, in quo feritatem suam non exerceret.

Demonax philosophus Adriani tempore, adduci nunquam potuit, vt ad Eleusina sacra ac ministeria accederet. Propterea accusatus à populo, vt religionis contemptor, factū excusauit, testatus ea sacra merito esse sibi suspecta, quæ in occulto fierent. Nisi si bona essent, dicebat ea manifestari oportere: si mala debererē fugi.

Anaxagoram Clazomenium Athenienses in vincula coniecerunt, quod solem ignitum dixisset esse lapidem, non Deum: quem tamen illi pro Deo habebant.

Imperante *Constantino*, Manuelis filio, quum Turcæ Constantiopolim cepissent, nullæ scelerum facies defuerunt: nulla dignitatis sexus, aut ætatis habita est ratio: Stupra cædibus, cædes stupris additæ. Tempia sanctorum diruta sunt: Ossa martyrum canibus & suis obiecta: Redemptor ipse iterum cruci affixus, luto limoq; deformatus est. Nullum omisium est ludibrium, quod prius exercuissent Iudæi. Princeps tæcæ feritatis *Oshomanus* vbi satis in sanctorum reliquias & simulachra scruitum est, feritatem conuertit in vtriusque sexus homines, quos omnes more porcorum gregatim occidit, præter nonnullas liberali forma sceminas, quas ad maiorem libidinis ignominiam referuauit. Hoc autem factum est in annum salutis M. CCCC. LII.

Leo Armenius Imperator, parta de Bulgaris victoria, diuorum imagines deleri penitus iussit: paulò post à Michaelè Traulo per insidias iugularus.

Theophilus quoque imperator post Michaelè Traulum, quum sanctorum imagines itidem odio haberet, multos earum cultores ad mortem credi iussit.

Gensericus princeps Vandalorum, quum Carthaginem cepisset, omnèsq; opes interfectis ciuibus in ius suū vertisset, animum ad ecclesiarum spoliationem adiecit, quas sacris vasis exinanitas, & sacerdotum administratione priuatas, equorū suorū fecit stabula.

Herostrius templum Ephesæ Dianæ toto orbe nominatissimū, & inter septem orbis miracula nominatū incendio dedit vt immortalitatem nominis sibi compararet.

Bremus dux Gallorum Senonum templum Apollinis Delphici causa prædæ ingressus, ira numinis se interfecit. Autor Valerius, & Iustinus lib. 24.

Fulvius Flaccus in Censura regulas marmoreas ex Iunonis Latinæ templo dextraxit, & in ædem Fortunæ equestris, quâ Romæ faciebat,

faciebat, transtulit. Post quod factum negatur mente constituisse. Quin etiam per summam animi ægritudinem expirauit, quum ex duobus filiis in Illyrico militantibus alterum decessisse, alterum grauius vulneratum audisset.

Pleminius Scipionis legatus thesaurum Proserpinæ apud Locros spoliauit, nec defuit vltio. Nam postea in carcere reterrimo genere morbi consumptus est.

Pyrhus quoque è Sicilia rediens, thesauros Locrensis Proserpinæ intactos ad eam diè, spoliauit, & imposuit classi, quæ postera die vicinis deæ littoribus illisa naufragium fecit.

Milites *Alexandri*, qui Milesiæ Cereris templum ad prædam iruperant, flamma obiecta, priuati sunt oculis.

HÆRETICI NONNULLI.

A *Elius* Sophista Antiochenus, primùm Christianus, Arrianorum sectæ postmodum adhæsit. Vnde Antiochia pulsus est, & Atheos vocatus.

Ammonius Alexandrinus, præceptor Origenis, fuit à puero Christianus. Prouectior verò factus ad philosophiam se conuertit, deserta fide orthodoxa.

Apollinaris iunior, dicebat animā à deo verbo facta non assumptam: aut si assumpta esset, non habere mentem. Huic propterea Christianorum commercio interdictum est.

Arrius Alexandrinus, Armodij filius, filium deum ab æterna patris substantia separabat. Ad quam hæresim refellendā iussu Constantini Imperatoris celebrata est synodus Nicena, cui interfuerunt Alexander & Pannutius præfules. Idem Athanasius diaconus cū cccxviii. aliis præfulis, qui explosa Arrij sententia, filium patri consubstantialem fecerunt. Arrius in exilium pulsus, magnam nihilominus turbam hominum in suam traxit sententiā, sed non impunè. Nam dum in latrina corporis excrementa egereret, animam cum intestinis emisit. Ex Ruffini historia.

Berillus, Bostrenæ vrbs Arabiæ præful, dicebat Christū redemptorem ante humanitatem non extitisse, nec propriam diuinitatis habere substantiam, sed tantum patris in eo habitasse. Quem eius errorem ita repressit Origenes, vt tandem eum ad meliorem mentem reuocauerit. Autor Eusebius.

Carpocrates, hæreticus Simonis magi superstitiones imitatus est, quas palam tradebat.

Cherintus dicebat, regnum Christi post resurrectionem Hierosolymis futurū, vbi mille annis homines libidini & voluptatibus indulgissent.

Ebion putauit, Christum purum esse hominem, sine vlla deitate

Sabinus, præful Heracleæ, secta fuit Arrianus. Is Christianos omnes (qui in Synodo Nicena ab Arrio defecerant) idiotas vocabat, & ignavos, eoque infirmitate ingenij lapsos dicebat.

Sabellius hæreticus, negabat Christum Dei filium, primogenitumque omnis creaturæ: atque etiam Spiritus sancti auferebat intellectum. Ponebat unicum in trinitate personam. Hinc variaz factiones, & malorum germina pullularunt. Eius sectatores Sabelliani dicuntur. Sunt qui Sabinum & Sabellum eundem faciant.

Simon Magus natione Samaritanus multis artibus magicis, & ope dæmonum elusit Romæ, Imperante Claudio principe, ita ut numinis loco habitus sit, & honore simulachri decoratus, cum hac inscriptione, SIMONI DEO SANCTO. Eum Samaritani omnes & deum fatebantur. Sunt qui dicant eum, qui per aëra deuolaret, Petri precibus cecidisse eamque ruina miseram exhalasse vitam.

Symmachus, vnus ex interpretibus Bibliorum, putauit Christum ex concubitu Ioseph & Mariæ natum. Quam insaniam probare voluit euangelio Matthæi.

Basilides scripsit in Euangelium xxiiii. Commentarios, confinxitque prophetas quosdam, ut Barabam & Barcob, aliosque barbaris nominibus nuncupatos. Hic instar Pythagoræ sectatores suos quinquennio silere iussit.

Theodorus Coriarius humanam tantum naturam tribuebat Christo. Fatebatur tamen verbum Dei in eo habitasse ob excellentem virtutem. Mariamque non Dei, sed hominis tantum matrè esse. In hunc celebrata est quinta Synodus, Iustiniani principis & Vigilij pontificis tempore, anno salutis d. xl. vbi sanctum est, ut Maria Theotocos, id est, Dei mater, vocaretur. Euseb. lib. 5.

Tertulianus patria Carthaginensis, quum in fide aliquandiu persistisset, tandem clericorum Ro. cõtumeliis ad Montani dogma delapsus est.

Apelles hæreticus dicebat in Christo fuisse corpus phantasticum, prophetias non recipiebat, quod sese rescindere, & implicare contradictionem.

Acephati, duas in Christo negabant naturas, nullo eius opinionis autore. Vnde & traxerunt nomen.

Americus hæreticus dicebat Ideas in mente diuina creare, & crea-
ri. Hunc Innocentius III cremari iussit Lutetiæ. Volater.

Barbara, Sigismundi Imperatoris coniunx, stultas vocabat virgines pro Christi nomine passas, quod voluptatis gaudia non gustassent. Dicebat animas cum corporibus interire, nec futuram aliam vitam post hanc, quam viuimus.

Cerdo hæreticus assererat duo fuisse contraria principia. Eius
aflectæ

aflectæ dicti sunt Cerdoniani.

Alogij hæretici verbum negabant esse Deum, spreta Ioannis Apocalypsi. *Aquarij*, fuerunt hæretici quidam, qui solam aquam offerebant in calice sacramenti.

Adamiani, exemplo Adam nudi, ac sine vllis vestibus degebant, eoque modo cum foeminis versabantur, asserentes illud in vita melius putandum esse, quod ad naturam magis accederet. Crinitus cap. 6. lib. 16.

Nyctages, vniuersam noctem somno & quieti concedebant, dicentes naturam genium violari, atque corrumpi, si ipso noctis tempore vigilaretur.

Himerobaptista apud Iudæos vocati sunt hæretici, qui seipfos & sua vestimenta quotidie abluebant. Autor Crinitus.

Marcion hæreticus bina principia, binosque deos ponebat, bonum scilicet, & malum.

Templarj hæretici emerferunt anno post imperium Augusti M. CXX. Hierosolymis in tantam sanctitatis opinionem venerunt ut breui tempore multas diuitias ac templa sibi comparauerint, à quibus Templarj dicti sunt, quod frequentes & assidui versarentur in templis. Idem Christi sacris impudentissimè abdicatis, in quedam flagitia diuerterunt. Cõsauerunt enim simulachrum quoddam miro artificio, cui hominis cutem superinduxerunt, collocatis in fronte binis carbunculis, oculorum vice promicantibus. hoc autem loco numinis reuerentur. Morientium cadauera resoluta in cineres cæteris dabant in potum, ut in ea secta firmiores essent. Natum ex templarj virginisque coniugio torrebant igne, simul ex humore deliquato suum perungebāt simulachrum. Nefanda masculorum libidine conflagrabant. Damnati sunt autem in Viennensi consilio, & deuoti flammis sententia Clementis pont. Max. Qui Benedicto successit.

Donatus, natione Afer dicebat filium esse minorem patre, & spiritum sanctum filio.

VATES, AVGVRES, ET ARVSPICES.

Protheus, filium Oceani & Tethyos, poëtæ vatem faciunt. Vergil. lib. 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus protheus.

Læoon vates fuit Troianus, qui prædixit Græcos in fatali Sinonis machina delirescere. Troianosque obiurgauit, quod eam in urbem admississent. Verg. lib. 2. Æneid. Autor.

Euryпилus, vates fuit Græcus, quem Sinon Vergilianus ait Apollinem
linem

linem consuluisse super simulato Græcorum reditu in patriam ubi ait: Suspecti Eurypilum scitatu oracula Phœbi Mittimus, isq; aditis hæc tristitia dona reportat. Est & Eurypilus vates medicinæ apud Plin. lib. 11. natu. histo.

At *Hyrtia* filia fuit Sesostris regis Ægypti; diuinationis perita, quæ futuram patri monarchiam prædixit.

Melampus filius Amythaonis medicus fuit & augur peritissimus Propert. lib. 2. Turpia perpeffus vates est vincla Mèlampus. Plin. lib. 25. Melampodis fama diuinationis artibus nota est.

Tyresias, rex Thebarum, & augur fuit, qui consultus à Ioue, vtri maior esset in Venere libido, virone an fœminæ quum fœminæ dixisset, ira Iunonis excæcatus est. Quam eius cæcitatem Iupiter vaticinio pensauit. Alij excæcarum ferunt, quod Mineruam in fronte nudam conspexisset. Oui. lib. 3. Meta. At pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam Facta Dei fecisse Deo) pro lumine adempto Scire futura dedit, pœnamque leuauit honore. Stat. lib. 2. Thebaid. Longæui vatis opacos Tyresius vultus, vocémque & velleri nota Induitur.

Tages primus omnium aruspicij disciplinam dedit Hetruscis. Ouid. lib. vltim. Meta. Indigenæ dixere Tages, qui primus Hetruscam Edocuit gentem casus aperire futuros.

Cassandra, Priami filia, quum Apollini copiam sui corporis promississet, ab eodem vates facta est: quum autem non staret promissis, iratus Deus fecit, vt eius vaticiniis non adhiberetur fides. Hæc prædixit futura ex Helenæ raptu infortunia Propertius lib. 3. Certa loquar, sed nulla fides, neque enim Ilia quondam Verax Pergameis Phœbas habenda malis. Sola Parim Phrygiæ fatum componere, sola Fallacem patriæ serpere dixit equum. Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti, Experta est veros irrita lingua deos. Idem lib. 4. & Vergil. lib. 2. Æneid.

Calchas augur fuit, Thestoris filius, qui tempore belli Troiani Græcis oracula reddidit. Vergil. lib. 2. Æn. Hic Ithacus vate magno Calchanta tumultu Protahit in medios. Idè prædixerat Græcos omnes Troia diuina in patriâ sospites redituros. Quod fecus accidit: nam multi apud Caphareu Euboïæ naufragium fecerunt. Quodliquet veteru vatum præfagia nõ semper vera extitisse. De Calchante Ouid. lib. 12. At veri pronidus augur, & c. Idem lib. 2. de Arte. Stat. lib. 3. & Cic. lib. 1. de Diuinatione. Ferunt hunc Calchantè cū Amphilocho Amphiarai filio ab expeditione Troiana redeunte ad Apollinis Clarij lucu diuertisse, reperitq; ibidem Mopso, quædam proposuisse. Quæ quæ ille soluisse, ait Calchântem animi ægritudine periisse. Quæstio ab Hesiodo talis memoratur, Mira-

Mirabor sanè, poteris si dicere ficus, & c. Pherecydes apud Cælii scribit, Calchantem sue oblata interrogasse, quot porculos gestaret, Mopsum verò respondisse tres, atque ex his vnã fœminam. Quem vbi vera locutum patuit, illum ægritudine intabuiffe.

Helenus, Priami filius, vaticinio claruit, autore Vergilio, apud quem Æneas sic eum alloquitur lib. 3. Æn. His Vatem aggredior dictis, ac talia quero. Troiugena interpres diuisi, qui num. na Phœbi, & c. Ouid. lib. 13. Metam. Quam sum Dardanio (quem cepi) vate portus. Cic. lib. 1. de Diuinat. Quid Asia rex Priamus, nõnne & Helenum filium & Cassandram filiam diuinantes habebat?

Nantes nomè est vatis Troiani apud Verg. lib. 5. Æneid. qui dâ incensæ ab Iride in Sicilia comburerentur Æneæ naues, docuit hoc ipsum fieri Iunonis odio, vt Latio Troianos auerteret: monuitque Æneam ipsum vt non succumberet calamitatibus, sed iniucto peristeret animo.

Carmentis, Euandri mater præfaga, & monitrix rerum futurarum, Prius vocabatur Nicostrata: verum vbi carminibus dare incepit responsa, Carmentis vocata est. Verg. lib. 8. Matrisq; egere tremenda Carmentis nymphæ monita, & Deus autor Apollo. Martianus Capella: Alij quoq; huius generis homines, in diuinandi vsum & præscientiam procreati, vt Carmentis in Arcadia, ab effuso per vaticinia carmine dicta.

Manto filia Tyresia (à cuius nomine dicta est Mantua) fuit etiã fatidica, & rerum futurarum præfaga. Vergil. lib. 10. Ille etiam patris agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus, & Thusci filius amnis, Qui muros matrisque dedit tibi Mætua nomen, Ouid. lib. 6. Metam. & Stat. lib. 10.

Rhamnetes, augur fuit, charissimus Turno. Vergil. libro 9. Rex idem & regi Turno gratissimus augur, Sed non augurio potuit depellere pestem.

Asilas nomen etiam est auguris, qui suppetias tulit Æneæ contra Turnum, Verg. lib. 10. Tertius ille hominum diuimque interpres Asilas, Cui peculum fibræ, cœli cui fydera parent, Et linguæ volucrum, & præfagi fulminis ignes, Mille rapit densos acie, atque horrentibus hastis.

Tolumnius nomen est auguris, qui pro Turno bellauit in Æneâ. Verg. lib. 12. Expediuntque manus, primusque Tolumnius augur.

Iapys, Iasij filius nomen auguris apud eundè Verg. lib. 12. Iam que aderat Phœbo ante alios dilectus Iapys Iasides, acri quondã eui captus amore Ipse suas artes, sua munera latus Apollo Augurium citharâque dabat, celerèque sagittas, & c.

Choreus sacerdos fuit Cybeles diuinandi peritus. Verg. lib. 11. Augur-

reus ex humeris sonat arcus, & aurea vari Calsida.

Arus vates fuit Thuscus, cuius peritiam diuinando describit Luca. Hæc propter placuit Thuscos de more vetusto Acciri vates, quorum qui maximus euo Arus incoluit deserta mœnia Luna Fulminis edoctus motus, venâque calentes Fibrarum, & motus errantis ære pennæ.

Labyssa mulier fuit fatidica in Boemia, quæ filiam habuit Craco nomine, rerum quoque futurarum peritam. Valat. in Georg.

Phemonoe virgo prima Delphici Apollinis vates fuisse dicitur, carmenq; Heroicum inuenisse. Plin. lib. 10. Phæmoneo Apollinis dicta filia, dentes ei fuisse prodidit. Luca. lib. 5. Phæmoneo errore vagam, curisq; vacantem Corripuit, cogitque fores irrumperet templi, & c. & Stat. lib. 2. Syl.

Plin. lib. 7. ait maximam fuisse diuinitatem *Melampodis* apud Græcos, apud Romanos *Martio*.

Amphiarus Oiclei filius, augur fuit & vates Græcus, quæ quum Adrastus rex in bellum contra Thebas vellet ducere, recusauit: ac ne cogereur, sese oeculuit, quod præuideret ibidem se periturum. Fraude tamen vxoris Eryphiles (quam monili corruperat Adrastus) proditus est, & inuitus in bellum tractus, vbi terræ hiatu absumptus est. Stat. lib. 1. & 3. & 7. Theb.

Mæon nomen est vatis, & auguris apud Statium lib. 2. Theb. di. centeni: Ille hæc præuiderat omnia doctus Æris, & nulla decipus ab alite Mæon.

Branchum ferunt Apollinis fuisse filium, cui pater diuinandi artem concesserit. Stat. primôq; æqualis honori Branchus. Strabo ait eum sacerdotem fuisse delubri Apollinis Didymæi. Mirandula in hymnis: Hinc quoque Branchiaco vatē stimulauit ab axe Delius innumeris subigens ambagibus orbem.

Thyodamas filius fuit Melampodis, diuinandi quoque peritus, Stat. lib. 8. Insignem fama, sanctoque Melampode cretu Thyodamanta voluit, quo cum ipse arcana deorum partiri, & visâ vni sociare solebat Amphiarus aues, tantæque haud inuidus arti Gaudebat dici similem, iuxtaque secundum.

Idmon, Apollinis & asteriæ filius, & ex Argonautis vnus, claruit etiam vaticinio. Hunc à serpente occisum ferunt Sene. in Medæa: Idmoné quâuis bene fata nosset, Cæcidit serpens Libycis arenis.

Trophonius, vates fuit quispiam, speluncam habitans, in quam qui descendebant perpetuo erant ægelasti & irribiles. Hinc adagium natum. In Trophonij antro vaticinatus est. de homine maxime tristi, & prænimis seucto. Mirandula in hymnis, phæbeique arum fundens consulta Trophoni.

Apol-

Apollonius, è Tyana ciuitate Græciæ, rerum futurarum prælagiis fertur claruisse. Præuidit enim Cilicem quendam lasciuum hominem intra diem tertium occisum iri, & contigit. Aiebat se cuncta facere Deo consultore, & duce dæmone, sciréq; omniū linguas, & hominū cogitationes introspicere, futura præuidere & iam præterita diuinitus cognoscere. Somnia interpretabatur, & declarabat, portenta, damnabat animalium sacrificia. Eius vitam cõpendiosè satis describit Volæterræanus.

Mopfus fuit omnium vatum peritissimus, vnus eorum, qui Argonautis futura prædixerunt. Cũ hoc in certamen descendit Calchas, victusq; dolore animi in fata concessit, vt iam diximus. Adagium fluxit in vulgus, Mopso certior, de eo, qui citra mendacium futura præuidet, & enūtiat. Fuit Mopfus Ampyci filius. Ouid. lib. 10. Senec. in Medea. Val. Flac. lib. 1. Argon. Fuerunt & alij eiusdem nominis, vt Mopfus Tyresia filius: alius etiam, à cuius nomine Attica regio Mopsoia vocata est.

Polyxo, nomen est Phæbadis apud Val. Flac. lib. 1. Argon. Tunc etiam vates, Phæbo dilecta Polyxo.

Philochorus Atheniensis, fuit vates Eratosthenis tempore, qui extinctus est insidijs Antigoni Macedoniæ regis, quod venisset in suspicionem contractæ cum Prolemæo rege amicitia. Hic scripsit Attidis lib. xvii. qui continent res gestas Atheniensium, & reges & magistratus vsque ad Antiochum deum. Scripsit etiã libros quatuor de vaticinio.

Sospatra mulier genere Lyda, vxor Ædesij sophistæ, spiritu fatidico, & futurorum prælago fuisse prædicatur, atque etiam à quibusdam numinibus educata fertur.

Attius Nauius augur fuit, qui nouacula cotē præcidit, spectante Tarquinio. Quo factũ est, vt Tarquinius ipse in rebus dubijs eõ augure semper vteretur, & populus de suis rebus ad eum deferret.

Maffius & *Mutius*, nomina sunt augurum Romanorum, apud Plinium lib. 10. cap. 7.

Softrius vates fuit, qui per furorem multa prædixit Græciæ, vt Xerxis aduentum in Græciam.

Spurina, vates Cæsarem monuit, vt idus Martias caueret, Tranquillo teste: Eõque die interfectus est imperator, quem cauedum esse prædixerat vates.

Ahtylus Centaurus, Ixionis filius, quum diuinandi peritia claresceret, fratres suos monuit, ne bellum contra Lapythas molirentur. Idem prædixit Nesso vulnus quod Herculis sagitta erat accepturus. Ouid. Ahtylus ille etiam metuenti vulnera Nesso Ne fuge, ad Herculeos, inquit, seruaberis arcus.

E

Tyburnum. Plin. lib. 16. ait fuisse Amphiarai filium, peritum augurij, a quo Tyburtes populi originem traxerint multò ante Romanam conditam.

Olenus Calenus nomen est vatis apud eundem libr. 28. vbi ait: Quum in Tarpeio fodiètes delubro fundamenta, caput humanum inuenissent, missis ob id à senatu legatis. Hetruriz celeberrimus vates Olenus Calenus præclarum id fortunatumque cernens, interrogacione in suam gentem transferre tentauit.

Prylis, Mercurij fuit filius diuinandi apprimè peritus: Hinc adagium, Lesbium Prylis, in hominem sagaci coniectura.

Lampon fuit sacrificus, & vates oraculorum, solitus iurare per anserem velut auem auguralem.

Eurycles vates fuit, qui de se suisque incòmodis aliquid semper diuinabat. Hic per assistentè dæmonem vera vaticinabatur. Propterea Euryclicæ dicuntur omnes diuinaculi.

Chryses, vates fuit Iunonis, cuius filia Chryseidem quum Græci rapuissent, dea iniuriam vlciscente, pestilentia in suis castris laborarunt.

Astypbilus Possidoniates, vir fuit vaticinij peritus, qui Cimoni Athenicè (quo cum in summa familiaritate viuèbat) mortè prædixit ex præcedentibus prodigijs. Plaut. in Cimone.

Maritha nomen est mulieris fatidicæ, quam in lætica stantem honorificè circumduxit Marius, & sacrificia ea iubete celebrant. Hæc senatus, quod futura obseruaret, & prædiceret, libertate donauit. Autor idem Plurarchus in Mario.

Apud eundè *Milichas* nomen est vatis, quo in explicandis prodigijs Dion vsus est.

Peripoltas, vates fuit ex Thessalia, qui Opheltæ regem sudq; in Bœotiam populos deducens, familiam multis deinde temporibus nobilitatissimam ex se reliquit.

Aristander & *Cleomantes* nomina sunt diuinaculorum apud Plurarchum in Alexandro, vbi ait: Quod prodigium còspicatus Alexander, accitis ariolis Aristandro & Cleomanti Spartano aperit.

Vmbritius apud eundem in Galba nomen est auguris: Nam illo die, inquit, simul cū diluculo & Galba præsentibus amicis sacrificabat in palatio augur Vmbritius. Cor. Tacitus: Sacrificanti pro æde Apollinis Galbæ aruspex Vmbritius tristitia exta, & instantes infidias ac domesticum hostem prædicit.

Theocritus nomen est auguris apud eundem Plutar. in Pelopida.

Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro imminere prædixit. Autor Curtius, cuius verba citassem, nisi timerem calumnias eorum, qui tantam testimoniorum multitudinem vt nauiscabundam

dam refugiunt.

Amalthea, *Marpesia*, *Heriphile*, nomina Sibyllarum aut aliarum Phœbadum apud Tibullum lib. 2. Quicquid Amalthea quicquid Marpesia dixit, Heriphile Phœbo gratâ; quod monuit. Politianus quasdam phœbades atque vnâ viros diuinandi peritos his verbis enumerat:

Quin & veteres prompsere Sibyllæ
Carmen, Amalthea, & fati Marpesia diues;
Herophilæque Idæa genus, prædoctâque Sabe;
Demòque Phygòque, & veri gnara Phæanis,
Et Carmenta parens, & Manto, & Pythya longos
Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci
Deiphobe nimium viuax, & Martia fratrum
Nomina, lymphatûque Bacis, subtérque Triones
Natus hyperboreos Ollen, inque Attide terra
Clarus honore Lichas, Dodoniadésque columbæ.

Dauidem ecclesiastici omnes sacrorum vatum principem fuisse fatentur. Idem Politianus: An memorem Solymos prælustria nomina vates, Psallentémque Deo regè, qui turbine fundè Ictâ Philisthæo secuit per ora giganti.

Symachiam Martianus Capella ait vnam fuisse ex Sibyllis, quas duas numero solum ponit dicens: Quas non decem (vt asserunt) sed duas fuisse non nescis, id est *Herophilam* Troianam, Marmensi filiam, & *Symachiam* Hippotenius filiam, quæ Erythraea progenita, etiam Cumis vaticinata est.

Theano & *Euexippe* filia cuiusdam Scedasi Spartanis cauenda oracula præcinerunt. Postea tamen ab adolescentibus eiusdem loci constuprata, & in puteum coniecta sunt. Quod vbi rescuit pater, animi dolore seipsum interfecit.

Albigernus Carthaginensis, fuit adeò diuinandi peritus, vt dæmonibus affatibus responderet quicquid egisset quisque, aut omnino cogitasset. Quod testatur Augustinus, qui illis ipsis vaticinijs se plerunque scribit interfuisse.

Cælius scribit fuisse in patria sua mulierculam nomine *Jacobam*, ex cuius ventre immûdi spiritu acclamati futura prædicerent, ac vnum ex his *Cincinnaculum* fuisse nuncupatum, qui & præterita & futura percontantibus responsa dabat mirifica. Interrogatus tamè de futuris, mentiebatur sæpenumero.

Ophioneus fuit Messeniorum vates, qui semper à natali die luminibus captus priuatim & publicè vaticinia peregit.

Polybius Corinthius, filio Troiam proficiscenti & multis alijs mortem prædixit. Autor Cicero.

Tyburnum. Plin. lib. 16. ait fuisse Amphiarai filium, peritum augurij, à quo Tyburtes populi originem traxerint multò ante Romam conditam.

Olenus Calenus nomen est vatis apud eundem libr. 28. vbi ait: Quum in Tarpeio fodiètes delubro fundamenta, caput humanum inuenissent, missis ob id à senatu legatis. Hetrurix celeberrimus vates Olenus Calenus præclarum id fortunatumque cernens, in interrogatione in suam gentem transferre tentauit.

Prylis, Mercurij fuit filius diuinandi apprimè peritus: Hinc adagiū, Lesbius Prylis, in hominem sagaci coniectura.

Lampon fuit sacrificus, & vates oraculorum, solitus iurare per anserem velut auem auguralem.

Eurycles vates fuit, qui de se suisque incòmodis aliquid semper diuinabat. Hic per assistentè dæmonem vera vaticinabatur. Propterea Euryclitæ dicuntur omnes diuinaculi.

Chryses, vates fuit Iunonis, cuius filia Chryseidem quum Græci rapuissent, dea iniuriam vlciscente, pestilentia in suis castris laborarunt.

Astyphibus Possidoniates, vir fuit vaticinij peritus, qui Cimoni Atheniensi (quo cum in summa familiaritate vivebat) mortè prædixit ex præcedentibus prodigiis. Plaut. in Cimone.

Mariha nomen est mulieris fatidicæ, quam in lectica stantem honorificè circumduxit Marius, & sacrificia ea iubète celebravit. Hæc senatus, quòd futura obseruaret, & prædiceret, libertate donauit. Auctor idem Plutarchus in Mario.

Apud eundè *Milthæ* nomen est vatis, quo in explicandis prodigiis Dion vsus est.

Peripoltas, vates fuit ex Thessalia, qui Opheltrem regem suosq; in Bœotiam populos deducens, familiam multis deinde temporibus nobilissimam ex se reliquit.

Aristander & *Cleomantes* nomina sunt diuinaculorum apud Plutarchum in Alexandro, vbi ait: Quod prodigiū còspicuum Alexander, accitis ariolis Aristandro & Cleomanti Spartano aperit.

Vmbricius apud eundem in Galba nomen est auguris: Nam illo die, inquit, simul cū diluculo & Galba præsentibus amicis sacrificabat in palatio augur Umbricius. Cor. Tacitus: Sacrificanti pro æde Apollinis Galbæ aruspex Umbricius tristia exta, & instantes infidias ac domesticum hostem prædicat.

Theocritus nomen est auguris apud eundem Plutar. in Pelopida.

Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro imminere prædixit. Auctor Curtius, cuius verba citassem, nisi timerem caluianeorum, qui tantam testimoniorum multitudinem vt nauseabundam

dam refugiunt.

Amalthea, *Marpesia*, *Heriphile*, nomina Sibyllarum aut aliarum Phœbadum apud Tibullum lib. 2. Quicquid Amalthea quicquid Marpesia dixit, Heriphile Phœbo gratæque quod monuit. Politianus quosdam phœbades atque vnà viros diuinandi peritos his verbis enumerat:

Quin & veteres prompsere Sibyllæ

Carmen, Amalthea, & fati Marpesia diues,
Herophilæque Idæa genus, prædoctæque Sabæ;
Demòque Phygòque, & veri gnara Phæænis,
Et Carmenta parens, & Manto, & Pithya longos
Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci
Deiphobe nimium viuax, & Martia fratrum
Nomina, lymphatûque Bacis, subtérque Trionès
Natus hyperboreos Ollen, inque Attide terra
Clarus honore Lichas, Dodoniadésque columbæ.

Daudem ecclesiastici omnes sacrorum vatum principem fuisse fatentur. Idem Politianus: An memorem Solymos prælustria nomina vates, Pallentemque Deo regè, qui turbæ fundè lecta Philisthæo secuit per ora giganti.

Symachiam Martianus Capella ait vnam fuisse ex Sibyllis, quas duas numero solum ponit dicens: Quas non decem (vt asserunt) sed duas fuisse non nescis, id est *Herophilam* Troianam, Marmensî filiam, & *Symachiam* Hippotentis filiam, quæ Erythræa progenita, etiam Cumis vaticinata est.

Theano & *Euxippe* filix cuiusdam Scedasi Spartanis cauenda oracula præcinerunt. Postea tamen ab adolescentibus eiusdem loci constupratæ, & in puteum coniectæ sunt. Quod vbi rescituit pater, animi dolore seipsum interfecit.

Albigerius Carthaginensis, fuit adeò diuinandi peritus, vt dæmonibus affatibus responderet quicquid egisset quisque, aut omnino cogitasset. Quod testatur Augustinus, qui illis ipsis vaticiniis se plerumque scribit interfuisse.

Cælius scribit fuisse in patria sua mulierculam nomine *Tacobam*, ex cuius ventre immūdi spiritu acclamati futura prædicerent, ac vnum ex his *Cinnaculum* fuisse nuncupatum, qui & præterita & futura percontantibus respòsa dabat mirifica. Interrogatus tamè de futuris, mentiebatur sæpenumero.

Ophioneus fuit Messeniorum vates, qui semper à natali die luminibus captus priuatim & publicè vaticinia peregit.

Polybius Corinthius, filio Troiam proficiscenti & multis aliis mortem prædixit. Auctor Cicero.

Thrasylbus fuit inter Elæos quispiã, multis præfagiis nobilitatus, quo etiam titulo simulachrum meruit in Olympia.

Lamus Apollinis fuit filius, qui fatidico spiritu magnū apud veteres nomen adeptus est.

Scirus vates fuit Eleusinius, à cuius noie Minerua Sciras dicta est.

Abaris filius cuiusdã Scythæ inter Scythas scripsit oracula quæ nuncupata sunt Scythica. Vide Cel. cap. 22. lib. 9.

Teretius Varro in libris antiquitatum scribit *Vesivium* inaugurandi disciplina nobilem fuisse, eumq; affirmat, futurū Romani imperii terminum post MCC. annos.

Saxo Grammaticus ait, *Vesigerum* vatē fuisse ætatis incognitæ, & supra humanum terminum proluxæ.

Paulus Diaconus ait, *Baudolinum* quendam vitæ sanctitate conspicuum prophetico spiritu claruisse, regnante apud Lōgobardos Luitprando.

Fuit & eo tempore alter *Theolapius* nomine, qui præfago spiritu multa prædixit futura.

Amphilochus rex fuit & augur inter Argivos. Mirādula in hymnis: Amphilochi aut monitus adiit male sana nefastos.

Heleus vates fuit Polycrati Samiorum tyranno familiaris. Autor Herodotus.

Callias vates Elæos, qui Amyclis vaticinia reddidit.

Perialla, antistes fuit mulierum apud Delphos vaticinantium, & tate Cleomenis.

Cleander quoque nomē est vatis Arcadici apud eundem Herod.

Fuit & *Megistias* patria Acharnanius, oriundus à Melampode, clarus vaticinio. Nam prospectis extis futura prædicebat. Floruit ætate Leonidæ Spartani. Herod. lib. 7.

Euentus vates fuit Apud Apolloniatas, initio pastor quo dormiente quum lupi LX. gregē inuasissent, ouesque ad vnā trucidassent, re cognita, vocatus est in ius, & iudicū sententia excæcatus, mox tamē misitā obtinuit diuinationem, habuitq; filiū Deiphonum, qui ductus à Corinthiis exercitui vaticinabatur. Autor Herodotus in Calliope.

Apud Græcos aruspex fuit *Tisamenus* Antiochi filius, qui apud Delphos reddebat oracula.

Habuerunt etiam Græci alium aruspicem Leucadium *Hippomachum* nomine.

Claruit *Daniel* spiritu prophetico. Scripsit librum partium in decem visiones. Susannā falso accusatam, liberavit à Morte. Floruit ætate Nabuchodonosor Chaldæorū regis, à quo captivus ductus & nutritus est. Datus est leonibus in prædā, à quibus tamen evasit

evasit illæsus. Sabellicus: Fatidico inveni mirabile dictū Sæpius obiecto, qui pariter leones.

Moses, seu Moyses, Hebræorum dux vaticinio spiritu omnium maximè claruit. E i dominus in monte Sinai gloriam suam patefecit. Servanti oues apparuit in rubo ardenti, qui tamen non cōburebatur. Deum vidit, quod mortalium nemini contingit vnam. Decalogi præcepta accepit in tabulis æneis quæ dedit filius Israël. De Mose Iuvenalis: Tradidit arcano quodcunque volumine Moses.

Galeota, vates fuerunt in Sicilia & Attica, à Galeote Apollinis filio. Hos solebat consulere Dionysius.

Cicero lib. 1. de Divinat. scribit *Deiotarum* regem fuisse peritū auspiciis, ac nihil vnam gessisse nisi auspiciato.

Tarhon, fuit dux & aruspex in Hetruria, cuius meminit Vergilius lib. 10. & 11. Æneid.

Prophetarum nomina apud Ecclesiasticos sunt, Esdras scriba Hebræus, Neemias Artaxerxis pincerna, Agabus. Itē Amos, Aggeus, Achias, Baruch, Delbora, Ezechiel, Esaias, Helias, Enoch, Symeon, Moyses, David, & alij plerique.

Ogyros Chyronis Centauri filia res futuras, præcisse dicitur: de qua Ovi. lib. 2. Meta. Hæc prædixit Aesculapiū adhuc infantē medicinæ artis peritissimū fore, & à Ioue aliquando fulminatū iri.

Aethion nomen est vatis apud Ouid. lib. 5. Meta.

Porò diuinationem Græci *Manticem* appellant, id est scientiam rerum futurarum. Hanc scientiam primi excogitauerunt Aegyptij & Chaldæi ex obseruatione syderum.

Cilicum & Pissidarum gēs, & his finitima Pamphyla, volatibus animi, cantibusque declarari res futuras crediderunt.

Romulus urbem auspiciatō ipse optimus augur condidit.

Auguribus reges vsi sunt, nec sine auspiciis olim rex gerebatur. Colophonius Xenophanes diuinationem negavit: Cōtrā verò Democritus comprobavit.

Chryssippus duos libros scripsit de Diuinatione, vnum de oraculis, vnum de somniis, Dyogenes Babylonius vnum, duos Antipater, quinque Posidonius.

Discipulus Antipatri Panetius dubitavit an esset vis vlla diuinandi. Cic. ait, Diuinationem esse earū rerum (quæ fortuito putantur) prædictionem atque præsentionem.

Duo sunt diuinandi genera, alterum artis, vt in extis pecudum, & in sortibus; alterum naturæ, vt somniorum & vaticinationum, Diuinatione coniectura nititur, vltra quam progredi non potest.

Lituus clarissimū erat in signe auguratus, quo Romulus regiones præxit, quum urbē condidit. Erat autē Lituus bacillum leuiter

summo inflexum. Tiberius Grac. augurum & aruspicum disciplinam comprobauit.

Arte carent diuinatores, qui non ratione aut cōiectura, sed concitatione quadam animi futura presentunt.

Sagire, est acutē sentire: hinc Sagaces, qui multa scire volunt. Qui sagit priusquam res oblata est: Prælagire dicitur. Hinc prælagatio diuinatio, quæ si exarsit acrius furor appellatur, quum abtractus à corpore animus diuino instinctu concitatur.

Vaticinia quæ explicantur coniectura, aut euentis notata sunt, artificiosa dicuntur, non naturalia.

Apud Persas magi congregantur in sano commentandi causa vt augurarent, ac diuinarent.

In Temeffo, Carix vrbe, claruit aruspicum disciplina.

In Syria Chaldei cognitione astrorum & ingeniorum solertia antecellerunt.

Hetruria facile interpretabatur, quid quæq; portenta sibi velent. Propterea antiqui Romanæ vrbs principes filios Hetruria populis dabant in disciplinam.

Phryges, Pifidæ, & Cilices Arabiæ auium significationibus obtemperabant quod & fecerunt Umbri.

Fortuna, Casus, Euentus nihil aliud quam quum aliquid sic accidit & euenit, vel non cadere ac euenire, aut aliter cadere atque euenire potuerit.

Constat falsa quandoque aruspicum fuisse vaticinia & cōsilia. Nam Cæsar quum à summo aruspice moneretur, ne in Africam ante brumam transmitteret, transiit tamen. Quod nisi fecisset vnum in locum omnes aduersariorum copiarum conuenissent.

Falsum fuit responsum illud ex Delphico de rege Pyrrho: Aiete Aeacida Romanos vincere posse, nūquam enim Apollo Latine locutus est. Deinde Pyrrhi tempore Apollo versus facere desierat.

Apud Lygureos Thraciæ populos, Antistites oracula reddunt, multo prius vino se ingurgitabant: Contra verò apud Clarios, futura prædicturi aquam prius largè hauriebant. Diuinatio quæ per aquam fiebat, Hydromantia dicitur. Axinomantia erat diuinatio per securim. Lecanomantia per peluim, in qua aqua mouebatur à dæmone, & vox tenuis index futuri reddebatur. Geomantia erat illa, quam de punctis terræ fixis constabant. Pyromantia erat, quam de variis figuris ex flamma glomeratis colligebant. Capnomantia erat diuinatio per fumum. Capyromantia, quæ de speculis ex disfurtibus imaginibus trahebatur. Aeromantia quæ fiebat ex ere. Coschinomantia ex cribro. Cleromantia ex sortibus Physiognomia ex membrorum natura Chiromantia ex manibus. Botanomantia

mantia ex herbis. Gastromantia ex amphora ventrosa, quæ à puero solebat introspicere. Augurum ex aubus. Extispicum ab exis.

Ceterum fidem non esse diuinalis adhibendam Phaurinus apud Gellium arguit hoc modo: Aut enim (inquit) aduersa eueta dicunt, aut prospera: Si prospera, & fallunt, miser fies frustra expectando. Si felicia promittunt, eaq; vctura sunt, expectatio te spei suspensum fatigabit, & futurum gaudij fructum spes tibi iam deflorauerit. Si aduersa dicat, & mentiantur, miser fias frustra timedo. Si aduersa, & non mentiantur, iam inde ex animo miser fies, antequam è fato fias.

PRODIGIA ET PORTENTAZA DIVERSA.

Cœlum sanguinea specie apparuit, quum rex Philippus Græciam iruaret.

Stellæ circa Solis orbem visæ sunt, Augusto Cæsare in prima iuuenta vrbe intrante post mortem patris.

Circa Solem arcus apparuit, L. Opimio, & Q. Fabio consulibus. Trini Soles apparuerunt Sp. posthumio, & Q. Minutio coss.

Lunæ trinx visæ sunt, Cn. Domitio, & L. Annio consulibus.

Clypeus ardēs ab occasu ad ortum scintillans, C. Valerio. & Cn. Mario consulibus.

Relatus est cœlum lacte pluuisse & sanguine, M. A. Cilio, & C. Portio consulibus. Itē carne L. volūnio, & Ser. Sulpitio consulibus. Item sero in Lucanis, paulo antequam L. Crassus à Parthis occideretur.

L. Paulo & C. Marcello consulibus lana pluit, & laterib. coctis. Armorū crepitus & sonitus tubarū auditi sunt è cœlo Cimbricis bellis.

Tertio consulari Marij visæ sunt ab Amerinis & Tudertibus arma cœlestia ab ortu & occasu inter se concurrētia, pulsus ad extremum, quæ ab occasu erant.

L. Martio & Sex. Iulio consulibus in agro Mutinensi duo montes inter se concurrerūt, crepitu maximo assulitantes & redeūtes & inter eos flamma fumōq; exeunte. Quo concursu villæ omnes elisæ sunt, Animalia permulta (quæ intra fuerāt) exanimata sunt.

Tiberio principante maximus post hominum memoriâ terremotus factus est, quo xii. vrbes Asiæ vna nocte prostratæ sunt.

Quum Dionysius iunior suo principatu pulsus est, accedit prodigium, vt vno die in portu dulcesceret mare.

Inter initia Marfici belli Alcippe mulier peperit elephantum, & quadam ancilla serpentem.

Natus est Hippocœtaurus in Thessalia, & eodē die mortuus est.

Quo anno Sagunthus deleta est ab Annibale, puer in eadem vrbe reuersus est in vterum matris.

Annotatum est antiquis prodigijs, canem locutum fuisse, & serpentem lauasit, quum pulsus est regno Tarquinius.

Bouem quoque locutum fuisse, proditur veterum monumentis.
C. Lepidus apud Plinium testis est arbores locutas. Oliua in totum ambusta reuixit.

In Bœotia de rosâ à locustis ficus germinauere.

Laodiceæ aduentu Xerxis Platanus in oleam mutata est.

Paulò ante mortem Cæsaris equorum greges comperiti sunt pabulo abstinere, vbertimq; flere. Pridie verò quàm interficeretur, auem regaliolum cum laureo ramulo Pompeianæ curiæ se inferentem volucres varij generis dicerperunt.

Ante mortē Caligulæ simulacrū Iouis Olympiæ tantū cæchinum repente edidit, vt machinis labefactis opifices diffugerint.

Ante mortē Sergij Galbæ, quum oppidatim victimæ dæderentur, taurus securis ictu confternatus, rupto vinculo essedum ius inuasit, & totum cruore perfudit.

Neronis principatu arbores sedem mutauerunt.

M. Lepido & Q. Catulo consulibus, in villa Galerij locus est gallus gallinaceus.

Cecinere galli nocte tota, qua Matthæus vice comes primum suscepit filium, vnde Galeaceo inditum nomen.

Neapolis sub Nicolao quinto Pontifice Maximo, tremuit, eoque motu multa hominum millia periere.

Seruius Tull. adhuc puerulo dormienti flamma emicuit circa caput,

Tempore belli, quod Romani gerebant in Veientes, Albanus, lacus solitum stagni modum excessit.

Dum L. Sylla consul sociali bello in agro Nolano immolaret, subito ab vna parte aræ prolapsus est anguis, quo viso, Posthumus aruspex suavit vt exercitum in expeditionem educeret.

C. Volumnio & Seruio Sulpitio cōsulibus bos mugitu in humanū sermonē conuerso locutus est. De his cōsule valerium Maxim.

Puer infans semestris in foro Boario triumphum proclamauit. Alius cum elephantino capite natus est.

Traditur etiam in antiquis prodigijs, lapides in agro Piceno pluuisse: In Gallia lupum vigili è vagina gladium abstulisse: In Sicilia scuta duo sanguinem sudasse: metentibus cruentas spicas in corbem decidisse: aquas sanguine mixtas fluxisse. Secundo etiam bello Punico bouem dixisse, Caue tibi Roma,

C. Hostilio Mancino, in Hispaniam ituro, talis vox sine autore villo peruenit ad aures. Mancine mane.

Quum T. Gracchus consul in Lucanis sacrificasset, angues duo ex occulto prolapsi hostiæ, quam immolauerat, iecur adederunt, demum

demum in easdem latebras se retulerunt. Idem quoque secundum sacrificanti accidit.

M. Crasso in Parthos ituro datum est pullum paludamentum, quum exeuntibus in prælium album aut purpureum dari soleret.

Quum Pompeius Dyrrachio egressus in Casarem proficisceretur, eius signa apum examinibus obscurata sunt: quo portento Iupiter eum à bello reuocabat. Sonus tympanorum Pergami abditus delubris editus est. Palma viridis Trallibus in aede Victoriæ sub Cæsaris statua enata est.

In exercitu Xerxis aduersus Græciam contracti equæ partu lepus editus est. Eidē priusquam Athenas deleret, de inuadendis Lacedæmoniis cogitanti hoc accidit: Infusum namque pateræ eius vinum ter in sanguinem conuersum est.

Midæ puero dormienti, formicæ in os grana tritici congesterunt, vt Plaroni mel & fauos apes intulerunt.

Anno quo Hierosolymas deiecit Vespasianus, sydus in cœlo apparuit Gladij figura, vrbi imminēs. Apparuerūt & currus variis cœli regionib. vagātes, visæ sunt armatæ acies cœcitare in nubibus.

Sedente in Pontificatu Ioanne xi. Genuæ fons sanguinis prodigiosè fluxit. Paulò post vrbs ipsa à Sarracenis capta est.

Pridie quam Veneti Ligustico bello vincerentur, Corui diuersis inter se agminibus conflixere, ita vt sanguis superne cadens, naues ipsas cruentaret.

Imminente Romanis primo ciuili bello, ignis ex hastis subito emicuit, qui vix potuit extingui. Tres corui pullos suos in viam productos laniant, quod ex laniatu superfuit, retulerūt in nidū. Mures aurum in templo roserunt. Capta ex his fœmina quinos musculos in muscipula enixa est, & tres ex illis deuorauit. Tubarum clangor in aère concrepuit.

Triumuralibus copiis ad Bononiam contractis, sedit aquila super Octauij tabernaculum, dudiq; hinc & inde coruos incessantes vehementer afflixit. Quod vniuerso exercitui futuram Triumvirorum discordiam portendebat.

Moylès (cuius virga se in draconem conuerterat, ac demum priorem acceperat formam) rubum vidit incombustum.

Daniel quum Susis esset in Mesopotamia, concidissetque in faciem terræ motu, iussus postea cœlesti voce surgere, ipsumq; cœlum intueri, arietem vidit in aère multicornem.

Eo die quo virgo Christum peperit, oleum Romæ in trāstiverina regione erupit, & diem totam perpetuo manauit fluxu. Quo die Christus affixus est cruci, sol à sexta hora diei ad nonam obtenebratus est,

Mauritio Imp. (qui Grægorio pōtifici erat infestissimus) apparuit homo ignotus monastico habitu cū gladio, quē Imp. statuz circumferens, prædixit Mauritium gladio periturum, vt accidit.

Dario Babylonem obsidenti vox è muris reddita est, vrbe ipsam tunc à Persis captam iri, quum mula pareret. Quo præfagio omnes capiendæ vrbis desperatio iam ceperat, donec Zopyri Persæ mula enixa est.

Anno quo Nero excidit principatu, olæ & prata in contrarias sedes transiere.

Antè paulò quàm Augustus Imper. factus esset, bos in suburbano Romæ, ad arantem locutus est, frustra se vrgeri. Nō enim frumenta sed homines breui desituros.

Sedete in pōtificatu Leone v. Sol per aliquot dies veluti sanguinolētus apparuit. Quod prodigiū calamitosa pestis secuta est.

Anno M. CLV. Christianæ salutis figura crucis in luna publicè visa est.

Imperante Henrico septimo, & sedente in pontificatu Clemente quinto, tres Lunæ simul apparuerunt.

Anno salutis M. CCCXLV. Imperante Carolo quarto ceciderunt è cælo quædam bestiolæ, quarum corruptio & fetor pestem attulerunt.

Anno salutis M. CCCCLV. sedente Calixto tertio natus est in Sabinis vitulus biceps. Romæ apud Veneris portam sanguis cecidit è cælo. Carnes in Liguria.

Imperante Henrico III. monstrum supernè bicorpor natum est in agro Britanico. Imperante Henrico quinto in agro Hemitiano & Flaminto sanguis pluit idibus Iunij.

Regnante apud Gallos Ludouico XII. & sedente in pontificatu Iulio II. monstrum natum est Rauennæ, habens cornu in capite, vtrinque alas, brachia nulla, pedem vnum, oculum in genu, vtrūque sexum, in medio pectore ypsilon & crucis effigiem.

Quū Roscius esset in cunabulis noctu lumine appposito experrecta nutrix animaduertit puerum dormiētem circumplexum serpentis amplexu.

Lacedæmone in Herculis fano arma sonuerunt, eiusdemq; Dei Thebis valuæ clausæ sua sponte se apparuerunt, scuta sublime prius fixa humi reperta sunt.

MIRACULA QUÆDAM NATURÆ,
CVM ALIQUOT ALIIS PRODIGIIS ET PORTENTIS.

Miracula naturæ vocamus, quæ præter consuetudinem accidunt, idque rarissimè, cuiusmodi sunt sequentia.

Cælius

Cælius Agrippa ex vtero matris egressus est in pedes. Hinc ab ægro partu traxit nomen.

Ammonius Alexandrinus philosophus, Origenis præceptor, Añnum habuit sapientiæ auditorem.

Ferunt Anaxagoram Clazomenium, Catonem, & M. Crassum nunquā risisse L. Pomponium nunquam ructasse. Antoniam nunquam expuisse. Zenophantum risum cohibere nequiuisse. Epimenes Cretenfis missus ab Agisarcho patre ad ouiu custodiã dormiuit in spelunca annos quinquaginta. Polystratus & Hippoclidēs Epicuri discipuli eodem die nati, eodem die mortui sunt.

Philetas Cous Elegiographus fertur fuisse corpore tam tenui vt necesse fuerit plantis eius plumbum adhibere, ne ventorū flatu rapereur. Telephus Herculis filius iussu aui expositus in syluis nutritus est à cerua.

Ceneus, Iphis, Tyresias sexum feruntur mutasse. Pontanus in Stellis: Pœniteat generis tamen & se Ceneam malint, Aut in femineam penitus transire figuram. Ausonius: Mœret in antiquā Ceneus reuocata figuram.

Matria mulier Romana partu fulmine exanimato superuixit. Plinius ait ad Cutilias aquas opacam esse syluam, quæ nūquam die ac nocte eodem loco visitur.

In Tarquinensi lacu duo nemora olim circumferebantur, nunc triquetram figuram edentes, nunc rotundā nunquam quadratam. Fanū Veneris habet Paphos, in cuius aream nunquam impluit. Iuxta Harpasa oppidum Asia cautes est, horrenda vnico tamen digito mobilis, si toto corpore impellatur, resistens.

Locris & Crotone nunquam fuit pestilentia.

Licio Crasso & C. Cassio Longino conf. Casini puer factus est ex virgine.

Licinus Mutianus apud Plinium prodit visum à se Argis Aristonem, cui nomen Arestule fuisse, Nupsisse etiam, innox barbam & virilitatem peruenisse, vxorē inque duxisse.

Plinius ipse ait se vidisse in Africa mutatum in marem die nuptiarum L. Cossicium ciuem Tisdritanum,

M. Curius & Cn. Papyrius Carbo cum dentibus nati sunt, quo etiam modo nata est Valeria.

Filius Prusis, Bithyniorum regis, in superna oris parte habuit os vnum continuum vice dentium.

Risit eo die quo genitus est Zoroastres, eique cerebrum ita palpitauit, vt impositam repelleret manum.

Orionis corpus XLVI. cubitorum in abrupto quodam monte Cretæ repertum est.

Euti-

Eutimenes filius triennio in III cubita adoleuit.

C. Meccenas ultimo vitæ triennio somnum oculis nõ vidit vltimo horæ momento.

Reuixit in rogo Auiola consularis, crematus tamen: quoniam præualente flamma subueniri non potuit.

Cælius Tubero prætura functus relaxus est à rogo.

Hermotinij Clazomenij anima relicto corpore errabat, & vaga è longinquo multa enuntiabat.

Confidius funere locato reuixit, & locatorem funeris extulit.

Non est alienum à miraculo, Elephantibus intellectu esse sermonis patrij, & obedientiam, officiorumque (quæ dicerint) memoriam. Item amoris & gloriæ voluptatem Solis & Lunæ venerationem. Regem adorant, genua submitunt, per funes ambulant Mutianus apud Plinium testis est fuisse quendam, qui ductus literarum Græcarum didicerit, atque hæc scripserit: Ipse ego hæc scripsi, & spolia Celtica dicaui.

Copas apud Plin. scribit Demarchum Parrhasium in sacrificio (quod Arcades Ioui Lycæo humana hostia faciēbant) immolari pueri exta gustasse, & in lupum se conuertisse, ac decimo demum post anno pristinae restitutum formæ.

Suffossum à cuniculis in Hispania oppidum, à talpis in Thessalia, à ranis ciuitatem in Gallia pulsam, à locustis in Africa, Ex Gyaro insula à muribus fugatos. Amyclas à serpentibus deletas adscribendum est miraculo.

Cecinna Volaterranus Equestris ordinis captas hirundines victoriæ nuntias amicis mittebat, in eundem nidum postea remeantes.

Philarchus apud Plin. testis est, Aspidem in Ægypto fuisse, quæ ad mensam cuiusdam ventitans, ibidem sit enixa catulos. Quorum vnus quum hospitis filium occidisset, re cognita, mater extremum, de eo supplicium sumpserit, nec postea redierit in tectum.

Nicolaus quidam, Calapitensis cognomento, ex Apulia oriundus, ita à puero vinationi infueuerat, vt postea inter marinas beluas remaneret illæ us dies multos.

Albertus Magnus scribit mulierem fuisse in Colonia Agrippina, quæ per dies xxx. durauerit sine cibo. Fuisse item virum melancholicum, qui captiuus in carcere septem hebdomadas ieiunus mæserit.

Cicero apud Plinium testis est in nucis inclusam Iliada Homeri carmen in membrana scriptum.

Achemenis herba coniecta in hostes, facit eorum agmina trepidare, & terga vertere Auctor Plinius.

Pyrrho regi pollex fuit in dextro pede, cuius tactu lycenosis medebatur.

Albertus Magnus scribit quendam fuisse mulierem in Germania, quæ l. x. filios peperit, quolibet partu quinque, quorum nullus ad dimidium annum peruenerit.

Alterius meminit Auicena, quæ duos & x. abortiuos ediderit. Ion Chius prodit apud Cælium, Herculem fuisse triplici dentium serie.

Ferunt vetustissimum quendam fuisse Marin nomine, antica corporis parte humana, postica verò equina, qui equam primus inscenderit, annos c. x. x. i. i. vixerit, ac ter mortuus, ter itidem reuixerit.

Anates Ponticæ venenis viuunt.

Matreas feram habebat, quæ semetipsam vorabat.

Fuit quispiam nomine Philinus qui tota vita nullo vsus est potu nullo cibo præterquam lactis.

Smyndrides Sybarita dicebat, se nec orientem vidisse Solem, nec occidentem annis plus minus viginti: quod etiam de se prædicabat Ponticus Hesticus.

In Co insula ouis de grege cuiusdam Nicippi leonem peperit, præter ritum naturæ, quod Nicippo tyrannidem portendebar, quam mox affectus est.

Græci Ælopum, Herculem, Tyndareum & Glaucum reuixisse dicunt.

Abaris fuit Hyperboreus, qui per vniuersum orbem terræ sagittam circumtulit, nihil omnino comedens.

Quo tempore Bocchorus Dynastes præerat Ægyptiis, agnum locutum ferunt.

Cælius ait se duorum ferè stadiorum spatio à mœnibus vrbis patriæ vidisse cornicem albam, capite nigrante. Hinc Cornix alba, prouerbio dici solet, res inuentu rara.

Sunt qui veritati & historiæ tribuant Gryllum à Circe deformatum fuisse in brutum.

Ælianus prodit ceruū à Ptolemæo Philadelpho ita educatum, vt Græcè loquentem magistrum perspicuè intelligeret.

In partem miraculi pono, quod Scipio Africanus annis l. i. i. i. nihil emerit, nihil vendiderit, nihil ædificauerit, libras argenti x. x. i. i. lauri tres tantum moriens reliquerit, cuius tamen potestate victa fuerat Carthago.

Plutarchus in lib. de Oraculis scribit Cleonem & Daulia multos quibus vixerat annos nulla vnquam infomnia vidisse. Quod & Trasimenei contigit.

Theo Stoicus dormiens passim ambulabat, quo etiā in morbo laborant seruus Periclis adeo vt dormiens in summa tecta reperet.

Scribit Cælius Buddam, gymno sophistarum principem, è latere suo

suo virginem generasse.

Ferunt & principem philosophorū Platonem natum de virginis partu, Perfectione eiusdē matre Apollinis oppressa phāsmate.

Amore lasciuo & Venereo puellam vrsus adamauit. Vide in capite de Homīnibus adamatis à brutis.

Herodotus in Euterpe ait suo tempore hircum palām coiuisse cum muliere.

Xerxe in Græciam copias parante mula peperit mulūm masculis, scæmineisq̄ genitalibus.

Ex vna mure genitos c x x. Item apud Persas prægnantes in vtero parentis repertas scribit Plin. lib. 10. cap. 95.

Euryphæus Cyrenæus habuit in superiore maxilla vnicum os continuum vice dentium.

Timarchus, Mestoris Cyprij filius, habuit vtrinque geminum dentium ordinem.

Agrippina Claudij Cæsaris vxor turdum habuit imitatem sermones hominum, quo tempore Plinius historiā suā scribebat.

Habebant & Cæsares iuuenes Sturnum & Luscinias Græco Latīnoque sermoni affueltas, & assidue noua loquentes, longo etiam verborum filo.

Atys Cræsi filius semestris locutus est in crepundiis, dum videret hostilem gladium paterno immunere iugulo.

Fansta mulier è plebe Ostiæ duos mares ac totidem scæminas vno edidit partu.

In Labra, louis Gnydij fonte, anguillæ vescuntur manibus humanis & additas, in aures accipiunt.

Idem faciunt in Cabura, Mesopotamiæ fonte.

In Lymira, fonte Licie Apollini sacro, ter fistula euocati pisces ad augurium veniunt, & abiectas carnes diripiunt.

Hierapoli Syriæ in lacu Veneris vocati parent ædituorum vocibus ornati auro veniunt adulantes, & scalpendos se præbent.

Cornelius Rufus, Manlij Curionis in consulatu collega, dormiens excæcatus est, quum id sibi accidere somniaret.

E cheneis pisciculus naues quamlibet impetuoso ventorum flatu agitata remoratur, si carinis adhæreat.

Formicæ viuæ mortuas sepeliūt magna in suā speciē charitate.

Lacydi philosopho anser perpetuus adhæsit comes, ab eius latere nunquam discedens.

Circa fontem Gangis populi sunt Astomi sine ore corpore toto hirti vestiti frondium lanugine, halitu tantum viuētes & odore, quem naribus trahunt.

Zoroastres annis viginti caeco vixit in desertis.

De

De Miraculis Aquarum loquemur in capite de Fluiuis.

Eo tempore quo Veturia Coriolanum filium ab obsidione vrbis reppulit, Fortunæ muliebris simulachrum bis locutum est.

Seruij Iulij statua (quum ædes Fortunæ conflagraffet) inuiolata permansit.

Pamphilus Phæreus cæsus in acie, decem diebus iacuit, biduoque postquam inde sublatus esset, impositus rogo reuixit.

Vxor Nauimennis Atheniensis quum liberos in incestu deprehendisset, horrore facinoris permota vocem amisit.

Egles, Athleta Samius, quum videret sortitionem inter socios non bona fide fieri, indignatione motus, vocalis factus est, quum semper antea fuisset mutus.

Gorgias Epyrota in funere matris suæ vtero elapsus, lectum ferentis consistere coëgit inopinato vagitu.

Iasonē Phæream quum per insidias nescio quis inferēdæ mortis animo percussisset, vomica eum liberauit, quæ nullis medicorum artibus curari potuerat.

Daphidas sophista quum irridendi causa Apollinem Delphis consulisset, an equum inuenire posset, quum prius nullum habuisset: accepit ab oraculo inuenturum equum, sed quo deturbatus periret. Inde quum neglecto per calumniam oraculo reuertetur, incidit in manus Atтали regis, quæ contumeliosis verbis absentem plerūque momorderat. Eius itaque iussu præcipitatus est è saxo, cui nomen erat equi.

Philippus rex Macedonū mōnitus ab oraculo, vt caueret à quadriga, toto regno dissiugi currus imperauit. Postea tamē interfectus est gladio Pausanias, in cuius manubrio cælata erat quadriga.

Direptina Mithridatis filia duplici dētū ordine deformata est. Lynceus oculorum acie tam longè contendit, vt egredientes Carthaginensium naves, à Lilybæo portu inspiceret.

Aristomenes Messenius ab Atheniensibus ob calliditatem disfectus, repertus est hirsuto & piloso corde.

Antipater Sidonius omnibus annis eo die, quo genitus erat, febre laborabat qua ad extremū consumptus est eodem natali suo.

V E N E F I C I.

Circe Solis & Persæ nymphæ filia, quum venefica esset peritissima, poetarum fabulis dicta est cōmutasse socios Vlyssis in porcos. Habitauit autem non procul à Caieta Campaniæ vrbe. Verg. in Buccol. Carminibus Circe socios mutauit Vlyssis. Tibul. lib. 2. Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni.

¶ *Altra* fuit sacerdos, è gente Marrubiorum prope Fucinum lacum habitantium, adeo peritus veneficij & herbarum potens, vt hydro

hydros sopiret, & innocuos serpentes tractaret manibus. Vergil. lib. 7. Quin. & Marrubia venit de gente sacerdos, & c.

Medea filia *Aetæ* regis Colchorū & *Ipsæ*, ac soror *Circes*, multarum herbarum ac radicum vires inuenit, eamque artem didicit à sorore, & ad eò exercuit, vt tauros flammam faucibus eructantes, draconemq; peruigilem aurei velleris custodem sopuerit, ne rapturo vellus ipsum *Iasoni* incommodarent. Quo beneficio per motus *Iason*, eam sibi copulauit vxorē. Vbi autem ambo in *Theffaliam* peruenerunt, *Medea* *Æsonem* patrem *Iasonis* iam senio confectum, suis artibus reduxit ad iuuentutē. Nihilominus *Iason* obsequij oblitus, eam postea repudiavit, & *Creusam* filiā *Creontis* regis *Corinthiorū* superinduxit. Qua ingratitude permota *Medea*, nouæ nuptæ dissimulato odio, pallam venenis infectam muneri misit: quam quum illa induisset, subito flagrauit incēdio, pariq; exitio perierunt *Creon* & eius regia. Quo facto *Medea* filios ex *Iasone* susceptos laniauit palam: demum à *Draconibus* in aërem subleuata *Athenas* deuolauit, ibique iterum nupsit. *Ægeō*, cuius filiū *Theffēu* potauit *Cerberi* spuma: ac demū nubes carminibus excitauit, quibus cum *Medo* filio (quem ex *Ægeō* susceperat) inuoluta peruolauit in *Asiam*. Hæc sunt notissima omnium *Medeæ* veneficia. Ouid. lib. 7. eam inducit loquentem, vbi artis sue peritiam fatetur deos omnes alloquens, vt *Æsonem* iuuentuti restituat. Tūq; triceps *Hecate*, quæ cœptis conscia nostris, & c. Idem in *Epist.* *Barbara* narratur venisse venefica tecum. *Propert.* lib. 2. Non hic herba valet, non hic nocturna *Citæis*. Non per *Medeæ* gramina cocta manus. Idem lib. 3. & *Val. Flac.* lib. 8. Contra tartareis *Colchis* spumare venenis, Cunctaque *Lethæi* quassare silentia rami *Perstat*. *Plin.* lib. 25. Certè quid non repleuere fabulis *Colchis* *Medea* aliâque?

Mycalæ nomen est veneficæ mulieris apud *Ouidium* lib. 12. scribentem: Mater erat *Mycalæ*, quem deduxisse canendo, Sæpe reluctantis constabat cornua *Lunæ*.

Erichtho maga fuit *Theffala* multis veneficiis famosa: de qua *Lucanus* lib. 6. Hos scelerum ritus, hæc diræ carmina gentis, Effera damnarat nimix pietatis *Erichtho*, & c.

Si quis appetit videre graphicam veneficæ artis narrationem, videat apud eundem *Lucanum*. Nemo *Latinorum* *Pœtærum* melius recti aperuit.

Dipsas nomen est vetulæ veneficæ apud eundem *Ouidium* lib. 1. *Elegiarum* scribentem.

Est quædam, quicumque volet cognoscere lenam

Audita est quædam nomine *Dipsas* anus, & c.

Paf-

Pafetes fuit quispiã præstigiariū & magiæ peritissimus, qui suis incantamētis faciebat, vt repētē cōuiuui omnibus epulis instructū simū appareret. Rursus quum volebat omnia iubebat euanescere. Quū quid emebat, pretiū & nūmus redibat à veditore ad emptorē. testis *Erasmus* in explanatione illius adagij, *Pafetes* semiobolus.

Exagonus legatus *Oblogenum* (qui populi sunt in *Cypro*) quū *Romam* venisset, ibiq; de herbarum viribus multa differeret, volens coniectus est è consulis in dolium plenū serpentibus experimenti causa, vbi serpentes ipsi non solum nō eum mordebāt, ac etiam demulcebant linguis. Autor *Plin.* lib. 28.

Euriphila venefica fuit, & fascinatricis, quæ quum aliquod animal aspicebat, illi accidebat mali quidpiam. Hinc adagium, *Anus Eriphus*: in mulierem excantatricem.

Locusta apud *Corn.* Tacitum nomen est mulieris veneficæ, quæ boletos venenis infecit, quibus *Agrippina* *Claudium* maritū suffocauit. Capitur etiam *Locusta* pro quacūque venefica, *Iuuen.* *Satyr.* 1. Instiuitaque rudes melior *Locusta* propinquas.

Guthurne fuit venefica, quæ suis incantamentis plerosque excœcauit, nulla morbi causa apparente.

Onomacritus sortilegus fuit apud *Athenienses*, & *Musæi* socius, quem *Hipparchus* *Athenis* expulit. Autor *Herod.* in *Polyhymnia.*

Marfi populi *Italiæ*, à *Circe* oriundi herbarum vires & veneficia apprime caluerunt: vnde *Syllius* lib. 8. Ac *Marfica* pubes. Et bellare manu, & *Chelydris* cantare soporē, *Vipereū*que herbis hebetare, & carmine dentem, & c. *Gellius* libro 16. cap. 11. *Gens* in *Italia* *Marforū*, orta fertur à *Circes* filio *Marfo*. Propterea *Marfis* omnibus vi quadam genitally datum, vt serpentum virulentorum domitores sint, & incantationibus herbarum succis faciant medelarum miracula.

Psylli populi fuerunt in *Africa* *Nasamonibus* contermini, quorum terra quū austri flatu exaruisset, collecto exercitu sumptisq; armis, in austrum ipsum, perinde ac hostem profecti sunt. Contrà verò ventus magno spiritu occurrens, eos omnes arenarū cumulis adobruit. Quod priusquam accidisset ferunt eos eadem vi & potentia in veneficiis præditos fuisse, qua & *Marfos*. De *Psyllis* *Plin.* lib. 7. sic ait: *Horū* corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, ex cuius odore sopirent eas.

Crates *Pergamenus* apud *Plinium* testis est *Ophiogenes* populos esse in *Helesponto*, serpentū ictu contractu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corporibus.

Populi sunt in *Triballis* & *Illyriis* qui visu effascinat & interiunt quos diutius intruetur, iratis præcipue oculis. Huius generis

& potentia sunt fœminæ in Scythia, quæ vocantur *Vite*.

Canidia Neapolitana fuit vnguentaria, fascinatric & venefica. Horat. in Epod. An malas Canidia tractavit dapes. Idem Canidia breuibus implicata viperis, Crines & incomptum caput, lubet sepulchris caprificos erutas, lubet cupressos funebres, & c.

Apud eundem *Sagana*, *Veia*, & *Folia*, nomina sunt veneficarum, quæ Varum puerum prætextatum suis veneficiis incantarunt. De Sagana sic inquit, At expedita Sagana per totâ domum Spargens aurnales aquas, horret capillis. De Veia Abacta nulla Veia conscientia Ligonibus duris humum Exhauriebat, ingemens laboribus. De Folia: Non defuisse masculæ libidinis Ariminensem Folia, & oriosa credidit Neapolis.

De *Mæri* venefico Verg. Ius in Buccolicis sic ait: Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena. Ipsa dedit Mæris, nascuntur plurima Ponto. His ego sæpe lupum fieri & se cedere syluis Mærim, sæpe imis animas excire sepulchris, Atque, fatas aliò vidi traducere menses.

Thracia fuit nympha saga & fascinatric, quæ propter peritiam, herbarum & veneficiorû habita est loco numinis apud Thracas, quorum etiam regioni dedit nomen.

Neuri populi fuerunt in Scythia, incantatores maximi, vt qui ex hominibus in lupos se verterent. Autor Herod.

Choatre populi (quos Plin. circa Mæotim locat) fuerunt etiam incatatores maximi. Vnde Val. Flac. lib. 6. Argon. Centora, & diros magico terrore Choatras.

Apud eundem *Choastes* nomè est venefici, vbi ait: Maximus hos inter Stygia venit arte Choastes.

Herculo veneficus fuit, qui innocuos leones impunè atrectabat manibus. Syll. lib. 1. Herculo non pauidus fetas mulcere lænas. Apud eundem *Atyr* nomen est incantatoris, qui serpentes solo tactu sopibat, de quo sic ait, Nec non serpentes diro exarmat veneno Doctus Atyr, tactuq; graues sopire Chelydros, Ac dubiam amoto sobolem explorare Ceraste.

Parysatis, mater Cyri, fumulam habuit Gygem nomine, qua vtebatur ad veneficia.

Porro venefici apud Persas hac pœna legibus puniebantur: amplâ erat petra, in qua capita eorum imposita alia petra feriebant, quoad faciem & caput infregissent. Quo mortis genere Gyge interiit. Autor Plutarchus in Artaxerxe.

Veneficarum autem vis est: vt suis cantibus homines in porcos commutet, fruges excantent, scabiem, & velut pestem quandâ armentis eorum (quos oderunt) immittant, herbas cogat arefcere, mentes

mêtes illaqueent, oculos fascinent, membra illigent, manus & pedes sic perstringat, vt suum satis officiu nequeat facere, durefcere faciant limum, ceram liquefcere, quosdam tabescere sensim emorientes, vmbas sepulchris eruere, accerere cacodæmones, deducere lunam cælo, & alia relatu mira, & credito difficillima facere. Cuiusmodi sunt ea quæ Tibullus memorat liba. dicens: Hanc ego de cælo ducent em sydera vidi, & c.

MAGI, ET ALII

VENEFICI.

Celtus magus fuit, cuius augurio Bocrebista rex Getarû Romanos vicit.

Dardanus fuit sceleratissimus quispiam magus, à cuius nomine artes magicæ vocantur Dardaniæ. Columella: At si nullavaler medicina repellere morbum, Dardaniæ veniunt artes. Hinc etiâ Dardanarij dicuntur propolæ, qui omnia præmunt, vt carius postea vendant. Latine Reuéditores. Hic Dardanus libros de magia scripsit, quos in sepulchro fertur cõstituisse. Eos Democritus editis cõmentariis illustravit, disciplinamque ex illis reconditam accepit.

Conuenit inter autores, Magicam artem in Perside à *Zoroastre* inuentam, qui etiâ centum millia versuum de ea scripsit, quæ Herippus cõmentariis explanauit. Præceptorem in ea vanitate habuit Zoroastres *Agonacè*, qui aliquot annorû millibus floruit ante bellû Trojanû, autore Plinio. Nam si vera est Cosmographorû supputatio, Troia capta est annis 4020. post mûdi creationem.

Plinius inter primi seculi magos recenset, *Apuscorum* & *Zaratæ* Mædos, Babylonium *Marmaridium*, *Hippocum* Arabem, & *Assyrium Zarmocnidam*, quorum tamen nulla extant monumenta.

De Magia etiam cõmentatus est *Hofthanes*, Xerxem regem Persarum bellû inferentè Græciæ comitatus: Cuius artis semina aded diffudit, vt quacunq; cõmearet, inficeret, & interficeret plurimos.

Pythagoras, *Empedocles*, & *Democritus* ad eam perdiscendam exilium patriæ sibi proposuerunt, quam reuersi prædicauere, & velut mysteriû aliquod in arcanis habuere. De ea etiam scripserunt *Apollonices* & *Capridenes*, quorum opera Democritus suis cõmentariis locupletauit circa bellum Peloponnesiacum.

Plinius ait aliam fuisse Magicæ artis factionem, quam exercuerit Moses, sed multis annis post Zoroastrem.

Fuit & *Hofthanes* secundus Alexandri Magni comitatu exornatus, qui huic arti autoritatem & incrementum addidit professione. Eam etiam apud Gallos exercuerunt *Dryyde* eorundem philosophi.

Plinij temporibus *Britanni* tantis cæremoniis eam celebrabant

vt dedisse Persis videri possent, quibus tamē eius artis cōmentū referitur acceptum, Nunc apud Christianos iam desinit ea vanitas.

Tyridatem Regem Armeniae magum fuisse indicant verba Plinij, qui ait: Neronē ab eo cōnis magicis initiatū, ad eō vt maior citharæ aut cantus libido non & fuerit, quā eius artis.

Ferunt & *Apollonium* Tyanæum arte magica insignem fuisse, teste Lactantio: adeo vt cum Domitianus eum punire vellet, repetē in iudicio non comparuerit.

Medawensis quoque *Apuleius* nō aliam ob causam fingitur cōmunitus in asinum, quā ob earum vanitatum peritiam.

Cobares natione Mædus, magicæ artis professione celebris habitus est, quo tempore Alexander bellum mouebat in Bactrianos Autor Curtius lib. 6.

Ægyptij crediderunt *Amphiona* Thebanum magicæ artis peritum fuisse, ac propterea factam esse fabulā de arboribus, auribusq; scopulis eius cantui obtemperantibus.

Simon Samaræus magicis artibus & ope dæmonum suffultus, egregiē ad eō Romanos iussit, & fascinauit, vt plerisq; fecerit se nomen, merueritque inter duos pontes simulachrum, hoc titulo: SIMONI DEO SANCTO.

Gobrias fuit Magus à quo Socrates multa didicit de cōnis animarum, & beatitudine. Idem dicebat, mortalium animas in occultiore locum sub terram demigrare, in quo Iunonis esset regia. Crinitus cap. II. lib. 5.

Craca mulier; *Thor*, & *Othimus*, nomina sunt magorum apud Saxonem. Quorum illa (vt ait) appositas dapes in aliarum rerum formam commutabat, hi ludificatis idiotarum mētibus, diuinitatis fastigium sibi arrogabant.

Cynops magus fuit qui Ioanni resistēs, fingebat se suscitare mortuos, & dæmonibus colloqui in Pathmo insula, quæ est vna ex Sporadibus. Mirandula in hymnis: Et Cynopem magiē cōsiliū dispulit altæ Mentis Ioannes.

Amphis *Ægyptius* philosophus, arte magica & dæmonū præstigiis in aëra se sublimabat. Idem tempore M. Antonij principis, quum Romanorum exercitus aquarum sitiret penuria, imbrem cum fulgure & tonitru æstiuo tempore fertur suscitasse.

Iosephus lib. 8. antiquitatum scribit, *Salomoni* à Deo concessum fuisse, vt artem contra dæmones adficeret ad hominum salutem: curationes item institueret, quibus egritudines possent mitigari. Quam edoctus artem *Eleazarus*, spectante Vespasiano, eos curabat, qui à dæmonibus vexabantur. Porro vim artis magicæ Ouidius exprimit his verbis, *Car* mine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam,

herbā, *Defici* ciūt læsi carmine fontis aque. Illicibus glandes, cātaraque vitibus vna Decidit, & nullo poma mouēte fluūt. Quāto autē in pretio fuerit primis seculis, vide apud Plin. lib. 30. nat. Hist. ca. 1.

A S T R O L O G I.

Maximander Milesius, Thaletis discipulus, spheram construxit horologium & gnomonem inuenit: Conuersiones solis notauit & æquinoctia. Plin. lib. 2.

Apollonius Tyanæus scripsit libros de Astrologica diuinatione quatuor.

Eudoxus Gnidius, nobilis fuit astrologus, Platonis æqualis. Scripsit poetice de Astrologia. Habuit etiam cum Astrologia Geometriam quoque & Medicinam.

Iulius Hyginus familiaris Quintiliani, scripsit de mūdi & spheræ ratione. Præterea de signis cælestibus libros 1111. Item commentarios in Verg. qui non extant, & librū nomine Gromaticō, de modo obsidendarum vrbiū, & castrorum.

Conon mathematicus, *Ægyptius* natione, libros de Astrologia septē reliquit. De hoc Verg. in Bucco. In medio duo signa Conō, & quis fuit alter? Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Hic quum vellet inire gratiam Ptolemæi regis, dixit crimen reginæ Berenices in cælo collocatum.

Architas, Tarētinus Mechanica primus exposuit, & in Geometria cubum inuenit. Ab eo descendit Horus etiā in Astrologia clarus. De vtroque & Conone Propertius li. 4. Me creat Architæ soboles Babylonis Horus, Horus & à proauo ducta Conone dom?

Babylonij primi omnium astrologiam dicuntur inuenisse, omnemq; curā in cōtemplatione syderū collocasse. Lucretius lib. 5. Vt Babylonica Chaldaum doctrina refutās Astrologorum artē. ab his Græci polū, gnomonē, & duodecim horas diei didicerūt.

Hipparchus Nicæus scripsit de Stellis fixis, de lunæ motu contra Platonem. Instrumenta Mathematicis inuenit. De hoc Plinius li. 2. cap. 12. & 16. loquitur.

C. Manelius Antiochenus, primus poetarum Latinorum astrologiam versibus aggressus est quod opus nuncupauit Augusto, Hipparchum, Eudoxum & Aratum secutus.

Manethus *Ægyptius* scripsit Phylologiam & astrorū effectus versibus.

Meson astrologus Atheniensibus in expeditionem Siciliae nauigaturis tempestatem prædixit futuram. Atq; etiam insanum se finxit, ne cum eis, traheretur iniquus.

P. Nigidius Figulus secta fuit Pythagoræus, Astrologia & Medicinā peritissimus. De quo Lucan. lib. 1. At figulus cui cura deos

Celsus
lib. 11.

cap. 67.

secretaq; mundi Nosse fuit, quæ non stellarum Ægyptia Memphis Equare: visu, numerisque mouentibus astra.

Oenopides Chius astrologus, dedicauit in Olympia æreum libellum, in quo magnum annum prædicabat.

Palamedes, Naupli & Climenes filius, quum esset Astrologiæ peritus, annum mensisque ad cursum Solis apud Græcos accommodauit. Primusque visam multorum metu in castris eclipsum, dixit rem esse naturalem & minimè timendam.

Protagoras, Diogene teste, fuit Astrologus, in quem Euphorion scripsit Epicedium.

Ptolemaeus Ægyptius (qui floruit Antonini temporibus) in Astrologiæ scientia antiquos omnes æquauit. Primus apud Græcos cæli rationem omnem explicuit, inuentaq; ab Hipparcho instrumenta, clarius illustrauit, Edidit compositionem illam, quam *Almagestus* vocat. Scripsit & de his, quæ ad practicam astrorum pronosticam spectant & alia permulta.

Sulpitius Gallus in exercitu Pauli Æmylij contra Perseum, deprehensam nocte eclipsum Lunæ mirantibus militibus enarrauit. Plinius cap. 12. lib. 2.

Thales Milesius astrologiæ secreta penetravit omnium primus. Solis eclipsum prædixit, & de Urfa minore disseruit.

Theon philosophus Alexandrinus scripsit de astrologia & commentarios in Ptolemæum. Item paruum Astrolabium.

Ideo poëtæ fingunt, *Athlantiæ* cælum humeris sustinuisse, quod syderali scientia clarissimus extiterit. Sunt enim qui Sphæræ inuentum eidem referant acceptum.

Cæli signa primus dicitur aperuisse *Cleostratus*. Plinius.

Sidus Veneris, quod nascentem Solem præuenit, & in ortu Lucifer, in occasu refulgens nuncupatur Vesper primus *Pythagoras* enarrauit, eiusque docuit naturam.

Lunæ rationem & naturam primus deprehendit *Endymion*. Hinc poëtæ fabulari sunt eum à Luna fuisse adamatum.

Anaxagoras scientia cælestium literarum prædixit, quibus diebus saxum casurum esse à Sole, Anno secundo Olympiadis 7. Quod & factum est ad Egos flumen Thraciæ.

Eius quoque artis peritia *Pherecydes* Sirius hausta è puteo aquæ futurum ibidem terræ motum prædixit.

Berosus ob syderalium rerum peritiam, diuinâq; prædictiones, statuam in aurata lingua posuerunt Athenienses in publico gymnasio. Plinius lib. 7. cap. 37.

Sofigenes fuit Astrologus, quem Cæsar dictator annos vitio Pontificum per intercalandi licentiâ turbatos, ad Solis cursum redi-

gens

gens adiutorem sibi adhibuit. Plinius lib. 18. cap. 25.

Melon nomen Astrologi apud Plutarchum in Nicia, qui quum esset militiæ, videretq; pessimè suæ parti futurum, insaniam mentitus est, atque etiam domum incendio dedit vt missionem & militiæ vacationem impetraret. Plutarchus in Vitis Alcibiadis & Pyrrhi.

Apud eundem in Alcibiade *Methon* ponitur astrologus, qui Atheniensibus in Syracusanos expeditionem agitantibus, quum ex Astrologiæ disciplina præuideret futuram belli calamitatem, cõbusta domo, suâq; fortuna palam in concione deplorata, sic populum commouit, vt præter consuetudinem filium suum receperit ab omni militia exemptum.

Tarantius vir fuit tum philosophiæ, tum mathematicæ imprimis studiosus, qui quum in Astrologia putaretur excellere, huic imposuit Varro, vt Romuli conceptionem in diem & horam deduceret, inspecti que eius vitæ institutis ac rebus gestis, ex illis consequentiam colligeret, veluti geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt. Auctor Plutarchus in Romulo.

Suidas apud Budæum ponit *Zoroastrem* in numero Astronomorum, aitque floruisse Nini regis Assyriæ tempore.

Cicero lib. 4. Quæst. Acad. ait *Polyenum* quendam magnum fuisse mathematicum, qui Epicuro postea adhaeserit, totamq; Geometriam falsam crediderit.

Necepsus rex fuit Ægyptiorum in astrorum cognitione peritissimus, de quo Aufonius scribit: Quique magos docuit mysteria vana. Necepsus. Iulius Firmicus: Necepsus, inquit Imperator Iustinus Ægypti, & astrologus valde bonus, per ipsos decanos omnia vitia, valentudinisque collegit.

Aianus poëta floruit Antigono regnante, scripsitque Phenomenona Latio iure à Cice. & Cæsare Germanico donata. Itè multa alia opera, vt doccimus in Poëtis.

Sulla fuit mathematicus, qui Caligulæ consulenti de genitura sua certissimum necem appropinquare affirmavit. Nostro seculo magna literariæ Reip. utilitate emerit Iouianus Pontanus poëta (parcant mihi, qui solam mirantur & suspiciunt antiquitatem) cum hominibus superioris seculi citra scrupulum cõferendus, qui de Stellis libros v. Meteororum vnũ scripsit, eruditè non minus quam doctè, quamuis tamen argumentum ipsum ægrè cultum sermonis, & verborum phaleras admittat.

Marullus ait *Biliotum* fuisse Astrologum, extinctum boletis. Hæc eius verba. Dum cauet astrologus perituris sydera amicis, Dum sibi boletos non cauet, ipse perit.

Archimedès Syracusanus Geometriam ad eò exercuit, vt dicitur. Etus aliquando ad balnea, dū vnguendus in labro thermulario constitueretur, per corporis vnguenta figuras & liniamenta digito inscriberet.

Archytas Tarentinus etiam Geometriæ operam dedit, in qua discipulum habuit Platonem. Primus Mechanica exposuit, cubumque reperit, teste Diogene.

Dicaearchus Siculus Aristoclis auditor, Geometra fuit ætate sua clarissimus, qui scripsit de Rep. Lacedæmoniorum. Hic regū cura montes permenus est, ex quibus altissimum prodidit Pelion m.ccl. passuum ratione perpendiculari, nullam esse eam portionem vniuersæ rotunditatis colligens. Plin. cap. 67. lib. 2.

Dyonisius Afer, ex Byzante ciuitate, scripsit Geographiam versibus hexametris quos Priscianus Latinos fecit.

Eudoxus Gnidius primus Geometriæ rationis difficilesque demonstrationes per sensum & instrumentorum exēpla edidit vna cum Archita præceptore. Quapropter ambo conuicia à Platone passi sunt, quòd Geometriæ dignitatē sustulissent, à cogitatione & rebus incorporeis ad ea quæ sensibus perciperētur declinātes.

Eupompus Macedo, Zeusis cœtaneus Arithmeticæ & Geometriæ fuit peritissimus, sine quibus negabat artem posse perfici.

Marinus Tyrius Geographiam scripsit, ex qua Ptolemæus suam detorsit.

Pappus philosophus Alex. scripsit de situ orbis, de fluuiis Africa, & commentarios in Ptolemæum.

Pausanias Cæsariensis scripsit vniuersæ Græciæ Geographiam eum eius historiis.

Polemon Helladicus, scripsit de origine ciuitatum, & Lacedæmoniæ Geographiam, & de cursu Solis libros tres.

Ptolemæus Aegyptius præter libros de Syderali scientia editos, scripsit etiam de Geographia.

Scylax Cariandæus (Carianda ciuitas est Cariæ) scripsit circuitū mensuramque maris extra columnas Herculis. Suidas apud Vol.

Steſichorus poëta fratrem habuit Mamertinum Geometram.

Timosthenes præfectus classis Ptolemæi Philadelphii Geographus fuit nobilis. Scripsit de Portibus libros decem.

Dionysiodorus fuit quispiam geometrica scientia nobilis, in cuius mortui sepulchro affines reperisse dicuntur epistolam eius nomine ad superiores scriptam. Peruenisse eum à sepulchro ad infimā terram, esseque; eò stadiorū XLII. millia. A. u. or Pli. in fine secundi. Leguntur etiam aliorum nomina, qui in hac arte prestiterunt, vt

vt Euclides, Hippias Elæus, Theodorus Cyrenæus, Leodamas, Thasius, Eratosthenes, Plato, Proclus, Theon, Nicephorus, Isacius, Censorinus, Boëtius.

Geometriam autem inuenerunt Ægyptij in Nili auctu ac dimensione. Sita est in phantasia, non opinabili, sed certa ex apparatus specibus notitia.

CITHARŒDI, TIBICINES, CANTORES ET MUSICI.

Iopas nomen est citharædi apud Verg. lib. 1. Ænci. scribentem: Cithara crinitus Iopas personat aurata docuit quæ maximus Athlas. Idem li. 9. facit Cretea quendam Philomusum & Lyricum vbi ait: Et Clycium Æolidè & amicum Cretea Musis, Cretea Musarum comitè, cui carmina semper. Et citharæ cordi, numerosque intendere neruis, Sæper equos, atque arma viri, pugnâsq; canebat.

Apud eundem Iapys nomen est auguris & Citharædi lib. 12. vbi ait, Iamque aderat Phœbo ante alios dilectus Iapys Iasides, acri quondâ cui captus amore Ipse suas artes, sua munera latus Apollo Augurium citharâque dabat, celeresque sagittas.

Phylamon fuit Apollinis filius, clarus cithara. Cuid. lib. 11.

Nascitur è Phœbo (namque est enixa gemellos)

Carmine vocali clarus, citharâque Phylamon.

Dorceus cantu citharæ apud Thracas secundam post Orpheum meruit palmam. Val. Flac. li. 3. Argon. Protinus insignem cithara, cantuque fluenti Dorcea, qui dulci festis assistere mensis, Pectine Bistonæ magnum post ausus alunum.

Linus, Apollinis & Vranis filius, Lyricæ musæ fuit peritissimus, in qua magni nominis discipulos habuit, Orphea, Thamiram & Herculem. De hoc Propertius lib. 2. Tunc ego sum Inachio notior arte Lino. Hunc ab Hercule plectro & cithara occisum ferunt, dū eum rusticus canentem acerbè nimis corripisset.

Arion Methymnæus citharædus, & poëta Lyricus, dum Lesbō patriam peteret, videretque infidias, & coniurationem parari sibi à Cælii, focis (quibus cum nauigat) propter opes, quas ferebat secum, cap. 64. lib. 10. apta cithara, non nihil prius modulans, in mare se cœiecit. Cuius cæu illectus Delphin, dorso exceptū portauit ad litus, & exemit à periculo. In cuius rei monumentum erecta est illi statua cū Græco epigramate, quod Volaterranus Latinū fecit hoc modo: Cernis amatorem, qui vexit Ariona delphin, A Siculo subiens pōdera grata mari. Oui. lib. 2. Fastorum, de eo abunde meminit. De hoc etiam loquitur Gellius li. 16. cap. 19. & Herodo. in Clio. Ab Arione Lyra vocatur Arionia. Idè Ouid. lib. 3. de Arte. Quamuis mutus erat, voci fauisse putatur Piscis Arionis fabula nota Lyra.

Orpheum Apollinis & Calliopes filium poëtæ faciūt principem muta Lyncæ, ad eō vī fabulatur delinitas eius cātu arbores, suis se locis exeruisse sensificatas cautes egisse choros, fluuios cursum cohibuisse, exarmatas feras posuisse feritatem, & alia id genus incredēda. Quod ideo n̄ c̄tū est: quoniam agrestes & belluino prop̄ ritu degentes homines ad meliorem vitæ cultū redēgisset. Vnde Hora. in Arte: Syluestres homines facer̄ intérpr̄sque deorum Cædib. & fœdo victū deterruit Orpheus, Dicitur ob hoc lenire tygres, rabiōsq; leones. Fingitur etiam ab inferis cātu suo exorasse Eurydicen vxorem, ea lege, vt sequentem à tergo nō prospiceret, priusquàm ad superas auras ambo rediissent. Cui legi quum amor ninijs stare non permisisset varem, Eurydicen demū enuuisse ferunt. Verg. lib. 6. Æn. Si potuit manes accersere coniugis Orpheus Threicia fretus cithara, si dibúsq; canoris. Ab Orpheo Lyra vocatur Hæmonia, Threicia, Orphea, Bistonis, & Bistonis, quod Thrax fuerit natione. Ouid. lib. 4. Trist. Hæmonia curas attenuasse Lyra. Idem in Epi. Threiciam digitis increpasse Lyram.

Thamiras citharædus fuit Thracius, Lini discipulus, quē poëtæ à Musis fabulatur excæcatū, quod eas ad certamē cātus irritasset.

Amphionem poëtæ fabulantur Lyra ad eō peritum fuisse, vt sequentibus cantum scopulis Thebarū muros cōdidit. Horatius in Arte: Dicitur & Amphion Thebanę conditor vr̄bis Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda Ducere quō vellet. Martianus Capella: Nā Orpheus, Amphio, Arōnq; doctissimi, aurata omnes testudine consonantes flexanimū pariter reddidere cōcentum.

Hermogenes fuit citharædus, qui Iulio Cæsari suauitate cantus admodum placuit: apud Martialem nomen est furis mapparū. Apud Horat. lib. 1. Ser. nomen cantoris, vbi ait: Vt quamuis tacet Hermogenes cantor, tamen atque Optimus est modulator.

Echion, & *Glaphyrus* nomina sunt citharædorum apud Iuuenalem Syra 6. vbi ait: Accipis vxorem, de qua citharædus Echion, Aut Glaphyr⁹ fiat pater Ambrosiúsq; Choraules. Hic Choraules proprium est nomen viri fistulicinis.

Hydimeles nomen est etiam citharædi apud Iuuenalem Saty. 6. scribentē: Quo tener Hydimeles operam dedit, hunc tenet, hoc se solatus, gratóque indulget basta plectro.

Amadeas citharæd⁹ fuit castissimus, qui vxorem nūquā attigit.

Antenor citharædo M. Antonius tributa quatuor ciuitatum legenda concessit, propter eius artis peritiam.

Antigenides Thebanus fuit music⁹ & tibicen Philoxeni discipulus, qui calceamentis Milesis, & lasciuioribus primus vsus est. Huius meminit Plinius. Idem (vt est apud Ciceronem in Bruto)

disci-

discipulo frigenti ad populum, dixit: Mihi cane, & Musis. De eo vide nonnihil apud Gellium.

Ariston citharædus fuit, qui quū sexies Pythia vicisset, vt *Lysandri* amicitiam demereretur, pollicitus est se seruum eius palam proclamaturum, si demō vinceret.

Hipparchium & *Ruffinus* præcipui fuerunt apud Græcos citharædi, qui quum solennibus ludis intér se certaturi essent, cōrigit, vt theatrici tumultu, & strepitu cōmotus & attonitus Hipparchio obticuerit. Vnde natum prouerbiū, Mutus Hipparchion. De his qui repente silent, à quibus tamen grande aliquid expectatur.

Clinias philosophus fuit secta Pythagoreus, qui si quando ad iram concitaretur, motus animi sumpta protinus cithara leuabat quod & Achillem fecisse prædicant.

Coræbus filius Atys regis Lydorum in cithara quintam chordam inuenit.

Eumolpus citharædus Locrensis statuā meruit, quæ insidentem citharæ cicadam habebat. Nam quū in certamine (quod cum Aristone regio musico de cantu susceperat) chorda vna fracta defecisset, cicada superuolans vocem fertur suppleuisse.

Hippomachus fuit tibicen, qui quum videret à plebe laudari discipulum, quem tamen in arte peccare cognoscebat, baculo tactū desistere iussit, dicens, maximum erroris argumentum esse, quod ab ignara turba laudaretur.

Lafus Herminæus (qui floruit principante Dario) primus de musica scripsit, & dithyramborum certamen primus protulit.

Marsyas tibicen Phryx natione, tibijs à Minerua inuentis, ausus est Apollinem ad certamen prouocare, à quo victus & excoariatus est. De quo Ouid. lib. 6. Meta.

Mymernus Colophonius, poëta fuit Elegiographus, & tibicen clarissimus: Strabo lib. 14.

Nicostratus, & *Laodocus*, citharædi fuerunt, qui quum in certamen venissent, Nicostratus dixit, Laodocum esse in magna arte paruum, se verò in parua magnum.

Olympius Mysius tibicen citharæ legem dedit modósq; pulsandi reperit & docuit.

Philistus Milesius, musicæ primum operam dedit, euasitque clarissimus tibicen. Ad oratoriam demum conuersus, auditor fuit Isocratis.

Phrynus Mitylenæus discipulus Aristoclidis, primus apud Athenienses pulsauit citharam & vicit Panathena.

Sylax Cariandæus mathematicus, claruit etiam arte musica.

Simon Magnæsius insignis musicus neglecto superiorū musicorum

rum more, Simodiam introduxit, sicut & Lysis Lyfiodiam.

Tellen fuit tibicen, qui suauitate cantus sequenti proverbio locum fecit: Cane ea quæ sunt Tellenis, quod optima fuissent.

Timothæus Milesius musicus decimam & undecimam Lyræ choram addidit, & antiquam musicam in meliorem modum mutauit. Eius sono excitatum ferunt Alexandrum, & ad res bellicas alacrius euibratum, Meminit huius Cic. lib. 2. de Legib.

Xenophilus musicus fuit, patria Chalcidensis, qui annos c v i i. vixit citra vllum corporis incommodum, quæ magna est homini felicitas. Auctor Plinius.

Moschus, citharædus fuit imperitus, qui citra respirationem diu & in longum producebat vocem, neque tamen sonabat aliquid, quod ad stomachum auditorum faceret. Hinc adagium natum: Moschus canens Bœoticum. In multiloquos, & intemptuos locutores. Bœoticum genus erat cantionis. Erasimus.

Aristocentus genere Italus, patria Tarentinus, cognominatus est musicus, propter peritiam eius artis. Auctor Plutar. in Aristotele.

Demodocus fuit citharædus, quem Homerus inducit canentem in conuiuio Alcinoi regis Phæacum, vbi Alcinoi ipse Demodocum vocat diuinum cantorem.

Hismenias tibicen fuit peritissimus, Antigene discipulus, qui teste Boetio, multis egritudine laborantibus omnes animi molestias absterfit. Solitus erat gemmis vti fulgentibus & pretiosis, vt ea ostentatione artes musicæ pluris æstimarentur. Antisthenes quæ audisset Hismeniam optimum habere tibicinem: At, inquit, est homo nequam. Non enim (si probus foret) tibicen esset. Quo dicto musicos arguebat, vt vnguentarios, & ministros voluptatum. Idem fecisse fertur Philippus, qui quum accepisset filium suauis alicubi cecinisse, traxit eum obiurgauit: Non te pudet, inquit, quod tam bene canere scias?

Hismeniaz æqualis fuit *Dionysiodorus* & æmulus, Plinio teste.

Nichomachus fuit etiam musicus, quem idem Plinius scribit multas gemmas habuisse, sed nulla peritia electas, sed forte quadam,

Appendus fuit citharistes, qui omnia sibi intus cecinisse dicitur.

Conna fuit citharædus, seu lyrista, extremæ sortis, qui deuorato patrimonio factus est pauperrimus, & homo nihili. Hinc adagiū natum, Connae calculus. In hominem nullius momenti, cuiusque opinio nihili æstimatur.

Babys frater fuit Marfiz, quem quum Apollo excoriato Marfya veller quoque perdere, supplicium deprecata est. Minerua diceas: Babym abiectiorem esse, & infelicius canere, quàm vt dignus esset supplicio. Quibus verbis pacatus Apollo Babym contempit

tempit, suaque inficitia grauius satis punitum credidit. Hinc adagium, Peius Babys tibia canit.

Ialemus, Calliopès fuit filius, musicus quidem, sed infelix, & in canu multum frigidus. Hinc Ialemi cantilenam, pro despicibili, & abiecta posuerunt.

Pronomus tibicen fuit, qui barba utebatur promissa, & vestitu nimis accurato, aded vt mollitiei suspectus haberetur.

Plutar. ait *Menedemum* fuisse musicum, & discipulum Aristotelis.

Lamia mulier fuit ætate Demetrii formosa, quæ tibiis optimè fertur cecinisse, & canedi suauitate magnam apud homines promeruisse gratiam. Qua arte sic Demetriū inescavit, vt ille nihil haberet charius, & quod maiore beneuolentia prosequeretur. Auctor Plut.

Epicles fuit citharista magno quondam in pretio apud Athenienses, quem Themistocles orauit, vt apud se artem exerceret. Dolebat enim domum suam à multis frequentari.

Pyllades fuit citharædus, qui quosdam Timothei versus audiente Philopemene cantauit ad citharam. Quorum sequens citatur à Plutarcho, Hoc duce libertas Græcas ornauerat vrbes.

Phylomelus nomen est citharædi apud Mart. lib. 3. Plus habuit Didymus plus Philomelus habet.

Diadorus citharistes fuit tempore Vespasiani, cuius arte princeps delectatus, multis eum donis cumulauit. Mart. Tarpeias Diodorus ad coronas Romam quum peteret, Pharo relicta.

Fuit & *Tarpeius* citharædus Vespasiani tempore. Auctor Tranq. *Canus*, fuit choraulus & tibicen, qui multas pecunias accepit à Galba, quum eum in cœna delectasset. Mart. lib. 10. Et concupiscat esse Canus ascaules. Traq. Cano autem choraulæ mirè placeti denarios quinq; donasse prolatos manu sua peculiaribus oculis suis.

Conus fuit alter fidicen, quo præceptore hac in re vñus est Socrates, qui apud Platonē de eo sic meminit: Vñ tamen vereor, ne his dedecori sim, quemadmodum Cono Metrobij filio citharistæ, qui me etiā in fidibus docet. Pueri igitur condiscipuli me quotidie ridet, & Conum ipsum senum magistrum nuncupant.

Encerus fuit tibicen natione Alexandrinus vt est apud Cor. Taci. *Batalus* fuit Ephesus tibicen, qui calceamētis scæmineis primus omnium in scena vsus est, fractisq; cantibus tibiartem emoluit. Hinc Batalos vocamus mulierosos, & parū viros homines.

Agathon fuit tibicen, cantilenarum suauitate commendabilis, sed mollitiei nota famosus. Ab eo Agathonia cantio dicitur oratio blanda magis, quàm fructuosa.

Carnus fuit citharistes, qui Terpandrum vicisse legitur.

Stratonicus fuit citharædus, qui habuit in ludq nouem musarum

Agathonia cantio,

imz-

imagunculas, & Apollinis vnam, discipulos duos. Propterea interroganti cuidam, quor haberet discipulos: Cum diis, inquit, duodecim. Idem ridere solebat, & cauillis nonnunquam afficere duos alios sua ætate citharistas, *Propin Rhodium*, & quendam, qui *Boo* vocabatur, quod imperiti essent, & rudēs in arte.

Chryfogonus fuit modulator, qui tanta arte remigum manus dirigebat, vt quum remorum pulsū Chrylogoni cātibus accommodarent, delectabilem & iucundam redderent harmoniam.

Terpander Lesbicus accersitus à Lacedæmonijs, qui seditionibus inter se tumultuabatur, si auitate cantus eorum animos adeo deliniuit, vt redirent in amicitiam, & à seditione desisterent. Vnde Lesbij cantores primas semper meruerunt Spartanorum iudicio.

Terpnus fuit citharædus, cuius cantu oblectatum Neronē scribit Tranquillus his verbis: Statim vt imperium adeptus est, Terpnus citharædum, vigentem tunc, præter alios accersit, diebusq; continuis post cœnam canenti in multam noctem assidens paulatim & ipse meditari exercitariq; cepit, nec eorum quicquam omittit, quæ generis eius artifices, vel conseruandæ vocis causâ, vel augendæ factitarent.

Macrobius scribit *Orestianum Herennii* fuisse quempiam prima adolescentia tibicinē, qui arti suæ diffusis mercaturam postea iustitauerit.

Fortissimus Græcorum *Achilles* musicis cantibus oblectabatur adeo, vt è *Chirone* Thessalo harmoniam lyricam voluerit edoceri, qua emergentes animi curas discutere, & pristinæ serenitati restituere se sibi posset. Sciebat enim nihil esse vtilius mortaliū vitæ, quàm remediū habere ad abigendas agritudines mentis, medullarum & omnis lætitiæ populatrices. De Chirone & Achille, Horatius in Epodis: Nobilis vt cecinit grandis centaurus alūno. Vide caput de præceptoribus virorum illustriū. De Chirone, Sido. Apollinaris: Hos inter Chirone ad pleetra sonantia saltans.

Achillē imitatus *Alexander Macedo* citharæ dedit operâ, vt haberet, vnde serias illas de monarchia & principatu meditationes quæq; reprimeret, aut exercitio maiore fatigatū corpus subleuaret.

Tonius nomen fistulicinis pagani apud Mantuanum scribentem in Buccolicis: Et cum multiformi Tonius cui tibia buxo. Tandem post epulas & pocula multicolorem Vētriculum sumpsit, buccasque inflare rubentes Incipiens oculos aperit, cilisq; leuatis multotiesq; altis flatu à pulmonibus hausto Vtrem implet, cubito vocem dat tibia presso. Nunc huc, nunc illic digito saliente vocauit Pinguibus à mensis iuuenes ad compita cantu Salidico, dulcique diem certamine clausit.

Apollinem & Mercurium musicæ & citharæ inuectores faciunt poetæ.

poetæ. Vnde Ouidius: Me fide cōspicuis Troiæ munitor amauit. Val. Flaccus: Musarum chorus, & citharæ pullator Apollo. Plin. Item Apollinein citharædum, serpentemq; eius conficit sagittis.

Pana deum fistulæ repertorem faciunt. Verg. Pan. primus calamos cæra coniungere plures Instituit, Eandem ob causam Sidonius Panas vocat cicuticines, vbi ait: Alta Cicuticines liq; erant Mænala Panes. Postque chely placuit fistula rauca Ioui.

Sambucam instrumentum musicum reperit Ibycus Reginus. De tribus citharædis omnium præstantissimis meminit Pacificus his verbis:

Orpheus Eurydicen cithara reuocauit ab Orco,

È que suis mouit saxa nemusque iugis.

Pisce fuit pelagus perlongum vectus Arion.

Hac etiam Amphion mœnia struxit ope.

Porro harmoniæ rationem primus exulit in lucem *Aristoxenus* repertis etiam instrumentis: deinde *Ptolemæus*, *Nicephorus*, & *Gregoras*, Commentatores in ea fuerunt *Pappus*, *Theon*, *Alypius*, *Gaudentius*, *Isacius*, *Apuleius*, *Boetius*.

Lyram trium Chordarum inuenit Mercurius Ægyptius. Quintam chordâ Corcebus Aty filius: Sextam Hyagnis Phyx. Septimam Terpander. Lyra primus in Græciam attulit Cadmus, Agenoris filius. Lyra plectro & digitis percutiebatur. Parum antiquitus differebat à cithara. Hoc instrumentum factum in formam testudinis, vtramque nunc exigit manum.

Epigeneum instrumentum erat musicum, ab Epigono inuettore dictum, hoc sine plectro pulsabatur chordis x l.

Tosmon chordis xxxv.

Monochordum fuit Arabum, Pentechordum Scytharum, psithyos Libycorum, Psalterium exercebatur in hymnis. Barbiton tetrachordum Anacreontis inuentum in Lyricen.

Psalterio canens vocatur *Psalter* & *Psalmien* à Sydonio.

Olim *Magada* vocabatur à Magado inuettore. Magades apud Anacreontem cithara est xxx. chordarum.

Sambuca soni erat acutissimi, à Sambubo inuettore nominata. Ea utebantur Parthi, & Troglodytæ.

Tripus præbebat vsum trium cithararū, vt tres citharædi concordēs viderentur pulsare. Habebat enim triplicem harmoniam.

Cymbala, & *Crotali* agitantur manibus.

Fuit olim multiplex *Tibia*. *Trenetha*, qua utebantur ad luctus. Thébani eam ex ceruinis ossibus factitabant, Scythæ ex ossibus aquilarum & vulturum, Ægyptij ex calamis. Antippos in tibiis reperit harmoniam *Doricam*, & *Lydiam*. Nicopheles *Athenam* tibiam

tibiam sacram Mineruz.

Odontisimus erat quatuor foraminum.

Parania, erant tibiæ, quibus utebantur in conuiuijs, vt *Spondiæ* eptæ erant hymnis: *Chorica*, dithyræbis: *Hipertelia*, virorum choris: *Parathreta*, trenis.

Naulium erat musicum instrumentum Organo simile. *Monalon* erat conuiuiorum. Caulas posuit Philemon. Volaterranus eas putat, quas hodie *Cornumistas* vocant, *Phænix* sicbat instar Coni galææ. *Fistula* compingebatur ex cannis lino, & cæra. *Cornibus*, *Tubis*, *Lituus*, & *Buccinis* utebantur in bello. Nunc etiam *Tympano*.

Lacedæmonij instrumentis musicis suorum animos ad bellum euibrabant.

Pandura apud Lampridium, nomen est instrumenti musici, quod qui pulsat, vocatur Panduros, Tubicines, Fistulicines, Cicuticines, Psalimicines, Citharædi, Citharistæ, Lyristæ, Choraulæ, Tympanistæ dicuntur, qui his musicis instrumentis vtuntur.

Iulius Pollux multa instrumenta ad hanc artem facientia, enumerat: Inter ea quæ pulsantur, inquit sunt Lyra, Cithara, Barbiton, Psalterium, Phœnix Spadix, Lyræphœnicium, Clepsimbis, Paribus, Iambice, Scindapsus, Epigoneu, Hypospadius. Cælius ait Naulium alio nomine Psalterium dici. Fuit & Crembalum organum. De generibus tibiærum vide Cælium lib. 5. lect. antiq. Capitibus 23. & 25. & 26.

TUBICINES.

Misenum Æolidem Virg. ait fuisse tubicinē Hectoris: mortuo demū Hectore, adhænisse Æneæ comitem, & tandē à Tritone deo submersum, quod ad certamē tubæ deos marinos irritaret. Verba Vergilij sunt hæc: Atque illi Misenum in litore fico Vt Venere, vident indigna morte preceptum, Misenum, Æolidem, quo non præstantior alter Aëre ciere viros, Martemque accendere cantu. Hectoris hic magni fuerat comes, &c.

Triton fertur esse deus & tubicen marinus. Ouid. lib. 2. Metam. Caruleos habet vnda deos Tritona canorum.

Stentor fuit tubicen in bello Troiano, cui Homerus ferream & innictā tribuit vocē. Iuue. Saty. 13. Tu miser exclamas, vt Stentora vincere possis. Homerus apud Erasmodum: Stentoris in specie validi, cui ferrea vox, qui Quinquaginta alios æquas clamore sonôq;

Olympius Phrygius tubicen fuit ætate Midæ regis.

Aglas Megacelis filia tubicinio vitam fouit.

Agyrtes nomen est tubicinis apud Statum in Achil. lib. 4. scribentem: Tecum liuo bonus addit Agyrtes, Occultâque tubam tacitos apportet in vsus.

I NVEN.

I NV E N T O R E S D I V E R -
sarum rerum.

PAn inuenit fistulam. Verg. Pan primus calamos cæra coniungere plures instituit.

Minerva oliuam. Verg. lib. 1. Georg. Adfís ð Tegeæ faués, oleq; Minerua Inuentrix. Syll. lib. 3. Qua virgo (vt fama est) bellatrix edita lympha Inuento primam Libyen perfudit Oliuo.

Triptolemus, vel vt alii malunt, *Orifis*, ararum. Verg. lib. 1. Georg. Vnciq; puer monstrator aratri. Sidonius: Non cum Triptolemo verendam Eleusim. Qui primas populis dedere aristas.

Ceres, cultum terræ, & fruges. Vergil. lib. 1. Georg. Prima Ceres ferro mortales vertere terram instituit, quum iam glandes, atque arbuta sacra Deficerent syluæ & victum Dodona negaret.

Peletonij, Thessaliæ populi frana. Idem Verg. Frana Peletonij Lapithæ, gyrósque dedere Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

Belge, effeda vehicula. Verg. lib. 3. Æn. Belgica vel molli melius feret effeda collo.

Aristeus, rex Arcadiæ apud & mellis vsus. Verg. li. 4. Geor. Tépús & Arcadij memoranda iuenta magistri Pandere quoque modo cæcis iam sæpe iuuenis Insyncerus apes tulerit cruor. Ouid. Inuentum mellis Baccho tribuit lib. 3. Fast. dicens: Liba deo sūt, succis quia dulcibus idem gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt.

Achates, ignem filice excutere. Verg. lib. 1. Æn. Ac primū filici scintillam excudit Achates. Secundum alios *Pyrodes* Cilicis filius *Ægyptij* fistrum. Verg. li. 8. de Cleopatra: Regina in medijs patrio vocat agmina fistro. Ouid. lib. 3. Eleg. Quid nunc sacra iuuat? quid nunc Ægyptia profunt fistra?

Apollo medicina. Vnde Ouid. lib. 1. Meta. sic loquitur: Inuentū medicina meum est, opifexque per orbē Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.

Ægyptij linum. Ouid. lib. 1. Meta. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. Secundum alios *Arachne*.

Talus puer ferram. Ouid. lib. 3. Ferróque incidit acuto Perpetuos dentes, & ferræ reperit vsus Primus.

Iason & *Tiphys*, nauim, secundum ecclesiasticos Noc. Ouid. lib. 1. Meta. Primæque ratis molitor Iason Tibul. hoc inuentū *Tyris* adscribit dicens: Prima ratem ventis credere docta Tyros.

Mercurius lyram. Stat. in Syluis: Vocalis citharæ repertor Arcas.

Græci trochum: Horat. li. 3. Car. Venarique timet, ludere: doctior Seu Græco iuberis trocho, Seu maus verita legibus alea.

Archilochus iambicum carmen: Horatius in Arte: Archilochum

G

proprio rabies armauit iambo.

Bacchus viniū Ouidius lib. 15. Victa racemifero lyncas dedit in-
dia Baccho.

Zoroastres artem magicam Stroza pater: Nec Zoroastres artes,
magicive requiram Carminis auxilium.

Purpuram *Hercules*, Politianus in Rust. Aut bis in Herculea Mi-
lesia vellera concha versantur.

Alcman poeta carmen amatorium.

Aneximander Milesius horologium & spheram.

Bixes Naxius tegulas.

Sp. Carbilus grammaticus G. literam.

Claudius Centinianus R. literam.

Daphnis pastor carmen Buccolicum.

Palamedes Nauplius ordinem literarum.

Corax & *Cresias* Siculi, artem & præcepta Rhetoricæ.

Ibycus Rheginus Sambucam.

Perillus tauri æneum, qui propterea dicitur Perilaus. Ouid. Ipse
Perilleo Phalaris permisit in ære Edere mugit⁹ & bouis ore queri.

Pyseus & *Arytheus* æneam tubam.

Pheemonoe Carmen hexametrum. Politianus: Et Delphica longos
Pheemonoe commenta pedes.

Simonides Ceus artem memoria.

Amphion rationem musicam. *Aristeus* lactis Coagulum.

Atræus Solis eclipsem. *Æsculapius* dentium euulsionem,

Tregillus quadrigam in Græcia.

Amphitryon somniorum interpretationes.

Anagalis puella ludum pilæ, *Palamedes* aleam.

Tages artem aruspiciam. *Capaneus* scalas.

Cadmus lapidicinas, auri & metallorum conflaturam.

Cyclopes ferrariam fabricam. *Cecrops* coniugium apud Atheni-
ses. *Dædalus* fabricam lignariam, asciam, & perpendiculum. *Empe-
docles* artem oratoriam.

Epimetheus statuam ex luto. *Etolus* iaculum.

Gorgoris mellis vsum apud Hispanos.

Anaximenes vmbRARUM rationem.

Cadmus solutam orationem: *Selus* scientiam syderalem:

Etrusci prætextas veltes.

Idæi Phryges acu vestes facere. Aurum *Attalus* intexere. *Alexi-
dri* colores picturæ intexere. Galli scutulis diuidere.

Fulvius Hirpinus vitaria inuenit. *L. Sergius Orata* Ostrearum,

Linus *Murena* reliquorum piscium.

C. Hirceius murenarum. *Deloici* gallinas saginare.

M. Lolius

Idæi *Lelius*, auaria. *Cn. Marius* nemora tonsilia.

Argens agrorum stercorationem.

Numa deorum cultum apud Romanos.

Mercurius Moly herbam *Hercules* *Heracleo* herbam, *Mercu-
rius* parthenion, *Achilles* *Achilleon*, *Melampus* *melapodion*, *Teu-
cer* *Teucrion*, *Gentius* rex *Gentiana*, *Lyfimachus* *Lyfimachiam*,
Iuba rex *Euphorbiam*, *Scythæ* *Scythicen* *Thrace* *Ischemonem*,
Verones *Betoniam*, *Sei* *uilius* *Democrates* *Hiberidem*, *Hirundi-
nes* *Chelidontiam* *Canes* *canariam*, *Cetux* *Elaphoboscon*, *Sardo-
nia* *Peucedanium* herbas.

Ancus *Martius* Salinas. *Seruius* rex æs signare.

Callias Atheniensis minium.

Apinus *Pollio* bibliothecam apud Romanos. *Glyceria* coronas.

Dionades plasticen. *Græci* subdialia.

Amus *Aegyptius* vsum elibanorū in quibus panes coqueretur.

Apollodorus pictor vmbRARUM imitationem.

Staphilinus vinum a qua diluere. Secundum *Plii*. *Aristeus*.

Glaucus ferrum inationem.

Atracius artem magicam in Thracia.

Attalus tapetes, qui propterea dicuntur *Attalici*.

Dipelus, sculpturam marmoris.

Dithyrambus Thebanus versus dithyrambicos.

Endymion, cursum Lunæ. *Iphitus* Olympiadem.

Melissus, rex Cretensis, deorum sacrificia.

Paralus, longam nauem.

Pilumnus, louis filius, & *Dauni* pater, pinfendi frumenti vsum.

Prometheus, ignem in ferula seruare.

Thon, apud *Aegyptios* medicinam.

Thymele mulier saltationem scenicam *Martialis*: Qua *Thyme-
lem* spectas, derisoremq; Latinum, illa fronte precor carmina no-
stra legas.

Aegyptij, vel *Cleantes* picturam *Rhodij* *Celocem* nauem.

Cyniras tegulas. *Aegyptij* ciuitatem regiam:

Hastilius rex latum ciuum, genus vestimenti.

Crassus coronas argenteas. *D. Maus* pureos.

Bacchus diadema. *Niceas* artem fullonicam. *Closter* fusos

Hanno Carthaginensis leonum manufacturem.

Chiron artem herbariam. *Salaminij* hyppagium.

Hortensius pauos occidere. *Lydi* lanas inficere.

Dædalus malum nauis. *Thrason* muros vrbium.

Typhis adminicola nauium. *Nero* aque decoctionem.

P. se vnguenta, *Rhadamantibus*, leges.

Zeno Eleates, & Alexamenus dialogos.
Sp. diuortium. Prometheus Boves occidere.
Roetius artem futrinam, Thales horologium apud Mileſios.
Bacchus triu pphos. Cyclopes turres.
Phryges vehiculum quadrerotum. Icarus vela.
Lycurgus munus hui. andi. Oppidum Cecropis.
Rhadamantis Aſſyrias literas. Ambis & Memnon.
Ægyptias: Phœnices Græcas: Carmenta Euandri mater Latinæ.
Cope populi remum. Platee populi latitudinem remi.
Phœlon nummum & menſuras, Vulcanus fabricam.
Minerva artes Meſon comicus perſonam.
Damon Athenienſis remiſſam harmoniam, Clonas elegiographus
tibicinica regula, & cœcenus. Terpander citharœdicas. Polymne-
ſtus Colophonius carmina heroica: Secundum alios Phemonœ ut
alus placet, Delphici in honorem Apollinis poſt interfectum Py-
thonem. Sabel. Heroica carmina Phœbo Delphica poſt cœſum
cecinit Pythona iuuetus. Olympius Pyryx legem tibialem. Hyantis
ribiam lugubrē. Cecrops ſimulachra. Peleſtus tuguria. Lycaon Lycæa.
Rhœcus & Theodorus Samnij, artem æris fundendi, & conſtandi ſta-
tuas. Theuth numeros, ſupputationem, geometriam talorum & a-
learum luſum.
Artaxerxes longimanus legem venationis.
Chalybes ferrum.
Combe puella, Aſopi filia, armaturam Æneæ.
Anachariſis folles, anchoram, bidentem, ſiguli rotam.
Pyxodorus uſum marmoris.
Aſclepiades medicus leſtos penſiles.
Achytiſas crepitaculum.
Cteſibius hydraulicas machinas.
Pollux palæſtram: ad quod alluſit Statiuſ lib. 2. Syl. Siue catena-
ris curuatus membra palæſtris Staret, Amyclæa conceptum mare
putares.
Chus filius Cham, idololatriam. Nimus bellum.
Vulcanus fulmen. Pontanus: Tum Deus ignipotens inuento ful-
mine primum Ipſe ſuum miratur opus.
Lydi ludum reſſarum. Dariuſ tributa.
Amazones ſecurim, quæ propterea Amaxiona, & Pétheſilæa di-
cutur, & Thermodontia, quod Amazones ad Thermodontem flu-
uium habitauerint. Horatius lib. 4. Carminum: Amazonia ſecurit
Dexteras obarmet. Ouid. libr. 3. de Ponto: Nec tibi Amazonia eſt
pro me ſumenda ſecuris. Mantuanus in Alphonſo: Pétheſilæa non
inferiora ſecuri.

Cottalus

Cottalus Siculus librare pocula.
Licron bellorum inducias.
Prætuſ & acrituſ clypeos Autore Plinio.
Loricam Mydus Meſſenius.
Gladium, galeam, haſtam, Lacedæmonij.
Orceas & criſtas Cares, Arcum & ſagittam Scythes Iouis: Iacu-
lum cum amento Aetolus Martis filij.
Lanceas Aetoli. Haſtas velitares, & pilum, Tyrrenus.
Piſeuſ venabula. Scorpionem Cretes.
Carapultam Syri. Balliſtam & fundam Phœnices.
Teſtudioes Artemon Clazomeniuſ.
Arietem Epæuſ repertor machinæ Troianæ
Turres ambulatorias Diades milix Alexandri.
Equeſtram pugnam Centauri. Bigas Phryges.
Ordinem exercitus, ſigni dationē, & vigilias Palamedes in bel-
lo Troiano, Fœdera Theſeuſ.
Sarmeneſ primuſ de equitatu ſcripſit.
Corſeſ primuſ barbam ſibi raſit Alexandri ſeculo.
Alexander, Cithæriuſ primuſ pſalterium implicuit chordis.
Argentæ primi nummum cuderunt.
Maruſ Theſſaluſ primuſ equum aſcendit.
Gregoriuſ Pont. Max. primuſ ſe Seruum ſeruorum Dei appellauit.
Pauluſ heremita. ſolitudinem heremiticam inuenit.
Caſiſtuſ Pont. ieiunia quatuor temporum.
Simon Græcuſ ſpeculam. Sidoniuſ, menſuras & pōdera, regnante
apud Solymos Hieroboam.
De literarum inuētōribuſ reperti ſunt ſequētes verſuſ admodum
ueterſti, quos Crinituſ ait ſelegiſſe in bibliotheca Septimana:
Moyſeſ primuſ Hebraicas exarauit literas.
Mente Phœnices ſagaci condiderunt Atticæ.
Quaſ Latini ſcriptitamuſ, edidit Niçoſtrata,
Abraham Syrac, & idem repperit Chaldaicas.
Iſis arte non ſtūiore protulit Ægyptias.
Gulſila prompſit Gerarum quaſ videmus vltimas.
Ægyptij Geometriam inuenerunt.
Dierum natalium obſeruationem Chaldaei.
Scapham Libyci.
Sunt & diſciplinæ quædam, quarum Inuentum Muſis tribuitur.
Clio fertur hitorias inueniſſe, Melpomene, tragœdias.
Phalia, comœdias, Euterpe, tibias, Terpſicore, pſalterium.
Erato, geometriam, Calliope, literas. Vrania, aſtologiã.
Polyhymnia rhetoricã. De aliis rerū inuentōribuſ vide Pliniam.

G 3

DE DEIS.

DEi superni sunt, *Demogorgon*, repertus in visceribus terræ: *Saturnus*, inuentor falcis, cuius seculo atatem auream floruisse dicunt.

Iupiter, Saturni filius, quem poëte cælo præesse pulso parente fingunt, ibique fulminare.

Apollo, qui propter interfectos Cyclopes diuinitate priuatus, Admeti regis Theſſalix pauit armenta. Fertur inuentor medicinx. Triplex est eius potestas: Vocatur Sol in cælis, Liber pater in terris. Apollo in inferis, Musis præest: armatur arcu, sagittis & clypeo. Perpetua iuuentus eidem tribuitur. Deus est poëtarum, yatum & augurum. Genitus fertur in Delo eodem partu quo Diana.

Bacchus, Iouis filius & Semeles, his genitus, & fulminata matre natus ex femore Iouis, dictus propterea Femorigena. Vinu reperiit, vniuersum orbem peragravit: debellatis Indis primus omnium triumphauit. Sacrificas habuit & sacerdotes que dicuntur Bacchar, Manades, Thyades & Mimalionides. Perpetuam iuuentutem habere fertur vt Apollo.

Mercurius, deorum nuncius, Deus furu, galero & caduceo ornatus, indutus talaria, Deus sacundix, Argi centoculi interfector.

Mars, Deus belli & armorum apud Thraces natus, frater Bellonæ cuius ministri finguntur, Impetus, Discordia, Ira, Furor.

Hercules, montorum domitor, armatus claua, exuuium leonis indutus, Iouis & Alcmene filius odiosus Iunoni, cuius mandato portenta subegit, combustus in Oeta propter indurum pallium Nessi errore tinctum.

Vulcanus, Deus ignis, fulminum fabricator, maritus Veneris.

DE ÆSVPERNÆ.

Cybele vxor Saturni, vesta leonum iugo. Deum mater.

Venus, nata maris spuma dea amorum, vxor Vulcani, mater Cupidinis & Gratiarum, facibus armata, Cesto incincta.

Themis, quam Deucalion & Pyrrha consuluerunt super humani generis reparatione.

Iuno, Saturni filia, Deum regina, maxima cælicolum, coniunx & soror Iouis dea diuitiarum, quæ nubetibus præest & parientibus.

Ceres dea frugum, Saturni & Opis filia, legumatrix apud Siculos, vnde & legisera vocatur à Marone.

Minerva, nata ex Iouis cerebro, dea sapientix, disciplinarum & armorum.

Diana, Iouis & Larone, filia, dea virginitatis quæ in cælo Luna, in terris Diana, in inferis vocatur Proserpina. Vnde à triplici reſtate vocatur Triformis. De hac Catullus ait: Mõrtium domina vt fores,

fores, Syluarumque virentium, Saltoiumque reconditorum Amniuumque sonantium, Tu Lucina dolentibus, Iuno dicta, puerperis, Tu potens triuia & noto es Dicta lumine Luna.

DEI INFERNI.

Pluto, *Cerberus*, *Charon*, *Ainos*, *Acacus*, *Rhadamanthus*.

DE ÆINFERNÆ.

Proserpina, *Megeera*, *Chimæra*, *Thiſiphone*, *Cloto*, *Lachesis*, *Atropos*.

DEI MARINI.

Oceanus, *Neptunus*, *Palemon*, *Pollux*, *Castor*, *Nereus*, *Protheus*, *Phobus*, *Melicerta*, *Glaucus*.

DE ÆMARINÆ.

Amphitrite, *Tethys*, & *Doris*, *Mercedes*.

DII NEMORVM.

Fauni, *Panes*, *Satyri*, *Syluani*.

Pan, fingitur Deus pastorum. Vergilius in Buc. Pan curat oues, omniumque magistros.

Tethys, deam esse maris indicat illud Vergilianum lib. 1. Georg. Tæt; sibi generum Tethis emat omnibus vndis.

De *Clauco*, *Panopæa* nymphea, & *Melicerta*, deis marinis, Idem Verg. lib. 1. Georg. Votæque seruati soluët in litore nauta; Et *Glauco* & *Panopæa*, atque *Inoo Melicertæ*.

Alcinous, rex Phæacum, fingitur deus hortorum, quod hortos & pomaria diligentissime curauerit. Statius: Quid bifera Alcinoui laudem pomaria? Verg. lib. 2. Geor. Pomæque & Alcinoui syluæ.

De *Protheo* deo maris, Verg. lib. 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Caruleus Protheus. Alter vocatur *Vertumnus* Propertius lib. 4. Quid mirare meas tot in vno corpore formas? Accipe Vertumni signa paterna dei.

Syluanus, Deus est pecoris & aruorum. Verg. lib. 8. Syluano fama est veteres sacrasse, Pelagos. Aruorum pecorisque deo.

Pomona, dea hortorum, & pomorum. Ouid. lib. 14. Rege sub hoc Pomona fuit, qua nulla Latinas Inter Hamadriades coluit solertius hortos, &c.

Aristeus, Deus mellis. Vnde Ouid. 1. Fast. Flebat Aristeus quod apes cum stirpe necatas Viderat inceptos destruisse fauos.

Flora, dea florum. Ouid. lib. 7. Fast. Hunc meus impleuit generoso flore maritus: Atque ait arbitrium tu dea floris eris.

Carna, dicebatur dea cardinis. Ouid. lib. 7. Fast. Prima dies tibi Carna datur dea cardinis hæc est, Numine clausa aperit, claudit aperta suo. Hanc dea veteres vitalibus humanis præesse opinabantur, petebatque; ab ea vt iocinora, corda, & alia quæ sunt intrinsecus

vicera sua conseruarentur. Huic templum dicauit Brütus.

Hyppona dea erat equorum, quam stabularij colebāt. Eius simulachrum locabatur in stabulis. Iuue. Sat. 8. Iurat Solam Hipponam & facies olida ad præsepia pictas.

Osyris, marinus fuit Isidis, & rex Ægypti, quem à Typhone fratre interfectum Ægyptij in forma bouis coluerunt, & frequenter immersum aquis, quæsiuerunt cum luctu, vocaueruntque Apim, quæ dictio eorum lingua significat bouē. Tibul. li. 1. Te canit, atque suum pubes miratur Osyrim. Barbara Memphitem plaudere docta bouē. Primus aratra manu solerti fecit Osyris, Et teneram ferro sollicitauit humum, &c.

Isis, vxor Osyris & Anubis fuerunt Ægyptiorum numina, quorum hunc canina specie reuerbatur. Lucanus lib. 8. Nos in templa tuam Romana accepimus Isim, semideosque canes, &c.

Castor, & *Pollux*, inter numina maris ponuntur. Plin. lib. 2. Et ob illi Polluci & Castori id nomen assignant, & osque in mari deos inuocant. Catull. Iam præce Pollucis, iam Castoris implorata, Tale fut nobis Mallius Auxilium.

Angerona, dea à Romanis culta est, quæ tota ciuitas angina àboraret. Sacra eius dicebatur Angeronalia. Simulachrum fingebatur digito labris admoto. Plin. lib. 2. Namque diua Angerona cui sacrificatur ad diē x i i. Calen. Ianuarias, ore obligat, obligatōque simulachrum habet.

Sylvam, rusticorum sunt numina, vt etiam *Fauni* & *Panes*. Plin. lib. 12. Quin & Sylvanos, Faunosque, & deorū genera syluis ac sua numina tanquam cælo attributa credimus.

Veteres *Seiam*, deam à serendo, & *Segetem*, à segetibus appellabant. Simulachra Romæ habuerunt, ætate Plinij.

Agonius Deus dicebatur, qui rebus agendis præerat.

Gallis Romam aduentantibus, audita est noctu vox quædam, quæ eius rei magistratus monebat. Ex eo tēpore *Aius* Deus à Romanis cœpit honorari. De hoc meminit Cic. lib. 1. de Diuin. Budeus lib. 4. de Assē. Nēpe, inquit, quod Aius ille locutus, arcanū nihil esse iūit eorum, quæ in aula geruntur.

Anculi & *Ancule* putabantur dij & deæ ancillarum.

Anatis dea colebatur à Lydis, eiusque ministerio nobilitate, præstantes puellas dedicabant, quæ inibi corporis pudicitia in vulgus data velut angustiores factæ, mox viri nubunt.

Atergatis dea colebatur à Syriis. Strabo: Trans Euphratem est Bambera, quam Edessam & Hierapolim vocant, in aqua Atergatis Siriam deam colunt.

Deuerram deam venerabantur, vt scopis domū possent vertere

Empanda

Empanda vocabatur, dea quæ rebus patentibus præerat.

Bona dea colebatur à Romanis mulieribus. A b eius sacrificiis arcebantur mares. Tibullus lib. 1. Sacra Bonæ maribus non a deunda deæ. Ea fuit Dryas Fauni filia vel vxor, quæ virilem aspectū adeo refugisse fertur, vt nunquam prospecta sit in publico. Maximo opprobrio datum est P. Clodio, quod eius cœremōnias violasset, adulterata Pompeia Q. Pompeij filia & Syllæ nepte. De hac Iuuenalis: Nota Bonæ secreta deæ.

Priapus Deus & custos hortorum falcē habuisse fingitur, cuius moru aues & furūculos terreret. Colu. Inguinibus puero prædoni falce minetur.

Hymeneum, Veneris filiū, & Deum nuptiarū fecerunt, Eius laudes Catullus in Epithalamio Iulie & Mālij cumulatissime scribit.

Thalassij numen, Romani etiā in nuptiis inuocabant. Catullus: Iustitiam nubi, lubet iam seruire Thalassio.

Feronia: fuit nemorū dea. Verg. Et viridi gaudens Feronia lupo. *Fidium*, sunt, qui Iouis filium dicant à fide. Plaut. Per Deum Fidium credis iurato mihi. Fuit apud veteres Romanos in honore maximo, adeo vt tēpla cum sacrificiis meruerit. Cultus est à veteribus in Quirināli iugo Nonis Iuniis. Qui in fast. Quærebam nonas sancto Fidione referrem.

Lauernam appellarunt deam furum, à qua & Lauerniones dicti sunt fures. Horat. li. 1. Epist. Pulchra Lauerna Da mihi fallere, da sanctum iustumque videri.

Limentinus Deus præerat liminibus.

Meditrina dea erat medicamentorum, à medendo: Eius sacra vocantur Meditrinalia.

Mellonia putabatur de mellis.

Mena credebatur præesse menstruis mulierum.

Murcea, dea quæ reddebat homines mulcidos & desidiosos.

Myagrus, erat Deus muscarū. Aliter vocabatur *Myodes* & *Achor*, vt docet Plutar.

Portunus Deus, qui portubus præerat: Aliter vocatur *Palemon* & *Melicerta*.

Robigo dea & *Robigus* Deus, quos Romani opinabatur à segetibus rubiginē quertere. Eorum sacra vocabantur Robigalia.

Salacia dea, dicebatur à concitando Salo. Pacuuius: Hinc sæuitiā Salaciæ fugimus.

Vacina dea, quæ præerat otiosis & vacantibus: Huic sacrificabatur agricolæ, quum post collectas fruges quiescebant.

Vallonia putabatur præesse vallibus.

Vitula, dea, quæ iuuenili præerat laticia. Nam veteres Vitulari *Vitulari*

rarum habita fuisse. Tertullianus ait trecentos Ioues, vel si maior
Iupitros à M. Varrone enumeratos.

Reperiuntur alij quam plurimi Dei, vt *Fabulanus*: *V agit. nus*, *Pi-
lupinus*, *Picumnus*, *Cumna*, *Leuane*, *E dulica*, *Potina*, *Statilinus*, *Statanus*,
qui pueris præfunt, quum iam possunt stare. Fabulanum & Vagita-
num dixerunt, quum fandi & vagiendi principium esset. Picum-
num & Pilumou posuerunt pro diis coniugalibus. Cumnam deam
infantulorum existentium in cunis. Leuanam cuius ope de terra
teuarentur. Edulicam & Potinam deas eduliorum & potus.

Libentinam deam libidinum & præsidem.

Posuerunt etiam *Adoneam*, *Albeonã*, *Volunam*, *Volunum*, *Fessonia*
ad hominum vsum.

Pelloniam ad pellendos hostes.

Agenorã, *Strenuam*, *Stimulam*, quod ad aliquid agendum ex-
citarent.

Numeriam ad numeros.

Habuit *Febri* ædem in palatio.

Ad morbos pefuerunt *Angeronam*, *Profam*, *Postuertam*, *Orbonam*,
Sentiam, quæ dicendis sententiis præerat.

Carmentam ad fata, *Camœnas* ad cantus.

In coniugiis, menstruis, partu, funeribus, deos confinxerunt,
Deueriam, *Intercidonem*, *Domiducum*, *Domitium*, *Mantunã*, *Virginem-
sem*, *Subigum*, *Premam*, *Partundam*, *Populonã*, *Menam*, *Tellumonem*, *Ro-
sonam*, *Neniam*.

Ad frumenta & segetes *Tutuliam*, *Nodinum*, *Volutinam*, *Pata-
le nam*, *Hoftilinam*, *Floram*, *Lactucinam*, *Maturam*, *Auerruncum*, *Ru-
ciam*.

Spinensem propter spinas, *Fructesam* propter fructus, *Rurinam* ru-
ritribuerunt, *Collinam* Collibus, *Iugatinã* montium iugis, *Forulum*
foribus, *Terminum* terminis, *Palem* pastoribus, *Empendam* paganis,
Arculum arcibus, *Fornacem* fornacibus, vnde facta fornacalia. Adie-
cerunt *Tanagream*, *Allocutiũ*, *Anteuorã*, *Larundã*, *Monetam*, *Februã*,
Larentiam, *Mutinam*, *Alburnum*, *Maiesam*, *Venilam*, *Bonum euentum*,
Vertumnum deum Hetruriz.

Permissum non fuit in vrbe Roma deos alios assumere quàm
quos senatusconsultum iussisset. Vnde in libris pontificum ita scri-
ptum erat: Separatim nemo sit, habens deos nouos, siue aduenas,
Nisi publicè ascitos priuatim colunto. Diuos (qui cœlestes semper
habiti) colunto. Constructa à patribus delubra habent.

Tutania & *Tutulina* dei à tutando dicti sunt.

Ennius, Deos *Æuiternos* & *Æuintegros* vocauit, quod integra
eorum ætas atque perfecta sit. Deos quum dicimus, tam de formi-

mino genere, quàm de masculino intelligere possumus. Verg. de
Venere: Descendo, ac ducente deo flammã inter & hostes Expe-
dior. Vnde & *Lunam* deum pro Luna veteres dixerunt.

Sed & quædam animalia, atque etiam res aliæ, apud antiquos
numinum loco habitæ sunt. Troglodytæ adorant Testudines au-
tore Plin. *Ægypti* Allium & Cepas pro deis colunt, & Croco-
dilum habent in honore maximo, cui etiam sacra faciunt, maxi-
mè Orbitæ *Ægypti* populi, qui sacros dies eidem cõstituerunt,
vt Græci Olympia Ioui. Et si contingat liberos ab eo rapi, paren-
tes gaudent, existimãtes se deo placere, cui escam genererint. Ser-
pentes etiam coluntur à Phœnicibus. In Gadera Hispaniæ vrbe
templa fuerunt *Senectuti* & *Morti* consecrara. Senectuti, quod
eam ætatem vt rerum magistrã venerarentur. Morti, vt com-
muni quieti & portui miseriarum. *Paupertati* quoque & *Fortunæ*
sacra constituere.

Fluuij quoque diuinis quondam honoribus culti sunt, habue-
runtq; simulachra quædam humana facie, quædam bubula. Apud
Lacedæmonios, Plutarcho teste, templa *Timori*, *Risui*, & *Morti* di-
cata sunt. *Ægypti* Solem & Lunam deos fecerunt. Apud eosdem
Feles, Ibis, Aquila, Hircus pro deis habentur. Columbe colebatur
à Syrijs, Anseres à Romanis, propter feruatum Capitolium anse-
ris clangore. Apud Thessalos capitale erat Ciconiam occidisse.
Qui Syenem incolunt, Pharos pisces venerantur. Qui Mæotin ha-
bitant, Oxyringos pisces habent in honore.

In Ambracio Leænã colebant, vt indicem libertatis: quod
ey anuum interfecisset.

Delphici Lupum, quod sacrum aurum in templo expilatum &
defossam refodisset. Samij Ouem quod aurum iridem surreptum
è templo indicasset. Argiui, Serpentem: Tenedij prægnatẽ Vac-
cam, cui fœtæ ministeria veluti puerperæ exhibent. Draco apud
Albam in luco iuxta templum Iunonis Argiuz colebatur à virgi-
nibus, quem certis diebus adibat, cumq; suis manibus pascebãt.
Aspides *Ægypti* habebant in honore ac deliciis, quas vnã cum
pueris educabant. Mustella colebatur à Thebanis.

Medioximos deos antiqui minores vocauerunt. Plaut. in Cistel.
Ita me dij deaq; superi atque inferi & medioximi. Idem deos vo-
cat Patellarios, qui patellis & vasis sacrificio accõmodis pacaban-
tur. Ouid. Fert missos Vestre pura patella cibos Plautus ipse: Dij
me omnes magni minutique & patellarij.

Semones eos vocat, qui habent, quicquid à media regione aeris
ad terram patet. *Semidei* à nobis appellantur. Fulgentius Semones
appellat deos, qui cælo digni non cõferentur, ob meriti pauper-

tatem, cuiusmodi sunt Priapus, Hippo, Vertumnus. Fuerunt in Italia dii municipales, vt Cruftimiorum *Delucentinus*, Narnienfium, *Virichanus*, Elculanorum *Ancharia*. Volcimenfium *Nortia*.

FILII DEORVM, ET

HEROVM:

Filij *Demogorgonis*, Litigium, Pan, Clotho, Lachefis, Atropos, Polus, Pyrhon, Terra, Herebus.

Filij *Terræ*, Tartarus, Taygetes, Antheus, Nox, Fama.

Filij *Herēbi*, Amor, Labor, Metus, Dolus, Morbus, Pallor, Somnus, Charon, Dies, Æther Gratia, Inuidētia, Fraus, Pertinacia, Egestas, Misēria, Fames, Querela, Senectus, Tenebra, Mors.

Filij *Ætheris*. Iupiter primus: Cælius. Filij *Iouis primi*, Apis, Sol, Mercurius, Tritopatreus, Epuleus, Dionysius, Hercules, Liber pater, Epaphus, Scythia, Minerua, Diana, Proferpina.

Filij *Mercurij* secundi, Cupido, Auc̄tolius.

Filij *Belli Prisci*, Danaus, Aegyptus, Agenor.

Filij *Agenoris tertij*, Polydorus, Phenix, Cadmus, Labdacus, Taygeta, Europa.

Filia *Cadmi*, Semele, Agaue, Autonoe, Ino.

Filij *Oedipi*, Ætheocles, Polynices, Antigona, Ismena.

Filij *Cælij*, Vulcanus primus, Mercurius 3. Toxius, Titanus. Iupiter secundus, Oceanus, Ops, Tethis magna, Venus magna.

Filij *Acherontis* Afc̄laphus, Alecto, Tefiphone, Megera, Victoria, ty.

Filij *Titani*, Hyperion, Briareus, Ceus, Typhon, seu Tiphæus, Enceladus, Aegæon, Iapetus, Afc̄treus, Alous, Palenes, Rūchus, Purpureus, Lycaon, Aurora.

Filij *Hiperionis*, Sol, Luna.

Filij *Solis* Phaëthō, Milerus, Phetusa, Salempetij, Dirce, Pasiphæa, Oeta, Circe Aegina.

Filij *Latona* Apollo, Diana.

Filia *Hesperis*, Aegele, Heretusa, Hesperetusa.

Filij *Atlantis Hyas*, Eudora, Ambrosia, Phylidile, Croni, Phito, Polixo, Thyenes, Electra, Maia, Steropes, Celeno, Taygeta, Alcayone, Meropes, Calypso.

Filij *Promethei*, Pandora, Isis, Deucalion.

Filij *Iouis secundi*, Apollo, Tityus, Bacchus, Amphion, Zetus, Calais, Lacedæmon, Tantalus, Hercules, Arcas, Diana, Pasitica, Egialt, Euphrōsine minerua.

Filij *Apollinis*, secundi, Mopfus, Linus, Philisthenes, Garamas, Branchus, Philemon, Orpheus, Aristeus, Nomius, Actous, Argeus, Aesculapius, Arabs, Lapyra, Eurinome, Pice.

Filij

Filij *Bacchi*, Hymenæus, Thioneus, Thoas.

Filij *Amphionis*, Archemorus, Antegorus, Tantalus, Phadimos, Sipolos, Xemarclus, Epinitos, Asticratia, Pelopeia, Cheloris, Cleodoxe, Ogune, Phytis, Netea.

Filij *Laomedontis*, Lampus, Clitton, Ioetaon, Titon, Priapus, Antigona, Heſiona.

Filij *Priami*, Paris Hector, Helenus, Cuor, Troilus, Deiphobus, Polydorus, Lycaon, Eſacus, Anthysus, Ifus, Teucer, Dimocontes, Echemon, Cremenō, Gorgiton, Cebrion, Phorbas, Doricon, Pammon, Eliphon, Agaton, Hippothous, Aganō, Lacoontes, Mistos, Iphates, Testorius, Tymcetes, Polytes, Cricula, Cassandra, Iliona, Laodice, Lycaste, Medicastis, Polyxena.

Filij *Paridis*, Daphnis, Idæus.

Filij *Saturni*, Pluto, Chiron, Picus, Neptunus, Iupiter tertius, Cromis, Vesta, Ceres, Glauca.

Filij *Fauni*, Acys, Eurymedon, Latinus.

Filij *Marris*, Cupido, Enomaus, Tereus, Aſcalaphus, Iasmenus, Partaon, Zefius, Phlegyas, Euannes, Hiperius, Etholus, Remus, Romulus, Britona.

Filij *Neptuni*, Dorus, Amycis, Phorcus, Albion, Borgiō, Thara, Polyphemus, Tilemus, Brontes, Steropes, Pyragmon, Naficheus, Melion, Acterion, Aon, Melappus, Bulyris, Pelaligus, Nauplius, Sicaous, Siculus, Celenon, Ælo, Ocypete.

Filij *Iouis tertij*, Acheus, Amor Castor, Pollux, Paliftus, Iarbas, Mymidon, Xanthus, Lucifer, Orion, Minos, Saipedon, Rhadamantus, Archifius, Tantalus, Dionysius, Perſeus, Aon, Eacu, Pyllumnus, Mercurius, Vulcanus, Hercules, Æolus, Venus, Proferpina, Helena, Clytemneſtra, Mena nouem Musæ.

Filij *Minos*, Androemus, Glauco, Deucalion, Ariadna, Phædra.

Filij *Vlyſis*, Telemachus, Telegonus, Auxonij.

Filij *Tantalib*, Niobe, Pelops,

Filij *Pelopis*, Atræus, Thyestes, Phyltēnes, Lyſidice.

Filij *Mercurij*, Eudorus, Myrtilus, Lares, Euander, Pan.

Filij *Vulcani*, Erictonius, Cacus Ceculus, Tullus, Seruilius,

Filij *Herculis*, Oxias, Creonitiades, Tyriomachus, Dyichoōtes, Ithoneus, Cromis, Agilis, Ilus, Sardus, Cynus, Diodorus, Tlepolemus, Theſſalus, Auentinus, Telephus, Lydus, Lamirus.

Filij *Æoli*, Machareus, Mifeus, Criteus, Salmoncus, Iphicius, Sifyphus, Cephalus, Arthamas, Canace, Alcayone.

LQCA DE IS SACRA.

Œquentia in primis loca Apollini ſacra fuerunt. *Parnafus* mons Phocidis biuertex, vbi è spelunca, reddebantur oracula, reſte Luca-

Lucano. Verg. in Buc. Nec tantum Phœbo gaudes Parnasia rupes;
Gryneum nemus seu oppidū in Ionia, sacrum Apollini habuit fā-
nū. Verg. in Buc. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Nec quis
sit lucus, quo se plus iacet Apollo. Ab hoc nemore Apollo ipse di-
citur Gryneus: Verg. lib. 4. Italiam Lyciæ iussere capessere sortes,
Phaselis mons est in Lycia, vbi Appollo oracula reddebat. Auctor
Ætne: Dexter mihi carminis autor Apollo. Seu tibi Dodone po-
rior, te cumque Phaselis, Seu te Cinthos habet.

Cynthus mons est imminēs Delo, vbi Apōllo celebre templum
habuit, qui propterea Cynthus dicitur. Horatius: Intonsum pue-
ri dicite Cynthium.

Delos, insula maris Ægæi. Cycladū vna, in qua natus est Apollo,
Prius Ortygia dicebatur, Vnde Apollo Delius & Ortygius. Ouid,
lib. 2. de Arte: Et Paros, & Clario Delos amata deo. Idem lib. 13.
Meta. Tibullus lib. 2. Delos vbi nunc Phœbe tua est?

Cloros fuit etiā vna Cycladum, in qua Apollo colebatur, qui in-
de Clarius dictus est. Valerius Flac. Nec Clarii nūc antea dei, que-
cūque tonantis Arguerem.

Delphi oppidum fuit Phocidis, vbi etiam Appollo colebatur, qui
propterea Delphicus vocatur Seneca: Ambage nexa Delphico
mos est deo arcana regere.

In *Patara* Lyciæ ciuitate sex anni mensibus dabantur Apollinis
responsa.

Tenedos Ægæi maris insula. sacra fuit etiam Appolini.

Chrysa Phrygiæ ciuitas, itidem & Cilla vrbs, sacra fuerūt Apol-
lini, Ouid. lib. 13. Me Tenedon, Chrysemque & Cillam Apollinis
vrbes, Et Syron cepisse.

Cyssa vrbs Phocidis sacrum etiam habuit Apollini templum
Colebatur etiam in *Cyrrha* oppido Phocidis, Stat. lib. 3. Syl. Aut
Cyrihæ pater aspernetur opacæ.

Colebatur etiā apud *Therapnas* vrbsm Laconiæ. Stat. lib. 3. Theb.
Tænareūque cacumen Apollineāsque Therapnas.

Soracte, mons est in Phaliciis quondam Apollini sacergil. lib.
11. Summe deum sancti custos Soractis Apollo.

Apollo apud *Rhodos* in tanto honore habitus est, vt ibidē *Co-
losum* habuerit inter septem orbis miracula numerarum. Politia-
nus: Conferat aut vasti molem Rhopos aurea Phœbi.

Hyperborei, Septentrionales populi frugū primitias *Delon* mit-
tebant Apollini, quem præcipuē colebant. Plinius.

Acrephnia vrbs fuit Phocidis, vbi Appollo Acrephnius colebatur.
Malloes locus fuit in Lesbo, vbi templum erat Apollinis.
In *Entresi* Phocidis vrbe, Appollo etiam reddebat oracula.

Tegyra

Tegyra vrbs Bœotiæ sacra fuit Apollini, à qua Tegyra dictus est.
In *Mileto* Ionia Asiaticæ vrbe fuit oraculū Apollinis qui pro-
pterea dictus est Milesius Apuleius: Dei Milesiij vetustissimū per-
contatur oraculum.

Loca Amori sacra fuerūt, *Colchorum* regio & *Idalium* nemus. Ca-
tullus: Sancte pater curis hominum qui gaudia misces, Quisque
regis Colchos, quique Idalium frondosum.

Thespenses & *Pariani* populi in Hellesponto Amorem summa
veneratione prosequuntur, eiusque sacra vocant Erotidia.

Apud *Ægyptum* vrbsm Achaorum Amor colebatur cum For-
tuna sub eodem tecto.

Æsculapium Apollinis filium colebat *Epidaurus* vrbs Pelopon-
nesi. Plin. lib. 4. In eo Epidaurum oppidum Æsculapij delubro ce-
lebre. Ab Epidauro dictus est Epidaurius. Ouid. lib. 15. Æquore
placato patrias. Epidaurius aras Linquit.

Cos ciuitas seu insula eidem sacra faciebat. Colebatur etiā Per-
gami. Martial. lib. 9. Perganeo posuit dona sacrata deo.

Triaca vrbs Thessaliæ templum habuit Æsculapio sacrum. Do-
lopius & Pindo vicinum.

Aristeum mellis deum colebat *Arcadia*. Verg. lib. 4. Georg. Tē-
pus & Arcadij memoranda inuenta inagistri.

Thebis colebatur Bacchus, q. propterea & Dirceus appellatur. Ho-
rat. lib. 1. Car. Vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos Intignes.

Naxos vna Cycladum coluit Bacchum: Claudianus: Herculis &
Bromij sustentat gloria Thebas. Plin. lib. 4. Nec cedentes Athe-
nis claritate quæ cognominantur Bœotiæ Thebæ duorum numi-
num Liberi, atque Herculis, vt volunt, patria.

Apud *Nysum* vrbsm Arabiæ ferunt Bacchum à Nymphis edu-
catum fuisse. Hinc Bacchus dicitur Nysæus. Stadius libr. 4. Theb.
Omnipotens Nysæe pater.

Calliboros fluiuius est apud Heracleam Paphlagoniæ Baccho sa-
cer, quod ab India reuertens chorum ibidem constituerit. Valer.
Flac. libro 5. Argon. Præterit & festa vulgatum nocte Lyæi Calli-
choron, nec vna fides, his Bacchus in vndis Apluit Eoo rotantes
sanguine thyrsos.

Tamariæ populi Hircanis proximi Bacchum ab India victorem
redeuntem hospitio susceperūt, eiq; sacra solennia constituerunt:
actis circum torcularia choreis, quam diu spumarent musto.

Cybele deorum matrem colebant sequentia loca. *Ida* & *Din-
dymus* Phrygiæ montes. Verg. lib. 10. Alma parens Ida deūm, cui
Dindyma cordi. Hinc Cybele Dindymene. Martial. Non per my-
stica sacra Dindymenes.

In *Phrygia* Galli Cybeles ministri in honore deæ inter se con-
certabant, & digladiabantur ad effusionem sanguinis. Demu cruo-
re vberim manante concurrebant ad aliquem fluuium deæ sa-
crum, ibidē cultros & plagas loturi. Romani hoc faciebāt ad Al-
monem fluuium, proximum Romæ, vndecimo Cal. Apriles. Vale-
rius Flaccus lib. 8. Argon. Sic vbi Mygdonios plāctus sacer abluūt
Almo, Latæque iam Cybele.

Reate Umbriæ ciuitas: Syllius lib. 8. Magnæque Reate dicatur
Cœlicolūm matri.

Berecynthia mons Phrygiæ, à cuius nomine Berecynthia dicta
est Cybele. Verg. lib. 6. Æn. Qualis Berecynthia mater Inuehitur
curru Phrygiæ turrata per vrbes.

Pesinuntium oppidum Phrygiæ, à cuius nomine dicta est Pesinū-
tica. Apul. lib. 11. Inde primigenij Phryges Pesinunticam nomināt
deūm matrem.

Cerere venerabatur *Eleusis* vrbs Atticæ, quod ibidem frugum v-
sum, & agriculturæ dea docuisset. Vnde & Eleusina vocata est,
Verg. lib. 1. Georg. Tardæque Eleusinae matris voluentia plaustra.

Colebatur etiam in *Ætina* monte, *Enna* & *Catana* vrbs. Sic
Siciliæ, à quibus locis vocatur Ætina, Ennea, Caranensis. Claudian.
Ætneæ Cereri proles optata virebat Vnica. Syllius lib. 1. Nec Ce-
rere Ennae, Phario nec victa colono. Laetan. de Cerere. Patanensi
vel Ennensi quarum alterius tanta fuit religio, vt adire templi
eius secreta penetralia viris nefas esset.

Sequentia loca Dianæ sacra fuerūt *Parthenium* Paphlagoniæ stu-
uius. Valerius Flac. lib. 5. Argon. Et satis tibi Tiphys negatum Par-
thenium, ante alios Triuiæ qui creditur amnis.

Cynthia mons imminens Delo, in quo nata est cum Apolline,
Hinc vterque Cinthius appellatur. Statius lib. 2. Theb. Illa sua
Cintho comites agat.

Ephesus vrbs Ioniæ, seu Lydiæ, in qua templum habuit magni-
cum inter septem orbis miracula numeratum.

Brauron vrbs Atticæ, vbi etiam colebatur.

Colebatur & in *Auentino* & *Algidio* montibus Italiæ: Horatius
Quæque, Auentinum tenet, Algidumque, Quindecim Diana pro-
ces virorum Curet.

Colebatur etiam in *Delo*. Verg. Notior vt iam sit canibus non
Delia nostris.

Item in *Tauro* Scythiæ monte. Lucanus lib. 1. Et Taranis Scy-
thiæ non mitior ara Dianæ.

Colebatur Faunus in Arcadia. Ouid. li. 2. Fast. Faunus in Arcadia
templa Lycæus habet. Idē lib. 4. Stabat Menalio sacra relicta cœo.

Antium

Antium maritima vrbs Latinorum Fortunam habuit in honore
maximo, cui etiam sacra fecit; templumque erexit magnificum.
Vnde Horat. lib. 1. Car. O diua, gratum quæ regis Antium.

Rhamnus, seu Rhamnus, oppidum fuit in Attica, in quo Némefis
& Fortuna colebantur. Hinc vtraque Rhamnusia appellatur. Ver-
gilius in Cyri: Haud fallor, quod te potius Rhamnusia fallat.

In *Orchomeno* Bœoticiæ vrbe templum fuit dicatum: Gratiis seu
Charitibus.

Herculi sacrum fuit *Tybur* oppidum vicinum Romæ; quod in-
de vocatur Herculeum. Martialis lib. 1. Tybur in Herculeum mi-
grauit nigra Lycoris.

Bœotia Thebæ etiam Hercule coluerunt, qui propterea Theba-
nus dicitur. Propertius lib. 3. Cymbala Thebano cœcrepuere deo.

Gadibus quoque (vbi columnas posuit) templum habuit Hercu-
les, in quo quidem templo Iulius Cæsar animaduersa Alexādræ
Magni imagine, ingemuit, & quasi pertæsus ignauiam suā, quod
nihil dum à se memorabile actū esset in ætate, qua iam Alexāder
orbem terrarū subegisset. De Gadibus Liuius: Annibal Gades pro-
fectus Herculi vota exoluit. Hinc Gades Herculeæ dicuntur.

Tyrintha ciuitas Argis vicina Herculem nutriuit, & vt Deum
venerata est. Vnde & Tyrinthus appellatur. Verg. lib. 7. Æn. post-
quam Laurætia victor Gei yone extincto Tyrinthus attigit arua.

Sequentia loca Iunonem coluerunt. *Carthago* vrbs Africae Verg.
lib. 1. Æn. Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam post ha-
bita coluisse Samo: hic illius arma, hic currus fuit.

Colebatur etiam in *Prosimna* ciuitate, Statius lib. 1. Theb. Hinc
cellæ Iunonia templa Prosimnæ.

In *Samo* insula maris Icarij habebatur in honore præcipuo, Nara
& ibidem fuerat nutrita. Ouid. lib. 8. Et iam Iunonia læua parte
Samos fuerat.

Argos & *Mycena* vrbes Achaiciæ Iunonem quoque veneraban-
tur. Horatius lib. 1. Car.

Phalisci populi Iononem coluerūt. Ouid. lib. 6. Fast. Adde senem
Tatium Iunonicolâque Phaliscos.

Creta insula ceterū vrbus memorabilis, Iouē aluit, eiq; sacra fe-
cit. Vnde & Cretæus dicitur. Verg. li. 3. Æn. Creta Iouis magni me-
dio iacet insula ponto, Mons Idæus vbi, & gentis cunabula nostræ.

Pirelus, portus Atticæ sacer erat Ioui, vt etiam *Homole* mōs The-
saliciæ, seu Bœoticiæ, à cuius nomine Iupiter Homolius dicitur.

Colebatur etiam in *Ida*, in *Latia*, in *Libya* vbi erat eius oracu-
lum, in *Elide*. Vnde Verg. eum vocat Idæum Lucanus Latialem, Læ-
tinum, Quidius & Libycum, Elæum Propertius, quoniam in *Elide*

quinto quoque anno celebrabatur ludi Olympici in eius honore. *Isini* Inachi filiam & eadem Ægyptiorum sequentia loca habebant in honore, *Patetomum* vrbs Ægypti, *Pharos*, *Memphis*, & *Memphitis* pars Ægypti.

Ægyptum sacrum fuisse *Isidi*, Propertius docet lib. 2. dicens: An tibi non satis est fuisse Ægyptus alumnis: *Copton* quoque in insula est in Ægypto sacra *Isidi*.

*Lato*na colebatur in Delo, quod Apollinem & Dianam ibidem peperisset. Verg. lib. 3. Georg. Cui non dictus Hylas puer, & *Lato*nia Delos.

Ithynus fuit domicilium Mineræ in arce Atheniensis. Catullus: Vnigenamque simul cultricem montis *Ithyni* *Pallada*.

Pyreus mons Atticæ, sacer fuit etiam *Mineræ*.

Colebatur & in *Aracyntho* *Ætolia* mōte, à quo *Aracynthia* dicta est. Statius de *Diana* & *Pallade* lib. 2. Theb. Illa suas: *Cyntho* comites agat, hæc *Aracyntho*.

Nea *Cycladum* vrbs, sacra fuit etiam *Mineræ*, autore *Plin.* lib. 4. nat. Hist. cap. 12.

Præcipua eius dignatio fuit *Athenis*, vbi & artes inuenisse fertur, atque etiã vrbem ipsam condidisse. Hinc *Athenæ*, *Attica*, *Cecropia*, & *Mopsopia* dicitur. *Horatius* lib. 1. Car. Sicut quibus vnum opus est intinctæ *Palladis* *Carmine* perpetuo celebrare.

Alcomeneum fuit oppidum *Bœotia*, cuius conditor iussit ibidem coli *Mineræ*.

Loca *Marti* sacra sunt *Thermodum* fluius *Scythia*, & *Rhodope* mons, quoniam fertur natus in *Thracia*. *Claud.* Fulmina lauerunt purum *Rhodopeia* *Martem*.

Colebatur & in tota *Thracia* & apud *Getas*. Vnde *Odrysum* est vocat *Stadius*, & *Geticum*. *Sythonium* *Pontanus* & *Threicum*.

Libethris fons *Magnesia* sacer fuit *Musis*, vt etiam *Hippocrene*, à quorum nomine dicuntur *Libethrides* & *Hippocrenides*. Verg. *Nymphæ* noster amor *Libethrides*. Eam ob causam *Festus* *Auianus* *Camœnalem* vocat *Hippocrenen*, vbi ait: *Lympha* *camœnalem* fudit procul *Hippocrenen*.

Sunt & alia loca sacra *Musis*, vt *Sicilia*, vnde *Sicelides* dicitur *Vergilio*: *Ania*, seu *Bœotia*: *Helycon*, mons *Bœotia*: *Pimpla*, locus vicinus *Parnaso*: *Aganippe*, fons *Bœotia*: *Sebethus* fons apud *Neapolim*, *Thespia*, oppidum *Bœotia*, à quibus omnibus locis *Epitheta* meruerunt. Vide in capite de *Musis*.

Neptunus templum habuit in *Tenaro* *Laconia* promontorio, à quo *Tænarius* dicitur. *Propert.* lib. 1. *Tænarius* facili preffuit amore *Deus*.

Onchestus vrbs *Bœotia* habuit etiam templum *Neptuno* sacrum. *Nemesis* dea ultionis & indignationis (que superbos punit & vaniloquos) templum habuit in *Rhamnunte* vrbs oppido, à quo *Rhamnusia* dicta est, vt *Fortuna*. *Quid.* lib. 3. *Metamor.* *Dixerat*, assensit precibus *Rhamnusia* iustis.

Ophrys *Deus* colebatur apud *Ægyptios*. *Tibullus* lib. 1. *Te* canit, atque suum pubes miratur *Ophrym* *Barbara* *Memphitem* plaudere docta bouem.

Proserpina *Cereris* filia colebatur in *Sicilia*, teste *Plutarcho*: vnde & *Sicula* vocatur a poetis. *Seneca*: *Vidisti* *Sicula* regna *proserpina* vbi primam huius dictionis *Proserpina* corripit, quod est inuenturatum.

Colebatur etiam in *Enna* vrbe *Sicilia*, vnde *Enna* quoque dicitur. *Lucanus* lib. 6. *Eloquar* immenso terræ sub pondere, que te *Contineant* *Enna* dapes.

Apud *Elaos* delubrum sacrum fuit *Plutoni* semper clausum & obseratum, præterquam quod semel tantum quotannis aperiebatur. *Plutonem* autem idem colebant *Elæi*, quod eius præsidium sensissent contra vim *Herculis*.

Lampiscus vrbs *Hellepontis* *Priapum* coluit. *Quid.* lib. 6. *Fast.* *Lampiscos* hunc soli solita est mactare *Priapo*.

Syche vnicum *Solem* *Deum* putant, cui equum immolant.

In *Præneste* vrbe *Italiæ* colebantur *Sortes*, & *Fortuna*, que propterea *Prænestina* vocantur. *Propertius* lib. 2. *Nam* quid *Præneste* dubias dicitur *Cynthia* *sortes*, *Quid* petis *Aëi* *moenia* *Thelegoni* *Syll.* *Sacrifque* dicatum *Fortuna*: *Præneste* iugis.

Sequentia loca sacra sunt *Veneri*: *Amathus* insula maris *Ægei*, à qua vocatur *Amathusia*, & *Amathusis*. *Verg.* lib. 10. *Est* *emathus*, est celsa mihi *Paphos*, atque *Cythera*, *Idalia* que domus.

Colebatur etiam in *Cypro* insula, & *Papho* eiusdem insule vrbe. *Decypro* & *Memphi* *Ægypti* vrbe (vbi etiam sanum habuit) *Horatius* lib. 3. *Car.* *O* que beatam diua tenes *Cyprum*, & *Memphim* carentem *Sithonia* nive. *A* *Cypro*, dicitur *Cypria*, *Cypris* & *Cyprigena*. *Mantuanus* in *Fastis*. *Cyprigenæ* campos & regna per ardua *Phœb*.

De *Papho*. & *Gnydo* *Horatius* lib. 3. *Car.* quæ *Gnydon*, *Fulgenter* que tenet *Cyclides* & *Paphum* *Statius* lib. 1. *Syl.* *Non* secus *alma* *Venus*, quam si *Papho* equore ab alto. *Idalia* que domos, *Erycna* que; *templa* subiret. *A* *Papho* *Paphia*, & *Gnydo* *Gnydia* dicitur: *Plin.* li. 7. *Praxiteles* marmore nobilitatus est. *Gnydia* que; *Veneri* præcipue. *Præcedentia* exempla docent. *Idalium* *nemus* & *Cyclades* & *Cythera* sacra fuisse *Veneri*.

Saturni Saturnalia, & Chronia nam Saturnus, ipse Chronos dicitur à Græcis.

Laurentia, Laurentia. *Opis* (quæ Cœli & Vestæ filia, & Saturni vxor dicitur) *Opalia*.

Palis, Dææ pastorum, *Palilia* pastorum festa. Tibullus lib. 2. At madidus Baccho sua festa Palilia pastor Concinet.

Romuli vel *Marris* Quirinalia.

Vertumni, seu *Prothæi*, Vertumnalia.

Bona dea Gynecia: nã Græci eam vocant Gyneciam. Autor Plutarchus in Cæsare.

Minerva Panathenea. Erant autem agones Gymnici, quos Theſeus in honorem dææ primus Athenis instituit. Autore Plutarcho. Erant etiam *Minervæ* *Quinquatria*, quæ fiebant quinque diebus post atrû diem. Ater autem dies erat post Idus. Ouidius: vna dies media est, post fiunt sacra Minervæ, Nomina quæ à iunctis quinque diebus habent.

Floræ dææ, *Floralia*.

Carnæ dææ *cardium*, *Carnia* quæ fiebant *Spartæ*.

Iouis *Diopolia*, seu *Diafia* teste Cælio.

Iunonis, *Horea*, quod luno ipsa *Hera* diceretur. Ennius apud Ciceronem lib. 1. de offi. Vósne velit an me regnare hera. Vbi per heram nonnulli Fortunam intelligunt.

Mercurij *Mercurialia*, & *Hermæa*.

Musarum *Musæa*.

Herculis, *Memæa*, ab *Argiuis* instituta; ob leonem ab ipso interfectum in *Nemea* sylua.

Fauni, *Lupercalia*, quæ *Februario* mense fiebant.

Solis, *Mitriaca*, quoniam *Persæ* Solem appellant *mitran*. Apud eos autem fiebant hæc sacrificia in antro, educto cornibus boues, quæ Deo immolabant.

Priapi *Phallagogia*: Nam *phallum* antiqui virile membrum appellabant. Autor *Theoderitus* *Cyrenensis*.

SACRIFICIORVM ET VI-

ctimarum genera diuersa.

Agonia, & Agonalia ludi erant, qui fiebant in honore Dei Agonij vel in monte, quem illi Agonem vocabat. Agonias etiã veteres dixerunt hostias, ab agendo.

Dapſa, genus erat sacrificij, quod fiebat hyeme sæuiente.

Ferreatio in nuptis fiebat ferreo libo. Aliter vocabatur *Conſarreatio*. At quum dissoluebantur nuptiæ, *Diffarreatio*.

Hecatombe, sacrificium erat centum victimarum, vel quia centum *Peloponnesi* vrbes id faciebant. *Iuuenalis* *Satyra* 12. Existunt qui

qui promittant *Hecatombem*.

Hostia, erat victima quæ immolabatur cæsis hostibus. Sacrificabatur autem *Laribus*, quorum õpe victi credebatur hostes. *Quid*. *Hostibus* à *domitis* *hostia* nomen habet.

Hycinthina, erant quædam sacra nocturna.

Amilustrum, sacrificium erat apud Romanos, in quo armati rê diuinam faciebant: tubis que canebant sacrificantes.

Iannal, erat genus libi, quod soli Iano immolabatur.

Lucaria festa Romani celebrabant in luco, in quo fugati à Gal-
lis sese occulerant.

Lupercalia, erant sacra instituta ab *Euandro* rege *Arcadum* in honorem *Panos*, propter *Romulum* & *Remum* nutritos à lupa in *Auentino* mõe, vbi fiebant. *Luperci* dicebantur ministri horum sacrorum. *Stadius* lib. 5. *Syl*. Et tua multum Verbera succincti formidauere *Luperci*.

Meditrinalia, sacra erant, quæ fiebant in honorem *Meditrinæ*, dææ medicamentorum.

Munichia, erant festa *Palladis*, à *Munychio* Athenarum portu, vel à *Munychio* rege quodam eorum autore.

Nonendium, seu *Nonendiale*, sacrificiũ erat exequiale, quod fiebat nono die post mortem alicuius: *Horatius*: *Nouendiales* dissipatẽ pulveres.

Nudipedalia erant quædam sacra, quæ sacerdotes nudis pedibus faciebant *Hierosolymis*.

Nyctileia *Bacchi* sacrificia, quæ nocturno fiebant tempore.

Palatual, sacrificium erat, quod Romæ fiebat in palatio.

Pastillus, autore *Festo*, fuit gen⁹ libi rotũdi, quod diis offerebatur.

Popularia sacra, quæ ab omnibus ciuibus fiebant, nec erant priuatarum familiarum, sed omnium communia, vt à diis impetrarentur, quæ spectabant ad communem populi salutem.

Proteruia, fuit sacrificij genus, in quo quicquid ex epulis supererat, incendio dabatur. *Aufonius*: *Capripedes* agitatur quũ læta proteruia *Panas*. *Albidius* adolescens quum vniuersum patrimonium decoxisset, & ædes vnas (quæ supererant) rerum desperatione, dedisset incendio, ferunt *Catonem* hoc in eum cauillõ vsum fuisse. Hic proteruiam facit. Facere autem proteruiam, adagium est in prodigos, qui omnia absumunt vsque ad assem.

Scenophegia erant tabernaculorum festa, in quibus Iudæi faciebant tabernacula ad similitudinem eorum, in quibus habitauerat quum peruagarentur *Ægyptum*.

Solitaurilia, sacrificia erant trium victimarum, *Tauri*, *Arietis*, & suis. *Plin*. lib. 8. Si porciatur *Marti* *Solitaurilibus* piaculum fieri.

Stata, erat certa ac stabili, statuisque diebus fieri solita. Cato: Sacra stata, solennia sancta seruasti.

Robigalia, dies erant festi instituti ab antiquis ad amolendam frugum rubiginem. Quales sunt nostro tempore Supplicationes Amburbia, & Ambaruales, quæ fiunt ut fructus terræ agricolarum voto respondeant. Plin. lib. 18. Rubigalia Numa constituit, quæ nunc agitur ad septimum Calendas Maij; quoniam tunc ferè segetes rubigo occupat.

Fontanalia sacra erant fontium quæ fiebant coronatis pueris & fontibus.

Ornea, sacra erant Priapi, quem Corinthij Orneum vocabant. Celebrabant autem hæc festa Nymphæ ad Alebedum prope Colophonem.

Parentalia, erant sacra funesta, quæ fiebant ab antiquis in honorem parentum mortuorum. Cuiusmodi sunt Anniuersaria nostra.

Parentare, est hoc sacrificium facere. Cic. in Philip. Ut parentalia cum supplicationibus miscerentur.

In parentatione absumebantur fabæ, quod in eis mortuorum animas esse dixerint. Blondus lib. 2.

Inferis, sacra sunt etiam mortuorum Suet. in Caligula: Inferiasque his annua religione publicè instituit.

Consualia, sacrificia fiebant in honorem Consi, qui habebatur deus consiliorum.

Græci Dionysium colebant cognomento Lamptera, id est faculam, eiusque festa vocabant *Lampteria*. Ferebant enim noctu facies ad templum vini pateris tota vrbe constitutis.

Amburbium, seu *Ambaruale*, supplicationes erant, quæ fiebant in ambiendis urbibus, agrisque lustrandis. De hoc intellexit Lucretius lib. 1. dicens: Mox iubet & totam pauidis à ciuibus urbem Amburi, & festo purgantes mœnia lustrò Lõga per extremos pomeria cingere fines.

Talia erant apud Ro. *Vinalia*, qualia apud Thebanos *Dionysia*.

Thyia, festum erat Bacchi apud Elæos, in quo vacuæ hydræ, templo obserato, vino implebantur noctu.

Holocaustum, seu *Holocaustoma*, sacrificium erat, in quo extra victimarum aris superposita comburebantur, de quo Verg. Et solida imponit taurorum viscere flammis. Pingue superq; oleum fundens ardentibus extis. Iosephus, Quædo (inquit) tota victima quæ immolatur, incenditur, id sacrificium nomen holocaustomatis habet.

Porro *Origia* Orpheus inuenit in Thracia.

Matris deorum sacra Phrygij quotannis crudelissimis certaminibus faciebant.

Rhodij

Rhodij hominem Saturno sacrificabant.

In Salam. in insula homo Diomedei immolabatur.

Diana Taurica humanis placabatur victimis.

Dionysio apud Chios homo crudeliter disceptus sacrificabatur. Lacedæmonij hominem Marti immolabant.

Phœnices in bello & pestilentia amicissimos homines immolabant Saturno, Eidem in Creta sacrificabantur pueri.

In Laodicea Syriæ virgo immolabatur Palladi.

Arabes iungulis annis puerum immolantes sub ara sepeliebant. Græci, priusquam prodirent in bellum, humanas victimas diis offerebant.

Aristomenes Messenius cæ. homines Ioui sacrificauit.

Athenienses bello petiti, & victi à Minoe rege Cretæ, propter interfectum Androgeum eius filium, cogebantur quotannis septem mares ac totidem fœminas in Cretam mittere sacrificandos.

Scythæ quoscunque aduenas repperint Dianæ immolant.

In Pella Thessaliæ ciuitate singulis annis homo immolabatur Peleo, & Chironi.

Galli Esium, & Teutatem humano cruore placabant.

Lactantij tempore Latialis Iupiter sanguine colebatur humano.

Carthaginenses ab Agathocle victi, quum iratum sibi Saturnum crederent, ducentos ei nobilissimos iuuenes immolauerunt Auro Lanctantius.

Apud Romanos sacrorum autor fuit Numa, qui instituit dolere deos fruge, & mola salsa supplicare.

Vocabula ad Religionem spectantia sunt Cæremonia, Sacrificium, Consecratio, Superstitio, Dedicatio, Piaculum, Iusurandum, Hostia, Mola erat far tostum, sale aspersum.

Sacrificare est petere, ut detur venia.

Litare est propitiare, vel sacrificium rite facere.

Apud Lyndum oppidum Rhodiorum fiebat sacrificium in honorem Herculis, quod probris & cõiciis peragebatur. Hinc adagium natum, Herculi Lyndio sacrificare id est sacris deuotionibus vri.

Ritum sacrificij, quod fiebat in honorem Cybeles, Ouid. in Fastis sic exprimit:

Ardua iam dudum resonat tinnitibus Ida,

Tutus ut infanti vagiat ore puer.

Pars clypeos sudibus, galeas pars tundit inanes.

Hoc Curetes habent, hoc Corybantes opus.

Res Latuit, prisci que manent imitamina facti.

Aëra deæ comites, rauca que terga mouent.
Cymbala pro galeis, pro scutis tympana pulsant,

Tibia

Tibia dat Phrygios (vt dedit ante) modos.

Saly, sacerdotes Martis, eidem sacra faciebant salientes.

Victimarum superstitio emanauit ab Hyperbio Martis filio, vt placet nonnullis, quod animal primus occiderit, vt Prometheus occidit bouem.

Apud Delphos nullum reddebatur oraculum, nisi tota victima ab imo contremuisset, membris omnibus agitatis.

Phaselitæ populi falsos pisciculos diis immolabant.

Cares veid canem. Hinc Caricam victimam dicuntur immolare, qui vilissima largiuntur.

Libabatur etiam vinum sed merum.

Prope Asopum fluiuium habitatores singulis annis diem vnum sacrum faciunt Eumenidibus, quibus prægnantes oues immolant.

Amatrix Xerxis regis vxor pro salute propria decem defodit viuos homines.

Berosus prodit fuisse apud Babylonios festum Saceas nomine, solitum agi quinque diebus quibus serui imperabant dominis.

Coi Iunoni sacrificantes seruos à conuiuio reiciebant.

SACERDOTES DEORVM.

A Pollinis sacerdotes fuerunt, *Panthus* Othrij filius. Verg. lib. 4. Æneid. *Panthus* Othriades arcis Phœbique sacerdos.

Anius rex. Verg. lib. 3. Æneid. Rex Anius rex idem hominum Phœbique sacerdos.

Lychas. Verg. lib. 10. Inde Lycham ferit exertum iam matre perempta, Et tibi Phœbe sacrum.

Hemonides. Idem libro 10. Nec procul Hemonides Phœbi Triuiæque sacerdos, Insula cui sacra redimibat tempora vitta.

Phæbades dicuntur Phœbi sacerdotes.

Neptuni, Laocoon Troianus. Verg. lib. 2. Æn. Laocoön ductus Neptuno sorte sacerdos. Solennes tauri ingentem macabat ad aras.

Cereris Polybetes. Verg. lib. 6. Æneid. Treis Antenoridas, Cererique sacrum Polybetem fuit & *Sostratus* Cereris sacerdos. Autore Cornelio Tacito.

Alphius. Ouid. lib. 5. Meta. Cererisq; sacerdos Alphitus, albenti velatus tempora vitta.

Innonis Calybe. Vergil. libro 7. Æneid. Fit Calybe Iunonis anus templique sacerdos.

Alcyone. Ouid. lib. 11. Ante tamen cunctos Iunonis templa celebrat, Præque viro (qui nullus erat) veniebat ad aras.

Herculis Potitius. Verg. lib. 8. iamq; sacerdotes primisque Potitius ibant.

Teron. Syllius lib. 2. Tam noua molitus stimulo milite Teron, Alcidae

Alcidae templi custos aræque sacerdos.

Fuit & *Pinarius* custos sacrorum Herculis. Macrobius.

Cybeles, Choreus. Verg. lib. 1. Æneid. Fortè sacer Cybele Choreus, olimque sacerdos. In iugis longè Phrygiis fulgebant in armis.

Melissa fuit sacerdos Cybeles, à cuius nomine ceteræ eius deæ sacerdotes Melissa postea dictæ sunt.

Fuit & *Barthabaces* Cybeles seu Opis sacerdos. Plutar. in Mario. Per ea tempora adueniens Barthabaces, magnæ matris sacerdos, nuntiauit deam in templo ad se locutam, victoriam prædixisse.

Galli quoque sacerdotes erant Cybeles.

Cotys rex Thraciæ sacra quædam instituit *Baccho*, quæ Corytiæ dicuntur.

Fœminæ *Bacchi* sacerdotes dicuntur *Thyades*, *Mænades*, *Bacchas*, *Eleides*, *Mimallonides*, *Ædonides*, *Euhyades*, *Bassarides*, *Triaterides*.

Thyades. Val. Flac. lib. 6. Arg. Mox rapuere deum iam iam quodcumque paratæ Thyades infusus per sua colla comis.

Mænades Mart. lib. 11. Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænades Orpheus.

Bacche. Ouid. lib. 6. Fast. Disimulata deam Latias Saturnia Bacchas Instimulat.

Eleides. Idem in Epist. Nunc feror, vt Bacchi furis Eleides a cæ.

Mimallonides. Idem lib. 1. de Arte: Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis.

Ædonides. Lucan. lib. 1. Ædonis Ogygio decurrit plena Lyæo.

Euhyades. Horat. lib. 1. Car. Non secus in iugis Ex somnis stupet Euhyas.

Bassarides. Sidonius: Rotat Entheathyrsum Bassaris. Idem: Ire in Bassaridas, vel infulatos Aram ad turicremam rotare mystas.

Triaterides. Statius lib. 4. Theb. Et atra sacrum recolit Triateris Ophelten.

Hyppecaustria sacerdos erat *Minerue* apud Solos.

Plinius libro 34. ait *Lysimachem* fuisse Mineruæ sacerdotem annis L X I I I.

Veneris sacerdos fuit *Mera*. Stat. lib. 8. Theb. *Ægææ* Veneris quos Mera sacerdos Ediderat prohibente dea.

Dianæ Tauricæ sacerdos fuit *Iphigenia* Agamemnonis & Clytemnestræ filia.

Megabyzus sacerdos erat Dianæ Ephesiæ eunuchus, à cuius nomine ceteri dicti sunt Megabyzi. Plin. lib. 5. Pinxit & Megabyzi sacerdotis Dianæ Ephesiæ pompam. Idem: Ephesi verò est Megabyzi sacerdotis Ephesiæ Dianæ sepulchrum.

Fuit

Fuit & *Myxos* Dianæ sacerdos, immodicus sui nominis præco- & ostentator. Hinc *Myxos* appellamus huiusmodi homines ventosos, qui plus æquo sibi tribuunt.

Seihon rex fuit apud Ægyptios post Amurtæum quem Herodorus in Euterpe Vulcani sacerdotem fuisse memorat.

Martis, sacerdotes erant *Sali*, quos in portandis ancilibus saltare mos erat. Hi per urbem cum tripudiis caneabant quædam carmina admodum obscura, quæ nec ipsi intelligebant, vt innuunt verba Fabij.

Hieophantæ erant Atheniensium sacerdotes, qui cicutæ forbitione seipfos castrabant, quò castius in suo sacerdotio durarent ac peristerent.

Cor. Cetheus, & *Q. Sulpitius*, flamines fuerunt apud Romanos, qui suo sacerdotio priuati sunt, hic quòd inter sacrificandum apicem (quem flamines ferebant) de capite cadere permisisset, ille quòd extra victimæ non ritè admississet.

L. Bebius flamen fuit Quirinalis vt Plautius Hypseus.

Coris sacerdos fuit funerarius.

Cinarades, & *Basilides* nomina sunt sacerdotum apud Cor. Tacitum. *Sacerdotes legis* fuerunt Salomon, Hieroboam, Nadab, Behaf, Hela, Zambr, Achab, Ocazias, Ioram, Heliſeus, Hieu, Ions, Ionas, Zacharias, Sellum, Manahen, Phaceias, Ozee, Aaron, Eleazarus, Phineas, Abiud, Achito, Samuel, Hely, Abiathar, Sadoch, Achimas, Azarias, Vrias, Gonnias, Eleachin, Chelcias, Soreas, Iesus huius filius, Ioachim, Melchisede: h, Simeon, Iad, Onias.

PARCÆ, DEÆ FATALES.

Parcæ seu deæ fatales dicuntur à potis *Æclotho*, *Lachesis*, *Atropos*. *Cefelius* Vindex apud Gellium lib. 3. ponit alia earum nomina, vt *Nonam*, *Deciman*, *Mortam*, citatque versum hunc Liuij poëtæ antiquissimi: Quam dies aducnit, quam profata Morta est.

Finguntur autem Dæmogorgonis filia: secundum Ciceronem *Herebi* & *Noctis*.

Alio nomine vocantur *Fata*. Seneca: Multi ad fatum venire suum dum Fata timent.

Dicuntur insuper metiri vitam hominum fufis, & staminibus, quæ ex sua colorent, & deducunt. Vnde & *Lanificæ* vocantur à poëtis Martia. lib. 1. *Lanificas* nulli tres exorare puellas Contigit, ob eruant quem statuere diem.

Feruntur esse inexorabiles, nullisque precibus moueri, vt quam imposuerunt rebus, feriem, commutent, aut vitæ exitum prorogent, quem nascentibus nobis constituerunt. Vnde Seneca: Nulli iullo cessare licet, Nulli scriptum proferre diem.

Earum

Earum autem officia poëtæ distinguunt, vt velint vnâ esse, quæ vitam hominis ordiatur, aliam quæ cõtexat, tertiam quæ filium rumpat, ac finiat. Prima est *Clotho*, quam Statius ferreâ vocat, Grædænam Seneca, *Improbam* & *Sedulam* Pontanus. Secunda est *Lachesis*. Dura Quidio, inuida Martiali. Ferrea Claudiano dicta. Tertia *Atropos*, de qua Statius lib. 4. Theb. Hos ferrea neuerat annos Atropos. Sunt qui in numero Parcarum ponant *Illybiam*.

IUDICES INFERORVM.

Iudices inferorum poëtæ faciunt, quorum arbitrio & sententia puniantur animæ, & cogantur fateri quæ piacula in serâ noctem distulerit, vt inquit Marco. Castigant, dolos audiunt, vmbres suas sedes constituunt, nullum scelus relinquunt impunitum. De his Senec. Et qui frõte nimis crimina tetra. Quæruunt ac veteres excuciant reos. Eorum nomina sunt, *Minos*, *Æacus*, *Rhadamanthus*.

Minos rex fuit Cretensium, pater *Androgei*, & *Ariadnes*, qui propter extremam seueritatem (quam viuens exercuerat) post mortem iudex inferorum factus est à poëtis, vt alij duo iudices. De hoc Vergil. 6. *Æne*. Quæsitur *Minos* v: nam mouet, ille silentium Consiliumque vocat, vitæque & crimina discit.

Æacus Iouis, & *Europæ* filius, & *Europæ* filias, propter incorruptam æquitatem iudex quoque inferorum factus est. Propert. lib. 4. Aut siquis posita iudex sedet *Æacus* vna.

Rhadamanthus Iouis fuit filius, & *Europæ*, frater *Æaci*, quem æquissimū fuisse, & incorruptæ seueritatis ferunt. Hinc adagium, *Rhadamantheo* pollere iudicio. Propterea orta est fabula, constitutum fuisse illum vmbRARUM iudicem. De hoc Verg. lib. 6. *Æne*. Gnosius hæc *Rhadamanthus* habet durissima regna, Castigatque, auditque dolos, subigitque fateri. Quæ quis apud superos furto lætatus inani Distulit in seram commissa piacula noctem.

HESPERIDES.

Hesperus Iapeti filius, tres habuit filias, quæ à patris nomine dictæ sunt *Hesperides*. Earum nomina sunt *Ægle*, *Herebisa*, *Hesperetusa*. Poëtæ fabulatur hortum eis fuisse auriferis arboribus constitutum, cui custodem adhibuerint Draconem peruigilem, quo tamen vel sopito, vel occiso Hercules aurea poma iustulerit. Vnde Pontanus *Hesperides* vocat pomicolas. Seneca in *Agæ*. Arborque pomis fertilis aureis Extimuit manus. Lucretius lib. 5. Auræque Hesperidum seruans fulgentia mala Asper acerba tuens immani corpore serpens. Diodorus lib. 5.

PLEIADES.

Pleiades filia fuerunt *Athlatis* ex *Pleione*, à qua traxerunt nomē. De his Ouid. *Pleiades* incipiunt humeros referare paternos. Quæ

MVTATI IN VARIAS FORMAS,
secundum metamorphosim poetarum.

Achelous in anguem & taurum. Acis in flumen. Actæon filius Autoneos in ceruū. Egeria in fontē. Egle foror Phaethontis in populū arborem. Elicus in mergum. Esculapius in draconem. Aglauros Cecropis filia in lapidem. Alcinoe in auem. Alcinoe in vespertilionem. Anaxarete in lapidem. Antigone in ciconiam. Aconteus mutatus est in lapidem. Apollo in pastorem, coruum, accipitrem, leonem. Appulus pastor in oleastruū. Arachne in araneam. Adrea in oppidum. Ascalaphus in bubonem. Atalanta in leonem. Atlas in montem. Atys in pinum Bacchus in caprum, vnam, ceruum. Batus in saxum. Baucis in arborem. Biblis in fontem. Bura vrbis in scopulū. Cadmus in anguem. Ceneus in auem. Calisto in vrsam. Celmus in adamantem. Cecrops in simiam. Clytie nymp̄ha in heliotropium. Coronis in cornicem. Crocus & Smilax in flores. Cygnus in auē. Cyparissus in cupressum. Dædalion in accipitrem. Daphne in laurum. Daphnis in lapidem. Dercetis in piscem. Diana in felem. Dryope in Loton. Echo in vocem. Ephyre in serpentē. Euphorbus in Pythagoram. Galanthus in muftellam. Harmonia vxor Cadmi in draconē. Hecuba in canē. Heliades, seu Phaethōtiades in populos. Hippomenes in leonē. Hyacinthus in florem. Io in iuuenā. Iphis puella in puerū. Iphigenia in ceruam. Iuno in anum. Iupiter in taurū, aurū, arietem, aquilam, Cygnum in satyrum. Amphitryonem, ignē, pastorem, serpentē. Leucothoe in virgā tureā. Lycaon in lupū. Lycas in scopulū. Lynceus in lyncem. Mera in canem. Marfyas tibicen in fluuiū. Menthe nymp̄ha in mentam. Mercurius in Ibin. Myrrha in arbore. Nays nymp̄ha in piscem. Narcissus in florem. Neptunus in iuuenicum, Enipeum fluuium, arietem, Delphinum. Niobe in marmor. Nisus in auem. Nyctimene in noctuam. Ocyroe in equam. Olenus in lapidem. Periphas in auem. Perimele in insulam. Philomela foror Prognēs in lusciniam. Prognē in hirundinem. Proetus in saxum. Saturnus in equum. Scylla in scopulū. Stelles puer in stellationem. Talus puer in perdicem. Tereus in Vpupam. Tyreftas in feminā. Venus in piscem. Vertumnus in anum: Vlyffis socij in porcōs.

Causas harum transmutationum vide apud Ouidium in Metamorph. & alios Mythologos.

N Y M P H A E D I V E R S A E.

Ageria, vxor Numæ, quæ colebatur in Aricino lacu. Ouid. Ageria est quæ præbet aquas dea grata camœnis, Illa Numæ coniunx, consiliūque fuit.

Agle, filia Solis & Neræ. Verg. Timidisq; superuenit Agle
Nay-

Nayadum Pulcherrima.

Agane, nymp̄ha à nimio splendore. **C**lotho & **G**alatea. Verg. lib. 9. **E**n. Quales Nereida Clotho. Et Galatea secant spumantē petiōre pontum.

Cymodocea, vna fuit earum Nympharum in quas mutatae sunt naues Æneæ. Verg. lib. 10. Æneid. Quarum quæ sandi doctissimi Cymodocea, Pone sequens dextra puppim tenet.

Cerces, nymp̄ha à texendo.

Deiopeia. Verg. lib. 1. Ænei. Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymp̄hæ, Quarum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam Cō nubio iungam stabili, propriamque dicabo.

Dynamene, etiam nomen est nymp̄hæ.

Dione, Oceani & Thetyos, filia, Veneris mater.

Electra, Oceani filia, & vxor Atlātis, quæ filiam habuit eiusdem nominis, matrem Dardani.

Evate, Oceani filia, **E**udora itidem.

Eurybia, quæ stellas & luciferum genuit.

Eurymone, Mater Leucothoës.

Halia, nymp̄ha marina, vt **H**elicopis, & **I**antha, Oceani filia. Item **I**anira, **L**era, **L**ara, quæ Iouis furta cum Iuturna patefecit Iunoni.

Legæa, à suauitate cantus.

Mensho, **M**arica, Latini mater, quæ tēplū habuit in Minturnensiu litore. Horatius: Et innantē Maricæ littoribus tenuisse Lyrim.

Mintha, Plutonis pelle, quam Proserpina mutauit in mentham.

Panope, **S**agarytis, cum qua se miscuit Atys Phrygius.

Syrinx nymp̄ha Arcadiæ, quæ nympharum precibus mutata est palustres in calamos, quum acrius eam insequeretur Pan rusticorum Deus. Martialis lib. 9. Sæpe sub hac latuit rustica frōde Dryas Dūmque fugit solos nocturnum Pana per agros, &c.

Telesto, **T**hyella, **T**hyca, **T**orrebia, ex qua Iupiter suscepit Cariū Lydia modulationis inuentorem.

Xantæ, **X**anto, Vergiliana, **Z**euxo, **A**mathæa, **A**mphinome, **A**mphitoe, **A**mphiro, **C**alianassa, **G**alanira, **C**reseis, **P**lexaura.

De nymphis filias Doridis. Propertius lib. 1. At vos æquoreæ formosā Doride natae, Candida felici soluite vela Choro.

Nysæ, **C**ymothoe, nomina sunt nympharum apud eundem lib. 2. ubi ait: Et tibi ob inuidiam Nereides increpitaret. Candida Nysæ carula Cymothoe.

Vergilius lib. 4. Georg. enumerat quasdam his verbis: Drymōq; Xantōq; Ligæaq; Phillodocēq; Nisōq; Spiōq; Thaliāq; Cymodocēq; Cydippēq; & flaua Lycorias, altera virgo Clyōque, & Beioē foror Oceanitides ambe, Atque Ephyre, atque Ops atq; Asia

Deiopeia, Et tandem positis velox Arethusa sagittis, inter aquas
Clymene cura narrabat inanem Vulcani,

Idem lib. 6. Æn. Læna tenent Thetis, & Melyte, Panopæaq. virgo,
Nisè que, Spiò que, Thalà que, Cymodocè que.

Phloe, nomen est Nymphæ apud Statium lib. 2. Sylvarum.

Pontanus l. b. 2. de Stellis qualdam alias ponit his verbis:

Mox cæcula Tyro,

Flauà que, Laodice, Panopæà que, Cymothocè que,

Et Physbe, & niueo conipecta Peloris amictu,

Punicocò que sinu Xantho, exerciti que papillis.

Nisæ, longà que coma spectabilis Atte.

Atte que, Opis que, Orithyà que, Thespiò que,

Et niueis Galatea genis, Arethusa lacertis.

Idem: At blanda Hyale non lumina torquere A puero.

Reperiuntur & aliarum nomina, vt Eurymothe, Perfa, Plione,

Clymene, Melantho, Idothea, Corufice, Glaucis, Luminoria, Am

phytoe, Doto, Protho, Pherusa, Doxa, Numertis, Dianassa, Amathia, Leontadome, Nenopene, Thero, Lycaste, Agaperte.

Porro Nymphæ maris vocantur Nereides, & Oceanitides: Fluuiorum, Nayades: Fontium, Napeæ: Nemorū Dryades: Arborum, Amadryades: Mōtium, Oreades: Pratorum, Hymnides: Poltiamus

in Rustico: Vda choros agit Nays, decurrit Oreas Mōte suo liquunt faciles iuga celsa Napeæ: nec latitat sub fronde Dryas.

FÆCES ET EXCREMENTA

DIVERSARVM RERVM.

Vuentis fæces, dicuntur Magmata Plin. lib. 13. cap. 2.

Amurca, fæx est olei. Idem Plin. lib. 15. cap. 3. Oliuæ constat nucleo, oleo, carne, amurca. Sanies, est hæc eius amara. Columella.

Palladia sine fruge salis cōspargere Amurca. Idem: Nā est inimicissima oleo amurca, quæ si remanet in baccha, sapore olei corrūpit.

Apluda, vocatur purgamentum milij panici, & sifimæ. Plin. l. b. 8. Natur. Histo. cap. 10. Milij & panici, & sifimæ, Apludam vocant purgamenta.

Spurcitia in omni metallo vocatur *Scoria*, inquit idem lib. 13. ca. 4. Item lib. 24. cap. 11. Et Scoria æris (inquit) simili modo lauatur, minor effectus quam æs ipsum.

Scoriam in argento Græci vocant *Heleosma*, cuius vis est astringere, & refrigerare corpora. Plin. lib. 33.

Acus, aceris purgamentum frumenti. Col. lib. 8. Nam suburbanis lætens porcus acere nutricandus est.

Presegmina, & resegmina quæ ex vnguibus amputantur, à prescando, & rescando. Plin. Omnia persecuti sumus vsque ad resegmina

gmina vnguium.

Analectæ, ciborum sunt purgamenta, quæ scoparij pauimentū verrentes colligunt, vel pro ipsis instrumentis ad colligendas cœnarū reliquias ex pauimentis. Nam vt scribit Plinius purgamenta cœnæ euerri solent in pauimento veluti relicta.

Furfur, farina purgamentū, hinc panes fursurei. Varro lib. 2. de Re rust. Commode pascuntur farre, & fursureibus hordeaceis.

Flaces, purgamenta sunt oliuarū. Plin. In amurca & flacibus hæsunt carnes, & illæ fæces.

Floces, purgamenta vini & vuarū. Cæcilius: Ædepol ego neque florem neque floces volo mihi, vinum volo. Romæ vetus quidā homo & celebratus in causis (inquit Gellius) quum apud præfectum vrbs verba facere, & dicere vellet, quēdam inopi misc. oq; vctu viuere, & fursureū panem escitare, Hic, inquit, eques, Romanus apludam edit, & floces bibit.

Melys, purgamentum est ceræ, quo partem aluei priorem apes illinunt.

Hominis retrimenta Cælius vocat *Spatylem*, nos, *Merdam*, sed aliarum etiam rerum. Horatius: Merdis caput inquiner albis Coruorum.

Boliti vocant sterces bubulum. Hinc adagium, Boliti pœnam luere: id est, puniri pro nimio delicto. Solon enim suis legibus eos puniri iussit, qui sterces bubulum furto sustulissent.

Asini retrimenta Cælius ait dici *Onida* & *Onthon*: Suis, *Hyppeleuthon*: Ouium, *Oiptoton* Caprarum *Spyrada*, & *Spyrathiam*: Murium, *Mylceledra*.

Grasum significat lanarum sordes in ouibus.

Sciri dicuntur sordes, & spurcitia casei. Item fragmenta quæ ex operibus deticiunt marmorarij, *Affulas* Vitruuius vocat.

Schidia, fragmenta lignorum quæ reciuntur ab abietariis.

Tartarum, fæx vini.

Mucos, Narium sordes. Catullus: Mucos & mala pituita nasi.

H A R P Y Æ.

Harpys Seruius ait fuisse Nuptuni & terræ filias, volatiles, vultu virgineo, vncis manibus. De his Verg. lib. 3. Æneid. Strophales Graio stāt nomine dæctæ Insulæ Ionio in magno quos dira Celeno, & c. Eis autē inditū est nomen à rapina, quæ Græcè Harpia dicitur. Hinc Harpax rapinator. Harpagarc, rapere: Harpe fax, Harpedophorus falcifer. Poetæ aiunt eas a diis immortales fuisse ad pollendas dipes Phineæ regis Arcadiæ quod is filios interfecisset: fugatas demum à Zeto & Calai Argonautis, & filiis Boreæ. Heliodus ait eas fuisse Iris sorores ex Thaumante genitas. Va-

ler. Flac. li. 4. Argō. eas vocat Typhonides, id est, filias Plutonis, qui dicitur Typhon.

Aello ex etymologia Græca dicitur, quasi alienum tollēs: *Ocypeete*: citius auferens: *Celeno*, vigorem significat. Quartam Homerus addidit *Thyellam* morabantur autem in Stymphali Arcadiæ lacu, vnde *Arcadice*, & *Stymphalides* vocantur Luca. lib. 5. Vnguis Arcadiæ volucres Stymphalla colētes. Verg. in opusculis: Stymphallides pepulit volucres discrimine quinto. Idē, Deicit horrifono quinto Stymphallidas arcu. Vocatur etiam *Phineæ* à Phineo rege. Seneca in Thy. Phinæis auibus præda fugacior. Sydonius *Harpas* posuit pro cruentis raptoribus, qui lucro immoriantur, vbi ait: In foro Scythæ, in cubiculo viperæ, in exactationibus Harpyæ, in colloctionibus statuæ.

DOMITORES MONSTRORUM ET BELLVARVM.

MEdusa Phorci fuit filia quam Neptunus stuprauit in tēplo Palladis: vnde irata Pallas eiusdem capillos mutauit in cubros, fecitq; vt omnes in scopulos verterentur, qui eam p̄picerent. Hanc autē trūcauit *Persæus* Iouis filius ex Danaë. Ouid. lib. 4. Meta. Gorgonis anguicomæ *Persæus* superator, & alis *Ætheras* ausus iactatis ire per auras.

Apollo Pythonem serpentem, à cuius nomine Pythius vocatus est. Oui. li. 1. Meta. Hunc Deus arcitenens, & nunquam talibus armis Antē, nisi in damis capreis fugacibus vsus, Mille grauē telis, exhausta penē pharetra, Perdedit effuso p̄ vulnera nigra veneno.

Bellerophon, filius Glauci regis Corinthiorum, falsō accusatus stupri à Stenobæa Præti Argiuorum regis vxore, expositus est Chimæræ triformi, quam tamen domuit. Ouid. lib. 2. de Trist. Nā quid de tetrico referam domitore Chimæræ, Quem letho fallax hospita pœna dedit.

Alicon sagittarius Cretensis serpentem confodit illæso filio suo, quem ille iam habebat in faucibus. Vide in capite de Sagittariis.

Atilius Regulus apud Bragadā fluium serpentem cxx. pedū longitudine ballistis tormētisq; expugnauit. Autor Pl. li. 8. ca. 14.

Georgius Capados, tribunus militum sub Diocletiano, maximū serpentem in Africa peremit liberata puella, quæ eidem deuota fuerat in prædam.

Pallas, Alcidas belluam flammas ore vomentem interfecit.

Cadmus quoque Agenoris filius alium serpentem: cuius dentes quum sensisset, nati sunt protinus armati homines, qui mutuis vulneribus se confoderunt, vt fabulantur poetæ.

Coræbus monstrum toti Peloponneso formidolosum occidit. Ouid.

Ouid. in Ibin: Inque tuos ea pestis eat quam dextra Coræbi Vicit opem miseris Argolicisque tulit.

Lysmachus, Alexandri miles leonem, vt iam diximus.

Hercules, hydram, leonem, Aprum, Ceruam, æripedem, Draconem, Hesperidum, Anthem, taurum flammiferum, ceteraq; belluas, de quibus prius meminimus.

Præcipua autē monstra (quorum frequens est mentio apud poetās) sūt Minotaurus biformis, Geryō tricorpor, Sphinx, Chimæra, Cacus, Maris Thestalus, antica corporis parte homo, postica equus.

LIBERATORES QUORVNDAM HOMINVM A PERICVLIS.

P*ersæus* liberauit Andromedam filiam Cephei & Casiopæ, Certo marino monstro expositam. Ad cuius subsidium cōuolauit, infidens Pegafo equo alato. Oui. li. 4. Meta. Auxiliūmq; domus seruatoremq; fatentur Cassiope Cepheusque pater.

Lucullus aduersus Mithridatem missus, Cottam Chalcedone obsessum liberauit.

Lucilius miles, quum videret inclinam Bruti aciem apud Philippis, obrulit se periculo, & inimicorum manibus, vt ipsi Bruto faceret tempus ad fugam.

Q. Minutius consul à Sabinis & Volscis in Algido obsessus, subsidio *Q. Cincinmati* dictatoris liberatus est.

Quum ob perfidiam Laomedontis qui Neptuno & Apollinī murorum Troiæ conditoribus pactam denegauerat mercedem, pestis vrbe ipsam popularetur & vbiq; serperet ad pacada numina Hesionem mōstro marino destinata est: ab *Hercule* tamē liberata.

Calpurnius Crassus captus à Maslinis, quum Saturno duceretur immolandus, *Balsacia* puella patris à se prodicti eum victore fecit, eoque modo exemit à periculo.

Diomedem Troia diruta ventis in Libyam pulsum, quum Lycus rex immolare veller, *Calluce* puella patrem Lycum prodidit, vt Diomedem (cuius forma conflagrabat) eximeret à morte. Vtriusque exempli autor est Plutarch.

ELEMENTA QUATVOR.

I*gnis, Aër, Aqua, Terra.* Summū est Ignis, vnde stellarū collucētium apparent oculi. Proximum Aër, seu spiritus, qui vitalis est, & per cuncta rerum meabilis, & vniciuique rei consertus. Eius vī suspensa cum quarto elemento Terra libratur in medio spatij. Ouid. libr. 1. Fast. de Chao loquens: Lucidus hic aër, & quæ tria corpora restant, Ignis, aqua, & tellus vnus acervus erant. Idem libr. 15. Meta. Quatuor æternus genitalia corpora mūdus Cōtinet ex illis duq; sūt onerosa, suoq; Pōdere in inferius tellus atq; vnda ferūtur.

Et totidem grauitate carent, nullòque premente Alta petunt aë,
atque acre purior ignis. Verbis multò pluribus eorum potestatem
describit & naturam: vide locum.

ADVLATORES, SCVRRVE.

& Parasiti.

Darius Babylonem obsidione prementis fauorem & gratiam
daucupari volēs *Zopyrus* Persa, faciem & nares inhoneste vul-
nere sibi deformauit, vt Babylonis (ad quos se receperat) fidem
faceret, & mentiretur se perpetuum Dario inimicum fore, à quo
ram turpiter mutilatus esset. Quibus verbis moti Babylonis cum
in suam urbem admiserunt, quam paulò post prodidit suo regi.
Hinc adagium, *Zopyri* talentum: de his qui plurimum sibi nocēt,
vt aliis afferant emolumentum.

Aristippus Cyrenæus, Socratis auditor, meruit nomen regij ca-
nis, & aulici, quòd adularetur Dionysio, & sequeretur quaquauer-
sum irēt ille, saginandi ventris causa. Vnde Horatius: Si pranderet
olus patienter, regibus vti Nollet Aristippus.

Veniēti ab expeditione Galliarum Cæsari & in Pompeiū co-
pias parāti, *Curio* obuiam approperauit multis blāditiis eundem
confricans. Ait enim se inuito senatu Cæsaris partes fouisse, tantis-
per dum coactæ bello siluissent leges. Prævalente demum Pom-
peio se expulsū Roma, velut exulem, sed tamen exiliū nō gra-
uate perperit, propter Imperatorem. Vnde sic apud Lucanum in-
ducitur lib. 1. Dū voce tuę potuere iuuari Cæsar ait partes, quam-
uis nolente senatu, Traianus imperiū, tunc quum mihi rostra te-
nere lus erat, & dubios in te transferre quiritas. At postquam, &c.

Audita Curionis oratione *Lelius* primipilus statim Cæsari ad-
quecunq; discrimina sese obtulit, restarus nullum esse flagitium,
quod non cōmitteret lubens, si imperator iuberet. Hæc eius ver-
ba ponit idem Lucanus: Iussa sequi tā velle mihi quàm posse ne-
cesse est: Nec cuius meus est, qui quem tua classica Cæsar Audiero.

Quum Alexander Iouis filium appellari se voluit, & more Per-
sarum, prostratis humi corporibus à Macedonibus salutaria, talia
concupiscenti protinus accesserunt *Heges* *Argus*, pessimus car-
minum autor, post *Cherilum*, & *Cleo Siculus*, quos maximorum
exercituum principatibus anteferebat. Hi quum intelligerēt nu-
mum domini, & quid creparet pollice, cœperūt protinus plenis eū
buccis immodicè predicare, & iam tum ante mortem deum face-
re. Adiecerunt insuper *Herculem*, *Bacchum*, *Pollucem* cum *Casto-
re*, duo numini cessuros. Horū fœmis permotus Alexander, cō-
uiuium omni opulentiæ exornauit, cui non Macedones tantum,
sed & principes Græci interfuerunt. Quum autem omnes vnà cū

rege

rege discubissent, *Cleo* institutum & præmeditatum sermonem
cum admiratione laudū eius exorsus est: Enarratisq; meritis qui-
bus cum noua Apotheosi dignum prædicabat. Iam vnumquem-
que cœpit hortari, vt regem inter deos colerent. Quod ne quis
recusaret, obtulit se primum, qui prostrato humi corpore regem
adoraret. Auctor *Cælius*.

Philoxenus fuit parasitus quispiam, qui cœna quadam vbi rario-
rem panem vidisset apponi, Ne multum, inquit, attuleris, ne tene-
bras bonis inducas.

Apollophanes Antigoni fuit adulator.

Cypria mulieres transiit in Syriam, currum inscensuris regū
vixoribus humeros subincuruabat, vt eis suppedanei loco gradū
struerent, & scalarem, præberent vsū *Cælius* cap. 13. lib. 1.

Dromeas fuit parasitus, à quo quum quæsisset nescio quis in vr-
be, an apud Chalcidem lautius pararetur conuiuium respondit, lu-
cundius sibi videri Chalcidenfis cœnæ proœcium, ostreorū nu-
mero & varietate.

Decius Laberius actor mimorum inuitatus à Cæsare vt in cœ-
nam prodiret, respondit se necessario coactum, nihil tanto viro
denegare posse, cui & ipsi dii omnia tribuissent.

Tymagoras Atheniensis Darium regem Persarum (ad quem le-
gatus missus fuerat) adulando more Persarū adorauit, Quod vbi
relicuerunt Athenienses, eundem supplicio capitis punierunt.

Chisophus Philippi Macedonis parasitus claudū se fingebat, quòd
Philippus fractum crus haberet: Os & oculos eodem modo & in-
dem gestibus contorquebat quibus domini.

Nicesias quum videret Alexandrum Magnū petitem à muscis,
Quanto, inquit, hæc cæteris præstant, quæ sanguinem tuum degu-
stant imperator. Idem quum vulneratū eum cōspiceret, illud Ho-
mericū statim protulit, Qualis diuorū pes currit corpora sanguis.

Charisophus videns Dionysium (cuius erat parasitus) separatum cum
amicis ridentem procul quoq; ridebat. Interrogatus autem ab ipso
Dionysio, quid rideret, Quòd, inquit, ea putè digna risu, quæ dicitis.

Andromachus Carrenus fuit adulator Crassi, quem tamen Par-
this prodidit.

Patroclides assentator fuit Philippi.

Demagoram Athenienses de eum talentis multauerūt, quòd Ale-
xandrum deum appellasset.

Euagoram verò interfecerunt, quòd eundem adorasset.

Quum quidam cliens Cælio oratori omnia concederet, longè
assentatiōe fastiditus Cælius: Dic, inquit, cōtrā, vt duo videamur.

Burra fuit quidam scurra, natione Hispanus, quem *Sigismundus*

Imperator in conuiuio argento oneravit, adeò vt sub pondere iam fatisceret.

Sarmentus fuit Romanus eques scurrilitate notissimus sub Augusto Cæsare.

Fuit & *Aspinus* Galba nobilis scurra sub Tyberio Cæsare. De vtroque Iuven. Sat. 5. Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas Cæsaris ad mensas, nec vilis Galba tulisset. De Sarmento Hora. in Ser. Nunc mihi paucis Sarmetis scurræ pugnam Messique Ciceri Musa velim memores, & quo patre natus vtrique Cõrulerit lites Messii clarum genus Osci.

Tectus Gaballus scurrilitate claruit apud Romanos. De eo & (quem nunc diximus) Galba. Mar. lib. 1. Qui Galbam salibus tuis, & ipsam Posses vincere Tectium Gaballum.

Rhynton fuit vilissimus nugator Tarentinus, de quo Varro & Galba meminerunt.

Adulationes verò adeò & repressit & neglexit Augustus, vt se Dominum appellari ne à liberis quidem & nepotibus suis vel serio vel ioco sustinuerit. Atque huiusmodi blanditias inter ipsos etiam prohibuit.

Cæsar quoque Tyberius adulationes adeò aduersatus est, vt neminem senatorum aut officij aut negocij causa ac lecticam suam admisit. Consularem verò satisfaciètem sibi ac per genua orate conantem, ita subfugerit, vt caderet supinus. Idem si quid in sermone vel oratione blandius de se quicquam audisset, interpellabat & commutabat protinus. Domini appellationem vt maledicum nomen exhorruit. Quendã dicentem sacras eius occupationes, alio autore eo senatũ se audisse, verbis mutatis iussit dicere pro autore suaforem, pro sacris occupationibus laboriosas.

HOMINES PINGVES
& macilenti.

Leo Byzantius sophista fuit adeò pingui & obeso corpore, vt quem ad pacadam factionem Athenis (vbi tum legatus agebat) suggestum conscendisset, risum vnicuique mouerit. At ille, Quid ridetis, inquit, Athenienses? an quod vobis videar pinguis? Scitote vxorẽ esse mihi longè pinguiorẽ. Tales tamẽ ac tãtos (quũ sum? cõcordes) breuis admødũ lectulus capit, discordes ne tota domus quidẽ. Quibus verbis tepestiuẽ & prore adductis, populũ restituit paci.

Dionysius Heracleotes tyrannus, fuit adeò ventrosus & corpulentus, vt noctu dum quiesceret, cogeretur suis lateribus hirudines admouere, quæ humorem superfluum paulatim exhaurirent, eòque modo aliquid adimerent de crassitudine.

Ludouicus Crassus, Philippi primi filius, & Gallorum rex, fuit adeò

adeò vasta corporis mole, vt ex re sumpserit cognomentum.

Iam diximus imperatorem *Maximum* fuisse tanta membrorum mole, vt vxoris suæ dextrocherio vteretur loco annuli.

Contra verò *Cherephon* tragœdiographus (qui res Heraclidarum persecutus est) nocturnis lucubrationibus sese adeò extenuauit, vt per iocum Noctua diceretur. Hinc etiam natũ prouerbiũ, Nihil differs à Chærephonte.

Quã tenuis & macer fuerit *Philetas Cous*, vide in cap. de Miraculis.

HORTI CELEBRES, ET MEMORABILES.

Phazacum regio (cuius rex fuit *Aleinus*) hortos habuit tanta pomorũ varietate nobiles, vt præmaturis primis, noua statim renascerentur, vt diximus in nostro Cornu copiarũ, Iuuenalis: Illa iubebit Poma dari, quorum solo pascaris odore, qualia perpetuis Phazacum autumnus habebat.

In hortis *Hesperidum* poëtæ fabulantur fuisse arbores auriferas, quarum custos esset insonnis Draco.

Epicurus primus omnium hortos Athenis instituit, quum antea ruri tantũ haberentur, non in vrbibus. Hinc Epicurus hortorum magister appellatur. Laërtius refert Epicuri scholã fuisse in hortu Iuuen. Suspicit exigui lætium plantaribus horti.

Laudantur etiam horti *Alonidis*, & pensiles qui fuerunt in *Assyria*, siue illos fecerit rex Cyrus, siue Semiramis.

Lucanus hortos habuit cultissimos, in quibus sepultus est. *Mecenas* quoque hortos habuit Romæ pulcherrimos in Esquilis, ad quos propter amicitiam loci plerumque diuertebat Octauius.

PRAECONES.

Archias præco fuit, qui tres Olym. vicit, & statuam meruit. *Talysius* fuit Agamemnonis præco. testis Herod. *Aethalis* fuit præco, cui quandoque inter viuos, quandoque inter mortuos esse concessum est.

SOMNOLENTI.

M*aximianus, Malchus, Martiniãnus, Dionysius, Ioannes Serapion, Constantinus*, nomina sunt eorum, quos ecclesiastici septem dormientes appellant. Dormierunt autem annis cxxvi.

Poëtæ fabulantur *Endymionem* beneficio Lunæ (à qua adamabatur) impetrasse, vt perpetuum dormiret somnum immortalis, & expers senij. Hinc adagium natum, Endymionis somnũ dormire in homines somnolentos, & delides. Cic. lib. 1. Quæst. Tus. Endymion verò (si fabulas audire volumus) quãdo in Lathmo obdormiuit, qui est mōs Caria, nõdum opinor est exspectus. Martia. lib. 10. Quid tibi dormitor proderet Endymion? Poëtæ propterea

Som-

Somnum, & Soporem vocant Endymionæum. Aufonius: Qualis per Lathmia saxa Endymionæos sol. ta affectare sopores.

Epimenides Gnosius annis LVII. dormiuisse fertur in spelunca. Hinc adag. Ultra Epimenidem dormire.

FVLLONES.

A Nestasius Aquileiensis, qui sub Diocletiano passus est, artem fullonicam prius exercebat.

Fuit & *Cleippus* fullo, cuius meminit Plin. lib. 34. cap. 3.

COLVMNÆ HERCVLIS.

A Byla & Calpe montes sunt in extremis Iberiæ sinibus, non procul Gadibus & Carteia, quos Hercules columnas vocat. Plin. lib. 3. Proxima autē faucibus vtrinque impositi montes coëcēt claustra, Abyla Africae, Europæ, Calpe, laborum Herculis metæ. Quæ ob causam indigenæ columnæ eius dei vocat, creduntque perossas exclusa antea admisisse maria. & rerum naturæ mutasse faciem. Syllius: At laudibus olim Terminus Herculeis Calpe.

FAMES MEMORABILES.

C Ambyfes Cyri filius in Æthiopiæ iugum detrectatē copias emouit, quibus quæ deessent cōmeatus & annona, coacti sunt milites, decimū quemque ad cibū fortiri & occidere. Durauitque tantisper illa calamitas, dum rex ipse sibi metuēs receptui cecinerit.

Annibale Casilinū oppidum (in quo erāt Romani milites) obfidente, vānisse murem ducentis nummis: eumque qui venderat, fame periisse: emptorem vixisse, tradit Plin. lib. 8. cap. 57.

Perusia oppidū est Etruriæ, in quo Antonius obsessus ab Augusto, quæ extrema fame laboraret, annonæ penuria coact. est dedicationē facere. Hic fames Perusina proprio vocatur Epitheto. Lucanus: His Cæsar Perusina fames. Mutatæque labores accedant fati.

Alexandri exercitus aduersus Bessum, Bactrianorū ducem, tāta fame laborauit, vt singulæ amphoræ succi ex sisama, vānirent ducentis quadragenis denariis. Singulæ verò mellis amphoræ, denariis xxx. Amphoræ vini totidem. Tritici nihil omnino, aut exiguum admodum reperiebatur. Itaque frugū penuria milites herbis & piscibus famem leuabant. His demum alimentis deficientibus, iumenta (quibus onera portabant) interfecerunt, & eorum carne traxerunt vitam Auctor Curtius. lib. 6.

Quodam tempore serpentum multitudo apud *Laconas* emergens, sequentē portendit famē, quæ tanta extitit, vt Spartani ipsi annonæ raritate serpentes illos in cibum commutauerint.

Melus oppidum est Thessaliæ, quod Nicias Atheniensium dux expugnauit, non tam machinis bellicis, quàm fame. Hinc, Fames melia, prouerbio locum fecit.

Saguntina

Saguntina, Vrbs Hispaniæ, olim amicissima Romanis. Longa Pænorum obsidione eò famis redacta est, vt ciues extracto in foro igni, suas res omnes in eum cōiicerent, seque ac suos postremo liberos eòdem præcipitarent, nec venirent in manus inimicorum. Hinc, Saguntina fames, dicitur de extrema rerum penuria. Aufonius: Iam iam peresam iam Saguntina fame Lucaniacum liberet. Hanc autem famem triste prius portenderet prodigium: Nam quum ferè enixa mulier esset, infans in uterum regressus, ciuitatis excidium significauit. Auctor Eutropius.

Calagurium, vrbs est Hispaniæ, Quintiliani patria, cuius incolæ à Cn. Pompeio obsessi, vt fidem Sertorio præstarent, in tantā famem durauerunt, vt vxores suas ac liberos in vsum extremæ dapis conuerterent, quum nullum al. ud animal in vrbe inuenerent.

Saxo ait, *Humos* quadam tempestate in tantā famem redactos, vt nec cambus pepercerint, quibus ad pactum vterentur.

Doda, Syriæ rege, Ioram in Iudæa obfidente, matres inedia coactæ filiorum viceribus famem expleuerunt. Tristis adeò fuit illa Samaritana fames, in qua etiam asini caput venit octogenis nummis argenteis.

Captis *Hierosolymis* Romani milites, (qui merebant sub Vespasiano) repererunt in domo cuiusdam mulierculæ puerilia mēbra minutatim discerpta, quibus infelix mater occultè vescabatur.

Quo tempore *Gotibi* opprimebant Italiā, fœmina obscuri nominis filij à se interfecti carnes esitauit.

Sabellius ait, tantam suo tempore rei frumentariæ caritatem incidisse in nonnullis *Flaminiæ* regionis, & *Piceni* agri locis, vt rude vulgus & plebecula arborū radicibus, herbisque victitauerit.

Francisco Stortia filio Mediolanum obfidente, modius tritici vānuit vicenis aureis nummis.

Obsesso à Gallis *Barulo*, Apuliæ oppido, tanta laboratum est fame, vt milites detractas scutis pelles aqua emollitas abiuerent, herbisque (si quas reperissent) vescerentur.

Athenienses à Sylla (qui postea fuit dictator) obsessi, Medimnum tritici mille drachmis emerunt.

Plebej verò (quibus tanta erat argenti penuria, quanta annonæ) graminiibus circa urbem nascentibus, & calceis coctis auidius vescabantur. Eadem vrbs à Demetrio Antigoni obfessa, modum tritici emit drachmis ccc.

Petelini à Pœnis in Italia obsessi, coria ex scutis detracta corrosere, vt præstitam Romanis fidem conferuerent.

Ceterùm Græci olim coniuenerant famem virgis ex ædibus eijcere dicentes: Foras famem, intrò diuitias, & sanitatem.

Magna

Magna fames vocatur Bulimus. Famem Ovidius libr. 3. Metam. describit.

MENSURÆ QUÆDAM.

Parasanga apud Persas erat mēsurā quinquaginta stadiorum. Plin. lib. 6. Inconstantiam mensuræ autorum diuersitas facit, quæ Persæ quoque Schœnos, & Parasangas alia mēsurā determinēt.

Chœnia Mensura est esca diurnæ. Hinc Chœnici insidere dicuntur, qui super futuro victu curiosi sunt. Herodotus in Erato: Regibus ad cœnam non euntibus mittantur binæ Chœnices farinæ, & vini singulæ cotylæ, id est Sextarij. Est & Chœnix semodiū. Grammatici aiunt Chœnicas x l v i i i. modio contineri. Homerus in Odyss. Chœnica accepit pro cibo, vbi ait: Nā quæcunque mea dignabor Chœnice prorsus Haud cessare sinam, quanquam procul aduena fertur. Citantur hi versus à Budæo.

Congius mensura est sex sextariorum, & est pars amphoræ.

Gomor interpretatur mensura vini.

Gruma, est mensura, qua fixa viâ ad lineam diriguntur. Hinc Degrumari, viam dirigere; & Exgrumari, à via recedere.

Hemina mensura dimidium sextarij cōtinet. Gellius: Si ex sextario hemina fusa est.

Medimnus sex modios continet. Herodotus: Singulis quoque calædis instantis mensis singula pecora vtrique è publico dentur Apollini immolanda, & farinæ Medimnum, id est sex modia, & vini Laconicus quartarius.

Modius continet duo & viginti sestertia. Hinc Semodius & Trimodius. Colu. Eadem quatuor modiis, nonnunquam tribus, etiam duobus ac semodio iugerum occupat.

Palmus maior, est digitorum x i i. Græcè vocatur Spithama, & Latine Dodrans. Minor i i i i. digitorum Græcè Palestes dicitur etiam Palmum, in neutro genere.

Semissis mensura est dimidij assis. Semissem hominem vocamus vilem, & abiectum.

Sitometra, mensura est frumentaria.

Araba mensura l x x i i sextariorū, de qua Herodotus: Araba, inquit, Persica est mensura capaciore quàm Atticus Medimnus tribus Chœnicibus Atticis.

Acetabulum mensura est continens quartam heminae partem, id est, drachmas x v.

Drachma Attica pondus habebat denarij argenti, efficiebatque sex obolos pondere Obolus decem chalcos. Plin. lib. 12.

Decempedi decem pedum mensura. Cicero: Quam iam peritus metator, & callidus, decēpeda sua saxa diuiserat. Horat. Nulla decem

decempedis Metata priuatam Porticus excipiebat Arcton. Hinc Decempedator, qui pertica decem pedum vitur.

Hexapeda, sex pedum pertica aut mensura.

Stadium pedum d c.

Origya senūm pedum & quatuor cubitorum.

Plethrum, mensura est centum pedum, & sexta pars stadij.

Diaklus, mensura est duorum cubitorum.

Dolichos stadiorum x i i. Hinc Diaulodromi & Dolichodromni. **Schoenus** Ægyptiorū est mēsurā, capiens stadia l x. teste. Herod.

Stathmos, id est mansio millia cōtinet x x v i i i. semis: & est mēsurarum maxima. Stathmi etiam dicuntur diuersoria tabellariorum cursorum, id est certa spatia, quæ vno actu solent conficere.

Passus quinque Pedum est, id est duorum gressuum.

Gressus cubiti vnus & pedis.

Cubitum sesquipedale est, constatque digitis x x i i i. Græci vocant Pygon.

Pes est i i i i. palmorum seu x v i. digitorum. sed hæ sunt viarum mensuræ. **Cotula** est tertia pars Chœnicis.

Sextarius continet octo Chœnicas.

Chus mensura est Attica capiens heminas octo.

Ceramium Græci amphoram vocant.

Metreta decem congios continet. Et capitur pro amphora viniaria. Mart. Plurimus Hispanas mittet mihi nauta merretas.

Triens, seu Hecteus, sextarius est Medimni, capitque Chœnicos octo.

Hemihectum, seu Hemihectēū, dicitur semifextarius Medimni.

Culeus mensura est continens vicenas amphoras, vel urnas quadragenas. Plin. de vinea Palemonis grammatici loquens: Quando & postea sepe numero septenos culeos singula iugera, hoc est amphoras centenas quadragenas musti dedere.

Batus Hebraicum est vocabulū. Caput sextarios l x x i i. Sabellicus: Cui quandiu opus tenuit, ex Iudæa quotannis Coros tritici viginti milia dono misit Salomon, totidemque Batorum olei.

Corus Medimnos Atticos x l i.

Mna Græca habet vncias x v i. Romana x x.

Libra vncias x i i. **Vncia** drachmas v i i i. **Drachma** grammata i i i. **Gramma** obolos duos. **Obolus** ceratia i i i. & chalcos v i i i.

Ceratium chalcos duos. **Cyamus** Ægyptius grammata x i i. Sed alia sunt mensurarum apud nos vocabula. Porro autem culpam me oportet deprecari, quod hic viarum mensuras, liquorum & aliarum rerum mensuris confudero. Scribebam enim vt occurrerant variae lectiones. Præterea nemo est, vt opinor, aded sumus & expers

& expers nati, qui prima statim fronte discrimen non intelligat. Varia mensuratum genera leges apud doctissimum Budæum. Pleaque etiam in antiquis lectionibus Cælij.

SERVI DIVERSI, LIBERTI ET FAMULI.

Daplmis fuit seruus, quem Cn. Pisarenus vendidit M. Scauro tribus millibus, & Lxx. sestercis.

Plotius, Manlius, Antiochus & Straberius Erotas nomina sunt seruorum apud Plinium lib. 35. cap. 16.

Auge, serua fuit Demetrii, Chrylogonus seruus Sylle, Herō Luculli, Hipparchus M. Antonij, Mena & Menocrates Sex. Pompeij.

Pallens, Callistus & Narcissus tres fuerunt serui, qui Claudij principatu seruitute liberati dites admodum euaserunt.

Drafillanus, seruus fuit Claudij principis, qui lancē habuit quinquagenariam, autore Plinio, cui fabricandæ officina prius exadificanda fuerat.

Publius Catiennus, Philotimus seruus fuit, qui hæres omnibus bonis institutus coniecit se in rogum patroni. Plin. lib. 7.

Paronetemus, seruus fuit & Spado, quæ Sutorius Priscus magna pecunia vendidit Sciano.

Splachnoptes verna fuit Pericli Atheniensium principi charus.

Demetrius seruus fuit Pompeij, autore Plut. in in Catone Uticensi.

Pachus seruus Catonis censorij, qui mortem sibi consciiuit.

Eros seruus fuit Antonij, à quo quum Antonius ipse ab Augusto superatus, rerū desperatione gladium peruisisset ad inferendam sibi mortem, ille gladium quidem accepit quasi Antonium percussurus: at conuerso properè actu seipsum confodit, & ad pedes domini prolapsus est.

Alman poëta, inuentor carminis amatorij, seruus fuit Agefidis, propter ingenium manumissus.

Demetrius nomen est serui apud Martialem lib. 1. scribentem. Desituit primos virides Demetrius annos.

Melanthus seruus fuit Vlyssis, quem Vlysses ipse reuersus ab expeditione Troiana interfecit.

Nis seruus fuit Pythagoræ vel Epicuri secundum Gellium.

Phedon Socraticus (cui Plato librum de animæ immortalitate nuncupauit) seruus fuit, quæ Cebeus Socraticus hortate Socrate emit.

Merippus item, cuius libros Marcus Varro in Satyris æmulatus est. *Pompilius* seruus fuit Theophrasti Peripatetici.

Persens Zenonis Stoici.

Diogenes Cynicus seruitutē seruiuit. Hæc quum emere vellet Xenarches Corinthius, & quid is artificij nouisset, percontatus esset. Noui, inquit Diogenes, hominibus liberis imperare. Quod responsum

fum miratus Xenarches, emit, & manumissit. Filiosque suos ei tradens, Accipe, inquit, liberos meos quibus imperes.

Epicetus philosophus seruum se confessus est his verbis: Seruus Epicetus fueram, qui corpore mancus, Pauperie pressus, charus eram superis.

Aesopus Thrax, seruus fuit conditione, manu tamen ab Idmone missus.

Iosephus Iudæorum fuit vernaculus & templi sacerdos.

Ammianus ait *Eunum* ergastularium fuisse seruum, qui in Sicilia duxerit captiuos.

Epaphroditus seruus fuit & libertus Neronis.

Toko seruus fuit cuiusdam Gunnonis, teste Saxone.

Carellus seruus fuit Gūdibergæ Longobardorum reginæ, autore Paulo Diacono.

Romæ seruiuit *Terentius* Carthaginiensis: Seruiuit & *Publius* Syrus Artelanmarum autor.

Statium Cælij comœdiographū seruum fuisse nomen ipsum arguit: Nam Stacius nomen erat seruile, teste Gellio.

Eniporus seruus fuit C. Gracci, qui dominum ex Auentino fugientem, qua potuit ratione tutatus est, ac super occisum animā scissis proprio vulnere visceribus effudit, inquit Macrobius.

Myciſus seruus fuit Anaxilai Messenij Rhegynorum tyranni, qui moriens liberos suos eidem commendauit.

Tyro Tullius, & *Laurea* Tullius serui fuerūt & liberti Ciceronis:

Pampeius Leneus Pompeij Magni, *Patrobius* Neronis, autore Plin.

Annecus, autore Corne. Tacito, libertus fuit Neronis, & Mnesther Agrippinæ.

Chilo seruus fuit Portij Catonis.

Zosimus libertus fuit Plinij oratoris.

Syrus serui imperant: nam quum apud eos soli serui militent, ex illis creatur Imperator: cuius virtutem habent exploratissimam. Cretenses seruis suis (quos vocabant Epharmiotas) permittebant omnia præter gymnasia & armorum professionem.

Mariandini à Miletsiis subacti vendebantur in contemptum, Publica seruitus in Creta vocatur Mnca.

Helots dicebantur Lacedæmoniorum serui à Laconia ciuitate, quam Helos vocant.

Serui sentunt esse in Pannonia ipsa seruitute seruiliores.

Thracum populis peculiare fuit sale mæcipia cõmutare. Hinc adagium, Sale emptum mancipium.

Seruis argento comparatis primum vsi sunt Chij.

Apolides dicuntur viles serui, qui sine ciuitate in opus perpetuū

datur, & deportatur in insulas, ad metalla, salinas, & sulphurarias.
Ferritribaces à Plauto dicuntur, qui semper compediti sunt ferro.
 Aliter dicuntur genus hominum ferratile.

Saluigeruli, qui iussu domini, aut dominæ, huc vel illuc salutant.
Mediastini qui in media domo inter seruos abiectissima quæque munia obcunt. Horat. Tu mediastinus tacita prece rura petebas.
 Tales sunt in nauibus *Melonastræ*.

Herolite, serui sunt, qui versantur in agris.

Apud Lacedæmonios ancillæ vocantur *Chalides*.

Catanocophori fuerunt Sicyoniorum serui: *Prospelate* Arcadum.

Capstrij dicuntur qui seruanda in balneis vestimenta mercede suscipiunt. Portius Cato vir alioqui in omni vita laudatissimus, seruos senio debilitatos solebat eicere: ceu accepto commodo nihil amplius humanitatis debeatur hominibus.

Mancipia iure belli capta, olim venibant sub coronis.

Pauscipæ dicitur orbicularis seruorum machinula, qua ori manus admouere prohibentur.

Tria mancipia & *veterana*, dicuntur quæ emendari nequeunt. Seruorum turba vocatur *Therapia*.

Qui mancipia cadunt, *Stigmatia* dicuntur & *Stigones*: qui caduntur, *Mastigia*: Flagella ipsa vocantur *Mastigides*, *Hystrichides*, *Rhyteres*.
Callicrij nuncupantur exulum serui.

Trapezopæi dicuntur serui mensam curantes.

Eleatri serui qui præsiciuntur ciborum ministerio.

Scapulares serui, quibus scapulae caduntur, & qui ostreatum tergum vlcerebus gestant. Equi character fronti impressus seruitutis etiam argumentum, autore Plutarcho.

Voluientes quum seruos suos omnes manumississent, ab eis postea oppressi sunt.

Serui antiquitus accepta libertate, raris capitibus pilea induebant. Moris erat etiã vt pedes seruorum venaliũ creta notarentur. Vnde Iuuenal. Satyr. i. Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Suduculum flagellum est, ita vocatum, quod vapulantes sudare faciat. *Scutica*, verber factum loris. Diminutiuum est, *Scuticula*.

VINCULA DIUERSA.

Boia dicuntur vincula tam lignea quam ferrea, quod sic illaqueant, vt iuga suos boues.

Circites circuli sunt ex ære facti.

Cohum, lorum est quo temo buris ingo adalligatur.

Epidromes, funes sunt, quibus retia tenduntur circa summam & imam partem.

Lorum, vinculum est ex corio: capitur etiam pro retinaculo iu-

inc-

mentorũ, & cingulo Veneris. Gell. Videbamus Androdũ & leonẽ loro tenui reuinctũ vrbe tota circũ tabernas ire. Lorarij dici possunt carnificũ famuli, qui reos loris vinciunt imperatibus dominis.

Pedica laqueus pedum: Mantuanus in Buccol.

Vt captam pedicis circumdat aranea muscam.

Numella vinculum est ligneum quo reorum pedes & colla in foramina rotunda immittuntur, & ibidẽ cõstringuntur, vt se nequeant educere. Plautus in Aſina. Qui aduersum stimulos laminas, & crucifq; cõpedesque, riuos catenas, carceres; numellas, pedicas, boias.

Compes vinculum est pedum; quo alligatur rei, ne carceres effugiant. Horat. Ibericis peruste funibus latus. Et crura dura cõpede.

Retia, seu reticula, dicuntur casses venatorum, ad illaqueandas feras. Capiuntur & interim pro aliis vinculis.

Catasta compes erat seruilis. Perſius: Cappadocas rigida pingues pauisse Catasta: Capitur etiam pro loco in quõ venales pueri & puellæ seruabantur.

Manice, dicuntur propriè manuum vincula. Vergilius: Ipse virõ primus manicas atque arcta leuari. Vincula iubet Priamus.

Capistrum, capitis vinculum in equis & iumentis. Martialis: Paret purpureis aper capistris.

Pantheron, genus est retis, ex eo nomẽ habens, quod omnes aues concludat.

Pangron appellatur rete piscatorium:

CENTAVRORVM NOMINA.

Evrytius, Nessus, Aſtylus, Ophionides; Gryneus, Rhetus, Orneus, Lycidas, Medem, Pyserior, Tau mas, Mermeros; Pholus; Menelas, Abas; Eurynoimus, Hyreos, Hymbros, Ceneus, Alphidas; Elops, Pacreus, Lycus, Cromis, Dictys, Pharcus, Bianor, Hedia; Lycetus, Hypafon, Thereus, Vipheus, Demoleon, Plageon, Hylõ, Ephinos; Damus, Dorylus, Cyllarus, Pheo, Thomus, Theboas, Pyretus, Ethodus, Epidupus, Odites, Styphelas, Bromus, Antimachus; Elymus, Pyremus, Latreus, Monychus, Hylionome fœmina; Maris.

Ixion, Phlegya filius, vt fabulantur pœtæ, Centauros genuit ex nube, qui propterea vocantur Nubigenæ, & ab Ixione patre Ixionidæ. Verg. lib. 7. Ceu duo nubigenæ quum vertice motis ab alto Descendunt Centauri. Ouid. lib. 12. Certè mihi læpe referre Nubigenas domitos à se pater ipse solebat. Finguntur præterea fuisse humana facie & equino tergo, vnde Semiferi, Bimembres, Bicornes, & Semimares vocantur. Verg. in Opusculis: Centaurũq; biformis adest. Idem lib. 8. Æneid. Tu nubigenas iniucta bimembres. Hylẽumq; Pholũq; manu, tu Cressia maetas Prodigia. Stat. lib. 9.

K

Semifer aëria talis Centaurus ab Offa Desilit in valles. Ouid. lib. 12. Nos seminari superamur ab hoste. Hoc autem ideo fingitur, quoniam equos domare & equo pugnare primi omnium excogitarunt, autore Plinio. Bellum gerunt in Lapythas, Victi sunt ab Hercule. Aliter etiam vocantur Hippocentauri.

SIRENES.

Sirenes filiae fuerunt Acheloi & Calliopes musæ quarum prima voce, secundâ cithara, tertiâ tibiis aiunt canere. Hæ cætus amenitate dicuntur sopire nautas, sopitos demum submergere: vnde & per meretricibus accipi solent, quæ verborum lenocinis bladiuntur, ut totum exfugant hominem. Corpus habent supernè scæmineum ad umbilicū usque, infernè definunt in pisces. Earum autem nomina sunt *Aglaosi, Telcipoï, Pissio, Illigi*, Sunt qui *Parthenopen* urbem dictam velint ab earum vna, quæ bidem tumultata nomenque habuerit *Parthenopeia*. Alij *Leucosiam & Ligiam* nymphas faciunt.

MINISTRI SOMNI.

Poeta Somnum Deum faciunt (ut videre est in fine quinti *Æneidis*) Herebi filium, cui & ministros assignant quorum hæc sunt nomina: *Morphus, Icelon*, seu Phabetor, & *Phantus*.

Morphus ille est, qui dormientibus varia Phantasmata, & multiplices rerum imaginem obicit. Ouidius lib. 11. At pater è populo natorum mille suorum. Excitat artificem, simulatoremque figuræ Morpheæ, nõ illo iussu solernior alter exprimit incessus, vultusque, sonumque loquedi, Adicit & vestes, consuetissima cuique Verba: sed hic solus homines Imitatur.

De *Icelone*, seu Phabetore, Idem: At alter Fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens. Hunc Icelon superi mortale Phabetora vulgus Nominat.

De *Phanto*, seu Phantaso, idem: Est etiam diuersæ tertius artis Phantasos in humu saxuq; illa vndaque, trabemque, Quæ que vacant anima fallaciter omnia transit. Regibus hi ducibusque suos ostendere vultus Nocte solent, populos alij plebemque pererrant.

SYNONYMA QVÆDAM

POETICA.

Athenienses imprimis dicuntur Attici, Athenæi, Aætæi, Thesæi, Thesidæ, Cecropij, Cecropidæ, Munichij, Mopsopij, Æacidæ, Erichthæi, Erichthonij, Ægidæ, Marathonij, Cranai, Erichthidæ, Codridæ, Athenienses, & Athenæi à Minerva, quæ Athena Græci dicitur. Attici & Aætæi ab Attione rege. Ouidius, li. 1. Met. Separat Aonios Aætæi Phocis ab aruis, Thesæi, & Thesæij, & Thesidæ, à Thesæo filio Ægei Athenarum regis. Verg. lib. 2. Georg. Præmiâque ingentes pagos & compita circum Thesidæ posuere. Martialis idem

dè ratione fauos Theizos vocat: id est Antiquos, vbi ait: Massica Theizos tam bene vina fauis. Cecropidæ à Cecrope rege. Vergil. lib. 6. *Æneidos*: Tum pendere pœnas Cecropidæ iussi. Munychia erat Atheniensium nauale, vnde & Munychij d. cti sunt. Ouid. lib. 2. *Metamor.* Munych. oij; voles agros, grataque Minervæ Despiciebat humu Mopsopij à Mopso Athenarum rege. Ouid. li. 5. *Metamor.* Mopsopium iuuenè facios agitare iugales. Æacidæ ab Æaco. Idem Ouid. lib. 8. Dant placidi curium redeunt. bus austri Æacidis Erichthæi & Erichthonij ab Erichtheo & Erichthonio regibus. Ouid. li. 8. Erichthæas Tritonidos ibat ad arces. Eadè ratione vocantur Erichthidæ. Ægidæ ab Ægeo Athenarum rege. Ouid. in Epistolis: Inter & Ægidæ media statuaris in vrbe. Marathonij à Marathone Atticæ campo. Vnde Statius lib. 5. Syl. Eri-gonem vocat, Marathoniam. Syllius lib. 14. Armâq; fixa deis, aut quæ Marathonius hostis Perdidit. Cranai à Cranæo rege Athenarum. Codridæ, à Codro rege, qui se pro patria deuouit.

Attica, Mopsopia, Ionia, Pelsidonia, Cecropia, Cecropis, Attis, Aëtæ, idem sibi volunt. Athenienses etiam dicuntur Pandionij, à Pandione rege Erichthonij filio.

Asianus, filius Æneæ, aliter vocatur Iulus, & Ilus: Vergilius lib. 1. *Æn.* At puer Ascantius cui nunc cognomen Iulo additur, Ilus erat dum res stetit Ilia regno.

Arcades, Arcadij, Arcadici, aliter vocantur Tegei, Tegeæi, & Tegeuici, à Tegeo Arcadiæ oppido. Vergil. li. 5. *Æn.* Alter ab Arcadia Tegeæ de sanguine gentis. Idem lib. 8. Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat enses: id est, Arcadicum. Parrhasij à Parrhasia Arcadiæ regione. Vergil. lib. 11. Qui Parrhasio Euandro Armer ante fuit. Lycæi, à Lyceo monte Arcadiæ Ouid. lib. 2. *Fast.* Faunus in Arcadia templâ Lycæus habet. Nonacris locus est in Arcadia, à cuius nomine. Arcades vocantur Nonacri & Nonacrij. Ouidius lib. 5. *Fast.* Est matris & vati parens Nonacrius heros: id est, Euander Arcas. Idem li. 2. *Metamor.* Dum redit, Iteque freques, in virgine Nonacrina Arsit. Parthenij à Parthenio monte Arcadiæ. Ouidius li. 9. Vestrum opus Elis habet, vestrum Stympthalides vndæ Partheniumque nemus. Pisæ: à Pisa oppido Arcadiæ prope Alpheum fluuium. Ouidius lib. 2. Tristium: Quid non Tantalides agitante cupidine currus Piseani Phrygiis vexat eburnis equis? Piseam, id est, Hippodamiam Arcadicam. Molochi à Meloricho Arcadiæ pastore, cuius precibus Hercules leonem interfecit.

Elei ab Elea oppido Arcadiæ prope Tegeum, vbi Minerva fanum habuit. Statius lib. 4. Syl. Aut Eleæ lucis vidit Tegeæ sacerdos. Erymantij & Erymantæi ab Erymanto monte. Statius li. 5. Theb.

Affluit, Hippomedon, rectorque Erymātius, id est, Parthenopeus, Cyllenij, à Cyllene Arcadiæ monte, à quo Mercurius vocatur Cyllenius. Cleonei a Cleone oppidulo. Calistonij, à Calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ.

Alemani aliter vocantur Teutones, Teutoni, & Teutonici, à Teutone deo quem venerabantur. Luca. lib. 1. Vidimus & Martē Libyes cursumq; furoris Teutonici. Idem lib. 6. Cantaber exiguis, aut longis Teutonius armis. Germani quod vicini sint Belgis. Itē & Germanici. Sueto. in Aug. Vt tamen in quibusdam Pannonicis atque Germanicis aut interueniret, aut non longē abesset. Rhenicolæ, quod habitent ad Rhenum fluuium.

Ætolij, populi Græciæ, Epyro & Arcananiæ finitimi, aliter vocantur Calydonij à Calydone vrbe. Hinc Calydonides, eius loci mulieres. Stat. lib. 2. Thebai. Centum vbi virgineis voræ Calydonides aris. Oeneij ab Oeneo rege Ætoliz, & Deianyræ patrē, Ouidius lib. 3. Et Oeneios vltorem spreta per agros Misit aprum. Pleuronij ab eiusdem loci vrbe, quæ dicitur Pleuron. Ouidius lib. 14. Talibus iratam Venerem Pleuronius Acmōn Instimulat verbis. De Pleurone Stat. lib. 2. Theb. Et reduci pateat mihi Martia Pleuron. Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni. Idem Stat. lib. 3. Nunc mœstæ fundens Pleuronis alumnos. Naupactæi à Naupactō eiusdem loci oppido. Hinc Achelous dicitur Naupactus. Ouid. lib. 2. Fuit. Amphiaraiades Naupacteo Acheloo.

Ægyptij aliter vocantur Paretonij à Paretonio Ægypti vrbe. Marcotici à Mareotide lacu eiusdem loci. Ouid. lib. 9. Ipsi Paretonium Marcoticiq; arua Pharōnq; Quæ colis. Classis Marcotica, id est, Ægyptia, qua vehabatur Cleopatra. Isiaci ab Isi filia Inachi, quam pro dea coluerunt. Quid. lib. 1. de Ponto: Vidi ego linigenæ numen violasse parentem Isidis Isiacos antecedere focos. Mepheij, & Memphitici, à Memphi Ægypti vrbe. Ouid. lib. 1. de Arte: Ne fuge linigenæ Mēphitica sacra iuuenæ. Lagæi à Lago primi Ptolemæi patrē, à quo Nilus vocatur Lageus. Lucanus lib. 1. Quæ mare Lagæi mutatur gurgite Nili. Idem lib. 8. Vltima Vagæ stirpis, perituraque proles. Niliaci, Nilotici, Nilicolæ, & Niligenæ, è Nilo fluuio. Lucanus lib. 4. Te nisi Niliaca propius non vidit arena. Idē lib. 9. Rege sub impuro Nilotica regna tenēte. Pelusij, & Pelusiaci, à Pelusio Nili ostio. Lucanus libro 3. Quæ diuidui pars maxima Nili In vada decurrit Pelusia septimus annis. Ptolemæi à Ptolemæo Lagi filio, à quo deinceps Ægyptij reges omnes idē traxerunt nomen. Vnde & Pharon Ptolemæam potētiā appellat. Pharij à Pharo Ægyptij insula. Cleopatrici à Cleopatra regina. Vnde & Sidonius dapces Cleopatricas appellat.

Ægyptus

Ægyptus aliter vocatur terra Mēphitis, tellus Nilotica, & Delta. *Appuli* Italiæ populi, aliter vocantur Mefappij à Mefappo rege. Ouid. lib. 14. Peucetiosq; sinus Mefappiaq; arua reliquit. Ætholidæ ab Ætholo Diomede, qui ibidem imperauit. Syllius libro 13. Ætholidas inter fuit haud ignobile nomen. Daunij à Dauno patrē Turni, qui ibidem regnauit.

Apulia ipsa vocatur Iapygia ab Iapyge Dædali filio, Mefappia à Mefappo, Daunia à Dauno.

Arcadia aliter vocatur regio Mænalis, à Mænalo promontorio. Ouid. lib. 3. Fast. Pinigerum Fauni Mænalis ora caput.

Arabes Nylij, & Nyfiadæ. Hinc nymphæ, Nyfiades, à Nyfa oppido. Ouid. lib. 3. Fastorū. Nyfiades nymphas puerū querēte nouerca.

Angli, seu Anglici, aliter vocantur Britanni. Vergil. Et penita toto diuisis orbe Britannos. Caledonij, Martial. lib. 1. Nuda Caledonio sic pectora præbuit vrso. Dicuntur & Brutigenæ, quoniam descenderunt à Bruto.

Anglia ipsa aliter vocatur Britānia, Caledonia, Albiō, & Anglitterra.

Afri, seu Africani, aliter vocantur Tunisei, à Tuneto, seu Tunitio Libyæ ciuitate. Sidoni. Torrida Tunifeos infert mihi Byria furores.

Æolia insula dicitur etiam Æolis. Bap. Pius: Vt Liparæus ager, vrque Æolis insula flagrat. Æoliæ insule prius etiam dicebantur Ephestiades, & Vulcanicæ.

Allobroges populi aliter vocantur Pedemontani. Strozapa. Et Pedemontanum signa secuta ducem.

Arelia, prius vocabatur Genabum.

Aquisgranum, Vegerra. *Actna* insula, Inesia.

Agrirentum, Agragas. Vergilius. Arduus vnde Agragas despectat maxima longē Mœnia.

Ægina vrbs adiacens Peloponneso aliter vocatur Oenopia. Ouid. lib. 7. Meta. Oenopiam veteres appellauere, sed ipse Æacus Æginam genitricis nomine dixit.

Ambracia, vrbs Epyri, prius dicebatur Eponia, & Paralia. Ambracientes & Ambraciotē idem sibi volunt. (loco rege

Achelous fluuius prius Thoas dicebatur. Mutauit nomē sub Achæ-

Avar fluuius, insuæ in Rhodanū. etate nostra vocatur Sagona.

Achaia regio aliter vocatur Ægylas ab Ægylao rege.

Argos & Hyppium, idem sibi volunt. Autore Plinio.

Antiochia, Seleucia à Seleuco rege.

Auster, Notus idem. Plinius lib. 18. Hæc austrum ventum dabit, quem à Græcis Notum dicimus vocari.

Apollo, Pæan, Phœbus, idem.

Aurora, Memnonis mater, eos idem. Seneca in Hercule Oeteo. Noctésque duas contulit Eos.

Achilles, Æacides, Pelides, Chironis alumnus, idem.

Ariadna, Minois, quod sit Minois filia.

Aesculapius, Epidaurius anguis, quoniam in Epidauro colebatur in forma colubri.

Anien fluvius, Anieno, Anienus.

Aeolus Hippotades, id est nepos Hippotæ cuiusdam Troiani. Ouid. libr. 11. Quod focer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes Contineat ventos.

Argo navis, aliter vocatur Pinus Thessala, & Pagafæa, à Pagafæ Thessaliæ ciuitate.

Bithynia, aliter vocatur Mygdonia, à Mygdono rege: & Bebrycia à Bebrice: Oui. in Epi. Nunc quoque Mygdonia stabilis astat humo.

Bœotia, aliter Bœoti. Lucanus lib. 3. Bœoti coiere duces. Phocæi, & Phocæici, à Phocide propinqua regione. Hyanthæi à vetustis Bœotiæ populis. Statius lib. 1. Theb. Exul Hyanthæos inuenit regna per agros. Teumesij à Teumeso Bœotiæ monte. Statius lib. 2. Theb. Nō alias tacita inuenis Teumesis iras Mente acuit. Meleagrij, à Meleagro. Vnde & Pleuron Meleagria vocatur à Statio. Thespiaci à Thespiis oppido eius loci. Statius lib. 2. Syl. Centum Thespiacis odora lucis Stent altaria. Helyconij ab Helycone monte Bœotiæ musis sacro. Stat. lib. 7. Horrent Tyrthenos Helyconia plestra tumultus, Cyrrhæi, à Cyrrha oppido Phocidis. Idem Statius lib. 7. Mœnia Cyrrhæa monstrant Apollo iuuenca. Hippocri-nifati, ab Hippocrene fonte. Vocabulum est Sidonij Apollinaris. Aganippe, ab Aganippe, fonte eiusdem loci. Aonij & Aonidæ, quoniam Aonia pars est Bœotiæ. Castalij à Castalia fonte.

Bithyni, aliter vocantur Bithynici, Tynniaci, Migdonij Bebryci.

Biturici, Bituriges. Sidonius: Spectabilem virum episcopum sibi flagi tar populus Byturix ordinari.

Bizantij Bizantini. Bizantiū. Ligos. Plin. libr. 4. In quo oppidum Bizantium liberæ conditionis, antea Ligos dictum.

Bœonia, Felsina.

Bœotia, Aonia, Ogygia, Hyantis.

Boreas, Aquilo.

Bacchus, Liber, Iacchus, Euan, puer Semeles.

Briareus, Ægecon.

Pelides, Daniades.

Bellona, Pallas, Enyo.

Belgæ, Belgici.

Burgundi, Burgundiones.

Baleares Gymnesiæ.

Bellonaci, Bellouacenses.

Corinthij vocantur Corinthæi, & Corinthiaci. Ouid. li. 15. Iamque Corinthiaci carpebam littora poti. Cypselidæ, à Cypselo Ixionis filio. Verg. in Cyri. Cypselidæ magni, florentia regna Corinthi. Ephyræi, & Ephyræij, quoniam Corinthus primò vocabatur Ephyre. Lucanus li. 6. Insedet castris, Ephyræaq; mœnia feruat. Isthmici, & Isthmij, ab Isthmo terra angusta prope Coriathū, quæ separat Ægæum mare ab Ionio. Statius libr. 2. Syl. Talis in Isthmiacos ploratus ab æquore portus. Cêchræi à Cêchro portu. Statius li. 4. Theb. It comes, Inoas Ephyræ solata querelas, Cêchræaq; manus.

Carthaginienses vocantur Tyrj, à Tyriis colonis quos illuc adduxit Dido post Sichæi mortē. Ver. Vrbs antiqua fuit Tyrj tenacere coloni Carthago. Cadmæi, quoniam Tyrj & Phœnices descenderunt à Cadmo. Syll. lib. 1. Sacri quum perfida pacti Gens Cadmæa super regno certamina mouit. AIdrubaliani, ab AIdrubale duce: verbum est Sidonij. Elisæi ab Elisâ Didone. Byrsici, quoniam Carthago prius dicebatur Byrsâ, à corio. Sidonius: Spernis Elisææ Byrsica tecta domus.

Carthago ipsa vocatur Byrsâ, & Chalcedon. Vergil. lib. 1. Æneid. Mercatiq; solum facti de nomine Byrsian Claudianus in Eutropium: Bacchatus per opera tremor Chalcedona mouit.

Cretenses aliter dicuntur Cretæi. Verg. lib. 3. Æneid. Tertia lux classem Cretæi sistet in oris. Cressij. Idem lib. 4. Quam procul incautam memora inter Cressia fixit Pastor agens telis. Cressi. Idem libro 5. Cressia genus Pholoë. Gnosij à Gnosio vrbe Cretæ. Vergil. lib. 6. Æneid. Gnosius hæc Rhadamæthus habet durissima regna. Gnosiaci. Ouid. lib. 8. Gnosiacaq; hæret comes inuidiosa carinæ. Dictæi à Dyctæ vrbe Cretæ. Verg. lib. 3. Æneid. Dyctæa negat tibi Iupiter arua. Lyctij à Lyctio vrbe Cretæ. Verg. lib. 3. Æneid. Et Salentinos obsedit militiæ cæpos Lyctius Idomeneus. Cydonæi, Cydonij, & Cydoniaci, à Cydone vrbe Cretæ. Ouid. lib. 8. Armæque equosq; habitusq; Cydonæasq; pharetras. Statius li. 4. Theb. Terga Cydoniaca Choritos aridine pulsat. Ariadnæi ab Ariadnæ Minois filia. Minoij à Minoë rege. Ouid. in Episto. Phedra: En ego nunc ne forte parum Minoia credat. Androgeonæi ab Androgeō filio Minois. Gortynij, & Gortyniaci, à Gortyna vrbe. Statius lib. 4. Theb. Arbitr hoc dura versat Gortynius vrna. Dorici, & Dorientes, quoniam tempore belli Troiani Dorici Venerunt in Cretâ, duce Althemene, ibique decem vrbes condiderunt.

Cretâ insula aliter vocatur terra Curetis, à Curetibus, qui in ea habitauerunt. Ouid. lib. 8. Vt egressus ratibus Curetida terram Cō-

rigit. Terra Gortynis vocatur etiam Aëria, & Macaros. Plinius lib. 4. Maleotes Crates primum Aëriam dictam, deinde posteri Curetim appellauerunt: & Macaron nonnulli à temperie cœli appellatam existimauerunt.

Cumani aliter Cumæi, Chalcidici, Euboici.

Capitolium, sedes Tarpeia, Templum Iulium.

Cares aliter Bubasi, Ouid. lib. 9. Bubasides videre nurus.

Colchi Colchiaci, Phasiaci, Aaræi, Aæi, Aæti, Cytæi.

Cynosura Helice, Arctos, Parrhasis vrsæ.

Corfica, Cynos: Plinius: in mari Ligustico est Corfica, quæ Græci Cynnon appellauerunt.

Carmenis, Nicostrata.

Cantabri Cantabrici.

Cappadoces Cappadoci.

Carteia vrbs Hispaniæ Tariffa.

Delos, Ortygia, à multitudine Corûnicum. Verg. lib. 3. Æneid.

Linquimus Ortygia portus.

Danubius, Ister, Adubæus.

Dyrrachium, Epidamnium. Plinius: Epidamnium colonia propter inauspicatum nomen à Romanis, Dyrrachium appellata.

Diana, Cynthia, Luna.

Didos Elysiæ, Phœniis. *Dalmate*, Dalmatici.

Euboici, Capharæi, Abantij, Tanagræi à Tangreo Euboia ciuitate. Statius lib. 9. Prima Tanagræum turbauit arudo Corœbum.

Epyrotæ, Epyrotici, Leucadij, à Leucade promontorio: Actij & Actiæ ab Actio oppido: Phocæi, Phocaici, Chaonij, Dodonigenæ verbo Sidonij, Moloiffi, Pyrrhidæ, idem.

Epyrus, terra Chaonis.

Eubois, terra Eubois. Statius in Achil. Quatitur naualibus Eubois Ora. *Chalcis*, Abantis.

Equus Troianus, equus Durateus, Epei machina.

Eduenses, Edui, Augustodunenses.

Euphrates, Pixyrates. Autore Plinio.

Eliis, Epiæ. *Elienses*, Elæi, Epei.

Flora, Chloris, Zephyritis, dea florum, vxor Zephyri.

Furia, Eumenides, Diræ, Erynies.

Græci, Graij, Graiugenæ, Argæi. Verg. in opus. Septima iam Argæis stabulis impensâ laboris. Argiui, Argolici, Dorici, Doriæses, Pelasgi, Pelopeij, & Pelopeiada: à Pelope filio Tantali. Verg. lib. 2. Aene. Vltro Asiam magnam Pelopæa ad mœnia bello Vêterum, Sta. li. 10. Ad patrias fuscæ Pelopeides aras, Achillei, & Achillidæ ab Achille. Argolæ apud Euripidem. Achei, Achiui, Achaici, Inachi, Inachij.

Inachij, Inachidæ, ab Inacho Argiuorum rege, patre Iſidis. Ouid. libro 5. Fast. Littus ad Inachum puluis inanis eam. Statius lib. 1. Theb. Quæ nostræ cecidere animæ stupet Inacha pubes. Idem lib. 5. Lectiq; potentes Inachidæ. Agamemnonij, Agamemnonidæ ab Agamemnone. Verg. lib. 6. Æneid. At Danaum proceres, Agamemnoniq; phalanges. Acrifonai ab Acrifo rege Argiuorum: Abantis filio. Ouid. li. 5. Metamorph. Acrifonias Præcus possederat arces. Abantæi, & Abantiadæ, ab Abante Argiuorum rege, patre Acrifij Ouid. lib. 15. Nuper Abantæis templo Iunonis in Argis. Thyestæi à Thyeste. Mycenæi à Mycenis vrbe, Ouid. in Epist. Briseidis: Nulla Mycenæi sociasse cubilia mecû Iuro. Menelaëi, à Menelao. Phoronidæ, & Phoronæi, à Phoroneo Inachi filio, & Argiuorum rege. Statius lib. 2. Syl. Iſi Phoronæis quodam stabulara sub antris. Persæi, à Persæo Acrifij nepote. Statius lib. 1. Theb. Persæos alter in agros Scinditur. Danaæi. Idem: Tunc sedet Inachias vrbes, Danaæaq; regnâ. Dolopeij à Dolopibus Græciæ populis. Val. Flac. Vidisse putant Dolopeiâq; busta. Iasidæ, ab Iasio Argiuorum rege. Tantalidæ à Tantalo. Achillei & Achillidæ, ab Achille.

Græcia, Achaia, Dulichia, Hella, Idem.

Galli, Gallicani, Galligenæ, Galatæ, Sequanici, Sequanidæ.

Garamantes, Garamantici.

Gigantes, fratres Phlegræi, Titanes.

Gogon, Medusa.

Gratia, Charites.

Gogoris, Habis.

Gades, Gadera, Cotynusa.

Hispani, Iberi, Iberici, Iberiaci. Verg. lib. 7. Tyrrenidq; boues in flumine lauit Iberas. Sidonius: Terrarum indigenas Ibericarum. Syllius lib. 12. Omen Iberiacis victa Carthaginæ terris. Beticolæ, & Betygenæ. Syllius lib. 1. Beticolâq; viros spatis agitabat iniquis. Idem lib. 9. Betygenâq; viri celsus media ipsa coercet. Hesperij, Tartessij, & Tartessiaci à Tartesso vrbe Gadibus vicinâ.

Hispania, tellus Tartessie, Iberia, Idem.

Hyrcani, Caspij.

Hyades, Sueclæ.

Heraclea, Syris, Trachin, autor Plinius.

Italia, Hesperia maior, ab Hespero Atlantis fratre. Oenotria ab Oenotro rege Sabinorum. Verg. lib. 1. Est locus Hesperiam Graij cognomine dicunt, Oenotrij coluere viri, nunc fama minores. Italiâ dixisse ducis de nomine gentem. Idem lib. 7. Hinc Italiæ gentes, omninq; Oenotria tellus In dubiis respõsa ferunt. Latini, quod idem Saturnus latuerit, Arma Iouis fugiæ & regnis exul adeptis. Verg.

Vergil.lib.8. Latiumq; vocari Maluit, his quoniam latuisset turis in oris Saturnia à Saturno. Ouid. lib. 1. Fast. Inde diu genti manfit Saturnia nomen. Dicta quoq; est Latium terra latente deo, Terra Aufonis, & Aufonia, ab Aufone Vlyffis filio. Ouid.lib.2. Fast. Captaque erat lyricis Aufonis ora sonis, Terra Italus. Ouidius lib. de Ponto: Mœffis que cadentes. Excepit lacrymas Italus ora genis.

Itali, Italidæ, Italici Ouidius lib. 14. Littore in Italico Messenia mœnia contra Laurentes, Launij, Laurenti, Tyrrheni, Laurentij, Latiales, Aufones, Aufonij, Aufonidæ Lucanus lib. 9. Grata vice mœnia reddent Aufonidæ Phrygibus.

Infernus, Infernalis, Auernus, Auernalis, Tartareus, Herebæus, Plutonium, Cocytius, Acherusius, Phlegetôræus, Stygius, Acherontæus, Lethæus, Orcus.

Indi, Indici, Gangetici, quod propè Gangem habitent. Syllius lib. 3. Hinc laxos arcus olim Gangetica pubes sumittet. Dicuntur etiam Nysæi, à Nysa vrbe Indiæ. Idaspæi, ab Idaspe. Sidonius: Frægat Idaspæas aries impactus Erithras.

Illyrici, Illyrij, Taulantij. Syllius lib. 15. Quaque per Illyricum Taulantius incola lirtus.

Iranime, Ænaria, Pythecusa. Autore Plin. Ænaria, à statione namum Ænæ. Hodie vocatur Ichya.

Indei, Iudaici.

India, terra Gangetis, terra Euphratis, Euphratidis. Sidonis. Ripa Euphratide vix putat tuendam.

Iliua, insula, Æthala.

Iphigenia, Iphianassa. Lucretius: Iphianassa turparum sanguine scedè.

Iason, Aefonides, ab Aefone patre.

Lydi, seu Lydij populi maioris Asiæ, aliter vocantur Mæonij, Mæones, & Mæonidæ. Vergil. lib. 8. O Mæoniæ delecta iuuentus. Idem lib. 11. Ducis exemplum euentumq; secuti Mæonidæ incurunt. Item & Mæonici. Ouid. in Epist. De ianyræ. Mæonicas inter calathu tenuisse puellas. Ethrusci & Tyrrheni, quoniam Tyrrhenus Atys filius colonos ex Lydia duxit in Italiæ regionè, que nunc vocatur Ethruria. Gygei, à Gyge rege, vt Cræfij à Cræfo Statius lib. 12. Si patrium Marathona metu, si tectæ lenast Cræfia.

Lydia vocatur Tyrrhenia, Mæonia. Ouid. lib. 14. Concurrît Latio Tyrrhenia tota.

Laconia prouincia in Pelopponneso, aliter vocatur Oebalia, & Tanaris à Tanaro promontorio. Ouid. in Epist. Paridis: Tanaris est classis terra petita meæ. Idem in Epist. Helenæ. Excepit porta Tanaris ora suo.

Lac-

Lacones ipsi, seu Laconici vocantur Oebalij, & Oebalida. Ouid. lib. 1. Fast. Procinus Oebalij retulit arma Tari. Statius lib. 5. Theb. - Ambiguo visus errore lacessunt Oebalidæ gemini. Therapnæi à Therapnis vrbe Laconicæ patria Helenæ. Ouid. lib. 5. Fasto Prima Therapnæo feci de sanguine florem. Tænarij, & Tænariidæ, à Tanaro promontorio.

Libya, terra Libyssa. Idem lib. 9. Terræque in fine Libyssa.

Libyci, Libyssini. Marmarici, à Marmarica regione Africæ. Syllius lib. 3. Marmaricis ales populis responsa canebat. Nasamonij, & Nasamoniaci, à Nasamonibus populis Libya.

Liguria, ora Ligustica idem.

Lycij, Pataræi, quoniam Patara est vrbs Lyciæ. Statius libro 1. Theb. Seu te Lyciæ Pataræa niuosus Exercent dumeta iugis.

Locreses, Hesperij, Ozolæ.

Lucani, Tanagræi, à Tanagro fluuio Lucania. Statius: Tanagrarumque Phalantum.

Latini, Faunigene. Syllius lib. 8. Faunigenæ socio bella inuafere Sicano.

Lucifer, Veneris stella, Phosphorus, Cythereus ignis. Syllius lib. 12. Haud secus Oceano rediens Cythereus ignis. Vesper, Vesperugo, Hesperus, Sydus Veneris.

Lacedæmones, Lacedæmonij, Tyndarei, à Tyndaro rege Oebalidæ, & Helenæ patre. Vnde & Syllius Tarentum vocat Tyndariu. Spartani, Spartiaci, Spartiatæ. Sidonius: Spartiatæ rupium variarum posuere cruftas.

Lacedæmon, Sparta. Idem.

Ligures, Ligustici, Ligustij, Genuenses. Idem Sidon. Qui Ligustis, Euganeisque montibus oriebantur.

Lipara insula, prius Longonis, & Meligunis vocabatur. Autor Plinius lib. 3. cap. 8.

Leucadia, peninsula, prius vocabatur Neritis. Idem autor.

Lucretia, Parisij, idem.

Mantumij, seu Mantoi, dicti sunt à Manto Cyresis filia: Aliter vocantur Bianorei, & Bianorida, à Bianore Mantus filio, qui aliter vocatur Ocnus. Vergil. in Buc. - Namque sepulchrum Incipit apparere Bianoris. Ocnæi ab Ocnio filio Mantus. Stroza filius: Orbita ab Ocnæis euexit ad astra lacunis Minciadæ & Mincigenæ à Mincio fluuio propinquo. Pontanus: Vos Minciadæ vos, ô mihi manes, Este boni.

Molossi, Epyrotici, Chaonij, Leucadij, Idem.

Mysij, Theutrantæi, Theutrantij.

Messeniij, Pylij.

Meg.

Megarenſes, Megarici, Lelegij. Ouid. libr. 8. Meta. Interea Minos
Lelegia littora vaſtat.

Mercurius, Hermes.

Macedones, Pallenæi à Pallene vrbe, vbi geſta eſt Gigantoma-
chia. Stat. lib. 4. Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos.

Mediolani, Mediolanenſes, Inſubres. Placet hic obiter aperire
etymum dictiſionis huius Mediolanum. Nam non temere reperias,
qui hoc edifierat. Certum eſt imprimis urbem hanc à Gallis cõ-
ditam: cuius fundamentis iaciendis dum excavarëtur foſſæ, feruit
in terræ viſceribus inuentam fuſſe (mirum dictu) ſuam dimidia-
tim lanatam, à quo portento inditum ſit Mediolanæ vrbi nomen:
ad quod alluſit Claudianus de nuptiis Honorij & Mariæ ſcribēs:
Cõtinuò ſublimè volans ad mœnia Gallus Conditæ, lanigeræ ſuis
oſtẽtantia pellem Peruenit. Item Sidonius, Rura paludicola rem-
nis populofa Rauennæ, Et quæ lanigero de ſue nomen habet.

Meſſana, Zanclæ.

Marſi, Celenæi, Statius lib. 2. Theb. Fœda Celenæa committere
prælia buxo.

Mare rubrum, Erithræum.

Miletus, Lelegis Phitiuſa, Anaſtoria. Autor Plinius.

Mars, Mauors, Marſpiter, Gradiuus.

Minerva, Pallas, Athena.

Muſæ, Camœnæ.

Neapolitani, Parthenopæi.

Neapolis. Parthenope, Eubois. Statius lib. 1. Syl. Nitidum conſur-
gat ad æthera tellus Eubois.

Nafamones, Naſamoni, Naſamoniaci.

Normani, Neuſtrici.

Normania, Neuſtria.

Neptunus, Enno ſigæus.

Niobe, Tantalus à Tantalopatre.

Nilus, Melo.

Naxos, Dia. Catullus: Namq; ſuëtifono proſpectas littore Dix.
Orientalis. Eoi, Auroræ populi: Memnonij à Memnone Auroræ
filio. Nabathæi, à Nabathæa regione. Ouid. libr. 1. Meta. Eurus ad
Auroram, Nabathæaque regna reſceſſit.

Occidentales. Oecidui. Ouid. Veſper & Occiduo quæ littora Sole
tepeſcunt Tarteſij à Tartefſo vrbe Gadibus propinqua. Ouid. li-
14. Preſſerat occiduous Tartefſia littora Phœbus. Tartefſiacci. Syl-
lius lib. 6. Iam Tartefſiaco quos ſoluerat æquore Titan, Heſperij.

Pariſi. parthici Achæmenij, & Achæmenidæ, ab Achæmene re-
ge Ouidius lib. 2. Metam. Rexit Achæmenias vrbes pater Orcha-

mus

mus. Arſacidæ, ab Arſace primo Parthorum rege. Luca. lib. 1. Plus
illa vobis acie quàm creditis, actum eſt Arſacidæ.

Phaethontides, Climeneides, à Climene matre, Heliades à patre
Sole qui Helios Græcè dicitur. Oui. ad Liu. Sic fleuit Climene, ſic
& Climeneides altæ.

Phœci, Phœcenſes, Phœaci, Cyrrhæi, Caſtalij.

Padus, Eridanus, Phaethontius amnis, à Phaethonte ibidem ſub-
merſo. Syll. lib. 7. Nunquam Phaethontius amnis Sanguinea pon-
tumi curuaſſet decolor vnda. padofa, Meſſanicus, Bodincus. Vide
cauſam horum nominum apud Plin. lib. 3. cap. 15.

Putcolani, Dicarchæi, à iuſtitia adminiſtrationis. Syll. lib. 8. prole
Dicarchæa multo cum milite Graia.

Petrarogij, Petragorici.

Perſæ, Gazetici, nam Gaza Perſarum eſt opulentiſſima. Sido-
nius: Vina mihi non ſunt Gazetice, Chia, Falerna.

Pannonia, Pannonis.

Peſum, Poſidonia. Auctor Plinius.

Parca, deæ fatales, fata.

Phœnicæ, Pygmalionæi, A genoridæ.

Pella, vrbs Macedonia, Bunomus, Bunomea.

Parnafus, Larnafus prius dicebatur.

Penelope, Icaris, Icarotis.

Pirata, Cilices.

Pictones, Piſtæuſes.

Peloponneſus, A pia, Pelafgia, arx Helladis.

Romani, Romulei, Romuli, Romulidæ, Æneadæ ab Ænea: Iulæi
ab Iulo. Lucanus lib. 1. prygiique penates Gentis Iulææ. Latiales,
Romulares.

Scythæ, Scythici, Riphæi. Verg. lib. 2. Geor. Gens effræna virum
Riphæo tuditur Euro. Mæotici à Mæotide palude. Thermodõtei
& Thermodontiaci, à Thermodonte fluuio. Stat. lib. 12. Thermo-
dontiaco lætũ remeare triũpho Boryſthenidæ ab eiuſdem regio-
nis fluuio. Mæotij, Tanaitici, à Tanai fluuio. Sidõ. Telluris Tanaiti-
cum rebellẽ. Boſphorani. Idem: Plaudentes ſtupere Boſphorani.
Sarcæ, Aramei. Plin. lib. 6. Ultra ſunt Scytharũ populi Perſæ illos Sa-
cas vniuerſos appellauere à proxima gente, Antiqui Arameos.

Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris, Triquetra, Triquetris vo-
catur. Ouid. lib. 5. Meta. Vaſta Giganteis inieſta eſt inſula mēbris
Trinacris. Stat. lib. 2. Serm. Quid militibus promiſſa Triquetra.
Lucr. lib. 1. Inſula, quam Triquetris terrarum geſit in oris.

Siculi, Sicanij, Lilybæi à Lilybæo promontorio. Vergi-
lius lib. 3. Æneid. Et vada dura lego Iaxi Lilybæia cæcis Ennæi ab

Enna

Enna vrbe Lyparei, & Lyparétes, & Lypara insula. Sidon. Strabo sub Lyparentibus caminis. Taurominitani à Taurominio monte Sicilia. Arethufij, & Arethufæi, ab Aretusa fonte Sicilia. Syll. lib. 14. Erigitur subitas in spes Arethusia proles. Claudia. lib. 2. de Raptu: Quas Arethufæi latices, quas aduena nutrit Alpheus. Agatoclaei ab Agatode rege Sicilia. Syll. lib. 14. Hic Agatoclaei sedes ornata trophæis Æolij, Drepanitani, à Drepano promontorio iuxta Siciliam Sidonius: Agonem Drepanitanum Troianæ superstitiois imitari. Cataneniés à Catana vrbe Sicilia de qua Syllius lib. 14. Tum Catinæ nimium ardenti vicina Cyphœo.

Syrj, Palæstini, Oronæi.

Syracusani, Syracusij, Arethufidæ.

Scythia, Mæotis ora.

Samos, Parthénia.

Salamini, Salaminiaci.

Sabini, Sabelli, Sabellici, Samnites.

Sardini, Ichnusa, Syllius lib. 12. Inde Ichnusa prius Graiis memorata colonis Mox Libyci Sardus generoso sanguine fidens Hercules, ex sese mutauit nomina terræ. Sandaliores.

Strophades, Ploræ.

Symplegades, Cyanæ.

Syria Palæstina, Iudæa, Phœnicia.

Sardinij, Iolenfes.

Sarmatæ, Sauromatæ.

Troiani, Troës, Troici, Troiugenæ, Erichthonij, ab Erichthonio filio Dardani. Verg. in Culice: Vrit Erichthonias oriens nõ ignibus arces. Idem: Erichthonias prostrauit funditus arces. Idæi ab Ida monte. Ilij, Iliaci, Iliadæ, Æneadæ, Hæctorei, Hæctoridæ, Dardani, Dardaniij, Dardanidæ. Sigæi, Teucri, Teucrigenæ, Phryges, Phrygij, Rhœthei, Pergamæi, Laomedontæi, Laomedontiadæ, Anchisæi, Anchisiadæ, Priamæi Priamidæ.

Troia, Teucrica, Ilion, Ilios, Dardania, Pergamus, *Troadæ*, Iliadæ, Teucridæ, Dardanidæ: mulieres Troianæ.

Thessalici, Thessalidæ, Iolchiaci, ab Iolcho Thessaliae ciuitate. Vergil. in Cyri Regis Iolchiaci animus defigere votis, Melibœi & Melibétes, à Melibœa vrbe Thessalia. Pagasæi, à Pagasa vrbe. Ouid. lib. 7. Iamque freta Minia Pagasæa puppe secabant. Atratiij, Atracidæ, ab Atratio, qui magicas artes ibidè edocuit. Peneij, à Peneo fluuio. Ouid. lib. 12. Exigit Atracides, Peneiaq; arua pererat. Lapytheij, à Lapythis populis Thessaliae. Idem Ouidius: Et tum Lapytheia recta intrant. Pelethronij à populis eiusdem nominis. Pelici, à Pelio mōte. Ouid. lib. 1. Factori: Summâq; Pe-

liaci

liaci syderâ tangat apex. Pheræi. Sene. Pastor Pheræos Delius pascit greges. Amphrysiaci, ab Amphrytio fluuio. Stat. lib. 1. Syluarum Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsit. Pharsalij, Pharsalici. Lucanus lib. 6. Qua iuga deuexus Pharsalica porrigit Hemus. Hæmonij, Hæmonidæ, Magnessi, Magnesij. Hora. li. 3. Carm. Magnesium Hypolytem dum fugit abitinés. Valer. Flacc. lib. 6. Stant litore fixi Hæmonidæ. Larissæi à Larissa. Centauræi, à Centauris, Stat. Sperchiûsque minax centauræusque Lycormas. Lapythonij, à Lapythis. Idem Statius: Confudere modos puerum, Lapythonia nympha. Ofsæi, ab Ofsa monte. Statius lib. 12. Nec Ofsæi bello cedere bimembres. Pholoërici à Pholoë. Sidonius: Non sic Pholoërica môstra. Atque Pelerronios Lapythas Semelius Euan Misit. Æmathij, Philippæi, à Philippis campis Thessaliae. Lucan. Romanas acies iterum videre Philippi.

Thracæ, Thracij, Thraicij, Mantini, à Mantinis Thraciæ populis. Verg. in Cyri: Vos, ô Mætina, si quid de gæte venitis. Ismarij ab Ismaro mōte Pangæi, à Pangæo Thraciæ promontorio. Ouid. lib. 3. Fast. Iamque erat ad Rhodopen Pangæaque flumina ventum. Odyssij à populis eiusdem nominis. Rhodopeij à Rhodope mōte. Abderitani, ab Abdera vrbe Thraciæ. Marcial. lib. 10. Abderitanæ pectora plebis habes. Bistonæ, Bistonij, Bistonidæ, à Bistone fluuio. Oægrij, ab Oægrio fluuio Thraciæ. Hinc Orpheus Oægrijus. Ædoni, ab Ædone Thraciæ mōte. Bosphorani, Bosphorei. Sidonius: Bosphoreis Elephas inglorius ora tribucis. Borysthenidæ, à Borysthene fluuio Thraciæ. Bapt. Pius: Mitior ad sæuos aura Borysthenidas.

Thracia, Byltonidis, Sythonis, terra Ædonis.

Thessalia, Hæmonia, Pharsalia, Æmathia, Æmathis, Thessalis ora, Driopis, Macedonia, Pyrrhea.

Tybris, Tyberis, Tyberinus, Albula. Ouid. lib. 2. Fast. Albula, quæ Tyberim merfus Tyberinus in vndis Reddidit.

Thebani, Echionij, Echionidæ, ab Echione Cadmi socio. Ouid. lib. 5. Trist. Viator Echionias si vir penetrasset in arces. Hiantij, & Hiantæis, Ismeni, Ismenidæ, ab Ismeno fluuio. Learchæi, à Learcho Athamantis filio. Ouidius lib. 6. Factorum: Mæsta Learchæas mater tumulauerat vmbra, Athamantæi, ab Athamante. Cadmeri, à Cadmo. Labdatij, & Labdacidæ, à Labdaco rege patre Laij. Stat. lib. 2. Thebaid. Labdatiumque ducem præmissæ consona nocte. Ogygij, Ogygidæ, ab Ogyge rege. Teumesij, à Teumeso monte. Statius: Subit ere cauo Teumesia cornus. Eryphili ab Eryphile Amphiaræ vxore. Stat. lib. 4. Thebaid. Sic Eryphilos aurifatale penates Irrupit, OEdipodionij, OEdipodionidæ.

L

ab OEdipo rege Laij filio. Stat. lib. 7. Ast ego non proprio dicitur impono labori OEdipodionidas. Megareis. à Megara Creontis filia. Stat. lib. 12. Magno Megareia præceps arua cap: t passu. Agenoridæ, ab Agenore patre Cadmi. Stat. lib. 12. Exanimis in terga re. ducit Pallor Agenoridas. Draconigena, à dentibus serpentinis à Cadmo satis, quibus nati sunt homines armati. Sidonius: Quæque draconigenæ portas non clauerat hosti. Eadem ratione vocantur Ophionij. Nam Ophis Græcè serpens dicitur Latine. Seneca: Cadmea proles atque Ophionis ciuis, Amphionij, ab Amphione.

Tyrj, Sarrani, Tyros, Sarra.

Tartessus, Carteia.

Tempsa, Temese.

Thufci, Ethrusci, Tyrrheni.

Taurus, mons, Imaus, Edigis, Paropanifus, Circius, Cambades, Pharphariades, Choatras, Oreges, Oroandes, Nyphates. Autor Plinius lib. 5. cap. 27.

Veneti, Eneji.

Zephyrus, Fauonius.

A V I V M N O M I N A.

Aquila, alitū regina dicitur, q̄ altissimè volat: idèque armigerū Iouis eam poëta vocant. Cōgreditur magnis animalibus, vt ceruo, cuius cornibus insidet, puluerulētās alas de industria cōcutiēs, vt visū & oculis præpeditus decidat in cursū, mortuūq; fiat præda. Ferūt Aquilæ pennā aliis etiā rebus cōfertam non putrescere Pullos suos probat ad Solē, quem si sustinere nequeant, vt degeneres excludit. Oppetit non senio, nec ægritudine, sed fame. Crescēs enim rostri superioris adūcitas impedit, ne cibū queat capere. Quū senuit, grauat̄ur eius pēnæ & oculi. Cui rei vt medeat, quærit fontē, calorē in se colligit, & sanatur. In fontē ter se mergit, eōq; modo redire fertur ad iuuetutē. Hinc psalmograph⁹: Re nouabitur vt Aquilæ iuuetus tua. Plutarch. in Mario scribit, Aquilā geminos tantū pullos parere. Propterea nōnulli mētum afferunt Muscū, q̄ scripfit Aquilā tres pullos parere, duos substrahere, & vnū alere. Aquilarū genera sex sunt, teste Plinio. Melenatos, colore nigricās, minima magnitudine, quæ sola aquilarum fetus suos alit, ceteræ fugāt. Cōuersatur in montibus. Secūdi generis Pigargus, albicatē cauda. Tertij Morphos, cui vita est circa lacus, nigerrima est aquilarū p̄minētiorē cauda. Testudines frāgit è sublimi iaciēdo: qua sorte periit Æschilus poëta. Quarti Percepterus vel Pernociterus, morans per lacus, specie vulturina, alis minimis, reliquis magnitudine antecellens, sed imbellis, & degener, nam succūbit coruo. Eadem ieiunæ semper auiditatis est, & querulæ murmu-

murrationis. Sola aquilarū exanima fert corpora: Ceteræ quū occidere, confidunt. Quintum genus Haliæetus ceruice magna, lata cauda, circū mare versatur. Sextū Gnelion magnitudine mediæ colore subrunilo, ratū aspectu. Reliquæ aues quas Aquila petit ad prædā, gregatim sæpenumero volant, vt resperis pennarum hoste excacēt. Nidificat in petris & arboribus. A meridiano tempore operatur & volat. Prioribus horis ignaua sedet, donec impleatur conuentu hominum fora. Eius pennæ mixtas auium pennas deuorat. Ex volatilibus nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconē, qui propterea eius oīa cōsecratur auiditate malefica.

Alcyones, aues septem diebus nidificant ante brumā, & totidem sequentibus pariunt. Duplex est earum genus: alium vocale, arundinibus insidens: alterum mutum, ampliore corpore. Antiqui eas Alcedones vocabant. Dies illi septem, quibus pariunt. Alcyonides & Alcedonia vocatur. Ouid. lib. 11. Meta. Pêr q; dies placidos hyberno tēpore septem Incubat Alcyone pendētibus æquore nidis: Est Alcyō paulo maior passere, colore nigro, & cæruleo, qui Cyaneus vocatur. Dum procellosum est mare, si Alcyonū oīa obiciantur, inducunt tranquillitatem. Ferunt in super eas hanc à Ioue gratiam consecutas, vt in tempore sollicitudinis suæ serenos XIII. dies in hyeme accipiāt. Hinc Propertius tempestate vexatus eas alloquitur, & inuocat lib. 1. Et merito (quoniam potuit fugisse procellā.) Nūc ego desertas alloquor Alcyonas. Minores Alcyones canit in arundinetis: Collo sunt gracili & procero. Raro apparēt, nec nisi circa solstitia, & in bruma. In aqua oīa deponūt. Parturæ Alcyones nidū initar conchæ spinis incredibili duritia subtexunt, deinde ad mare deferentes, vndis imponunt, atque illis se constipantes, dū vehuntur, scētifi cant. Piscibus viuūt. Pariunt oīa quina.

Adon Græcè, nobis Luscinia dicitur. Calphurnius: Vocalē Lupere si turpis Aëdona bubo.

Agocephalus, auis est licene carens.

Alauda, plumam habet elatam in capite instar Galeritæ. Vnde & Galerita à Græcis dicitur Corydalus: vocabulo Gallico Alauda. Hanc Plinius & Tranquillus aiunt Legioni dedisse nomen, quæ Alauda vocabatur. De qua Cicero ad Atticū: Antonius, inquit cū legione Alaudarum ad urbem pergere, pecunias municipiis cōparare. Alaudarum duo sunt genera alterum terreum, cristatum, alterum gregale, minore corpore, & sine crista.

Apiastra, auis meruit nomen ab apibus comedendis.

Ardea, auis dicitur velut ardua, quod in sublime volat, Vergilius. Notatq; paludes Deserit, atque altam supra volat Ardea nubem. In mediis arenis tristis imbrem indicat, & etiam quum altior

volat. Luca. lib. 5. Quoq; aſa volare Ardea ſublimis pennæ cōſiſtē natati. Eius tria ſunt genera. Pulla natura ſagax & victus prouida, colore prauo. Reliqua duo pulchro. Ardeam Gaza Erodū vocat.

Asterias, auis eſt ex Ardearum genere, dicta à colore atrorum. Docilis eſt humanæ vocis, frequens in Ægypto.

Attigen, ſeu attagena auis Aſiatica inter cibos electiles quorundam nūmerata eſt, maximè, quæ in Ionia naſcitur, auctore Gellio. Hinc Attagen Ionicus vocatur. Plinius Attagen maximè Ionius celebratur, vocalis aliàs, captus verò obmuteſcens, quondam exſtimatus inter raras aues.

Achantis, auis eſt ſtridula quæ paſcitur ſpinis & carduis. Vnde & Carduellis dicitur. Verg. lib. 3. Georg. Lirto: àque Alcyonem reſonant, & Achantida dum i. Gaza Ligurinum interpretatur.

Accipiter, auis eſt rapax & prædatoria, dicta ab accipiendis aui- bus. De qua Martialis: Prædo fuit volucrum ſumulus, nunc aucupis idem Decipit; & captas nō ſibi mœret, aues. Imbelles volucres inſectatur, vt columbas, Aucupatur hæc volucris quadam ſocietate cū homine, maximè circa Amphipolim Thraciæ vbi homines ex ſyluis & arundinetis excitans aues, illi ſuperuolâtes depriment. Captas cum iis diuidunt aucupes. Iones Cymindin vocat. Accipitrū genera xvi. ponit Plinius. Circo claudū altero pede proſperiri augurij nuptialibus negotiis & rei penuriam, Tritochē à numero teſtium, Buteonem Romani vocant. Eſalona Græci vocant, qui ſolus omni tempore apparet. Varius eſt omnium in præda modus. Alij nō niſi ex terra auem rapiunt. Alij circa arbores volitantem. Alij ſedentem in ſublīmi. Aliqui volentem in aperto. Accipitres Maſſiliæ humi ſœtificant, nec alibi naſcuntur. Nō comedit auium corda. Nocturnus accipiter Cymindus vocatur, rarus in ſyluis, minus interdiu vidēs. Bellum gerit interneciū cum Aquila. Odit hæc volucris & refugit radice ſylueſtris Aſparagi. Propterea aiunt tutas eſſe villaticas aues, ſi quis eam extruxerit in villa.

Anthus aquatilis eſt magnitudine Frigillæ.

Argatylis auicula eſt, nidum ſilis lineis intexens aditu anguſto.

Anſeres ſtomacho ſunt calidiſſimo: Gaudent herbis riguis, & frigidis. Laurum non attingunt. Cor eorum olim fuit laudatiſſimum inter mēſarum cupedias. Scipio vel Metellus, aut vt alij malunt, Scſius, primus docuit anſeris iecur eſſe optimi ſaporis. Propter quod olim ſeruabatur in corte. Martia. lib. 3. Vagatur omnis turba ſordidæ cortis. Argutus anſer, gemmeique pauones.

Alectorides aues roſtro ſunt oblongo, curſu agili, hominē amā. Capiantur inter ſepes hortorum & vinearum.

Anas iuxta paludes parit, & ſtatim à partu aquas petit aquilam formidat.

formidat. Huius auis pectus tantū & ceruix gulæ dabatur. Mart. Tota quidem ponatur anas, ſed pectore tantum et ceruice ſapit, cætera redde coquo. Volat Anates protinus in ſublīme atq; è veſtigio cælum petunt, etiam ex aqua. Purgat ſe herba ſiderite, quā quid moleſtum comederunt. Anates Ponticæ venenis viuunt.

Apodes carent vſu pedum, ſpec e ſunt hirundinum, nidificāt in ſcopulis. Cœnuntur toto mari. Circuuoſtant naues. Nulla his requies, niſi in nido, aut pendent, aut iacent.

Aemaiopodes, aues ſunt aquatiles, peculiare Ægypto.

Æſalus auicula eſt, quæ ova corni frangit. Ouidius: Neſcius aſſumptis Priamus pater Æſalon alis.

Aluco auis eſt nocturna maior gallo gallinaceo.

Aſiones capiuntur ſaltatione quadam ridicula, quam ſcopā vocat. Mores ſunt nocturni, colore plūbeo, alis albo ſparſis, duabus pennis à cilis ad tempora pendentibus.

Auis incēdiaria dicta eſt, quod incēdiis naſcatur. Ea eſt inauſpicatiſſima. Propterea ea viſa vrbes quandoque luſtrata leguntur.

Bubo auis eſt feralis, debilis ad volatū, in cauernis lociſq; deſertis commorans. Noctu volitat ſolus. Deſerta incolit, deſolataq; & inacceſſa loca. Nō habet cantum vocalem, ſed gemitū Propterea viſus in vrribus ſuſpicionē affert, & portentū futuri mali. Quum Capitolium intraſſet, Sexto Papelio Iſtro, & L. Pediano cōſulibus, vrbs luſtrata eſt. Plumæ ſunt ei velut aures. Bubonis pedes vſti cū pulpagine herba auxiliantur contra ſerpentes. Eius cor impoſitū ſinſtræ māmæ mulieris dormientis efficit vt omnia ſecreta pronuntiet. Aiunt præterea ferētes ipſum in pugnam fortiores fieri. Item ſanguine pulli bubonis criſpari capillum. Cinis oculorum eius collyrio mixtus claritatem oculis facere promittitur.

Caladus auis eſt albi coloris.

Caprimulgi, aues ſunt maiores paulo merulis, eodem ſerē aſpectu quæ nec interdiu vident, nec videntur. Nocturno tēpore ſunt ſuraces, Dicuntur autem Caprimulgi, quod ſtabula intrent, caprarūque vberibus propter ſuccū aduolet. Qua iniuria vberē moritur, & capræ cæcitatem contrahunt.

Carduelis, auicula eſt capite rubro, alis luteis, albo nigroq; diſtinctis Semine carduorum paſcitur, vnde illi inditum nomen. Cardueles imperata faciunt. Auctore Plinio, nec voce tantum, ſed pedibus & ore pro manibus.

Caffia, auicula eſt quæ habitat & nidulatur in ſegetibus Feſtiuus eſt de ea apud Gellium lib. 2. cap. 29.

Cenchrus, auis eſt ex accipitrum genere, quæ aliter à tinnitu vocis appellatur Tinungulus.

Cercos auis est de genere accipitrum, altero claudicans pede, quā aliter Buteonem dici aiunt.

Cicina, auis est nocturna.

Ciconia lingua carent. Nutriuntur à Thessalis contra sepentes quos perimunt. Quoniam è loco veniant aut quò se referāt incòpertum adhuc est: è longinquo venire non dubium eodem quo Grues modò: illas hyemis, has æstatis aduenas. Parentes senio. cōfectos nutriunt insigni pietate. Propterea Ælianus ait eas deorū beneficio in quibusdam insulis conuerti in homines. Et Petronius Arbiter ciconiā vocat pietatis cultricē his verbis: Ciconia etiam grata peregrino hospita, pietatis cultrix, gracilipes, choralistris, Auis exul hyemis, titulus tepidi temporis. Nequitia nidum in cacabo fecit meo. Imago eius olim solebat insculpi in sceptris regū, quò eorum pietas & industria indicaretur. Veniūt Ciconiæ è longinquo eodem modo, quo grues. Abitura congregantur in loco certo, & sic comitata: vt nulla sui generis relinquatur, nisi fortè captiua. Certaturā in serpentes Origano herba se fouent. In Fidenate agro nidum non faciunt.

Circæa meruit nomen à circuitu quem facit volitans.

Coccyx auis nidulatur semper in nidis alienis, maxime palumbiū. Est de genere accipitrum, licet ad uncōs non habeat vngues. Procedit vere, ocellatur ortu caniculæ. Aliter vocatur Cuculus. Interficitur à suo genere, mutat vocē. Parit singula oua, raro bina. Subiicit pullos, quòd sciat se inuisam cunctis auibus, ac propterea non fore tutam generi suo stirpem opinatur, ni se fellerit.

Coturnix aliter dicitur Ortygomētra à sono vocis. Hinc etiam Delos Ortygia à Coturnicum multitudine. Coturnicibus veneni semen gratissimus est cibus. Propterea damnata sunt mensis, tū etiam propter comitiale morbum, quem solā animalium sentiunt præter hominem. Ad nos antè veniunt quam grues. Terrestres sunt potius quā sublimes. Nidulantur in segetibus aut gramineis locis. Austro non volant, aura tamen vehi volunt propter modicas vires, & pondus corporum. Quum redire volunt, comitarum sollicitant, ne quam rapiat accipiter. Eas vulgus nunc appellat Qualeas.

Curruca auicula est, quæ alienos pullos nutrit, suos esse putans. Fouet enim oua. Cuculi. Iuuen. Sat. 6. Tu tibi nunc Curruca places, sicut que labellis Exforbes.

Cygnis auis est cædida, maior anserē, arguta vocis, qui imminete morte dulcissimè cætat, & velut funus propinquū deplorat. Ouid. Sic vbi fata vocat vdis abiectus in herbis, Ad vada Meædri concipit albus olor. Poëtæ fabulatur Cygnū fuisse amatorē Phaethōis,

postq; eius ruinā, mutarū fuisse in hæc volucrē. Mitis est, infestatur ab aquila, cui tamē fortissimè resistit. Habitat in locis amœnis circa fluuios. Frequēs est apud Caycū & Caustrū, vt docuimus in Cornu coryæ. Pythagoras opinabatur immortalē esse animā cygnis, ac propterea letari imminete funere. Sacri sunt Apollini, ob præstigiū finis. Mutua carne vescuntur inter se. De his Lucr. lib. 4.

Cypselus auis nidum facit ex luto in modum Cistellæ. Cypseli ab aliis vocantur Apodes. Nidificant in scopulis.

Cataractis, tuba apud Pliniū testis est, esse dentes oculosq; igneo colore, cætero candidas tradens. Duobus semper ducibus vtuntur: altero qui ducat agmen: altero verò qui cogat. Scrobes excauant rostro, inde crate cōsternunt & operiunt terra, quam prius egresserunt. In his fœtificant. Bine sunt fores omnium scrobibus Oriem spectant, quibus eunt in pascua, occidentem quibus redeunt. Auium exoneraturā subuolant semper, & contrario flatu. Eas habet insula, in qua tumularus est Diomedes. Hinc Diomedæas aues nonnulli vocant, cuius ædem pleno gutture & madentibus pennis quotidie perlunt, & purificat. Propterea poëtæ fabulati sunt, Diomedis socios in earum effigies mutatos.

Chlorio, auis est viridis, magnitudine turturis, quæ hyberno tempore non delitescit, sed æstiuo per solstitium apparet, malè volat. Docilis est & ingeniosa, tota lutea.

Cynnamulcus auis Arabica, nidificat in furculis Cynnamis. Eius nidos accola nisi sagittis & plumbatis iaculis disficere nequeūt, quod faciunt mercedis gratia.

Cliniam quidam clamatōriam dicunt, Labeo prohibitoriam. Apud Nigidium Subis, quæ aquilarum oua frangat.

Clorens auis est coruo inimica, cuius oua noctu exurit, vt ille huius. Commendatur fides & castitas *Cornicum* in matrimonio, Nam extincta cōsorte, alteri viduitas manet impolluta. Propterea antiquus in coniugiis vocabatur ad auspiciū concordie & pudicitie. Nocturæ aduersantur cornices inuicemq; oua sibi suffurantur. Inauspicatæ sunt garrulitatis: vnde Verg. Sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix. Volantes pullos aliquādiu pascunt. Inauspicatissima sunt fœtus tempore, qui accidit post solstitium. Nucum duritiam si rostro perfringere nequeant, in alrum volantes, in saxa & regulas iaciunt iterum ac sapius, donec quassatam perfringere valeat. Ardeolas amat. Cornicis cerebrum coctum, & in cibo coctum, remedio est ad cerebri & capitis dolores. Si cōtra aquā clāgones dederit perfundēs sese, pluuia præstigiū. Verg. Tu cornix plona pluuia vocat improba voce, Et sola in heca secū spatiat arena. *Corui* media ætate sitiunt, in cuius initio profluuiō ventris sunt

obnoxij, propterea tunc abstinere ab humore. Eorum oua profunde arandis capillis. Tauros inuadunt, & ex omni corpore oculos appetunt maximè. Humanam imitatur vocem. Vnde & in historiis Romanorū legimus fuisse Coruum, qui Romanum populum nominatum salutaret, maximè Germanicum & Drusum Cæsares. Martialis propterea Coruū salutatorem vocat. In regionibus fecundis gregatim volant: in sterilibus bini. In cibi & escæ penuria, parentes senio confecti pullos concerpunt. Hinc adagium: Mali corui malum ouum. Cameliontē occidunt, qui ne victoribus noceat, lauro infectū virus extinguunt. Cloreum oderunt, cuius oua suffurantur. Esalon quoque auicula eorum oua frangit. Generant ante solstitium. Egreduntur sexagenis diebus, Pariunt quinos, Ore coeunt Inauspicatum prælagium afferunt, quum gluciūt vocem, velut strigulari. Corui aquatici naturaliter caluent. Corui singuloru quodam latrantes, & se concutientes, si cōtinuauerint, ventos prælagiunt. Si verò captim vocē resorbebūt, ventosum imbrē.

Cinclos auicula est palmipes iuxta mare viuēs. Astuta est hec volucris & difficilis captu. Capta nihilominus subito mitescit. Culiū continuò mouet, debilis est posteriore corporis parte. Propterea quum non sit aptus congerendo sibi nido, incubat alieno. Hinc prouerbio, Cinclos dicimus pauperes.

Corydus vilissima est auicula, quæ quum non sit canora, strepit tamē utcunq; inter aues mutas. Hinc adagium natum, Inter indoctos etiam Corydus sonat.

Cissa auicula est imitatrix humanæ vocis.

Columbus propter genuinū timorem nidificat in summis locis. Fœtui plerunq; indulget. Vnde sacer Veneri esse creditur. Parentibus fœminis mares subueniunt, & oua incubant, quū illenqueunt, Bina pariunt oua, primum mas, deinde fœmina. Fidē seruant in matrimonio. Mutua semper illis ante coitum est exosculatio. Nihil illis fœcundius, quadragenis diebus cōcipiunt, interuallū tantum ad equinoctium facientes. Varro ponit duo genera Columborum, Agreste, quod in turribus & culminibus villarum habitat: Domesticum domi pascitur. Columbæ cōmunem seruat domum. Nec nisi cœlibes & viduæ relinquunt. Imperiosos mares, etiam iniquos fuerunt. Nam tunc suspicio est adulterij, quāuis natura non sit. Tunc pleno guttore obmurmurant, & plerunq; rostro feriunt. Facta demum conciliatione sese osculantur. Aequalis utriq; sobolis amor. Hinc fœmina tardius ad pullos intrate oritur interdum castigatio. Quum bibunt colla non resupinant. Large bibunt iumentorū modo. Purgant se herba, quæ vocatur Helixine. Viuūt columbæ annis octonis. Legumina amat, quæ vocantur

tur Craca. Amicæ sunt pauonibus, aquilis & accipitribus odiosæ.

Chenalopec dicitur ex vulpis & anseris forma, audax in felem & aquilam, à quibus infestatur. Fœrus tāta charitate complectitur, ut aucupi obuium sese offerat, quò fugæ tempus præbeat suis pullis. Frequens olim fuit apud Britannos, & in mensarum deliciis.

Crex auis est pugnax & ad comparandum victum ingeniosa.

Certhia ingenio est audaci, voce clara, nidificat in arboribus.

Cerulea auicula est saxatilis, colore sui nominis & tenui rostro.

Collurio vescitur iisdē cibis quibus merula, capitur hyemali tēpore.

Cephus auis est multis operata plumis, exiguo corpore, quæ vociferatur paries. Hinc adagium, Cephus parturit, in eos qui magna pollicentur.

Drepans, auis est sine pedibus rarissimè apparens.

Epaps auicula est sordida & cristata, quæ alter à sono vocatur Vpupa.

Esilos auis est de genere accipitrum, quæ apparet omni tempore. Aliter vocatur Bureo: Infesta est coruo, cuius oua etiam frangit.

Egitus auicula est inimicitias cum asino exercens.

Eritacus auis est solitaria, quæ nūquam ferè in eodem saltu nisi vna reperitur. Hanc Gaza Syluiam & Rubeculam interpretatur. De hac ortum est adagium. Vnicum arbutum haud alit duos Eritacos: in eos qui eodem munere concorditer fungi nequeunt.

Falco auis est rapax & prædatoria, curuatis & aduncis unguibus, de genere accipitrum. Varij autem generis sunt Falcones: Est quem Britannicum vocant, aquila: magnitudine, capreolos inuadens. Alium vocant Gyrofalco, à gyro & circuitu, quo in minores vititur, ut eas agat in prædam. Tertium Montanum. Quartum Peregrinum cuius generis Falcones nidificant in altis montibus. Quintum Gibbosum, quòd breuitate colli, & alis eminentibus, insignis gibbo videatur.

Ficedula nomen sumpsit à ficibus quibus vescitur. Martialis: Quum me ficus alar, quū pascar dulcibus vis, Cur porius nomen don dedit, vna mihi? Formam & colorem mutant ficedula. Hoc solum nomen habet autumnò, Postea Melanchorphi vocantur.

Frigilla dicta est à frigore, quo cantat & viget, æstate moratur in locis calidis, hyeme frigidis.

Falica auis est aquaticalis degens prope stagna & lacus. Nomen sumpsit à fuluo colore. Paulo maior est columba. Pullos aquillæ ante tempus exclusos nutrit. Matutino clangore tempestatē præfagit, & quum ludit in littore. Verg. lib. i. Georg. Quumq; marine In sicco ludunt fulicæ.

Galerita plumam habet in similitudinem galeri, vnde & nomē

sumpsit. Ea assa & in cibo sumpta colli vitium efficacissimè sanatur. Autore Plinio.

Galgulus auis est, quam si inspexerit affectus morbo comitiali, sanari dicitur. Contrà verò auis emori. Alitur ligno, frequens est in Peloponneso.

Gallus nuntius est lucis, Latonæ charus, quòd ei parienti affuerit. Mortua scemina oua incubat, gloriam sentit, noscit sydera, in cubitum cum sole imperitat suo generi, & regnum, in quacunque domo fuerit, exercet. Certant inter se galli studio gloria: Camunt in victoria, & se principes testantur. Victi occultantur, lucèq; & hominum aspectum refugiunt. Gradiuntur alta ceruice, & elatis cristis. Cœlum crebro aspiciunt, in sublime falcatas erigunt caudas. Terrori sunt leonibus. Vnde Lucretius: Què nequeunt corà rapidi constare leones, Inq; tueri, ita continuo meminere fugati. Nimirum, quia sunt gallorum in corpore quædam Semina, quæ quum sint oculis in missa leonum, Pupillas interfodiunt acremq; dolorem Præbent, vt nequeant contra durare feroces. Pugnacissimi galli olim nascebantur apud Tanagram, & Rhodum. Secundus honor fuit Melicis, & Chalcidicis, teste Varrone Nobiles quondã habiti sunt in auguriorum obseruatione. Victoriam Bœotius aduersus Lacedæmonios prælaguerunt quū tota nocte cecinissent. Castrati desinunt canere. Pergami omnibus annis gallorum, ceu gladiatorum, spectaculū publicè edebatur. Plinius scribit Alectorias gemmas repertas fuisse in ventriculis Gallinaceorū, cristallina specie, & magnitudine fabæ. Gallinacci non attinguntur vulpibus, qui iecur eius animalis ederint. Acini Ligustri sanant Gallinaceorum pituitas. Sacri sunt Soli, cui venienti assurgunt, quo cum eunt dormitum, vt diximus. Contra serpentes & miluos pro gallinis dimicant. Vnicus gallus sufficit multis gallinis. Huius naturam scite admodum & ingeniosè describit Plotianus in Rust. dicens: Adde gregem cortis, cristatarūmq; volucrem, &c. De gallis item & gallinis vide Varronem lib. 3. de re Rust. cap. 9.

Gallinarum varia sunt genera. Cortales, quæ corte aluntur. Rusticæ similes sunt ferè villaticis, quæ decipiuntur ab aucupe. Numidicæ, variis sparæ plumis, aliter vocantur Meleagrides à Meleagri tumulo, quas pœtæ fabulantur ex filiabus Oenei (qui Meleagri fuit filius) mutatas fuisse in has volucres. Albertus Magnus scribit, Gallinam fuisse apud Macedones, quæ duo de viginti oua fecerit, & ex quolibet eorum duos susceperit pullos. Aiunt Gallinas nò posse interfici ab aspidè, quo die ciminū animalis foetidissimi comederint. Villaribus Gallinis religionè inesse scribit Plin. Nā inhorrescunt edito ouo, selèq; excutiunt, & circūactè purificat, aut festuca

stuca aliqua sese & oua lustrat. Gallinas saginare Deliaci cœpere. Vndecim annis ante tertium Punicum bellum lege C. Fannij cōsulis interdictum est, ne quid volucrum in cœnis proponeretur, præter Gallinam vnā, quæ nò esset altis. Gallinis inimicissima est pituita, maximè inter mœstis & vindemiæ tempus. Pipire est gallinarum, vt bouum mugire.

Grues æstate aduenæ æthera tranant trianguli figura. Lapides pedibus librant cōtra viā vëtorum. Gerunt bellum cum Pygmæis. Ducè què sequatur eligunt. Habent & in extremo agmine dispositos, qui vicissim acclament, ne qua deesse videatur: item qui gre gem voce contineat. Ex his nonnullæ excubias agunt nocturnas, lapillum pede sustinentes, qui lassus somno decidens indiligenti sono coarguat. Ceteræ dormiunt, capite subter alā cōdito, alternis pedibus insistentes. De his Lucan. lib. 5. Strymona sic gelidum bruma pellète relinquit Portræ te Nile grues, &c. Ceterū grues silentio volates per subline serenitate prælagiunt. Festinates verò, répestatem. Ferunt eos nullis omninò laboribus delassari, qui ne uos ex alis & cruribus gruis habeant. Purgat se gruis iūco palustris. Dicuntur aliter Naupliadæ volucres, & Palamedis aues: quoniam Palamedes Nauplij filius ex earū ordine tres literas reperisse fertur.

Glottis quam Gaza Lingulacæ vertit, linguæ exerit. Quum peregrinatur, ducitur pœnitentia in volatu propter laborè. Reuerti demū in comitatā piget, & sequi. Nec vnquam plus vno die cœpto volatui insistit, & in pximo hospitio cōsedit. Verū inuenitur alia antecedente anno relicta. Simili modo in singulos dies, inq; Plin.

Graculi coluntur in Lemno propter locustas, quarum exitio, occurrunt aduerso volatu. Loquaces sunt, & obstreperi. Gracula annum fastidiū lauri folio purgat. Graculi serò à pabulis recedentes hyemè prælagiunt. Graculus ab Aristotele vocatur Coracias à cornu nigredine, rostro tamè rutilo. Docilis est & facile manuscēs.

Gavia volucris est littoralis colore cinereo, nidificans in petris. *Gryphem* habet India, quadrupedem volucré recuruis vnguibus, dorso nigrum: priori parte purpureū, alis albicantibus ore aquilino, igneis oculis, difficilè captu, nisi rapiatur pullus & inuolucer. Nidificat in altis mōtibus. Cōgreditur cuius ferè animalia. Equis infestus est maximè. Aurum fodit apud Bactrianos in desertis locis, & propè accedentes abigit. Nidos ex eo sibi texit. Ad quod arripiendum numerosæ hominè turmæ simul eunt magno suo periculo, Superat elephantos & dracones, & omnia animalia, præter Tygridem, quam propter leuitatem nequit arripere.

Hirundines auiculæ sunt loquaces, & garrulæ, quæ auersa cœlit, præter naturam cæterarum auium. Deficiente Luna imbre sese perfun-

perfundunt & humi obuoluunt, donec materiam repererint, quam nidum sibi sternant. Quinque numero pariuunt, quos magna nutrit æquitate. Nam portionem singulis alternant, & distribuunt, habita ætatis ratione. Incipiunt enim à primo sensim ex ordine continuatè ad minimū natū. Si viderint pullos suos non sat molliter iacere lanā ab ouium dorso exerunt, & iacentibus substernunt. Quinetiam excæcatis herba quadam visum restituit. Aristoteles ait esse albas in Samo insula quibus excæcatis lumē iterū restituitur. Cecinna Volater. comprehensas Hirundines, nuntias belli mittebat amicis in nidum pristinū redire solitas. Hybernis mensibus discedunt Hirundines. Solæ ex his quæ aducos non habent unguis, carnibus vescuntur. Thebas non subeunt, quod urbs illa sæpenumero capta sit. Constructos luto nidos stramento roborat. Inopia luti puluerem aqua pennis madefactū spargunt. Nidū ipsum mollibus floccis & culmis consternunt. Pullos excrementa magna mūdicia egerunt, sunt nonnullæ, quæ ripas excavant, & in terra fortissimi cantant. Non sunt obnoxia rapinis cæterarum auium. Ex volucribus indociles sunt Hirundines, ut ex terrestribus mures. Bis anno pariuunt. Oriuntur ante delphinū ortum. Nam deprehensæ intereunt. Tempestatem præfagiunt, si iuxta aquā volitantes ipsa penna sæpe percutiatur. Chelidonia herbam inueniunt, qua oculis pullorum in nidovisum restituitur, etiam oculis. Hirundinē sub tecto ne recipias: Adagium est, quo monemur, ut à cõuentu & cõtubernio verboforū hominū cauamus.

Hybris, auis ex accipitrum genere, rarè interdiu apparet. Nam tunc modicè videt. Cõtra verò venatur noctu. Pugnat cum aquila acriter adeò, ut ambæ mutuo assultu implexæ quandoque deferantur in terram.

Harpa, auis est bellum gerens cum Triorche.

Herodius, auis est littoralis frequens in Diomedæa insula. Vescitur conchis quas per calorem discuneatas inuenit. Blanditur Grecis aduenis, ut nonnulli volunt.

Ibis auis Aegyptia duplex est. Altera nigra, altera verò Ciconiæ propè similis, quæ serpentibus vescitur. Cic. lib. i. de Natura deorum: Velut Ibes maximā vim serpentum conficiunt, quum sint aues excelssæ, cruribus rigidis, corneo proceròque rostro. Auerunt pestem ab Aegypto, quum volucres angues ex vastitate Libya vento Africo inuectas interficiunt, atque cõsumunt. Ex quo fit, ut illæ viuæ nec morsu nocent nec odore mortuæ. Eam ob rem inuocantur ab ipsis Aegyptiis Ibes. Hæc auis ad incitatem rostri per cõpartem se perluit, qua ciborum onera reddi solent.

Immusulum aliqui arbitrantur esse vulturis pullum. Massurius apud Plinium opinatur esse pullū aquilæ, priusquā albicet cauda.

Lago-

Lagopus auis pedes habet leporino villo, vnde inditum illi nomen. Nam Lagos Græcè, dicitur lepus Latinè. Cædida est reliquo corpore, & columbarum magnitudine. Mart. lib. 7. Si meus aurita gaudet Lagopode Flaccus.

Larus, auis est nigra, habitans prope aquas, in quibus degit, ut etiā in terra. Voracis & rapacis est naturæ, latòque oris rictu. Hinc Larus hians, prouerbio dicitur homo auiditatis nimia.

Lusciniam Græci Philomelam vocant. Hæc dum oua quodā velut sinu corporis & gremio fouet, spatiosæ noctis laborem assiduis fallit canticis. Verno tempore frõdescentibus arborū ramis dies xv. continuos persistit in cantu. Voica hæc auis paruo corpufculo, paruulūque faucibus varios emittit cõcentus, & diuersa carica, quæ tot exquisitis tibiariū tormentis ars hominū excogitauit. Hæc auis cecinisse fertur in ore infantis Stefichori. Concertat inter seruita morte finit sæpe vitam, spiritu prius deficiente, quam cõitu. Iuniores versus accipiunt, quos imitentur. Audiunt discipulæ intentione magna, vicibusque recitat. Intelligitur in docente reprehensio & correctio. Durat hæc arguria xv. diebus. Æstu aucto, aliam habent vocem, non modulata aut variam. Mutatur & color hyeme non cernitur. Pariunt verè primo cum plurimū sena oua: Hæc & alia multa habet Plin. qui ingenium exercuit in luxuriosa tantillæ auiculæ descriptione. Idè aut, Cæsares iuuenes Luscinias habuisse Græco & Latino sermone dociles. Præterea meditantes in diem, & assidue noua loquentes, longiore etiam contextu.

Lus auicula est, colore vario, lingua serpentina, quam mensura quatuor digitorum porrigit, unguibus grandibus, & stridula voce. Hanc aliqui Torquillam vocant.

Mergus, nidificat in arbore veris initio apud mare. Tẽpestatem præuidens reuolat ex æquore, & ad litus cõtendit cum clamore. Verg. iam sibi tum curuis malè tẽperat vnda carinis, Quū mediõ celeres reuolat ex æquore mergi, Clamorèmq; ferunt ad litora.

Merula sola volat, & solitaria pascitur. Ex nigra ruffescit. Canit ætate, hyeme balbutit, circa solstitium muta. Bis anno parit. Turdum amat.

Merops auis est, quæ alio nomine vocatur Apialtra à comedendis apibus.

Meropes contra naturam cæterarum auium retro volantes feruntur. Rubentibus sunt cruribus, & ore prælongo. Genitores suos recõditos pascunt, pallido intus colore pennarū, supernè cyaneo, priori subrutilo. Nidificant in specu sex pedū desolata altitudine.

Monedula auis est auri & argenti furacissima, vnde secundum aliquos trymum trahit à moneta, quam surripit, Aristoteles ponit

tria

tria eius genera, Graculum, Lupum, quæ parua est & parasita. Ter-
tiam palmipedem in Lydia, & Phrygia frequentem. Condit Mo-
nedula femina in thesauros cauernarum.

Motacilla anis, semper mouet caudam.

Miluus auium rapacissimus sectatur etiam cadauera. Mas in hoc
genere (vt Ælianus putat) non inuenitur. Fœmina austro aut Eu-
ro sese pandens concipit, & pullos parit. Insidiatur pullis galli-
naceis & Anserinis. Moliter volat. Latet hybernis mensibus, non
tamen ante discessum hirundinum. Plin. ait, Miluos solstitiis affici
podagra. Flagrant odio coruorum, & vulpium. Eorum iocinora
efficacissima sunt ad inunctiones omnium viciorum. De miluo,
Mar. lib. 9. Hinc prope summa rapax miluus in astra volat.

Memnonie aues quæ ad sepulchrum Memnonis apud Ilium quo-
rannis aduolant: speciem habet accipitrû, carne tamen abstinent.

Monticula auis longæ cauda, nomen accepit à montibus, in qui-
bus habitat.

Noctua auis est inauspicata. Architreuius: Diuitibus supremus
honus, prænuntia fati Noctua præcedit. Hæc Pyrrhi cõtra Argos
copias mouentis insidit hasta, & sinistram ei portendit fortunam.
Non cernitur in Creta. Noctu videt, canit & volat sola. Ouid lib.
11. Si quando luce vagantem Noctis auem cernunt. Martianus Cap-
pella: An magis noctuidæ tibi traditur alitis vsus. Odiosa est cete-
ris auibus, in quas astuta vitur dimicatione. Nam maiore circun-
data multitudine, resupina pedibus repugnat, collectaq; in arcu,
rostris & vnguibus tota regitur. Ei auxiliatur accipiter, scedere
quodam naturæ, inquit Plinius. Nigidius apud Plinium testis est,
noctuas sexagenis diebus hyemis cubare, & noue voces habere.
Noctua in imbre garula tẽpestatem præfagit. Contraria est api-
bus, vespis, crabronibus, & sanguisugis. Eius cerebrû vel iecur cû
oleo infusum prodest auriculis. Frequentes fuerunt Athenis no-
ctuæ. Hinc factum adagium, Noctuas Athenas mittere. In eos, qui
potentioribus, & nullarum rerum indigis aliquid mittunt.

Nocticornax, seu Nycticornax, nocturnus appellatur cornu. Hęc auis
nigra est, & sola clamat, habitatas domos refugit, desertas amat.

Onocrotalus auis est similis ferè cygno, quæ collum in aqua mergens,
spiransq; similem reddit sonum asinino ruditui. Quicquid
comedit, in fauces congerit, diuque continet. Mart. lib. 11. Turpe
Rauennatis guttur Onocrotali. Onocrotalos habet Gallia septen-
trionalis oceano proxima.

Ophiomachus auis est dimicans in serpentes, vnde accepit nomen.

Oenanthe auis statos latebræ dies habet. Ex oriente Sirio occul-
tata, ab eiuudem occasu prodit.

Onis

Onis bubone minor est, noctuis maior, auribus plumeis eminen-
tibus Aionè Latinè vocant. Imitatrix alioqui auis, & parasita, &
quodâ genere saltatrix. Arripit quandoque lapidem ponduscula,
aut guttur arena replet, vt aduerso vëtorum flatu volet stabilita.

Orides similes sunt perdicibus, quæ per pinguedinem corporum
alis atrollere sese nequeunt. Quapropter quum videant se ca-
num latratibus obnoxias, delitescunt inter frutices.

Oenanis auis est magnitudine columbi, quæ capitur autumno.

Ortygometra est quam dicimus coturnicem, cuius vocem quum
sentiant aucupes, parari discessum intelligunt.

Pelicanus vbi pullos suos necatos videt à serpentibus, latus sibi
fodit rostris, & educto sanguine vitam restituit mortuis. Hiero-
nymus: Pelicani (inquit) quum suos à serpente filios occisos inue-
niunt, lugent, seque & sua latera percutiunt, & sanguine excusso
corpora mortuorum sic reuiuiscunt. Volaterranus ait Pelicanum
esse, quem Plinius Plateam vocat. Est autem Platea auis aquatilis,
conchas deuorans, quas vbi calore ventris concoxit, euomit, vt
postea discuneatas comedat facilius.

Perdices aues sunt salacissimæ. Oua deperdunt mares, ne cura in-
cubatus Venerem impediatur. Ad aucupes accedunt velut deditio-
nem facturæ, vt pullis tempus præsentent ad fugam: quos vbi se-
curos videt, proripiunt sese, eosque sequuntur, & voce acclamât. Fœ-
mina paritura stipulis & multa terra se circumuallat aduersus in-
fidias. Septimo die pullos excludit. Parit ova x v. Sacra est Ioui &
Latonæ. Paphlagoniæ perdices feruntur esse duplici corde, autor
Theophrastus apud Gellium li. 16. Perdices oui stragulum molle
pulvere cõtumulant, nec in quo loco peperere, incubât. Et ne cui
cõuersatio sit suspecta, nidus trãserunt & pullos. Capto duce to-
tius gregis, singuli facillè capiuntur, atque etiam circa cõceptum
fœminæ, cõtra aucupè fœmina exeunte, vt rixando abigat eum.
Si contra mares steterint fœminæ, aura ab iis flante prægnantes
sunt. Hiãtes autem extra lingua per id tempus astuat, & super-
uolâtium afflatu concipiunt, interdum voce tantum masculi au-
dita. Quod est argumẽtum maximi caloris venerei. De his maio-
ra multo Plin. Purgant sese lauro. Nullæ reperiuntur in Bœotia.

Phanicopterus auis est habens rubras pennas, cuius lingua præ-
cipui saporis esse docuit Apitius. Mart. lib. 3. Nomenq; dedit quæ
rubentibus pennis. Idem lib. 13. Dat mihi penna rubens nomen,
sed lingua gulosis Nostra sapit.

Pygargus, auis est de genere aquilarum, albicante cauda.

Picus auicula est ad uncis vnguibus arbores excauans, in quib. pul-
los educat. Sacer est Marti: vnde & Martius appellatur. Numera-
tur

tur inter auspiciatas aues. Pica dissimilis pico. Eodē die cōmutat voces. Nidificat in arboribus. Parit oua i x. Expressior est ei loquacitas, q̄ Pītao. A damat verba quā loquitur. Nec discit tantum, sed diligit. Emoritur victa difficultate verbi. Et nisi subinde eadē audiat, memoria fallitur. Plinius ait, eas facilius discere, quę glande vescūtur, & quinos habent digitos in pedibus. Nulla tamē duobus primis vitæ annis. Omnibus lata est lingua quę sermonē imitantur humanum Mart. lib. 7. Pica salutatix si tibi Laus placet.

Porphyrio auis est rostro & cruribus prælongis & rubentibus, quæ auium sola morsu bibit. Omnem cibū aqua tingit quem pede ad nostrū veluti manu affert. Laudatissimus est in Comagena.

Ptyge auis rapax, noctu volitat, & venatur more aquilæ, cum qua plerunque dimicat.

Columbi viuunt ad annos xxx. Hyeme muti, vere vocales. Sunt autē syluestres columbæ. Nidificant in arboribus & sepibus. Duo sunt eorū genera. Vnum quod Vinaginem dicunt ab vsū Labruscæ. Alterum quod Torquatium, à torque quo videntur insigniti. Mart. lib. 13. Inguina torquati tardent hebetantque columbi, Nō edat hanc volucrem, qui cūpit esse salax. Quū ad senectam venerunt spoliantur vnguibus. Pariunt post solstitia bis in anno oua ternæ, nec tamē duobus educāt. Palūbes incubat foemina post meridiē in marutinū. Cetero mas. Purgāt se Lauro, Hyeme abeūt.

Parra auis est inauspicata, quæ oriente Sirio nō apparet, donec occidat. De hac Hora. li. 3. Car. Impios parra recinētis omē ducat.

*Passer*es salacissimi sunt, & argutissimi, vita breuissima. Mares diutius anno non viuere argumentū est, quia nullus veris initio apparet. Nigrities quæ est in rostro, ætate incipit. Foemina longior paulō vita Martialis. Et arguto passere vernat ager.

Pauo concipit tertio vitæ anno, quod ferē varietate colorū induit. Viuit annos viginti quinque. Gloriosus est, & inuidus. Erecto penarū flabello seipsum miratur. Fimum suum resorbet. Homini vtilitati inuidens. Eius caro dura & concoctū difficilis. Samius Pauus (vtrūq; enim dicimus) numeratur inter cibos electiles. Expandit colores aduerso maximē sole, quia sic fulgentius radiat. Omnes oculos pennatū contrahit in acerruum. Cauda annuis vicibus amissa pudibundus querit latebram donec renascatur. Pauonem cibi gratia primus occidit Romæ Hortensius orator. Ferunt Alexandrum Magnum pauone primum in India viso admiratum fuisse, & edicto cauisse, ne quis tam speciosum animal interficeret. Columbas amant multo pauones. Sacri sunt Iunoni.

Phœnicurus, auis est rubra cauda. Vocatur Erythacus hyeme. *

Pyrælis auis est inimica turturi.

Phæ-

Phœnicem vnum in toto orbe habet Arabia, aquilæ magnitudinē, auri fulgore circa collum, cætera purpureū, cauda carulea, rostris pennis distincta, facie cristis ornata, & plumeo apice caput honestante. Quorundā est opinio neminem extitisse, qui viderit vescentē. Sacer est Soli. Viuit annos dccx. Senescens casta turisq; furculis cōstruit nidum, quē odoribus replet, & super emoritur. Ex ossibus deinde & medullis nascitur vermiculus, inde fit pullus, qui priori funeri iusta reddens, totū nidum defert in urbem quandam Pachaiz, Soli sacrā, ibiq; in ara deponit. Plinius ait allatum fuisse Phœnicem in urbem Romā Claudij principis censura, anno vrbis dcc. Mart. lib. 6. alludit ad nidum huius volucris, dicens: Quod semper castiq; cynamoque. Et nido niger alitis superbæ Fragras. De hac Ouid. lib. 15. Vna est quæ reparat, seque ipsa reserminat ales. Assyrij Phœnica vocat: nec fruge, nec herbis. Sed turis lacrymis, & succo viuit amomi, & c. Phœnicem Vergilius reparabilem vocat, vbi de animalium ætatibus loquitur, dicens, Alipedē ceruum cornu ter vincit: at illū Multiplicat nouies phœnix reparabilis ales. Viuacem Ouidius, nobilem Plinius, Pharitum Statius, Logæuum Claudianus, Gangeticum Ausonius, Assyrium Stroza.

Phycas humanæ vocis imitatores habet India. Virides sunt toto corpore, torque tantū miniato in ceruice. Quę accipiunt verba pronuntiant. Salutāt Imperatores. In vino lasciuī sunt, duritiā eadē habēt in capite, quā & in rostro. Quū loqui discunt, ferreo verberantur radio, aliter nō sentiūt ictus. Quū deuolūt, rostro se excipiunt, cui innitūt. Amici sunt turturibus. Plin. ait syluā esse Gagadem, in qua primū visi sunt Psyraci. De Psyraco Claudianus in Eutropiū: Qui vtrē inuitat pretio, traduntq; palato Syderēas Iunonis aues, & si qua loquēdi Gnara, coloratis viridis defertur ab Indis.

Phasianæ aues, à Phasi Colchorum fluuiio sumpsērunt nomen. Geminas ex pluma aures submittunt, surriguntque. Pediculis instantur, & interimuntur quandoque, nisi sese puluerent. De his Iuuenal. Satyr. 11. Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens. Mart. lib. 13. Argoa primum sum deportata carina.

Phalerides aues sunt aquatiles in Seleucia Parthorum.

Phalacrocoraces peculiare sunt Balearibus insulis.

Pyrrocleres luteo sunt rostro, peculiare alpinibus.

Phoicus auis est harpæ contraria.

Paralus auicula gregatim volans colore cinereo.

Querquedula auis est semper in aquis natans. Aliter Sangualia dicitur.

Regaliolus, auis est de volatu cum aquilia discidens. Vocatur hoc nomine tanquam rex auium. Vocatur aliter Trochillus. Regalia-

M

lum aues diuersi generis discerperunt, pridie quam Cæsar intereficeretur manibus coniuuratorum.

Riparia auis nomen sumpfit à ripis, in quibus habitat. *Ruffiana* auis est similis perdici, rostro tamè lōgiore. Mart. Rustica sum perdidixit quid refert si sapor idē, Charior est perdidixit, si sapor illa magis.

Satyria auis est, quæ aliter Coruus appellatur.

Spinurnix auis est inauspicata, quæ alio noīe vocatur Incediaria.

Stritomellus auis aliter dicitur Marinus passer.

Strix auis est nocturna & inauspicata, quæ nomen sumpfit à stridore. Lucanus libro 6. Quod trepidus Bubo, quod strix nocturna queruntur. Horat. Plumamq; nocturnæ strigis. Hæc infantes noctu inuadit. Plinius ait nō esse fabulosum striges vbera infantium labris immulgere.

Struthio auis est grādi corpore & graui. Fœmina vocatur Struthio. Hieronymus. Penna autem Struthionis similis est pennæ herodij & accipitris. Sunt qui eundem esse velint cum Struthio camelo. Sunt autem *Struthiocameli* auium grādissimi. In Africa & Æthiopia altitudinem equitis equo insidentis vincunt, & celeritatē. Pennas habent, cætero non sunt volucres, nec à terra tollūtur. Ungulas habent ceruicis similes, quibus dimicant bitulcas, & comprehendendis lapidibus vtiles, quos in fuga cōtra sequentes ingerunt pedibus. Quum colla in fruticibus occultarūt, latere sese existimant. Eorum auro propter amplitudinem vsu vasorum præbent. Naturaliter caluent. Soli autem palpebras habent.

Sangualem auem Massurius apud Plinium ossifragam dicit esse.

Sylla auis est, in cuius ventre reperitur Chlorites gemma herbae ei coloris.

Sturnis proprium est cateruatim volare, & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Plinius scribit, Cæsares iuuenes sturnum habuisse Græco & Latino sermone docilem. Hæc auis maculosa est, magnitudine merula. Vulgus Sturnellum vocat, Græcè vocatur Plarus.

Subis auis est, quæ aquilarum oua frangit.

Terraeuola auis est Alaudæ propè similes, præterquam quod apicem non habet in vertice.

Tragopanades auis maior aquila cornua habet curuata in temporibus, caput phœniceum, cæteras partes ferruginei coloris. Aliter vocatur Tragopa, ab arietinis cornibus. Hanc habet Æthiopia.

Trochilus auis Crocodilo amica, & obsequiosa. Nam sanguisuga linguæ eius hærentes deuorat. Aliter vocatur Regatulus. *Tro* auis, quæ aliter vocatur Onocrotalus. Cæcilius: Proh diuimortales vnde processit troo?

Turdus

Turdus in cacuminibus arborum nidificat luto. A coitu decem diebus oua maturescunt in vtero. Loquacissimi sunt, sed peculiariis surditas eidē ascribitur. Hinc adagium, Surdior turdo. Fertur hæc auis præcipui esse saporis. Horat. Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla. Inaffatus turdus cum Myrti baccis prodest Dyfentericis, & vrinæ. Turdis color æstate circum collum varius, hyeme concolor. Frequentes sunt in Germania tempore hyberno. A gripina vxor Claudij Cæsaris turdum habuit imitantē sermones hominum, gratè Plinij. Turdorū si mus optimus est stercoreadis agris.

Turtures vere occultantur, pennasq; amittunt. Quū bibunt, colla non resupinat. Octonis, viuunt annis. Bis anno pariunt, oua plurimum terna. Pylalium volucrem oderūt. Pysytacis amicæ. Purgant se herba quæ vocatur Helxine. Earum simū albugines extenuat. Turtur erepta compare semper gemit & castitatem seruat. Vergilius, Nec gemere aëria cessabit turtur ab vltimo.

Tinnungulus auis terret accipitres adeo vt eius vocem reformident. Propterea amatur à columbis.

Vlula auis est lactifona, & funebris, quæ ab vlulatu meruit nomen. Fel eius prodest ad albugines suffusiones, & caligines: adeps ad claritatem.

Vulpa auis cristata, semper comoratur in fimo. Colorē, mutat, cristam habet plicatilem, Cor eius laudatur in lateris doloribus.

Vultur, seu Vulturius, auis rapax, tarde volat propter corporis molēm. Caduera scctatur, & carne viuunt. Aiunt hanc auem cōcipere sine masculorum semine, & sine coniunctione generare, natosq; ex iis in multam ætatem procedere ac annum vsque centesimum. Clarè odoratu vultures: Nigri præualēt. Nidificat in altis rupibus, nidos nemo attingit. Fœtus ferè cernuntur bini. Vmbritius apud Plinium ait parere oua XI II I. Bideo præsentit futura cadauera. Fugantur vnguento. Comedunt semen Siferis. Auxilio sunt contra serpentes. Hermodorus Ponticus apud Cælium testis est, Vultures esse omnium animalium innocētissimos, quia nihil profus attingant eorum, quæ ferant homines, plantæ, alar, Animantium præterea nullā interimāt, volucris quoq; vel mortuis abstineat, quodam cognationis intellectu. Præstat: simi habebantur in auguriis, vt indicat vrbis Romæ primordia. Euro gravidæ sūt. Membra tabida affectat. Catullus. Lingua exerta auido sit data vulturio. Quum experūt oua edere, aliquid afferūt ex Indico tractu, quod est tāquam nux intus habet, quod moueatur, sonumq; subinde reddat. Quod vbi sibi appo fuerūt, multos fœtus producunt, sed vnus tantū remanet, qui immusculus vocatur. Ferūt per quingenta millia passuum à vulturibus præsentiri cadaueris putorem.

M 2

Vespertilio sola volucrum animal parit, habetq; pro pennis membranam. Pullos nutrit lacte, vbera admouens, infantes amplectitur, secumq; deportat. Vnicam habet coxendicem. Culices amat in cibatu, sola volucrum dentes habet. Habet etiam mammam.

Vipiones appellantur minores grues.

Aues inauspicatae sunt, *Cornix*, *Coruus*, *Bubo*, *Noctua*, *Para*, *Auis incendiaria*. Quibus adduntur ex aliorum animalium genere diuerso, *pregnans canis*, *Lupa raua*, *foeta vulpes*, *mustella*, & *lepus*, *Horat. lib. 3. Car. Impios Parræ recinentis omen Ducat & prægnas canis*, aut ab agro *Raua decurrens lupa Lauinino*, *Fœtaq; vulpes*, *Rumpat & serpens iter institutum*.

Aues nocturnae sunt, *Bubo*, *Picus*, *Trogo*, *Cornix*, *Noctua*.

Avium aliquæ ambulant, vt *Cornices*: *Saliunt* aliquæ, vt *passeres* & *Merula*: *Currunt*, vt *Perdices*, *Rusticulae*: *Ante se pedes iaciunt* vt *Grues* & *Ciconiae*: *Aliae* expendunt alas, *pudentesq;* raro interuallo *quarunt*: *Aliae* tota latera *pandunt*. *Quaedam* compressis pennis *volant*: *Aliae* iaculantur *se in sublime*, *in rectum*, *in pronum*: *Aliae* videntur ab alto *cadere*: *Aliae salire*: *Avium* foecundiores sunt *fugaces* quam fortes. *Aquila* clarius cernunt quam homo. *Vulture* sagacius odorantur. *Liquidius* audiunt *talpae* obruta terra.

A V I V M E T A L I O R V M animalium inimicitia.

Bellum inter se gerunt *Cornices* & *Noctuae*: *Milvus* & *Coruus*: *Aquila* & *Trochilus*: *Coruus* & *Chlorio*: *Noctuae* & *minores aues*. *Turtur* *Pyralis*, *Brenthus* *Phagrus*, *Mustella* *Cornix*, *Ichneumones* *Vespa*, *aquaticae* *Anates* *Gavia*, *Harpe* & *Triorches* *Accipiter*, *Sorices* & *Ardeolae*. *Egithus* *avis* cum *Afino*. *Vulpes* & *Nili Argytes*, *Mustellae* & *Sues*. *Esalon* *Auicula* & *Coruus*. *Thoes* *Leones*, *Araneus* *Serpens*, *Leones* *Galli*, *Hyena* *Paradalis*. *Scorpius* *Scalabotes* *Vulpes* *Cygnus*, *Tauri* *Cornices*, *Canes* *Damæ* & *Lepores*, *Lupus* *Ovis* & *Capra*, *Equi* & *Gryphes*. *Delphinus* *Balana*, *Cestres* *Lupus*, *Muraena* *Cogrus*, *Elephates* *oderunt* *Murem*, *adeo* vt si *pabulum* in *praesepio* positum *contingi* ab eo *viderint*, *fastidiant*. *Bellae* & *cum* *draconibus* *perpetua* *discordia*. *Cameli* *odium* *gerunt* *naturale* *aduersus* *equos*. *Hostis* est *Elephato* *Rhinoceros*. *Mustellarum* *virus* *exitio* est *Basilisco*. *Aspis* *bellum* *habet* *cum* *Ichneumone*, *Ceruis* *pugna* est *cum* *Serpente*. *Lacertae* *inimicae* *sunt* *Cochleis*. *Leontophonium* *odit* *Leo*. *Balanis* *infectae* *sunt* *Oreæ*, *Cochis* *apertis* *insidiantur* *Polypis*. *Polypum* *lacerant* *Congri*. *Lupus* *marinus* *cauda* *praerodit* *Mugili*. *Prælium* est *Aquila* *cum* *Ceruis* & *Dracone*. *Cybindo* *cum* *Aquila*. *Scorpioni* *cum* *Stellionibus*, *Salamaedre* *cum* *Telludine*, *Ranis*, *cum* *apibus*. *Formicae* *cum* *Sorice*, *Apibus* *cum* *Crabronibus*,

bus, *Apes* *inestantur* ab *Hirundinibus*.

Contra verò amici sunt *Pauones* & *Columbae*, *Turtures* & *Pfistaci*, *Merulae* & *Turdi*, *Cornix* & *Ardeolae*. *Oues* *Capris* *conueniunt*; *Palumbes* *Perdicibus*, *Larus* *Graculo*, *Harpa* *Miluo*, *Musculis* *Balanis*, *Columbae* *Tinungulis*.

A V I V M E T A L I O R V M animalium voces.

Varij sunt *avium* *cantus*. *Gallis* *expergificus*, *Bubonibus* *gemulu*, *Vlulis* *querulus*, *Noctuis* *Stridulus*, *Cicadis* *obstreperus* *Hirundinibus* *perargutus*, *Lusciniis* *dulcis*: *Turdus* *trutilat*. *Sturnus* *psittat*, *cacabat* *Perdix*, *gratitat* *Anser*, *Turtur* & *Columba* *gemüt*, *Palumbae* *plausitât*, *Anates* *tetriniunt*, *Grus* *gruit*, *Cygnus* *drésât*, *Accipiter* *pipat*. *Mulvus* *lipit*, *galli* *cucurriunt*, *Gellina* *gracillat*, *pupillat* *pauo*, *Trusat* *hirundo*, *Aquila* *clâgit*, *Vultur* *pulpat*, *Crocitat* *coruus*, *Graculus* *frigular*, *glorator* *Ciconia*, *Passer* *pipit*, *Cuculus* *cucular*, *Cicada* *fritinit*, *Apes* *bôbilât*, *Bubo* *bubar*. *Stryx* & *Vespertilio* *stridêt*, *Noctua* *cucubat*, *Vlulæ* *vlulât*, *Regulus* & *Merops* *zinzilulant*. *Thomas Rhadinus* *de* *vocibus* *avium* *fic* *meminit*. *Philomela* *siquidê* *mille* *vocû* *discrimina* *côtexerat*, *Psittacus* & *Picalo* *quottû* *vario* *mentiebatur* *homines* *Cuculabat* *cuculus*, *zinzilulabat* *Regulus*, *modulâs* *odis* *Merulus* *côcinebat*, *Parus* *tinnabat*, *Acredula* *mitilabat*, *Turdus* *aderat* *trutilans*, *Sturnus* *psittas*, *perdix* *cacabans*, *palumbes* *plausitans*, *Anser* *gratitâs*, *Hirundo* *trinfans*, *Ciconia* *glotorans*. *Coruus* *crocitans*, *Graculus* *frigular*, *pauo* *pupillans*, *Vultur* *pulpâs*, *Accipiter* *pipans*, *Gaudebat* & *Cygnus* *drésare*, *Grus* *gruere*. *Turtur* & *Columba* *gemere*, *passer* *pipire*, *Milvus* *hiâdo* *lipire*, *Aquila* *clâgere*, *Anas* *tetrinire*, *Gallus* *cucurrire*, *Gallina* *gracillare*. *Quod* *ad* *cætera* *spectat* *animalia*, *Tygres* *rantant*, *Leones* *rugiunt*, *Lynces* *fremunt*, *Vrsi* *vncañt*, *Lupi* *vlulant*, *Frendent* *apri*. *Elephantes* *barriunt*, *Cerui* & *onagri* *glocitat*, *Tauri* *mugiunt*, *Equi* *hinnunt*, *Verrès* *quirritant*, *Aselli* *rudent* & *vaccant*, *Arietes* *blaterant*, *Oues* *balant*, *Sues* *gruniunt*. *Hircus* *mutit* *Lattæ* *canis*, *Vulpes* *gannit*, *Vagiunt* *leporis*, *Mures* *mintrant*, *Mustellæ* *dintrunt*, *Grilli* *grillant*, *Serpens* *fibilar*, *Rana* *coaxat*.

A V E S D E O R V M.

Halcyones, *Thetidis*. *Vergilius* *lib. 1. Georgic.* *Non* *repidû* *ad* *solem* *pennas* *in* *litore* *pandunt* *Dilectæ* *Thetidi* *halcyones*. *Columbae* & *Cygnus* *Veneris*. *De* *columbis* *propertius* *lib. 3. Et* *Veneris* *dominæ* *volucres* *mea* *turba* *columbae*. *De* *Cyigno*. *Stat. lib. 3. Syll.* *Molles* *agitat* *Venus* *Aurea* *cygnos*. *Horat. li. 3. Car.* *Et* *paphû* *unctis* *visit* *oloribus*.

Pauo, *Iunonis*. *Quid.* *lib. 1. met. de* *Argo* *centoculo*: *Arge* *iaces*.

quodq; in tot lumina lumen habebas, Extinctum est, centumque, oculos nox occupat vna. Excipit hos volucrisque suae Saturnia pennis Collocat, & gemmis caudam stellantibus implet.

Coruus & Cygnus, Apollinis. Ouid. lib. 3. Meta. Sed ales Sésit adulterium Phœbeus. Apollo apud Ouid. lib. 2. Fasto. Imca dixit auis, ne quid pia sacra moreretur: Stroza pater: Albus erat quondam volucris Phœbeia coruus.

Noctua, Mineruæ. Ouid. lib. 2. Fast. Et sine lite loquax cum Paladis alite cornix.

Picus, Martis. Ouid. lib. 3. Fast. Martia picus auis gemino prospite pugnant, Et lupa.

Aquila, Iouis. Syll. lib. 4. Donec Phœbeo veniens Iouis ales ab ortu, Verg. lib. 1. Æn. Ætherea quos lapsa plaga Iouis ales apertu Turbabat cœlo.

Phoenix, Solis. Manilius apud Plin. testis est, Phœnicæ in Arabia sacrum Soli esse. Claudianus de laudibus Sciliconis: Conueniunt Aquilæ, cunctæq; ex orbe volucres Vt solis mirentur auem.

Cataractas Plinius vocat aues Diomedæas.

Aues Palamedis sunt *Grues*, quoniam Palamedes ex earum ordine literas quasdam fertur inuenisse. Vocantur etiam *Naupliades* & Nauplio Palamedis patre. Politianus: Clāgunt Naupliades volucres & peruia pennis Nubila conscribunt.

ANIMALIA DIVERSA.

Iam scripsimus in Epithetis naturam equorum, asinorū, canū, leonum: ne quid tamen desit huic operi, aut pars vlla videatur manca repperimus: sed breuius multò.

Equi, vt ab his principium sumamus, bimi in vitroq; sexu concipiunt, sed pullos generat debiliores, quàm qui trimi. Equa fert vterum menses vndecim, & duodecimo parit. Columellæ placet, vt & maribus & fœminis concedatur admissura circa æquinoctium vernum partim vt reuoluto anno eodem tempore pariat, partim etiam quod hoc armentum libidinis furis maceratur, si prohibetur coitu. Fœminæ tanto cocundi ardore plerunq; mouentur, vt masculorum penuria Venerem sibi figurēt, versæq; ad meridiem hausto concipiant vento. Quod aiunt fieri in vltiore Hispania: Vnde Verg. li. 3. Georg. Scilicet ante omnes furor est insignis equarū, illas ducit amor trās Gargara, trāsq; sonantē Ascaniū, superant mōtes, & flumina tranāt, Cōtinuūq; auidis vbi subdita flāma medullis. Vere magis, quia vere calor redit omnibus, illæ Ore os versæ in Zephyrū stāt rupib. altis, Exceptæq; leues auras ac saepe sine vllis Cōiugis vtero gravidæ (mirabile dictu) Saxa per & scapulos & depressis cōualles D. ffugiunt. Plinius ait hęc rabiem mi-

tigari

tigari coma tonsa, Apuleius testiculorum amputationē. Pariunt eque singulos, quandoque gemellos. Parituræ se erigunt, stantq; enituntur: quum tamen cæteræ quadrupes iacentes pariāt. Aristoteles equis vitam annorum xxv. ascribit. Plinius tamen ait mares ad annos xxxiii. generare, Fœminas gignere ad annos xl. Aristoteles sentit mares minus viuere quàm fœminas, quoniam debilitantur coitu. Cōtrā verò Plinius breuiorem fecit equarum vitam. Qui domi aluntur, minus viuunt, quàm qui in grege. Fœminæ finem crescendi faciunt post annos quinque, mares anno addito. Mares citius perficiunt in vtero, quàm fœminæ. Partu edito non statim generosa impletur equa, sed intermisso tempore. Dum peperit, carunculā quandā ex fronte pulli (quā Hippomanes vocant) deuorat, eoque deuorato pullum melius amat. Nam si alia equa priperet, partum ad vbera nō admitteret mater. Equæ plerunq; macrescunt desiderio pullorum absentium. Propterea demittendi sunt in eadem pascua quibus mater. Tanta est in hoc genere charitas, vt amissa parente reliquæ fœtæ educant orbem. Fœminæ gravidæ hyberno tempore, tecto cōtinendæ sunt non angusto, ne aliq; cōceptum elidat. Pullus postq; genitus est, terrā ante tridū ore nō attingit. Equi dentes habet xl. Dum bimus est & sex mensium, medij dentes & superiores & inferiores cadunt. Dū quartum annum attingit, deicētis dentibus caninis alij nascuntur. Intra sextum annum molares cadunt. Omnes septimo cōplentur. Senectute plus solito cādescūt, quū cæteris animalibus nigrescāt.

Plures sunt dentes maribus quàm fœminis: Vitæ sunt breuioris quibus pauciores, viuacioris quibus plures. Equi suas matres & filias superueniunt. Sunt tamen exempla, quæ cognatā libidinē eis odiosam esse doceant. Equi ducuntur gloriæ cupiditate: Nā victores exultant & victi dolēt. Camelum reformidant, adeo vt nec ei aspectum sustineret; nec odorem ferre valeant. Aquam amant turbulentam in potu, vt videre est: nam priusq; bibat, limpidam pedibus inturbat. Quatriduanā sitim possunt tolerare, sed postea avidissimè bibunt. Fruge & herba vescuntur & potu pinguescunt. Exanimato eorū corpore nascuntur vespe & crabrones. Fœminæ caput affixum palo in hortis fugat erucas. Æthiopia pennatos equos generat & cornibus armatos. Fluuiatiles vocantur *Hippotami*. Quod ad eorum bonitatem spectat & generosam indolem. Varro probat equum breui capite nigris oculis, membris non confusis, naribus nō angustis auribus applicatis nō angusta iuba, crebra fusca, subcripsa, subtrenuibus seris implicata in dexteriorē partē eueruicis, lato pectore & pleno, humeris latis, ventre modico, lumbis deorsum versum pressis, scapulis latis, spina duplici, cauda ampla.

M 4

cruribus rectis equalibus, introuersis, genibus rotundis, vngulis duris, toto corpore venoso. Columella, Quum verò natus est pullus, inquit, cōseitum licet indolem ex istinare, si hilaris: si intrepidus, si neque conspectu nouæq; rei auditu terretur si ante gregē procurrit, si lasciuia & alacritate interdū, & cursu certaminis æquales exuperat, si fossam sine cōtractione transilit, pontem flumēq; transcendit. Corporis verò forma constabit exiguo capite, nigris oculis, naribus apertis, breuibus auriculis, ceruice molli, lato pectore, grandibus armis & rectis, lateribus inflexis, ventre substricto, testibus paribus & exiguis, cauda lōga & secta, crispāq; mollibus & altis cruribus, rectisq; tereti genu, paruoq; neq; introfus spectante rotundis clunibus, scēminibus torosis, duris vngulis, cōcauis & rotundis, quibus coronæ mediocres superpositæ sunt. Sic vniuersum corpus compositum, vt sit grande sublime, erectū, ab aspectu quoque agile, & ex longo (quantum figura permittit) rotundum. Varij poetarum versus naturam & indolē generosi equi exprimētes citantur à me in Epithetis. Qui videre volet, habeat sibi.

Asinorum duo sunt genera: Feri, quos Onagros vocant; māfueti, vt nostrates. Viuunt aini exiguo pabulo, vt foliis, spinis, carduis, stramine. Tolerātissimi sunt plagarum, & penuriam. Propterea tardius deficiunt, quā vllum aliud armētum. Negligentiam custodis fortissimē sustinent. Laborē & famem patiuntur. Rarō afficiuntur morbis, apti sunt ferendis sarcinis, & oneribus. Propterea Columella merito ait eos ruri necessariōs esse. Impatiētes sunt frigoris: Hinc Pōtus & Scythia, regiones frigidissimæ, asinis carēt. Tertio mēse coire incipiunt, vbi partus est ocyssimus, sed à trimatu legitimus, Asinæ singulos pariunt, nōnunquam etiam gemellos, parituræ lucem fugiunt, & tenebras querunt, ne ab homine conspiciantur. Viuunt annis xxx. & amplius. Fœmina viuacior est mare. Per ignes ad fœtus tendunt, quum tamen interpositū riuū contingere horreant. Propterea sicco tramite eunt ad potum, neq; pontes transeunt, quorum trabes dissecantē aquā deorsum ostētant. Ferulas amant, quæ cæteris iumentis præsentaneo sunt veneno. Pediculis carent: Ex mortuorum tamen cadaueribus gignuntur scarabei. Fœminæ si nō pepererūt, priusquam dentes amittant, quod solet accidere mēse xxx. sterilitas certa. Laborant morbo, quem Malidam vocant. Quod vltium in capite oritur. Asini Indici armantur cornibus. Asini secur inastitum comitia libus pdest, si ieiuni comēderit Cinis quoq; vngularum asinarum, binis cōclearibus potus comitiales ipsos adiunat, & eisdē strumas discipit. Asinini lactis potus adito melle, pdest disentericis, puocat & nitorem cutis. Propterea ferunt Poppeam Neronis vxorem eo lacte

ete faciem sibi peruxisse.

Canes fidelissimi sunt homini, vt multis exēplis docet Plin. Propterea Atheniēses Canē publicē alendū mandauerūt, q; in Æsculapij tēplo custos adhibitus cōpilantē sacra indicasset. Proēmphane canē habēt pro rege, motu eius imperia augurantes. Tēplum fuit apud Ætinā, quod soli custodiebāt canes, castē adēutibus innocui, polluti verò infestissimi. Bestiā & furē prædicāt suo latratu. Dominos amāt, comitātur, custodiūt, excubāt pro foribus. Nomina sua & vocē domesticā agnoscūt. Itinera quamuis lōga meminer, magno memoriæ argumēto. Lacedæmonij hoc animal tēplis omnib; arcebāt, quod impurū sit, & palā coeat. Romani placādis canicūq; ardorib; ipsum immolabāt. Generosi sunt in primis Laconici, Arcadici, Locrenses, Iberici, Cretici, Molossici, Hyrcani, Indici, Elymaei, Melitæi parui sunt & dominis suis inter delicias. Inhumātur apud Molossos. Anni sunt eis partus, & ad pariēdū annua ætas. Gerūt in vtero sexagenis dieb;. Gignūt cæcos, q; quō largiore aluntur lacte, cō tardius visum recipiūt. Nō tamē vltra vicēsimū primū diē, nec ante septimū. Optimus est in fœtu q; nouissimus cere nere incipit. Mares quarto anno gignere incipiūt, scēminæ tertio vsq; in nonū. Postquā pepererūt coeunt nō ante sextū mēsem. Sunt quæ lxxii. diebus vterum ferant, quarum catelli xii. dieb; cæcutiūt. Tenētur libidine diebus ad summum xiiii. Lac earū crassū est, & crassius quā cætorū animalū, præterquā scrofe, & leporis. Fœminæ cōsidētes meūt, mares crurē potius elato. Parit canis quinq; aut sex, interdū duodecim. Nec mai nec scēminæ permittēda venus ante annū, quia si teneris cōcederetur, vires carperet. Quos volumus esse generosos, eos oportet nō educari alienæ nutricis vberibus, quia lac maternū magis prodest ad incrementū corporis. In canibus ætatis indicium dētes arguunt. Nā iuuenibus albi sunt & acuti, senibus nigri & obtusi. Viuunt annis xiiii. Mutāt dentes quos caninos dicimus. Canum alij sunt venatici, ad feras alij villatici, ad armētorum & villarū custodiā. Boni canes debēt esse formosi magnitudine ampla, oculis nigrantibus & raris, naribus congruetibus, labris subnigris, acutis dētib; & labro rectis, capribus & auriculis magnis, & flaccis, crassis ceruicibus, & collo, internodiis articulorum lōgis, cruribus rectis, pedibus magnis, digitis discretis, vnguibus duris & curuis, talo fermentato, & molli corpore à summis scēminibus suppresso, spina neq; eminula neque curua, cauda crassa, latratu graui, hiatu magno, colore albo. Fœminæ debēt esse māmosæ, æqualibus papillis. Villatici debent esse neq; mitissimi, neq; nimis crudelēs, q; hi domesticos etiā inuadēt, illis facile adulētur fures. Degeneres sunt, q; caudā sub aliu re-

ſectunt. Inſeſtantur tribus morbis, angina, podagra, & rabie. Ra-
bioſi quicquid mordent in rabie vertunt. Rabies in eis cognoſci-
tur, quum porum & eſcam auerſantur, largam ſpumantemque pi-
tuitam naribus & ore proiciunt, toruè & ſolito triſtius intuetur,
in omnes paſſim ſine latratu irruunt, æquè feras, hominèſq; tam
ignotos, quàm familiares mordent, aquæ metu afficiuntur, vt ea
viſa pili plerunque inhorreſcant, & nonnunquam ex ea formidi-
ne emoriantur. Quo etiam metu afficiuntur ab iis demorſi. Eorū
autem rabies peſtifera eſt in primis homini. Sirio ardente. Radix
ſylueſtris roſæ (quam Cynorrhodam appellat) remedio eſt aduer-
ſus eorum morſum. Laborant & ſcabie canes, ſuntque pulicoſi, &
his ſcatent vermibus, quos Plinius Ricinos appellat.

Capræ dicuntur à carpendo, teſte Varrone, quòd virgulta carpāt,
& agreſtibus paſcantur fruticibus. Maleficæ ſunt fròdibus & arbo-
ribus, oliuæ maximè, q̄ ſi lambendo contigerint, depauerintque,
ſterileſcere faciunt, & enecant. A mant dumeta potius quàm ſitum
campeſtrem, aſperſiſq; locis & ſylueſtribus optimè paſcuntur. Nam
nec auerſantur rubos, nec offenduntur vepribus. Citiſum maximè
amant, Ocymū verò aſpernantur, q̄ inſaniā faciat. Alſioſæ ſunt, &
obnoxia frigori. Propterea melius ad hybernos exortus ſtabulā-
tur. Iuber Columella vt diligèſ pastor earu ſtabula quotidie cōuer-
tat, neque permittat ſtercus, aut humorè conſiſtere, lutūmve fieri,
q̄ cuncta hæc capris ſint inimica. Varro ait ſtabulū caprile lapide
aut teſta ſubſterni oportere, quò minus ſit vtiginofum, & lutulē-
tum. Subſtituenda item virgulta, ne oblinantur. Capris glans non
eſt permittēda niſi affatim dari poſſit. Nā citra ſatiētate data facit
vt abortū pariant. Laudantur māmoſæ, & abundantiffimæ lactis.
Debent eſſe firmæ, magne corpore leni, & crebris pilis teſto. Me-
liore ſunt ſemine, quæ bis pariūt. Deſiſtente autū no exigūt à gre-
ge in campo hircos in caprilia. Cōcipiunt Nouēbri mēſe. Martio
pariunt turgentibus virgultis. Reddunt foetum quarto poſt cōce-
ptum menſe. Pariunt frequēter duos, interdū quaternos, ſed raro.
Implentur terno aut quaterno coitu. viuunt annos octo. Coeunt
quandiu viuunt. Crebro loca permutāt, ſummāq; depaſtorū fruti-
cum ſolū cōtingunt. Sterileſcūt nimia pinguedine. Oculis nō lip-
piunt. Cornibus inter ſe quādoq; pugnāt, quibus ſunt cornua, nā
nō omnibus. Auribus ſpirāt, nō naribus. Noctu cernunt nō minus,
q̄ interdū. Propterea caprinū iecur veſperthinā aciem his reſtuit
quos Nyctilopas vocant. Sēper febriculofæ ſunt. Sole in occaſum
decliui auerſa iacent, & ſeſe nō cōtuentur. Villus quē habent pē-
ſilem in mēto vocatur Aruncus, quo ſi quis vnā earū taxerit, aut
reliquas ſtupeſieri, guſtato pulegio ad balatū cōcitātur. Differunt
à capreis,

à capreis, q̄ hæc ſylueſtres ſunt: illę domeſticæ. In Africa naſcuntur
agreſtes, equalitidine. Sunt & in regione Caſpia eadē magnitu-
dine, ſine cornibus, colore albo, villis lōgis, & tonſilibus qui lanis
Mileſiſ certāt. Apud Mēdecios populos capræ coluntur, & capra-
rij ipſi maximo afficiuntur honore. Sunt & in parte Africa rōiles,
ex quorū villis nauaræ rudētes cōficiunt. Habitatores Sardinię pel-
lib. caprarum vtuntur pro veſtimētis. Peſtilētia quandoq; vexan-
tur. Quæ quum agnoſcuntur corruptæ, iis omnibus ſanguis detra-
hendus eſt. Ebulliente earū ſanguine, mollitur Adamas. Fel vaſe in
terra cōcluſum cōgregat ranas, iecur comeſtū p̄deſt cōtra viſus
obſcuritatē. Ebulliente earū ſanguine, mollitur Adamas. Fel vaſe in
terra cōcluſum cōgregat ranas, iecur comeſtū p̄deſt cōtra viſus
obſcuritatē. Vngularum cinere peru: et̄ ex aceto ſanatur oſpe-
cia. Earum cornib. vel pilis accenſis fugātur ſerpētes. Cinis potus
vel illius prodeſt contra ictus. Fimus in aceto decoctus & illius
cōtra ictus ſerpētum. Caſeus cum origano ad morſus aliarum be-
ſtiarum. Lac cōtra cātharidas remedio eſt. Sanguis decoctus cū me-
dulla, ſumitur cōtra toxica. Lacte etiā caprino tolluntur lēdes. Vi-
na caleſacta & inſtillata prodeſt aurib. Fel cum vino ſumitur cō-
tra cicatrices, albugines, & caligines. Caſeus ficcus ex aceto & mel-
le purgat vlcera. Caprearum ſanguis cum palma marina pilos de-
trahit. Lacte caprino perunctę gingiuæ faciles dētiones faciūt. Fel
ſacrificatę caprę oculis illitu, vel ſub puluino poſitū ſonos allicit.

Luporum rapax eſt natura & ignobilis. Nam vbi caulas intraue-
runt, non ſolū interficiunt quod fatis eſt ad ventrem, at totum
gregem paſſim iugulant. Dicuntur vocem ad præſens tempus adi-
mere ei, quem priores conſpexerint. Vergil. Lupi Mœrim videre
prios. Sæuioreſ ſunt qui in frigida naſcuntur plaga, quàm qui in
Africa, aut in Ægypto. Habent in cauda amatorium virus exiguo
in villo, qui tamē nō idē pollet, niſi viuētī fuerit direptus. Coeunt
toto anno non amplius quàm dies xii. In ſumma fame veſcuntur
terra. Graſſantur noctu Animalia cornuta inuadunt à tergo. Flumi-
na tranant ſeriatim, omnes præcedentiū caudis mordicus apprehē-
ſis. Sacri ſunt Apollini, & Latonæ, q̄ ei parienti altiterint. In Ma-
reotide Ægypti parte piſcatoribus aſſiſtunt, more domeſticorum
canum, & partē prædę ab eiſdem accipiunt, alioqui retia & omnē
apparatum cōceperent. Pereunt guſtata herba quę ex argumēto
vocatur Lycoctonia. Lupis oculi noctu ſplendent, & lucē iaculan-
tur. Ferunt lupi roſtrū inueteratū veneficiis reſiſtere. Ob id villarū
portis olim præſtgebatur. Veſtigia lupi calcata equis aſſerunt tor-
porē. Excrementa ſuffuſionibus proſunt, adeps cōtra lippitudines.
Lupo: iecur ſimile eſt equinæ vngulæ. In Olympo Macedonia
monte, & in Creta inſula nō ſunt lupi. Nullos etiā fouet Britānia.
In eodem genere ſunt *Lupi ſeruarij*, quibus id fame mandentibus
ſi reſpe-

Lycanthropia.

si respexerint, obliuionem cibi surrepere aiunt, digressiſq; quere
re aliud. Cōgrediuntur cum leonibus. Hominem à ceteris anima-
libus oppreſſum viciſcuntur. Lupus à Græcis dicitur *Lycos*. Lycan-
thropia vocatur melancholica affectio, qua qui afficiuntur, vocan-
tur Lycanthropi, quoniam lupos imitari videantur. Exiliunt quip-
pe noctu, & inter ſepulchra diuerſantur ad diem vſq; Ferūt lupos
in magna armenta certaturos ventrem explere terra, vt illa ſarci-
na factus oneroſior, non tam facilè excutiat, ſed reſiſtat fortius.

Cerui vrgentibus canibus vtrò conſugiunt ad hominem, viâq;
humanis tritas veſtigiiſ minus cauent, quam ſecretas, & feris op-
portunas. Cōcipiunt poſt arcturi ſyduſ. Vterum ferunt octonis mē-
ſibus. pariunt interdum geminos. A conceptu ſeparant ſe. Relicti
mares libidine pruriunt. Fodiunt ſcrobēſ: tunc eorum roſtra nigre-
ſcunt donec imbribus abluant. Fœminæ ante partum purgant ſe
herba quæ dicitur *Siseliſ*, ad faciliorem partum. Paſta redeunt ad
fœtus quos exercent curſu, & fugam meditari docēt. Ducunt etiã
ad prærupta, & ſaltum demonſtrant. Mares deſyderio libidinis fo-
luti auide petunt pabula, pingues facti redeūt in latebras. Fugiunt
audito canum latratu, mulcentur cantu & fiſtulis. Erectis auribus
acute audiunt, iſdem depreſſiſ, ſurdeſcunt. Timidiſſimi ſunt & ad
modum ſtupidi, adeò vt equo aut bucula propius accedēte iuxta
venantem non cernant: Aut ſi cernunt, arcum & ſagittas mirētur.
Mares tranant gregariim nantes ordine porrecto, & capita impo-
nentes præcedentium clunibus, alternatimq; ad terga redeuntēſ.
Natant in odore terrarum, quas nō vident. Cornua habent mares
quæ amittant omnibus annis ſtatuo veris tempore. Cornib. amif-
ſiſ deliteſcunt vt inermes. Hiſ accenſiſ odore fugantur ſerpentes,
& comitiales morbi deprehendūtur. Etatis indicia arguuntur, in
illis ſingulis annis ramos adiucentibus vſq; ad ſexennes. Sunt qui
dicant fœminis quoq; naſci cornua. Euripidēſ: Cerua (inquit) corni-
geram manib. A chæorū tradam, quàm pro tua maſtabunt filia.
Et poëtæ Ceruam ab Hercule expugnatam aiunt cornigerã fuiſſe.
In ceruis etiã ſeneſta dentibus declaratur. Tūc enim aut pau-
coſ habent aut nullos, nec in cornibus imis ramos, qui prominēt
ante frōtem iuniorib. Caſtratiſ neq; decidunt cornua, neq; naſcun-
tur. Quandiu carent cornibus, noctu procedunt ad pabula: nam in
terdiu non audent, imbelliæ ſuæ & infirmitatiſ cōſcij. Vbi creue-
runt, ea ad arborem experiuntur: Si firma viderint, in apertum p-
deunt, ſecurioreſ ſolito. pugnant cum ſerpentibus. Cauernas inue-
ſtigant, nariūque ſpiritu extrahunt renitenteſ. Propterea aduſto
cornu ceruino odor ſerpentes ipſoſ abigit. Febrem non ſentiunt,
quin potius huic morbo medētur. Centenoſ excedūt annos. Cor-
nu in

nta in locis inacceſſiſ projiciūt, ne imbelles inueniātur. Felle ca-
rent, vermes habēt in capite. Eorum caro manè cōmanducata vi-
tam hominiſ augere dicitur. Nulli ſunt in Africa cerui. Vulnerati
iaculiſ ſanāt ſe diſclamo herba, quã primi monſtrauerunt. Extractoſ
cauerniſ ſerpētēſ mandunt. In Hellesponto non cōmeant in alie-
noſ ſineſ & circa Arginuffam, elatum non excedunt montem in
quo fiſſiſ ſunt auribus. Viciffim ad alias tranſeunt fœminas, & ad
priorēſ redeunt. Parituræ ceruæ paſcuntur *Siseliſ*. Quum ſentiunt
ſe gravidas, lapillum deuorant, qui in excrementiſ repertuſ aut in
vulua partuſ cuſtodit adalligatuſ, Vuluas pilo ceruino ſuffiri pro-
deſt. Ceruina pellis vocatur *Nebriſ*, quoniam nebruſ eſt de gene-
re ceruorū. Ceruorum ſanguis tenuiſ eſt & aquoſuſ. Mart. Seruoſ
fugitiuoſ nuncupauit Ceruoſ, ab huiuſ animalis celeritate, à cuiuſ
timiditate viri ceruini dicuntur homineſ imiſ meticuloſi.

Vriſi cōeunt hyemiſ initio, ambobuſ cubatib. complexiſq;. De-
inde ſeparatim abeūt in latebras, in quibuſ pariūt triceſimo die,
& plurimū quinoſ, ſine oculiſ & ſine pilo. Vngueſ tamen promi-
nent. Hoſ partuſ *Lumbēdo* paulatim figurant. Raro viſa eſt pariēſ
vriſa. Mares xl. diebuſ latent. Fœminæ iiii. menſibuſ. Latebram
ſi non habent, fruticum & ramorum congeriem ædificant molli
fronde conſtrata, vtriuſque & imbribuſ impenetrabilem. Primis
xiiii. diebuſ adeò graui ſomno præmūtur; vt ne vulneribuſ qui-
dem excitari queant, tuncq; veterno pingueſcunt. Ab hiſ diebuſ
priorum pedum ſuctu viuunt. Fœta dieſ xiiii. immobilis manet.
Sine cibo dieſ xl. Fœtuſ rigenteſ pectori admotuſ fouent, eodem
incubitu, quo volucree oua. Verè procedunt, ſed pingueſ mares ad
laxanda inteſtina cōcreta. Aton herbã deuorant. Eorum oculi he-
betantur crebro. Inualidiſſimo capite ſunt vriſi. Ideò ſi vrgente vi
aliqua præcipitare ſe velint, ipſuſ manib. operiunt, & inſlictiſ in
arena colaphiſ quandoq; exanimantur. Suſpenſi taurorū cornib.
eoſdē pondere fatigant. Sunt ſolerteſ in maleſicia. Non gignūtur
in Africa. Vriſa reſupinata ſerpit ad fœtuſ & latebrã, in qua paritur
eſt ne veſtigia venatorib. ſpeluncam prodāt. Saturitari occurrit
vomitione: q̄ ubi excitat commanducatiſ formiciſ. Si venatoreſ
inſtēt caruloſ partim dorſo, partim ore rapienſ fugit in proximã
arborē. Fœmina ſæuior eſt & fortior mare. Vriſuſ erectuſ duobuſ
aliquando pedibuſ ingreditur. Carneſ depaſcitur etiã putreſ. Vriſi
ſunt in Myſi adeò venenati, vt ſolo afflatu canēſ perimant. Apud
Roxolanuſ inueniuntur plerique maſuefacti. Vriſi in longiore iti-
nere ſine calciatu fatiſcūt. Viuunt fruge, fronde, vindemia, pomis,
apibuſ, cæcriſ & formiciſ. Aiunt eorum manuſ, id eſt, anterioreſ,
pedeſ eſſe inter eſitandum prædulceſ, & inſigni ſuauiitate, quod
frequen-

frequentem partem hanc agitent, quum apprehenſione, tū in ceſſu.

Mulus gignitur ex aſino & equa. Eximius eſt ferendis oneribus. Mula gignitur ex equo & aſina, animal tarditatis indomite. Conceptum ex equo ſi ſequatur aſini coitus, abortu perimit, ſed non equus conceptum ex aſino. Fœminæ à partu ſeptimo die impleri poſſunt. Fatigati mares melius implēt. Equo & aſina genitos mares antiqui vocabant *Hinulos*, ſeu *Hinuleo*. Horat. Vitas hinuleo me ſimilis Chleoc. Mulæ non pariunt niſi prodigioſe, quoniam ex duobus diuerſis generibus genitæ ſunt. Theophr. apud Plin. teſtis eſt mulas in Cappadocia parere. Mulæ calcitratū inhihet crebrior vini potus. Generantur etiam mulæ ex equa & onagris manuſaſtis, veloces curſu, eximia duritia pedū, rugoſo corpore, indomito animo, ſed tamen generoſo. Nafcuntur apud Indos muli ex aſino & equa agreſtibus. Athenienſes mulum emeritum (cuius labore in extruendo templo uſi fuerant) publicè aluerunt, data lege ne quis hordeum appetenti auerteret. Aiunt puluerem in quo mula ſe volutauerit, corpori inſperſum mitigare ardore amoris. Varro lib. 2. de Re. ruſti. ait mulas non ubique ſteriles eſſe, quamuis ſint in Italia. Nam Mago & Dionyſius apud eundem teſtes ſunt, mulam & equam quum conceperunt, duodecimo menſe parere.

Bos in re pecuaria primam habet autoritatē. Eſt enim ſocius hominū in ruſtico opere, & Cereris miniſter. Propterea olim cautū fuit lege, ne quis occideret. Ex eius cadauere naſcuntur apes mellis matres. *Ætatis* quatuor ſunt gradus in genere bubulo. Prima eſt vitulorum. Secunda iuuenconū, Tertia bouū nouellorū. Quarta vetulorū. Vacca ſterilis vocatur *Taura*, prægnās *Horda*. In hoc armēto præcipui ſunt, qui ſunt membris pilotis, nigratib. cornib. latis frōtib. oculis magnis & nigris, aurib. cōpreſiſis, ſpina leniter remiſſa, apertis naribus, labris ſubnigris, cervicibus craſſis, & lōgis à collo, corpore amplo & bene coſtato, latis humeris, bonis clunibus ad inferiorē caudæ partē frequentibus pilis ſubcriſpis, curibus potius minoribus, rectis genulis eminulis diſtātibus inter ſe, pedibus nō latis neq; ingredientibus, qui diſplodātur, nec quorū ungulæ diuariet. Cōmode paſcuntur boues in nemoribus, ubi virgulta & frōs multa. Macra vacca facilius cōcipit. Propterea antè admiſſurā non debet impleri cibo, aut portione, menſem vnū. Cōtra verò tauri antè admiſſionē herba, palea & fœno implēdi ſunt, & à fœminis ſecernendi. Quū taurus vaccā iniit, ex eius deſcenſu cognofcitur an mas cōcept⁹ ſit an fœmina. Si quē ſi mas eſt, abit in dexteriorē partem, ſi fœmina, in ſinifteriorē. Non oportet inire fœminas antè bimatum vt trimæ pariant. Et melior erit fœcus, ſi quadrimæ. Idoneum tēpus ad cōcipiendum eſt à Delphini exortu

v. ſiquē

v. ſiquē; ad dies xi. Vacca menſibus decē ſunt prægnates quas paſci oportet in locis viridib. & aquoſis. *Æſtuo* tempore infeſtantur tabanis & quibuſdam beſtiolis. His frondē ſubſterno oportet, quo mollius quieſcat. *Æſtare* ducēdē bis ad portū hyemē ſemel. Locus frigidus facit eas maſcēſcere. Vacca probatur, quæ ſunt maximis lateribus, frōtib. latis ſimis, oculis nigris & patētis ſimis, cornibus venuſtis, & nigrantibus, piloſis auribus, cōpreſiſis malis caudis ampliſſimis, vngulis modicis & curibus. Capania boues albos & exiles gignit. Umbria vaſtos & albos, Etruria & Latium cōpactos, & ad opera fortes, Appēninus & Gallia vegetos, & labori aptiſſimos. *Ælianus* ait taurū cornupetā alligato dextro teſticulo cohiberi. Morbi bouum ſunt podagra & ſtruma. Concipiunt vno initu, q̄ ſi aberrauerint. xx. poſt dio fœmina repetit matē. Tauri nō ſequuntur quā bis die ineunt, Boues ſoli animalium retrō ambulantes paſcuntur. Fœminæ viuunt ad annos x v. Mares ad xx. Robur eis in quimatu, pingueſcūt leuatione calidæ aquæ. Domitura bouū fieri debet in trimatu, antè præmatura eſt, poſtea ſera. Fuit hoc animal tātæ curæ apud Ro. vt in exilium pulſus ſit, qui bouē occiderat ad comedendū omalūm. Boues lapillū habēt in capite quem expūit, ſi necem timeat. Ludos bouum cauſa celebratos *Bubecios* vocabant. *Seruius* ouium & bouum effigie æs ſignauit. Fons eſt in Narbonēſi prouincia *Orge* nomine, in quo herbae naſcuntur ad eō bobus expetitæ vt merſis capitibus eas inquiret. Boues ſe olfactantes, ſeq; lambētes cōtra pilum, tempeſtatē præſagiunt. Eorum ſimū vtile eſt aluearis. Scabie ſi inſiciatur, ea lanatur *Corcoro* herba. *Bupreſtis* herba eſt venenū bobus. Nā ea guſtata diſſiliunt. India boues habet vnicornes & tricornes. Habet & atrociſſimos tauros ſylueſtres, maiores agreſtib. colore fuluos oculis caruleis præſtates curſu, cornibus mobilibus, quorū tergora ſilicis æquat durtiam, & omne reſpūit vulnus, Bouē primus occidit *Prometheus*.

Suis, bis anno pariunt, vterum ferunt menſibus tribus. Vicenos quādoq; emittuntur porculos ſed tā multos educare nequeunt. Inire incipiunt vii. menſe. Admiſſura eſt à *Fauonio* ad æquinoctiū vernū. Implētur vno coitu, mares poſt trimatū non generāt. Fœminæ ſenio cōfectæ cubantes coeunt. Fœtus comedunt non nunquam. Viuunt ad annos xv. nonnulli ad vicenos. Aiunt ſuē exoculātū citò emori. Obnoxij ſunt anginae & ſtrumæ. Cruor in radice ſetę dorſo euullē & caput obliquū in inceſſu, indicia ſunt infirmitatis. Præpingues penuriā lactis ſentiunt. Gaudet volutari in luto. Facilius in dextrum iacēt, q̄ læuum. Veteres exiſtimabant animam eis pro ſale datā, q̄ ad eicam tritū nati ſint. Caſtrātur quādoq; fœminæ. Pingueſcūt adeo, vt Plin. ſcribatur ſoricē in corpore

cumul-

cuiusdā prepinguis nidifi casse. Bis anno pariunt. Porcus olim facer erat Cereri. Et in feriendo pacis fœdere quondā maſtari ſolebat. Sues mares ſunt ſelaciſſimi, & ab annicula ætate cōmodè p̄generant, ac etiam ſemefreſtres implere poſſunt fœminā. Columella ait fœminā idoneā eſſe ad edendos partus vſq; ad annos ſeptem, quæ quāto fœcundior eſt, eò ſeneſcit citius. Caſtrati ſues celerius pingueſcunt. Melius paſcuntur in agris paluſtrib. quā in ſitientib. Gaudent & ſyluis glandiferis, ac pomiferis. Amant & radiculas aquatilis ſyluæ. Maribus in coitu plurima eſt aſperitas. Tunc inter ſe dimicant indurātes attritu arborum coſtas. Fœminæ in partu aſperiores. In Arabia ſuillum genus non viuunt. Sues in coitu ſpūmam ore fundunt. Verres ſubantis audita voce niſi admittantur, cibum non capie in maciem. Fœminæ tantum plerunq; efferantur vt hominem lacerent, candida maxime veſte indutum. Quæ rabies mitigatur aſperſo aceto. Fœminæ prægnantes coeunt. Suis quandoque ſerpentes ſunt in pabulo. Galenus ſuillam carnem cæteris laudabiliorem facit. Phorine dicitur ſuilla pellis. Porro *Verres* dicitur porcus non caſtratus.

Aper, porcus ſylueſter dentatus eſt, & excellit feritate. In morbis medetur ſibi hedera. Solidū aprū primus Romanorū in epulis apoſuit P. Seruilius Rullus. Apris marib. nō niſi anniculis generatio. Indicis apris cubitales ſunt detiū flexus gemini ex roſtro. Totidē à ſtôte ceu vituli cornua exunt. In Creta & Africa nulli rep̄riuntur apris, Multi ſūt in Macedonia. Apri cerebrū cū ſanguine laudatur cōtra ſerpentes, icur itē inueteratū, & potū cū ruta & vino. Itē adeps cū melle & reſina. Apro tā grauis eſt ſua vrina, vt niſi egeſta ſit, fugæ non ſufficiat, & velut deuinctus opprimatur.

Orygem, perpetuò ſitientem habet Africa. Quod tamen animal liquorē habet in veſica magni contra ſitim remedij.

Talpa, oculis capti, frumentum in area populantur. Græci blattas vocāt. Similes pp̄e ſunt muribus Terræ excauant, in qua effodiūt ſibi cubilia, dicēte Ver. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Oues quadrupedū ſunt maſuetiſſimæ. In admiſſura ſi fœminas cupiunt, auſtrum obſeruāt: ſi mares, aquilonē. Oues Arabicæ caudam trium cubitorū per humum voluunt. In Chio ſunt miniuſi mæ inopia pabuli, quarū tamē lacte caſeus ſit laudatiſſimus Agni ſtatim à partu matrē agnoſcunt, circāq; illam petulca geſtiunt laſciua. Probæ oues debēt eſſe corpore amplo, molli & deſo villo & vêtre piloſo, cruribus humilibus. Omnes inſirmo ſunt capite. Viuunt annos decē. Arietes agnas faſtidiaunt, ſeneſcētā ouium cōſeſtātur. Generāt in vitro; ſexu à bimatu ad nouenos annos. Coeunt à 11 i. Idus Maias ad x11 i. Cal. Auguſti. Gerunt partus diebus c l. Arietis

Arietis ferocia cohibetur cornu iuxta aurē terebrato. Dextro teſte præligato fœminas genera, leuo mares. Tonitrua ſolitariis ouibus abortus inferūt. Propterea cōgregari debent, vt cœtu iuuentur. Oues teſte molliores ſunt, Colonicę, in paſcuo elegātiores. Pl. laudatiſſimas oues, & lanas facit Appulas, & Italicas. Tertiū locū dat Mileſiis. Circa Tarētū & Canuliū ſummā quoq; nobilitatē habent, & in Aſia Laodiceæ. Oues frequētius q̄ vllum aliud animal inſeſtatur ſcabie, quā facit macies, vt maciem exiguitas cibi. Huic morbo niſi occurratur, vnica totū pecus coinquabit. Nam oues cōtagion: vexātur. Agni ſi laborēt morbo, nō debent admitti ad matres. Nō dendarum ouium tempus eſt in Iulio. Olim multatio nō niſi ouium, boūmque impēdio dicebatur. Lac ouilū dulcius eſt bubulo & magis alit. *Vernex* dicitur cui inuerſi ſunt vel adempti teſtibus, *Aries*, qui generat. Ferūt arietinis cornibus de foſſis aſparagum gigni. Laberius poëta vocabat arietes. Reciproci cornes & Ianicutes, quōd reciproca habeant cornua, & cutem lana operatam. *Vernex ſectarius*, dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit.

Simis figura eſt homini proxima. Imitātur quicquid ab homine fieri vidēt. Propterea venatores hac ratione eas plerūque fallunt. Nam in radicibus arborum (in quas illæ reſperūt) aqua ſe perungunt, demum vaſculum viſco plenum aquæ loco reponunt. Quo quum oculos & ora perunxerūt ſimæ, facile capiuntur. Falluntur & alio modo quū ſcilicet relictis dedita opera à venatoribus calcis ſeſe impediūt. Triftes ſunt luna cana: Noua lætātur. Fœtus amat maxime. Carulos (quos in domib. peperere) omnibus demōſtrāt, gaudentq; tractari, & quādoque amplectendo necāt. Ex Simiarū genere ſunt *Cercopythecæ*, maximi magnitudine, cauda quinūm cubitorū, barba pp̄eſa, humana coma, alba facie, reliquo corpore nigrātes cōſugiunt ad arbores. Verſantur in mōtib. Indiæ. Capiuntur eo (quo maximo) modo. Alexandri exercitū quandoque tenuerūt. Itē *Sphinges*, villoſæ, mām̄is prominētibus quæ maſuetæ ſunt facile, & feritatis obliuiſcuntur. *Callitriches*, toto ſerē aspectu differt à cæteris. Barbā habēt in facie, latam caudam. Viuūt in Æthiopyico tantū ſolo. *Satyri*, facie ſunt admodū grata. *Cynocephali*, formam habēt Simiarū, humani geſtus æmuli, & puerorum amatores, quibus etiā mulgēda præbent vbera. *Cynoproſopi*, capite, dentibus & pelle, ſimiles ſunt canibus, reliqua hominibus veloces curſu, yongibus manū præacutis. Petiti ad aquas cōfugiunt. Propterea capti ſunt difficiles. *Cæpius*, facie habet Satyro ſimilem, cætera inter canem & vrfum. *Nanticora* & *Crocota*, ſunt etiam de genere Simiarū, imitanturque hominum geſtus & ſermones.

Animalium maximum eſt *Elephus*, & humanis ſenſibus proxi-

inum. Partium enim sermonem intelligit. Reminiscitur officiorum, quæ didicit. Ducitur gloriæ voluptate. Solem, Lunam, & Sydera veneratur. Reges adorant elephantes, genua submitunt, coronas porrigunt. Indici minores sunt Arabici. Viti sunt qui per fines inceserunt. Plinius scribit vnum tardioris ingenij in accipiendis (quæ trahebantur) sapius castigarum verberibus, eadem illa meditantem noctu reperit fuisse. Apud eundem Mutianus testis est, fuisse quendam, qui ductus Græcarum literarum didicerit, atque hæc scripserit, IPSE HAEC EGO SCRIPSI, ET SPOLIA CELTICA DICAVI. Dentium candore iuuenta in his intelligitur. Homine in desertis obuio & oberrante clemetes sunt atque etiam demonstrant viam. Animaduerso hominis vestigio intremiscent insidiarum metu. Subsistunt ab olfactu. Circumspectant, iras possunt, gregatim ingrediuntur. Agmen ducit maximus natus, coegit aetate proximus. Annem transitori minimos praemittunt, ne maioribus alieuu ardentibus, crescat gurgitis altitudo. *Suuum* & *Aiaz*, nomina sunt duorum elephantum apud Plin. Gaudet phaleris argenteis. Victi vocem victoris fugiunt. Pudore nunquam coeunt, nisi in abdito, Mas quinque, foemina decem. Foemina inuitur biennio quinque cuiusque anni diebus. Adulteria non nouere. Nulla propter foeminas inter se mouet praelia. Memoria claret: nam ait fuisse quendam, qui in senecta nouerit rectorem suae iuuentutis. Tanta sunt clementia in animalia minus valida, ut in grege pecudum occurrentia manu dimoueant, nequid obterant imprudetes: nec nihil cessiti noceat. Infirmos, fessos, aut vulneratos in medium agmen recipiunt, & per vices subeunt. In Africa foueis capiuntur oberrantes Troglodytae qui venatu elephantum viuunt, arbores coru itineri propinquas incendunt, inde nouissimum agminis speculati extremas in clunes desiliunt, neruolque ferunt securi. Foeminae pauidiores sunt masculis. Domantur fame & verberibus. Domiti militat, & turres armatorum in hostes ferunt, & in Oriente magna ex parte bella consistunt. Prosterunt acies & proterunt armatos. Terrerunt minimis suis stridore terrentique retrò cedunt, non minore partium suarum pernicie. Decem annis (ut nonnullis placet) vterum ferunt. Hinc adagium. Citius pariet elephantum. Secundum Aristotelem biennio tantum ferunt, nec amplius quam singulos gignunt. Multi viuunt annis ducem, luueta eorum sexagesimo anno incipit. Gaudet annibus circa quos vagantur. Frigoris sunt impatientes, inflationem & profluuium alui sentiunt. Terram edisse iis tabificum est, nisi sepius mandant. Deuorant etiam lapides. Truncos habent in cibatu gratissimo. Palmas prosterunt, & iacentium assumunt fructum, manducant ore, spirant, bibunt, & odorantur. Murem odere adeo ut si pabulum

in pr-

in praesepio positum ab eo attingi viderint, fastidiunt. In potu quandoque hircines hauriunt, a quibus maxime cruciantur. Vetros habent molles, durissimum in dorso tergus, muscarum taedio afficiuntur. Dentes in tantam magnitudinem excresecunt nonnullis, ut postum vicem in domiciliis praebant, utque fiant sepes, & palli in stabulis, pecorum. Elephantes habent Africa, Mauritania, Aethiopes & Troglodytae: Maximos India. Certant cum draconibus.

Hippolaphus animal est forma cerui & equi compositum, cerui magnitudine, villos & barba hircinis.

Dorcas aliter vocatur Caprea. Martia. Tam dispar aquilae columba non est, Nec dorcas rigido fugax leoni. Non lippit hoc animal. Noctu cernit ut interdiu. In Lycia Dorcades non transeunt montes Syris vicinos.

Asimones animalia caprarum instar villos ferunt. Reperiuntur in Germania.

Damae timidissimi sunt e genere caprearum. Gregatim incedunt, & quandoque desiliunt in fuga. De his Martialis: Dete timetur aper, defendunt cornua cerui, Imbelles damae, quid nisi praeda sumus?

Vulpes vafrum est animal. Echinis insectum, quos quomodo aliter propter aculeos nequit superare: resupinat, & inuersos in ventre (qui mollis est) lancinat, eoque modo interficit. Vexatus Vesparum multitudine impenetrat se in coeuum locum extenta forinsecus cauda, cui quomodo se implicauerunt vespa, egreditur, & ad murum siue arborem confugiens eas ibidem perfricando excutit & atterit, mortuasque depascitur. Insidiatur & pisciculis ripam oberrans, caudaque in aqua demersa, cuius villis quomodo se obuoluerunt, extrahuntur quasi defossi. Vulpes inimici sunt Miluis. Gallinaceos non attingunt, qui vulpinum iecur comederint. In Thracia amnes gelatos, lacusque non nitum ad pastus ituri rediturque transeunt. Nulli reperiuntur in Creta. Odorem reddunt graeolentem. Martia. Hic olim clamor sus ages in rhetia vulpem. Vrgentibus a tergo canibus caudas suas lotio perfundunt, hisque insectarium propius canum ora diuerberant: qua molestia affecti canes, insequi desistunt.

Leo superbum est animal, cuius praecipua generositas arguitur, quomodo colla & armos vestiunt iuba. Quod contingit conceptis ex leone: Nam geniti ex parulis carent hoc insigni, ut foeminae: Leo ubi paridi coitum sentit in adultera leaena supplicium sumit, & tota vi confligit in poenam. Propterea leaena culpam & odorem flumine abluit, aut conicia sceleris, & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Foemina primo partu parit quinque carulos, & per annos singulos vno minus ab vno sterilescit. Parit adeo paruos, ut vix post secundum mensem ingredi valeat, quod accidit verno tempore. Nascuntur

aperitis oculis. Vrinā mares crure sublato reddūt vt canes coeūtq̄ auerſi. Rari ſunt in potu, alternis diebus veſcuntur. Triduo quandoque inediaſerunt. Quū quid deuorauerunt vētri moleſtū aut pernicioſum, iactis in fauces vnguibus euellūt, ne nimia corporis ſarcina fugam impediatur, ſi fugiēdum ſit. Leo nō paſcitur cū leona, ſed ſeparatim errat. Camelorū carnes appetūt. Vrbes fame coacti interdum adeunt, & in homines ſauunt, præcipuē ſenio cōſecti. Tunc enim per corporis imbecillitatem, & dētium defectionē ve nari nequeunt. Propterea Africani ſibi timētes, captos leones pro portis vrbiū crucifiſgūt, vt ceteros poenę ſimilis abſterreat metu. Paſti & ſaturi faciles ſunt & exarmati. Leona pro catulis dimicās, oculos in terrā deſigit, ne venabula expauſcat. Leo caninos tantū dētes mutat ſexto ætatis mēſe. Obliquo poſt partū ingrediuntur itinere, ne cubile deprehēdarur. Solida habēt oſſa, & minime vacua. Dolis carent & ſuſpicionē, nec limis intuentur oculis, nec eo modo cōſpici volūt. Leo ſi in venatu videatur, erubeſcit dare terga, ſeſe paulatim recipit, ſi multitudine opprimatur. Remotus ab aſpectu venantiū, fugā properē molitur, turpitudinē abſconſione purgari exiſtimās. Salu caret in fuga, quo vtitur, dū quid infectatur. Vulneratus percufforē obſeruat acutiſſimē, & in quantalibet appetit multitudine. Fugit interdum demiffa in crura cauda, vt canum degeneres. Infirmus eſt parte ilium cōtra ictus, reliquo corpore multas patitur plagas, vimq; ſummā gerit in pectore. Oculos habet glaucos, iplendefcentes, & cōcauos, nō valde rotundos, nec admodū proiectos. Quicquid momorderit, aut vnguibus lacerauerit, ater inde ſanguis & quædam fanies profluit. Diu viuunt, Nā pleriq; reperiuntur dentibus defecti præ ſenio. Hoſtē aggreſſuri caudæ verberare excitant ſibi furorē. Modicē dormiunt, Qui eſcentum oculi ſublucent. Dormientibus cauda non mouetur, qua vigilantū quoq; arguitur animus. Immotæ enim index eſt clemētia & tranquillitatis. Erecta verò, & quali ſpincſcēs iracundiā arguit. Tria ſunt quibus terrentur maximē: Rotarū orbes circūſacti, currūſq; inanes: Gallinæ corū criſtæ, & cantus: Omnium maximē ignes reformidant. Videntur ex natura ſolis ſubſtantiā deducere. Nam impetu & calore cætera præſtāt animalia, vt Sol, ſydera, præ terea oculis ſemper igneis & patentibus cernuntur, vt Sol patent igneōq; oculo terrā conſpicit. Hanno Carthaginiēſis primus omnium leonē manſuefecit, propterea relegatus, quòd hoc ipſum aſſectatæ tyrānidis ſpeciē præſefferet, aut quòd videretur exoraturus, quicquid petuiſſet, qui ignaras ſocietatis humanæ belluas deuinceret. Qui in caueis leonū curam gerunt vocantur Leontocomi. Nigri ſunt leones in Syria. Eorū adeps cū roſaceo cōſeruat

cōſeruat à vitis, & quotidianis febribus medetur. Eo adipe peruncti faciliorem apud reges & populos gratiam dicunt mereri. Lynx eſſe dicitur de genere Luporum ceruariorum. Eſt autem vario collo & maculoſo tergore. Verg. lib. 7. Æn. Succinctam pharetra & maculoſę tegmine lyncis. Eius vrina vertitur in Lyncurium gemmam duritiæ calculi. Ouidius: Ei quibus vt memorant, quicquid veſica remiſit, Vertitur in lapides, & cōgelat aere recta. Gemma illa in quem glaciatur humor lyncum, ſimilis eſt calculis & igneo colore fulgens. Lynces acutiſſimo ſunt viſu. Māmas habent in pectore. Sacræ ſunt Baccho.

Camelus bina in dorſo habet vbera, vnum in pectore, cui incubat, quum genua reclinātur. Papillas quatuor, caudam aſino ſimilem, genitale retro, genua ſingula in ſingulis cruribus, pedes biſulcos, vt bos dentatus. Sitim quatrduo tolerat. Equos odit. Bibi rurū aquam pedibus obrurbat. Peruenit ad annos quinquaginta. quidam ad centenōs. Caſtratis feritas tollitur, & augetur robur. Coituri latebras quærunt. Crura poſteriora gerunt conuerſa. Paſcuntur apud Orientales inter armenta, vbi iumentorum loco ſeruiunt. Fortiores ſunt coitu negato. Cameli cerebrum arefactum potūſq; ex aceto, comitialibus morbis prodeſt. Fel cū melle potum anginæ, Cauda arefacta ſoluit aluum, Fimi cinere cum oleo criſpantur capilli, Fœminæ vterum ſerunt duodecim menſibus à trimari, riuunt vere: iterūque poſt annum implentur à partu. Dulciſſimum eſt lac camelinum.

Camelopardalis (quam Æthiopes Nabin vocant) collo eſt equino, pedibus bouinis, camelino capite maculis rutilum colorē diſtinguentibus. Romæ viſa eſt Circenſibus ludis dictatoris Cæſaris.

Onagri ſunt aſini ſylueſtres, curſū pernices in Mauritania, ſed citò deſiſtentes, & anhelī à venatoribus capiūtur. Reperiuntur in India agreſtes, equi magnitudine, capite penē rubēti, oculis cæruleis, vno in fonte cornu, magnitudine cubitali, ab radice albo, in culpide purpureo, parte media nigro diſcriminata. Talos habent, & ſelle carent. Onagri præcipui ſunt in Phrygia & Lycaonia. Pulis eorum ceu præſtantibus ſapore Africa gloriatur, quos Lalifiones appellant. Onagrorum oſſa confracta & decocta profunt cōtra venenum leporis marini.

Manichoram habet India magnitudine leonis, pelle villoſa & purpurea vultu & auribus propē humanis, triplici vtrinq; dētium ſerie, qui acuti ſunt & caninis paulò maiores. Oculis itē villoſis, & ſerē noctuinis, vnguibus leoninis, cauda biſida, aculeis vtrinq; cuſpida, quos pro telis iaculatur. Veſcitur humano caduere. Excellit curſū, propterea Indi catulos eius venātur, priuſquā aculeati ſint.

Hirci obliquis sunt oculis, & ad nares respicientibus. Sex menses hybernos supra sinistrum latus dicuntur iacere, quum dormiunt. Ab æquinoctio hyberno totidem menses supra dextrū. Hircorū rabies mitigatur, si mulceatur barba. Olidi sunt maximè. Vnde & Hircosfos vocamus graueolères, Politianus: Nō olidi cōiunx hirci p̄ fœminis pugna ineunt. Vt tamen placet nonnullis facile permittunt fœmellas sui generis iniri, etiam si viderint.

Lepores dormiunt oculis apertis. Quiescunt interdiu, noctu vagantur. Locum natalē amant. Campestris parui sunt, & valde pernices: Montani magnitudine excedunt. Omnes cursu acilii, Sūr velociores, propter priores pedes posterioribus breuioribus. Excitant se ad fugam auribus in tergum declinatis. Flexuoso cursu canes plerunq; decipiunt. Fœmina enixa suos fœtus multis locis disperit & abscondit. Accipitres reformidat. In vulpem si inciderit, euadere cursu contendit. Vulpes verò dolum opponit celeritati. Nā in medio cursu fingit se desistere, & quiescit. Paulo post lepore nihil sibi timentē insecatur acrius, & cubile inuadit. Præterea ferūt lepore vltro citròq; cōmeare, vt cōfusus vestigiis cubile deprehendi nequeat. Archelaus apud Pliniū testis est, lepore tot esse annos ætatis, quot sunt corporis cauernæ ad extremēta. Benigna est natura & innocua, & omnium prædæ nascens. Solus præter Dasy podē superfœtat. Illati in Ithacā lepores moriuntur. Pariūt omni mense. Circa Briletū, & Tharmen & in Cherroneſo ad Propōtidē bina habēt iocinora. Veteri superstitione creditū est eos oli septē diebus formosos fore, q̄ lepore cōtassent. Vnde Martialis: Quum leporem mittis, semper mihi Gellia mandas Septē formosus Marce diebus eris. Si verum dicis, si verum Gellia madas. Edisti nunq̄ Gellia tu leporem. Lepus ab aurium magnitudine vocatur Lagos.

Ex Leporum genere sunt etiam *Cuniculi*, sed aliquanto breuioribus. Quorum tanta olim frequentia exiit apud Baleares insulas, vt famem popularis messibus attulerint. Terram excauāt, in quā si vrgeāt canes, se impetrant: nec illinc extrudi, aut extrahi possunt, nisi coniectis intrō Viueris, animalibus eorum generi insectis. Nulli sunt in Ebuso.

Dasy podem Plinius distinguit à lepore aliquot in locis, vt libr. 8. cap. 59. vbi ait: Lepus omnium prædæ nascens, solus præter Dasy podem superfœtat. Idem lib. 10. Dasy podes omni mense pariūt & superfœtant, sicut lepores, à partu statim implētur. Qua in re Plinium carpit Budæus, dicens idem esse Dasy podem, & Leporem, quod & verbis Aristotelis, & multis aliis confirmat argumentis. Plinio patro cinatur Cælius factique Dasy podē diuersum à lepore. *Alces* similes sunt capris figura & pellibus, sed aliquāto mai-

res. Crura habent sine nodis & articulis. Propterea in sōmno arboribus adhærent stantes: Quas vt capiant venatores, arbores ipsas penè totas amputant, ita vt facili impulsu valeant prosterni. Ita decidentibus illis, cadunt & alces, supinæq; nequeunt exire. Grandia habent superiora labra. Retro gradiuntur in pascēdo, nē in priora tendentes inuoluantur.

Vri minores sunt elephantibus colore & figura tauri, mera velocitate in feras & homines eque sæuiūt. Reperiuntur in Germania.

Bifontes prolixas habent iugas, figuram cerui, medium in fronte inter aures cornu. Reperiuntur in Germania. Martialis lib. 1. Illi cefit atrox Bubalus atque Bison.

Bubali boues sunt agrestes, quos nonnulli Bifontes esse putant. Martialis dissimiles facit, vt præcedens carmen indicat.

Bonsi iuba sunt equina, cætera similes tauro, cornibus ita reflexis, vt pugna sint inutilia.

Pardus bene olet, quo odore cæteræ agrestes feræ inuitatæ, propius accedunt, quas ille inuolat. In Caria & Libya reperiuntur admodum prælongi, animo imbelles, saltu agiles, pelle aded dura, vt ferro nō cedat. In prioribus pedibus quinos habet digitos, posterioribus quaternos, Fœmina frequentior est inuentu. Ex pardorū genere est *Bitis* qui si à muliere aspiciatur, eam in morbū adducit.

Pantheris versicolores sunt maculæ, qui color cūctas quadrupedes sollicitat, sed oris toruitas deterret. Propterea capite ipso occultato pantheræ reliquas feras dulcedine illectas corripunt. Feruntur habere in armo simile lunæ maculā crescentem in orbes, & pari modo curuantem cornua. Pantherarum mares sunt Pardi. Scaurus in ædilitate sua cl. misit. Pomp. Magnus ccccx. Augustus ccccxx. Tactis aconito carnibus & gustatis necantur. Vnguium mucrones in corporis vaginas recondunt, ne refringantur & hebetentur. Solæ animalium odoratæ sunt. Earum oculi in vmbribus resurgunt, hebetantur in sole, & lōgius quàm cæteri inuitēt. His tantum terrorē afferunt Hyenæ, vt ne conentur quidē resistere: quin etiam aliquid de corio earū habentē non appetunt. Et si pelles vtriusq; contrariæ suspendātur, aiunt decidere pilos Patheræ. Pantherarū carnibus viuunt Agriophagi populi. Patheræ nō attingūt perunctos iure gallinarum, præcipuè si & alium fuerit incoctum.

Tygris in India & Hircania reperiuntur, mirandæ velocitatis animal. Maribus nō est cura sobolis: Fœminis verò præcipua. Propterea si venator equo insidens catulos eius abstulerit, illa vbi vacuū cubile respicit, prædonem mira celeritate prosequitur. Raptor verò audito eius fremitu vnū ex catulis in viam proicit. Quē quū illa refert ad nidum, priusquam possit regredi, nauem conscendit

prædo. Mox reuerſa Tygris ubi nullum vindictæ locum ſuperſe
ſe videt, ſæuit in littore. Luc. lib. 5. Ocyor, & cæli flammis, & Ty-
gride facta Tranſcurrit.

Apud Praſios, Indiæ populos reperiuntur Tygres duplici Leo-
num magnitudine. Tres dentium ordines habere dicuntur. Itæ acu-
leos in cauda, quos vt ſagittas iaciunt. Tygrim in cauea mâſuefa-
tam primus omnium Romæ oſtendit Auguſtus. Claudius verò quatuor.

Tarandum animal habet Scythia, dorſo & magnitudine tauri, pel-
le verſicolore, qua Scythæ ſcuta conficiunt, ſerio impenetrabilia.
Tarandis cor nua ſunt ramoſa, vngula biſida, villus magnitudine
vrſorum. Colorem omnium arborum, fruticum, & iocorum (in
quibus latent) reddunt.

Hyena ſexum alternatim mutat, & naturam, nunc mas nunc ſe-
mina. Vim habet ſoporiferam, qua actos in prædam canes enecat.
Quinetiam ſimulato hominis vomitu eoſdem illectos in terfici-
Collum eius & iuba cõtinuitate ſpinæ porrigitur, ſteſtiq; niſi cir-
cumactum totius corporis nequit. Sermonem humanum inter pa-
ſtorum ſtabula mentitur, noméc; alicuius edifcit, quem euocatum
foras lacerat. Sepulchra eruit in quaſitione corporum. Oculis mille
ſunt varietates oculorumque mutationes. Vmbre eius contactu
canes obmutefcunt. Et in Veſtigio hæret, quodcunque animal i-
ter luſtrauerit. Ex hyenæ coitu Leæna parit *Crocutam* voces homi-
num & pecorum imitantem, cui acies perpetua in vtraque oris
parte, nullis gingiuis, dente cõtinuo, qui ne contrario occurſu
hebetetur, capſarum modo includitur. Crocutas Plinius ait om-
nia dentibus frangere, protinuſq; deuorata ventre conficere.
Hyenæ plurimæ gignantur in Africa. Mares ſingulis foeminaum
gregibus imperitant, grauidas cuſtodiant, timent enim libidinis
æmulos morſu natos mares caſtrant. Grauidæ latebras petunt, &
furtim volunt parere, gaudéntque copia libidinis. De hyena Man-
tuan. Eſt in eis pietas Crocodili, aſtutia hyenæ.

Poëphagus eſt in India, equi magnitudinem duplo excedés, cau-
da nigranti & ſpecioſa, mulieribus Indicis ad capitis ornatum ex-
petita. Animal alioquin timidiſſimum: Nam obuioſ quofque re-
fugit, præciſa ſponte cauda, ob quam appeti ſe ſuſpicatur.

Monops reperitur in Mæonia magnitudine tauri. Fugiés igneum
néſcio quid, & acutum, excreat, in quod ſi inſiderint venatores,
tabem incurrunt, qua facile pereunt.

Hyſtrices aculeat aſ habent pinnas, quas iaculi modo intorquent.
Hinc adagium, Spinofior hyſtrice: in homines agreſtes & iname-
nos. Calphurnius: Venit & hirsuta ſpinofior hyſtrice barba. Sunt
ex Erinaceorum genere, maioribus tamen aculeis, quibus ora vr-
gen-

gentium canum ſigunt Hybernis menſibus ſe condunt. Partuſ
conceptoſ hiſtricum cinis potuſ continet.

Phattaga animal Indicum, ſimile eſt terreſtri Crocodilo, magni-
tudine Melitei catuli, pelle ſquamofa & aſpera, qua etiam ferrum
hebetatur.

Ortis reperitur circa Erithræum mare, colore vario, magnitu-
dine canis, ore vſque ad genas albicante, inde lineis aureis ad cer-
uicem pertinentibus, dorſo plano maculis incurſantibus, aureis pe-
dibus, prioribus albis, poſterioribus nigris, mammis duabus Mnâ-
menſuram implentibus.

Orientalaurus anticam corporis partem ſimilem habet humanæ,
poſticam afininæ, albo colore, curſu velociſſimo. Captuſ amore
libertatis mauult inedia perire, quàm cibum manu raptoris obla-
tum comefſe.

Aſpalacum habet Bœotia, vnde ſi transferatur, ſtatim perit.

Phyrus animal eſt a quo ſi quis inſpiciatur, dies aliquot maciem
contrahet, & pallorem.

Contrâ verò *Charandrium* ſi quis ictericus viciffim proſpexerit,
ſanitatem recipiet.

Nædes animalia ſunt in Samo inſula, grandi magnitudine, quo-
rum voce abrumpitur telluſ.

Catobleſtus ſimilis eſt tauro, terribilis aſpectu, ſuperciliis altis &
extantibus, oculis ſanguineis, & minoribus paulò, quàm ſint bo-
uini, ſemper in terram aſpicientibus, iuba equina, quam ad certa-
men erigit. Frenſens ore aperto haurit aëra.

Chaus habet effigiem lupi & pardorum maculas.

Cephus pedes poſteriores pedibus humanis & curibus, priores
manibus ſimiles.

Rhinoceros vnum habet in nare cornu Certaturuſ in Elephan-
tum, cornu ad ſaxa limato præparat ſe pugnæ. In dimicatione
alium eius maximè petit, vt partem molliorem, Par ei longitu-
do, crura multo breuiora, color buxeuſ.

Leucocota fera eſt pernicioſiſſima, aſini magnitudine, curibus cer-
uinis collo cauda & pectore leoninis, capite melium, biſulca vngu-
la, ore ad nares vſque reſciſſo, oſſe perpetuo vice dentium. Imita-
tur humanas voces. Ea eſt aut ei ſimilis quam Crocutam diximus.

Eala fera eſt magnitudine equi fluuialis, cauda elephantis, colore
nigro vel ſuluo, maxillis apri, cornibus cubito maioribus, iſſeſeſq;
mobilibus que alterna in pugna ſiſtit, variatq; inſeſta aut obliqua.

Monoceros caput habet cerui, pedes elephantis, caudam apri, mu-
gitum grauem, vno cornu nigro media fronte duorum cubito-
rum eminenti. Hæc fera nunquam capitur viuâ.

Febri Pontici testes ſibi amputant, propter quos intelligunt ſe à venatoribus vrgeri. Hoc animalis genus aliter appellatur *Caſtor*, horrendi adeò morſus, vt arbores iuxta flumina perinde ac ferro cædat. Hominiſ parte comprehenſa, non prius morſu reſoluit, quàm fracta concreperint oſſa.

Tragelaphus naſcitur iuxta Phafim fluuium Colchorum, ſpecie cerui, barba tantum & armorum villo diſtans.

Chameleontem habet Africa, ſed frequentiore India. Crura eius recta ſunt. Latera vètri iunguntur vt piſcibus, & ſpina ſimili modo. Roſtrum habet ſuillo non multum diſſimile. Caudam prælongam, quæ in tenuitatem deſinit, viperiniſ orbibus ſe implicat. Vngues aduncos. Motus ei tardus, vt teſtudini. Corpus aſperum vt Crocodilo. Oculi in reſeſſu cauo, tenui diſcrimine, prægrâdes, & concoloris corpori, qui nūquam operiuntur, nec pupillæ motus, ſed totius oculi verſatione circumſpiciunt. Cæſus eſt & hianti ſemper ore. Solus animalium nullo alio quàm aëris alimento nutritur. Colorem mutat oculis, cauda & toto corpore, redditq; ſemper quæſi; proxime attingit, præter rubrum, & candidum. Hinc adagium, Chameleonte mutabilior: in verſipelles & varios homines. Cæterum deſuncto pallor eſt, ſanguis in corde & circa oculos tantum. Viſcera eius ſunt fine ſplene, later hybernis menſibus.

Tibos animal eſt de genere luporū, venatu viuens, inn oculū homini habitum, non colorem mutans, hyeme hirtū, æſtate nudum.

Pontici mures guſtu ſunt ſagaciſſimo. Conduntur hyeme, vt alpini, quibus magnitudo media eſt. Pabulum in ſpecus conuehunt. Faſcem herbæ mas & fœmina ſupini cauda mordicus apprehenſa detrahunt ad ſpecum. Ideoq; illo tempore detrito ſunt dorſo. Reſident inclunes, binis pedibus gradiuntur, prioribus vt manibus vtuntur.

Erinacei cibos hyemæ præparant, arbores conſcendunt, è quibus excutiunt poma, quæ demū volutari ſuis inſigunt ſpinis, portatq; ad cauas arbores. Mutationem Aquilonis in Auſtrum, condentes ſe in cubile, præſagunt. Vbi ſenſere venantem, conuoluuntur in formā pilæ, nequid comprehendi poſſit præter aculeos. In deſperatione verò, vrinam ex ſe reddūt tabiſſicam, tergori ſuo, ſpinisq; noxiâ, propter quod ſe appeti ſentiunt. Vrina exinanita præcipua eſt dos tergoris. Si verò tergus ipſum ea fuerit aſperſum, ſpinæ ſiunt putres & deciduæ. Propterea nunquam niſi in extrema ſpe maleſicio illo ſe perſundit. Calidæ aque aſperſu reſoluitur pila, in quam ſe conuoluerunt. Apprehenſi altero è poſterioribus pede ſuſpendio & fame necantur. Si interficerentur aliter, tergori noceretur. Eorum cute expoliuntur veſtes. Nulli reperiuntur in Creta.

Leon-

Leontophonus animal eſt odioſum leoni, à quo quum rapitur & examinatur, vrinam ſpargit ipſi leoni exitialem, Reperiuntur iſdem locis quibus leones.

Meles ſufflata cute diſtæt, iſtus hominū & morſus canū arcet.

Scyri tempeſtatem prauident, obturatq; (qua ſpiraturus eſt vêtus) cauernis, ex alia parte fores aperiant. Caudam habent villoſam pro tegumento.

Muribus magna eſt dulcedo furandi. Varia ſunt eorū genera in Cyrenaica regione. Alij lata frôte, alij acutâ, alij pungentibus pilis ex Erinaceorū genere. Ex Gyaro inſula incolæ aliquâdo fugauerunt, ferrumq; poſtea roſerunt. Conduntur hyeme. Murium cinis cū melle inſtillarus, aut cū roſaceo decoctus, aurium dolores ſedat.

Glires genitores ſenio conſectos alunt inſigni pietate. Senium finitur hyberna quiete. Conditi enim hi cubant, ruſus æſtate iuuenefcunt. Hyemem integram dormiunt. Martialis li. 5. Somniculoſos ille porrigit glires. Apud eundem hoc animal ſic inducitur loquens: Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Muſtellarū tria ſunt genera, Gales, Ictis, Meles. Teſticuli muſtelle mulieri alligati partus continent. Hoc animal inſeſtū eſt ſerpenti, cui cõgreditur cõmanducata ruta, quam ſcit eſſe ipſi ſerpenti inſeſam, & exitialem. Colitur à Thebanis. Timidiſſima eſt muſtella. Gaudet larebris. Melim (de quo iam ſumus locuti) ſoinâ vel ſoinum dicimus. Calentius: Et laqueo vulpes, & decipe caſſe ſoinas.

Feles antiquitus non erant manſuefactæ. Viuebât in agris, inde vrbes & domos repleuere. In genere felium mas ſalaciſſimus eſt, fœmina amâtiſſima fœtuum. Terro odore offenduntur, idè excremēta ſua operiunt, ne ab homine præmātur, aut ne prodantur odore. Noctu vidēt non minus quàm interdiu. Inſidiātur muribus. Vocantur à nobis Cati, & Cata, Mātuanus in Buc. Sicq; repugnabant votis contraria vota, Non ſecus ac muri Carus: ille inuadere pernam Nititur, hic rimas oculis obſeruat acutus. Idem in Nicolao Tolentino feles vocat teſtiuagos, vbi ait: Putes vlula re lupos, grunire ſagaces Vulpeculas, grunire ſues, certare canendo Teſtiuagos feles. Viuunt ſex annos.

Mus araneus eſt muris magnitudine, muſtella ſpecie, ore oblongo, cauda gracili, ordine dentium quadruplici, frequens in Britannia. Græci *Mygalem* vocant.

Salamandra habet ſpeciem lacerti. Nunquam prouenit niſi magnis imbribus à ſerenitate deſiciens. Ignè tactu extinguit veneni ſui frigiditate. Nihil gignit. Nullus eſt in hoc animali ſexus, teſte Plinio. Si arbori irrecipit, omnia poma inſiſcit veneno, & eos qui ederint

ederint, necat, frigida vi nihil aconito distās. Salua eius in quacun-
que corporis parte resperſa omnē toto corpore decutit pilū. Hoc
eius venenū extinguitur, ab iis, qui vefcuntur illa. Ranarum mari-
narum ex aceto & vino decoctarum ſuccus bibitur contra Sala-
mandras.

ANIMALIA DIVERSA MANSVEFA-
ta, quorūque ministerio vſi ſunt homines.

REmm in primis & Romulū ferunt à *Lupa* nutritos fuiſſe, quos
Amulius auus perdendos expoſtuerat. Propertius li. 2. Tu cri-
minis autor Nutritus duro Romule lacte lupæ.

Ferunt & *Iouem* educatum fuiſſe à *Capra*, à cuius nomine dictus
eſt *Ægiocus*. Politianus in Nutritia: Si quidem Cretæa fertur in
Ida Capra Iouem puerum fidis aluiſſe papillis.

Polyphemus Cyclops nutritus eſt à *Lupa*. Syllius lib. 14. *Ætnæo*
Polyphemus erat nutritus in antro. Atque inde antiquæ nomen
feritatis amabat Vbera præbuerat paruo lupa.

Cyrus (qui poſtea rex fuit Perſarum) Aſtyagis aui mandato ex-
poſitus, nutritus eſt à *Cane*. Sidonius: Nō Cyrus Aſtyagis loquor
nepotem, Nutritum vberem quem ferunt canino.

Telephus Herculis filius ex Ange nymp̄ha repertus eſt inter fru-
tices, quum adhuc eſſet infans, *Cerna* paſtum ſuppeditante. Ouid.
in Ibin: nec lenius doleas, quàm qui bibit vbera ceruæ.

Philonomia Victimæ & Arcadiæ filia paſtoris cuiuſdam concu-
bitu prægnans facta, quum gemellos *Paragium* & *Lycaſtum* pepe-
riſſet, metu patris aubos abiecit in Erymanthum, vbi in concu-
uam quercum delati *Lupam* reppererunt, quæ abiectis propriis ca-
tulis eoſdem lactauit Autor Plurarchus.

Plato quum tener adhuc infans dormiret in cunis, *Apes* nō pa-
nam mellis copiam dormiētis labellis inſtillare viſæ ſunt. Qua in
re conſulti prodigiorum interpretes, futurum prædixerunt, vt a-
liquando ex eius lingua melle dulcior flueret oratio, teſtis Plutar.

Mida Phrygio (quum puer eſſet) dormienti *Formice* in os triti-
ci grana coniecerunt. Quod ex aruſpicum reſponſo portendebat
eum immortalium fore ditiffimum. Autor Cic. lib. 1. de Diuinatione.

Peliam, Neptuni & Tyruſ filium nutritiuit *Equa*.

Alexandro Priami filio (cui poſtea Paridi fuit nomen) alimen-
tum ſuggeſſit *Vſa*.

Agriſthum, Thyeſtis & Pelopieæ filium, educavit *Capra*, à qua &
nomen ſumpſit.

Dereto. Semiramis mater, ſpecioſi adoleſcentis coitu prægnans
facta, dum opprobrium timeret, natam mox puellam in diſerta
expoſuit ſylua, volucroſa quidē & reſerta multis auib. quæ Semi-
rami-

ramidem ipſam nutritiuerunt dato ex re nomine. Syrorum enim
lingua Semiramis auitium ſignat.

Camillam reginam Volſcorum armentalis *Equa* mammis & la-
ctē ferino nutritiuit pater Metabus, autore Vergilio.

Penelope ab Icaro & Peribœa parentibus in mare proiecta, à *Pe-
nelopibus* auibus nutrimentum ſuſcepit, atq; etiam nomen, quum
prius *Arnea* diceretur.

Habidem Hiſpaniæ regem, *Fera*, *Canes*, *Sues*, & *Cerna* incredibili
paucerrunt humanitate.

In ore *Stefichori* infantis cecinit *Lufcinia*. autor Plin. 10. c. 29.

Pythogoras *Vſam* omnibus formidoloſam & conſpicuam ferita-
re, apud ſe demulctam & exarimatā aluit. Quam dimiſſurus, verbis
neſcio quib. & quodā velut iureiurando adegit, vt nulli cuncta-
rum animalium faceret iniuriam. Abiens illa ſe coniecit in late-
bras ſylvarum, ſummiq; fide præſtitit, in quo adiurata reſeſſerat,
Idem boui ſegetes abrodenti quum verba quedam magica in au-
rem ſuſſaſſet, eumq; monuiſſet, vt inferēdo agricolis dāno parce-
ret, aiunt obedientiſſimū bouem à lacerandis frugibus deſtituiſſe.
Credat qui volet. Hoc tamen prædit Cælius ex veterū monumētis.

Agrippina coniux Claudiſ Cæſaris *Turdum* habuit, imitantem
ſermones hominum, ætate Plinij.

Habebant & *Cæſaris* iuuenes *Sturium* & *Lufcinias* Græco Latino-
que ſermone dociles.

Fuit & *Coruus* Romæ, qui ſermoni aſſuefactus, omnib. matutinis
in roſtra & forum deuolans Tyberium, Germanicum, & Drufum
Cæſares nominatim, mox tranſeuntem populum Ro. ſalutabat.

Cecina Volaterranus equeſtris ordinis comprehenſas *Hirundi-
nes* victoriæ nuntias amicis mittebat cum literis, quas earum pe-
dibus ferendas alligabat.

Columba epiſtolas pedibus annexas obſidione Mutinenā in ca-
ſtra conſulium pertulere *Decio Bruto* mittente.

Tygrum Romæ oſtendit in cauea manuſuefactā diuus *Auguſtus*.

Tyrtheo pecoris magiſtro *Ceruus* fuit manuſuefactus, & quem
Sylua puella pectebat ornabatq; violis. Verg. lib. 7. *Æneid*. Soror
omni Sylua cura Mollibus intexens ornabat cornua fetis, Pectebatq;
ferū, purōq; in frōte lauabat. Ille manum patiens, menſæq;
aſſuetus herili Errabat ſyluis, ruriſque ad limina nota Ipſe do-
mum ſera quamuis ſe nocte ferebat. Ouid. libro 10. idem ait de
Ceruo Cypariſſi his verbis: Gratus erat Cypariſſe tibi, tu pabula
ceruum Ad noua, & c.

Apes innocuæ ſederunt in ore *Ambroſij* infantis.

Aues *Buſilio* epiſcopo in heremo pabulum miniſtrarunt.

Corbi-

Corbiniani episcopi Romam euntis quum *Vrsus* asinum deuorasset, deuorati loco, sarcinam uectauit imperante præfule.

Seuerus abbas *Passerem* habuit manibus suis intrepidè aduolantem, & porrectum capientem cibum.

Laxatus è spelunca *Leo* famelicus in *Darium* martyrem, non solum non ei nocuit, at etiam ab aliis feris eum tutatus est, sub Imperatore Numeriano.

Didimus abbas, & Anachoreta *Colubros* & *Serpentes* innocuos pedibus conculcabant.

Erasmo, Campano Episcopo (qui Diocletiano imperate floruit) inter vastas nemorum solitudines *Coruus* pastum attulit.

Eadimundi Anglorum regis & martyris abscessum caput, lupus alioqui sauisissimus intactum seruauit & illæsum.

Eutycius *Vrsum* habuit sibi obsequiosum, & obedientem.

Mandato *Eustorgij* Mediolanensis episcopi *Lupus* iugo se submit, & currum traxit, quo tria Magorum corpora aduehebantur in Italiam. Prius enim comederat duo iumenta, quibus currus ipse uoluebatur.

Adrianus Imper. geminos *Leones* inusitata feritate horribiles & diuturna frendentes inedia ad concerpendum raptim *Eleutherium* episcopum laxari imperauit, Qui tamè non solum non nocuerunt sancto, at pedibus eius aduoluti innocua reclinauerunt capita.

Egidio Atheniensi in deserti solitudine degenti, *Cerna* ministrarium præbuit & alimentum.

Paulo primo Anachorete solitariam in latebris ferarum vitam agenti, *Coruus* quotidie dimidiatum panem afferebat. Quum autem eò uenisset *Antonius*, ut Paulum ipsum uideret, coruus integrum attulit panem, & propter nouum hospitem cibum duplicauit.

Paulus Leonensis *Draconem* mansuefecit.

Philippus apostolus *Draconi* imperauit, ut innocuus abiit in latebras. Quod & fecit Draco, nemini prorsus iniurius.

Heraclides philosophus *Draconem* habuit mansuefactum, eunti que & quiescenti solum adesse & assistere uelut comitem.

Syluestres aues relicto nemore, intrepidæ aduolabant ad *Auentinum* abbatem Pictauensem; eius manu tritici grana, & frustula panis rostro decerpentes.

Sindrigal, Lituaniæ princeps post Vitoldum, *Vrsam* habuit, quæ omnibus maturinis relicto nemore domum eius accedens, fores pedibus percutiebat, apertisq; hostio porrectum capiebat cibum.

Thoas Achaius *Draconem* domi diu fouit. Considerans demum quam periculosum esset serpentè alere, ipsum in solitudines procul tulit, atque ibidè reliquit. Quo facto rediens, quum incidisset in la-

in latrones, & instantis periculi metu acclamasset, audita hominis uoce aduolauit Draco, & aduersum vim latronum suppetias attulit.

Ferunt *Asaci* Locrensi mansuectum *Serpentem* fuisse quo cum bibebat, & uersabatur.

Sertorius Cernam habuit, quam in expeditionibus suis habebat semper comitem, fingens Dianæ esse numen, à quo res gerendas auspicaretur.

Porus (quæ Alexander debellauit) habuit *Elephantum*, qui rectore iubete procumbebat in genua, & se submittebat. Auctor Curtius.

Helias propheta cibum accepit à *Corno* in torrente, cui nomen Carith.

Helenus abbas fatigatus sarcina (quam ferebat) *Onagrum* iussit accedere, & dorsum oneri submittere. Paruit fera, & quam longè sancto placuit, onus ipsum peruexit. Idè à reperto *Crocodilo* flumen præteruectus est, quum neque pons adesset, nec appareret portitor.

Liberals episcopus (qui sub Adriano passus est) post varia tormenta, famelico *Leoni*, deuotus, fera ad eius pedes innocua procumbente, illæsus permansit.

Diuersæ quoque & horrendæ feritatis belluæ laxatæ sunt ad deuorandum *Mammetem* martyrem, quæ tamen scititiæ prioris immemores, ad eius pedes exarmatæ se prouoluerunt.

Habuit *Macarius* confessor in desertis nemorum locis vicinam cellam suam *Leenam*, cuius catulis cæcis quum restituisset uisum, fera obsequij memor, eidem pelles ouium, & pecudum (quas uenabatur) afferebat.

Zozimo abbati paruit agrestis *Leo*.

Hanno Carthaginienensis primus omnium *Leonem* mansuefecit.

Merthes, rex Ægypti *Cornicem* habuit adeò cicurem & mansuefactam, ut quoquo iussisset ille, epistolas deferret; non ignorans quò transuolandum esset, aut ubi confidendum.

Cælius prodit *Cynocephalos* in Ægypto literarum ductus perdidicisse & saltationum gesticulosos motus.

Plinius scribit *Pantheram* patri cuiusdam Philenis, affectatoris sapientiæ, blanditam fuisse, ut delapsos in foueam catulos extraheret illinc.

Micia venatori in foueam lapsa *Canes* multis latratibus dolorem testari, subsidium ferre uoluerunt, eumque apprehensa mordicus veste illinc extraxerunt.

Mentor Syraculanus *Leonem* in Syria repperit, quum expauesceret, timentim protinus sese opposuit fera, eiusque uestigia cepit lambe, e, similis adulant, donec ex pede *Leonis* (in quo tumorem & uulnus animaduertat) surculum iugentem extraxerit, ipsumq; Leon

Leonem liberauerit cruciatu.

Helpis Samius uiso in Africa *Leone* pauidus arborem conscendit. Tum *Leo* ad arborem procumbens, hiatu miserationē quærebat. Habebat enim ingentem spinam pedi infixam, quam quum reuellisset *Helpis* gratiam retulit, fera venatus aggerendo.

Christiana uirgo *Viperis* & *Aspidibus* (quarum tumulachra excitabat necio quis magus) deuota, euasit incolumis, & illæsa.

Vrsus laxatus fouea ad inferendam mortem *Cerbonio* episcopo, relicta feritate cepit amplecti, & circum lambere.

Eodem modo laxatus in *Donatillam* uirginem *Vrsus* posita feritate ad eius pedes mansuetus decubuit.

Expositus famelicis *Leonibus* in prædam *Daniel* propheta euasit incolumis.

Pontianus martyr (qui passus est sub imperatore Antonio) geminos *Leones* in suam mortem laxatos exarmauit.

Vrsi laxati ad interficiendum *Pontium* episcopum decubuerunt ad eius pedes innocui.

Reperiuntur & alij sancti feris & belluis expositi, qui tamē mortem illam effugerunt, ut *Andronicus* Ephesius, *Albanus*, *Bladina* uirgo, *Basilides*, *Benignus* presbyter, *Thecla*, *Dorotheus*, *Quirinius*, *Pitica*, *Pontianus*, *Probus*, *Taracus*, *Floccellus*, *Germanicus*, *Venantius*, *Marinus*, *Martina* uirgo, *Mymas*, *Magnus* martyr, *Mammes*, *Theodosia*.

Androdo à Domino Africā prouinciam administrante quotidianis uerberibus ad fugam coactus, secessit in deserta *Libyæ*: ubi cum obuiò *Leoni* ad genua sua puoluto ingentē stirpē è cruento pede reuellisset, cōceptamq; sanicem uulnere intimo expressisset, ferunt bestiam in hospitium beneficij *Androdo* aliquot post annis comitem adhæsisse, & opimiores (quas uenaretur) carnes præparasse. Pertæsus demū uitæ illius ferinæ *Androdo*, quum reliquisset antrū, fato inauspicato cōprehensus est à domini satellitibus, ferisq; adiudicatus. Vbi idē *Leo* (qui in uenatu capus fuerat) agnitum medicum ab iniuria reliquarum bestiarum tutatus est. Petentibus propterea cunctis (qui aderant) pœna solutus est *Androdo*, cuiq; populi suffragio donatus *Leo*. Quē quum tenni loro uinctu cōpitatim p uerbē traheret, sequentes cum plausu dixisse feruntur, Hic est leo hospes hominis, Hic est homo medicus leonis.

VERMES DIVERSI.

Campe genus est vermis, arboribus & herbis hortensibus infestissimum. *Columell.* lib. 11. Nec solum teneras audent erodere frondes *Implicitis* conchæ *Limax* hirsutaque *Campe*.

Caniharides vermiculi sunt virides aureis sparsi maculis, quorum succus

succus instar est ueneni. *Ouid.* In *Ibin*. *Cantharidum* succos dante parente bibas. Hinc adagium natum, *Myfia* cantharis: de homunculo abiectissimo.

Contipeda, vermis est pilosus, multis pedibus arcuatim repēs. Est & *Chrysalis* genus vermis.

Consoluolus vermis eruca minor, rodit pubescentes uuas.

Eruca vermis tenaciter hæret, repit in olerum folia, & abrodit; præsertim brassicas. Oliuam arborem turpi facie depastam relinquit. Nascitur tempore humido & lenno.

Galba vermiculus est exilis, qui nascitur in æsculis.

Crips vermiculus eroso ligno semper locū mutare nititur. Hinc adagium, *Crips* in loco stare nō potens: in homines inconstantes.

Est & inter materiarum pestes *Tredo* vermis dictus quod dentibus terat & erodat.

Cerastes vermis ubi tantum erofit, quātum ad corporis voluptationem satis est, generat alium.

Ips cornua & uires rodit, ut *Cips* frumenta, *Trips* ligna, *Sis* vestes: *Is* vitra, *Midas* fabam.

Lampyrus noctu lucet, Latinè uocatur *Noctiluca* seu *Nitedula*.

Bombyx aranearum instar fila ducit tenuissima, quibus pretiosæ admodum vestes fiūt, quæ uocantur *Bombycinæ*. Aliter uocatur *Bombylus*, & *Necydalus*.

Lyta vermiculus nascitur in lingua canū, qui si catulis eximatur, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt.

Melolamha genus est scarabei, colore viridi nascens.

Mellepeda nomen sumpsit à pedum multitudine.

Mylochus est de genere blattarum, nascitur circa molas.

Oxytus multipes est, fusci coloris, sub lapidibus uiuens, aut si gulinis uasis. Tactus arcuat sese, & in formam pilæ contrahit. Aliter dicitur *Tylus*. Is est qui aliter *Multipeda* uocatur.

Pyriocampe uenenato sunt morsu. Nascuntur in pinu arbore.

Pyrastia vermis est de specie araneorum, fauis perniciosus. Volitat ad lucernas tantisper dum cōbustis alis percat. Hinc adagium. *Pyrastia* gaudere gaudium: De momentanea & breui lætitia.

Sanguisuga vermis est aquatilis, cruoris appetens. Aliter uocatur *Hirudo*. *Horatius* in arte: Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

Crabrones ex putridis equorum carnibus enascuntur.

Solsuga genus est formicæ uenenatæ, lucem fugiens. Vnde inditum nomen. Huic contrarium est cor uespertilionis.

Tarnes vermiculus carnem exedit. *Vitruuius* lib. 2. de Architec-tura. Sed ea q̄ habet in se plus caloris, procreat & alit tarmiteum,

ab eoque vitiatur.

Tinea libros & vestes abrodit. Horat. lib. 1. Epist. Aut tinea pa-
sces taciturnus inertes.

Tipula sex habet pedes. Tāta leuitatis esse dicitur, vt super aquā
currēs nō desidat. Plaut. Neque Tipulæ pondus leuius est, quā
fides lenonia.

Voluos vermiculus est prærodens pubescentes vvas. Aliter appel-
latur Conuoluolus.

Brucus vermiculus est volitans, sed sine alis, qui herbas erodit.

Xylophagus albus est & obæsus, nigro capite. Nascitur in carie
lignorum, quæ corrodit. Hunc in Ponto & Phrygia comedisse,
luxuria.

Tenebras amant *Blattæ*, vitam lucemque fugiunt, in balneis ma-
xime humido vapore progeneratæ. Verg. lib. 4. Georg. Lucifugis cō-
gesta cubilia blattis.

Rutuli aridam terram fodiunt, fauolque in modum spongiæ fi-
stulosa medicato melle conficiunt.

Aranæus vermis est lanuginosus, & serpentis in modum repēs,
quo dissecto inueniri dicitur intus vermiculi duo, qui adalligati
mulieribus certina pelle ante solis ortum, præstant ne cōcipiant.
Flores arborū popularū, & ita quandoq; abrodit, vt sterilescent.

Euprepis similis est scarabeo. Fallit inter herbas bouē, vnde me-
ruit nomen, deuoratūque tacto felle ita inflammat, vt rumpat.

Cantharolethrus brachia habet, & in cauda spiculum.

Astilus aculeū habet in ore. Latiusculis quibusdā bestiolis (quæ
in fluuiis supernatant) enascitur, frequens propterea iuxta aquas.

Oestrus aliter seu *Oestrus* appellatur. De hoc Verg. lib. 3. Georg.
Est lucos Silari circa, illicibūque virētem. Plurimus alburnū vo-
litans, cui nomen Astilo, Romanū est, *Oestrus* Graij vertere vo-
cantes: A sper acerba sonans, quo tota exterrita syluis. Diffugiunt
armenta, fugit mugitibus ather Conciussus. Astilium quidam *Tabanum*
vocat, alij diuersum faciunt. Tabanus autem nascitur ex li-
gno in quo plurimus est humor.

Chrysalis vermiculus duro cortice mouetur ad tactum aranei.

Cicidela vespere lucent per arua, Graeci *Lampyrides* vocant.

Cossi gignuntur ex ligno. His veteres in cibo vti sunt.

Gurgulio vermis est frumenti vel fabæ. Verg. lib. 1. Georg. popu-
lantque ingentem farris aceruum Gurgulio, atque inopi metuens
formica senectæ.

Papiliones vermes sunt, ex quorum stercore enascuntur *Tinea*.
Lucernarum luminibus aduolant. His contrariū est iecur caprinū.
Carras depascuntur, & relinquunt excrementa, quibus *Teredines*
gignuntur.

gignuntur. Eorum aduentus veris initium indicat.

Petauri generantur sordibus aridi soli.

Rauca vermes nascuntur in radice quercus.

Phalangium simile est formicæ, sed maius tamen ruffo capite, re-
liqua parte corporis nigra, albis intercurrentibus respersum gut-
tis, Acerbius pūgit, quā vespa. Vitit circa furros & molas. Ab
eo percussis si alterū eius generis ostendatur, remedium affert.

Ricini vermiculi sunt, quibus infestantur canes.

Rhagio similis est nigro acino, ore minimo, sub altum breuissi-
mis pedibus tanquā imperfectis. Quos mōmordit, eodem affi-
cit dolore, quo *Scorpius*.

Asortion vermis est, cuius morfu genua labefactantur.

Myrmecion caput habet simile formicæ, Aluum nigram guttis
albis distinctam. Eodem torquet dolore, quo vespa.

Tripha similes sunt culicibus. Sunt & alia pleraque nomina, vt
Chrysalis, *Cymex*, *Collutus*, *Gryllus*, *Hepacontinus*.

S C U L P T O R E S, C Æ L A T O R E S,

Statuarij, & Marmorarij.

Alchimedon nomen est cælatoris & vascularij apud Vergilium
dicentem: Pocula ponam Fagina, cælatur diuini opus Al-
chimedontis.

Alcon nomen est argentarij, qui *Æneæ* pateram cælauit.

Plinius scribit proximos à Mentore fuisse *Bœtum* & *Agragāra*.
De *Alcone* & *Bœto* Vergilius in *Culice*: Nec pocula gratum Al-
tonis referunt *Bœti*que toreum,

Eurycion nomen est fabri argentarij apud Verg. lib. 10. Quæ bo-
nus *Eurycion* multum cælauerat auro.

Polycletus statuarius fuit, *Ageladis* discipulus, qui quantum reli-
quos superauit in forma hominum ad veritatem effigianda, tan-
tum abfuit ab autoritate reddenda, formæ mininum, quod *Phidææ*
& *Alcāmēni* datum est. Signa fecit ex ære nobilitata scriptorum
præconio, vt *Astragalizontes*, id est, talis ludentes, De eo & aliis
Mart. lib. 8. Quis labor in *Phiala*: docti *Myos*: an ne *Myronis*: *Mē-*
toris an manus est, an *Polyclete* tua?

De *Euphranore* *Fabius* lib. 12. sic ait: *Euphranorem* admirandū
facit, quod & cæteris optimis studiis inter præcipuos, & pingen-
di fingendique idem mirus artifex fuit. *Iuuen. Sat. 3.* Hic aliquid
præclarum *Euphranoris*, & *Polycleti*.

Mentor primus claruit argento cælando, qua in re magnam pro-
meruit laudem. Testimonium laudis ei perhibuit *Capitolinus Iu-*
piter, & *Ephesia Diana*, quibus consecrata fuerunt artis eius vasa.
Iuuenalis Saryr. 8. Multus vtrique labor, raræ sine *Mentore* mæsæ.

Phidias sculptor Athenicis claruit minoribus simulachris sculpendis. Idem fecit statuam Mineruæ ex auro & ebore amplitudine xxvi cubitorum in cuius scuto cælauit prælium Amazonum, & Gigantomachiam, in soleis pugnam Lapyrtatum & Cætaurorum. Plinius eum vocat artificem nunquam satis laudatum. Fabius Phidias (inquit) dius quam hominibus efficiendis melior. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Mineruam Athenis, aut Olympium in Elide Iouem fecisset. Mart. lib. 3. Artis Phidiacæ torruma clarum, Pifces, aspicias, adde aquam, natabunt.

Inter omnium opera præcipuam laudem meruerunt. *Tabula Aristidis* Thebani pictoris, quæ centum talētis licitatus est rex Attalus. *Mædea & Ariæ Timomachi*, quas tabulas Cæsar dictator emit talentis octoginta. Candaules rex Herachidarum *Bularchi* picturam in qua erat Magnæ prælium, pari rependit auro. Rhodiis pepercit rex Demetrius, ne *Protogenis tabulam* cremaret. Velanus apud pueri *Gnydiam Venerem* maximè nobilitauit. Immortale nomen peperit Phidix *Impiter Olympius*, vt Mætori *Capitolinus & Diana Ephesia*. *Dyadumenus* molliter iuuenis Polycleti centum talentis nobilitatus. *Cycliæ Tabulam Argonautas* talētis c XLIII. mercatus est Hortensius orator. Nicias Atheniensis pictam *Homeri necromantiam* vèdere voluit Attalo regi talentis Lx. Zeufis pinxit *Archigallum*, quàm picturam Lx. sesterciis æstimatam Tiberius princeps cubiculo suo inclusit.

Myro statuarius fuit numerosior in arte quàm Polycletus. Vtebatur are Deliacæ. Ageladis fuit discipulus. Hunc maximè nobilitauit Bucula celebratis versibus. Fecit & Canè, & Discobolon & Persæ & Pristes, & Saryrum admirantem tibias, & Mineruam, & Delphicos pentathlōs Pancratiasta. Item Herculem. Cicadæ monumentum, & Locusæ, & Apollinè. Ipse tamen corporum tenuis curiosus, animi sensus non expressit. Iuuenalis Sary. 8. Et cum Parthalij tabulis signisque Myronis.

Lysippus Sicyonijs aded claruit sculpturâ, vt ab eo solo fingi uerit Alexander, quemadmodum pingi à solo Apelle. Horatius Edicto cauit, ne quis se præter Appellem Pingeret, aut alius Lysippo duceret ara. Hunc Plinius ait fecisse ad 600. opera.

Arcefilas sculptor fecit simulachrum Dianæ, in quo Simonides Iulit epigramma.

Callimachus sculpturam in tenuiorem, exquisitioremq; disciplinam reduxit. Nam ipse prius lapidem perforauit, minutatimque tractauit.

Diopemus, & *Scybis* Cretensis, Sicyonem se contulere, vbi fuit quoddam præcipua onanium metallorum officina, ibiq; sculpedo marmo.

marmorì primi claruerunt.

Epitheres discipulus fuit Lysippi.

Praxiteles marmore nobilitatus est: duplicique Venere, Coa & Gnydia, sed Gnydiâ præcipuè, cui ob elegantem formâ noctu congressus est puer, relictis maculis tantæ libidinis indicibus. Quintilianus: Cædar Praxiteles, cuius muliebris imago procacem Inpulit ad coitum iuuenem. Sunt tamen qui hoc dicant de alio simulachro. Scripsit quinque volumina nobilium operû in toto orbe, Speculum argenteum primus fecit.

Theodorus, & *Teladeus* fratres Samij, Ræe i filij, sculptores celeberrimi fuerunt, quorum Teladeus Pythij Apollinis signum in Samo iacepit, Theodorus Ephesi alio saxo absoluit: quibus simul compositis, ita cohæsit & conuenit, vt ab vnico artifice & eodè lapide factum videretur. Fuit etiam Theodorus nobilis architectus, qui suavit carbones subiicerentur fundamentis tēpli Dianæ Ephesiæ. Idem primus ferrum fundere docuit, & ex eo statuâ fecit ferream.

Timotheus sculptor vnus fuit eorum, qui Mausolæum Arthemisiæ cælauerunt.

Calamis cælator fuit, cuius manu cælata duo pocula Germanicus Cæsar donauit Cassia Syllano. Fecit & Apollinem positum in hortis Serulianis.

Scopas cælauit Mausolæum cum *Bryaxi*, *Timotheo* & *Leocare*. Ab oriente cælauit Scopas, à Septentrione Bryax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares.

Pythis in fastigio Mausolæi quadrigam fecit marmoream altitudine pedum cxi. quæ totum opus inclusit.

Fecit *Menestratus* Herculem & Ephesi in templo Dianæ Hecartè tanta marmoris radiatione, vt in eius contemplatione ceditui admonerent parcere oculis.

Socrates sculptor fecit Charites in Propyleis Atheniensium.

Papippus Praxitelis discipulus fecit Zetum, & Amphionem, Dirceum & Taurum.

Eutichides Liberum patrem. *Timachides* fecit Apollinem canentem cithara.

Phibiscus Venerem in Octuuiæ porticu. Item Latonam, Dianam, Musas nouem, & nudam Apollinem.

Polycles & Dyonisius filius Timarchidis Iouem æde proxima,

Heliodorus, Pana & Olympum luctantes.

Polycharmus Venerem lauantem sese, & Dædalum astantem.

Lysias Quadrigam, currum, Apollinè, & Dianam ex vno lapide.

Amphistratus simulachrum Callisthenis historicarum scriptoris.

Agæfander, Polydorus, & Athonodorus, Rhodij, ex vno lapide fecerunt Laocöntem & liberos, draconumque mirabiles nexus.

Crætherus cum *Pythodoro*, *Polydectes*, cum *Hermolao*, *Pythodorus* cum *Artemone* palatinas Cæsarü domos replere probatissimis signis.

Diogenes Atheniensis & *Carfætidæ*, decorarunt Pantheum *Agrippæ*.

Arcefilæus fecit *Lexam* marmoream, quam *Varro* dixit se habuisse. Item aligeros ludentes cum ea *Cupidines*, quorum alij re- ligam tenerent, alij è cornu cogere bibere, alij calcarent soccos, omnes ex vno lapide.

Coponius fecit XIII. nationes quæ sunt circa Pontum.

Canachus statuarius simulachra fecit marmorea.

Sauos & *Bathyraces* Lacones, fecerunt templa *Octauia* porticibus inclusa.

Myrmecides Quadrigam fecit cum agitatore, quam cooperiuit aliis musca.

Calliocrates Formicas, quarum pedes & alia membra videri non poterant.

Mys cælator fuit argentarius. *Martialis*: Quis labor in *Phiala* docti *Myos*, an ne *Myronis*?

Pyrgoteles sculptor fuit gemmarius, à quo solo *gemma* sculpsit voluit *Alexander*.

Alcimenem Atheniensem docuit *Phidias*, sculptorem nobilem, cuius permulta opera Athenienses in sacris ædibus posuere præclarâmq; *Veneris* imaginem extra muros, quæ appellatur *Aphrodite Exapolis*: huic supremam manum imposuit *Phidias*.

Agoracritum Parium docuit *Phidias*, quem adeo amavit, ut eius nomini pleraq; ex suis operibus donauerit. Certauit *Agoracritus* in *Alcmanem* de *Veneris* faciendâ victique *Alcmanes*, non opere, sed ciuitatis suffragiis contra peregrinum suo fauētis. Quare indignatus *Agoracritus* signum suum vendidit, ea lege ne *Athenis* esset, appellauitq; *Nemesim*. Quod simulacrum positum est in *Rhamunte* pago *Atticæ*, quod *M. Varro* omnibus signis prætulit.

Antipater Sytyrum in *phiala* grauatam somno collocaſſe verius quam caſſe dictus est. Inter eos, qui in argento cælando claruerunt sequentes numerantur à *Plinio*. *Mentor*, *Agrages*, *Bous*, *Mys*, *Antipater*, *Stratonicus*, *Cyxenicus*, *Tauricus*, *Ariston*, *Onichus*, *Hecateus*, *Praxiteles*, *Posidonius*, *Ephesus*, *Lædus*, *Stratites*, qui prælia & armatos cælauit.

Zopyrus, qui *Areopagitas*, & iudicium *Orestis* cælauit in duobus *scyphis* XII. pundo æſtimatis.

Pyrrheus cuius duæ vincia viginti vānerunt: *Vlyſſes* & *Diomedes*

des erant in *phiala* emblemate *palladium* surripientes. Fecit & iocos in paruulis potorius.

Habit & *Teucer* *Cruſtarius* famam.

Zenodorus *Mercurij* statuam fecit in ciuitate *Galliæ Aruernis*. Item mādato *Neronis* colossum ex. pedū longitudine dicatū *Solihidæ* emuli *ſuere Alcmenes*, *Crita*, *Nestoras*, *Hegleas*. Deinde *Agelades*, *Callon*, *Polycletus*, *Phragmō*, *Gorgias*, *Lacor*, *Mycō*, *Pythagoras*, *Scopas* reuelus.

Polycletus discipulos habuit *Argium*, *Aſopodorum*, *Alexim* *Aristidem*, *Phrinonem*, *Dinonem*, *Athenodorum*, *Dameā*, *Clitorum*, *Myronem* *Lycium*. *Olympiade* *xcv.* florere *Naucydes*, *Dynamedes*, *Canachus*, *Patrocleus*.

Olympiade *cxi.* *Polycles*, *Cepheſiodorus*, *Leocæres*, *Epatodorus*. *Olympiade* *ciiii.* *Praxiteles*, *Euphranos*. *Olympiade* *cvi.* *Echion*, *Thermachus*, *Olympiade* *cxiii.* *Lysippus*, *Lysistratus*, *Sthenis*, *Euphronides*, *Soſtratus*, *Ion*, *Syllanion* nullo doctore nobilis factus: qui discipulos habuit *Theuſim* & *Iadem*. *Olympiade* *cxx.* *Euthichides*, *Eutyocrates*, *Lahippus*, *Cepheſiodorus*, *Timarchus*, *Pyromachus*. *Olympiade* *clv.* *Antheus*, *Callistratus*.

Pythagoras *Reginus* *pancratiſtem* *Delphis* poſuit. Hunc vicit *Leontius*, qui fecit *Stadiodromon* *Aſtylon*, qui *Olympiæ* ostēditur. Et *Lybin* puerum nudum tabellas tenentem & ferentē *malæ*. *Syraculis* autem *claudicantem*, cuius vlcis dolorem ſpectatores videbantur sentire. Item *Apollinem* *Citharædum*. *primus* *neruos*, & *venas*, & *capillum* diligentius expreſſit.

Pythagoras *Samius* *Pythagore* *Rhegini* discipulus fecit signa fortunæ *feminuda*. *Lahippus*, *Beda*, *Eutyocrates* discipuli fuerunt *Lysippi*. *Eutyocratis* discipulus fuit *Tysicrates* *Sicyonius*.

Telephanes *phocæus* habitauit in *Theſſalia*, vbi opera eius latuerunt. Fecit *Lariſſam*, *Spirarchum*. *pentathlon*, & *Apollinem*.

Aristides *polycleti* discipulus fecit *quadrigas*, & *Bigas*.

Epheſtrates *Lenam* *meretricem*, quæ *Aristogitonem* & *Harmodium* *tyrannicidas* nullis vnquam tormentis adacta voluit prodere.

Aliorum & Sculptorum & Statuariorum nomina sunt *Crefilas*, *Pericles* *Olympius*, *Cepheſiodorus*, *Chereas*, *Cteſilaus*, *Demetrius*, *Dædalus* *Dynomees*, *Eutyochides*, *Hegias*, *Butyreus*. *Lycius* *Myronis* discipulus, *Menechmus*, *Nancerus*, *Niceratus*, *Polycles*, *Pyrrhus*, *Phœnis* *Lysippidi* discipulus. *Stypax*, *Cyprius*, *Syllamō*, *Theodorus* autor *Labyrinthi* *Samij*. *Xenocrates* *Tysicratis* discipulus: *Ariston*, *Callaſes*, *Deſias*, *Cantharus* *Sicyonius*, *Dioruſidorus*, *Critia* discipulus, *Deliaes* *Euphorion*, *Eunicus*, & *Hecateus*,

Argenti cęlat ores Lesbocles, Prodorus, Pythodicus, Polygnotus, Sciuus, Apollodorus, Androbolus, Asclepiodorus, Antimachus, Anthenodorus. Alia sunt infinita huiusmodi nomina apud Plinium lib. 34.

P I C T O R E S D I V E R S I.

Fuit *Phidias* initio pictor, pinxitq; Clypeum Athenis.

Pancus eius frater pinxit *Ægidam* Minereę.

Bularchus Magnetum prælium.

Hygiemon primus in pictura marem sceminamq; discreuit.

Eumarus Atheniensis figuras omnes imitari ausus,

Cimon Cleonæus eius inuenta excoluit, obliq; imagines inuenit, articulis membra distinxit, venas protulit, in veste rugas, & sinus inuenit.

Pythis certauit in Timagorā Chalcidensem de præstítia picturæ.

Polygnotus Thasius primus mulieres lucida veste pinxit, instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab antiquo rigore variare. Pinxit Delphis ædem & Athenis porticum, cuius partem etiam mercede pinxit *Mycon*.

Mycon alter minor filiam habuit Timaretem pictricem.

Olympiade xc. fuerunt *Aglaophon*, *Cephiodorus*, *Phryllis* Euenor pater Parthasij pictoris.

Apollodorus Atheniensis primus species exprimere instituit, primusq; gloriam penicillo contulit. Fecit sacerdotem adorantem, & Aiacem fulminatam.

Zeus arte picturæ tantas opes sibi comparauit, vt in earum ostentatione Olympię nomē aureis intextum literis ostentaret. Postea opera sua donare instituit, vt Alcmenam Agrigentinis, Pana Archelao, quodd nullum pretiū putaret esse illis dignum. Fecit & Penelopē, & Athletā, adeoq; sibi in illo placuit, vt versum subscriberet celebrem ex eo, inuisurum aliquem facilius, quam imitaturum. Fecit & magnificum Ioueni in throno astātib; Diis, & Herculem infantem dracones strangulantem, Alcmena matrem coram patiente, & Amphitryonē. Tanta fuit diligentia, vt Agrigentinis facturus tabulam (quam in templo Iunonis Lacinie dicarēt) virgines eorū nudas inspexerit, & quinque elegerit, vt quod in quaque laudatissimum esset, pictura redderet.

Equales eius, & æmuli fuerunt, *Timanthes*, *Androctides*, *Eupompus*. *Parthasius* descendit in certamen cum Zeuide: & quum Zeuis derulisset vvas adeo ingenio pictis, vt ad eas aues deuolaret, *Parthasius* lintheum attulit, veritate adeo representata, vt Zeuis alituū iudicio tumēs flagitatet, remoto lintheo ostendit sibi picturā, & intellecto errore palmā concederet: quoniam ipse aues

fefel

fefellisset, *Parthasius* verò se artificem. Idem *Zeus* postea pinxit puerum vvas ferentem, ad quas quum deuolassent aues, iratus est operi suo quod vvas pinxisset melius, quam puerum. Nam si puerum consummasset, aues timere debuerāt. Pinxit quoque Helenā & Mariam religatum. *Parthasius* primus Symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris expressit, & artificum confessione in lineis extremis palinam adeptus est. Vide alia eius opera quam plurima apud Plin. Superatus est tamen à *Timante* in Aiace.

Pinxit *Timantes* Iphigeniam aris immolādam, parētibus propē lachrymātibus velato patris eius vultu, quem digne non poterat ostendere. Item Cyclopem dormientem. Alij in hac arte celebres fuerunt. *Euxinidas* præceptor Aristidis. *Eupompus* Pamphili, *Apellis Pamphilus*, qui neminem minoris talento docuit annis decem. Quam mercedem ei dederunt *Apelles* & *Melantius*. Clari etiam extitere *Echion* Therimachus, quos omnes superauit *Apelles*, voluminibus editis, quę etiam doctrinam continent. Cedebar tamē *Amphioni* de dispositione, *Asclepiodoro* de mensuris. Idem nauigauit Rhodum ad videnda opera protogenis pictoris excellentissimi. *Apelli* autē fuit perpetua consuetudo nullum diē quibuscumque negotiis occupatum præterire, quin lineam aliquam duceret ducendo exereret artem. Ad eius officinam frequenter uentabat *Alexander*, qui etiam edicto uentit ne ab alio pingeretur. Venerem *Cois* inceptam moriens reliquit imperfectam, nec repletus est qui tam egregio operi uellet succedere. Pinxit *Alexandrum* Magnum fulmigerum in templo Dianę Ephesię talentis xx. Numerosa in super opera, quę ponuntur à Plinio.

Aristides Thebanus æqualis fuit *Apelli*. Primus animum pinxit & sentius omnes expressit. Vnam eius tabulam *Attalus* rex cętura talentis emisse fertur.

Asclepidorum in Symmetria mirabatur *Apelles*. Ei *Mnason* tyrannus pro duodecim Deis dedit in singulos Mnas centenas.

Idem dedit *Theomesto* in singulos heroas Mnas centenas.

Nicomachus Aristodemi filius, pinxit raptum Proserpina: Item *Vlysssem* pileatum, *Apollinam*, *Dianam*: Deū matrem leoni insidentem, & nobiles vaccas arreptantibus *Satyris*, & *Scyllā*. Fuitq; in ea arte omnium velocissimus. Discipulos habuit *Aristidem* fratrem. *Aristoclem* filium, & *Philoxenum* Eretrium, qui vltimis pinxit prælium *Alexandri* cum *Dario*: Item *Lasciuam*, in qua tres *Sileni* comessantur.

Nicophanes fuit elegans & concinnus.

Apellis discipulus fuit *Persena*.

Aristidi discipuli fuerunt *Niceros*, & *Aristippus*, qui pinxit *Satyrum* cum *scypho* coronatum *Aristippi* *Antorides* & *Euphranor*.
Pyreicus humilia securus, humilitatis tamen summam adeptus est gloriam. Pinxit *constrinas*, *strinas*, *asellos*, & *obsonia*.
S. rapion pinxit *scenas* & hominem pingere non potuit.
Dionysius nihil præter homines pinxit, unde & *Anthropographus* dictus est.

Calicles parua quædam pinxit.

Aniphilus *Hesione*m, *Alexandrum*, & *Philippum* cum *Minerua*, *Liberum* patrem, *Cadmum*, *Europen*, *Gryllum*.

Acellius floruit Romæ paulò ante *Augustum*.

Annulus *Minerua*, quæ spectatè spectabat, quacùq; aspiceretur. Post eum in pretio fuere *Cornelius Pinus*, & *Aclius Priscus*.

Paucias *Sicyoni*us, *Brietis* filius, discipulus fuit *Pamphili*, qui prius lacunaria pingere instituit. Paruas pingebat tabellas, maxime pueros. Pinxit *Glycerem* coronarum inuentricem (quam amabat) sedentem cum corona.

Euphranor *Isthmius* fecit *Colossos*, & *Marmora*, ac *Scyphos* sculpsit. Scripsit volumina de *Symmetria* & *Coloribus*.

Euphranoris coætanus fuit *Cyellus*, cuius tabulam *Argonautas Hortensius* orator mercatus est talètis c. XLIII. vt iam diximus.

Antidotus discipulus fuit *Euphranoris*, fecit *Clypeo* dimicantem, & *Luctatorem*, & *Tibicinem*.

Antidoti discipulus fuit *Nicias* *Atheniensis*, qui mulieres diligentissime pinxit. Eius opera multum probabat *Apelles*.

Maronites *Glauconis* *Corinthij* discipulus pinxit *Achillem* habitu virgineo occultatum *Vlysse* deprehendente, & alia quædam.

Metodorus Pictor fuit, & Philosophus magnæ celebritatis, quæ *Atheniensis* miserunt *L. Paulo Emilio*, post *Perseum* deuictum, petenti probatissimum Philosophum, ad erudiendos liberos, & *Victorem* ad triumphum excolendum.

Timomachus B. z. intinus pinxit *Cæsari* dictatori *Aiacem* & *Medeam* tabulas LXXXI. talentis vendidat. Fecit insuper *Orestem*, *Iphigeniam*, & quædam alia.

Aristolaus *Panthe* filius, & discipulus pinxit eadè *Apollinis* *Delphis*.
Antiphilus puerum, ignem cõstantem, & lanificium, in quo propebant omnium mulierum pensa, *Satyrum* cum pelle *Pantherina*, & alia multa.

Alcimachus pinxit *Dioxippum*, qui *Panratio* vicerat in *Olympia*.
Ctesilochi opus fuit *Iupiter* *Bacchum* parturiens, & ingemiscens muliebriter inter obstetrices & earum clamorem.

Tesfidemus fecit *Oechaliæ* expugnationem, & *Laodomiæ*.

Clesides

Clesides reginæ *Sratonices* iniuriam, à qua nullo honore fuerat exceptus. Pinxit & voluptatem cum piscatore, quem regina dicebatur amare.

Cratinus *Comædus* *Athenis* *Pompeium* pinxit.

Euchides bigam regis cum victoria.

Aphis *Neptunum* & victoriam.

Habron *Amicitiam* & *Concordiam* & deorum simulachra.

Nicearchus *Venerem* inter *Gratias*, & *Cupidinem*. *Herculem* tristem *infantiæ* pœnitentiæ.

Nealces *Venerem*, *Naumachiam* *Ægyptiorum* & *Persarum*.

Item *Asellum* in littore bibentem, & *Crocodilum* ei insidiantem.

Aliorum nomina sunt *Oenias*, *Philiscus*, *Phalerion* *Simonides*, *Simus*, *Theodorus*, *Leotius*, *Theron*, *Tauriscus*, *Erigonus*, *Pallas*, *Aristonides*, *Anaxander*, *Aristobolus*, *Syrus*, *Arceylas*, *Tiicratis* filius, *Coribas* *Nicomachi* discipulus, *Carmanides* *Euphranoris*, *Dionysiodorus* *Colophonius*, *Diogenes*, *Eurymedes*, *Heraclides*, *Macedo*, *Mydon* *Phylomachi* *staturarij* discipulus, *Mnasitheus* *Sicyoni*us, *Mnasidemus*, *Nessus*, *Polemon* *Alexandrinus*, *Theodorus* *Samius*, *Tadius*, *Xenon* *Neoclis* discipulus.

Mulieres pictrices fuerunt *Timarete* *Mycæonis* filia. *Irene* *Cratini* pictoris filia & discipula, *Aristarete* *Nearchi* filia & discipula. *Lala* *Cizicena*, *Martia* *M. Varronis*. Hæc omnia decerpta sunt ex *Plinio*, ne quis fortè opinetur me ex aliena opera laudem præmereri velle.

P I G M E N T A.

Inter pigmenta numerantur *Minium*, *Armenium*, *Cymbaris*, *Chrysocolla*, *Indicum*, *Purpurissum*, *Synopsis*, *Rubrica*, *Parethonium*, *Melinum*, *Eretria*, *Auripigmentum*, *Orcha*, *Cerussa*, *Sandaraca*, *Sandis* *Syricum*, *Atramentum*, *Appianum*.

Colorum nomina sunt *Andricelon*, *Ostreon*, *Prasinò*, *Crococides*, *Cyaneus*, *Cynabari*, *Xanthus*, *Phæus*, *phlogoleucus*, *Leucophæus*.

Genera colorum apud *Gellium* lib. 2. c. 25. sunt *Ruffus*, *Ruber*, *Flauus*, *Fuluus*, *Rubidus*, *phœniceus*, *Rutilus*, *Luteus*, *Spadix*, *Cæsius*.

FABRI, ET ALII ARTIFICES.

Epeus, autor fuit illius machinæ, qua delitescentes *Græci* *Troiam* noctu ceperunt dolo, *Verg.* lib. 2. *Æneid.* Et *Menelaus*, & ipse doli fabricator *Epeus*.

Didymæon, autor fuit cuiusdam clypei, quem *Æneas* dedisse fertur *Niso* curfori peractis ludis, qui siebant in *Sicilia* ad *Anchisæ* tumulum. *Verg.* Et clypeum efferri iussit *Didymæon* artes: Hoc iuuenem egregium præstanti munere donat.

Perillus reperit æneum taurum, ad torquendos fontes, vt eo supposit-

suppositis flammis inclusi, mugitum bouis imitarentur. Quod genus tormenti ipse primus expertus est, mandante. Phalaride. Propert. lib. 2. Nonne fuit satius duro seruire tyranno, Et gemere in tauro saepe Perille tuo.

Lycaon Gnosius faber fuit & artifex ensis, quæ Ascanius dedit Euryalo. Verg. lib. 9. Humero simul exiit enssem Auratū, mira quem fecerat arte Lycaon Gnosius, atq; habilem vagina aptarat eburna.

Vulcanum Poëta faciunt fabrum deorū & Iouialium fulminum artificem. Idem solis currum fecisse fertur. Quid. lib. 2. Met. Genitor cunctatus ad altos Deducit iuuenem Vulcania munera currus. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curuatura rotæ, radiorum argenteus ordo, Per iuga Chrysoliti, positæq; ex ordine gemmæ. Clara repercussio reddebant lumina Phœbo.

Dædalus, primus in formis animalium (quas veteres plastæ cæcas fingebant & immobiles) oculos induxit, & abditis quibusdam nervis effecit, ut huc & illuc mouerentur adeo scite, ut spectantibus viuere, & ingredi viderentur. Idem ligneam Venerem fabricasse dicitur, quæ argento viuo infuso moueretur. Fecit insuper Cretæ labyrinthum, quo inclusus, alis sibi & nato confectis, per viam mortalibus negatam periculum effugit. Hinc opera Dædala vocantur ingeniosa. De eius Labyrintho Quid. lib. 8. Dædalus ingenio fabra celeberrimus artis Ponit opus, &c.

Mamurius, faber ærarius fabricauit Saliorum Ancylia, qui propterea nomē eius solebāt canere suis carminibus. Vertumnus apud Propert. lib. 4. simulachrum suum à Mamurio ex ære formatum dicitur: ideoq; præcatur, ut ei⁹ cineri terra sit leuissima. Hæc autem Vertumni verba: Stipes acerbus erā properati falce dolatus Ante Numā grata pauper in vrbe deus. At tibi Mamuri formæ cælatur athena. Tellus artifices ne terat Osca manus. Qui me tam docilis potuisti fundere in vsus, Vnum op⁹ est, operi nō datur vn⁹ honos.

Phereclus, abietarius faber Paridis ad Helenæ raptum nauigaturi naues fecisse dicitur. Hinc nauis Phereclæa dici solet. Quid. in Epist. Paridis, Hæc duce Sigæo dubias à littore feci, Longa Phereclæa per freta puppe vias.

Calliocrates, fuit minorum opusculorum fabricator, qui muscam fecit alis quadrigam cum agitatore tegentem. Fabricauit & nauem, quam auicula pennis integebat.

Mymecides, fecit formicas tam tenues, ut vix membra videri possent.

Plagius, Nouionensis episcopus, artem aurificiam exercuit, in qua quicquid faciebat erogabat pauperibus.

Ferunt *Harmonidem*, Troianum fabrum fuisse vnum ex eorum nume-

numero, qui Paridis Spartam ituri naues fabricauerunt.

Acefeus, natione Patarentis, & *Helicon* Caristius duo fuerunt celeberræ artis artifices, qui Peplum Palladis Poliadis (quæ in arce Atheniensium colebatur) contexerunt. Hinc adagium natum, Acefæi & Heliconis opera: De his quæ singulari sunt artificio.

Glaucus, Samius primis æris ferruminationem inuenit. *Sothericus*, faber fuit lignarius, cuius opera præscam illam & rudem simplicitatem præ se ferebant. Hinc natum prouerbiū, Sotherici lecti. De re vili, & minimè ambitiosa.

Elico, faber fuit, qui, autore Plin. ob artem fabrilem Romæ commoratus est.

Artemon, faber fuit Ioripes, auctore Plutarcho in Pericle. *Sisivrates*, fuit artifex Alexandro Macedoni gratissimus, qui dicebat Thraciæ montem Athon in hominis statum formari exculpique posse.

Vatinus, Beneuentanus fuit artifex Calicum vitreorum. Hinc Vatinia vocantur vasa vitrea. Mart. lib. 10. Vatiniorum proxima fractorū. Idem in distichis: Vilia futoris Calices monumeta Vatinii Accipe. Is fuit distorti corporis, Sutrinae alumnus, ediditque munus gladiatorium Beneuenti Auctore Cornelio Tacito.

Mycon, artifex nobilis buclam fecit æneam, Græcis primū, deinde Ausonianis versibus celebratā. Propert. Atq; aram circumsteterant armenta Myronis. Quatuor artificis vniua signa boues.

Architas, faber simulachrum Columbæ fecit ex ligno, libram etis ita suspensum & aura spiritus inclusa atque occulta concitum, ut ipsum volaret. Auctore Gell. lib. 10. cap. 12.

Telephante, faber fuit lignarius, victum sibi queritans in factitandis curribus, quem tamen postea felix fortuna ad Lydorum regnum euexit.

Diphilus, architectus fuit tardissimus in perducendis ad finem susceptis operibus. Vnde factus adagio locus. Diphilo tardior.

Tericles, calices torno faciebat ex Terebintho. Plinius.

ARCHITECTI NOBILES.

D*emocrates*, Alexandriam metatus est.

Spintharus, Corinthius Delphicum templum construxit. *Ctesiphon*, templum Dianæ Ephesiæ vbi simulachrum ipsius deæ vitigineum fuerat. Plin. Operi, inquit, præfuit Ctesiphon architectus.

Meleagenes, sanum Mineræ Priensis.

Theodorus Phocensis fecit Tholum Delphicum.

Philo Atheniensis armamentarium Pyrei.

Hermogenes, eodem Doricam Iunonis Magnæ.

Sigillus, mausoleum Artemisiæ.

Zonodorus, nobile panimentum Pergami.

Hermodorus, nomen est architecti, qui obeliscum fecit.

Zmilus, Rhobus, & Theodorus, architecti, fecerunt Labyrinthum Lemnium.

Valerius Ostiensis architectus fuit, qui theatrum Romæ texit.

Mnesicles architectus arcem Athenis ædificauit. Autor Plutarchus in Pericle.

Nicom, pater fuit Galeni geometriæ & architecturæ peritissimus.

Apollodorus, Traiani forum, Methodæum & Gymnasium Romæ fabricauit. Hunc interfecit Adrianus.

Eupalinus Megarensis, filius Naustrophæ, *Rhachus*, Philei filius, & *Mandrocles* Samius, nomina sunt Architectorū apud Herodotum.

CONDITORES DIVERSORVM
Locorum, & Ædificiorum.

Antenor condidit Patauium urbem. Verg. lib. 1. Æneid. Hic tamen ille urbem Pataui sedesque locabit Teucorum.

Romulus, Romam. Verg. lib. 1. Æn. Inde lapæ fuluo nutricis tegmine lætus Romulus excipiet gentem, & Mauortia conder Mœnia, Romanosque suo de nomine dicet, Ascanius Albam.

Philoctetes, Petiliam urbem Brutiorum, Verg. lib. 3. Æn. Parua Philoctetæ subnixæ Petilia muro.

Dido, Carthaginem. Verg. lib. 4. Æn. Fœmina quæ nostris errans in sinibus urbem Exiguam pretio posuit. Dido apud eundem sic loquitur: Urbem præclaram statui, mea mœnia vidi.

Dardanus, Troiam, Verg. lib. 9. Æneid. & lib. 8. Et Troiæ Dardanus autor.

Danae, Acrisij filia Ardeam urbem Italiæ. Verg. lib. 7. Quam dicitur urbem Acrisioneis Danae fundasse colonis. Plin. lib. 3. Ardea à Danae Persei matre condita.

Catillus, Arcas, Tybur oppidum Romæ vicinū. Verg. lib. 7. Tum gemini fratres Tyburta mœnia linquunt: Fratris Tyburti dictam cognomine gentem.

Ceculus, Prænestæ. Vergilius lib. 7. Nec prænestinæ fundator deus fuit urbis.

Arcades, Pallantæū oppidum, situm in mōte Palatino. Verg. lib. 8. Arcades his oris genus à Pallante profectum, Delegere locū, & posuere in montibus urbē Pallantis proauis de nomine Pallantēū.

Neptunus muros Troiæ, Verg. lib. 9. Æn. An non vidērunt mœnia Troiæ, Neptuni fabricata manu considerere in ignes.

Diomedes, Arpos, oppidum Apuliæ. Verg. lib. 10. Atque iterum in Teucros Ætolis surgit ab arpis Tytides. Aliter vocatur Argyripa. Idem lib. 11. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gētis

Victor

Victor Gargani condebat Iapygis agris.

Cadmus, Thebas Bœotias. Ouid. lib. 3. Met. Hos operis comites habuit Sidonius Hospes, Quū posuit iussa Phœbeis sortibus urbē.

Amphion, muros Thebarum. Horat. in Arte: Diæus & Amphion Thebæ conditor urbis.

Capys, Capuā, Syllius lib. 11. Tum Capys ut primus dederit sua nomina muris. Verg. Et Capys hanc nomē Capanæ dicitur urbis.

Munacius Planus, vir consularis, & prætorius, & Ciceronis discipulus, Lugdunum urbem.

Telegonus, filius Ulyssis, Tusculum oppidum Italiæ, Propert. lib. 2. Quid peris Æxi mœnia Telegoni.

Gallis, Mediolanum. Claud. Continuò sublime volans ad mœnia Gallis Condita, lanigeræ ostentantia pellem.

Semiramis, Babylonem. Propert. lib. 3. Persarum statuit Babylonia Semiramis urbem.

Cæsar Augustus Nicopolim ciuitatem in memoriam victoriæ suæ de Antonio & Cleopatra. Autor Suet.

Bulyris, Thebas Ægyptias.

Ogdous, Memphim urbem Ægypti.

Archias, Syraculas.

Cleopes, rex Ægypti Pyramidem magnificentissimam.

Masilenses, Niceam.

Alexander, Alexandriæ urbē Ægypti. Autoribus Plin. & Curtio.

Amazones, Ephesum.

Mithridates, Eupatoriam,

Alexandæ, Heracleæ: Antiochus, Laodiceæ: Darius, Susas urbem

Perfidis: Phoroneus, Argos: Ninus, Niniuē: Siché, Sidonē: Ocnus,

Mantua: Agenor, Tyrū: Amyclas filius Lacedæmonis regis, Amy-

clas urbē Laconiz: Neleus pater Nestoris, Pylon. Ouid. in Epist.

Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua Mitimus. Romulus, Asy-

lum. Ouidius lib. 3. Fast. Romulus ut saxo lucum circumdedit alto

Quilibet huc dixit confuge, tutus eris. Paranus Phœnicum dux

Masiliam: Pylis, Metapontum: Iapygas, Iapex Dædali filius: Co-

ram, Dardanus: Agyllam, Pelsag: Diomedes Beneuentum.

SEPTEM ORBIS MIRACULA.

Septem fuerunt ædificia toto orbe cantatissima, quæ propter

Soperis magnitudinē & sumptū incredibilē exiteret loco mi-

raculi, ut nihil diuinius ars humana posset confingere aut excogi-

tare. Fuerunt autem hæc: Pyramides Nili, Turris paria, Muri Ba-

bylonis, Templum Dianæ Ephesiæ, Simulachrū Mausoli, Colos-

sus Solis apud Rhodios, & Simulachrum Iouis Olympici, quibus

nonnulli addunt domum Cyri Mædorum regis.

Pyra-

Pyramides, in primis erant structuræ & moles lapideæ infernè quadratæ fursum versum acutæ, quas Ægypti reges superponendas tumulis erigebant, aut ad inanè diuitiarum ostentationè, aut vt populi torporè excitarent. Earū vna saxo naturali fuit elaborata, & rubrica, cuius ambitus per frontè centum duos pedes colligebat, longitudo erat cxi.iii. pedum, altitudo lxi. Alia fuit facta ex Arabicis lapideis quam sexcenta hominū millia viginti annis cōstruxisse memorantur. Tres aliæ fuerunt annis lxxviii. & mensibus quatuor factæ. Plinius scribit m. dccc. talenta fuisse erogata in raphanos, allium & cepas, quibus artifices vesciebantur in extruenda carum vna. Quo argumento coniectare est quanta quàmque prodigiosa fuerit aliarum rerum impensa. Omnium amplissima cōtinebat octo soli iugera, quatuor angulorum partibus interuallis per dccc.lxxxviii. pedes singulorum laterum altitudo pedes viginti quinque. Secunda singula interualla per quatuor angulos pares dcccxxvii. pedes comprehendebant. Tertia erat minor prædictis, sed multò spectatio: Æthiopicis cōsurgens lapidibus, trecentis sexaginta tribus pedibus inter angulos. Omnium minimā fecit Rhodope meretricula Æsopi fabulatoris cōserua, diuitiis illis, quas meretricio quæstu sibi cōparauerat, Herodotus in Euterpe scribit Cleopè Ægypti regè fecisse Pyramidè ex Arabicis lapidibus, cuius lōgitudine erat quinq; stadiorū, latitudo decem passuū, altitudo octo passuum, in qua decē annos fuisse cōsumptos memorat. Fecit & aliam viginti annis absolutā, in qua tantum perfudit pecunia, vt nimio sumptu attritus, filiam (quam habebat formosissimam) coactus sit prostituere. Ea est in qua m. dccc. talenta in cepis & raphanis erogata prædiximus. Herodotus alias cōpures memorat, quas volens omitto quoniā prædictæ satis arguunt, q̄ otiosa fuerit illorum regum & opera, & prodigētia. De Pyramidibus Lucan. lib. 8. Quum Ptolemæonū manes seriemque pudendā Pyramides claudant indignāq; Mausolea. Martial. Barbara Pyramidum sileat miracula Memphis.

Memoratur etiam turris illa, quam Ptolemæus fecit in Pharo insula non ad alium vsū quam nocturnos ignes nauarum cur sui ostendendos. Hanc autem constituit talentis dccc. Soltrato architecto, qui structuræ tantæ suum inscripsit nomen.

His miraculis annumerantur *Babylonis* muri, quos Semiramis condidit, aut saltem ruinosos reparauit, cōstitibus laterculis, & bitumine ferruminatis ducētum pedū altitudine, latitudine verò quinquecentū pedum, adeo vt quadrigas inter se occurrētes reciperent, turresq; haberent ccc. plures multò habituri, nisi aliqua ex parte paludes pro mœnibus fuissent. Huic autem operi portē-

tofo adhibita sunt trecenta hominum millia. De Babylone. Propert. lib. 3. Persarum statuit Babylona Semiramis urbem; Vt solidum cocto tolleret aggere opus.

Et duo in aduersum misit per mœnia currus, Ne possent tacto stringere ab axe latus. Duxit & Euphratem medium, qua condidit arces. Iussit & imperio surgere Bactra caput. Herodot. scribit muros Babylonis habuisse crassitudinem quinquaginta cubitorū regionum, celsitudinem ducentorum. Per ambitum centum portæ stabant arces, omnes cum cardinibus.

Templum *Diane* Ephesiæ factum est à tota Asia ducentis & viginti annis. Hoc autè in solo palustri fecere, ne terræ motum sentiret aut hiatus timeret. Et ne in lubrico & instabili tantæ molis fundamenta locarentur, antè calcatis ea substrauere carbonibus, deinde velleribus lanæ. Templi lōgitudine erat ccccxv. pedum latitudo cccxx. Columnæ in eo centum viginti septem à singulis regibus factæ, ex quibus xxxvi. erant cælatæ. Operi præfuit Ctesiphon.

Artemisia, regina Cariz Mausolo marito mortuo sepulchrū cæxit inter orbis miracula annumeratū, cuius altitudo atollebatur xxv. cubitis: cingebatur columnis xxxvi. Patebat ab austro & septentrione lxxiii. pedes. Toto circuitu continebat pedes ccccx. Ipsum ab Oriente cælauit Scopas, à Septentrione Briax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares. Regina opere nondū absoluto concessit fati: Artifices tamen non recesserunt nisi eo consummato. Ab hoc sepulchro omnia regum & imperatorum monumenta, quæ pretiosa sunt, vocantur Mausolæa. De hoc Propertius lib. 3. Nec Mausolæi diues fortuna sepulchri. Mortis ab extrema conditione vacat. Martial. lib. 1. Aère nec vacuo pendentia Mausolæa. Laudibus immodicis Cares ad astra ferant.

Colossus Solis apud Rhodios fuit lxx. cubitorum altitudinis, qui post quinquagesimum sextum annū terræ motu prostratus, iacens quoque fuit miraculo. Pauci pollicem eius amplectebantur. Maiores erāt digiti, quàm pleræque statuæ, vasti specus habebant defractis mœbris. Spectabantur intus magnæ molis saxa. Factus est hic Colossus annis duodecim, trecentis talentis. Artifex fuit Chares Lyndius Lyippi discipulus. Soldanus Ægypti quum insulam Rhodum inuauit, ex ære huius statuæ dccc. camelos onerasse fertur. Ab hoc Colosso Rhodij vocantur Colossenses, & Rhodos Colossicola.

Inter orbis miracula recensetur simulachrum *Iouis* Olympici, quod Phidias fecit ex ebore. Propertius lib. 1. Nam neq; Pyramidū sumptus ad sydera ducti, Nec Iouis Elasi cœlū imitata domus.

Sunt qui addant *domum Cyri* Medorum regis, quam fabricauit Memnon, alligatis auro lapidibus.

De his miraculis & aliis quibusdã aedificiis Politianus in Marto sic inquit: Nec vetus immenſum fuerit quã ſparſa per orbẽ Gloria ſeptena celebrat ſpectacula fama: Nam neque belligeris Babylon pulſata quadrigis, &c.

ALIA OPERA, ET AEDIFICIA
ſumptuoſa & magnifica.

Vergilius ſcribit Didonem feciſſe *Templum Iunoni* donis opulentum *Aerea* cui gradibus ſurgebant limina, nexa que *Arctabes*, foribus cardo ſtridebat ahenis.

Eodem autore Iarbas rex *Getulorum Templum Ioui* centum latris immania Centum aras poſuit, vigilẽmque ſacrauerat ignem. Excubias diuũ æternas.

Idem lib. 7. ſcribit *domum Latini* regis centum columnis fuiſſe ſublimẽ, & cedrinis auroꝝ ſimulachris ornataĩ.

Regiam Solis deſcribit Ouidius lib. 2. *Metam.* his verbis. Regia ſolis erat, ſublimibus alta columnis, Clara micante auro ſtammãq; imitante Pyropo: Cuius ebur nitidum ſaltigia ſumma regebat. Argenti bifores radiabant lumine valua. Materiam ſuperabat opus nam Mulciber illi *Æquora* cælarat medias cingentia terras, Terrarũque orbem, cœlũmque quod imminet orbi.

M. *Æmylius Scaurus Sylla* priuignus in ædilitate ſua *Theatrum* fecit altitudine cccclx columnarum, cuius pars ſcenæ erat è marmore, mediã è vitro, columnarũ imã xlviii. pedum. Erant inter columnas ſigna aerea ccc. numero. *Gauca* capiebat hominũ lxx. millia. Auctor *Plin.* lib. 36.

Obeliſci vocãtur ſtructurae minores Pyramidibus deorſum verſum ſpecie quadrata, in anguſtum verticẽm deſiñentes, & paulatim gracileſcentes, *Ægypti* reges quatuor fecerunt obeliſcos cccclxxx. cubitorum longitudine.

Ramiſes rex *Ægypti* (cuius ætate captum eſt *Ilium*) obeliſcum fecit quadraginta cubitorum, & aliam longitudine vñdecenis pedibus, per latera cubitis quatuor, quem feciſſe dicãtur viginti hominum millia. Cuius operis admiratione factum eſt, vt quũ *Syennem* oppidum expugnaret *Cãbyſes* rex, verũmque eſſet incendio ad crepidines obeliſci, extingui ignẽm iuberet, molis reuerentia.

Obeliſcum poſuit *Phius* xlv. cubitorum.

Ptolemaus vnum *Alexandriæ* lxxx. cubitorum.

Alij duo fuerunt *Alexandriæ* quos excidit *Mefpheeſ* rex xiii. cubitorum.

Alius fuit exciſus à rege *Semneſtereo* cxxv. pedum.

Nunco

Nuncoreũs filius *Sefoſtris* vnum fecit c. cubitorum.

Dædalus Labyrinthum fecit in *Creta*, tanta viarum perplexitate, vt introeuntibus non pareret reditus. *Vcr. lib. 6.* Hic labor ille domus, & inextricabilis error.

Fuit & *Ægyptus Labyrinthus*, lapideis è *Paro* colũnis in introitu, reliquis *Syennitis*. Fuit & tertius in *Léno*, quartus in *Italia*, omnes lapide polito, fornicibus teſti, *Lemnius* habebat c. l. colũnas, quarum in officina turbines ita librati pependerunt, vt puero circum agente tornarentur. Eius architecti fuerunt *Zmilus*, *Rholus* & *Theodorus*. *Italicum* ſibi fecit. *Porcena* rex *Ethruriæ* loco ſepulchri, quò ſi quis improperãſſet ſine glomere lini, exitum inuenire nequiuiſſet. Supra erant *Pyramides* quinque, quatuor in angulis, & in medio vna, in imo latera pedum l. x. v. alta pedum c. l. ita ſaltigiata, vt in ſummo orbis æneus, & pegãſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeabant iuncta catenis tintinabula.

Ægyptiæ *Thebæ* centum portis nobiles coniecturam mirẽ *amphrudinis* reliquerunt vniuerſæ poſteritati. *Iuuenal.* Ecce veteris *Thebæ* centum iacet obruta portis.

Iulius Caſar Circum fecit longitudine tritium ſtadiõrum, latitudine vnus, ſed cum aedificiis iugerũ quaternũm, ad ſedem ccc. lxx. milium. Idem ſolum tantum foro extruendo ſeſtertĩis mille ducentis emiſſe dicitur.

P. Clodius, quem *Milo* occidit, domũ habuit ſeſtertĩis c. xlv. milibus emptam.

M. Lepido viro conſulari, & *Q. Catuli* collega, fuit olim domus omnium in vrbe pulcherrima, quæ tamen intra annos xxxv. centefimum locum non obtinuit.

Amphitheatrum *Pompeij* capiebat xl. millia hominum. *Theatrum* hoc *Nero* in vnum diem totum auro operuit, vt *Tyridati* regi *Armenia* illud oſtenderet.

Agrippa fecit in ædilitate ſua, dcc. lacus. Fontes cl. Caſtella c. xxx. Signa ccc. aerea, aut marmorea impoſuit colunas ccc. ex marmore. Fecit & aquarum ductus memorabiles: alios item incẽpit *Caſus*, quos peregit *Claudius* omnes montes vrbis leuatos, in quos inſtuebant *Curtius* & *Caruleus* fontes. *Erogata* in id opus dlv. millia ſeſtertia.

Cicero nõ minoris quinquaginta millibus aureis habitauit. Quã pecuniam furto & rapina comparatam ſcripſit *Salluſtius* in ſua contra eum inueſtiua.

Aurea Neronis domus tanto ſumptu, tantõq; rerum omnĩũ apparatus conſtructa eſt, vt ad eam peragendam. *Ortho* quingentis ſeſtertĩum, id eſt, duodecies cetera, & quinquaginta millia aureo-

rum nostrorum attribuerit, quum tamen nihil deesset operi: atq; hoc tam prodigiosum edificium à Theatro M. Scauri victum cōtendit Plinius. Habebat illa Neronis domus stagnum instar maris, vineta, sylvas cum omni pecudum genere & ferarum. Item aues argentear, quæ in modum cœli mōuebantur. In solariis lapidem quendam Sphēgitem, quo perpetuus dies illucebat. De hac domo intellexit Mart. lib. i. dicens: Hic vbi sydereus propius videt astra Colossus, Et crescūt media pegmata celsa via, Inuidiosa feri radiabāt atria regis, Vnāq; in tota stabat in vrbe domus. Hic vbi cōspicui venerabilis amphitheatri Erigitur moles, stagna Neronis erāt.

In *M. Scauri* villæ incendio bis millies sestercium absumptum legitur.

Pergama, seu muri vrbs Troiæ feruntur habuisse in ambitu xl. millia passuum. Nec aliam ob causam adscribuntur. Deis auctoribus, quā propter magnificentiā. De his Lucanus li. 6. Nūc vetus Iliacos attollat fabula muros. Adscribātque deis.

Nitocris Assyriorum regina (quæ multis annis post Semiramidem floruit) Euphratem fluum, qui mediam Babylonem rēctus præterfluebat, fecit toruosum, supràq; pontē erexit triū stadiorū, difficillimum factū propter paludes, quæ vrbe ambiant. Fecit & ingentes cauernas ad excipiendū fluminis impetu, egressiq; quicquid erat limi ad iaciēda fundamēta. Auctor Herodorus & Curtius.

Traianus lapideū pontē fecit in Danubio, in quo viginti ex quadrato lapide erant pilæ, quarum altitudo cl. pedum præter fundamenta extabat. Latitudo sexaginta pedes continebat. Distabāt inter se cl. xx. pedibus, fornicibus verò coniungebantur, quum tamen fluuius ipse sit admodum præceps & impetuosus, & nonnunquam imbrum mole concitatus ripas longius submoueat, & vbi angustior est, ibidem sit feroc. & vorticosus. Hanc tamen postea molem seu liuore maligno, seu alia causa, dirupit Adrianus. Auctor Dion Cassius.

Murus *Byzanti* vrbs fuit olim Milesio quadrato lapide, aded indilcreta laterū structura, vt vna propē muri compages spectantibus videri posset.

Alexander Macedo tabernaculum fecit, in quo cētum lecti sternebantur, aureæ columnæ sustinebant verticē aureum variis retextum ornāmētis. In eo cōsistebant mille Persæ, mille sagittarij. Macedones, & quingenti cū scutis argenteis. In medio autē erat sella aurea, super quam sedebat Alexander stipatus suis Sarrillophons.

Inter mirabilia hominū opera sunt, Athos factus à Xerxe navigabilis. Isthmos cœptus à multis perfodi, nec absolutus, Alpes accē diuise, Lucrinus lacus vñdecim annis a triginta hominū milib.

exlccatus.

excicatus. Lucilliana villa vbi ex ciso mōte Euripus admittebatur.

Cesar vno die pontem in Arari cōstituit: alium supra Rhenum mira celeritate, quem decem diebus absoluit.

Colossus fuit Tarenti quadraginta cubitorum factus à Lysippo. Fuit in Capitolio Colossus Apollinis transfatus à Lucullo ex Apollonia Ponti vrbe xxx. cubitorum, factus talentis cl.

Fuit & Colossus Apollinis Tuscanicus quinquaginta pedum à pollice, dubium ære mirabilior, an pulchritudine.

Ætate Plinij *Zenodorus* fecit Colossum Mercurij in ciuitate Galliæ Aruernis, sestercis cccc.

Idem quum venisset Romam, simulachrum fecit mandato Neronis cx. pedum longitudine, quod postea Soli dicatum est.

Ambitus *Memphis* vrbs Ægyptiorum ab Ogdoo rege ædificata fuit cl. stadiorum.

Martialis lib. i. Domitiani Imperatoris *Amphitheatrum* omnibus miraculis, superbiq; edificis anteponit dicens: Omnis Cesareo cedat labor amphitheatro, Vnū p̄ cūctis fama loquat̄ op̄. Sabellicus ædificia quadam & magnifica loca sequentibus verbis enumerat. Nūc vetus Ogygios attollat Græcia muros, Adscribātq; deis Neptunia mœnia, laudent Mirentūq; suos parthi Babylona labores. Ne fileat Pharios iam barbara Memphis honores, Æternūq; sui memoret pia busta tyranni Caria diues opū, magnū vulgata per orbem Tercentum populi celebrent delubra Dianæ.

Superest magnificum illud *Templum*, quod anno regni sui quarto ædificare cœpit *Salomon* Dauidis filius. Triginta in primis hominum millia cœdendis arboribus, vt cedris, & cupressis, sunt in Libanum destinata. Lapidum verò extiterūt octoginta millia, Latitudo templi fuit vicenum cubitorum, Sexagenum lōgitudo, altitudo fornice distincta centenum & vicenum. Inferioris structure materia erat ex cādenti saxo. Amplitudo vestibuli denū cubitorū, Cellæ erāt vicenę peruio inter se vsū, & aliæ his suppositæ. Trabes erant cedrinæ, cedrina cōcameratio auro illita, vt parietes omnes. Sanctior locus à reliquo tēpli corpore distinguebatur muro, in quo erāt ianuæ sculptæ, vela ductilia, variis maxādris & floribus intexta. Duo cherubini (ita enim dici solent) ex puro auro. Pavimentum petalis aureis instructū. Ianuę vicenum cubitorum altitudine auro coruscantes. Ante vestibulum erant duę columnæ zneæ xviii. cubitorum altitudine, ambitūq; duodenūm. Erat & vas cœcū tantæ magnitudinis, vt ab re nominatum sit mare, quod vituli duodecim diuersas mūdi plagas terni singulas prospectates circumstabant. Fuit vas illud trium millium batorum capax. Erāt & alię figurę, quas longum esset recensere. Altare fuit aream de-

nūm pedum altitudine, longitudine duplo maiore. Item mēſa vna aurea. Phiale & patera aureæ decē millia. Argenteæ quadruplo maiore numero. Candelabra decem millia ex auro & argento fabricata. Circa tēplū aula capaciffima, in qua profanus populus cōſiſteret. Hoc autē opus ſeptē annorū ſpatio ad finē perductum eſt.

Fecit & Salomon ſibi regiam candenti pauimento, triplici inſtus materia cedro, argento & auro. Quod opus abſoluit tredecem annorum ſpatio.

ARBORES DIVERſÆ.

ABies arborum pulcherrima eſt & reſtiſſima, quæ in tranſuerſum poſita remittitur ponderi, nec prius rumpitur quàm carie deticiat. Pars eius inferior eſt enoſis, & vocatur ſapinus Superior nodofa & durior. Situs eius in mōtibus. Expetitur nauigiis, & trabibus, & plurimis vitæ operibus. De hac Ouid. lib. 10. Reſina huic arbori vitū. Gignit pilulam, quæ in medicina vim habet vrendi. Folia non amittit quæ habet peſtinum modo. Terna edit germi-
na, inter ſquamam corticem ſpargit. Semen reddit poſt vergiliarū occaſum. Ramos habet in cælum tendentes, non in latera pnos. Cacumini-
bus ramorum deciſis moritur, totis verò detruncatis durat. Et ſi infra ramos præſcindatur, quod ſuper eſt vitū. Si verò cacumen tantum auferatur, emoritur tota. Laudatiſſima eſt in Alpibus, Apennino, Vogefo montē, Corſica, Bithynia, Ponto, Macedonia. Deterior Arcadica; quoniā ibi facile putreſcit. Abietis umbra, ſatis pernicioſa eſt. Ab abiete fabri lignarij vocantur. Abietarij Et opus abiegnum abiete factum Hinc equus Troianuſa Pro-
perto & Politiano vocatur Abiegnus, Sta. lib. 6. Thebaidis, abietem vocat audacem, quòd naues marinis ſe exponant periculis, Sic autem ait, Hinc audax abies, & odora in vulnere pinus.

Aſculus arbor eſt glandiſera, cuius fructu veſcebantur homines ætatis aureæ ſub Saturno Sacra eſt Ioui. Huius ramis fiebat corona ciuica. Semen reddit autumno. Tantum radice deſcendit in terram quantum corpore eminet in aère.

Amgdalus arbor eſt fructiſera, cuius fructus duro & carnoſo integitur cortice. Prima omnium arborum floret menſe Ianuario. Ante maturitatem facile fructum amittit. Serenda eſt ab occaſu aſturi ad brumam. In hanc arborem poëtæ fabulantur mutatum fuiſſe Phyllidem.

Amymis arbor eſt inſfructiſera, quàm ſterilitatem penſat odore fragrantiffimo.

Apina arbor eſt media inter pinum & piceam, picea tamen ſimilior, vnde etiam Pinus picea vocatur.

Aquiſolia, arbor eſt ex Hicis genere, quàm Græci Similacem vocant

vocat. Baccas habet ſine ſucco. Folia ei non decidunt, quæ habet aculeata. Germinat verno tempore. Stata in domo aut villa vneſicia arceſt. Flore eius aquam glaciari tradit Pythagoras apud Plinium. Hanc arborem Theophrastus Crateogonon vocat.

Acaron arbor eſt breuis & frutiſola.

Acer ferè eſt amplitudinis tiliæ, arbor operum elegantia & ſubtilitate nobilis. Multa eius genera. Album candoris præcipuum. Alterum criſpo macularum diſcurſu in Iſtria & Rhetia præcipuum. Vilius Graſſiuenium vocatur. Vide alia diſcrimina apud Plinium. Aceris radix conſuſa iecinoris doloribus vtiliſſime imponitur. Germinat paulò ante æquinocetium vernum. Semen reddit meſſibus. Acernæ trabes dicuntur quæ ſunt ex eius ligno.

Alrachne arbor eſt ſylueſtris ſimilis vnedoni, filio tantum minore & nunquam decedente, cortice, non ſcembro, ſed qui circūgelatus videri poſſit, tam triſtis eſt aſpectu. Ferret ſemper fondere.

Alburnacum arbór eſt colore nigricantè.

Alnus arbor nullum fert fructum aut ſemen. Prouenit in locis aquoſis. Vnde Syll. lib. 3. Fluminea ſonipes religatus dicitur alno. Penguſ eſt ei umbra, folia craſſiſſima. Vtilis eſt nauigiis. Lucanus. li. 3. Syluaq; dodones & ſuæctibus aptior alnus. Statius lib. 6. Theba Alnus amica fretis, nec inhoſpita vitibus Vlnus.

Alpiſtrum, Arbor eſt venenata in Sardinia.

Balfamum arbuſcula eſt aromatica, vni ludeæ conſeſſa, viti ſimilior quàm nitro. Ea ſeritur malleolis. Frequens eſt in montibus. Suſtinet ſe abſq; vllis adminiculis. Excreſcit in bina cubita. Trima fructiſera eſt. Eius ſuccus vocatur Opobalfamum, omnibus odoribus anteferendum. Lignum Xylobalfamum, inciditur vitro, lapide, vel oſſe cultellis. Capitur & Balfamum pro arboris ſucco.

Bedellium arbor eſt nigra, magnitudine oleæ, folio & robore ſimilis caprifici. Naſcitur apud Bactrianos, habet naturam gummi. Autor Plinius lib. 12. cap. 9.

Betula arbor eſt eximij candoris, qua ſunt circuli vaſis vinariis idonei. Gaudet frigidis locis Bitumen ex ea quòdam excoquebat Gallia. Vtilis eſt conſiciendis ciſtis, & ſportellis, flexibili crate.

Buxus arbor eſt tonſilis & ſemper virès, viſcum produçens & ſemè, quod Cartegon dicitur. Ea ſunt multiforates tibiæ. Vnde & pro muſico inſtrumento nõnunquã accipitur. Seneca: Tibi multifora tibia buxo ſelene canit. Piunt & laudatiſſimi peſtines, & vnguentaria pixides. Plurima reperitur in Pyrenæis & Citto montibus. Commèdabilis eſt duritia & pallore Plinius tria ponit eius genera, Gallicum amplitudine procera. Oleaſtrum granis odoris in omni vſu danatu. Tertiu ſylueſtre ſemper tonſile. Mòtes an-
P 4

Folia eius sunt cōcaua, quæ nō decidunt. Spississima est arborum.
Non sinit in aquis, nec cariem sentit, nec vetustatem.

Carpinus arbor est nota, quæ alio nomine acer dicitur. Montes amat. Ea quondam fiebant faces nuptiales.

Camerepes, arbor est folio lato & molli, peculiaris Cretæ & Siciliae.

Cinnamonum, seu Cinnamomum arbuscula est aromatica, præstans odore, dulcis, & cinerei coloris, cuius succus ad multa remedia utilis est. Nascitur in Æthiopia, India, & Sabæis.

Citrus arbor est peculiaris Mauritanie in Atlante monte. Romanis olim gratissima, & maxime expetita ad mēsarum & lectōrum usum. De his intellexit Lucanus lib. 10. Dēribus hinc niueis sectos Atlantide sylua Impostere orbis, quales ad Cæsaris ora nō capta venere Iuba. Huiusmodi Citreæ mentæ sulciebantur eboreis pedibus, vt his verbis liquer. Citrus Mauriua folium habet arbuti aut lauri. Arborem hanc Græci Medicam vocant.

Cornus arbor ramos habet duritie & rigiditate similes cornibus. Propterea usus eius bellicis hastis & iaculis dicatus est. Vnde & plerumque accipi solet pro telo. Syll. lib. 10. Vix prima momordit Tēgmina Callici cornus tremebunda metalli. Verg. lib. 10. Volat Itala cornus. Exitialis est apibus hæc arbor : Nam flore eius degustato, alio concita moriuntur. Succus est ei sanguineus. Montes amat, & primo Fauonio germinat. Nullam habet medullam.

Corylus arbor gaudet planis locis. Ex ea olim fiebant faces nuptiales, vt carpino. Graciles sunt eius trunci, lata folia delicati fructus, & secundis mentis expetiti. Colurna dicuntur opera, quæ fiunt eius ligno.

Castanea fructum significat & arborem. Fructus integuntur spinoso cortice. Verg. l. Stant & Iuniperi, & castaneæ hirsutæ.

Cedrus arbor proceræ est, nec tamen onerosa. Folia habet cupressinis ferè similia, lignū iucundi odoris, & tineis imperuium, & infestum. Propterea opus dignum Cedro dicimus, quod laudabile est, & ab iniuria bartarum & tinearum maxime conseruandum. Horatius : Speramus carmina fingi posse linenda Cedro, & leui seruanda Cupressos. Vel quod eius oleum illitum res omnes cōseruet à tineis & carie. Duo sūt minoris Cedri genera: Lycia, & Phœnicia. Differūt folio: Nam quæ durum, acutum & spinosum habet, vocatur Oxicedros, ramosa, ac nodis infesta: Altera odore præstat. Duo item genera Cedri maioris. Florifera fructum non fert. Fructifera non floret. Et in ea antecedentem fructum statim nouus occupat. Semē eius simile: Materie æternitas, Ideoq; simula cræ deo rū ex ea f. c. titauere. Resinā fundit ad faciēdas pices. Mōres amat.

Folia

Folia non amittit, quæ habet capillata. Laudatissima est in Cretæ, Africa, & Syria Riman fissuramque non capit sponte.

Cerasus nomen sumpsit à Cerasiūti Pōti ciuitate. Fructus vocatur Cerasum & interim pro arbore capitur. Cerasi Romæ nō fuerunt ante victoriā Mithridaticam Luculli. Is anno DCI. xxx. vrbis cōditæ aduexit è Pōro. In Ægypto nulla cura potuere gigni. Cerasorum, teste Plin. Apromiana maxime rubet, nigerrima sunt Actia, Cæciliana rotunda. Iulianis gratus sapor, ad eō teneris, vt gestatū nō tolerēt. Principatus Duracinis in Belgica, Lusitanis, & in ripis Rheni. Cerasi succus est sanguineus, cōstat cute & succo: Gaudet aquis mōribus. Inseritur post brumā dempto cortice. Præcoces sūt & maturescūt calce radicibus admota. Cerasus capitur etiam pro fructu. Propertius: Hic dulces Cerasos, hic autūalia poma. *Cactus* arbuscula est aromatica, cuius radix flagrat odore præstantissimo. Stroza fil. Accumulansque rosas & odore germina costi. Antiqui supplicabant ture & costo.

Cynacanthæ arbuscula acinos instar vuae producit. Latini Caninam lentem, & Vuam spineam nominant.

Cyperum habet Ægyptus, semine Coriandri, candido & odorato, quod in oleo coquitur. Hæc arbor est ocysima. Protinus enim floret, & semen profert.

Cotinum Plin. ait arbusculam esse in Apœnino, colore insignentem.

Cupressus, seu Cyparissus, arbor feralis, succifera non regerminat. Propterea in exequiis adhibita est, vt funebre signum. Vergil. Et feralis ante cupressos Cōstituunt. Statius lib. 5. Sylua. Hilarisq; hederas plorata Cupressus. Excludit ramis. Plātabatur in funestis nobilium domibus, eiusq; ramis rogorum intexabātur latera. Luca. lib. 3. Et non plebeios luctus testata cupressus. Hæc arbor morosa est natu, fructu superuacua, baccis torua, folio amara, odore violēta, & ne vmbra quidem gratiosa, Diti sacra. Nascitur in Cretæ. In Enaria tantum succifera regerminat. Picem fundit acerrimā sapore. Aquas odit. Folia habet carnosā, quæ non amittit. Trifera est: nam bæcæ eius colliguntur mēse Ianuario, Maio, & Septembri. Cariem nō sentit aut vetustatem Semper nitorem seruat. Eius semen gratissimum formicis. Tritum seruat à vermiculis, vt folia.

Caprificus appellatur ficus syluestris, erumpens in faxis ruptis. Fructus eius nunquam maturescit.

Plinius ait *Elatem* arborem esse ad vnguenta vtilem. Laudatur Hammoniaca maxime, mox Ægyptia, deinde Syriaca duntaxat in siccioribus locis odorata, pingui lachryma.

Ficus arbor breuitate radicū citō senescit. Laudatur Iudææ rubens oliuæ magnitudine, crassitudine cubitali, ramosa materia va

lida, viridi cortice, folio talia sed molli. Hircana dulcior nostris, & fortior, vt quæ modios cel xx. ferat. Chalcidica, Lydia, Mamiliana, à similitudine mamarum Callistrutia sapore præstans. Item Africa, Rhodia, & Tyburtina Ficus omnibus mollis est tactus. Maturus frumceta intus, maturefcētibus succus lactis, percoctis melis. Senescunt in arb. ore. Præstantissimæ sunt in Ebuso insula. Dulci sunt succo & lacte in capite, in corpore nõ. Itē nullus iis odor. Folia sunt latissima Fructum ante maturitatem facile perducunt. Nõ floret, pomũ habet supra folia, quæ serius nascuntur. Fertiliores sunt inferiore parte quæ cacuminibus. Vtiles sunt faciendis scutis. Nascuntur in his vermes, quocantur Ceraustes. His maximè perniciofa est verniculatio, quã sentiunt. Laborant & radicibus madidis. Serotinae sunt, si primè grossi (quũ magnitudinẽ fabæ ex cesserẽ) detrahantur.

Fraxinus dicitur à fragoris locis in quibus nascitur. Procera est, & teres, & pênata folio, Achillis hasta multũ nobilitata. Materies eius ad multa est utilis. Quæ nascitur in Ida Troadis monte, ad eò similis est Citro, vt ementes fallat sublato cortice. Eius duo sunt genera. Lõga enodis, altera breuis, durior fusciõrque; laureis foliis. Amplissimã habet Macedonia, quã Bumeliã vocat. Diuiduntur in situ Campestris crispa est, Montana spissa. Folia Fraxini iumentis mortifera sunt, ceteris ruminantium innocua. Succo expresso ad potum contra serpentes & imposita vlceribus opifera est. Tardus est vis, vt nec matutinas, nec occidentes vmbas serpens arboris eius attingat, ad eò vt ipsam procul fugiat, si ea frõde gyro claudatur ignis & serps, in ignes potius fugiet, quàm in fraxinũ. Floret fraxinus priusquã prodierint serpentes nec ante cõditas folia dimittit. Gaudet aquis mõtib. Messib. reddit semẽ Obediẽtissima est quocũque in opere, faciẽdis actis melior Corylo, cornu leuior, Sorbo lætior. Oui. li. 10. & coryli fragiles, & fraxinus vilis hastis.

Fagus arbor est glandifera, cuius glãs triãgula cutẽ includitur. Foliũ autẽ eius tenue & leuissimũ est, celerimque flauescẽs, gignens superne paruulã baccã, viride cacumine aculeatã. Fagi glãs muribus gratissima est, qui propterea vnã proueniunt. Grata est etiã glãribus, & turdis. Ferrilitas eius alternat, vt omnium ferẽ arborũ. Glãs fagina omnium dulcissima est, vt quia obfessi homines durauerunt in oppido Chio. Huius arboris cortex in magno vsu est agrestum. Ligni honos præcipuus fuit in vase. Manius Curius iurauit se ex præda nihil attingisse præter guttum faginũ quo sacrificaret. Vt Pocula ponã Fagina cælatũ diuini opus Alchimedõtis. Vtilis est etiam capis & scrintis fagus propter læntorem plicabilem.

Ferulam Plinius adscribit arborum generi. Ea nascitur in calidis locis. Nulli fructũ leuitas maior: propter quod facilius baculorũ vsũ

vsũ senectuti præbet. Eius radix candida. Ea in scia lac emanat in ferula optimè seruetur ignis. Proccedit in Ægypto.

Hedera semper virescit, stare non potest sine admiculo. Muros amplectitur quadã lasciuia, ad eò vt erodat. Viuacissima est omnium arborum. Eius racemus vocatur Corymbus. Verg. Diffusos hedera vestit pallente corymbos. Hæc arbor inimica est fati omnibus. Flos eius similis est rosæ syluestri, nisi quòd caret odore. Triplicè facit Plin. Candidam, Nigrã & tertiam, quæ vocatur Helix. Huius arboris foliis olim coronabatur poëta. Ei folia non decidunt. Sacra est Baccho. Seipsam propagat. Duplex in foliis color viridis & flauus. Propterea Sidonius eam bicolorem vocat, vbi ait: Quoties per frondea lora Flectis penniferos hederis bicoloribus annos.

Hebenus arbor est Indiæ, teste Vergilio, quam Herodorus Æthiopiæ maluit tribuere. Non fluitat in aquis, neque sentit cariem, neque vetustatẽ. Meridiano Æthiopiæ cardine syluæ hyberno maxime virent. Scobem eius oculis vnice mederi dicunt, signõque ad eotem trito, cum passo caliginem discutit. Ex aqua verò & radice albugines oculorum. Cæsa hæc arbor durefcit in lapidẽ. Dicimus hoc Hebenum & hæc Hebenus, teste Seruio. Virgil. lib. 2. Georg. Diuise arboribus patriæ, sola India nigrum. Fert hebenum. Lucanus: Hebenus Marcotica vastos Non operit postes.

Hypocistis arbor est hederacei generis.

Ilex est glandifera. In carpentariis fabricis circa Elim & Lacedæmonem vbi non nascitur pro eantur Subere. Duplex in hoc arborum genere sexus reperiri fertur. Glãs Ilicis breuis est & gracilis. Masculus ilices negant ferre. Huic arbori folia sunt aculeata, quæ non decidunt. Nullo flore exhilaratur. Nouus in ea fructus cum autumno pendet. Ciuica corona primo fuit ilignea, postea magis placuit ex æsculo. Deformatur interim nobis. Lucan. lib. 3. Procumbunt orni, nodosa impellitur ilex.

Iuniperus arbor frequens est in locis arenosis. Virescit coma perpetua. Cariem non sentit, aut vetustatem. Non floret. Eadem est Iunipero virtus, quæ & cedro. Medulla eius vbiq; solidior est, quàm Cedrus. Lignum apprimè durum. Vnde Mātuanus in Quercu Iulia: Addam & Iuniperos, carie impenetrabile robur. Vasta est hæc arbor in Hispania, maximũque baccis. Montes amat, spinas habet pro foliis. Flexuosa est, & intricata. Combusta odorem reddit, & pollutum purgat aërem.

Iuglans odio disidet cum quercu. Iuglandes nucẽs gemino proreguntur operimento. Optimæ sunt Persica. Earũ corte tinguntur lana, & ruffatur capillus primum proceduntibus nucleis. Pingue sunt vetustate. Aquas odit iuglans. Inferiore parte fertilior est. Non

Non facile ſentit cariem. Eius umbra grauis eſt, & noxia capiti humano, omnibùſque ſatis.

Larix arbor vitis radicibus non repullulat. Montes amat. Incorrupta ei vis, humori cõtumax. Nec ardet, nec carbonem facit, nec alio modo ignis vi cõſumitur, quàm lapides. Ei folia ſunt pũgenria, quæ nõ decidunt. Florẽ nescit. Terna edit germina. Corticem ſpargit inter ſquamas. Larix & acies arborũ ſunt altiffimæ, quibus fuccis humor diu fluit. Larix nescit cariẽ, validũ pondus ſuſtinet.

Laurus arborem Græci Daphnem vocãt, ab eiuſdem nominis puella, quã Apollo adamauit. Spectatiſſima eſt in Parnaſo. Coniecta in ignẽ maximos crepitus edit. Vnde & in maleficiis amatoris incendi conſuevit, tanquã amantium querimonias repreſentans. Ver. In Buco. Daphnis me malus vrit, ego hæc in Daphnide laurũ. Credita eſt inſuper aduerſus venena remediũ habere. Hinc laureum baculum geſtare dicebatur, qui periculum feliciter effugiſſent. Arborũ ſola non percutitur fulmine. Olim dũ incendebatur, ſi crepiſſet abundẽ, felicitatẽ portendi opinabatur. Tibullus. Laurus vbi bona ſigna dedit gaudete coloni, Contrã verò ſi tacita deſagraſſet, inauſpicatiſſimũ arbitrabantur omẽ. Proper. Et tacet extincto laurus aduſta foco. Magorum ſuperſtitio promittit, Lauri folia (ſi noctu puluillo ſubiiciantur) veritatẽ ſõmniorum cõciare: efficacis eſt auxiliij in numinum afflatu, & futurarum rerum præſagijs. Claudianus de Raptu Proſer. lib. 2. Illex plena fauis, venturi præſcia laurus. Ea olim coronabãtur ſacerdotes & diuinauli. Lauri fructus Daphnidas vocãt. Dicabatur olim triumphis. Ouid. lib. 2. Eleg. Ite triumphales circum mea tempora Lauri. Plin. ſcribit, nullum genus Lauri fuiſſe quondam in Corſica. Perpetuò viret. Sacra eſt Apollini. Portata inter armatos hoſtes erat indicium pacis quietis, vt Oliua. Statius lib. 12. Pacifera Lauro crinem virtiſque decorus. Tiberius princeps, tonante cœlo ea ſe coronabat cõtra fulminum motus. Adhibebatur olim purificationib. vrbiſ. Pinguis eſt eius ſuccus. Amat loca montola. Folia non amittit. Primo Fauonio germinat. Inimicum eſt ei frigus. Ignem cum hedera excutit. Folia rubigini ſunt obnoxia, ſi arbor fuerit. inter ſegetes ea peſte laborantes. Lauri folio annuum faſtidium purgant palumbes. gracula, merula, & perdices.

Lentifcus arbor triſera eſt Maſtichen reſinam ſudat inſtar gummi. Baccifera eſt. Plinius citat verba hæc Ciceronis de Lentifco. Iam verò ſemper viridis ſempẽrque grauaata. Lẽtifcus triplici ſõlita eſt grandẽſcere fœtu, Ter fruges fundens, tria tempora monſtrat arandi. Eius ligno fiebant olim dentifricia, & dentifcalpia. **M**artialis: Lentifco melius, ſed ſi tibi frondea cuſpis. Deſuerit dẽ-

res, pen-

res penna leuare poteſt. Lentifcũ mandere, Prouerbio dicebatur, qui nimio comendi corporis ſtudio ſuperfluebat. Nam dentium cura olim vt delicat'is probro dabatur.

Lignifimum arbor eſt, cuius ligno aptiſſimæ ſunt teſſeræ. Succus eius neruis, articulis, alioribus: folia veteri vlceri cum ſalis mica, & oris exulcerationi profunt.

Lotõ habet Africa. Præcipuã Syrtes, & Naſamones. Magnitudo eſt huic arbori quæ pyro. Ligno color niger. Expetitur ad tibiariũ cãtus, vnde & pro tibia plerũque ſolet accipit. Politianus in Manto: Dant & multiforã modulanda ad carmina Loton. Eius radice fiebat olim cultelli & capuli. Baccas profert. Cariem nõ ſentit. Florem amittit, cuius ſuauiſſitate homines rerũ omnium obliuiſci dicuntur Lotophagi populi nomen inde ſumpſerũt, quod frequens apud illos reperitur. Aquas amat. Mart. li. 4. Veteres eam Apollini ſacram fecerunt, quod ante ſolis ortũ folia implicet, proſurgente autem explicet paulatim. Eſt & eiuſdem nominis herba.

Malachra arbor eſt magnitudine oleæ, folio roboris. fructũ capriſſici. Eius fructum Bedellium dicunt, quod eſt genus gummi.

Melia arbor fructum parit ſuauiſſimum.

Mepſilã arboris fructus vocatur Meſpilum. Palladius: Meſpilãque exarmati pugnacib. horrida mẽbris. Eius folia priuſquã decidant, rubefcũt. Multas habet radices altas & inextirpabiles. Nõ fuit hæc arbor in Italia Catonis æuo. Infeſtatur vermiculis ruſſis & pilotiſ.

Morus arborum vltima floret, exacto iam frigore. Vnde prudentiſſima vocatur à poëtis. Politianus in Ruſtico: Mox vbi iam ſapiens cœpit frondeſcere morus. Ante quidem ſapiens nũc ambitioſa, nec vllum. Quæ pariat pomum, ſed ſerica penſa miniſtrat. Fructus eius vocantur Mora, quæ quum prius alba eſſent, cruore Thyſbes & Pyrami rubra facta ſunt. Pontanus. Atque in ſanguineam morus poſt verã figuram. Fructibus ſuccus in carne vinoſus, trini coloris, candidus primo, mox rubens, maturis niger. Tinguunt manus ſuoco, maturi ruunt. acerbi minimẽ. Serenda eſt hæc arbor ab idibus Februarij in æquinoctium. Montes amat. Tardiſſimẽ ſeneſcit, fructibus minimẽ laborans.

Myrrham arbuſculã aromaticam habet Arabia, altitudine quinũ cubitorum, cortice duro & intorto, gurtis eiuſdem nominis ſpõte ſtillãtib. Eius virtus eſt, vt corpora vindicet à putredine.

Myrtus buccas parit optimi ſaporis, Amat littora. Verg. libro 4. Georg. Pallentẽſque hederas, & amantes littora myrtos. Sacra eſt Veneri. Odoſatiſſima eſt in Ægypto. Eius oleo ineſt quidam vini ſapor. Nobilitata eſt ovali corona. Creſcit quandoque in locis planis. Anguſta ſunt eius folia, quæ non decidut. Vita eſt breuiſſima.

Mallo

Milobathros arbor eſt Syriæ folio cōuoluto, arido colore, ex qua exprimitur oleū ad vingueta. Sapor eius ſimilis eſt nardo. Hoc vinguentem vrinā cit , Oculorū epiphoris vino expreſſum medetur.

Olea, ſeu Oliuæ arbori folia non decidunt. Sacra eſt Mineræ. Neſas erat olim eam in profanis vībus polluere, vt nec propiciandis quidē nūminibus ex ea altaria accenderentur. Ea coronabātur equitū turmæ, idibus Iulius, & minoribus triumphis ouantes. Fructus conſtat nucleo, oleo, carne, amurca. Arbor ipſa tarde creſcit. Morſu capræ fertur ſterileſcere. Immūnis eſt à carie & vetuſtate. Conuenit inter autores arborē hanc durare annis ducentis. Inimiciſſima eſt ei pluuia circa Vergilias. Gaudet cinere & calcariis fornicibus. Fuit olim arborū maxima in Betica, Autore Plin. Vermiculacionem patitur, & fungū. Rami eius portati olim præſtabant iudiciū pacis. Vergil. 8. Paciferæq; manu ramū prætendit oliuæ.

Ornus arbor montes amat. Naſcitur in ſaxoſis montibus. Proceſſa eſt, tamen in frugifera Rugoſus & aſper eſt eius cortex.

Rhamnus arbuſcula eſt ſpinoſa, gaudens ſaxoſis locis, & petrico ſis. Architreneus. Nec ſimulat ſparſa criſtata cuspide Rhamnum.

Platanus arbor latē ſpargit ramos. Sterilis eſt. Nec ad aliū v. ſum olim adamabatur, quam vimbrarum, quibus ad eō placuit, vt mero in ſuſo enutritur. Hinc genialis vocatur à Poëtis. Stroza filius; Nec Veneris myrto, an platanis genialibus vllam indulget veniam. Sub ea celebrabantur cōiuiua. Nam Plin. ſcribit. Liciniū Mutianum ter cōſulē ſub vna fuiſſe epulari cum XII. comite, & Caium principem ſub alia cum XII. conuiuiis. Poëtæ fabulantur Iouē cum Europa ſub platanō cōcubiſſe. Non eſt alia maior eius commendatio, quam ſolem aſtare arcere, hyeme admittere. Idē Plin. ſcribit Antandri Platanū circundolatis iam lateribus reuiriſſe, & vitæ fuiſſe redditā. Hæc arbor citō germinat. Lata habet folia. Iucūda eſt eius vmbra: Erat in vſu apud Rom. in villa aut hortis vrbani ad vmbraſ inambulationū, quæ ad otiiū literarum primum inuētæ ſunt. Iuue. Sat. 1. Frōtonis platanī cōuulſaq; marmora clamāt. Martialis viduā vocat Platanū, velut ſterilē lib. 3. vbi ait: Nō otioſis ordinata myrtetis, Viduāque platanō, tōſiſq; buxero.

Pomus, & Pomum vocabula ſunt generalia. Nam Poma dicimus omniū arborū fructus, ſiue molles ſiue dūros, eſū idoneos. Nuceſ verō ea tantū vocamus poma, quæ duro integuntur operimento.

Prunus arbor Pruna pariens, quorum diuerſa genera ponit Plin. ſed omniū laudatiſſima ſunt Damascena, Columella: Armeniſq; & cęrolis, pruniſq; damascei Stipātur calathi. Pruna ſylueſtria vbi que naſcitur. Aquoſo ſunt ſucco. Arbor rarō creſcit in mōtibus.

Pyrus arbor dicta eſt, quod ex lato in acutū feratur inſtar pyramidis

midis, Cruſtumina pyra cunctis gratiſſima ſunt proxima. Falerna à potu, propter copioſum ſuccum. Turbinata ſunt figura, quibus eadē approprietas vini, quæ & pomis. Vmoſo ſunt ſucco. Folia arboris circinata. Ipſa arbori vita eſt admodū breuis. Fructus faciliè perdit. Naſcitur qñq; in montioſis locis. Pyri ſylueſtres tarde germinant.

Pala arbor eſt maior pomo, & ſuauiſſime præcellentiore, cuius fructū (qui Ariena dicitur) ſapientiores Indorum viuunt. Foliū alas auium imitatur lōgitudine trium cubitorū, latitudine duam. Arbor ipſa fructū è cortice mittit admirabilem ſucci dulcedine, vt vno quaternos ſatiet.

Palmyrus, arbor eſt fructicoſa cui Cyrenaica regio ſua poſtponit Loton. Eius nucleus non ſimul manditur, iucundus per ſe, & vino ſuauior. Germinat concepto vere.

Palmæ abundat Iudæa Reperiuntur etiam in Europa ſed ſteriles. In maritimis Hiſpaniæ fructū ferunt, ſed immitem: dulcem in Africa, ſed ſtatim euaneſcentē. Orientales ex his vina conficiunt, & nonnullæ gentes panē. Terra feruida & ſabuloſa habet frugiferam palmam. Gaudet & riguis. Coma eius eſt in cacumine, & Pomum nō inter folia, ſed inter ſuos ramos. Folia cultrato ſunt mucrone laterib. in ſe biſidatis. Huic arbori eſt vterq; ſexus, vt omnibus aliis. Mas in palmite floret, ſcēmina citra florē germinat tantum, ſpinæ modo. Pomū palmæ eſt oblongū, non vt oliuæ orbiculatū. Arbor portat in trimatu Genera eius XLIX. nonnulli poſuerunt. Fructū dulcis eſt ſuccus, nullum lignū. Arbori folia non decidunt. Longum eſſet in cōpendium quoq; redigere, quod de ea multis admodū verbis ſcripſit Plin. propterea ſatis erit nobis vnū adiciere, quod ex Ariſtotelis & Plutarchi teſtimonio ſcribit Gel. lib. 3. c. 6. Si ſuper palmæ arboris lignū (inquit) magna pondera imponas, ac tā grauitè vrgeas, onerēſq; vt magnitudo oneris ſuſtineri nequeat, nō deorſum palma cedit, nec intra ſectitur, ſed aduerſus pōdus reſurgit, & ſurſū nititur, recuruatūq;. Propterea in certaminibus palmā ſignum eſſe placuit Victoriæ, quoniā ingeniu eſt ſubdiligenti eſt, vt vrgentibus, præmentibūſque non cedat.

Perſicus, nomen ſumpſit à Perſide, vnde primum aduecta eſt. Hæc arbor in Rhodo floret, nec fructum parit.

Pinus arbor non floret. Folia habet capillata, quæ non decidunt. Firmiſſima eſt aduerſus cariem & tineas. Vmbraſ eius necat germina. Sterileſcit ſiquis cacumē auferat, nec tamen emoritur. Eius eruce vocantur Pityocampæ. Excifa nullam remittit ſobolē, ſed proſtris emoritur. Propterea Cræſus) vt eſt apud Herodotum in Erato) minabatur ſe extirpaturum Lampſacenos pini in morem.

Piniſter vocatur ſylueſtris pinus muri altitudine, & à medio ramoſa

ramosa, sicut pinus in vertice. Copiosam parit resinam. Folia non amittit. Ea sunt prætenuia, & mucrone aculeata.

Picea arbor est feralis, & funebri iudicio ad fores poni solita. Vnde Vergilius de tumulo Miseni loquens ait: Procubunt piceæ, sonat iæta securibus. Ilex Tonfilis est, & resinosa: mōtes amat. Non floret. Eius umbra satis perniciosa est. Cortex eius vsus est agrestibus ad vasa & corbes, Folia sunt instar pectinum.

Populi tria sunt genera, teste Plinio, Alba, Nigra, & quæ vocatur Libyca, folio minima ac nigerrima. Albo folio bicolor, superne dicans, inferiore parte viridi. Nigra, folia sunt circinaræ rotunditatis in iuuenta, vestitura fiunt angulosa. Populorum foliis gratissima est lanugo. Fluiuos amat. Verg. Populus in fluuiis; abies in montibus altis. Sacra est Herculi. Pediculus ei tremulus, umbra nulla. Folia inter se trepidantia. Cito germinat, nulli semen aut fructum parit. Placet vitibus, utilis scutis faciendis.

Rhododaphnes arboris folia veneno sunt quadrupedibus, homini verò contra serpēs præsidio, ruta addita, & è vino pota. Pecus etiam vt capræ, si aquam biberint, in qua ea folia maderint, mori dicuntur. Arborem hanc sunt qui Nerium vocent, sempiternum fronde, rosæ similitudine & caulibus fruticosum.

Ricinus arbor est altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, semine vuarum graciliū & pallidarum. Frequens est in Ægypto.

Ridica arbor est pedamentis apta.

Robur arbor est glandifera, quæ præter fructum plurima alia gignit, vt quædam veluti mora, quibus fructus inest nucleis oliuæ similis. Item pilulas nucibus non absimiles, intus habentes focculos molles, lucernarum luminibus aptos. Nam sine oleo fragrant. Gignūt & culices, & quædam alia. Montes amat. Folia habet iuuosa. Terna edit germina, & inter squamas corticis spargit. Carnosas habet radices, quas in profundum agit. Teredines patitur. Durissima est arborum. Non facile verustatem sentit aut cariem.

Salicortex arbor est glandis amara, quam nullum animal contingit præter sues.

Salix arbor est viminosa, & multis peticis se surrigens. Infertuosa est, & infrugifera, amaro cortice. Verg. Florent cytisum, & salices carpetis amaras. Plicatilis est, læta, colore glauco, ventris agitabilis. Amat littora, & humida loca. Ouid. Amnicolæq; simul salices, & aquatica lotos. Columella aptissimo epithero eā vocat Perticalem, dicens: Perticilis ferè salix eundem agrum quem viminialis desiderat, melior tamen riguo provenit, atq; ea talis cõseritur. Quum germinauit, ad vnam perticā summittitur. Pripnatur instar vineæ, vt longitudinem potius quàm ramorum la-

titu-

titudinē euocetur. Sic culta quarto cæditur anno & vinculis præparatur. Abscissa cito repullulat. Mutatione loci facile patitur in iuuenta. Semen ocysimum perdit, & ante maturitatem, ob id dicta ab Homero frugiperda. Cito germinat. Longa sunt eius folia, & non multum lata. Quum flauescunt ruunt sua sponte. Eius semen mulieri sterilitatis medicamentū est, & propterea faciendæ scutis aptissima. Autore Plinio breuis ei vita. Fructus ante maturitatem abit in araneā. Sed si prius colligatur, sanguinem reiciendis prodest. Varia sunt ex ea medicamēta. Cinis corticis è ramis primis clauū & callum aqua mixta sanat. Vita cutis in facie emendat magis admixto succo suo qui triplex est. Folia cocta cum cera tria imponuntur podagricis. Cortice & foliis in vino decoctis sanantur perui. Flos tritus cum foliis surfures purgat in facie. Folia cõtraria & pota, intemperantiam libidinis cohercent, & in torum auferunt vsus sæpius sumpta. Alio nomine vocatur

Siler. Verg. Sponte sua veniunt campis que & flumina late Curua tenent, vt molle siler, lætæque genistæ.

Spinus arbor est prunifera. Verg. Et spinos iam pruna ferentes.

Sycomorvs dicitur ficus fatua nomine Marisca. Habet multitudinem lactis. Fructus nõ egreditur ex summitatibus ramorum, sed ex ramis ipsis. Grana eius sunt minora granis ficuum. Nec maturescunt, nisi radantur instrumento ferreo. Frequens est apud Rhodum locis frumentariis.

Sambuco plurima est medulla. Ocysimum floret. Eius interiora mire firma esse traduntur, ita vt venabula ex ea præferantur omnibus. Costat ex cute & ossibus. Cæditur tēpestiuè quū decorticatur. Cortice est inextricabili, & carie subnascēte ei materiæq; nigrescente. Numeratur à Plinio inter eas, quæ faciendæ scutis aptæ sunt.

Smilax arbor hederæ similis, spinosa & densis cauliculata genibus. Fruticosa ramis. Folio hederaceo, paruo non anguloso, flore cædido, & lilium olente. Fert racemos instar labruscæ, colore rubro. Lugubris est ob eiusdem nominis virginem, quæ amore iuuenis Croci in hunc fruticem mutata est. Ea sunt codicilli. Admota auribus leuem sonum reddit.

Sorbo folia vniuersa decidunt, infestatur vermiculis ruffis & pilosis, & ita emoritur. Gaudet aquosis montibus.

Suber minima est arbor, cuius lignum, nõ solum non mergitur aquis, sed aliis quoque rebus alligatum, facit ne mergantur. Hinc adagiū: Subere leuior, vsus eius anchoralibus nauium, piscantium tragulis, & cadorū obruramentis, & in hyberno forminarum calcatur. Apud nos vtuntur etiā viri. Ei folia nõ decidunt. Non facile sentit vetustate aut cariem. Iuuatur detracto cortice, quod tamen

Q

omnibus ferè arboribus exitiale est. Lignum foraminosum est, & leue. Politian. Multiforūmque replent operosa examina suber.

Taxus similis est abieti. Baccas profert venenatas, præcipuè in Hispania. Hinc plerique Toxicū dictū arbitrātur, vt taxicūm, mutata litera. Claudian. Qualis pestiferas animare ad crimina taxos. Feralis est. Quid. lib. 4. Est via decliuis funesta nubila taxo. Eius summo necantur mures. Est in Arcadia adeò venenata hæc arbor, vt si quis sub ea dormiat, aut capiat cibum, protinus emoriatur. Plinius ait esse innoxiam, si in ipsam clauus æreus infigatur. Ea pastæ apes mel conficiunt amarissimum. Frequens est in Corsica. Verg. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Tæda arbor liquorè, seu picè stillat, & abundat liquido succo. Ea optimæ sūt faces, quæ propterea Tædæ vocatur, vt Ceres tædiferæ, q̄ in perquirenda Proserpina tædas inflammauerit. Ouid. lib. 3. Fast. Quos cum tædiferæ nunc habet ille dea. Grata erat flammis, & lumini sacrorum. Hanc mares duntaxat ferebant. Mōtes amat.

Terebinthus arbor soliditatē habet in speciē buxi. Resinā emittit odoratā quæ inde vocatur Terebinthina. Mascula est sine fructu. Fœminarū duo sunt genera. Alteri fructus rubet lētis magnitudine, alteri pallet. Frequens est & magna in Syria. Fruticosa in Macedonia. Lenta eius materies & fidelis ad vetustatem. Lignū nigri splendoris. Flos racemosus oliuæ modo. Densā folia quæ nō decidunt. Fert folliculos emittētes quædam animalcula ceu culices, & lentorē resinofum qui cortice erumpit. Mēsibus reddit semen.

In *Tilia* mas & fœmina differūt. Materies maris dura est, nodosa, ruffior, & odoratior. Cortex crassior & detractus inflexibilis. Nec semē fert aut florem vt fœmina, quæ crassior arbore materia candida præcellēsq; est. Succus foliorū & corticis dulcis est. Fructus eius nullum animalium attingit. Inter corticem & lignū tenues habet tunicas multiplici mēbrana, è quibus vincula sūt, quæ vocatur tilia, quorum tenuissimum vocatur Phylira. Horat. Dissplicent nexæ Phylira coronæ. Materies teredinem nō sentit. Proceritas ei permodica, verum vilis. Montes amat. Erat quondam apta scutis. Germinat paulò ante æquinoctium. Mollissima est & calidissima, quia citissimè ascias retundit. De hac Verg. Nec Tilia leues, aut torno rasilla Buxum.

Vneda arbor fructum emittit eiusdem nominis, similem fragis, sed inhonorum; qui vnus tantum mandi potest. Vnde inditū arbori nomen. Ei folia nō decidunt. Fructus ipse anno maturefcit. Iuba apud Plinium testis est, esse in Arabia vnedones quinqueaginta cubitorum altitudine.

Vlmus amica est vitibus. Pōtanus: Tecū inter salices, sub amicta vitibus

vitibus vltimo. Græci duo eius faciunt genera, Motosam, quæ sit amplior: Campestem, quæ fruticosa. Gummi profert. Semē eius vocatur Samara. Folia eius sunt ramulosa. Cito germinat. Rigorem fortissimè seruat, ob id cardinibus, aslamētisq; portarū vtilissima.

De variis arboribus meminit Verg. lib. 2. Georg. Fluminibus salices, trassiq; paludibus alni. Nascitur steriles saxosis montibus Orni. Littora myrteris lētissima, deniq; apertos Bacchus amat colles, Aquilonem & frigora taxi. Idem Ouid. lib. 10. Et Stautus lib. 6. Theb. Et Claudianus lib. 2. de Raptu.

Porro arborū succi varij sunt: Vinofus Pomo, Pyro, Myrto: Pinus Oliuæ, Lauro, Nuci, Iuglandi, Amygdalis: Dulcis, Vuis, Ficus, Palmis: Aquofus, Prunis.

Differūt & colorē succi: Sanguineus Moris, Cerasis, Cornis: Vuis nigris, albis candidus, lacteus in capite Ficus, in corpore non item, Spumeus Malis, nullus Perficis.

Ferales arbores sūt Picea, Taxus, Cupressus.

Veteres eas arbores vocabant Infelices, quæ sunt in tutela inferarū deorum: vt quæ baccam nigram, nigrosq; fructus ferunt. Cato Infelices vocat arbores infrugiferas. Plinius Damnatæ religione, quæ neque feruntur vnquam, nec fructum ferunt.

Felices verò putantur. Quercus, Esculus, Ilex, Sapius, Fagus, Corylus, Sorbus, Ficus alba, Pyrus, Malus, Vitis, Prunus, Cornus, Lotus.

Arbores montanæ sunt, Cædrus, Larix, Tæda, Abies, Robur, Castanea, Tilia, Ilex, Iuniperus, Terebinthus, Populus, Ornus, Cornus, Caprinus: Montēs & valles amant, Abies, Robur, Castanea, Tilia, Ilex, Cornus. Aquofis montibus gaudēt Acer, Fraxinus, Sorbus, Fagus, Caprinus.

Folia non decidunt Oleæ, Lauro, Palmæ, Myrto, Cupressu, Pinis, Hederæ, Rhododaphnæ, Abieti, Larici, Pinastro, Iunipero, Cedro, Terebintho, Rubo, Illici, Aquifolio, Suberi, Taxo.

Aquas odere Cupressi, Iuglandes, Castanæ, Laburnum.

Cariè & vetustatē nō sentiunt Cupressus, Cædrus, Hebenus, Lotus, Buxus, Taxus, Iuniperus, Oleaster, & Olea.

Arboretum, Quercetum, Vepretum, Dumetum, Oliuetum, Pinetum, Senticetum, Carectum, Aesculetum, Buxetum, Populetum, Salictum, Vepretum, Lauretum, Myrterū, Mespiletum, Ornetū, Rhamnetū, vocatur loca, in quibus crescūt eiusmodi nominis arbores.

ARBORES DEORVM ET DEARVM.

Populus. *Herculis*. Vergilius in Bucol. Populus Alcideæ gratissima, vitis laccho, Formosæ myrtus Veneri, sua Laurea Phœbo. Plin. lib. 12. Arborum genera numinibus suis dicat, perpetuò

seruantur, vt Ioui Æsculus, Apollini laurus, Mineruæ olea, Veneti myrtus, Herculi populus.

Bacchi arbor Vitis, & etiam *Hedera*. De Vite, autor opusculi de nucce: Sæpe tuas igitur Liber miratus es vuas, Mirata est oleas sæpe Minerua suas. De hedera. Ouidius lib. 3. Fasto. Cur hedera hæc cincta est: hedera est gratissima Baccho. *Ferula* etiam assignatur Libero patri, teste Plinio.

Veneris arbor est Myrtus. Verg. li. 5. de Æneâ: Sic fatus velat materna tempora myrto. Venus apud Statium libr. 1. Syl. Maluit & nostra laurum subtexere myrto.

Apollinis, Laurus, & Lotus. Verg. in Battarum: Laurus item Phœbi decus: Apollo apud Ouid. lib. 1. Meta. Daphnê alloquens: At quoniam coniunx mea non potest esse: Arbor eris certè dixit, mea semper habebût. Te coma, te citharæ, te nostræ laurè pharetræ. Venteres quoq; Lotò Apollini sacrâ fecerût, q̄ ante solis emersum sua folia implicet. Profurgente autem sensim ac paulatim explicet.

Æsculus & Quercus, Iouis. De Æsculo Vergilius lib. 2. Georg. Ne morûnq; Ioui quæ maxima fronderet Æsculus. De quercu Ouid. lib. 1. Meta. Et quæ deciderant patula Iouis arbore glandes. Item lib. 7. Sacra Ioui quercus de semine Dodonæo.

Mineruæ, Oliua. Verg. lib. 2. Georg. Palladia gaudent sylua viuacis oliuæ. Ouid. lib. 6. Meta. Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ.

Cybeles arbor Pinus. Cybele apud Verg. lib. 9. Pineæ syluæ mihi multos dilecta per annos. Ouid. li. 10. Hirutâq; vertice pinus Græta deûm matri.

Plutonis, Cupressus. Plinius lib. 16. de ea loquens: Diti sacra: & ideò funebri signo ad domos posita.

Pinus, Panos, Proper. lib. 1. Fagus & Arcadio pinus amata deo.
S Y L V Æ.

Hercinia sylua est Germania, cuius quondam latitudo habuit iter nouem dierum. Plinius ait, in septentrionali plaga esse Herciniam syluam roborû vastitate intracta, in qua colles occurrentium inter se radicem repercussu artollantur.

Carmen, lucus est in Messenia.

Nemea sylua est Græciæ inter Cleonas & Phliuntem oppidam in qua Græci Nemæa sacra instituerunt in honorem Herculis, ob leonem ibidem interfectum. Ibidem etiam fiebant agones in memoriam Archemori filij Lycurgi regis, qui negligentia nutricis Hypsipheles fuerat occisus à serpente. De hac Mar. lib. 1.

Prostratum Nemees, & vasta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.

Ida

Ida sylua est Cretæ, & Phrygiæ, in qua Paris sententiam tulit de pulchritudine dearum. De Cretæa Martialis lib. 4. Conscia Diæ quæ tulit Ida Iouem.

Asium, Plutarchus ait esse lucum, prope quem Arnus Tarquinij filius & Brutus concurrerint bello.

Liuius lib. 8. ab vrbe condita de *Ciminia*, Ethruariæ sylua, hunc in modum scribit: Sylua erat Ciminia, magis tum inuia atque horrida, quàm nuper fuere Germanici saltus: nulli ad eam diem ne mercatorum quidem adita. eam intrare haut ferè quisquam audebat. *Calidonia*, Sylua est Britannię, à cuius nomine Britanni ipsi vocantur Calidonij: Luc. lib. 9. Calidonios fallit turbata Britannos.

Aduema, sylua Gallię incipiens à Rheno per fines Treuerorum, Eburorum, & Menapiorum x. millibus passuum longitudine per mediam Belgicam in Oceanum tendit.

Albunea, vetus fuit Etruscorum sylua, ad quam populus Roma nus confugiebat oraculorum gratia.

Prope Ariciam, oppidum Italiae, fuit nemus *Aricum*, Dianæ sacrum. Lucanus lib. 6. Parua Mycenæ quantum sacra Dianæ distat ab excelsa nemoralis Aricia Roma.

Bacenis, sylua est Germaniæ amplissima, Cheruscos à Sueuis dirimens.

Clarium nemus Colophonæ olim sacrum fuit Apollini.

Coricum erat propinquum Thebis.

Daunia, Apuliæ sylua, nomen accepit à Dauno patre Turni.

Pœtarum carminibus laudatissima syluarum est *Dodona* Chæoniæ, cum propter vsum glandis ibi repertum, tum ob simulacrum Iouis Dodonæi, & columbas, quæ quercubus infidentes reddebât oracula.

Pholoë, mons est, & sylua Thessalię.

Gryneum nemus est in Ionia Apollini sacrum, in quo Mopsus & Calchas de diuinandi peritia venerunt in certamen.

Idalium nemus est Cypri. Veneri sacrum, quæ Idalia propterea dicitur.

Hycania, sylua mirę vastitatis, & multiplici belluarum genere referta. nomen dedit regioni eiusdem nominis.

Micana, sylua Gallię.

Marathonia, sylua fuit in Attica, in qua Theseus Taurum toti regioni formidolosum occidit.

Parthenium, nemus est Arcadiæ, in quo virgines solebant exerceri venationibus.

Pelion, mōs & nemus Thessaliæ, ortu Chironis illustratum. *Tegea* sylua Arcadiæ Pana deum rusticorum numen venerabarur.

LEGUMINA DIVERSA.

& frumenta.

Reum, Vitis, Cicer, Cicerula, Faba, Leticula, Lens, Phascolus, Pisum, Lupinum, Faba.

Frumenta sunt & fruges, Far, Siligo, Triticū, Ador, Milii, Panicū, Frugum pestes Lolium, Tribulus, Carduus, Lappa, Rubus, Avena, Paliurus. Verg. Pro molli viola, propurpureo Narcisso Carduus & spinis surgit paliurus.

FRUITICES DIVERSI.

Cytisus, Myrica, Capparis, Chamamyrsine, Erica, Gnaphos, Gossipion, Helenium, Laferpitium, Myrsinites, Ophiofaphy les, Oxymyrsine, Rhododendrus, Scammonia, Tamarix, Tithymalus, Ilex, Amomum, Chamælaea, Caritoteblepharō, Cynostraton, Elleborine, Epipactis, Eryx, Genista, Ophcostaphyle, Phycos, Pyrosachne, Pyculā, Plocamō, Quisquiliū, Rubus, Saripha, Scorpion, Spartum, Tymelæa, Tragon, Lenticulus, Nardus, Cinnamonum, Sciton, Sitarum, Tragacanthæ.

FLORES, ET VIOLAE ET

alij frutices odorati.

Rosa, Lilium, Calta, Bacchar, Cōbretum, Lotus, Crocus, Hyacinthus, Abrotonum, Amarachus, Saliunca, Polion, Amethystus, Cyamum, Holochryfos, Chrysitis, Origanum, Thym^o, Coniza, Cytemis, Narcissus, Amarāthus, Epithymō, Oenanthe, Phrygma, Rosmarinus, Anechum, Acanthus, Anemona, Cherinta, Ligustrum, Vaccinium, Cōuoluolus, Cyanus, Cyclaminus, Sisymbriū, Tymbra, Saureia, Cassia, Melilotos, Lyrium, Lichnis.

HERBARVM DIVERSA NOMINA.

Ablinthium, Aconitum, Ægolethrō, Alcibiadion, Alga, Aloe, Altercum, Amygdalite, Anagryis, Anchusa, Andrachne, Anethum, Anthemis, Apium, Apiastrū, Asclepion, Asterium, Atractylis, Atriplex, Auruncus, Abrotonum, Acatthus, Achanon, Achemenis, Acinos, Acopō, Acoros, Acros, Agrios, Acta, Action, Adiantū, Adipfos, Ægilops, Ægocere, Æthiopsis, Agaricum, Aglaophotis, Aizoō, Albucum, Alcanna, Alektorolophos, Alypō, Alisma, Alyison, Alopecuros, Alfine, Altercangeni, Althea, Amomum, Ampeiodisime, Amuletum, Anabasis, Anagallis, Anacapsoretis, Anarthis, Andrialia, Androsæmum, Anemona, Anodynion, Anthaliū, Anthericus, Anthyllis, Anthriscū, Anticellium, Antirrhinos, Apraxine, Apatæ, Aphrodes, Aphrum, Apiofichas, Apronia, Aproxis, Archiona, Arachos, Archezostis, Arctios, Argemone, Aros, Arsenogonon, Artemisia, Asaron, Acalonia, Asyla, Asphodelus, Asphenū, Aslarum, Aster, Aterammum,

Balis

Balis, Balotis, Batis, Batrachion, Bechion, Beta, Betonica, Blachnon, Blataria, Botrys, Brabilla, Bryonia, Bryon, Bromos, Brotis, Bubenicon, Bucera, Bucolicon, Buphthalmos, Bupleuron, Bufelinū, Baccar, Barbula, Blattaria.

Cacalia, Cactos, Cacubalum, Calla, Calligonon, Callion, Callitrichia, Callitrix, Chamæcissos, Chamæleuce, Canaria, Cantabrica, Capnos, Capparis, Carduus, Caryte, Cassia, Catanache, Caulis, Cemos, Centaurion, Centunculū, Ceratia, Cherintha, Cestros, Chalceos, Chamæcta, Chamæcissus, Chamædaphne, Chamælea, Chamæmilon, Chamæmirlyne, Chamæpeuce, Chamapitys, Chamæfice, Chamæcyparissos, Chamædryes, Chamæleon, Chamæpithyos, Chamærops, Chamæzelos, Chenamythō, Chenapodis, Chironia, Chondrylon, Chondris, Chrysipia, Chrysocome, Chrysochanō, Chrysotheles, Cyclaminus, Cicorion, Cicuta, Cinare, Cynocephalia, Cynoglossos, Cynoides, Cynomysis, Cynomorion, Cynops, Cynolorchis, Cyparissias, Cyperus, Circea, Cirfion, Cytisus, Clema, Cleonicō, Climenos, Cnicō, Cnidos, Cochla, Colocasia, Cōbretū, Coniza, Cōsigilis, Confiligo, Corcorus, Cordylis, Coricō, Corymbia, Corymbite, Coriō, Coris, Cotyledō, Coronca, Crateogenon, Crategis, Cremō, Crepis, Crechmos, Crocus, Cunila, Cerefoliū, Canabis, Carduus, Carex, Carminothū, Carpophyllos, Centaurea, Chibis, Consolida, Corambla.

Dactylos, Damasonios, Dendroides, Digitellum, Dimenum, Diopteris, Diphonon, Dispiron, Dodechateum, Dolychos, Dorypetron, Doris, Dracunculus, Dictamum.

Echite, Elaphoboscum, Eutomon, Ephedra, Ephemeron, Ephydros, Epictymum, Epimediō, Epipactis, Epipetron, Equifelis, Era, Erica, Erigeron, Erineon, Eringe, Eriphia, Eris, Erisimone, Erisithale, Eritheles, Eruca, Erulilia, Euphorbia, Exedum, Emphasinū.

Farfigium, Felix, Fœnum, Fragum, Gentiana, Glastum, Gnaphalium, Galeobdolon, Gallion, Gelotophyllis, Geranium, Glaucion, Glycistis.

Hali, Haliamon, Halicacabum, Helenium, Heliocallis, Heliotropium, Helioscopium, Helleborus, Hemionos, Heptapleuros, Heraclon, Herina, Hemerocalles, Heroion, Hibiscum, Hyoscyamus, Hyoscyris, Hypericō, Hypocheris, Hypocisthis, Hypogeffos, Hypoglossa, Hypopheston, Hippolapathos, Hippocelinum, Holcus, Holochryfos, Holosteon, Hippuris, Hyge.

Iberis, Iris, Ischemon, Isoetes, Isopyron, Ixine, Ixion, Intybus, Lactuca, Lada, Lago, Lassione, Latæce, Lathyrus, Lauer, Lemonium, Letophyllon, Leucanthæ, Leucacata, Leucatemū, Leucographis, Libadiō, Libanotis, Lingulaca, Lotus, Lapsana, Lactipes, Leo

Q. 4

nina, Leōtopetalon, Leocopodium, Lilium, Linozotis, Linoftrophon, Lithoron, Lolium.

Magydaris, Malua, Marathrum, Massaris, Mastos, Mecon, Melanipodium, Melanion, Melilotos, Melitena, Menta, Mentastrum, Meioleucum, Myagros, Myoctonon, Myophonō, Myofoton, Mitifinite, Myrris, Moly, Molybdena, Mollon, Marrubiū, Medica, Meliatolos, Mandragora, Muratis, Muscus, Myrropetalum.

Nasturciū, Nautea, Neurris, Nepenthes, Nepete, Nyctegreton, Ocyum, Oenanthera, Oerū, Ononis, Onopyxos, Onopordō, Onosma, Orchis, Orto, Oreofelinum, Ofyris, Oxalis, Ophycys, Origanum, Oferites, Olu.

Paliurus, Panaces, Papauer, Parietaria, Parthenis, Pentaphyllō, Perdiciū, Personata, Peruinca, Petroselinum, Phleos, Pycostallafion, Piperites, Plantago, Polygalon, Polygonatō, Polypodiō, Polytricon, Portulaca, Pseudocasia, Pulegium, Pyrethrum, Pæderos, Pæronia, Panax, Pancratiō, Pappus, Paraluis, Pentapetes, Peplion, Periclymenos, Petilium, Phernion, Phylantes, Phlox, Phonos, Pictis, Piftana, Polemonia, Polycanthos, Polyognon, Polium, Polyodion, Polytricon, Potamogeton, Poterios, Pseudanchusa, Pysilion, Pteris.

Radicula, Raphanus, Regia scopa, Rhexia, Rhodora, Rhus, Rhopalos, Rubia, Rulfus, Ruta.

Saliunca, Salua, Sampfucus, Sādix, Sāguinaria, Sardo, Saturcia Satyrion, Scandulaca, Scandis, Scorpiuros, Sedum, Serpillum, Syderion, Sideritis, Sili, Silicia, Sinapis, Sifer, Spartō, Stygmō, Symphegium, Sabina, Sacopenium, Sagapenum, Sagitta, Samolum, Sandix, Sarapias, Saxifragum, Scylla, Scythice, Seraphium, Selama, Siciliō Syce, Silybium, Silphion, Syrum, Sifarum, Spartania, Splenion, Stachys, Staphylinos, Stomatice, Strychnon, Strumea.

Thapsia, Thelictonon, Teucra, Xeuthrion, Thelygonos, Thelyperis, Theriffaga, Thesion, Thlaspe, Thymus, Thymbra, Thyffelium, Tithymalus, Triorchis, Tragopogon, Trichomanes, Trifolium, Trientalis, Tragonia.

Veratrum, Verbena, Verrucaria, Vitreolum, Vnicaulis, Vrtica, Vlva, Xiphion, Zoophthalmos, Zopyrocheron.

COCI.

P *Hymis* Lesbius coquus fuit Hieronis Syracusani, datus postea Aristocliidi.

Mystillus & *Taratalla* nomina sunt coquorum apud Martialem scribentem: Si tibi Mystillus coquus Æmiliane vocatur, Dicitur quare non Taratalla mihi.

Bardix fuit canpo quispiam claudus, qui sequenti prouerbio locum

cum ferit, Perdici crura, in homines distortis cruribus.

VESPILLONES.

D *Lapides* nomen est Vespillonis apud Martialem lib. i. scribentem: Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.

Plutarchus in Phocione ait *Cypionem* fuisse quendam inter Athenienses homunculum, qui in tumulandis efferendisq; cadaueribus quæstum faceret. Is interfectum Phocionem accepta mercede in Eleusinam deportauit.

Sunt autem Vespilloncs tumulatores cadauerum, qui mortuos efferunt ad sepulchrum. Suetonius de Domitiano loquens. Cadauer eius populari sandapila per vespilloncs exportatum. Aliter dicuntur Libitinarij, & Sandapilarij.

MANGONES, ET ALIAE

professionis homines.

C *Carpophorus* mango fuit temporibus Domitiani, alius ab alio uenatore, de quo scribit Martialis, Est quota Carpophori portio susus aper.

Thoranius fuit mango, qui uendidit Marco Antonio duos eximia forma pueros, alterum Asiaticum, alterum Gallicum, ut geminos & uerinos, tanta erat formæ unitas & similitudo. De eodē sic ait Macrobius: Delectatus erat Augustus inter cœnā symphoniacis Thoranij mangonis, atque eos frumēto donauerat. Meminit & Suet. Qui matres familias, inquit, & adultas ætate uirgines denuderant, atq; perspicerent, tanquam Thoranio mangone uedente. Erāt autē mangones seruorū & pueroꝝ liberali forma diueditores, quibus moris erat medicamentis puerorū uenaliū ueritatē & barbā coërcere, ut formosi semper apparerēt. Hoc autem faciebāt Hyacinthi radice bulbacea, quæ uino dulci illita nō patitur pilos erumpere. Mangonium, uocatur ipsum māgonis artificium. Plin. Nec tamē in hoc māgonio quicquā totum placet.

Alphenus nomen est sutoris apud Horatium lib. i. Ser. dicentē. Ut Alphenus uaser omni Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna Sutor erat sapiens operis.

Cadmus fuit quispiam notæ impietatis carnifex Horatius: Tu ne Syridamæ, aut Dionysii filius audes Deicere à saxo ciues, aut tradere Cadmo?

Apud eundem *Lycinus* nomen est tonsoris, ubi in arte scribit: Si tribus Antyciris caput insanabile, nunquam Tōsori Lycino commiserit.

Fuit *Diadumenus* pincerna Augusti. *Secundus* (id proprium est uiri nomen) pincerna Nicomedis regis Bithyniæ.

Ganymedem poëtæ faciunt Louis prægulatorem.

IANITORES.

Butes armiger fuit Anchisæ & Ianitor. Vergilius lib. 9. Formatum vertitur oris Antiquum in Butem, hic Dardanio Anchisæ Armiger antè fuit, fidusque ad limina custos.

Cerberum poëtæ fingunt esse custodem & ianitorem inferorum. Vergil. lib. 8. Æn. Te Strygij tremuere lacus, te ianitor Orci.

Ammianus Marcellinus ait *Eunum* fuisse Ergastularium quendam qui ductauerit in Sicilia fugitiuos.

PASTORES, ET ARMENTARIJ.

T*Amburlanus*, primum fuit bubulcus. Demum tamen adeo fauentem reperit fortunã, vt ad imperiũ Scytharũ cõscenderit.

Apollo, priuatus deorum ambrosia ob interfectos Cyclopes, pauper armenta Admeti regis Theſſaliam. Tibul. lib. 2. Pauit & Admeti Tauros formosus Apollo.

Crathis, seu Crathides, pastor fuit apud Sybarin, quem infando amore capræ exarſiſſe iam diximus.

Sybote, fuit Suarius, qui Vlyſſem profugum & iam ſuis ignotum, in patriam deduxit.

Primiſlaus, è bubulco factus eſt Bohemorum rex.

Achius Nauus, augur clariffimus, ob paupertatem ſues puer pauit. Auctor Cicero lib. 1. de Diuinatione.

Aſius, nomen eſt paſtoris apud Verg. lib. 12. ſcribentem: Sicrigido latus enſe ferit, Podalyrius Aſium Paſtorem.

De *Amynta*, paſtore Martialis libr. 11. Indulget pecori nimium dum paſtor Amyntas, Et gaudet fama luxuriãque gregis.

Tyrtornus, fuit bubulcus mirandæ fortitudinis, qui cum Milone certauit.

Mirmillo, fuit armentarius, cuius ſimilitudo obiecta eſt Caſſio Seuero celebri oratori. Teſtis Plin. lib. 7.

Oebares, fuit equiſo, & armentarius Darij, cuius aſtu Darjus ipſe regnum Perſarum aſſecutus eſt.

Fauſtulus, fuit paſtor cui Amulius dedit Romulum & Remum exponendos. Aliis placet Fauſtulum cum fuiſſe, qui expoſitos nũtriuertit. Teſtis Plutar. in Romulo.

Euthycus, apud Suetonium nomẽ eſt Aſinarij, vbi ait: Apud Actiũ deſcendẽti in aciẽm aſellus cum aſinario occurrit. Homini Euthycus, Beſtiã Nicon erat nomẽ.

Mithridates, apud Herodotum nomẽ eſt paſtoris cuius vxor Spaco nomine Cyrum infantem (qui poſtea rex fuit Mædorum) ab Aſtyage deuotum feris, aluit.

Daphnis, fuit paſtor, qui carmen Bucolicum reperit.

Gyges, beneficio cuiuſdã anuli rex eſt paſtore factus eſt. Auctor Ci.
Sophij

Sophi, (qui poſtea rex fuit Turcarum) in agendis armẽtis victum puer quæritauit.

Philæus, fuit bubulcus Vlyſſis, & Eumeus porcarius. De his intelligit Ouid. in Epiſto. Vlyſſis: Hoc faciunt cuſtoſq; boum, longauaque nutrix, Tertius immundæ cura fidelis harã.

Tilippus, fuit paſtor qui Lycatum & Partuſium à Philonomia matre expoſitos, educauit. Auctor Plutar.

CRUDELISSIMI HOMINES.

L*ucius Sylla*, Romam & vniuerſas Italiae partes ciuilibus ſanguinibus inuadit. Quatuor legiones contrarię partis, miſer coram implorantes, obtruncari iuſſit. Praeneſtinos (qui iuniorum Martium receperant) poſt factum P. Cethego dedicationem extra mœnia iuſſit occidi, & eorũ corpora per agros ſpargi. Quammanitate perierunt quinque millia hominum. Quatuor millia & ſeptingentos diræ proſcriptionis edicto iugulatos in publicas tabulas referri voluit, ne tanti facinoris deleteretur memoria. Virorumq; cædibus nõ ſatiatus ſæuit in mulieres. Abſciſſa miſerorũ capita afferri ſibi iuſſit, vt diro illo aſpectu ſatiaretur feritas. M. Mariũ prætorem non prius vita ſpoliauit, quã oculos eidẽ erueret, & ſingulas corporis partes confringeret. M. Pletorium (quod ad ſupplicium Marij exanimis cecidiſſet) maſtauit protinus. C. Marij erutos cineres, in Anienem ſparſit.

C. Marius, vrbe potitus poſt exiliũ, cum Cinna, Carbone, & Sertorio ſtatim ad cædem principum animũ conuertit. Octauij conſulis caput expoſuit pro roſtris. Antonij cõſularis caput mœſis expoſuit. Cæſarem & Fimbriam in penatibus domorum ſuarũ trucidauit. Crassi pater & filius in mutuo alter alterius aſpectu iugulati ſunt. Bebius & Numitorius per mediũ forum vnũ carnifi cũ tracti ſunt. catulus Lucretius hauſtis carbonibus hoſtili ſe excimit ludibrio. Archarius & Merula flamẽ dialis conſoſi ſunt. Quę omnia feritatis exempla à Ianuarij cal. intra Idus abſoluit.

Damaſippus, homo nulla præditus virtute, nobiliſſimos ciues (qui Syllanis partibus adhæſerant) inter victimas tanquam belluas crudeliter enecauit. Aruinq; tribuni plebis truncum in ſublime elatum per ora vulgi deferri iuſſit, tandem à victore Sylla obtruncatus.

Numatius Flaccus, Pompeiani nominis deſenſor, obſeſſus à Cæſare in Hiſpania, & incluſus Attinguentium mœnibus, omnes eius oppidi ciues (quos Cæſari ſtudere intellexerat) iugulatos è muris præcipitauit. Fœminas quoque virorum (qui in contrariis erant) cum liberis interfecit. Alios infantem in cõſpectu parentum humo inſiſſit, alios ſuperiacos pilis excipi iuſſit.

Cartha-

Carthaginenses, Attilium Regulum palpebris antè resectis in machina referta aculeis concluderunt, ibique inaudito mortis genere necauerunt. Claudianus: Prorogat æternam feritas tibi Punica palmam Regule. Interfecto demum duce, milites fando nauium substratos necauerunt.

Horum dux *Annibal* pontem humanis cadaveribus in Gelo flu mine construxit, supérq; exercitum traduxit. Ouidius in Ibin: Vt quos dux Pœnus meritis putealibus vndis, & iacto canas puluere fecit aquas. Idem Annibal captiuos Romanorū itinere fessos prima pedum parte succisā relinquebat in itinere. Quos verò in castra perduxerat, ferro cogebat decernere, paria fratrum & propinquorum iungens. Nec ante explebatur feritas, quàm ad vnum victorem omnes redegisset.

Mithridates, rex Ponti vna epistola LXX millia Romanorum per Asiam dispersa mandauit interfici.

Cyrenis, filia Diogiridis Thraciæ regis, viuos homines difsecabat medios, & parentibus comedendos apponebat liberos.

Ptolemæus Pisco, rex Ægypti, filium suum Memphitem (quem ex Cleopatra vxore eadè & sorore sustulerat) occidi iussit. Interfecti demum præcisos pedes, caputq; & manus cista cõclusos pro munere natalitio matri misit. Idem quum animaduertet se suis omnibus odiosum esse, vt periculo posset oblitere, frequens uetèrte gymnasium armis & igni circumduduit, inclusiõiq; omnes partim ferro, partim flamma necauit.

Darius, rex Persarum constitutus, quum populo iureiurando affirmasset se nullum ex septem principibus (qui coniurauerat aduersus Magos) veneno, ferro, aut inedia oppressurum, vt religione solutus videretur, locum parietibus cinxit cineribus plenum, supérque suspensum imposuit lignum, cui principes ipsos benignè cibo & porione exceptos incidere iussit, vt somno sopiti deciderent in insidiosos illos cineres.

Ochus Artaxerxes Ocham sororem, eandem & focrum, vivam capite defodit. Patrum cum centū liberis & nepotibus telis imperauit transigi, quòd in his maximā apud Persas probitatis laudem videbat consistere.

Athenienses, Æginetis adolescentibus, nauticarū artiū peritis, pollices præciderūt, ne in certamen nauale secū deinceps descenderet.

Excogitauit æneum taurum *Perillus*, quo inclusi subditi ignibus lōgo & abdito cruciatu mugitum bouis imitarentur, ne eius latus similes humanæ voci Phalaridem tyrannum ad misericordiam inducerent. Quod teterrimum artis suæ opus primus artifex inclusus expertus est. Quid in Ibin: Aëre Perillæo veros imitere

iuuen-

iuuenos, Ad formam tauri conueniente sono.

Ethrusci, viuorum corpora, saniosis & tabidis mortuorū cadaueribus alligabant, ora oribus, manibus manus, & pedes pedibus cõponentes. Feritatem hanc in *Alexandrio* notat Vergil. lib. 8. dicens: Mortua quinetiam iungebat corpora viuus, Cõponens manibūsq; que manus, atque oribus ora. Tormenti genus, & sanie tabòque fluentes Complexu in misero longa sic morte necabat.

Scytha, exenteratis animalibus viuos homines includebāt eminebus solis capitibus, vt cibo capto diutius liguerēt, viuerētque, donec putrefactis animalibus excrescerent vermes, à quibus cõsumerentur. Præcedentia hæc exēpla habet Valerius Maximus. *Saul* rex Iudæorū, audita ab aratro suorū hominum legatione de Hammonitarū iniuria querent, iussit, bobus (quos præ se agebat) succidi crura, præfatus sic omnes perituros, qui sibi eodem die ad Iordanem fluum præsto non essent in armis.

Abimelech, Gedeonis filius, regnandi cupiditate LXX fratres crudeliter occidit, vno duntaxat excepto, qui fuga & pedibus salutē sibi reperit. Idē Sichimitas (quòd ab his vrbe & tribu eiectus fuisse) noctu adortus, omnes trucidauit, nulla sexus aut ætatis habitratione. Urbem vi captam diruit, & in eius area salem ipsarū pro semine. Eos verò qui spe salutis ad templa se receperant, facta Ignorum congerie ibidem flammis & fumo necauit.

Abalia, sceminarum sæuissima, omnem Davidis stirpem sustulit, nequis superesset, à quo prohiberetur dominio.

Herodes, multa puerorum millia occidi iussit, vt autorē nostræ salutis interciperet.

Vitoldus, princeps Lituaniæ, homines morti destinatos mira crudelitate vrinis includebat pellibus, eòq; modo inuolutos canibus dabat cõcerpendos. In bellicis expeditionibus arcum semper habebat intentū, vt ordine aberrantem sagitta configeret. Multi tantæ feritatis metu vltro sine carnifice animas proiecerunt.

Etelinus (qui circa Tauritium, & in Euganeis exercuit tyrannidem) castrabat pueros, stupro vitabat virgines, matronis adimebat mammas, prægnantū secabat vteros, partus exertos in ignem mittebat. Bissena Patuinorum millia sub suo vexillo merentia ad vnum interfecit, audita Patauj defectione.

Diomedes, & *Busyris*, equos humana carne pauerunt. Verg. lib. 3. Georg. - Quis aut Eurysthea durū, Aut illaudati nescit Busyridis aras? Ouid. lib. 3. de Trist. Sænior es tristi Busyride, sænior illo, Qui filium lento torruit igne bouem.

Phalaris, tyrannus Agrigentinarum, non contentus exquisitissimis cruciatibus, æneo vsus est tauro, quo miseri mortales inclusi bouem

boum mugitus effingerent. Quid. Ipse Perillæo Phalaris permisit in ære Edere mugitus & bouis ore queri.

Cambyses, fratrem & duas sorores occidit. Apim bouem ferro violauit. Captis inimicorum urbibus, neque pepercit templis, neque simulacris deorum.

Alexander Pheræus, vitios homines obuensis in se faciebus sepe liebat, alios vrforum pellibus inuolutos dabat, cōficiendos venatoribus, & feris confodiendos. Polyphranem auunculum peremit hasta, quam sacrauit, & festa præcinxit corona.

Tamburlanus, Scytharum rex, nihil habebat iucundius, quam animi feritatem humano cruore oblectare. Cuidam rogati cur in omnes vsque adeo sæuiret, toruo aspectu retortisque oculis ferur respondisse, An tu me hominem putas, & nõ Dei iram potius, ad hominum perniciem in terris agentem?

Parysatis, mater Cyri iunioris, rationem cōmentata est, qua humana corpora sibi gigneret vermes, a quibus demum lenta morte consumerentur.

Septimius Seuerus Imperator post Didium Iulianum Clodium Albinum tumultuantem interfecit, & capite eius Romam misso corporis truncum equo refugienti conculcandum præbuit.

Tullia, filia Tarquinij, currum super faciem mortui parentis duxit, equis etiam refugientibus. Ouid. libro 6. Fast. Filia carpento patrios initura penates, Ibat per medias alta feròxq; vias: Corpus vt aspexit, lachrymis auriga p̄fusis Restitit, hūc tali corripit illi sono, Vadis, an expectas pretium pietatis amarum? Duc inquam inuitas ipsa per ara rotas. Certa fides facti est, dictus sceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota est.

Romanus, iunior Imper. matrem Helenam a se reiecit, & sorores, quas ablatis imperialibus pannis inclusit cœnobio.

Huius filius nomine *Basilius*, imperator post Ioannē Zimissem Bardam Silerum vnum ex suis ducibus rebellantē quum vicisset, oculis priuauit. Bulgaros tumultuantes, quū in potestatem suam redegressisset, quindecim millibus captis, oculos effodit, vno tantū in columi relicto, qui excæcatus ad Samuelē eorum ducē dirigeret.

Caligula, auix Antonix defunctæ, nullum exhibuit honorē prospexitq; siccis oculis è triclinio ardentē rogam. Fratrem Tiberium interemit. Sillanū socrerū ad secandas nouacula fauces compulit. Cū omnibus fororibus suis supra cōsuetudinē fecit, easq; (quod est omnium lōgè turpissimū) exoletis suis prostrauit. Ptolemæum regis Iubæ filiū consobrini suum, itē Macronem & Enniā (quos habuerat imperij adiutores) pro meritōrū gratia pensauit morte. Multos ex senatoribus interfecit. Quæstorē suum in cōiuratione nomi-

nominatū flagellauit veste detracta Multos honesti ordinis prius stigmatate deformatos, ad munitiones viarū, ad metalla aut ad bestias cōdemnauit, aut bestiarū more quadrupedū cauea coërcuit, aut medios serra dissecuit: idq; ob leuissimā culpā, aut nullā potius, Parçtes supplicio filiorū cogebat interessē, quorū vni valetudinē exculanti, lecticā misit. Curatorē munerū & venationū, per continuos dies in cōspectu suo catenis verberatum, non prius occidit, quam offensus putrefacti cerebri odore. Comædiographū quemdam ob ambigui ioci versiculū igni cremauit in iplo statim amphitheatro. Equitē Ro. obiectū feris quū se innocentē proclamasset, reduxit, abscissāq; lingua induxit rursus. Quēdā ab exilio reuocatum, quū interrogasset quidnā ibi facere consueisset, quū per adulationē hæc respōdisset, Sæper orami vt periret Tiberius, & tu imperares: capta ex eo verbo cōiectura exules suos mortē sibi imprecari, misit qui vniuersos cōtrucidarēt. Præter facta, verbis vtebatur feritate immanē spiratibus. Dicebat omnia sibi in omnes licere. Gallis Græcisque aliquot vno tēpore cōdemnatis gloriabatur. Gallogræciā se subegisse. Quos torquebat, minutis ictibus plecti inebat, quòd diutius læguerent, addito etiā præcepto, Curate vt se mori sentiat. Iactabat & illud tragi cū: Oderint dum metuāt. Optauit plerūq; vt populus Ro. vnicā haberet ceruicē. Quærebatur & dolebat sua tēpora nullis calamitatib. publicis insigniri. Optabat exercituū cædes, famem, pestilentia incendia, & hiatū aliquē terræ. Puteolis dedicatione pōtis multos è littore ad se inuitatos omnes præcipitauit. Quosdā gubernacula apprehēdētes cōris destruxit in mare. Publico epulo seruū ob detractā lectis argentēā la minā carnifici cōfestim dedit, vt manib. abscissis & ante pectus è collo pendētibus per cœtus epulantiū circūduceretur, præcedente titulo, qui causam pœnæ indicaret. Mirmillionē secū rudibus cerantē, spōre, prostratū, cōfodit ferrea sica. Admota altariibus victima elato malleo cultrariū mastrauit. Insistēs Iouis simulachro quū Apellē tragœdū interrogasset, vter illi maior videretur, cuctantē flagellis discidit. Vxorē vt amiculā quū osculabatur, addebat, Tā bona ceruix simul ac iussero demetur. Hæc omnia ex Trāquillo.

Diocletianus paucis diebus x v i i. millia Christianorum variis suppliciis affecit.

Audium Cassium Romani alterum Catilinam vocarunt, quòd cruoris esset cupidus. Is inauditū & nunquam prius visum tormenti genus commentus est. Trabem enim longitudine lxxx. aut c. pedum infixam terræ erigebat, qui a summo ad infimas partes alligatos homines flamma & fumo suffocabat.

Macrinus Imper. prodigiosū fuit animi in exhibendis suppliciis

Nam geminos boues miræ magnitudinis aperiri iussit, hisq; miles singulos (qui ancillæ hospitis pudorem violasse ferebantur) inclusit, capitibus bouum exactis, vt facilius vnâ colloqui possent.

Maecimius Imp. tã crudelis fuit animi vt Cyclops. Bulyris Gyges, & Typhon diceretur Vnde sequentibus versibus eiusdem scæuitiæ illustum est: Et qui ab vno non potest occidi, à multis occiditur. Tygris acerrimus est, & tamen occiditur. Caue multos, si singulos non times.

Irene imperatrix, vxor Leonis quarti, Constantino sexto, filio suo in carcerem coniecto, oculos eruit, quod ab ipso prius fuisset expulsa.

Domitius Nero, Domitij Ænobarbi & Agrippinæ filius, matrè interemit. Octauiam & Sabinam Poppæam in matrimonium duxit viris earû trucidatis, ipsasque demum vxores dedit morti. Petro & Paulo vitam abstulit. Antoniam filiam Claudij, recusantè sibi nubere post Poppæam mortem, occidit. Item Aulum Plaucium iuuenem, quem ante mortem per vim cõstuprauerat, Ruffum Crispinum priuignû Poppæa natum impubere adhuc submersit. Tuscum nutricis filium relegauit. Senecam præceptorem ad necem cõpulit. Plerosque liberos diuites & senes (quos semper fautores inuenerat) occidit. Casio Longino iurisconsulto oculos effodit. Polyphago cuidam Ægyptij generis, crudam carnem mandere asucto, viuos homines laniados obiciebat, & absumentos. Populo & mœnibus patriæ nõ pepercit: Vrbem enim palam incedit, quasi offensus deformitate veterû ædificiorum: quod incendium lætis oculis prospexit è Meccenatiana turri. Inflammatis iam domibus nemini permisit ire ad reliquias rerum suarum.

Tiberius verò tertius Romanorû imperator, testamentum matris pro irritò habuit. Tres ex Germanico nepotes Neronè, Drusum, & Caium variis modis afflixit. Neronè ad mortem cõpulit quum ei saqueos & vncos ostentaret carnifex, Drusum in ima Palatii parte sublatis alimentis adeo maceravit, vt ille tormentum è culcitra tentauerit maderè. Ex viginti viris patriciis (quos elegerat cõsiliij causa) vix duos aut tres incolumes reliquit, ceteros diuersis causis necauit Seleucum Grammaticû ad mortem cõpulit. Piscatori, qui sibi secretum aliquid agenti nullum inopinanter obtulerat, perficari eodem pisce faciem iussit, & os locusta lacerrari. Militem prætorianum oburreptum è viridario paonem capite puniuit. Nullus à pœna hominû cessauit dies, ne religiosus quidè ac sacer. Multos accusauit & dånauit cû vxoribus ac liberis suis. Interdixit ne capite dånatos ppinqui lugerèt. Nemini delatorû fidè abrogauit. Pleriq; citati ab eo ad dicendâ causâ partim se

domi

domi vulnerauerunt, partim in media curia venenum hauserunt, quos tamen colligatis vulneribus & semianimes in carcerè rapi imperabat. Puniti omnes in Gemonias vncò tracti sunt. Viginti vno die adiecti tractiq; nulla ætatis aut sexus habita ratione. Virgines pleræque prius à carnifice viciatæ demum strâgulatæ sunt. Mori volentibus, vim adhibita viuendi. Mortem adeo leue supplicium putabat, vt quû audisset quædam Carnuliû eam anticipasse, exclamauerit: Carnulius me euasit. Furiatus dolore què ex morte filii sui Drusi conceperat, multos nulla causa interfecit. Rhodiensem hospitem què benignis literis Româ euocauerat, vbi aduenit torqueri iussit & occidit. Carnificinæ locû habuit Capreis, vnde dånatos post exquisita tormeta præcipitari corâ se in mare iubebat, excipietibus deorsum classiaris & cadauera remis elidētibus.

Domitianus multa crudelitatis exempla exercuit. Discipulum Pantomimi puberem occidit, nullam aliam ob causam, quam quod magistro similis esset forma. Item Hermogenem Tarsensem propter quasdam in historia figuras. Interemit & multos senatores, in his aliquot cõsulares, vt Ciuicam Cerealem Asiæ procõsulem, Saluidienum, Orfitum, Acilium Glabrimonem, Ælium Lamiã ob suspiciosos iocos. Metium Pomposianum, quod habere imperatoriam Genesim vulgò ferebatur, & alias quasdam ob causas leuiculas. Præterea Sallustium. Luculum Britanniaë legatum, & Iunium Rusticum. Philosophos omnes vrbe, Italique summouit. Occidit & Eluidium filium quod sub persona Paridis & Oenones diuortium suum cum vxore tractasset. Flauium Sabinum, quod eû præco non consulem, sed imperatorem saluasset. Aretinû Clementem consulem capitis condemnauit.

M. Antonius allatum sibi Ciceronis caput in mensa apponi voluit, perque diem illud aspexit quouisque tali spectaculo animam exarsisset.

Eiusdem *Antonij* vxor Fulvia caput ipsum maledictis ac diris execrata est, demû inspuens gremio suo apposuit, acriusq; inspicies linguâ illi è faucibus euellit: eamque frequenter cõfodit acicula, qua tunc ad ornamenta capitis utebatur.

Vedius Pollio quum piscinas magno studio ac diligentia coleret, seruos suos occidebat, eosque piscibus dabat in prædam, vt hominum cruore pasti delicatiores essent.

Manlius Torquatus consul, dum cum Latinis bellum gereret, edictumq; esset, ne quis extra ordinem pugnaret, filiu securi percussit, quod à Genutio Merio Tusculanorum equitum præfecto laceffitus manum conseruisset, licet parta de hoste victoria.

Amalanthæ, mater Atalarici regis Gotorû mortuo filio adit-

torē sibi delegit *Theodatum*, à quo tamen in balneo stragulata est. *Claudius* Cæsar (qui interfecto Caligula successit in imperio) tormēta quæstionū, pœnâsq; particularum repræsentabat, & exigebat palam. Gladiatores retiarios iubebat interfici, vt expirantium faciem videret. Bestiaris meridianisq; gladiatoribus adeo delectabatur, vt à prima luce ad spectaculum descenderet, & meridie dimi sso ad prandium populo perfereret.

Anius Vitellius nobiles viros & cōdiscipulos omnibus blanditiis ad societatem imperij allicefactos vario genere fraudis occidit, & in his vnum veneno manu sua porrecto in aquæ frigida positione, quam is febre affectus poposcerat. Portitorem quendam nulla penitus culpa interfici iussit, velle se dicēs oculos pascere. Duos item iuvenes patri supplicium auerte conātes. Quendam equitem Rom. iugulari mandauit cum liberto. Item plebeios quosdā, qui Venetæ factioni maledixerant. Venit & in suspicionem mari venenum porrexisset, quod audiuisset à Cata muliere vaticina diuinitimē se imperaturum, si superstes parenti exiitisset.

Æmilius Cenforinus, *Ægeſte* vrbis Siciliæ tyrannus, multis muneribus eos prosequeretur, qui inauditū aliquid tormēti generis excogitassent. Spe igitur lucri cōmotus quidam Aruntius Paterculus, equum ex ære fabricatum ei dono dedit. Ille Autem muneris autorem primum ibidem concludit, & emori fecit.

Achilles interfectum *Hæctora* currui seu equinæ caudæ alligauit, & circum muros vrbis Troiæ ter exanimē pertraxit. Demum venale cadauer exposuit parenti Priamo. Verg. lib. i. *Æneid*. Ter circum Iliacos raptauerat *Hæctora* muros. Exanimūque auro corpus vendebat *Achilles*.

Scinis latro Corinthius, arbores cōplicabat, hisque alligabat hominum brachia, vt sublime redeuntes lacera membra discerperent. Propert. lib. 3. Arboreâsq; cruces *Scinis*, & non hospita Graiis Saxa, & curuatas in sua facta trabes.

Atræus Pelopis filius vxorem habuit *Meropen*, quam quū stuprasset *Thyestes* frater, & grauidā fecisset, susceptos ex ea liberos *Atræus* decoxit & conuocato per speciem beneuolentiæ fratri exposuit comedēdos. Quod facinus adeo Sol exhorruit, vt refugus matutinum repetiuerit cubile. Vide *Ouidium* lib. i.

Theodamas fuit nescio quis carnifex, qui leones pascebat humano sanguine. *Ouid*. in *Ibin*. *Theodamas*q; vt qui sensere leones.

Phineus, rex *Arcadiæ*, filios suauis secundæ vxoris ex oculauit, propter quod facinus vlticē numinum vindictam passus est amisso paulo post visu *Ouid*. lib. i. de Arte: Quid fosis immeritis *Phineu* sua lumina natis.

Cleomenes

Cleomenes, *Lacedæmoniorum* dux ab *Antigono* victus profugit ad *Ptolemæum*, à quo benignè primum exceptus est, demū tamē *Nicagoræ* cuiusdam calumnia suspectus regi factus est, & ab eodem ex coriatus.

Aptia fuit quispia, qui filium comedit. *Oui*. in *Ibin*: Vt puer *Aptia* referas ex epla *Thyestæ*, Inq; tui cæsus viscera patris eas.

Alphonsus tertius rex *Hispaniæ*, quatuor fratribus oculos eruit. *Aelſtanus*, rex *Angliæ*, Edimum adoleſcentem in nauigio sine remige fratribus perdendum exposuit.

Sigiprandus, *Aripandus* filius, & *Longobardorum* rex, *Ariperto* (quocum certabat) oculos eruit, vxorē inque eius naso auribūque truncatis dehonestauit.

Atila, rex *Pannoniæ*, vndeccim virginum millia in expugnatione *Coloniæ* interfecit. Fratrem *Butam* morti dedit. *Aquiliam* diruit.

Alboinus *Longobardorum* rex ex capite *Canimundi* *Gepidarum* regis bello victi craterem sibi fecit.

Nasus, *Italiæ* præfectus, *Sindualdum* *Britonem* ducem armis domitum in trabe suspendit.

Boleslaus, tertius *Bohemorum* rex, *Mosconi* regi *Poloniæ* superato oculos eruit, vt etiam *Odoalricus* *Boleslai* fratre alteri fratri *Ianuro*.

Tomiris *Scytharum* regina, quum *Cyrum* *Perſarum* regem superasset, caput eius abscissum demerſit in vtreum sanguinis plenu, eique his illuſit verbis: Saria te sanguine, quē tātopere ſitisti *Cyre*.

Totila, rex *Gotthorū*, capta *Roma* tertiam partē murorum diriecit. *Capitolium* incendit, omnia diripuit: Ea tanta passim feritate debasechatus est, vt dei flagellum diceretur.

Dices, *Thebana* mulier, vbi sensit *Lycum* maritum captum amore. *Antiope* *Nictæi* filiæ, puellam tauri ceruicibus alligauit, suspensā à cornibus tædis ardentibus, vt bos tormento furiosior, *Antiope* ipsam per abrupta & scopulos tractam discerperet.

Clodomirus, *Clodouei* primi filius, *Sigismudum*, filium *Gundebaldi* regis *Burgundiæ*, bello capto vna cum liberis & vxore in puteum coniecit.

Huius frater *Childobertus* *Almaricum* regem *Gotthorum* sororis suæ *Clotildis* maritum obruncauit, & *Toletum* vrbem (in qua ille se tutabatur) diripuit. Duos item fratres *Clodomiri* filios similita beneuolentia conuocatos interfecit.

Clotharius, horum duorum frater, & *Clodouei* filius, *Conabrum* ducem *Britonum* interfecit, & *Crominum* eius filium cum vxore & liberis igne cremauit.

R 2

Colomanus, rex Pannoniæ, Almo fratri oculos eruit.

Cambyfes rex Perfarum blandè submonitus à Prexaste domesti-
co, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, quòd id malum quòdo-
que rationis vsum auferat : statim furore correptus filium eiusdè
sagitta còfodit. Idem *Cambyfes* templa & leges ludibrio habuit,
deorum simulachris illufit. Reclusis conditoris mortuorū inſpe-
xit cadauera. Amafis cadauer è monumèto reuulſum verberibus
cædi iuffit, & omnibus probris affici, demum cremari. Duodecim
Perfarum primores nulla penitus cauſa interfecit, viuos in caput
defodiens.

Sapor, rex Perfarum, quum Aurelianum Imperatorem bello vi-
ctum cepiffet, equum alcenſurus curuatos eius humeros preme-
bat ſuppeditanei loco.

Eadem feritate vſus eſt *Tamburlanus*, rex Scytharum, in Pazai-
tem principem Turcarum, quem bello captum caueis incluſit, &
catenis vinctum ſub menſa inſtar canis iuffit comedere & man-
dere ciborum analecta.

Santius, quartus Hiſpaniæ rex, patrem ſuum Alphonſum deci-
mum è Germania redeuntem occupato regno non admiffit. Qua-
tuor hominum millia trucidari iuffit, quòd in tumultu, quodà Al-
phonſum fratris ſui filium regem appellaffent.

Egebertus Sicoberti filius, & poſt patrè Angliæ rex, fratris filios
enecauit.

Ptolemæus Philopator, rex Aegypti, patrem, fratrem, & amicos
ferè omnes interfecit.

Alphonſus primus, rex Luſitaniæ, matrem coniecit in vincula,
quòd mortuo primo marito ſecundas tentaffet nuprias.

Hippomenes, Athenienſiſſiſſus princeps, Limonè filiã in adulterio de-
prehenſam, equo feroci & famelico præbuit abſumendã. Ouid. in
Ibin. Solãq; Limone pœnã ne ſenſerit illã. Et tua dète ferox viſce
ra carpat equus. Ortũ eſt hinc adagiũ, Magis impius Hippomene.

Orodes, rex Parthorum, Mithridatem fratrem, quamuis ſuppli-
cem, in conſpectu omnium interfecit.

Ioannes Maria dux Mediolanenſis, quotidie nouo tormenti ge-
nere ciues opprimebat. Idem matrem (à qua interim corripieba-
tur) in carcerem detrufit, & ibidem mori coëgit.

Mamertes, Syſaphonis Corinthij fratris ſui filios interfecit, cu-
piditate dominandi.

Septimuleius exciſum C. Gracchi caput liquato plumbo reſperſit.
Solebat *Erix*, filius Veneris & Butæ, hoſpites crudeliter eneca-
re. Hunc Hercules occidit. Martialis lib. 5. Et grauis in Siculo pul-
tere ſuſus Erix.

Diony-

Dionyſius tyrannus Marſiam quendam interfecit, ea tantum cau-
ſa, quòd a ſe per quietem iugulare ſe Dionyſiũ exiſtimauerat. *An-
tonius* Commodus, gladiatoris cædibus ad eò Romanum attriuit
imperium, vt nomen gladiatoris vulgò meruerit. Idem, teſte Lã-
pudio homines qui pedibus debiles forent, ſagittis ſolebat cõſi-
cere. Claua multos etiã afflixit, Hercule ſe fingens. Sacra Mithria-
ca homicidio polluit. Irridètes ſe feris obiecit. Eum qui Trãquil-
li librum vitam Caligulæ cõtinentè legerat, feris obiecit. Si quis ſe
mori velle prædixiffet, hunc inuitum iubebar præcipitari. Obefi
corporis hominem medio ventre diſſecuit, vt eius inteſtina ſubi-
to funderentur.

Cleomedes athleta Lacum Epidamniũ ictu pugni interfecit, in-
terfecti latera adaperuit, & iniecta manu inteſtina eduxit.

Terminus fuit quiſpiam, qui humana capita conſtingebat. Hunc
Hercules interfecit claua.

Othomanus, Turcarum princeps, anno ſalutis mccccliii. Con-
ſtantinopolim cepit. Conſtantini Imperatoris mortui caput ad
ludibrium palo affixit, & totis caſtris geſtauit. Mares & ſceminas
illuſtres iugulauit, aut ad vſum nefariæ libidinis reſeruauit.

Apteras fuit quiſpiam, qui patri teſtes eruit, & filios occidit. Au-
tor Annius in Berofum.

Spendius fuit quidam Italici generis. Capua oriundus, qui capti-
uos in bello beſtiis laniandos obiciebat. Auctor Polybius.

Ovates Perſa Polycratem Samiorum tyrannum affixit cruci. Au-
tor Herodotus.

Xerxes maximum filiorum Pythij Bithonij hominis ditiffimi
à quo tamen cum toto exercitu fuerat hoſpicio ſuſceptus, mediũ
diſſecari iuffit.

Thrax fuit quiſpiã, qui filiis ſuis omnibus oculos effodit, quòd
neglecto patris mandato, Xerxem ſecuti aduerſus Græciam mi-
litaffent.

Amaltris Xerxis vxor, vxorem Maſiſtæ Baſtrianorum præſidis
excarificauit. Eius mamillas præcidit, quas obiecit canibus. It è
nares, aures, labra, linguam in honeſtiſſimis deformauit plagis.

Creon tyrãnus militu in bello mortuorũ cadauera vetabat ſepe-
liri, & inhumari. Hunc Theſeus interfecit. Ouid. in Meta. Prohibè
tem buſta Creontem Atticus Ægides rupit Marathonide quercu.

Progne, Pandionis Athenarum regis filia, Iryn filii marito ſuo
Tereo Thracum regi appoſuit comedendum, quòd ſtuprum intu-
liſſet p philomelæ eiufdem Prognæ ſorori. Vergilius in Buc. Quas
illi philomelæ dapes, quæ dona pararit. Vbi philomelam poſuit
pro Progne.

R 3

Colomanus, rex Pannoniæ, Almo fratri oculos eruit.

Cambyfes rex Perfarum blandè submonitus à Prexaste domestico, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, quòd id malum quòdoque rationis vsum auferat: statim furore correptus filium eiusdè sagitta còfodit. Idem *Cambyfes* templa & leges ludibrio habuit, deorum simulachris illufit. Reclufis conditoriis mortuorù inſpexit cadauera. Amafis cadauer è monumèto reuulſum verberibus cædi iuffit, & omnibus probris affici, demum cremari. Duodecim Perfarum primores nulla penitus cauſa interfecit, viuos in caput defodiens.

Sapor, rex Perfarum, quum Aurelianum Imperatorem bello victum cepiffet, equum afcenſurus curuatos eius humeros premebat ſuppeditanei loco.

Eadem feritate vſus eſt *Tamburlanus*, rex Scytharum, in Pazaitem principem Turcarum, quem bello captum caueis incluſit, & carenis vincum ſub menſa inſtar canis iuffit comedere & mandere ciborum analecta.

Santius, quartus Hiſpaniæ rex, patrem ſuum Alphonſum decimum è Germania redeuntem occupato regno non admiffit. Quatuor hominum millia trucidari iuffit, quòd in tumultu, quodà Alphonſum fratris ſui filium regem appellaffent.

Egebertus Sicoberti filius, & poſt patrè Angliæ rex, fratris filios enecauit.

Ptolemæus Philopator, rex Aegypti, patrem, fratrem, & amicos ferè omnes interfecit.

Alphonſus primus, rex Luſitaniæ, matrem coniecit in vincula, quòd mortuo primo marito ſecundas tentaffet nuptias.

Hippomenes, Athenienſiù princeps, Limonè filià in adulterio deprehenſam, equo feroci & famelico præbuit abſumendã. Ouid. in Ibiã. Solãq; Limone pœnã ne ſenſerit illã. Et tua dère feroc viſcera carpat equus. Ortũ eſt hinc adagiũ, Magis impius Hippomene.

Orodes, rex Parthorum, Mithridatem fratrem, quamuis ſupplicem, in conſpectu omnium interfecit.

Ioannes Maria dux Mediolanenſis, quotidie nouo tormenti genere ciues opprimebat. Idem matrem (à qua interim corripiebatur) in carcerem detrufit, & ibidem mori coëgit.

Amertes, Syſaphonis Corinthij fratris ſui filios interfecit, cupiditate dominandi.

Septimileius exciſum C. Gracchi caput liquato plumbo reſperfit.

Solebat *Erux*, filius Veneris & Butæ, hoſpites crudeliter enecare. Hunc Hercules occidit. Martialis lib. 5. Et grauis in Siculo puluere fuſus Erux.

Diony-

Dionyſius tyrannus Marſiam quendam interfecit, ea tantum cauſa, quòd a ſe per quietem iugulare ſe Dionyſiũ exiſtimauerat. *Antonius* Commodus, gladiatoriis cædibus ad eò Romanum attriuit imperium, vt nomen gladiatoris vulgò metuerit. Idem, teſte Lãpripidio homines qui pedibus debiles forent, ſagittis ſolebat còficere. Claua multos etiã afflixit, Herculé ſe fingens. Sacra Mithriaca homicidio polluit. Irridètes ſe feris obiecit. Eum qui Trãquilli librum vitam Caligulæ còmentè legerat, feris obiecit. Si quis ſe mori velle prædixiffet, hunc inuitam iubebat præcipitari. Obefi corporis hominem medio ventre diſſecuit, vt eius inteſtina ſubito funderentur.

Cleomedes athleta Lacum Epidamniũ icetu pugni interfecit, interfecti latera adaperuit, & iniecta manu inteſtina eduxit.

Termerus fuit quiſpiam, qui humana capita confringebat. Hunc Hercules interfecit claua.

Othomanus, Turcarum princeps, anno ſalutis MCCCCLIII. Conſtantinopolim cepit. Conſtantini Imperatoris mortui caput ad ludibrium palo affixit, & totis caſtris geſtauit. Mares & fœminas illuſtres iugulauit, aut ad vſum nefariæ libidinis referauit.

Apietas fuit quiſpiam, qui patri teſtes eruit, & filios occidit. Autor Annius in Berofum.

Spendius fuit quidam Italici generis. Capua oriundus, qui captiuos in bello beſtiis lanianos obiciebat. Autor Polybius.

Ovates Perſa Polycratem Samiorum tyrannum affixit cruci. Autor Herodotus.

Xerxes maximum filiorum Pythij Bithonij hominis ditiffimi à quo tamen cum toto exercitu fuerat hoſpicio ſuſceptus, mediũ diſſecari iuffit.

Tirax fuit quiſpiã, qui filiis ſuis omnibus oculos effodit, quòd neglecto patris mandato, Xerxem ſecuti aduerſus Græciam militaſſent.

Anaſtris Xerxis vxor, vxorem Maſiſtæ Baſtrianorum præſidis excarnificauit. Eius mamillas præcidit, quas obiecit canibus. It è nares, aures, labra, linguam in honeſtiſſimis deformauit plagis.

Creon tyrãnus militu in bello mortuorũ cadauera vetabat ſepeliri, & inhumari. Hunc Theſeus interfecit. Ouid. in Meta. Prohibètem buſta Creontem Atticus Ægides rupit Marathonide quercu.

Progne, Pandionis Athenarum regis filia, Iryn filii marito ſuo Tereo Thracum regi appoſuit comedendum, quòd ſuprum intuiſſet Philomelæ eiusdem Prognæ ſorori. Vergilius in Buc. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. Vbi Philomelam poſuit pro Progne.

R 3

Medea fratrem Ab syrtem, & filios ex Iasone susceptos mēbra sim discerpit. Ouidius in Ibin: Et tua sic latos spargantur membra per agros, Tanquā quæ patria: detinere vias.

Tydeus arrofit caput Menalippi. Idem. Ouid. Nec dapis humanæ tibi erunt fastidia, quæq; Parte potes, Tydeus temporis huius eris.

Geryon Mercurio natus patri hospites immolabat Autore Pluta.

Tartari Pannoniam ingressi, Variando oppido capto scēmas templis inclusas cremauerūt, & Belam quartum eius populi regē, sic terruerunt, vt ad præsidium salutis, latebras inquituerit.

Traiano imperante Iudæi, duce Andraæ, multos ex Græcis & Romanis obruncarunt. Qua cæde non contenti humanis carnibus vesci cœpere, sēque occisorū intestinis, stillante adhuc sanguine, incingere, eorundem pellibus obuoluti. Multos item per medium vsque ad verticem disseuerunt: multos obiecerunt bestiis laniandos. Alios inter se digladiari coegerunt, vt ducenta & amplius hominum millia eo furore, & armis Iudæorum, interierint. Autor Dion Cassius.

Quintius Scæuola, Tribunus plebis, nomē collegas duce Sp. Cassio ad dominationem aspirantes, viuos cremauit. Autor Valerius de Seueritate.

CLEMENTES ET HUMANI.

D *Romocheres*, Getarum rex Lyfimachum hostem bello captū mira clementia dimisit illæsum.

Annibal, inuentum Æmylij Pauli consulis, & collegæ Verentij Varronis cadauer, honorificè tumulauit.

L. Æmylius Paulus huius Æmylij filius, Perseum Macedonię regem vinctum fleuit, & assidere sibi iussit.

Ladislaus rex Pannonię victum à se inimicum regnare permisit. Quinetiā si per proceres licuisset, oblatum recusasset principatū.

Solebat *Traianus* ægrotantes amicos visere exinanita imperatoria maiestate. Autor Aufonius.

Alexander capto Dario Leonatum ex purpuratis suis misit, qui eius matrē vxorem, aliāsque scēmas cōsolaretur, & à lachrymis auerteret, & impediret. Atque etiā matri Darij (cui nomen erat Sifigambis) permisit, vt quos vellet bello extrinctos milites patrio more sepeliret. Eius verō vxorem (quam nulla id ætatis scēmina corporis pulchritudine vicit) nō solum non violauit, at summam adhibuit curā, ne quis captiuo corpori illuderet. Omnem insuper gultum scēminis reddi iussit, nec quicquam ex pristinæ fortunæ magnificentia adimi. Et (quod omnium maximum humanitatis argumentum) Darium ipsum amisso iure belli regno restituit.

Ludouicus Pius Gallorum rex, quum quatuor liberos variis principibus

cipatibus honorasset, ab his tandem incōmoda multa passus est, atque etiam coniectus in carcerem. Quod tamen animo ad eō ciuili & mansueti perualit, vt cum his postea redierit in gratiam.

M. Aurelius Antonius Imperator Auidio Cassio alijsq; copluribus (à quibus infidias parari sibi cognouerat) pepercit, immemor furoris & vindictæ, qua tamē summi principes debacchari solēt, si vel fracta nuce, aut vngue præue offendantur.

Cæsar captis apud Pharsaliam Pompeij scriinijs, epistolas omnes inclusas bona cremauit fide, nulla earū lecta. Autor Pl. li. 7. Idē Imperator similitates cōtra nullos tā graues accepit vnquā vt nō occasiōe oblata deponeret lubēs C. Memio (cui maledictis probrosiq; verbis fuerat laceffitus) fuit in petitiōe cōsūlatus. C. Caluo post famosa epigrammata de recōciliatione per amicos agēt, vlturō & prior scripsit Valeriū Catullū: (cuius versiculis incluibile stigma receperat) satisfaciētē eadē die adhibuit cœnæ, hospitioq; patris eius, sicut consueuerat, vti perseuerauit. Cornelio Phagire, (cuius infidias vix effugerat) noceri nō permisit. Statuas Syllæ & Pompeij inimicorū à plebe distictas reposuit. Si qua grauius in se diceretur, inhibere maluit, quā vindicare. Nō Æurnos cōiuratores satis habuit monere, ne perseuerarent. Crimiносissimis Auli Cæcinnæ & Pitholai scriptis laceratam suam famam ciuili animo tulit.

Cydon Corinthius fuit hospitalitate ad eō insignis, vt eius fores omnibus essent peruiæ. Hinc adagium natum, Semper aliquis in Cydonis domo.

Policrestes matres militum qui in bello periissent, opulentioribus ciuibus dabat nutriendas.

Maras fuit quispiam apud Berceam Syrię ciuitatem ditissimus, humanus & officiosus in omnes, tum hospites.

Probus Imperator Afrodionem (quem singulari certamine pugnas confecerat) magnificentissimo honestauit sepulchro.

Darius eos obiurgauit, qui Histiei caput truncauerant: testis Herodotus.

Fabricius Cornelium Ruffinum, quem hostiliter oderat iuuit in petitione cōsūlatus.

Titus Vespasianus duos in vrbe clarissimos viros (quos habebat compertos infidiarum in suam vitam) non tantū non puniuit, at etiam sibi assidere iussit. Fratrem Domitianū in infidias quoque parantem flens sæpe obtestatus est, ne parricidio assēqui cuperet, quod breui esset habiturus. Idem laborantes morbo, & ægrotantes suis pascebat manibus, & suorū moribus afflictos cōsolabatur.

Antonius pius fuit adeo mitis, vt quum ob inopiā frumentaria suspicionem lapidibus à plebe Romana perfringeretur, maluerit

placare, quàm vicisci seditionem.

Fl. V. Aspasius Vitellij hostis sui filiam splendidissimè maritavit; dorauique, & instruxit. Nullius vnquam cæde lætatus est iustis etiam suppliciis illachrymauit, & ingemuit.

Iulianus Imperator *Nebrium* Constantij (in quem ille bella-
bat) suorum ad gentia sua prolapsum paludamæto prætexit, ne à mil-
libus interficeretur.

Domitianus inter initia Imperij sui ad eò ab omni cæde abhorre-
bat, vt edicere destinauerit, ne boues immolarentur. *Suetonius*.

Alphonsus expugnatè per vim Neapoli noceri vetuit, peperdit-
que ciuibus, à quibus tamen fratrem suum sciebat interfectu fuisse.
proteæ cuidam homini verboso (cui iure plurimū successerat) nò
modo veniam petèti dedit, at quinque etià talèta vltro obtulit.

Scipio Hispanos captiuos sine pretio dimisit.

Ptolemæus rex fugato *Demetrio* quoscunq; *Demetrii* amicos ce-
pit captiuos, vnà cum eius suppellectile statim remisit.

Antiochus rex captum *Scipionis* filium remisit sine pretio.

Pyrrhus captiuos Romano populo reddidit.

Demetrius classe *Ptolemæi* (qui prius fuerat victor) superata, eor-
um qui ceciderant corpora, sepeliri iussit, & captiuos omnibus
liberum concessit reditum.

Philippus Maria *Mediolanensis* captum nauali pugna *Alphon-*
sum cum duobus fratribus, non libertate solum, at multis etiam
honestauit muneribus.

Antigonus *Alcioncum* filium, *Pyrrhi* ad se caput deferentem
baculo percussum reiecit, vt barbarum & pollutum inclamans.
Oculisq; obdixit, ne lugubri fœdaretur aspectu. Multis insuper
lachrymis inimici mortem prosecutus est.

Lucius *Albinus* quum animaduerti sset virgines *Vestales* sub sa-
crorum onere laborantes, & ope hominum destitutas, statim exo-
nerato sarcinis curru, vxore & liberis iter pedibus facere iussit,
virgines cum sâtris conscendere currum imperauit.

Annibale *Capuam* tenente *Faucula* *Clunia* captiuis egentibus
suppeditauit alimenta.

Beatrix *Romana* virgo corpora martyrum occisorum in agro
suo furtim sepeliebat, quod etià fecisse ferunt *Bibianam* virginè.

Cyprianus *Afer* diuitias omnes pauperibus erogabat.

L. Crassus orator tanta fuit clementia, vt murenam mortuâ mul-
tos dies atratus fleuerit.

Crispus & *Chrispinianus* quicquid lucri faciebant arte sutoria, quâ
exercebant, pauperibus impartiebantur.

Anastasia *Chrylagoni* discipula sanctis (qui in carceribus tene-
bantur

bantur captiu) tacite victum ministrabat. Idem quoque fecerunt
Praxedes & *Pudentiana* sorores.

Pompeius *Syllæ* cadaueri honorem exhibuit, teste *Plutarcho*.

Petrus V. rheolus, *Venetiarum* princeps, pauperum ægrotantium
cubicula solebat furtim visere, & omnibus suis curare. Idem *Xeno-*
dochium suo vnus sumptu extraxit.

Moses *Ægypto* fugiens *Iosephi* secum oneravit.

Tobias sepeliendis mortuis vacabat.

Machabeus post prælium in *Gorgiam* commissum iussit, vt oc-
cisorum corpora sepelirentur.

Iehu rex *Israël* hostem suum *Iezabelem* fecit ornari tumulo.

Pericles in mortuos in bello *Pejoponnefiaco* primus oratione pu-
blice laudauit.

MODESTI ET VERECVNDI.

Hemistocles ætatem hostem armis pulcherrimis indutum
sequens morti exuendum reliquit, quum ab huiusce modi fac-
to ipse abhorreter.

Quum *Mitylenæi* *Pyttaco* multum agri offerrent gratuito mu-
nere, tantum sumpsit, quantum hasta percurreret, vt apud *Roma-*
nos *P. Claudius*, quantum vno die arasset.

Cato ob modestiam nullam sibi statuam erigi passus est, dicens:
Se malle, vt posteri percontarentur, cur *Catoni* posita non esset
statua, quàm cur posita.

M. Fabius consul deuictis *Veis* oblatum triumphum renuit
ob fratris & collegæ mortem.

Pompeius oblatam sibi ab *Hebræorum* rege mensam & sedera
auream, deferri iussit in publicum ærarium.

Fabius Garges, *Fab. Pictor*, *C. Numerius*, & *Q. Volinus* legati ad
Ptolemæum missi, accepta ab eodem munera in ærarium retu-
lerunt.

Q. Cincinnatus dictatura se sponte abdicauit. Quod etiam. *L. Sylla*
fecit vltro.

Cn. quoque *Plancus* censuram volens exiit.

Cimon *Atheniensis* reipu. munera castè semper & incorrupte
obit, & ab omni genere expilationis abstinuit.

Pescenius Niger sic seipsum & milites rexit, vt nihil à provincia-
libus oleum, non lignum operamve extorserint.

Agatholes rex *Siciliæ* nullo vnquam luxuriantis fortunæ zephy-
ro auerti potuit à recollectione figulinæ patris officinæ. Quan-
tus enim haberet auri & argenti abundè, semper tamen abacum
vasis fictilibus onerabat. *Aulonius*: Fama est fictilib. cernasse *Agathoclea*
regem, Atq; *Abacum* *Samio* sæpe onerasse luto. *Quæretii*

causam respondit, Rex ego qui sum Sicanię, si gulo sum genitore
satus. Fortunam reuenter habe, quicumque repente Diues ab exi
li progrediere loco.

Terentius V arro delatam sibi ab vniuerso senatu & populo di
ctaturam recusauit, quod remp. confregisset Cannensis pugnae te
merario congressu.

Cicerelius quum pratoris Comitii Cn. Scipioni superioris Afri
cani filio competitori omniu suffragiis praponeretur, erubescens
se tanti viri filio prelatum, ex competitore suffragatorem se fecit.

Pompeius in acie Pharsalica victus a Cesare, quum postero die
Larissam intraret, oppidique illius vniuersus populus obuam ei pro
cessisset: Ite, inquit, & istud officium prastate victori.

Iulius Caesar tribus & viginti vulneribus coniuuratorum mucro
nibus confossus, a verecundia abterrerri non potuit. Nam eo tem
pore quo spiritus a mortali corpore secernebatur, togam vtraque
manu demisit, vt inferior pars corporis tecta collaberetur.

Spurina egregius adolescens quum sita forma complurium fe
minarum sollicitaret oculos, verecundia motus oris decorem vul
neribus deformauit.

CONTEMPTORES HONORVM,
& Diuitiarum.

Sextum Aelium Catum, virum consularem, quum legati Aethio
piorum vasis fictilibus prandentem reperissent eadem vasa ar
gentea miserunt, quae tamen recusauit. Neque aliud argenti extre
mum vite diem habuit, quam duo pocula accepta a L. Paulo socero
suo. Autor Plinius.

Cimon dux Atheniensis spolia victis hostibus erepta suis ciuibus
partitus est.

Agnes vxor Henrici tertij Imp. omnibus & diuitiis & honori
bus se abdicauit, vt religioni daret operam.

Crates Thebanus non paruum auri & argenti cumulum proie
cit in mare, quod melius philosopharetur circa impedimentum.

M. Curium rapam in foco torrentem quum legati Samnitum re
perissent, eiq; multum obtulissent auri: Malo, inquit, haec in fictili
bus meis comesse, & aurum habentibus imperare.

Raymundus, Io. Germanus, V mbertus V iemensis, Albertus magnus se
suis episcopatibus abdicarunt vltro.

Clotildis, seu Batildis vxor regis Clodouei, dimissis opibus & re
gno, cenobio se inclusit.

Diocletianus relicto sponte imperio in propriis agris consenuit.

Bata Eugenia relicta opibus paternis cenobio inclusit.

Elburga filia Eduardi senioris regis Angliae relicta itidem paterna
domo

domo claustru ingressa est, in quo ad mortem durauit sanctissimè.

Homo bonus cuius Cremonensis opes nundinarius & negotiato
ris partas laboribus reliquit, vt spirituali consuleret lucro.

Lotharius imper. & rex Gallorum imperio sponte se abdicauit.

Indocus, regis Britonum filius, relicto principatu, qui post patrem
erat successurus, byssum & purpuram in pannosas, & viles com
mutauit tunicas.

Antonius Anachoreta ne eligeretur episcopus, lauam sibi auri
culam ferro praefecuit.

Tuditanus patrimonium populo diripiendum sparsit.

Democ. agros suos reliquit, eoque pascua publica fieri passus est.

Legati Samnitum *Fabricij* domum ingressi, quum viderent multa
ad splendorem & tanti viri deesse maiestatem, magna vim auri ei
de obtulerunt. Quam repudiauit vltro. Testis Gellius lib. 1. cap. 14.

Maiores *Scipio* publicam rerum administrationem sponte reli
quit, vt priuatus ageret.

Maximianus princeps relicto imperio vitam quoque priuatam elegit.

Amurathes Turca dimissa filio regni cura priuatus egit.

Petrus, rex Angliae, dimisso suis regno Romam venit, vbi in pau
pertate priuatus vixit.

Lysanders, rex Lacedaemoniorum, vestimenta magna pretij filia
bus suis a Dionysio missa recusauit.

Messala primus omnium Romae urbis praefectus constitutus, die
sexta ab ea dignitate se abdicauit.

Theodosius, Atramytenus imperator, post Artemium pertaxus
belli ciuilibus cessit imperio monasticamque vitam amplexus est.

Michael Curoplates, imperator post Sauratium, Leoni Armeno
curam imperij reliquit vltro.

Manuel quoque habenas imperij Alexio reliquit, monasticam
secutus vitam.

Idem fecit *Ioannes* Catacuzanus imperator, qui successit Andro
nico iuniori.

In Tygris alueo oppidum est *Babylhace*, cuius incolae mortaliu
soli aurum in odio contrahunt.

Asinius, Romanus patricius, quum vocem hanc incerto auto
re audiuisset, Fuge, tace, & quiesce, relicta paterna haereditate ad
cenobium properauit.

Rachis, Longobardorum rex regno se sponte abdicauit, vt mo
nachum ageret.

Placidia virgo, Valentiniani imperatoris & Eudoxiae filia repu
ditatis opibus nulli rei praeterquam saluti inhabitat.

Forsus, Hiberniae regis filius, neglecto regno monachum egit

Aeneas

Æneas militis cuiusdam Turno adhærentis (cui nomen erat Magnus) diuitias spreuit, quas offerebat, ut veniam conciperetur victus. *Æneas* apud Verg. lib. 10. Argenti atque auri memoras quas multa talenta Natis parce tuis.

Nicolaus Pataræus Smyrnæ antistes patrimonium pauperibus impertiuuit.

Phocioni quum Alexander ex Persica Gaza bello parta magnum auri pondus misisset, recusauit ille.

D I V I T E S.

M*idas* rex fuit Phrygiæ, cui propter Bacchum hospitio susceptum concessum est, ut quicquid veller optaret, voti futurum compos. Optauit autem ut quicquid corpore contigisset, in aurum verteretur. Tantæ fuerunt eius diuitiæ, ut in prouerbiis abierint. Statius lib. 1. Syluarum. Digne Midæ, Cræsiq; bonis & Perside gaza.

Opulentia *Cræsi* Lydorum regis maximè quondam nobilitata est apud Græcos, & adeo, ut fecerit prouerbio locum. Propterea, (ut scribit Herodotus) existimabat se mortalium felicissimum, Mare. lib. 5. Cræso diuitior licet fuisset.

Vergilius scribit *Sycheum* Didonis maritum fuisse ditissimum agri inter Phœnicas. Quæ opulentia fuit ei exitio, impulsiq; Pygmalionem regem Tyri, ut eum interficeret. Quantum autem auri & argenti habuerit, hinc suspicari licet, quod eius thesauris profuga Dido æmulam Romani imperij Carthaginem ædificauit.

Volunx fuit quispiam ditissimus, de quo Syll. libro 5. sic scribit: Ditissimus agri Occumbes generose Volunx, ne clausa repositis Pondera thesauris, patrio nec regia quondam Præfulgens ebo et possessa mapalia soli Profuerint.

Æsopus Tragædus amicus Ciceronis, arte histrionica ad tantam peruenit opulentiam, ut sexcentis sestertiis ei parina steterit: reliqueritq; filium adeo diuitem, ut in vias liquefactis cœnis apponeret.

Cacilius Caudius testamento suo edixit, Quamuis multa bello ciuili perdidisset tamen relinquere seruorum quatuor millia centum & sexaginta; iuga bouum tria millia & sexcenta; reliqui pecoris ducenta quinquaginta septem millia; in numerato pondere sexcenta millia. Qui funerari se iussit sestercii undecim millibus.

M. Crassus negabat diuitem esse, nisi qui reditu annuo legionem, possit alere. In agris suis possedit sestercium bis millies: hoc est ante nostrum quinquagies centena millia aureorum coronatorum. Nec sciat fuit, inquit Plin. nisi totum Parthorum esurisset aurum. Harum autem diuitiarum maximam partem ex ciuilibus bellis atque incediis comparauerat, calamitates publicas in suam vnius utilitatem vertens. Nam qui trecenta solum talenta ex paterna hereditate

acce-

accepisset, priusquam aduersus Parthos exercitum duceret, septem millium & centum talentorum summam coegisse traditur, quum enim decimam partem facultatum suarum Herculi consecrasset, & publicum epulum dedisset populo, ac tres minas ciuibus viritum contulisset. Seruos habuit circiter quingentos fabrilis artis, & architecturæ peritos, quibus non solum ad propriæ domus extructionem usus est, sed ciuibus ædificare volentibus eorum operas mercede locauit. *Pallas*, Claudij libertus, Crasso ditior fuisse perhibetur vicies & quinque centenis millibus.

Plinius præter hunc *Pallantem* ait *Callistum* & *Narcissum* Claudij principatu fuisse opulentiores. *Narcissæ* autem diuitiæ in prouerbiis venerunt, quum Iuuenalis dicat: Nec Cræsi fortuna vnquam nec Persica gaza Sufficiens animo, nec diuitiæ *Narcissi*, Indulsi Cæsar cui Claudius omnia. De *Pallante* Iuuenal. Satyr. 1. Ego possideo plus *Pallante* & *Licinio*. Hi duo *Pallas* & *Narcissus* liberti fuerunt Claudij, quos decreto quoque Senatus, non solum ingentibus præmiis, at etiam magistratibus ornari passus est. Tacitus scribit *Claudium* *Pallanti* prætoriam insigniam & centies quinquagies sestercium cœsuisse, & *Pallantem* ipsum sestercij ter milles possessorem fuisse. Idem lib. 14. ait *Neronem* veneno interfecisse hunc *Pallantem*, quod immensam pecuniam longa senectæ detineret.

Licinus Cæsaribus libertus tantum agrorum fertur habuisse, quantum peruolarent milui.

Quamuis numerosæ fuerint *Cræsi* diuitiæ, Plinius tamen facit *Syllam* dititionem, ubi de *Crasso* loquens ait, *Quiritum* post *Syllam* ditissimus.

Pompeio res gerente circa Iudæam, *Ptolemæus* octona millia equitum sua pecunia tolerauit. Mille cõuiuas totidem aureis portorii mutans vasa cum ferculis saginauit.

Pythius Bithynius platanum auream, vitæmq; nobilem *Dario* regi donauit. *Xerxes* copias, hoc est septies centena LXXXVII. millia hominum excepit epulo: stipendium quinque mensium, frumentumque pollicitus, ut è quinque liberis senectuti suæ saltem vnus cõcederetur, Testes Herodotus & Plinius. Interrogatus à *Xerxe* quantum possideret: respondit se habere argenti talenta duo millia, auri myriadas quadringentas, staterum *Daricorum* septem millibus minus. Quam summam quum obtulisset ipsi *Xerxi*, demiratus rex propensam hominis liberalitatem, expleuit quod illi de erat ad quadringentas myriadas.

Seneca philosophus rerum actui præpositus à *Nerone*, quadriennio ter milles sestercium quaesiuit.

Tacitus *Ruffus* infima natalium humilitate consulatum militari indu-

industria meritis circiter mille sestercium liberalitate Augusti congestum, agris commendis exharfit.

Idem Seneca testis est *Lentulum augurem* eodem Augusto imperante quater millies sestercium suum vidisse.

Herodes Atticus tanta fuit rerum opulencia, vt Isthmum vellet perfodere, & maria coniungere diuersa, si per imperatorē licuisset. Quod tamen frustra tentauerat Nero.

Plerique veterū suā satis opulentiam prodiderunt arduis conatibus quibus rerum naturæ faciem mutare voluerunt: vt *Nicanor Seleucus*, qui excogitabat perfodere spatiū à Bosphoro Cimmerico ad Caspium mare, quod interuallum erat c. mil.

Sesostris, rex Ægypti, interstitium à rubro mari ad Nilum profcindere adorsus est. Quod postea *Darius* molitus est.

L. Lucius Syllanarum partium amplius sexcenties possedit.

Galesus fuit in Latio quispiam ditissimus agrestis *Gaza*. *Vergil.* lib. 7. Æn. Corpora multa virum circa seniorq; *Galesus*, Dum paci medium se offert iustissimus vnus Qui fuit, *Ausoniusq;* olim ditissimus aruis, Quinque greges illi ballantum, quina redibant Armenta, & terram centum vertebat aratri.

Camer tes, Volscensis filius partium Turni fautor in Æneam, ditissimus fuit. *Verg.* lib. 10. Persequitur fortemq; Numā, fuluūq; *Camerrem* Magnanimo Volscete satum, ditissimus agri, Qui fuit *Ausonidum*, & tacitis regnauit Amyclis.

Dorylas ponitur ab *Ouidio* lib. 5. *Meta.* ditissimus agrestis opulentiæ, vbi ait: *Nasomoniaci Dorylas* ditissimus agri, Diues agri *Dorylas*, quo non possiderat alter *Latus*, aut totidem tollebat farris aceruos.

Cyrus deuicta Asia cxxi. millia pondo auri inuenit; præter vasa aurea, aurumque factum, & in eo folia ac platanum Vitæmq; Quæ victoria argenti quingenta millia talentorum reportauit.

Cleopatra quoque diuitiæ arguitur ex coctilibus illis muris inter seprè orbis miracula numeratis. Ex craterè, cuius pondus erat xv. talentorum: ex apparatu conuiuij, quo *Antonium* excepit: ex vnionum sorbitione, & multis item sumptibus.

Esobopes rex in *Suanorum* terra, velleribus aureis inclyta, plurimum argenti auriq; fertur eruisse.

Cæsar in munere patris funebri, omni apparatu arenæ argenteo vsus est.

C. Antonius ludos scæna argentea fecit. Item & *L. Murena*.

Caius princeps in circo pegma duxit, in quo fuere argenti pondo cxxiiii.

Nero *Popeij* theatrum operuit auro in vnum diem quod *Tyridati*

tyridati regi *Armeniæ* ostendit.

Populus Romanus septem annis ante primum bellum Punicū habuit in arario auri pondo dccxxvi. millia, Argenti xcii. millia, & extra numerum cccclv. millia. Item *Sex. Iulio* & *L. Martio* consulibus lxxxiiii. auri pondo. *Cæsar* primo introitu vrbs in ciuili bello suo ex arario protulit laterū aureorum xxv. millia, & numero pondo ccc.

Paulus Æmylius *Perseo* *Macedoniæ* rege deuicto retulit in ararium prædam pondo trium millium.

Scipio Africanus victa *Carthaginē* m. cccc. lxx. pōdo auri inde transtulit. Item argenti calati millia ccccl. vasorum aureorum pondo centum millia.

Mamuram *Catullus* dixit habere quicquid habuisset comata *Gallia*. *Cornelius Nepos* adiecit eum totis ædibus nullam nisi è marmore columnā habuisse, omnes solidas è *Caristio* aut *Lunēsi*. *P. Clodius* (quem *Milo* occidit) habitauit domo empta sestertiis cxlv. millibus.

Cissamis *Cous* fuit gregibus pecuariis supra modum diues.

Dionis *Syracufani* opes immensæ fuerunt, & regia in viuendo propemodum pompa, & supellex, *Plutarcho* teste.

Lucullus quum *Reip.* in senibus, priuata vitæ se dedisset, ædibus & prætoris extructis, ortis, & cœnationibus amœnissimis incredibili sumptu paratis, & Bibliotheca libris vtriusq; linguæ cumularissima, opes bello quæsitæ cōterere non potuit. Idem *Pōpeio* & *Ciceroni* extemporariam apparauit cœnam impendio quinquaginta millium, tanta epularum, & rerum lautitia, vt conuiuas in admirationem traheret. Idem perfodit montem, & flumē immisit in piscinas, quæ reciproca fuerunt.

Plinius iunior tanta fuit opulencia, vt ducenta millia nummūm pro accessione pretij agrorum contempserit, emptrice *Cornelia* hoc petente, vt suis ipse verbis docet ad eandem feminā scribēs Tu quidē (inquit) honestissime q̄ tam impense & rogas & exigis vt accipi à te iubeā pretium agrorū non ex dec. millibus, quanti illos à liberto meo, sed ex nongentis, quāti à publicanis partem vgesimā emisti. Inuicē ergo & rogo & exigo, vt non solūm quid te, verū etiam quid me deceat, aspicias. Idem *Plin.* patriæ suæ donauit annua sestertia tricena, quæ à nobis dcccl. aureis æstimanatur. Hanc eius opulentiam pluribus verbis describit *Budæus*.

Quantæ fuerint opes *Davidis* coniectare est verbis eiusdem qui cap. 22. Paralip. ita loquēs ad *Salomonē* inducitur: Cōfortare, & viriliter age, ne timeas, neq; paueas: Ecce ego in paupertatula mea præparauī impensas domus domini, auri talenta centum millia, & argenti

argenti mille millia talentum. Historia Regum scribit David habuisse argenti mille millia talentum, id est decies centena millia, & auri centum millia, quæ mille millia talenta argenti valent. Propterea Budæus ait opes David decies fuisse maiores opibus Dariæ.

Fuerunt & immanes Salomonis diuitiæ, ut testatur quod lib. 3. Regum & cap. 10. scriptum est hoc modo: Non erat argentum nec alicuius precij putabatur in diebus Salomonis, quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos ibat in Tharsis deferens inde aurum & argentum. Et paulo inferius: Fecitque ut tanta esset abundantia auri & argenti in Hierusalem, quanta & lapidum. Consumpsit in templi sui columnis & vasibus aureis quadragies sexies centena millia. Argenti verò ad clauos & alia instrumenta M. C. CXXXI. talenta. Auri verò in columnis, fornicibus & cæteris talenta XLIII. millia.

Victo Dario inuenta sunt Persidæ CLXXX. millia talentum: quum tamen Darius septem millia fugiens rapuisset.

Mynias fuit quispiam sua ætate mortalium ditissimus, qui primus thesaurum recondendis pecuniis fruxisse fertur.

Cælius ait Meandrum Protagoræ patrem tanta rerum opulentia præcelluisse, ut Xerxem Persarum regem domo & donis excipere ausus sit. Quod iam de Pythio memorauimus.

Helioabalus mensas & captas habuit argenteas. Primus etiam cacabos, vasa deinde cætenaria argentea sculpta & nonnulla stigmatibus libidinosissimis inquinata. Autor Ælius Lampridius.

Tantalus diuitiæ prouerbio locum fecerunt, quem prædiuitem fuisse ostendit carmen illud ex tragædia apud Plutarchum de exilio: Viam dierum duodecim Carystius, qui ciues suos omnes opibus longè præstitit. Hinc adagium natum: Ultra res Callicratis.

Herodotus scribit Rhampsinitem regem immanem pecuniæ copiam habuisse, quàm nemo regum posterorum adæquauit.

Darius vectigalem sibi fecit Asiam, ex qua quotannis DLXXV. millia talentorum accipiebat: præter illud tributum quod ex Africa, & iis qui Europam Thessalia tenus incolebant, eidem afferebatur.

Indorum regio (teste Curtio) diues est non auro modo: sed margaritis & aliis gemmis, ad luxum magis quàm ad magnificentiam exulta.

Inter populos diuitiis memorabiles recensentur Lydi. Babylonij, Seres & Arabes. Stat. lib. 5. Syl. Si Babylonis opes, Lydiæ si potera gaze, Indorumque; dapes. Serumque; Arabumque; potentes diuitias.

Fuit & Achemenes rex Persarum ditissimus. Horat. libro 2. carminum: Non tu quæ tenuit diues Achemenes, Aut pinguis Phrygiæ

giæ Mygdonias opes, Permutare velis crine Lyciniæ?

In Tolosano Italici oppido, a Q. Cepione direpto, inuenta sunt auri pondus ex. millia argenti pondus quinquies decies centena millia.

Lælius Aruernus, pater Bititi (qui Bititus cum Maximo Æmiliano & Domitio Enobarbo ducum hominum exercitu constitit) tantis deliciis, diuitiisque circumfluxit, ut aliquando ostendendum opum gratia curru vectus capum ingrederetur, nummos aureos argenteosque huc atque illuc spargens. Quibus colligendis amici atque comites occupati sequerentur.

Antiochus Magnus, Syriæ rex, tantis affluxit diuitiis, ut in Romanos certaturus exercitum collegerit ornatissimum, in quo plerique milites hastis scutisque aureis & argenteis enitebant. Propterea quum ostentasset Annibali copias illas tanto munitas apparatus, rogassetque nunquid satis essent Romanis factura: Pecunia ignam in bellum militum eius eludens, Satis factura, inquit, etiam si auarissimi fuerint Romani.

Habuit Iob septem millia ouium, tria millia camelorum, Quingenta iuga bouum, quingentas asinas, reliquique pecoris armenum numerosissimum.

P A U P E R E S.

Irus fuit Ithacensis pauperrimus, quem Ulysses ab expeditione Troiana reuersus ictu pugni interfecit. Mart. lib. 5. Iro pauperior forem Carine.

Memores fuit Arcas qui spiam occisus à Turno, cuius paupertatem describit Verg. lib. 12. his verbis: Et iuuenem exosum ne quicquam bella Memorem Arcada, piscosque cui circum flumina Lernæ Ars fuerat, pauperque domus, nec nota potentum Munera, conductaque pater tellure ferebat.

Acetes paupertatem suam apud Oui. lib. 3. Meta. his verbis exprimit: Ille metu vacuus, nomen mihi dixit Acetes. Patria Maxonia est, humili de plebe parentes. Non mihi quæ duri colerent pater aura iuueni, Lanigerosque greges, non vlla armenta reliquit. Pauper & ipse fuit, linosque solebat, & hamis Decipere & calamo fitientes ducere pisces.

Baucis mulier & Philemon eius maritus, in maxima paupertate conseruunt. Idem Ouid. lib. 8. Sed pia Baucis anus, pariterque ætate Philemon. Illa sunt annis iuncti iuuenilibus, Illa, & c.

Fausulus pastor fuit extrema paupertatis, qui vel Romulum exposuit, vel expositum nutriuit. Ouid. lib. 3. Fast. Nec taceam vestras Fausule pauper opes.

Apud eundem libro eodem Anna nomen est pauperrime vetus,

vbi ait: Orta sub vrbanis: quædam fuit Anna Bouillis Pauper, sed multa fedulitatis anus. Illa leui mitra canos incincta capillos. Fin-gebat trepida rustica liba manu.

Hecale nomen est pauperrimæ feminae apud eundem libr. 2. de Reme. Cur nemo est Hecalen, nulla est quæ nouerit Irum? Nemppe quod alter egens altera pauper erat.

Amyclas, nomen est pauperrimi nauaræ apud Lucanum, de quo iam verba fecimus in capite de Nautis.

Apud Horatium *Ibycus* nomen est pauperis, cuius vxor dicebatur Chloris. Hæc Horatii verba: Vxor pauperis Ibyci Tadem nequitiæ fige modum tuæ.

Horatius ipse laborauit paupertate, qua vrgente animum appulit scribendis carminibus. Vnde lib. 2. Epist. sic inquit. Et laris & fundi paupertas impulit audax. Vt versus facerem.

Martialis lib. 2. *Hylæ* paupertatem eludit his verbis: Vnus saepe tibi tota denarius arca. Quum sit, & hic culo tritior Hyle tuo.

Idem *Thelesimum* turpi quæstu diuitem factum ridet his verbis ex libro 6. Quum coleret pueros pauper Thelesinus amicos, Errabat gelida fordibus in togula. Obscænos postquam cepit curare cinædos, Argentum, inenias, prædia solus emit.

Apher apud eundem nomen est viri extremae paupertatis, vbi ait: Quum sis tam pauper, quàm nec miserabilis Apher.

Ab eodem ridetur *Cinna* quispiam, quod quum pauper esset, pauper videri vellet. Sic enim, inquit, Pauper est Cinna, & vult videri pauper.

Catullus *Furio* cuidam pauperrimo sequentibus illudite versiculis: Furi cui neque seruus est, nec arca, nec cymex, neque araneus, neque ignis: Verum est pater, & nouerca, quorû Dentes vel silicem comesse possunt.

Codri poëta pauperrimi, & *Procula* eiusdem vxoris paupertatē sic describit Iuuenalis: Lectus erat Codro Procula minor, vrcoli sex, Ornamentum abaci, necnon & paruulus infra Cantarus, & recubans sub eodem marmore Chiro: Iamque vetus Græcos seruabat cista libellos, Et diuina opici rodebant carmina mures. Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamē illud Perdidit infelix totū nihil. Vltimus autem Ærumnæ cumulus quod nondum, & frustra rogantem, Nemo cibo, nemo hospicio, tectōque iuuabat.

Æliorum familia Romæ fuit pauperrima, & modicarum adeo facultatum, vt septemdecim eodem tempore vnicam habuerint domum, vnicum agrum possidentes.

Paulus Æmylius, qui de Liguribus, & Perseo Macedoniae rege triūphauerat, adeo pauper mortuus est, vt funebres ludi celebrari nequie-

nequuerint, nisi diuenditis eius possessionibus.

Æcius sophista Antiochenus aurificinam, vrgente rerum penuria, exercuit ab initio.

Meneuius Agrippa, qui de Sabinis triūphauerat, paup adeo mortuus est, vt sepeliri nequuerit, nisi collatis à populo quadratibus.

M. Pompilius Andronicus ob inopiam coactus est vendere opus annalium xv i. millibus oummum.

Aristides, qui rempublicam Atheniensium clarissimè administravit, inops adeo mortuus est, vt eius funeri sumptus defuerit.

Callias Atheniënsis comædiographus torisit funes ob paupertatē.

Vale Cato grammaticus, qui floruit ætate Syllæ conuenit in summa paupertate, dimissaq; Tusculana villa (qua cessit ob creditores) habitauit angusto & breui gurgustio. Vnde Bibaculus his in eum carminibus lusit: Si quis fortè mei domū Catonis, Depictas minio assulas & illos Custodes videt hortulos Priapi, Miratur, quib. ille disciplinis Tantam sit sapientiam assecutus. Quam tres calculus ac selibra farris, Racemi duo tegula sub vna ad summam propè nutriant senectam.

Demorax Philosophus (qui floruit Adriano imperante) nullum vnquam sibi viaticum præparauit. Sed quum esuriret, proximam domum, quam apertam videbat, ingrediebatur, & victum ibi queritabat. Centenarius decessit, elatus publico sumptu.

Epaminūde Thebanorum principi & totius Græciæ vnicū fuit indumentum, rude & pertritum. Quod si quando expurgandū sillonitraderet, alterius vestis inopia domi interim se continebat. Nihilominus tamen in tanta pauperie magnam vim auri quam offerebat rex Persarum, recusauit vltro.

Epictetum Philosophum iam diximus seruū fuisse, & summam inopia laborasse.

Aylaus Psophidius in angustissimo Arcadiæ angulo conuenit, exili contentus prædio, quo nunquam egressus est. Hunc tamen Apollo in tanta paupertate foelicem testatus est. Val. Martialis epigrammatista pauperie preillus viaticum accepit à Plinio nepote.

Menas inter Samnites natus, in solitudine vixit & paupertate, curandis apibus intentus. Neque tamen deerant adeūtium dona, quos ad bonam frugem solebat conuereere.

Origenes extrema laborauit paupertate, bonis eius in fiscum relatis, quod Christianæ adhæssisset pietati.

Plantus ob paupertatem victum quæritabat in agendis molis illis, quas trusatiles vocant. A quibus quum impetrabat otium ad scribendas fabulas se conuertebat, vt eas postmodum venditar.

Tellus fuit, nescio quis pauper, cuius inopiam Solon Croesi diu-

tiis feliciorum esse prædicauit, ut iam de Aglaio prædiximus, nisi quis forte velit eundem esse.

Theagenes Caprus fuit pauper quispiam, qui tamen diues haberi volebat. Idem multa facile pollicebatur, & nihil præstabat.

Fuit & *Lysistratus* summæ paupertatis homo, adeo ut prouerbio locum fecerit.

Antigonus, ciuis Florentinus, quum vniuersas facultates pauperibus impartiuisset, pauper adeo deceffit, ut eius funeri defuerit sumptus.

Euripidis mater lucellum faciebat in vendendis oleribus. Autore Plinio. Ei nomen erat Clito, patri verò Mnefarchus.

Glycera coronas venales exponere ad sustinendam paupertatē.

Telenicus homo fuit adeo notæ paupertatis, ut Scripij prouerbium inde formauerint.

Pauson fuit pictor insigni tenuitate.

Plutarchus in Nicia prodit *Lamachum* fuisse adeo insigni paupertate, ut quoties illum Atheniensis populus imperatorem crearet, aliquantulum pecuniæ ad pallium & crepidas comparandas decerni opus esset.

Valerio Publicolæ in morte defuit sumptus. Autore Tito Lino.

Acillio Prætorio post consumptum ingens patrimonium paupertatem, consententi, Tiberius, Sero, inquit, experrectus es.

Gellius scribit *Protagoram* sophistam adolescentem victus querendi gratia vesturas onerum corpore suo factitasse.

Sunt qui dicant *Lucilium* poetam Satyrographum publico funere fuisse elatum.

Eumæus fuit subulcus Vlyssis, mendicus, & pannosus.

Telemachus fuit quispiam Arcanenſis, qui ob paupertatem fabis se penumero victitabat. Hinc Telemachi olla, puerbio loci fecit.

Conna tibiç fuit pauperrimus, qui nihil habuit præter oleastrum.

Cannius fuit quispiam pauperculus, qui quum vitriculum aquæ sitiçti Artaxerxi porrexisset, ab eo ad summam rerum opulentiã euectus est.

Cleobis, & *Biton* fratres Argiui, fuerunt pauperrimi. Testis Herod. Plinius scribit *Protogenem* pictorem contentum fuisse casula, quam habebat in horto suo.

Seruilus Isauricus, qui proconsul debellauerat Cilices, publico elatus est funere.

Abrahamus Anachoreta nil habuit in solitudine præter catinum & cilicinam vestem cum sago rustico.

Hilarion interrogatus à latronibus quos offenderat, cur non pauesceret, Quia nudus sum, inquit.

QVI

RVI EX HVMILI FORTVNA

clari aut diuites euaserunt.

D *Emosthenes* fabri filius, clarissimus euasit philosophus. Sidoni. Qui fabro genitore procreatus Oris maluit expolire linguam.

Agatocles è figulina patris officina ad regnum Siciliae peruenit. Unde apud Aufonium sic inducitur loquens: Rex ego qui sum Siciliae, figulo sum genitore factus.

Aesopus Tragedus quum histrionicam artem exercebat, ea tamen euasit diuissimus.

Gadareus sophista, qui prius more mendici peregrinabatur, Maximiani beneficio consulatum adeptus est.

Adrianus & Marcus Antonius principes *Arrianum* historicum euexerunt ad consularem dignitatem.

Cyrus Panapolyta beneficio Theodosij Imperatoris & Eudoxie uxoris eiusdem præsul factus est.

T. Corruccanus è plebe factus est pontifex maximus.

Giges anulum habuit in quo erat gemma tantæ virtutis, ut ea ad se versa incòspicuis esset, versa verò ad alios, conspicuus. Propterea legatus ad regem missus annuli beneficio ipsum interfecit, & stuprata regina rex è pastore factus est.

C. Marius senior, septies consul, Arpinas fuit, obscura prognatus origine.

Telephates quum antea currus factitaret, tandem rex Lydorum factus est.

Terentius Varro sordido natus loco, tandem quæstura, & duabus ælilitatibus functus est.

Tamburlanum à tenera ætate porcarium, fortuna Scytharum regem constituit.

Celestinus Quintus ex Anachoreta factus est Pontifex maximus.

Lamissionem in piscina (quum infans esset) repertum fortuna fecit Longobardorum regem.

Narses Eunuchus è chartulario patriciam consecutus est dignitatem, & totius Italiae principatum.

Ptolemaus filius Lagi ex gregario Alexandri milite factus est rex Egypti.

Rh. dope meretrix ex immundo illo corporis quæstu ad Egypti regnum conscendit, nupstrque Psammitico.

Ioannes Campanus qui infans pascendis ouibus tempus contriuerat, tandem beneficio Pij Secundi Pontificis Maximi præsul factus est.

Franciscus Sfortia, dux Mediolani, patrem habuit Sfortiam

Attendulum, qui quondam in exercitu fuerat lixa.

Gordius ab agricultura ad imperium euectus est.

Valentinianus Imperator patrem habuit funes torquentem.

Helena imperatrix & vxor Constantij inter Britannos humili orta est loco.

Porculus quum latrunculus lufitare, & decies in eo ludo Imperator extitiffet, accessit protinus fcurra qui eum purpura ornatum salutauit vt Imperatorem. Qua ille occasione vel oblata, vel accepta, verè affectus est, quod per iocum dicebatur.

Mauritius Cappadox, è famulo & excubitore Imperium adeptus est post Tiberium Secundum.

Ioannes Zimifces prius ludi magistrum egerat, Imperiali tamen dignitate functus est tandem.

Nicolaus Quintus, natione Lunëfis, humili natus loco & professione medicus, ad summum tandem Pontificatum peruectus est.

Innocentius Cæstauus ab ineunte ætate coactus est ob pauperiam famulari & inter Alphonfi Siciliae regis ministros victum sibi comparare. Mox tamen Xisto III. succellit in pontificatu.

Pius Secundus ob parentum paupertatem peregrinari coactus est, & victu emendicare. Prouectior factus successit Calisto tertio.

L. T. Arius Ruffus natalium humilitate consulum militari industria meritus est. Autore Plinio.

Quintus Cincinnatus, quum agrum coleret, sudore deserto prætextam accepit togam, & ab aratro conscendit ad dictaturam.

Ventidius Bassus adeò sordido natus est loco, vt victum egrè sibi quæreret adolescens. Dmeum tamen quum in C. Cæsaris beneuolentiam introrepsiffet, eius patricinio & fauore factus est primus Tribunus plebis, mox Prætor, inde Pötifex & Consul. Ad extremum qui prius curandis mulis victu sibi quæritabat, eò conscendit gloriæ & autoritatis, vt primus subegerit Parthos, ac de his triumphauerit. Cui eius gloriæ vsque adeò inuidit populus Romanus. vt sequentes in eum versiculi vulgò iactati sint: Concurrite omnes aures, aruspices, Portentum inuisitatum constat est recens. Nā mulos qui fricabat, consul factus est. Autor Gellius lib. 15. cap. 4.

Euripides ex matre olerum venditrice euasit poëta celebratissimus.

Primiſlaus rex Bohemorum ab ineunte ætate bubulcus erat, & armentarius.

Hiperbolus Chremidis filius (qui prius lucernas factitabat) Athenis tandem principatus est.

Darius Histaspis filius, Cyri primum extitit Pharetophorus, & licitorio functus est munere, rex Persarum factus.

Mace-

Macedonum rex *Archelaus* natus est Simiche matre serua. *Perses* quem Paulus *Æmilius* attriuit, fuit argiuus genere, ignobili prognatus patre.

Eumenes inopem habuit parentem.

Antigonus Philippi artificio se confouebat.

Latrocina exercuit *Polyperchon*.

Phocion Patrem habuit, qui coclearia conficeret.

Demetrius Phalereus seruiuit apud Demetrium, & Cononam.

Sycioniorum tyrannus *Cleon* pyriticam prius exercuerat.

Mandro fuit quispiam, qui ex nauiculario factus est Imperator.

Hinc adagium, Fuit & *Mandroni* ficulna nauis.

Bonosus Imperator, filius fuit pedagogi literarum, Autore Flauio Vopisco.

Prubus patrem habuit agrestem, & olitorem.

Ælio Pertinaci origo gentis fuit sordida.

Aurelius patrem habuit mediocrem, & colonum.

Galerius pastor fuit armentorum, habuitq; parentes agrarios.

Adramientum Andricum in Fullonia natum fortuna ad opes & dignitates euexit.

Iustinus, qui ante Iustinianum imperauit, fuit armentarius, & sues egit.

Basilus Macedo captiuus inter venales Constantinopolim ductus, factus est imperator.

Artaxerxes humili apud Persas loco natus, imperium à Parthis ad suos transfulit, & Artabanum triplici prælio cum tota deleuit familia.

Romulum & *Remum* infantes aluit lupa, quos conditores habuit Roma.

Viriatus Lusitanus in Hispania è pastore venator, è venatore latro, ex latrone dux postremo fact. vniuersam occupauit Lusitaniã.

Cicero homo nouus, Arpinas (vt improperebat inimicus) præter dignitatem consularem eò diuitiarum peruenit, vt habitaret domum, quæ fuerat M. Crassi Romanorum ditissimi.

In cunabula *Tullij Hostilli* agreste cepit tugurium. Eiusdem adolescentia in pascendis pecoribus fuit occupata, validior ætas Romanum rex imperium.

Tarquinius Priscus natus est patre Demarathro, etiam exule.

Tullius Seruius, verna, & ancillæ filius, Romanis principatus est.

M. Perpëna (qui peregrinus Romã venerat) cõsulatu potitus est.

Cornelium Syllam ex Nicopolis meretriculæ sinu absumptum sustollens fortuna, super Cimbricos Marij triumphos, septemque cõsulatus, imperiis dictaturisque effecit.

Lycæus & *Parbafius* à Philonomia matre expositi, & à Tilipho pastore nutriti, Arcadiæ regno tandem præfuerunt.

Sixtus primus, pastoralis ortus iugurio, ad summum Pontificatum conscendit.

Anselmus ex monacho abbas, ex abbate Cantuariensis episcopus factus est.

Sadragesillus, Dagoberti prædagogus, è ludimagistro dux Aquit.

QVI EX PROSPERA FORTVNA

ad humilem & miseram redacti sunt.

D*ionysius* iunior Syracusis (vbi tyrannidem exercuerat) pulsus exulauit Corinthi, ibiq; ludimagistrum egit, teste Cicrone.

Paxanes, rex Turcarum, Tamburlano victori equum in scenis subinclinauit humeros, & scabelli vsum præbuit, vt etiam *Valerianus* Imperator, Sappori regi Persarum.

Belisarius Romanus præfectus copiis quum Vandalos deleuisset, de Parthis triumphasset, urbem non semel à Barbaris liberasset, post multas victorias Iustiniano mandante ex oculatus victum in via publica à transeuntibus emendicauit.

Cassius qui bis triumphauerat, ter consulatu fuerat potitus, supplicio capitali clausit vitam.

Cn. Carbo post tres consulatus, ventrem purgans interfectus est.

C. Cora ante diem futuri sibi triumphi expirauit.

Caninius quo die factus est consul, in fata concessit.

M. Claudius Marcellus, qui Annibalè superauerat, Syracusas expugnauerat, tandem apud Venusiam interfectus est.

Ne *Paulus Æmylius* duobus triumphis priore de Liguribus, posteriore de Perseo supra modum insoleceret, ei filiorum morte immisit fortuna.

Suadocopus, rex Morauæ & Bohemiæ, ab Arnulpho imperatore superatus inuita veste consenuit in deserta nemorum solitudine cum tribus anachoretis.

Christophorus papa, summo pontificatu detrusus monasticam egit vitam.

Celestinus v. Ioannes I. Ioannes XII in carcere perierunt.

Benedictus v. Benedictus x. Martinus Tudertinus, *Ioannes XII* suo pontificatu detrusi, omnes consenuerunt in exilio.

Polycrates, Samiorum tyrannus, post multos ridendis fortunæ rephyio, ab Oreste Cyri præfecto, superatus & suspèdio affectus est.

Xerxes qui Ægyptum subegerat, à Themistocle victus, ab Artabano interfectus est.

Artabanus, ab Artaxerxe occisus.

Mithridates, rex Ponti, qui annis quinquaginta Romanos variis cladibus

cladibus affecerat, Asiam occupauerat. *Q. Oppium* Proconsulem & Aquileiæ legatum, in vincula coniecerat, à Lucullo primum, deinde à Pompeio superatus, mortem sibi intulit.

Pompeius expugnato Domitio, Iarba triumphato, Sertorio in Hispania sublato, Pyratibus, & Tygrane rege Armeniæ, de bellatis ire Iberis, Albanis & Iudæis cum Aristobolo rege, & Mithridate ad hauriendum venenum coacto ad extremum post tot illustres victorias à Cæsare victus in Thessalia, iussu Ptolemæi, ad quem in extrema rerum desperatione confugerat, interfectus est.

Cæsar, victor Pompei, quum de Gallis, Alexandrinis, Ponticis, Africanis, & Hispanis triumphasset, & maximam orbis terrarum partem subegisset, coniuratione *C. Cassij* & *Decij Brut.* *XXIII.* vulneribus in Senatu confossus est.

Legatus Persei Macedoniæ regis filius artem ferrariam exercuit, ad tolerandam paupertatem, testis *Ammianus Marcellinus*.

Iunior *Marius*, post trucidatos in vrbe Syllanos, victus apud Præneste. *Pontio Tolefino* fugæ comite iugulandum se præbuit.

Senior verò *Marius*, qui septies consul fuerat, de Iugurtha triuphauerat, Cimbro & Theutonibus subegerat, *Apulei* & *Glauciam* sediciosos interemerat, victus à Sylla aliquādiu delinuit in Minturnensium paludibus. *Quid. lib. 4. de Ponto*: ille Iugurthino clarus, Cimbròq; triupho Quo victrix toties cōsule Roma fuit, In cœno *Marius* iacuit cānāq; palustri, Pertulit & tāto multa pudēda viro.

Tarquinius Superbus regno pulsus est. *Horat. lib. 1. Serm.* Vnde superbus *Tarquinius* regno pulsus fuit.

ILLIBERALES, AVARI,

& Fœneratores.

P*romalion*, rex Tyri, Sichæum sororis suæ *Didonis* maritum interfecit, vt eius auro potiretur. *Verg. lib. 1. Æneid.* Ille Sichæum Impius ante aras, atque auri cæcus amore clam ferro incautum superat, securus amorum Germanæ.

Achilles, ductus auaritia, cadauer *Hæctoris Priami* exposuit venale. *Verg. lib. 1. Æne.* Exanimūq; auro corpus vèdebat *Achilles*.

Polymestor, rex Thraciæ, *Polydorum Priami* & *Heubiæ* filium fidei suæ tempore belli Troiani commissum interfecit, vt eius auro potiretur. *Verg. lib. 3. Æn.* Fas omne abrumpit, *Polydorum* obtruncat, & auro Vi potitur.

Vmidij auaritiam describit *Hora. lib. 1. Serm.* dicens: Vnidius quidam (non longa est fabula) diues Vt metiretur nummos, ita sordidus vt se Non vnquam melius seruo vestiret, aduſque Supremum tempus, ne se penuria victus Opprimeret, metuebat, ad huc liber

ta securi Diuisit medium, fortissima Tyndaridarum.

Idem arguit *Fusidium* foeneratorem his verbis: Fusidius vappæ famam timet ac nebulonis, Diues agris, diues positus in foenore nummis. Quinas hic capiti mercedes exiget, atque Quanto perditior quisque est, tanto acrius vrget.

Eodem modo Martialis notat auaritiæ *Salernanum* quendam, qui fingeat se tritari de morte vxoris, quum tamen lataretur plurimum, vt solus potiretur bonis.

Stroza pater eandem inurit notâ cuidam *Scauro*, vbi ait: Scaurus habet villas, vrbana palatia, nummos, Pinguiâq; innumeris prædia bobus arat. Huic tamen assidue maior succreuit habendi Nunquam diuitiis exatiata fames. Ditor est igitur patrio contentis agello, Qui viuunt nullo foenore Fabricius.

Cato Uticensis in simulatus est auaritiæ à Cæsare, quum Martiam cõiugem Hortensio amico rogâti cõcessisset, eamq; postea Hortensij recepsisset hæredem. Dimisit, inquit, vt locupletè reciperet.

Demosthenes habitus est auarus, quod pecuniam à rege Persarum acciperet, ab Harpalo corruptus vt ageret contra Philippum.

Aulus Posthumius Albinus missus ad inferendum Iugurthæ bellum, pecunia corruptus destitit.

Simon fuit auarus, qui à Petro spiritus sancti gratiam mercari volebat. Vnde Simonia inditum nomen.

Acheus, rex fuit Lydorum, qui quum noua tributa à subditis vellet extorquere, ob auaritiâ populari factione suspensus est elatis pedibus, & demerso in Pactolum capite. Quid, in Ibin: Mor-te vel intereas capiti suspensus Achæi, Qui miser aurifera teste pendit aqua.

Didius Iulianus imperator porcellum atque lepuseculum ad se muneri missum in triduanas partiebatur cœnas: Prandebatque interim paucis oleribus & herbulis contentus.

Aelius Pertinax imperator, dimidiatas lætucas aut carduos cõiuuiis solebat apponere. Et si quid interdum vellet amicis mittere, binas tantum offulas aut pauca mittebat posina. Aut siquãdo lactius vellet facere, dabat lumbos gallinaceos.

Martinus Pont. Max. clanculum careos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idem vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore.

Pontanus scribit *Angelostum* sacerdotem Cardinalem particulâ hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere cõsuecisse, donec à magistro stabuli pro fure deprehensus in tenebris vapulauit.

Quo tempore Annibal opprimebat Campanas bello, *Valerius Bestius* Ruscium, Imbrici soceri sui filium, quæ acceperat seruadum, auari,

auaritia stimulahte morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus.

Arimapi, populi Thraciæ, assiduum gerunt bellum cum Gryphis auri cupiditate.

Patroclum quendam taxauit Aristophanes, quod in summa rerum opulenta sordidè & immundè viueret, ne faceret sumptum.

Non satis fuerunt *Crasso* numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esuriret.

Gellius ait *Cornelium Rufinum*, manu quidem strenuum & bellatorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia.

Cassius Senerus, Labieni amicissimus, supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est.

Ochus, rex Persarum auaritiæ nota adeo laborauit, vt vrbein nunquam iniret, ne mulieribus cõgiarium impertiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primùm Persarum rex ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperet.

Semiramis, in monumento, quo post mortem erat recondenda, hæc insculpi iussit: Quicumque regum post me futurorum pecunia indigerit, recluso cõditorio sumat inde quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset *Darius* auri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pecuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptum: Nisi malus fores, & auarus, mortuorum loculos non moueres. Autor Herod.

Condalus domesticus Mausoli, regis Caria, tanta laborauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procumberet, fructus ipse decerperet, & exponeret venales. Eidem regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset, danti imperabat vt domum referret & nutrirer. Longo demum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret natum emolumenti.

Eutropius scribit *Flauium* Vespasianum auarissimum fuisse pecunia. *Iustinianus* iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & senatoribus aurum & argentum extorqueret, quod capis ferreis ad hunc vfum factis includebat.

Cæsar in Hispania à proconsule, & à sociis pecunias accepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et Lusitanorum quædam oppida, quanquam nec imperata detrectarent, & aduenienti portas pateficerent, diripuit hostiliter. Tempia deum donis referta expilauit. Vrbes diruit sæpius ob prædam, quam ob delictum. In primo consulatu MMM. pondo auri furatus est è Capitolio. Societates & regna pretio dedit. Sex millia talentorum suo & Pompeij nomine Ptolemæo abstulit.

Tiberius Cæsar fuit adeo parcus, & tenax pecuniæ, vt comites ex pedito.

ta securi Diuisit medium, fortissima Tyndaridarum.

Idem arguit *Fufidium* sceneratorem his verbis: Fufidius vappæ famam timeret ac nebulonis, Diues agris, diues positus in scenore nummis. Quinas hic capiti mercedes exigeret, atque Quantò perditior quisque est, tantò acrius vrget.

Eodem modo Martialis notat auaritiæ *Salernum* quendam, qui fingebar se tristari de morte vxoris, quum tamen lataretur plurimum, vt solus potiretur bonis.

Strioza pater candem iurit notâ cuidam *Scauro*, vbi ait: Scaurus habet villas, vrbana palatia, nummos, Pinguisq; innumeris prædia bobus arat. Huic tamen assidue maior succreuit habendi Nunquam diuitiis exatiata fames. Ditor est igitur patrio contentis agello, Qui viuuit nullo scenore Fabricius.

Cato Uticensis insimulatus est auaritiæ à Cæsare, quum Martiam cõiugem Hortensio amico rogati cõcessisset, eamq; postea Hortensij recepisset hæredem. Dimisit, inquit, vt locupletè reciperet.

Demosthenes habitus est auarus, quòd pecuniam à rege Persarum acciperet, ab Harpalo corruptus vt ageret contra Philippum.

Aulus Posthumius Albinus missus ad inferendum Iugurthæ bellum, pecunia corruptus destitit.

Simon fuit auarus, qui à Petro spiritus sancti gratiam mercari volebat. Vnde Simonizæ inditum nomen.

Achæus, rex fuit Lydorum, qui quum noua tributa à subditis velleret extorquere, ob auaritiã populari factiõne suspensus est e-latis pedibus, & demerso in Pactolum capite. Ouid. in Ibin: Morte vel intereas capiti suspensus Achæi, Qui miser aurifera teste pendit aqua.

Didius Iulianus imperator porcellum atque lepuseulum ad se muneri missum in triduanas partebatur cœnas: Prandebatque interim paucis oleribus & herbulis contentus.

Aelius Pertinax imperator, dimidiatas lactucas aut carduos cõuiuuis solebat apponere. Et si quid interdum velleret amicis mittere, binas tantum offulas aut pauca mittebat posna. Aut siquãdo lautius velleret facere, dabat lumbos gallinacos.

Martinus Pont. Max. clanculum careos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idem vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore.

Pontanus scribit *Angelosum* sacerdotem Cardinalem particulâ hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere cõsueisse, donec à magistro stabuli pro fure deprehensus in tenebris vapulauit.

Quo tempore Annibal opprimebat Campanas bello, *Valerius Vestius* Ruscii, Imbrici foceri sui filium, què acceperat seruadum, auari,

auaritia simulante morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus.

Arisnapi, populi Thraciæ, assiduum gerunt bellum cum Gryphis auri cupiditate.

Patroclum quendam taxauit Aristophanes, quòd in summa rerum opulentia lordidè & im-mundè viueret, ne faceret sumptam.

Non satis fuerunt *Crasso* numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esurret.

Gellius ait *Cornelium Rufinum*, manu quidem strenuum & bel-latorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia.

Cassius Senerus, Labieni amicissimus, supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est.

Ochus, rex Persarum auaritiæ nota adeò laborauit, vt vrbem nunquam iniret, ne mulieribus cõgiarium impertiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primum Persarum rex ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperet.

Semiramis, in monumento, quo post mortem erat recondenda, hæc insculpi iussit: Quicumque regum post me futurorum pecunia indiguerit, recluso cõditorio sumat inde quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset *Darius* auri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pecuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptum: Nisi malus fores, & auarus, mortuorum loculos non moueres. Autor Herod.

Condalus domesticus Mausoli, regis Cariz, tanta laborauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procumberet, fructus ipse decerperet, & exponeret venales. Eidem regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset, danti imperabat vt domum referret & nutriret. Longo demum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret natum emolumentum.

Eutropius scribit *Flauio* Vespasianum auidissimum fuisse pecuniæ. *Iustinianus* iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & senatoribus aurum & argentum extorqueret, quod capsis ferreis ad hunc vfum factis includebat.

Cæsar in Hispania à proconsule, & à sociis pecunias accepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et Lusitanorum quædam oppida, quanquam nec imperata detrectarent, & aduenienti portas patefacere, diripuit hostiliter. Tempia deum donis referta expilauit. Vrbes diruit sæpius ob prædam, quam ob delictum. In primo consulatu M. M. pondo auri furatus est è Capitolio. Societates & regna pretio dedit. Sex millia talentorum suo & Pompeij nomine Ptolemæo abstulit.

Tiberius Cæsar fuit adeò parcus, & tenax pecuniæ, vt comites ex peditio,

peditionum & peregrinationū cibariis tantū iuuerit, nō salarii.
Caligula, sororum ornamenta, & supellectilem, & seruos magno pretio vendidit. Vestigalia noua & inaudita exercuit, nullo reum aut hominum genere omisso, cui nō tributi aliquid imponeret. Pro edulis (quæ tota vrbe venibant) certum statūque exigebat.

Nero tabernulas effringebat, & expilabat. Exhaustus pecunia animi calumniis & rapinis intendebat. Matronam purpura cinctā, veste & bonis omnibus exiit. Templis compluribus dona detraxit, Simulachra ex auro vel argento fabricata conlauit.

Sergius Galba, ciuitates Hispaniarum & Galliarū quæ constantius fecerāt deditione, grauioribus tributis puniuit. Ionis coronā auream librarū xv. conlauit. Milites aquilam & signa flagitantes decinauit. Germanorum cohortē à Cæsaribus ad custodiam corporis institutam, dissoluit, & sine vllō cōmodo remisit in patriam. Apposita lautiore cœna ingemuit, quasi sumptum ægrè ferēs. Ordinario dispensatori breuiarum rationum offerenti, nihil præter paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexit.

Fuerūt in *Flauio Vespasiano*, de quo iam diximus, auaritiæ argūmenta: Nam omīssa sub Galba vestigalia reuocauit. Noua etiā & graua addidit, & auxit tributa prouinciis, nonnullis etiā duplicauit. Auuiditate lucri negotiationes, vel priuato homini pūdas, palam exercuit. Cādidatis honores, reis absolutiones veditauit. Procuratorū rapacissimos ad ampliora officia promouebat ex industria, quō locupletiores mox cōdemnaret. Quibus propterea dicebatur vti p spōgiis, quōd quasi siccos madefaceret & exprimeret humentes. Hæc Suet. Nec eū puduit vestigalia ex vrina colligere.

Domitianus operum & munerū impensis exhaustus, nihil pensi habuit bona viuorum prædari & mortuorum. Si qualecunque factum aut dictum aduersus maiestatem principis alicui obiectum esset, confiscabatur eius hæreditas. Stipendia ab his exigebat, qui Iudaicam viuerent vitam.

Eriphyle, desiderio habendi moniliis aurei, quod ferebat Adrastus rex Argiuorum, a naphiarum maritum suum prodidit, qui se occuluerat, ne Thebas ad bellū raperetur, quōd ex vaticinio prævideret ibidem se periturum.

Acmeon, Megacelis filius, quum legatos Cræsi Lydorum regis Delphos ad oraculum itantes humanissime frequenter accepisset, Cræsus vt responderet tantæ humanitati, & beneficium reponeret, eum donauit tanto auro, quantum ille corpore suo ferre posset. Tum Acmeon talarem tunicā laxōsq; cothurnos induit, quos ærarium ingressus impleuit pecunia. Quinetiam os referfit, &amenta quædam alligauit suis capillis, adeō vt oneri succumberet.

Homine

Homine conspecto, Cræsus irrupit in cachinnum, eūque tanto instructum munere dimisit. Auro Herodorus.

Euclio, apud Plautū nōmē est auari, qui quū haberet ollā pecunia referam, & abditam terra, domo non audebat egredi, ne quis suffuraretur. Omnes qui ad eum itabant, habebat suspectos furti.

Clandianus, auaritiā Ruffini his incesit verbis. Plenus fœuitiæ, luerique cupidine feruens. Non tartesiācis illum satiaret arenis Tempestis pretiosa Tagi non stagna rubentis Aurea Pactoli, totūque exhaustū Hermum Ardebit maiore fiti.

Apollonius Tyanæus arguebat *Platonem* auaritiæ quōd pecuniæ causa secutus esset Dionysium in Siciliam.

Huius sceleris suspectum se suis verbis fecit *Simonides* poëta, & rogatus à quodam, vt Encomium in eius scriberet laudē, gratiam loco muneris accepturus, responderit, duas se habere arcas, vnā gratiarum, alterā argenti. Hanc quum aperiret, communem pleināque reperire, illam verō inanem & vacuam.

Quum Brennus, Senonum dux, Ephesum obsideret. *Demonica* mulier auuiditate monilium, quibus ille ornatisissimus enitebat, vrbem ipsam prodidit. Brennus verō vrbē ingressus, tanto auro fœminam oneravit, vt dedita opera opprimeret viuam, muliebrem illam peractus auaritiā. Eandem ob causam *Tarpeia* virgo Romana capitolium Sabinorum regi Tatio prodidit.

Volater ait *Leonardum* Aretinum auaritiæ maculam contraxisse. *Philippus* Augustus Gallorum rex, decimas imperauit, reclamantibus innocenti quarto & vniuerso Galliarum clero. At hoc vitium nunc adeō frequens est, vt nemine iam obmurmurante transierit propemodum in legem.

Quæstus, in Hispania Syllium, & Calphurnium occidendi sui gratia cum pugionibus deprehensos, quinquages festerium ab illo, ab hoc sexages pactus dimisit.

Septimuleius, C. Gracchi (cui prius erat familiaris) caput abscidit, & per vrbem pilo fixum ferre sustinuit, quia Opimius conuulso auro id se repensurum edixerat.

Alphium Horatius fœneratorem vocat, vbi ait, Hæc vbi locutus fœnerator Alphius, iam iam futurus rusticus Omnem redegit idibus pecuniam.

Menippum Philosophum, genere Phœnicem, aiunt fœneratorem extitisse.

Carietes nomen est fœneratoris apud Plutarchum in Phocione, *Iulius* Capitolinus scribit Antoninum Pium imperatorem fœnus trientarium, hoc est minimis vsuris, exercuisse, vt patrimonio suo plurimos adiuuaret.

Teme-

Temescus fœnerator fuit quispiam, quem *Eutymus* Locrensis athleta coëgit reddere, quicquid illicito vsuræ quæstu sibi comparauerat.

Arisus nomen est fœneratoris apud Saxonem Grammatici cū LIBERALES, ET MVNIFICI.

Dido Troianis in Africam appulsis misit viginti tauros, suæsq; totidem, totidē agnos cum matribus, si fides est Verg. lib. 1. scribenti, nec minus interea sociis ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum, pingues centum cum matribus agnos, &c. Eisdem quoque excepit epulo & conuiuio, cuius apparatus idem poëta describit his verbis: Dant manus famuli lymphas, Cereremq; canistris Expediunt, tonsilq; ferunt mantilia villis. Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo. Cura penum struere, & flammis adolere penates, &c.

Idem Verg. lib. 4. *Æneid* scribit *Iarban* Getulorum regem cœtum Ioui delubra & aras totidem posuisse, ignemque vigilem & perpetuum sacrauisse.

Cyprianus Afer facultates suas omnes pauperibus impartiuit.

Cimon Atheniensis hostiles exuias ciuibus suis cōtulit. Parabat quotidie domi conuiuium, quo pauperes turmatim cōueniebant. Famulis iubebat, vt si quæ paupertate laborantē animaduertēt, eum collata furtim pecunia adiuuarent. Agrorū suorū & prædiorum sæpes auferri iussit, vt omnes fructibus impunē vescerentur. Hæc eius liberalitatē cōmendant *Plut.* & *Lactatius* de vero cultu.

Sedente in pontificatu *Bonifacio* 1 x. Ludouicus rex Pannonia, Caroli regis filius, Romani ad annum iubileum profectus, quatuor aureorum millia aræ Petri obtulit.

Germanus, præsul Antissio dorensis, vas argenteum à *Placidia* Valentiani matre susceptum pauperibus dono dedit.

Lucina virgo Romana Christianos suis iuabat sumptibus, & affectos martyrio in agro suo sepeliebat.

Mecenas eques Etrusco de sanguine regum omnes eruditos sui sæculi amauit plurimum, multisque iuuit muneribus.

Paula Bula fœmina exercitum populi Romani ex fuga cladis Cannensis frumento iuuit & viatico. *Liuius*.

Pudentiana, & *Praxedes* virgunculæ, pauperes Christianos suis nutriebant sumptibus.

Valdo (à quo pauperes quidā Lugdunæi Valdéses appellati sunt) vniuersum patrimonium pauperibus erogauit, dictitans omnia inter Christianos communia esse oportere.

Abdias centum prophetas in spelunca metu *Iezabelis* vxoris *Achab* delitantes, occultè paut.

Apol-

Apollonius confessor mendicis morbo laborantibus operam & pastum suppeditabat.

Andoennus episcopus, qui Floruit regnante apud Francos *Lothario*, cœnobium patrimonio suo erexit.

Anastastus 1111. pontifex Max. pauperes paut sua pecunia, quā vniuersam prope Europam publica torqueret fames,

Alexandes v. pontifex tanta erat munificētia, vt prædicaret per iocum se diuitem Episcopum fuisse pauperem Cardinalem mendicum Pontificem.

Alphonsus x. rex Hispaniæ in nuptiis filij sui, & *Blanchæ* diui *Ludouici* filizæ congiarium populo dedit, & pauperes vestimentis viritum ornauit, Imperatorem Constantinopolitanum à Soldano captum ingenti redemit pecunia.

Alfredus rex Anglorum per multa construxit cœnobia.

Batildis, seu *Clotildis*, Francorū regina, duo cœnobia construxit.

Theodoricus filius *Clodouei* ædem sancti *Modesti* Atrebatensis.

Tiberius Secuudus, qui ante *Mauricium* Cappadocem imperauit, *Narfetis* thesauros in puteo repertos egentibus impartiuit.

Glouarius rex Francorum condidit templum sancti *Medardi* Sueshionense.

Cunto, Anglorum rex, cœnobia quatuor erexit. Tria ordinis sancti *Benedicti*: Quartum in honorem diui *Eduardi* regis.

Dagobertus rex Francorum fecit cœnobium beati *Dionisij* in Francia.

Etgarus rex Angliæ singula erexit monasteria singulis quibus regnauit annis.

Eligius Nouionensis episcopus. quum antè aurifex esset, quicquid ea arte consequebatur lucri, dabat pauperibus.

Epiphanius præsul *Salaminiæ* episcopatus sui fructum dabat mendicis.

Egidius Atheniensis spoliavit se veste, vt repertum in via pauperem operiret.

Paula, Romana mulier, marito mortuo, suas facultates indigentibus erogauit.

Plato martyr qui passus est imperante *Maximiano*, paternam hereditatem concessit pauperibus.

Philippus Augustus cœnobium apud *Syluanectum* excitauit, & ciuitatem *Andegauensem* dirutam restituit.

Petrus Vrfeolus dux Venetorum templum diui *Marci* incēdio absumptum restituit, & pauperum *Xenodochium* extruxit.

Theolinda, Longobardorum regina, multas sacras ædes erexit, multas ruinz iam proximas reparauit.

Rober-

Robertus, Hugonis Caperi filius, Francorum rex, plurima religiosa loca excitauit, apud Aureliam cœnobium sancti Anniani, in sylua Aquiliana S. Medardi, & sancti Leodegarij, in Viteraco castro. S. Regalis, in ciuitate Syluane cœnensis, apud Augustudonum sancti Calsi.

Venceslaus, rex Bohemorum, regni sui pauperes egregia fouebat munificentia.

Otho tertius imperator diuedito patrimonio, Germaniam multis ornauit cœnobijs.

Ludouicus Crassus, Francorum rex, fecit cœnobium S. Victoris in suburbij Lutetia.

Innocentius tertius Xenodochium S. spiritus fecit in Saxia Altare S. Petri Romæ exornauit, Sixti, templum restituit. Turrim maximam erexit.

Nicolaus episcopus Pataræ sua pecunia iuuat paupertatem cuiusdam hominis, qui rerum penuria decreuerat formosas quas habebat filias prostituere in lupanari, vt quæstum facerent suo corpore, & victum sibi compararent libidine.

Constantinus Monomachus Imper. cœplum instituit, in quo grauati senio, & ad laborem inuitiles, fouerentur.

Lupus, Senonensis archiepiscopus, tanta erat in pauperes munificentia, vt nullum sibi relinqueret thesaurum, sed totum se hauriret.

Augustus opera publica multa Romæ extruxit, vt forum cum æde Martis, templum Apollinis in palatio, ædem tonantis Iouis in Capitolio. Principes sæpe hortatus est: vt monumentis vel nouis vel restructis urbem adornarent. Spatium urbis diuisit in vicos & regiones. Aduersus incendia excubias nocturnas commentus est. Ad coercendas inundationes aluè Tyberis laxauit. Ædes sacras vetustate collapsas, aut incendio absumptas refecit, & donis ornauit. In cellam Capitolini Iouis xvi. milia pondus auri, gemmasque & margaritas quingentes sestercium vna donatione contulit. Tor denique ædificia vel erexit, vel diruta reparauit, vt gloriaretur, urbem marmoream se reliquisse, quam lateritiam inuenisset.

Darius Hystaspis filius, in sulam Samon & omnes ex ea prouentus Sylofonti dedit, ob acceptam ab eo vestem quandam magni pretij.

Proculeius fratres suos Scipionem & Murenam impendis bellorum ciuilium attritos & spoliatos partito iuuat patrimonio. Vnde Horat. lib. 2. Car. viuet extento Proculeius auro Notus in fratres animi paterni: illum ager penna metuente solui fama superstes.

M. Scauri magnificenciam iam docuimus in capite de sumptuosis ædificijs.

T. Iulius Vespasianus fecit templum Pacis foro propinquum. Item amphithe-

amphitheatrum in media vrbe. Expleuit cœsum senatorium. Consulares inopes quingentis sestercijs annis sustentauit. Plurimas per totum orbem ciuitates terræ motu aut incendio afflictas in melius restituit. Primus è fisco Græcis Latinisque Rhetoribus annua cetera cœstituit. Præstantes poetas & Artifices cœmit. Colossi refectorij magna mercede donauit. Cuidam sumptum increpanti respondit, Sineret se plebeculam pascere panem. Dedit Apollinari tragædo cccc. sestercia. Tarpeio Diodoroque citharæcedis ducenta. Apophoreta dabat viris in Saturnalibus, & fœminis calendis Martis.

Plinius orator, Historici nepos: Quintiliano Rhetori dedit abunde pecuniæ, qua nubilem dotaret filiam: Quod ad ipsum scribens edocet his verbis: Et tanquam parens alter puellæ nostræ confere quinquaginta millia nummum.

Alexander Taxilæ regi mille talenta contulit, vasa item conuiuialia ex auro & argento plurima. Item vestes Pericas, & equos xxx. suis insignibus ornatos.

Idem *Porum* hostem agrum curauit, & in amicorum numerum recepit, & ampliore donauit regno, quam prius tenuisset. Bis Persarum ciuitatem ingressus, toties mulieribus erogauit nummos; prægnantibusque munus duplicari iussit.

Solebat *Africanus* Scipio non prius è foro discedere, quam vnquam aliquem ex his, quibus cogrederetur, beneuolum sibi & amicum efficeret. Et quamuis eius potestate victa fuisset Carthago, moriens tamen argenti libras xxx. auri duas duntaxat reliquit, tanta in omnes extiterat munificencia.

Nerva, imperator ad sustentandam ciuium vitam decies & quinquagies cetera millia nummum erogauit, & quosdam senatorij ordinis delegit, qui agros emerent, eoque egenis partiretur. Vnde inops pecuniæ factus, vestes, vasa & vniuersa suppellectilè autcti subiecit, agrisque & domos vendidit. Autor Dion Cassius. Quicquid ætea pœnæ nomine tributis accesserat, indulgit. Afflictas ciuitates releuauit. Puellas, & pueros natos parentibus egestuosis sumptu publico per singulas vrbes Italiae foueri iussit. testis Aurel. Victor.

Albianus nulli iniuste pecunias abstulit. Multa publicè & priuatim multis elargitus est.

Fuit in *Tito* Vespasiano liberalitas adeo magnifica, vt die quadam vesperi recordatus nihil se cuiquam præstitisse, dixerit. Amici perdidimus diem. Monentibus domesticis quod plura polliceretur, quam præstare posset, respondit. Non oportere quenquam à sermone principis tristem discedere. Non solum nihil negauit petentibus, sed etiam hortatus est vltro, vt quæ vellent, peterent. Plebem quadoque admittebat in thermas, quibus leuabatur. Ciuitates in-

condio Veseui in Căpania dirutas reparauit. Afflictis morbo nullam nō adhibuit opem & medelam, inquitō omnī sacrificiorum remediōrumque genere.

Iulianus Imper. aras multo victimarum sanguine profundebat, tauros quandoque immolabat centenos, & innumeros varij pecoris greges.

Gallienus Imp. Valeriani filius, nihil vnquam cuiquam petenti denegauit.

Alexius Commenus orphanoropheion erexit, in quo puellas & pueros parētibus orbatos sua pecunia refouebat. Fecit & Musaeū, in quo alios iubebat erudiri, pecunia ex regio vestigali data.

Antonius Pius (qui successit Adriano) magnū sui thesauri partem amicis & militibus impartiuit, Eutropio teste.

Traianus vrbes trans Rhenum in Germania reparauit. Nihil iniustum ad augendum fisci egit. Publice & priuate omnes sibi familiares muneribus cumulabat & honoribus. Multas immunitates ciuitatibus tribuit.

Theodoricus, qui mortuo Odoacre Serulo Imp. totius Italiae adeptus est ditionem, Romanis singulis annis dedit viginti milla modiorum tritici. Autor Pau. Diaconus.

Caligula Imp. absoluit templum Augusti, & theatrum Pompeij. Inchoauit aquaeductum & amphitheatrū Syracusis. Collapsa vestustate moenia & deorum aedes refecit.

Caligulae successor, *Cesar Claudius*, perfecit aquaeductum ab ipso Caligula inceptum. Riuum Anienī lapideo opere in vrbes perduxit, diuisitq; in plurimos lacus. Per tria passuum millia mōiem effudit, & ex cidit, ad emittendum Fucinum lacum: quod opus aegre absoluit post vndecim annos, quamuis triginta hominū millia sine intermissione operantia adhibuisset. Congiaria populo saepissimē dedit.

Domitianus congiarium populo nummorum cccc. ter dedit, & inter spectacula muneris laetissimū epulum. Septimontiali sacrorum die senarū & equitibus panaria & sportellas cum obsonio distribuit. Sparit & dona missilia in populū. Multa opera incendio absumpta restituit, vt Capitolium. Excitauit eodem in Capitolio custodi loui, & forum.

Marcus Aurelius, vocatus à matre ad ditidendum cum sorore patrimonium, vniuersum sorori concessit.

Agellanus delata ad se Agidis bona, inter cognatos inopia pressos diuisit.

Probus Augustus in plurimis victoriis nihil præter tela & arma sibi retinuit. Cætera militibus concessit liberè.

Aurelianus

Antianus tunicas virtim per populū dedit. Item frumentum, & oleum, cum vino.

M. Antonius Triumuirī filius munerum magnitudine Philotā quendam adeo terruit, vt ille capere reformidaret.

Pomponius Atticus fugientem ē patria Ciceronem sestercijs c. c. xl. millibus donauit. Cedenti Italia Bruto sestercia centum millia munerū misit. Tam multa in P. Volumnium contulit, vt plurā proficisci à parente non potuerint. Idem publicam Atheuentiū inopiam suis opibus subleuauit.

Tanta fuit *L. Luculli* in omnes eruditos præcipuē, liberalitas & beneuolentia, vt domus eius Græcorum Romam venietium portus diceretur.

Alfonsus rex populorū aut regū oratoribus publico aut priuato nomine ad se venietibus aedes iubebat exornari. Et gratuitas epularū delicias ministrari, nec vnquam abire permittebat in donatos.

Alexander Magnus cuidam Perillo quinquaginta talenta numerari iussit, ad dotem pauperulæ filia; quum illa decē non amplius talenta postularet.

Vrsus Comes Nolanus, singulis annis, quibus Nolæ præfuit, auri & argenti vim non paruam contulit ad dotem pauperularū virginum.

Vide liberalitatem multorum in eruditos, in historia de pretio literarum. Supperunt mihi alia de liberalibus, & munificis viris, infinita penē exēpla, quæ ex industria missa facio: quod non ignorem, ex nimia quandoque, quæ ex industria fastidium prouenire: quodq; (vt inquit Horatius) Omne superuacuum pleno de pectore manet. Qui alia id genus desiderabit exēpla, videat Val. Saëbellicum, & Fulgosium.

PRODIGI.

Catullus Formianum quēdam incensit vt decoctorē, & ære alieno oppressum, vbi ait: Ista turpiculo puella naso Decoctoris amica Formiani.

M. Tigellius Hermogenes fuit adeo prodigus, vt tibicines, histripnes, Parafiti, gnathones, mimi, epulones, balatrones, mendici, vnguentarij, cappones, reliquique otiosæ, & perditæ vitæ homines, mortem eius multis lachrymis deſteuerint. Hora. lib. i. Ser. Ambubaiarum collegia, Pharmacopolæ, Mendici, mimi, balatrones, hoc genus omne Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli, Quippe benignus erat.

Filius *Aesopi* tragædi tanta fuit prodigētia, vt vniones acetoliquēfactos cœnis apponeret. Hora. li. 2. Ser. Filius *Aesopi* detratam ex aure Metellæ Scilicet vt decies solidum exſorberet, acetō

Diluit infignem baccam.

Martialis lib. i. notat *Bassam* foeminam, quod excrementa corporis aureo exciperet vase, ubi ait. Vētris onus misero (nec te pudet) excipis auro Basia bibis vitro, carius ergo cacas.

Idem Martialis lib. 9. *Cinnae* cuiusdam luxum ita arguit: Nam tum dum metuis, ne quid post fata relinquant, Flauisti patrias luxuriosus opes.

Abdus fuit adolescens perditissimae vitae, qui decocto vniuerso patrimonio, vinas (quae supererant) gēdes rerum desperatione incendio dedit. Quod videns Cato, Hic, inquit, Proteruiam facit.

M. Linius quum omnia per luxum dilapidasset, stultitiae suae perio cum illudebat dicens: Se nihil cuiquam reliquisse, praeter caelum & coelum. Itaque quum pecunia egeret, multa per scelus commisit.

T. Annius Milonem sestercia 600. millia auri alieni debuisset, inter prodigia animi humani dicit Plinius lib. 36.

Rhemus Palemō Grammaticus luxuriae ita indulsit, ut saepius in die lauraretur, nec sufficeret sumptibus, quamuis ex schola quadragena annua caperet, & non multo minus ex re familiari.

Plinius scribit foelicē Arabiam non tantum Cynnami, Casiae, aliorumque odorū annuo foetu parere, quātū *Nero* princeps nouissimō pompae suae die concremavit. Idē sordidos vocabat, & parcos, quibus ratio impensarum constaret. Eos verō lotos ac magnificos laudabat, qui abuterentur & perderēt. Mirabatur auunculi Caium Caligulam, quod ingentes à Tyberio relictas opes in breui spatio prodigisset. In Tyridatem regem Armeniae octogenta rummum millia diurna erogavit. Abeunt super sestercium millies contulit. Mene crates Citharœdum & Spiculum mirmillonem triumphalium virorum patrimoniis quibusque donavit. Cercopitheca panorem foeneratorum propē regio extulit funere. Nullam vestem bis induit. Quadragenis in puctum sestercis aleam ludit. Piscarus est reti aurato, purpura & coco sumibus nexis. Nūquam carrucis minus mille iter fecit. Mulos argenteis crepidabat soleis, & Cannina operiebat lana. Theatrum auro totū operuit in honorem ipsius Tyridatis. Idem cubacula viatoria vniuersis consternebat: Annis XIII. quibus imperio praefuit, bis & vicies millies donationibus effudit: id est quingentes & quinquagies cetera millia aureorum.

Agomencelus, Alexandri magni praefectus, aureis clavis suffigebat crepidas.

Antonius Sops in cotumeliam naturae, vilitate auro fecit. *Poppeae*. Neronis vxor iumentis suis soleas ex auro induebat.

C. Caligula opes immentas à Tyberio congestas ac vicies septies millies sestercium in una annum absumpsit. Idem Liburnicarum nauium

uim gemmatis puppibus utebatur, & diuersi coloribus velis, in quibus thermas, porticus, & triclinia statuit magna laxitate, dispositis etiam pomiferis arbusculis.

Demetrius Antigonis & Stratonices filius ccl. talenta sortis dari iussit. Autore Plutarcho.

Tārus fuit *Agrigetimorum* in omni re luxus, ut Plato diceret, eos aedificare, ac si videretur perpetuo fore: ita demum conuiuari, velut semper morituri. Vtebantur lecythis & xistris argenteis. Habebat & lecticas rotas ex obore.

Graeci adeo sibi indulserunt, ut mixtum vnguento vinum (quod dicebatur Myrites) largius haurirent.

Basilis populi vnguentis madent, autore Plinio, ut Cyprii, Ciceroni, Corinthij, & Parthi.

De *Lucullis* prodigo luxu iam diximus in diuitibus.

Omnium ferē luxum & prodigētiam nepotinis helluacionibus superauit *Apicius*, de quo Mart. lib. 5. Dederas Apici bis trecenties vēri, Sed adhuc supererat centies tibi laxum. Hoc tu grauarus, ne sitim & famem ferres, Summa venenum potione duxisti. Quod sic interpretatur Budæus: Apici sexcenties sestercium, id est quindicies centena aureorum coronatorum millia inexplēbili illa ingluvie helluauit quum posses adhuc ccl. millibus (quod centies laxum appellat) vitam lauto & eleganti victu producere: tamen venenum miser hausit, ne patrimonio tanto superesses, quod iam tu deserturum videbatur.

Cleopatra vltima Aegypti regina coenam parauit Antonio, in qua centies sestercium, id est ccl. millia aureorum vno ferculo secundae mensae consumpta sunt. Vnde Sidonius Cleopatricas dapes vocat.

Singuli *Vitellij* apparatus non minus quadringentis millibus costiterunt. In coena eidem à fratre data duo millia lectissimorum piscium, septem autem apposta traduntur. Idem Vitellius in suo principatu ducentis sestercis condidit patinam, cui faciendae fornax in campis edificata erat. Habuit autem in ea patina scarorum ieciora, Phasianorum & pauonum cerebella. Linguas Phœnicoptera, murenarum lactes, à Carpathia vsque fretoque Hispania petitarum, Auctor Suetonius.

Licinius Crassus quum omnia decoxisset, occurrentium tamen cachinnis vocabatur diues his verbis: Qui in Parthos militauit, non fuit appellatus diues primus, sed hic.

Helioabalus inuitatis ad prandium summis viris, croco mēsam sternebat, dicens se foenum pro eorum dignitate exhibere. Idē triclinia, lectos, & porticus omni florum genere strauit. Liliis, violis,

hyacinthis, & narcissis, quos flores pedibus conculcabat. Naues pretiosis mercibus onustas mergi in portū iussit. Aureo utebatur vase ad corporis excrementa Gemmas ab optimis sculptas artificibus in calcamentis ferebat quæ nunquam iterabat. Pretiosas vestes sæpe cōscidit. Minxit etiam in Myrrhinis & onychinis vas. Omnibus meretricibus sine effectu libidinis multos quandoque dedit aureos nummos.

L. Neratius, homo egregie improbus, autore Gellio, quum pro delectamento haberet, os hominis liberi manus suæ palma verberare; seruum comitem habebat, crumenā plenam assium portantem. Et quæcunque depalmauerat, numerari statim secundū duodecim tabulas xxv. asses eidem iubebat.

Callias fuit quidam, qui confectandis meretricibus vniuersum dilapidauit patrimonium. Hinc per iocum dicebatur à scortis depulmatus.

Phocus, Phocionis filius, quum paternas opes prodigo luxu dissipasset, Atheniēsis usque ad eodē factus est odiosus, vt occurrentes omnes diffamatorem sui generis illum nuncuparent.

Alphonsus rex Neapolitanorum quum multa per luxum prodigisset, cōstatōque ingenti ære alieno, iam non haberet, vnde creditoribus satisfaceret, dolore & ira permotus plerisque suis spoliavit bonis.

Alexander Macedo Promachum bibacissimum hominem victorem in vini certamine, aurea corona donauit.

Belforius Siculus, homo priuatus domum inchoauit tanto sumptu, vt fundamētis modicè adhuc ab humo extātibus pecunia sit exhausta, quā tamē multis annis improbo labore sibi cōparauerat.

Iam diximus *Cleopem* Egypti regem sumptu Pyramidis eodē redactum inopiæ, vt coactus sit filiam exponere venalem ad meretricium quæstum.

C. Curio tribunus plebis sexcenta æris alieni sestercia debuisse fertur. Autor Val. Max.

Galenus Imp. Valeriani filius gemmatas ferebat caligas, exemplo Caligulæ, qui inde traxit nomen.

Petrus presbyter Cardinalis sedente in pontificatu Sixto, duobus annis trecenta aureorum millia luxu prodigat, & vanitatibus.

Cæsar, Alexandri pontificis filius quotidianis epulis ducentos aureos dicitur. Parasitis vestes duorum millium donauit. Excitum octo millium hominum viuentē patre semper aluit.

Galeatius, filius Ioannis Galeatij priami Insubrium ducis, in filij nuptiis (quibus iaterfuit Petrarcha) ad centum millia nummum erogasse fertur.

M. Arcus Apitius nepotum omnium fuit altissimus gurges, vt iam diximus. Is quū audiisset grandes caricas nasci in Lybia, nauigauit illuc: quod demū quum falsum deprehēdisset, Lybiæ usque habitatores diris imprecationibus deuouit. Hic omnium primus iudicauit linguam phœnicopteri esse optimi saporis. De Apitio Marria. lib. 2. ipse quoque ad cœnam gaudebat Apitius ire. Quū cœnaret, erat tristior ille, domi. Hic & congiaria principū, & ingens Capitolij vestigal comedationibus hauit.

Aristoxenus Cyrenæus ad eodē gulæ studiosus extitit, vt horrentes lactucas vespere multo irrogaret, quod luxuriosius cresceret, & saporis essent delicatioris.

Sentra nomen est gulosi, de quo Mart. lib. 7. scribit: Nihil est miserius, nec gulosius Sanctra.

Vitellius epulas trifariam aut quadrifariam partiebatur. In iētacula, prandia, cœnas & commedationes, solus omnibus sufficiens vomitandi consuetudine. Suetonius testis est, eum fuisse non profundè modò, sed intempestiua, & ad eodē sordida gulæ, vt carnes holocaustorum non peractis sacrificiis ante aras absumeret. Sidorius: Mihi sceda Vitelli Intrulit ingluuies ventrem.

Iam locuti sumus de luxu *Aesopi*, qui tragœdi fuit filius.

Aristippus Cyrenæus summum bonum locabat in voluptate. Idē principes solebat comitari, vt parasitus, & amicus mēsa. Propterea Diogenes Canem regium eum appellabat.

Clodius Albinus tam profunda fuit ventris ingluuie, vt quingentas ficus centum Campana persica, melones Ostiensis decē uuarum Labicanarum pondo viginti, sicedulas c. ostrea xl. vna deuoraret cœna.

Domitium Afrum Eusebius prodiit cibi præter modum accepti superfluitate redundantem in cœna perisse.

Q. Hortensius orator studio gulæ primus omnium Romanorum Patonem apposuit mensis.

Maximinus iunior bibebat vini amphoram, Carnis libras vnde cum comedebat.

Theodorus scribit *Milonem Crotoniatem* carniū minas xx. deglutisse, & panis totidem. Vini choas persicasse tres. Idem in Olympia quadrum solus absumpsit taurum, quem per stadium retento anheliu portauerat suis humeris.

Aspidamas Milesius à Persa Ariobarzane vocatus ad conuiuium solus deuorauit, quicquid conuiuis omnibus fuerat preparatum.

Cambles rex Lydorū eodē voracitatis euectus est, vt nocte quadā

vxorem absorpserit.

Vedius Pollio seruos coniciebat in piscinas, vt pisces ipsi humano cruore pasti deliciares essent.

Abronis luxus & delicatitudo vulgariq; adagio locum fecerunt.

Caligula maximam partem thesauri à *Tyberio* relicti cœnis & comedijs nonibus cum lenonibus & scortis deuorauit.

Herculem & *Vlysses* polyphagix & edacitatis nota famolos fuisse scribit *Cælius*.

Theagenes Athleta taurum vorabat solus.

Aylais tibia *Megachis* filia decem carniū minas, & quatuor panum chœnicas absumebat. Hauriebat & choam vini.

Thessalis iniusta est voracitatis nota, vt etiā *Pharsalis*, *Mnesimachus* apud *Cælium*. *Pharsalorū* venit aliquis vt mēsas voret ipsas.

Philoxenum *Erydixis* & *Gnathonem* Siculum inter gulæ proceres & cupedi uoros posuit antiquitas, quod conuiujs adhibiti sese in paropsides emungerent, vt abstinentibus cæteris largius soli fruerentur. Aiunt & *Philoxenum* ipsum optasse sibi collum grus, quò maiorem in bibendo perciperet voluptatem. Hoc tamen nōnulli tribuunt *Melanthio*, vt apud *Cælium* *Clearchus*.

Philoxenus *Dithyrambichus* polypum edit duūm cubitorum.

Inter Polyphagos & edaces etiam numerantur *Pityreus* *Phryx*, *Cleomenes*, *Pisander*, *Charippus*, *Mithridates* rex *Ponti*, & *Erisichthon*, qui sua ipse membra corrodit.

Alcama poëta suis verbis sese pamphagum nominauit.

Ferunt *Mithridatem* illis certa constituisse præmia qui plures cibos ventri destinassent, aut maiore se ingurgitassent vino, vt sui similes haberet. Idem omnes sui temporis mortales haustu vini longè excessit.

Heraclides *Pyctes* infiniti propè cibi, potusq; fuit capax. Nec parem reperit in bibendo. Alios ad ientaculum inuitabat, alios ad prandium, quosdam ad cœnam, quibus omnibus sine interstitio sufficiebat solus.

Pub. Gallonius homo fuit postremæ gulæ in cupedijs assiduè versatus, vnde à *Lælio* gurges dictus est. Hunc præconem fuisse scribit *Horatius*. Cuius mensam ac pensare magno infame notat *Lucilius* his verbis: *Lælius* præclare, & rectè *Sophos*, illeq; verè. *Opuli* *Gurges* *Gallonius*, es homo miser inquit. Cœnasti in vita nunquam bene, quum omnia in isto Consumis squilla, atque acipensere cum decumano. *Tertulianus* *Curij* *alcama*, *Apicij* *gulam*, *Gallonij* sumptum & *Anthoni* ebrietatem incessit.

Heterognathus ob voracitatem vtraque mandibula alternatim commandebat.

Phage

Phago fuit quispiam adeò gulosus, vt adhibitus mensæ *Aureliani*, aprum integrum, centum panes, veruecem, & porcellum vno die comederit, biberitque *Orcam* vini. Auctor *Flavius Vopiscus*.

Erant *Galba* imp. cibi plurimi, quem hyberno tempore capiebat ante lucem. Inter cœnam verò vsque eò abundanti, vt congestas per manus reliquias circuferri iuberet, spargiq; ad pedes statibus. *Gnostippus* hac voracitatis infamia adeò laborauit, vt Athenienses liberis suis interdixerint, ne cum eo vescerentur.

Ferunt *Neronem* quandoque à meridie ad mediam noctem vsq; epulas prorahere consueisse ad inexplebilem ventris ingluuiem. Cœnabat inter scortorum, ambabalarumque ministeria.

Andebuntus, rex Anglorum, conuiuio quodam tantum cibi deglutinit, & vini, vt eo suffocatus repente animam efflauerit.

Demetrius *Phalereus* ducenta quotannis talenta absumebat in luxu & comotationibus.

Helioabalus nunquam minus centum festerijs epulatus est.

Gathis regina *Syriæ* edicto cauit, ne quis piscem comederet quin ipsa adesset.

Aristoteles Philosophus ab initio opsophagus & decoctor fuit. *Hercules* cum *Leprea* rege de gula contendit, victique tauro toto paulatim deuorato.

Syri populi & *Asiatici* continuo erant in conuiujs, balneis, & vnguentis.

Prusias rex *Bithyniæ* popinas semper adamabat.

NONO DE VINOLENTIS DICENDVM.

Elpenor vino largius hausto impos animi factus, scalarum lapsum exanimatus est. *Ouid.* lib. 14. *Eurilochumq;* simul, nimirumque *Elphenora* vini.

Erycion fuit quispiam centaurus, ebrietatis infamia notatus. *Ouid.* lib. 2. de Arte: Occidit *Eurycion* stre data vina bibendo.

Anacreon Teius poëta arguitur vt deditus vino, cui quum liberalius indulgeret, vna acino suffocatus dicitur. *Ouid.* lib. 3. de arte: Sit quoque vinosi Teia musa senis.

Hilæus centaurus deditus fuit ebrietati. *Hora.* lib. 2. Car. Nec factuos *Lapithas* & nimium mero *Hilæum*.

Cato minor (qui proauum habuit *Catonem* maiorem) quamuis omni virtute esset cumulatifsimus, interdum tamen cum amicis dabat operam comotationibus tota nocte ad auroram. *Hor.* lib. 3. Car. Narratur & *prisci* *Catonis* sæpe mero caluisse virtus. Hoc ebrietatis vitium præcipuè illi obiecit *Cæsar* duobus libris, quos vocauit *Anticatones*.

Homertum vinolentum fuisse arguit *Hor.* lib. 1. *Epist.* dicens. Lau-

T 5

didus arguitur vini, vinosus Homerus.

Ennius poeta nunquam accingebat se scribendis carminibus, nisi multo madidus vino. Idem *Horatius*: *Ennius* ipse pater nunquam nisi potus ad arma profuit dicenda.

Diotimus Atheniensis infundibulo ori admoto incessanter vinum hauriebat.

Xenarchus Rhodius ex bibacitate *Metretes* cognominatus est.

Fescenniam Martialis lib. 1. arguit ut vinolentam dicens: Ne grauis hesterno fragres *Fescennia* vino *Pastillos* *Gosmi* luxuriosa voras.

Myriale vinolenta mulier vino commiscebat folia lauri, ne vinum oleret. *Mart.* lib. 3. Fœtere multo *Myriale* solet vino: Sed fallat ut nos, folia deuorat lauri.

Idem lib. 6. arguit *Panaretum* potorem, quod solus amplissimum vini lagœnam exsiccaffet.

Philostratus quum esset in balneis *Sinuëssanis*, tantum vini potuit, ut ebrius factus, scalarum lapsu penè extinctus sit. *Mart.* lib. 11. A *Sinuëssanis* conuiuia *Philostratus* vndis Con ductū repetens nocte iubente larè, Penè imitatus obit *ſæuis* *Elpenora* fatis, Præcep per longos dum ruit vsque gradus.

Polypheus cyclops hausto largius vino dum in somnum concidisset, ab *Vlyſſe* ex cæcatus est.

Lanſellam *Iuuenalis* ut tumultentiam inceffit.

Vidēs *Androcides Alexandrum* procliuem in pocula, intemperantiam eius his verbis cohibebat, Vinum potaturus rex memeto te bibere terre sanguinem. Nam sicut venenum est homini cicuta, sic & vinum. Quibus præcepis si ille obtèperasset, amicos in temulentia non interemisset, ut fecit. Idem *Alexander* ex hac vinolentia biduum sæpe obdormiuit integrum. Hinc proverbium natum, *Alexandrum* bibendo regem *Præcellis*. Inter pocula amicis indignatione rapida ferro transuerberabat.

Archeſilaus philosophus immodico vini haustu excessit.

Cleomenes, rex *Spartatorum*, quum *Scytharum* vinolentiam imitari cuperet, in insaniam redactus est. Solēt autem *Scythe* & *Thracæ* liberius compositare vsque ad certamen temulentia. Vnde *Horatius*: Natis in vsum lætitiæ scyphis Pugnare *Thracum* est.

Nonellius *Tricongius* *Mediolanensis* meruit cognomen à tribus vini congiis, quos vno impetu hauriebat spectante miraculi causa *Tiberio* principe. Auctor *Plinius* lib. 14.

L. Piso maiorem noctis partem conuiuus & temulentia impēdebat. Biduo per potationem continuauit apud *Tiberiū* principē. Famam apud *Græcos* ex ebrietate meruit *Alcibiades*. Auctor *Pl.*

Cicero

Cicero junior. *M. Tullij* filius binos congios simul hauriebat.

Bibit *Bonofus*, autore *Flauio* *Vopisco*, quantum hominum nemo. De hoc *Aurelianus* dicebat: non ut viuat natus est, sed ut bibat. Si quādo legati barbarorū ad eum venissent, ipsis propinabat, ut eos inebriaret, & ab his per vinū omnia cognosceret, & extorqueret veritatem. Quātumlibet bibisset, semper securus videbatur & sobrius. Præterea tantū mingebat, quantum biberat, sic ut eius vesica nunquam grauaretur. Postea quum à *Probo* superatus laqueo vitam clausisset, emanauit iocus, amphorā pendere non hominem. *Cambyſes* quum per temulentiam quandoque ratione ex cideret, monitus à *Prexaspe* domestico, ut tantam caueret infamiā, eius filium percitus furore, iaculo confodit.

Lacydes philosophus ex nimia comotatione concidit in paralyſim, qua mortuus est.

Arminius & *Cyanippus* *Syracusani* potu nimio in ebrietatē lapsi, filias stupro contaminauerunt. Auctor *Plutarchus*.

M. V. arro apud *Plinium* testis est *Mezentium* regem *Hetruria* auxilium *Rutulis* contra *Latinos* tulisse, mercedē vini.

M. Antonius librum edidit de sua ebrietate, quo patrocinari sibi voluit, ut ea probaret mala, quæ per temulentiam orbi intulisset.

Plinius ait, tanto magis fitire *Parthos*, quanto plus biberint.

Promachus fuit homo bibacissimus, quem *Alexāder* talenti corona donauit, quod in vini certamine euasisset victor, testis *Plutar.*

Xenocrates vini choam haustit, quum *Dionysius* præmium obtulisset ei qui hoc faceret.

Dionysius junior vsq; ad oculorū vitium mācipatus est ebrietati.

Aristoteles tradit ebrietatem in *Syracusānarum* luxu diebus quādoque nonaginta non fuisse interpellatam.

Comantibicen fuit vinosus, qui in conuiuus coronatus potabat assidue.

Tiberius *Nero* propter nimiam vini auiditatem in castris pro *Tiberio* *Biberius*, pro *Claudio* *Caldius*, pro *Nerone* *Mero* vocabatur. Idem cum *Pomponio* *Flacco* & *L. Pisone* noctem continuūque biduum epulando potandōque cōsumpsit. *A. Sellio* *Sabino* festercia ducenta donauit pro dialogo, in quo *Boleti*, & *Ficedulæ*, & *Ostreæ*, & *Turdi* certamen induxerat.

Claudius *Cæsar* conuiuia celebrauit palām, tanta populi frequentia, ut plerunque sexcenti simul discumberent. Cibi & vini fuit appetentissimus. Sedens in tribunali quum olfecisset nidorē prædij, quod in proxima *Martis* aede parabatur à *Salis*, deserto foro cōmeauit ad *Salios* ipsos & vna discubuit. Nec vnquam à triclinio p̄l̄c̄ſit nisi distentus & madens.

Nisæus

Nisus Syracusarum tyrānis ubi ab aruspiciibus didicisset, breuit se periturum, quicquid superfluit vitæ, comestrationibus impendit & ebrietati.

Apud *Didonem* Vergilianam Bitias sic hausit merum, vt eo se totum proluerit.

Antiochus Magnus dies totos dormire solebat ob vinolentiam. Pugnaturus in Rhodios captus amore puellæ Chalcidensis, nuptias etiā ipso belli tēpore celebravit, & totam hyemem cum ea vino indullit & Veneri.

Darium vinolentum fuisse arguit inscriptio sepulchri eiusdem, quæ talis erat: Potui & multum vini potare, & hoc probè ferre.

Aleas, *Aristophanes*, & *Cratinus* quum ebrij forent, erant tamē ad scribendum carmen idonei.

Timocreon Rhodio propter cibi & vini auiditatem epitaphiū sequens inditum est: Multa bibens, tum multa vorans, malè denique dicens Multis, hic iaceo *Timocreon* Rhodius.

Lacedæmonij eundem calicem in conuiujs circum agebant, vt sitim & vini auiditatem irritarent.

Bixantios Menander poëta notauit vt ebrios.

Bela 11. Almi filius, Pannoniæ rex, corruptissimæ fuit temulentie.

Nicolaus quintus Pōt. Maximo nimio bibēdi studio tenebatur. Exigebat enim diuersa vinorū genera, & quæ magis ad palatum faecerent, eligebat.

Holofernes ebrius ab *Iudith* interfectus est.

Bæotij ab Atheniensibus vocabantur fatui, pingues, & rudes, propter inexplabilem edendi auiditatem.

A B S T E M I I.

A *Pollonius* Tyaneus à vino & carnibus abstinebat. *Fulgentius*, episcopus Ruspensis, nulla vnquam necessitate adduci potuit aut cogi, vt esitaret carnes, aut vinum biberet.

Iacobus minor vinum aut ficeram non bibit, Carnes nunquam manducauit, oleo nunquam vnctus est, nunquam vsus balneo, nunquam nauacula rasus.

Anchimalus & *Moschus*, sophista Eliensis, tota vita hydropotæ fuerunt, solisque ficis desiderio ventris satis fecerunt.

Emericus filius S. Stephani regis Pannoniæ, vinum tota vita non degustauit.

Locrenses Zepharij vino vti capitale ducebant.

S O B R I I, E T T E M P E R A N T E S.

P *Orux* rex Indorū aqua & pane viuere contentus.

Mafinissa rex Numidarū iam nonagenarius, semel tantum interdū vescēbatur, sine pulmento.

Milhi-

Mithridates rex Ponti iam senex cibum capturus non accubebat, verum stans vescēbatur.

Viriatus, princeps Lusitaniæ, ubi bellum aliquod mente conceperat, non prius accubebat mensa, aut in lecto quiescebat, quam propositum absolulisset.

Fuit *Augustus* breuissimi cibi. Ad medias interdum epulas satiatiam iam conuictoribus accedebat, primūque surgebat mensa.

Lacedæmonij nullam disciplinam abstinentiæ habuerunt potiorum. Pinguis & obesi ventris adolescentes inedia macerabant.

Egyptia iuuentus Amasis edicto non prius cibum capiebat, quam c l x x stadia percurrisset.

Platonis frugales erant cœnæ. Propterea dicebat *Timotheus* bene cum his fore, quos *Plato* exceperat conuiuio. Delicatiores epulas & opipara spreuit conuiuia. Viuebat contentus oliuis academicis, pane item & aqua.

Hieronymus annos ferè l x. durauit incredibili abstinentiæ.

Hilarion modicis sicibus aridis & exiguo pane decrepitam sequit senectutem.

Nicolaus quidam inter Helueticos, sine vilo penitus cibo multis annis durauit inter vastas solitudines, incredibili sanctitatis fama.

Columba virgo Perulina solis fructibus reprimebat famem.

Demetrius Chidonius vir Græcus, abstinentiæ singulari multos dies perseuebat ieiunus.

Socrates minimo viuere sumptu. Vescēbatur pane & lacte.

Anacharsis apud Ciceronem, Mihi (inquit) pulpanetum famelicibile solum, vestis Scytharum regimen.

Epicetum sunt qui putent delicis, & voluptati semper indulgisse, fuit tamen temperans.

Venerius monachus herbis diu vicitauit.

Zeno crudis duntaxat vescēbatur, & pallium prætenue ferebat. Aquam bibebat loco vini, vt discipulos suo exemplo ad temperantiam inuitaret. Hinc exiit proverbium, Zenone temperantior.

Temelachus Acarnensis vicitabat fabis.

Socrates tanta fuit temperantia, vt omnia ferè vitæ suæ tempora valitudine inoffensa vixerit.

Rogatianus senator semel tantum interdū dabat operam cibo.

Erat *Epaminondas* Thebanus obesis & corpulentis adeo infestus, vt quendam aqualiculo portentoso summouerit ab exercitu, quod ad tegendum eius ventrem vix clypei tres sufficerent. Ipse verò victu fuit adeo parco & tenui, vt à vicino ad cœnam inuitatus, quum dapilem & affluentem delicis mensam reperisset iratus recesserit, dicens: Ego te opinabar rei diuinæ operam dare

non

non de contumētia cogitare.

Lycurgus dicebat non esse vitendum maiore cibo, quam qui ad repellendam famem sufficeret, amota crapula.

Aegyptiorum sacerdotes præparari erant in victu vsque ad stuporem. Carnibus & vino abstinebant. Pane etiam raro vescabantur, ne onerarent stomachum. Oleum tantum in oleribus nouerant. Ouum quoque & lac victitabant pro carnibus. Triduumque inedia sustinebant.

Perlarū Magi nihil in cibū præter farinam & olera recipiebant.

Indorum Gymnosophistæ alebantur pomis aut farina.

Diogenes nunquam pendebat de crastino, sed in præsentem modo horam sibi corrogabat cibum.

Constantium Imperatorem Marcellinus scribit nunquam gustasse pomum, nunquam nares in publico extersisse, nunquam spuisse. Idem superatus à Persis frusto panis à quadam vetula porrecto inediam repulit.

Iulium Cæsarem vini parcissimum fuisse, nec inimici negauerunt. Vnde dicebat M. Cato, Vnum ex omnibus Cæsarem ad euertendam Rempublicam accessisse. Fuit & circa victum adeo indifferens, ut quondam ab hospite conditum oleum pro viridi appositum, aspernantibus cæteris, solus largus accepit, ne hospitem aut negligentiam, aut rusticitatis videretur arguere.

Pericles Athenientis à cœnarum & cœniatorum apparatus abhorrebat adeo, ut nec apud amicos cœnaret.

ALII HOMINES TEMPERATISSIMI, vitæque austeræ ac solitariae.

H*elias* prope torrētem Carith vixit in solitudine, pastus coruorum ministerio.

Primus heremita *Paulus* annos xvi. natus secessit in latebras nemorum, in quibus durauit annos xcvi. spelunca breui contentus. Esitabat fructus palmarum, bibebat aquam, palmacea tunica nudum cõtegebat corpus. Nullum in solitudine hominem videre voluit, præter Antonium. Vfus est ministerio corui, dimidiatum panem quotidie afferentis.

Antonius qui Paulum hunc tumulauit, vixit etiam in solitudine annos xx. pane & aqua famem refocillans.

Hilarion in desertis Syriæ locis breuissimum habitauit tugurium, iunco & caricibus contextum. Denos demum annos arctissima cellula & sepulchro similima vsus est.

Onophrius adeo solitariae vitæ fuit studiosus, ut annos lx. hominem nõ viderit. Vnde & ex illa solitudine agrestis adeo factus est, ut in superiore corporis parte barba totus & capillis integere-

tur,

tur, verèda foliis & arborum cortice adoptus. Vixit annos xxx. herbis & baccis syluestribus contentus. Eidem cœlitus quotidie dimidiatus panis afferebatur ut Paulo. Hunc quum reperisset Pannutius extirpauit, Saryum esse suspicatus.

Conuentus hominum & populi frequentiam *Hieronymus* habebat carceris loco, solitudinem verò pro paradiso. Vnde sacco vili amictus Syriæ latebras, feris & scorpionibus infestas, numerosis prætulit ciuitatibus, humi cubans, herbisque victitans, & aqua.

Maria Magdalena xx. annos heremum incoluit, cœlesti cibo refocillata. Nec interim hominem vidit, aut ab vilo visa est.

Maria Aegyptiaca heremi cultrix durauit etiã in solitudine incredibili vitæ abstinentia, vbi cubitali altitudine inter orandum sublimis à terra in vacuo pendere visa est.

Anonius tanta fuit abstinentia, ut nunquam nisi panem assumderet, nunquam iratus, nunquam mentitus fuerit.

Hospitius apud Nicensē urbem antro se intrusit, perpetuo cilicio carnem macerans, corpore ferreis catenis ligato. Vescabatur pane. Tempore quadragesimæ solas herbarum radices esitabat.

Patroclus Anachoreta vsque adeo quandoque ieiuniis corpus atterebat, ut diuturna inedia incideret in morbum. Abstinebat vino, bibebat aquam melle perfusam. Cilicium ferebat acutissimum, & proximum corpori.

Menas inter Samnites natus, solitudines mirè amabat, in qua ne quid per otium perperam faceret, apes curabat.

Amos Aegyptius, pater fuit cl. monachorum, quos ore aperto mensæ iubebar accumbere, ne parce comedētium virtus appareret. Vxorē quam inuitus duxerat nunquam attigit.

Agatho lapidem in ore triennio continuit, ut tacere disceret. Dicebat tria esse necessaria ad Dei cultum, Silentium, orationem, mansuetudinem.

Andreas & Thadæus heremitarum durauerunt in solitudine annis quinquaginta.

Ambrosius Merensis episcopus relicto Lotharingia principatu heremum ingressus est.

Alcippiades martyr omnem cibum auersabatur. Aquam bibebat insperso sale, ne corpori esset perniciofa.

Tora virgo, nunquam vti voluit noua tunica, nunquam nouis calceamentis.

Amata verò limen cœnobij (quo se incluserat) annos xl. nunquam egressa est. Pane viuēbat & oleribus.

Arnebius præsul Pamphiliensis vitam solitariam in Episcopatu non deseruit.

Anodetus Hispanus, vnica opertus tunica nudis ambulabat pedibus. Semel tantum interdū vescēbatur, contētus aqua & pane. Cauernam montis incolebat.

Basolus abbas in finibus Rhemorum heremiticam egit vitam, habuitque speluncam montis annos x l.

Beniamin vixit in deserta solitudine annos l x x x.

Timotheus in Ægypto speluncam montis intravit, in qua duravit annos x x x. nulli cognitus.

Theremon abbas centenarius decessit in solitudine. Hic assiduis orationibus adeo incuruauit sibi humeros, vt in ætate decrepita reperere magis videretur, quàm ambulare.

Casilephus in deserta solitudine omnē mulierū aspectū refugit.

Cosmas Græcus toto suæ solitudinis tempore ieiuniis semper dedit operam.

Simeon apud Antiochiam annis quadraginta delituit in antro cuiusdam concauæ columnæ. Vescēbatur aqua, pane, & radicibus herbarum, idq; semel tantum in hebdomadæ. Corpus vinculis & cathenis adeo constringebat, vt cicatrices ipse subter putrefieret. Quinetiam multis annis duravit in quodam puteo aqua vacuo, in quem se dimiserat volens. Femora eius putruerunt, aut ex pedore speluncarum quas habitauit, aut media nimis pertinaci.

Stephanus Anachoreta solitarius mansit in heremo annis lx.

Sara mulier, imperante Theodosio seniore, duravit ad ripam cuiusdam fluminis annos lx.

Sifimus monachus, discipulus Espidij, sepulchro se includit, in quo pane & aqua vixit contentus ad mortem vsque.

Serapion pater fuit decem millium monachorum, quos omnes tempore messis pretio conducebat, vt sua opera iuaret laborem pauperum. Viuebat ipse pane & aqua, vnica veste contentus.

Zoximas in regione Palæstinæ lxxiii. annos absoluit in heremo, contentus cibo tenuissimo. Mariam Ægyptiam ad bonam frugem reuocauit, & mortuam tumulauit.

Pian xxx. annis solitariam egit vitam sub Hilarione. Comedens deambulabat, ne quam in cibo voluptatem persentiret. Sororem morbo laborantem clausis adiit oculis.

Helias Anachoreta fuit sub Antonio, mira sanctitate, qui vixit annis cxvi.

Moses Æthiops latro annis lxxv. duravit in solitudine. Cellula sua annis vii. nunquam egressus est.

Pastor presbyter, marem ad se venientem clausa repulit cella.

Dorotheus Ægyptius sex tantū panis vnicias cum paucis oleribus quotidie esitabat. Dicebat se nunquam dorminisse, aut comedisse

ad san-

ad saturitatem. Congestis lapidibus quotānis extruebat habitaculum ad excipiendos peregrinos. Mansit in spelunca annis lx.

Espidius Cappadox duravit in quodam antro annis xxv. vbi bis tantum vescēbatur in hebdomadæ.

Hor abbas præstitit admiratione digna. Nunquam mētus est, nunquam citra necessitatem locutus, nemini vnquam maledixit.

Gadannus apud Iordanem magna consenuit abstinentia, sub dio degens, & nullo opertus tecto.

Epifus interrogatus à Ioanne Anachoreta, quid tota vita egisset memorabile, Annis quadraginta, inquit, nunquam sol vidit me comedentem. Tum Ioannes, Nec me, ait, irascentem.

Augustinus Afer quum in quadā spelunca degeret, offensus multitudine populi eò confluentis, remotiore antro se includit, vbi turgurium inter saxa sibi breuissimū fecit, vixitq; magna sanctitate.

Vhsianus Archiepiscopus Senonensis sponte se exiit, vt solitudini vacaret.

Hugo abbas Carthusiensis annis quinquaginta faciem mulieris non vidit.

Dominicus Hispanus humi iacebat, annis decem abstinuit vino.

Iordanes instituit silentium mensæ.

Adam felix fuit in solitudine: comitatus scœmina, factus est infelicitissimus.

Abraham in solitariis tabernaculis & conuallibus deum meruit collocatorem.

Syluester pontifex latuit in Soractis monte.

Egydius Atheniensis solitudinis studio genus, patriam, & opes reliquit, blandientis ceruæ lacte in heremo nutritus.

Narcissus Hierosolymorum episcopus multos annos in desertis locis egit.

Eucherius ordinis senatorij dignitate conspicuus speluncam dum horridam & turam nigro lacu habitauit in agro Lugdunensi.

Vrsatius apud Niceam Bithyniæ solitarius egit.

Celestinus relicto summo potūcatu ad solitariā vitā se contulit.

Ioannes Baptista adhuc infans, relictis hominū turbis, ad heremū perrexit, vbi pelle cameli opertus, sanctitatem præstitit, qualem nemo post homines natos.

Maiorus episcopatu celsit, vt in solitudine viueret.

Dominianus abbas solitariam egit vitam in agro Lugdunensi.

Diogenes Antonij discipulus vixit, & mortuus est in solitudine.

Emigrinus presbyter annis xlii. mansit in solitudine, contentus pane & oleo. Si quando veneris titillaretur aculeis, demergebat se in puteum, vt aquæ frigiditas libidinis feruorem compesceret.

Eibbinus honestissimis parētibus inter Britannos natus, tugiurū sibi fecit in sylva, in quo ad finem vitæ duravit constantissimè.

Paulus Simplex Antonij fuit discipulus, cuius mandato tacuit triennium, nemini loquens.

Paulus Abbas pater fuit quingētorum monachorum in Lybia, Nūquā vescabatur, quin prius ecc. orationes exoluisset domino.

Phyllorhombus presbyter extruxit sibi cellā in solitudine, in qua fortissimè cōfluxit aduersus voluptates & illecebras corporis. Nā annos xviii. carenis ferreis corpus maceratis, eoque tempore abstinuit pane cocto. Annos xxxi. nullo pomorum genere usus est. Meru mortis per sex annos sepulchro se inclusit. Pauti pauperes, & affectos morbo, labore suarum manuum.

Syluia virgo filia Ruffini præfecti Alexandriæ annos lx. absoluit in solitudine, quo tempore nullam corporis partem lauit, præter digitos. Non in lecto iacuit, sed humi tantum.

Dioles heremum quandam Thebaidis habitauit, ibique multos annos cella conclusus delituit.

Capiton latro scelerum pœnitentia ad heremiticam vitam conuersus, antro latuit inclusus annis lxxx.

Vacchoris, rex Ægypti relictis diuitiis, humi iacuit.

Venceslaus, filius Vratislai regis Bohemorum, per mediam brumam, & medias niues discalceatus petebat templum, horāque obibat canonicas.

Nicolans Tollentinas abstinentissimus omnium sui temporis, pane & aqua semel tantum in die vescabatur, procul ab omni otio, & verborum vanitate.

Nathanael Anachoreta studio vitæ solitariæ inclusit se cellæ, qua annis triginta septem nunquam egressus est.

Libeatus confessor singulis diebus dominicis sacram sumebat eucharistiam, qua refocillatus, nihil ferè aut parum cibi capiebat tota hebdomade.

Maxentius abbas Pictauiensis pane ordeaceo tantum & aqua vescabatur.

Madericus Eduensis semel tantum in hebdomade cibum capiebat, & perpetuo cilicio carnem domabat.

Marinus confessor annum integrum in spelunca delituit nec faciem hominis vidit. A qua erat illi potus, agrestes herbarum cibis.

Richarius cōfessor panem comedeat ordeaceum, quē aspergebat cinere, ne præ se ferret suauitatem. Aquā lachrymis suis tepesciebat eaq; faciebat balnea, quibus ablucebat leprosos, & se postremum.

Timon Atheniensis congressus & societatem hominum resuegiebat. Auctor Cicero in libello de amicitia.

Artolaganum genus est panis, seu placentæ ex simila in oleo coctæ. Ei infunditur modicum vini cum pipere vel adipe. Hic panis quondam habebatur in deliciis.

Bellaria, cibi dicuntur secundæ mensæ. Apponuntur ad irritandam gulam. Vocantur à Græcis Tragemata, & Pemmata.

Botulus, seu Botellus, genus farciminis ex suilla carne. Mart. lib. ii. Botellos imitatur & boletos. Fiebat Botulus initio hyemis gratus quidem omnibus mensis, sed maximè celebratus in Saturnalibus. Idem Mart. Qui venit Botulus medio tibi tempore brumæ, Saturni septem venerat ante dies.

Carica genus est ficuum, vel ficus sicca Ouidius lib. i. Fast. Quid vult sama sibi rugosq; carica dixi. Caricas antiqui vocabant esculentam lautum, & variis conditū capediis Carica enim genus erat cibi Lydij, multiugis lautius, & sanguine confectum.

Cocentum edulium erat ex melle & papauere.

Coliphium genus panis. Plautus. Coliphia mihi ne incocta detis.

Conchus edulium est ex faba, vel leguminis genus. Vocatur aliter Cōcha, & Cōchus. Sat. i. Alterius concham æstiu cum parte lacerti Signatam.

Epyrum genus est edulij, seu casei Siculi.

Est etiam *Minutal* genus edulij, quod Persius Minutum vocat. Fiebat Cero marino pisce, liquamine, oleo, vino, porris & coriandro. Iuue. Sat. i. Hesternū solitus medio seruare minutal Septembri. Vocatur autem Minutal, quod minutatim cōcideretur, & particulatim.

Farreum, genus est libi ex farre. Plinius: Nouæ nuptæ farreum præferebant.

Forbea erat quidam cibus, qui calidus absumebatur.

Fritilla cibus erat ex pulte.

Ireus genus erat farciminis.

Laganum cibus est ex farina & aqua distentus in modum membrulæ. Condebatur olim caseo, pipere, croco, cynamomo.

Artocrea fiebat ex pane & carne. Nā artos panis, creos caro dicitur. Persius Saty. 6. Ve nisi cōminues oleum artocreasq; popello.

Libum fiebat ex farre, melle & oleo. Ouidius: Liba Deo hūc succis quia dulcibus ille Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt.

Lucanica genus farciminis, quod porcina carne fieri consuevit. Martialis lib. 4. De Lucania ventre falisco.

Est & *Venter Faliscus* genus farciminis, inuentum à Faliscis populis. Starius lib. 4. Syl. non lucanica, non graues falisci.

Pimam antiqui, & lardum, & Perasonem sumebant ex porco.

Idem Statius: Non lardum graue, debilis ve perna.

Merenda vocatur cibus postmeridianus. Calphurn. Serap. videbitur hora merenda.

Ozimum edulium erat redolens, quod fiebat ex intestinis. Aliqui ozimum vocant ab eiusdem nominis herba cito in hortis crescente. Perſius Satyr. 4. Cum bene discincto cantauerit ozima verna.

Placenta, libum farinaceum, caseo & melle conditum, cuius pistores vocantur Placentarii, Martialis lib. 4. Nec te liba iuuant, nec sectæ quadra placenta.

Popanum erat lata placenta, quam veteres offerebant diis. Iuue. Satyr. 6. Scilicet & tenui popano corruptus Oſyris.

Pulmentum capitur pro pulite, aut cibo aliquo facto instar pulvis. Plautus in Pseud. Ego pulmento vtor magis vinctuſculo.

Pulpamentum capitur pro cibo lautiore. Terent. in Eunuch. Tu te lepus es & pulpamentum quaris.

Sagina vocatur cibus pinguefaciens, & reddens obesum corpus. Hinc Saginare verbum Pontanus in pompa Lepidina: Ecce venit pingui multum saturata sagina.

Scribilita erat cibus omnino placetæ similis, præterquam quod sine melle coqueretur, & absumeretur adhuc calida. Martialis lib. 3. Circumlata diu mensis scribilita secundis, Vrebat nimio sæua calore manus.

Sumanilia erant liba farinacea facta in modum rotæ.

Tomacula edulia fiunt iecore porcino semicocto, & minutatim cociso, permixtis ouis crudis, caseo, liquamine, pipere, aniso, & gubere, tegunturque tomento suillo. Iuuenalis Satyr. 10. Extæ & candiduli diuina tomacula porci.

Tuceta vocantur cibi regij sapore præstantes. Apul. lib. 2. Meta. Abacum pascue vinuletum & quidem naribus iam mihi ariolabar Tucetum perquam sapidissimum.

Bucellatum cibus erat militaris, ita dictus, quod in bucellas & frusta confectus esset. Ammianus: Frumentum ad vsus diuturnitatem excocatum, Bucellatum, vt vulgo appellant, humero imposuit libentium militum.

Pulpa cibus est minutatim concisus, qui & minutal dicitur. Apuleius: Quæ suis dominis parabat iusculum fartim circucisium, & pulpam frustatim confectam.

Mattya condimentum est carniū vinctū, a verbo Græco matro, id est, obolino, Hoc genus edulij excogitauerunt Macedones. Mar. lib. 10. Diues, & ex omni posita est instructa macello Cæna tibi, sed te mattya sola iuuant.

Lagunculi, & *Gaioli* cibi erant deliciarum, in quibus signa & effigies Gai &

Gai & Lagonis puerulorum repræsentabatur, vt nunc nostro tempore videmus placentas formari in rosas & lilia. Statius lib. 1. Sylvarum: Molles Gaioli, Lagunculique.

Caryotides dicuntur palmarum fructus, qui delicatis olim mensis adhibebantur. Statius, Et mustaceus, & latente palma Pregonides Caryotides cadebant. Nam Caryota species est palma.

Epidipnidas appellantur dapes, quæ post dipnon, id est cœnæ apponuntur. Idem Martialis: Hic feras epidipnidas parabit, Hinc pistos farreas facit placentas.

Mustaceus, seu Mustaceum, erat libum, quod fiebat ex farina siliquis multo conspersa. Iuuen. Causa nec est, quare cœnæ & mustacea perdas.

Fertum, genus est libi, sacris adhiberi solitum. Flavius Vopiscus Farratum vocat. Perſius: Attamen hic extis & opimo vincere ferro Intendit.

Artoptesia, panis erat quem faciebant quirites, priusquam vsus pistorum esset Romæ.

Varia panis genera ponuntur à Plin. lib. 8. vt Artolagani à delicis, Speusici à festinatione. Furnacei vel artoptesij à coquedi ratione. Picentini panes fiebant ex alicæ materia nouem diebus macerata, decimo ad speciem tracta, & subacta vna passæ succo.

Secundarius, seu Secundus panis, dicitur plebeius. Horat. Pastus si liquis, & pane secundo. Suetonius de Augusto: Cibi minimi erat atque vulgaris: Secundarium panem & pisciculos minutos, & caseum bubuli manu pressum, & ficos virides biferas maxime appetebat.

Panes hi probantur Iulio Polluci, Cribanitæ, Obeliatæ, Collices, Collabi, Nasti, Anlyli, Collyre, Zimeres, Siganita, Charisis, Canchridæ, Maza, Melituti, Hyglea, Anthema, Thridacine, Phystar, Oemira, Ephieras, Dandalis, Loledia, Comon, Iupe.

Placentarum species sunt Ames, Ametidais, Pyramus, Sextamius, Erychytus, Erichrya, Streeta, Coryliscus, Phthodia, Crepis.

Tragemata quæ Latini vocant bellaria, constabant ex Crocco, Faba, Chondro, Caseo, Melle, Sisamide.

Obsonium dicitur omnis cibus, qui per ignem præparatur.

Maza vocatur rigidus panis, qualis est quo vtuntur nautæ. Plebecula Biscoctum vocat. Fuit tamē species præstantis edulij. Hic adagium Græcis vsurparum, Supra mazam. In eos qui diffuerent deliciis. Fiebat ex farina, oleo, aqua, & lacte.

Pytiria panes sunt viliores, vt fursurei. Triticeii appellantur Pyrim, Sitanij qui fiunt ex quadrimestri tritico. Callistei apud Ægyptios vocantur panes in acutum formati.

Orinda panis est factus ex orindio semine Æthiopico.

Orthoftrates erat sacer panis.

Nasti panes *Sacti*, fiebant ex melle, uis passis, & aromate, quorum artifices vocabantur *Nastocopi*.

Obelia offerebantur *Dionysio*.

Pelani cōmunes erāt diis omnibus. Fiebant ex tenuissima farina. Erant & boues panes nuncupati, quōdi cornua haberēt p̄ghxa. Offerebantur *Apollini Dianæ, Hecatæ, & Lunæ*.

Mystile vocabatur panis forbitionis gratia excauatus.

Collyra minuti erant panes.

Phacinus panis dicebatur à lente.

Collabi à similitudine quadam *Collaborum* in cithara. Sunt autem clauiculi quibus circumnectuntur fides.

Colix panis quem subcineritium nonnulli interpretantur.

Bucellam panis *Pfomon, Enthefin, & Blomon* vocant.

Elaphus placenta fiebat ex Sesāmo & flore farina.

Choria erant cibaria ex lacte & melle.

Alia placentarum genera numerantur à *Cælio*: ut *Tarentinum, Crassianum, Siculum, Clustrum, Plicium, Gurratum, Montianum* ex uino & caseo. Erant & *Tyroscosimon, Coptoplacus, Pæcarpia, Polton, Pyanion*.

Conos fiebat ex uis passis & amygdalis.

Echinus & *Echarites* habebantur inter placentas.

Thiagones in *Ætholia* dicuntur panes Deo dicati.

Arcam panariam *Aristophanes Sypiam* vocat. Instrumētum subigendæ farinae idoneum *Mastram*.

Artoptium est officina coquendi panes.

Tripodes, & Magades vocantur mensarum fulcra.

In castris mentas habebant quadratas, quas *Cibilas* vocabāt, domi uero rotundas.

Monapodia dicuntur mensæ, quæ vnico pede fulciuntur.

Abacus mensa vascularia & uinaria.

Antiquitus tres tantum adhibebantur cōuiuæ ex numero *Gratiarum*. Deinde nouem ex numero *Musarum*.

Cyrus conuiuias sinistro lateri admouebat, ut cordi propinquo- res & chariores.

Antiquitus *Prædere* & *Cenare* in propatulo uerecūdiæ nō erat.

Cōuiuij locus uocatur *Symposium, Andron, Syssitio, Tricliniū*.

Cōuiuas Græci *Symptoras, Homositos, Syssitos, Sinustastas, Thi-afotos, Thistitas, Illapinastas, & Eranistas*, vocāt. Sunt prouerbiales quædam locutiones quibus delicatū cibum possumus exprimere, cuiusmodi sunt istæ, *Deorum cibus, Deorum ambrosia, Cælestis manna, Iouis cerebrū, Qualia purpuræ cum edunt obsonia reges.* Pont-

Pontificalis cœna, opipara, dapifilis, adicialis, dubia, saliaris.

CIBI ELECTILES, ET DELICATI.

Genera eduliorum aliis præstantia hæc ponuntur à *Gellio*, ex testimonio *Varronis*. *Paues* è *Samo*, *Phrygia Attægena*. *Grues Melicæ*. *Hædus* ex *Ambracia*, *Pelamis Chalcedonia*, *Helops Rhodius*, *Scari Cilices*. *Palma Ægyptia*, *Glans Iberica*.

Horatius electiles cibos enumerat his uerbis: Non me *Lucrina* iauerint *conchylia Magis* uel *rhombus* aut *Scari*, Si quos *Eois* in-tonata fluctibus *Hyems* ad hoc uertat mare. Non *Afra* auis descēdat in uentrem meum, non *Attagen Ionicus* iucundior.

Stattius lib. 1. Syl. inter mensarum delicias ponit *Adoria Bellaria* *nuces Pōticas*, *palmas Idumæas*, *Pruna Damascena*, *Ebosia Zacharū*, *Haiolos & Laguculos*, *Pyra Amerina*, *Mustaceū & Caryotides*.

His annumerandæ sunt lauiticiæ, quas habuit *Vitellius* in sua patina. *Tranquillus* ait, fuisse *Scarorum* iecinora, *Phasianorū & Pannonum cerebella*, *linguas Phœnicopterum*, *Murenarum lactes* à *Carpathio* usque freto per *Nauarchos* petitarum.

In ueterum quoque luxu fuerunt *Rhombus*, *Placēta Samia*, *Murena Tartessia*, *Tynnus Tyrius*, *Cestrus*, ex *Sciatho*, *Conchæ Pelorinæ*, *Menidus* ex *Lipara*, *Rapæ* apud *Mantineam*, *Crenes Methymnæi*, *Galeus Rhodius*, *Peteæ Eleusiniæ*, *Cythynius & Siculus cascus*, *Sal Tragæus*, à *Tragata Epyri loco*, *Faba Ægyptia*.

Scriptorum monumentis probantur *Rauenne Asparagi*, *Ægyptium acetū*, *Attilius Padi*, *Anguillæ Benaci Gangis*, & *Timau*, *Aurææ Ætiacæ*, *Anthiæ maris Rubri*, *Alosæ Tyberis*, *Bulbi Megarici*, *Casci Lunenses & Vestini*, *Lucrinæ Conchæ*, *Cumarum cępę*, *Benaci*, *Carpiones*, *Petragoricorum Castaneę*, *Gallinę Numydicæ*, *Veneriarum Gobijs*, *Circellarum lactuceę*, *Iac Sassinæ*, *Arca-diæ Musculi*, *Melones Ostienses*, *Auellanæ nuces & Tarentinæ*, *Napi Amiterni*, *Oleum Venafranum*, *Velitrarum Oua*, *Poma Phæacum & phaliscorum*, *porri Aricię & Tarenti*, *placentæ Picentinæ*, *Capuæ* & *epones Rhombus Adriaticus*. *Germaniæ Raphani*, *Rapana Nursina*, *Salmo Aquitanicus*.

CIBI QUIBUSDAM HOMINIBVS

Grati, cum diuerso populorum victu.

C*Laudius* imp. gaudebat *Scaro pisce*. *Julia*, quotidie inula herba uescabatur.

Plato gaudebat sicubus, unde & *philosycō* eum dixerūt nonnulli. *Philippus*, & *Alexander* dicti sunt *philomeli*, à pomis, quæ auide esitabant.

Nero, gaudebat porris, quibus uocis gratia omnibus ætatis diebus permixto uescabatur oleo, Nihilq; aliud præter panē citabat.

Autor Plinius lib. 19.

Gaudebat lupinis *Protogenes*.

Ante usum frugum *Arcades* vescébatur glandibus: Argæi pyris, ficibus Atheniensis, pyris sylvestribus Tirinthij, Palmulis Carmani, milio Mæotici & Sauromatæ, Persæ cardamo.

Nomades Æthopiæ vescuntur elephâtis, vt Symbari: Cynocephali populi lacte: Agriophagi pantheris & leonibus: Antrophagi humana carne: Mædi locustis, vt etiâ Parthi. Solitè piscibus, Ophiophagi serpentibus. Arpæi baccis.

Ætate Heronymi carnes humanas esitabant Scoti.

Amazones lacertis olim vescébatur, vnde & Sauropatidas Græci eas appellarunt, nam & Sauras lacertas vocant.

SUBSELLIORVM GENERA.

Subfelliorum vocabula sunt Tripodes, Stratum, Hemicyclum, Trocus, Exhedra, Lectica, Cathedra, Hyppodiô, Torus, Segestria, Scabellum, vel vt alij malunt Scamellum, Silicastrû, Sella, Bifsellium, Scimpodium, Gellius Græciense vocat, quod freques fuerit in Græcia: Offendimus, inquit, Frontonê Cornelium in scimpodio Græciensî cubantem, quum pedes grauitè ægrotaret. Erât & Stibadia, tori humi iacentes, ex lignis, ramisque structi. Accubita & Accubitæ sedilia sunt accumbentium, vt etiâ Sponda. Vergi. -Aulæis iam se regina superbis Aurea composuit sponda.

HOSPITALE S.

A*Riedna* suscepit hospitio Theseum profectum in Cretam, & Minotauro destinatum.

Phyllis, Lycurgi regis Thracum filia, Demophoontem ab expeditione Troiana redeuntem, & ventis pulsû in Thraciam. Propertius: Paruo dilexit spatio Minoida Theseus, Phyllida Demophoon hospes vterque malus.

Hypsiphile, Thoantis filia, & *Medea* filia Ætæ regis Colchorum Iasonem susceperunt hospitio. Prop. Nec sic Ælonidem rapientibus anxia ventis, Hypsiphile vacuo constitit in thalamo. Hypsiphile nullos post illos sensit amores, Vt semel Hæmonio tabuit hospitio.

Alcinous, rex Phæacum Vlyssèem Troia redeuntem suscepit hospitio.

Molorchus pastor, Herculê. Mart. l. 4. Tâ comi patet hospitalitate, Credas Alcinoui pios penates, Aut ficti modo diuitis Molorchi.

Pholus Centauris fuit Hercules Hospes. Lucanus libr. 6. Hospes & Alcida magni Phole.

Fuit & *Midas* hospes Bacchi, teste Ouidio.

Calypso naufragum Vlyssèem suscepit in Ogygia insula. Propert. lib. 1

lib. 1. At non sit Ithaci digressu nota Calypso Desertis olim fleuerat æquoribus.

Eodem modo *Ianus* excepit Saturnum: *Euander* Æneam: *Cannus*, Romanos à clade Cannensî redeuntes: Raab apud Hebræos Dei populum.

Contra verò inhospitales fuerunt Thraces, Polymestor, Diomedes, Busynis Scythæ.

NUNTII, ET LEGATI.

Iris, fertur esse nuntia Iunonis. Vergilius: Iris de cælo misit Saturnia Iuno.

Mercurius, Iouis & omnium deorum. Ouid. lib. 2. Metam. Hinc se sustulerat paribus caducifer alis.

Cyneus, legatus fuit Pyrrhi. *Ilioneus*, Ænæ. *Idmon*, Turni. Vergil. libro 12. Nuntius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno Haud placitura refer.

Pontius Caij principis. Plin. Pontius legatus Caij principis eas tollere conatus est libidine accensus.

Longinus legatus fuit Traiani. Autor Dion Cassius.

Agis legatus fuit Arsacis regis Parthorum. Autor Plutarchus in Crasso.

Proculeius Augusti Cæsaris, vt etiâ *Tyreus*, quem Antonius post mutuum cum Cleopatra sermonè verberari iussit doli suspiciõe.

Clathis: Darij: *Hippocrates*. Chalcidonis: *Thyfiles*, & *Isidorus*, Mithri datis: *Syllus*, Ageilæi: *Turullius* Antonij fuerunt legati & præfecti copiarum.

LEGISLATORES.

Minos dedit leges Cretensibus.

Charondes Tyrius apud Atheniensis legem tulit, ne quis armatus veniret in concionem.

Corn. Cima Tribunnus pl. legem tulit de reuocandis exulibus. Vnde à Cn. Octauiio collega pulsus, bellum vrbi intulit.

Clisthenes Atheniensis primus tulit legem de exilio, primusque exulauit.

Cotta orator legem tulit vt liceret Tribunnis pl. alios accipere magistratus.

Tiberius Gracchus legem tulit, ne quis plus mille agri haberet iugera.

Licinus Stolo, gener Fabij Ambusti, legem tulit, ne quis plus quàm quingenta agri iugera possideret. Quâ quum postea infregisset cõparatis mille iugeribus accusatus est à M. Popilio Lenate.

Fuit & *Masurius* legislator. Perlius: Masuri rubrica notauit.

Metellus Macedonicus in censura legem tulit, vt omnes vxorem

ducere cogentur.

Cn. Oppius Tribunus pl. legem tulit de comprimendo matronarum cultu.

L. C. alburnus Tribunus pl. primus legem tulit de repetundis pecuniarum, Censorino, & Manlio consulibus.

Philolaeus Corinthius leges dedit Thebanis.

Rofcius Ortho Tribunus pl. legem tulit ut equitibus Romanis in theatro XIII gradus primi affererentur, neque esset quisquam, qui auderet praeripere. Vnde lex ipsa vocatur Roscia, ab Horatio.

Q. Volumnus, Tribunus pl. legem tulit ne quis mulierem heredem institueret.

Androdamus Rheginus leges condidit Chalcidensibus.

Acilius Glabrio, de repetundis pecuniarum legem tulit, quae Acilia vocata est.

Plotius Tribunus pl. legem tulit, ut qui cum Lepido fuerant, redire in patriam possent impunè.

Lycorgus leges dedit Lacedaemoniis, quibus fecit, ut agri aequè diuiderentur, causa vitæ inuidiæ. Sustulit conuiuiorum apparatus & mensarum lautitias, è quibus otium & torporè nasci cognoscebat. Vnde opulentis adeò infensus factus est, ut Alcæder adolescentem alterum oculorum eidè effoderit. Iubebat pueros quæ attrigissent XII. annu, discalceatos ambulare, & in aridine palustri cubitare.

Plato suis legibus docuit, quales deberent esse in Rep. ciues. Instituit & Remp. imaginariam, inuentu difficillimam, ut est perfectus orator Fabij. Vini usum vsque ad annum XV III. non probabat. Iubebat ut iuuenes coram senibus vino vterentur, ut carperetur si indulgentius potassent. Volebat pueros operam dare musicæ, ut feria negotia honesto recrearent otio. Laudabat Veritatem ut omnium bonorum ducem.

Indi leges dederunt Gymnosophistæ, ut Ægyptiis Prophetae, Chaldaeï Babylonii, Magi Persis, Druidæ Gallis, Moses Hebraeis, Phido Corinthiis, Zamolxis Scythis, Hippodamus Miletsis, Phaleas Carthaginensibus.

Draco suis legibus (quas Atheniensibus dedit) unicuique vel minimo furto extremum supplicium irrogauit. Vnde dicebat Demades, eum sanguine, non atramento leges conscripsisse.

Bocchorus Dynastes Ægyptiis iura constituit.

Solon, Atheniensibus leges dedit, abrogatis illis quas Draco tulerat. Legem tulit Sisachtheâ, qua prohibebat ne creditores ius haberent in corpora debitorum, sed bona duntaxat.

Ceres, dea frugum, legem dedit Siculis: vnde & Legifera vocatur à poetis.

Apud

Apud Romanos *Papirius* regias leges in vnum volumen conuoluit. Cl. Regillanus decemuir autor fuit conscribendarum duodecim tabularum. M. Mutius. L. Brutus. & P. Manilius ius ciuile fundauerunt. Q. Mutius ponsifex maximus ius ciuile in XV III. libris redegit. Seruius Sulp. c. LXX. libris de iure ciuili reliquit.

Leges sumptuariae institutæ sunt, ad cohibendum rerum omnium luxum, & prodigas impensas. Primam tulit. C. *Orbius* Tribunus pl. qua numerum conuiuiarum praescribebat, iubebatque ut ianuis patentibus cœnaretur.

Licina (quam L. Crassus diues tulit) erat, ut Calendis, Nonis, & Nundinis, cuique liceret triginta tantum asses in cibis consumere reliquis autem diebus ne amplius proponeretur, quam carnis arida pondo tria, & fassamentorum libra.

Sylla, pretium rebus venalibus imminuit.

C. *Fannio*, & M. Valerio Messala consulibus iuramento adacti sunt, verbisque conceptis obligati, non amplos in singulas cœnas sumptus facere, quam centenos vicensisque aris, praeter olus, far, & vinum: neque vino alienigena, sed patrio uti. Neque argenti in conuiuio plus pondo quam libras centum inferre.

Post hoc senatusconsultum lata est lex *Fannia*, quæ ludis Romanis, item Plebeis & Saturnalibus, in singulos dies centenos aris infumi concessit, decemque aliis diebus, in singulis mensibus tricenos. Ceteris autem omnibus diebus denos.

Aemilia lege non solum cœnarum sumptus, sed ciborum genus & modus praefinitus est.

Lex Talionis iubebat reos eadem puniri poena, quam aliis intulerant, si dedita fecissent opera. Ictus enim consultus & fortuitus, non cadebant sub eiusdem talionis similitudine.

Lex papia cauebatur, ut pontificis maximi arbitratu virgines è populo viginti legerentur, sortitiõque in concione, ex eo numero fieret in contrahendis matrimoniis.

SEVERISSIMI, ET MAXIME TETRICI.

Æacum, *Rhadamantum*, & *Minoa*, poetæ fecerunt iudices inferorum, ob incortuptam & inexorabilem seueritatem. Ouid. lib. 9. Quam videat fessos Rhadamanton, & Æacon, annis, Et Minoa quaeri, &c.

M. *Crassus*, tanto fuit animi rigore, ut semel tantum in vita riserit. Sidonius: Tam censorius haud fuit vel ille, quem risisse semel ferunt in æuo.

Fuit *Socrates* eodè sepe vultu, nec aut hilari magis aut turbato.

Zaleucus, legem statuit Locris, ut in adulterio deprehensis eruerentur oculi. Quam legem quum filius eius temerasset, eidè oculum excuti

executi iussit, & sibi alterum, vt eam probaret firmitus. Hinc Zaleuci lex abiit in prouerbum, de tetrico nimis edicto.

Secutus Aurelianus scribit, Philippum imper. (qui Gordiano successit) tam seueri & tristic fuisse animi, vt iam tum à quinquenni ætate nullo cuiusquam commento ad risum solui potuerit, aut ab inflexibili naturæ toruitate dimoueri.

Orbilius Beneuentanus, ludimagister fuit Romæ, tanta in discipulos seueritate, vt plagosus appellaretur, & vulnerarius.

Tenes, fuit quispiam, qui legem indixit, vt à tergo iudicis astaret spiculator, securim tenens, vt qui perperam aliquid in iudicio dixisset, eum protinus securi percuteret. Hinc orta parœmia. Tene dius homo.

Aelianus scribit, Anaxagoram Clazomenium nunquam risisse. *Ephaminudas* victorem filium interfecit, quod præter editum congressus esset inimicis.

Lucius Brutus filios suos, Tarquinij dominationem à se expulsum, reducentes, comprehensos primùm virgis cedi iussit, hinc ad palum ligatos securi percuti. Vergil. libro 6. Nat6sq; pater noua bella mouentes, Ad pœnam pulchra pro libertate vocabit.

Sp. Cassius filium itidem verberibus affectum necari iussit, quod quum esset Tribunus pl. legem agrariam primus tulisset, multaq; largitione animos hominum sibi conciliauisset, senatui propterea & populo suspectus affectata tyrannidis.

T. Manlius Torquatus filium Syllanum expilatæ Macedoniæ, quam habebat prouinciam, accusatum, & conuictum, sua sententia publice damnauit, ac deuouit morti.

Dum apud *Athesim* Romani impetu Cimbrorum exterriti diffugerent, M. Scaurus filio suo illius consternationis & fugæ particepsi misit, qui dicerent, se libentius in acie eius interfecti ossibus occurrerunt, quam ipsum tam deformis fugæ reum visurum. Quo audito, filius animi dolore gladio suo se confodit.

Aulus Fuluius filium suum, prauo consilio amicitiam Catilinæ secutum, & in eius castra temerario impetu ruentem, itinere abstractum, supplicio mortis affecit: præfatus, non se Catilinæ filium aduersus patriam, sed patriæ aduersus Catilinam genuisse.

Artaxerxes rex Persarum quum sensisset parari sibi insidias à quinquaginta filiis, Darij suæ, omnes extremo affecit supplicio.

Phœnix, Amyntoris filius, mari gratificaturus patris interfecit pellicem.

Simili exemplo *Orestes* matrem Clitemnestram interfecit, quod illa Agamemnonem eiusdem Orestis patrem occidisset maritum suum.

Fuit in *Tamburlano* Scytharum regis tanta maiestas, & in coetendis

cendis militibus seueritas, vt gregarium militem (qui mulierculæ cuidam lac furto sustulisse ferebatur) mandauerit interfici, aperitque intestinis & visceribus lac epotum extrahi.

Apud Turcas *Ioannis* Huniadis ducis fortissimi nomen vsque adeo terrificum, vt nutrices ad comprimendos infantulorum vagitus Huniadem adesse semper constringant.

Augustus Herothem Ægypti procuratorem malo nauis iussit constringi, quod coturnicem aliarum victricem comedisset.

Pescennius Niger quum Galliam regeret, imperante Septimio, tribunum quendam lapidibus obrui iussit, quod is militum stipendia decimaret.

Matthias Coruinus, rex Hungariæ, tonsori suo barbam & nasum defecuit, quod vxoris suæ posteriores vestium partes per iocum mutilasset.

Damiriona, Spartana mulier, filium occidit quod eum ignauo esse animo, & inutilem bello accepisset.

Talantia, alia Spartana, quum audiuisset filium suum Pedaretum iniquè apud Chios principari, his ad eum verbis scripsit: Aut te melius in Chij administratione gerito, aut istic maneto. Nam si Spartam redieris, non est quod vltra te speres victurum.

Tigranes, rex Armeniæ, collapsus equo suo inter venandum, statim vt surrexit, alterum ex filiis maiorem natu interfecit, quod parenti dextram non porrexisset.

Mithridates, rex Ponti, filium suum catenis victum mori coegit, quod eius opera Bosphoranos & Colchos putabat defecisse.

Herodes Antipas filios suos Aristobulum & Alexandrum falso accusatos & suspectos insidiarum iussit interfici. Propterea dicebat Augustus, Malle se Herodis porcum esse, quam filium.

Lenogildus, Gothorum rex, & hæresis Arrianiæ sectator, quum recessisset filium suum Hermogildum ex Arriano catholicum effectum, eundem crudelissimè interfecit.

Federicus secundus Imper. filium suum Henricum peremit in carcere, quod suspicabatur eum fauere Gregorio pontifici, quo cum bellum ipse susceperat.

Vsamcassanus rex Peridis & Armeniæ filium suum Masubeum secum semper duxit catenatum, & ad extremum adegit ad mortem, quia cum fratre ipsius regis Gurlumonech (qui ab eo descieuerat) sensisse videbatur.

DE IRA, ET ODIQ.

Nero audita Galliarum defectione discumbens præ nimio dolore mensum subuertit, fregitq; duo immensi pretij pocula,

Ecelinus tyrannus tanto interdum furore correptus est, vt acceptum

ptum in bello vulnus, frendens in morem sæuientis fera vngui-
bus dilaniauerit.

Alexander ira percitus Clitum nutricis suæ filium cõtinuo ad-
hibiturum ferro confodit.

Perseus rex victus à Paulo Æmylio, duos ex domesticis victum
solari volentes, ira & dolore præcipitantibus sensim morti dedit.

Mahometes Orthomanus quum duos cucumeres in horto pube-
scentes foris rediens decerptos inuenisset, protinus duos iuuenes
eleganti forma præditos (quos ad vsum nefariæ libidinis domi
enutriebat) se decerpisse negantes gladio traiecit.

Saul quum audisset Dauidem sibi odiosum ab Abimelecho in
Nobea ciuitate hospitio susceptum, ira & odio ciuitatem & hospiti-
um incendit, hominibus vtriusque sexus interemptis.

Clotarius seruatim per decennium odij fauillis Galterum Yuro-
tum Rothomagensem sanctissima illa die & parasceue (qua Chri-
stus pro nostra omnium salute mortem passus est) ad genua prono-
lutum, ira feruens, interfecit, in sacro illo sacello, quod est Lutecia.

Eurilochum (qui Eliensem Pyrrhonem audivit) tam biliosum, &
iracundum fuisse constat, vt quum in Elide variis quæstionibus agi-
taretur, essetq; respondendo fatigatus, abiecto pallio Alpheum flu-
men traiecerit. Interdum quoque sumpto cum carnibus veru ad
forum vsque cucurrerit, coquum suum persequens.

Speusippus Eurymedontis filius ira aliquando percitus catulum
in puteum deiecit.

Quanto Ciceronis odio deflagrauerint *M. Antonius & Fuluius*,
iam diximus.

Quo die sacra Cineritia celebrantur à catholicis, quum presby-
teri Cardinales ad genua *Bonifacij* pontificis de more se reclina-
sent ad excipiendos cineres pontifex ipse paropsidem cum cineri-
bus proiecit in faciem Procheti Genuensis Archiepiscopi, cuius
odio cõflagrabat, verbisq; immutatis dixit, Memeto homo, quia
Gebellinus es, & cum Gebellinis morieris. Erat autè Gebellino-
rum factio Guelphis (quos amabat Pontifex) inimica.

Hipponax poeta tanto odio Bubalum pictorem infectatus est, vt
eum suis scriptis ad laqueum perpererit.

Commodus Imp. ira percitus balneatorem in fornacem ardentem
coniecit, quod balneum intraturus tepidiusculum inuenisset.

Anna, focer Cayphæ pontificis, audita à Christo veritate, veste
à pectore dissecuit quasi blasphemiam audisset.

Q. Metellus quum vtranque Hispaniam consul, & demum pro-
consul subegisset, agreferes. Q. Pompeium cõsulem) quem sum-
me oderat) sibi successorem mitti ira percitus exercitum dimiuit,

com-

commeatus & horrea militibus reliquit diripienda, arcus & sagit-
tas confregit, elephantis cibaria dari veruit, nihil denique (quo se
tueretur Pompeius) dimisit.

Semiramis circa cultum capitis occupata, quum nuntiatum esset
Babylonem defecisse, ira feruens, altera crinium parte incompta
ad eam expugnandam cucurrit.

Olympias, Alexandri mater, tanta fuit iracundia, vt Iolam pincer-
nam (qui Alexandro venenum præministrasse ferebatur) mortuum,
& iam tumulatum refodi iusserit, ac refoffum minutatim discerpi.

Cleomedes Athleta, post interfectum & exenteratum Lachum
Epidamnium pugilem, quum à iudicibus in ius vocaretur, indi-
gnatus columnam, qua fulciebatur domus Iudi literarij, deiecit:
eique ruina extinxit plurimos.

Horatius fateetur suapte natura iracundum fuisse, facile tamen
placabilem, vt ait: Irasci facilem, tamen, vt placabilis essem.

Cotta apud Romanos dicti sunt ab iracundia & oris toruitate.

Fuit *Ausonius* poeta in iram propensus, quod suo ipse fateatur
testimonio dicens: Irasci promptus properaui condere motum,
Atque mihi pœnas pro leuitate dedi.

Malacho poeta Syracusano immoderata bilis plerunque vsum
rationis auferebat. Eratq; tum præstantior in abioluendo carmi-
ne dum erat alienatus mente.

Archelaus Macedonum rex sic atrabile afficiebatur, vt spei ple-
nus sibi maiorem in modum cõsideret.

Philagrus sophista Cilix auditor Lolliani, fuit iracundus maxi-
me. Nam & dormitanti quandoque auditori puguum in malam
fertur impegisse, & infregisse colaphum.

Cotys rex Thracum natura fuit prærapidus ad iram, & ad vltio-
nem præceps & impetuosis in seruorum debetis. Propterea acce-
pta à quodam fictilia vasa, pretiosa quidè, & tornatili opere con-
spicua, sed tamen fragilia, & obnoxia injuriæ, perussit collato-
pretio, postea tamen fregit, ne si à ministris fracta essent, tempe-
rare non posset ab inferendo supplicio.

Vedius Pollio fuit vsq; adeo iracundus & præceps in choleram,
vt seruum qui crystallinum ruperat, ad supplicium rapi iusserit, &
murenis dari prædam. Et iam actum erat de seruo, nisi ad Cæsaris
pedes se prouoluisset, noui mortem deprecaturus, sed mortis ge-
nus. Demiratus crudelitatem Cæsaris, veniam exorauit puero.

Cherophon, Athenientis philosophus impetuosa fuisse fertur ira-
cundia. Hinc adagium natum, in Palladis vestigijs nihil Chere-
phonis gubernabis.

Hercules ob nimiam bilem sacro morbo fuit obnoxius.

Belle-

Bellerophon ob necessitatem solus in campis vagabatur.

Socrates quoque & *Plato* atra bile dicuntur laborasse.

Tantum fuit *Annibal* in Romanos odium, ut annos octo natus, altaria tenens iurauerit, se quæ per atatem liceret, acerrimum hostem populo Romano futurum.

Martius Sabinus egre ferens Hostilium sibi prælatum in regno, cui aspirabat, tanto furore exarsit, ut tædio vitæ mortem sibi conciperet.

Simili exëplo *Valerius Publicola*, dolens *Lucretium Collatinum* collegam Bruto in consulatu fuisse designatum, senatoriæ dignitati, causarumque patrociniis & clientelis renuntiavit.

Septimius Seuerus *Clodium Albinum* prælio victum interemit. Nudæ eius corpus pro palatio proiici iussit, ac postremò equum abhorrentem calcaribus adactum coëgit supinum cadaver concubare. Qua rabie nondum contentus ipsum retinuit quoad fore re compulsus, iusserit ad flumen præcipitari.

Stephanus sextus pontifex Formosum pontificem (quem in petitione pontificatus aduersum habuerat) mortuû iussit erui & sepulchro, ademptisque pontificis ornamentis extra ecclesiam sepeliri, abscessis prius digitis.

Pari odio *Sergius* tertius pontifex formosum ipsum insectatus est. Eius enim corpus denuo erutum palam in foro capite multauit, ac deinde in Tyberim proiecit, in gratiam *Lotharij Gallorum regis*, cui Formosus ipse odiosus fuerat uiuus.

Etheocles & *Polynices* mutuo odio in tantum exarserunt, ut mutuis quoque vulneribus, frustra renitente locasta matre, se conferent dominandi ambitione. *Quinetiam* pertinax ille odij tenor apparuit in cadaveribus: Nam dum cremaretur, rogus ipse in duas partes se diuisit. Vnde *Ouid*. Scinditur in partes, geminòque cacumine fugit. Scinditur in partes atra fauilla duas.

Æschines orator *Demosthenem* sibi infensum mordacissimis orationibus insectatus est.

Vatinius propter flagitia adeò fuit odiosus Romanis, ut in prouerbium fluxerit, Odium *Vatini* animi. *Catullus*: Munere isto odifera te odio *Vatini* animi.

Cornelius Sylla *C. Marij* reliquias, apud *Anienem* fitas, dissipari iussit, solo motus odio. Propterea moriens primus apud *Romæ* mari voluit, talionem veritus.

Promerus, domesticus *Archelai* regis *Macedoniæ*. *Euripidem* vsque adeò insectatus est, ut eidem à regis cocna redeûti furtim canes immiserit, qui poetam ipsum dissiparunt.

Heliothalum populo *Roman*. ita odit, ut mortuum proiecerit in clo-

in cloacam, mox in *Tyberim* cum matre *Senide* traxerit, eiusque nomen è publicis monumentis eraserit.

Mortuo quoque *Michaeli* *Palæologo* Imperatori populus *Romanus* sepultura locum denegauit.

I N V I D I.

Aias *Telamonius* inuides arma *Achillis* interfecti data in præmium *Vlyssi*, versus in furias se interemit.

Cato *Vitensis* victoriam *Caesaris* ægre ferens, eiusque principatum inuidens, se occidit.

Adrianus *Traiani* gloriam adeò iniquè tulit, ut *Armeniã*, *Assyriam*, *Mesopotamiam* ab illo acquisitas, *Parthis* cõcesserit, & pontem supra *Danubium* (quem ille magno construxerat impendio) furiosus euerterit.

Laborans hoc morbo *Zoilus* *Homerum* poetarum maximû conciliis lacere non destitit. *Martialis*: Ingenium magni liuor detrahit *Homeri*, Quisquis es ex illo *Zoile* nomen habes.

Didymus *Alexandrinus* liuore mortuus sex libros in *Marcum Tullium* edidit, dictus propterea *Ciceromastix*.

Nec mutua cauerunt inuidia *Sallust*. & *Cicero*, quum ille huic impingat, quòd eloquentiam pudicitia iactura apud *M. Pisonem* perdidicerit, vxoremque sacrilegam, & filiam matris pellicem habuerit. Hic verò illi, quòd impudicissimi corporis quæstu victum sibi parauerit, patrem mori coëgerit, quòd eo nondum mortuo pro hærede omnia decoxerit, bis item ad iudicium subfellia tractus in extrema steterit fortuna.

Inter *Xenophontem* & *Platonem* tacita cuiusdam æmulationis liuor extitit, quum hic illius nusquam operum suorum meminerit. Contrà verò *Xenophon* ipsius *Platonis* libros de optimo statu reip. administrandæ multis scriptis impugnaverit.

Sunt qui dicant *Aristotelem* præceptoris suo *Platoni* adeò inuidisse, ut bonam eius operum partem flammis & incedio dederit.

Ægre ferens *Caesar* *Catonem* sibi inuisum à *M. Tullio* multis celebrati laudibus, duos libros in eundem scripsit, qui ex re *Anticatonis* inscripti sunt, in quibus omnia propè *Catonis* vitia collegit, & inter alia ebrietatem, ut maximum probum, illi obiecit.

M. Varroni (quem *Maurus Terentianus* virum vnde cunquè doctissimû appellauit) adeò inuidit *Rhemnius Palemon* grammaticus, ut eum porcum appellauerit.

Inuidia motus *Calpurnia* *Torquato* torquæ, *Cincinnato* crinè, & *Cn. Pompeio* stirpis antiquæ magni cognomentû abstulit. Esium quoque *Proclum* formosissimum adolescentem iugulari fecit.

Vidès *Cain* *Abelis* fratris sui fortunas fœliciore semper incrementis.

to quàm suasurgeri, eundem gladio traiecit.

Eodem morbo laborantes *Dathan, Abyrus*, Aaroni sacerdotum admere conati sunt.

Fecit liuor vt *Herodes* multa puerorū millia morti dederit, ad interceptum virginis partum futuræ cuius gloriæ inuidebat.

Venditus est in seruum à fratribus Ioseph, quod patri esset charior illis.

Poëtæ fabulantur *Hyacinthum* liberali forma iuuenem, quum disculo luderet, à Borea infectum, quòd Apollinem charius diligeret, quàm ipsum Boream.

Simili figmēto aiunt fulminatam à Ioue *Æsculapium*: quod Hippolytum ad vitam reuocasse. Vnde Quintianus in Cleopolelupiter Hippolyto stygia à fornace redempto: Ecquid Apollineam retonanti fulmine prolem Opprimis?

Iudicium *Paridis*, & Ganymedis raptus tãtam Iunoni inuidiam conflauerunt in Troianos, vt eisdem multis procellis naufragos semper agitauerit, & auerterit ab Italia, vt fabulatur Maro.

Circe venefica inuidens Scyllam nympham à Glauco amati, fontem (in quo illa se lauabat) infecit veneno, cuius virtute Scylla in monstrum marinum mutata est.

Bauus & *Menius* ineptissimi poëtæ, Vergilio suam inuiderunt gloriam. De quibus ipse Vergil. in Buccol. Qui Bauium non odit, amet tua carmina Metui.

Afinius Pollio aded fuit inensus nomini Ciceronis, vt eius laudes audire nequiverit. Nam quum Sextilius poëta carmi hoc retulisset, Defendus Cicero, patriæque silentia lingua, Afinius ea re permotus audire noluit.

Hyarbita Maurus, dum Timagenem philosophum inter pocula declamantem vellet imitari, & nõ posset, inuidia crepuit. Horat. lib. 1. Epist. Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua, Dũ studeat vrbānus tenditque disertus haberi.

Catullus poëta inuidiosus fuit cuidam Siconio quẽ his versibus infectatur: Siconi arbitrio populi tua cana senectus Spurcata impuris moribus intereat. Nõ equidem dubito, quin primũ inimica bonorum Lingua exerta auido sit data vulturio. Effoscos oculos vorer atro gutture coruus. Intestina canes, cætera membra lupi.

Dædalus Telon discipulum suum interemit ob inuidiam, quòd figuli rotam & ferram excogitasset.

Mutius fuit quispiam apud Romanos maleuolus & alienã prosperitatem aded ægreferens, vt quum Publius eum solito tristiorẽ aliquando vidisset, statim dixerit: Aut Mutio nescio quid incommodi accessit, aut nescio cui aliquid boni.

Dracones

Dracones fuit Rutulus, qui Turni gloriæ semper inuidit. Verg. lib. 11. Tum Dracones idem inensus, quem gloria Turni Obliqua inuidia stimulisque agitabat amaris.

Illud porrò adiuendum est, multos patria sponte excessisse, ad declinandam inuidiam, & in aliena terra vixisse: vt fecit Iphicrates in Thracia, Conon in Copro, Timotheus in Lesbo, Chabrias in Ægypto, Chares in Sigæo. Apud Romanos Põpeius post tot triumphos, & Imperia, domi aut ruri se continebat, rarò in publicum prodians. Syllius lib. 17. de inuidia hoc modo scribit. Odium exitium mortalibus, ð nihil vnquam Crescere, nec magnas patiens exurgere laudes inuidia. Et Ouid. lib. 2. Meta. Pallor in ore fedet, macies in corpore toto, &c.

ALIENÆ LAVDIS AVT
virtutis æmuli.

Alexander viso Achillis sepulchro, propemodum collachrymari cœpit, studio gloriæ & æmulatione virtutis: eumque felicem prædicare, cui contigisset habere laudum suarum præconem Homerum.

Tullius Cæsar quũ venisset Gades, animaduersa apud Herculis templum Alexandri Magni imagine, ingemuit: & quasi pertesus ignauiam suam, quòd nihil tum a se memorabile actum esset in ætate, qua iam Alexander orbem terrarum subegisset.

Nihil maiore voto studuit *Theſeus*, quàm Hercules imitari virtutem. Quod vt faceret, monstra plurima confecit in terra Græcia: Scyronem, Procutem, & Scinin latrones, Creontem tyrannum, Minotaurum bicorporem, & Cetauros oppressit, Thebas domuit, ad inferos penetrauit.

M. Crassus apud Romanos æmulus fuit rerũ à Pompeio gestarũ. *Themistocles* Atheniensis Milciadis trophæa somnum excutiebant. *Salmones* apud Elidem Græciæ, & *Alladius* apud Albam Italiæ Iouis fulmen & tonitrua mentiri & confingere voluerunt.

CONSTANTES, ET PATIENTES
in rebus aduersis.

Aristida quum improbus quidã os sputo coinquinasset, risit hominis improbitatem, satisque habuit eum monere, ne poëta simile quicquam faceret.

Val. Homullus interrogatus ab Antonio, vnde colũnas porphiriticas sibi comparasset, respondit: Imperator quum in domum alienã veneris, & furdus & mutus esto. Quod tamẽ insolens verbũ *Antonius* non tantum non molestè tulit, at etiam habuit præcepti loco.

Adrianus seruus, qui in se irruerat armatus, nõ solũ non puniuit,

verum & curari iussit, quod esset furiosus.

Bibulus audita duorum filiorum morte ita seipsum vicit, vt die postero ad solita reip. officia processerit.

Q. Marius rex amisso magnæ spei filio dolorem tanta animi magnitudine compelsit, vt peractis exequiis curia statim petierit, & vocauerit senatum.

Dion in cubiculo cum amicis sedens, vbi audisset filium è summo culmine domus prolapsum, & exanimatum, nullo signo mœroris dato, illi ad sepulturam ferri iussit, sermonemq; institutum continuauit.

Rex *Antigonus* mortem Alcionis filij adeo constanter tulit, vt diceret, illum serius aliquanto, quam putasset occubuisse.

Cornelia quim post amissos duodecim partus, Tyberiu & Caiu caecos, & insepultos misera à matronis prædicaretur: Nūquam inquit, me ego foelicem non dicam, quæ Gracchos pepererim.

Rutilia post amissum filium Cottam (quæ in exiliu fuerat secunda) lachrymas nemo vidit.

Socrates vxoris suæ Xantippes cõuicia & iniurias domi cõstantissimè ferebat, vt aliaru mulierum insolentiam foris pati disceret. Idem sitim & famem toleratissimè perferebat. Nudis pedibus glaciem & pruinas calcabat facilius, quam calceati milites. Quæuisque foret hyemis rigor, nihil addebat quotidianis vestimentis.

Lycurgus à temuléto quodam iuvene, altero priuatus oculo non tantum non permisit eum à ciuibus puniri, vt blandè submonuit.

Alphonfus Tarroconensis rex Sicilia nunquam visus est iratus.

Gabriel Brixienfis, ordinis Minorum, & Cardinalis presbyter, iurare solebat, se annos xxx. nulli mortalium successuisse.

Symphorosa Getulij martyris vxor mortem septem filiorum pro catholica fide occumbentium patientissimè tulit, quin etiam ad martyrium animauit.

Patrem filiorum numerum *Felicitas* mulier Romana pro religione Christiana sub Antonio emori lata consexit.

Sophia mulier tres filias sub Adriano iugulari vidit cum gaudio.

Theramenes philosophus iussu x x x. tyrannorum in carcerem missus venenum constantissimè hausit, dicens: Propino hoc Critia. Fuerat is causa mortis eius. Iocabatur in morte vir ille fortissimus.

Thucydides Atheniensis historicus à suis in exiliu missus ob conditionis suspitionem fortunam illa æquo animo tulit, Neque vquam flere aut queri visus est, neque Brafidam exilij autorem scripris suis carpere.

Aminius Pollio intra quartu diè, quam filiu amiserat, declamauit.

Ioh.

Iob mortalium omniu patētissimus, amissis liberis, omnibusq; fortunis, satis habuit dicere: Nudus exiui è matris utero, nudus reuertor: Deus dedit, idem abstulit: Sit eius nomen benedictum.

Diuus *Hieronymus* in heremo degens, a finum sibi ablatum equo animo tulit.

Excrementitia hirundinum face excæcatus *Tobias*, sinistrum illud casum tulit constantissimè.

Petrus Clareuallensis abbas, amisso ob egritudinè altero oculo, non solu non visus est conqueri, imò verò plurimū latari, quòd ex duabus corporis partibus sibi inimicissimis, alteram amississet.

Harpalo in conuiuū regis Persarū accito quum appositi essent filij, finitaq; cœna rex interrogasset, an cœna ipsa fuisset opipara, vbi dolum & læuitiam agnouit Harpalus, lachrymas tamè tenuit, dolorè suppressit, vocem coërcuit, atque etiam placido vultu, & gratias agenti similis, cœnam laudauit.

Pigmenius presbyter Romanus Deo gratias egit, quòd vtroque captus esset oculo, ne ecclesiæ inimicos videret.

Diogenes Cynicus in conuiuio quodam ab insolenti iuuenum cœtu cruentis affectus plagis, contumeliosam illam iniuriam tolerauit constantissimè. Idem in maxima vi frigoris anciam statua frigidissimam solebat amplecti.

Gloriari solitum ferunt *Sertorium*, ducè Romanum, ob amissum in bello oculum, quòd (vt dicebat) cæteri fortes sua spolia bellica domirelinquerent, ipse sua vbiq; haberet.

Esaias propheta viuus in duas partes sectus, tam cõstanti fuit animo, vt nihil patienti similis videretur.

Ananias, Azarias, & Misael pueri in fornacem ignis coniecti, hymnum domino ibidem cecinerunt.

Quum *Stephanus* protomartyr lapidibus obrueretur, non potuit tamen de percussorum salute non esse sollicitus.

Marcellinus martyr Diocleriani iussu stipitibus cum fratre affixus, Psalmum illum cecinit: Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnum.

Agate virgini Catanæ quum mandato *Quintiani* Siciliae proconulis euellerentur mammæ: puella tortori pauca hæc verba satis habuit dicere: An te nõ pudet *Quintiane* in me laniasse, quòd te in matre aluit?

Mucius Scauola tam pertinacis fuit constantia, vt in conspectu *Porſenæ* Hethruscorum regis manum flammis dederit comburendam quòd regem ipsum non interfecisset. Luc. lib. 2. Te quoque neglectum violatè Scauola dextræ. De hac constantia. Mart. lib. 1. Dum peteret regem decepta satellite dextra, iniecit sacris se

peritura focus, &c.

Anaxarchus quum in lapidea pila iussu Anacreontis Cyprij tenderetur ob veteres iniurias nullū doloris pre se tulit indicū: quin euerfus ad carnifices, Tūdite, inquit, pilam Anaxarchi: nam Anaxarchum non tunditis Oui. In Ibin: Aut Anaxarchus pila minutis in alta, laeta que pro solitis frugibus ossa sonent.

Scriptorum monumentis laudatur *Anily* Reguli constantia, quod ad supplicium redire maluerit, quam Carthaginensium captiuos redimi.

Ioannes Aragoniæ rex candens chirurgi ferrum adeo constanter tulit, vt supra quam oportebat vreretur.

Leana meretrix Attica nullis tormētis à Pisistrato cogi potuit, vt Harmodium & Aristogitonem tyrannicidas proderet.

Pascasius tyrannus quum Luciae Syracusanæ nuntiarī iussisset, se illius amore captum & oculorum pulchritudine illectū: nihil morata virgo, oculos sibi eruit, & tyranno misit.

Horatius Puluillus pontifex, quum in Capitolio Ioui ædem dedicaret, atque inter sacra mortuum esse filium audisset neque rēpli dedicationem interrupit, neque vultum à publica religione ad priuatum dolorem flexit.

Paulus Æmylius quum quarto die ante triumphum suum Macedonicum alterum filiorum amisset, alterum tertio post triumphum die iacturā illam æquo animo tulit. Progressū (sue ad populum, fortunæ gratias egit: deo que precatus est, vt si quid discriminis Reip. immineret, sua esset calamitate decusum.

Pericles duobus filiis intra quadriduum spoliatus, iisdem diebus vultu pristinum habitum retinente concionatus est.

Xenophontis philosopho Grylli Atheniensis filio sacrificanti quū nuntiatū esset alterū ex filiis natu maiorem in acie cecidisse coronam tantum deposuit. Percontatus demum, quonam modo occubisset, vt audit fortissimè pugnantem cecidisse, depositam capiti reposuit, numina testatus, se maiorem ex filij virtute lætitiā, quam ex morte mortorem sentire.

Anaxagoras audita filij morte nuntianti, Nihil, inquit, nouum memoras. Ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem. Stroza pater: Viderat hoc celeberrimus Samiæ telluris alumnus, Hoc & magnanimus sensit Anaxagoras Hoc Xenophon sensit, quem nō reuocauit ab aris Filius extinctus, nec doluisse ferunt.

Pompeius à Gentio rege interceptus, quum senatus consilia prodehere cōminationibus tormentorū sollicitaretur, digitum licentē admouit comburendū. Qua patiētia regi spem quicquam cognoscēdi abstulit, & expetendæ populi Romani amicitie cupiditatem

tatem

tamen ingenerauit.

Gallieno Imperatori tāta fuit in acceptis cladibus patiētia, vt in his etiam iocari non dubitauerit. Nā quum accepisset, Ægyptum à Romano imperio descivisse: Quid, inquit, sine lino Ægyptio esse non possumus? Perdita Gallia, ridēs, Et nō est, inquit, euta Resp. sine trabearis sagis: Asia Alemanorum & Scytharum incurfationibus vastata, Quid, inquit, sine Aphronitis esse non possumus?

Zeno Eleates à Phalaride tyranno corruptus, atque in foro cruciatus, vt cōiurationis participes aperiret, constantissimè reluctatus est sociōsque tyranni amicos eius facti suspectos reddidit.

Theodorus nullis verberibus aut tormentis ab Hieronymo tyranno cogi potuit, vt tyrannicidij conficios proderet. Fingens tamē se cruciatibus tandem conuictum, Thraōnem tortorē cōiurationis ignarum declarauit qui protinus ad supplicium raptus est.

Q. Fabius Maximus fraudatus pecunia quam pro captiuis Annibali publicè numerauerat, publicè tacuit. Compluribus etiam lacessitus iniuriis semper eodem vultu mansit.

Augustus sparfos de se in curia famosos libellos nec expauit, nec eorundem autores requisivit. Ei etiam in senatu verba facienti, quum à multis reclamatum esset, id mansuetissimè perulit.

Tiberius Cæsar auditis quibusdam maledicorum conuiciis, respondit, In ciuitate libera, liberas esse linguas oportere.

Aristippus cuidam, qui ob iram in verba venerat, dixit, Ne queso à verbis propter irā discedamus, sed potius ab ira propter verba. Idem cuidā maledicēti ait: Tu maledicēdi dominus, Ego audiēdi.

Agessilaus, Lacedæmoniorū dux, in castra Xerxis regis profectus Mardonium Persam occidit putans se regem occidisse. Raptus igitur ad supplicium, quū post varia tormentorum genera nullū spiritum profusus emitteret, constantia illa meruit impunitatem.

Thraseas Stoicæ disciplinæ studiosus, quum damnatus à Nerone solutus venis moreretur, magna constantia suorum steturum compeccuit, libauitque sanguinē Ioui liberatori. Huius meminit Mar. lib. i. dicens: Diuitior Crispo, Thrasea constantior ipso.

Plinius scribit *Gymnosophistas* Indorum philosophos ab exortu ad accasum perstitisse contuētes solē immobilibus oculis, atque etiam feruentibus arenis toto die alternis pedibus instittisse.

Phormio dux fuit quispiam in perferendis militiæ incōmodis notē patientiæ Hinc natum adagium Erasmo positum, Phormionis tori De stratis mini me delicatis.

Phocion Atheniensis ruri ac militiæ nudis semper incessit pedibus.

Aristodemus Cydathengus nudo itidem pede semper visus est.

Tyge scæmina quum metu militum filium occultasset, & illi per

cruciatu interrogarent, vbinam occulisset, vterum ostendens, ibidem respondit laterere: nec vllis tormentis cogi potuit, vt constantiam v ocis egregiæ mutaret. Auctor Cor. Tacitus.

M. smissa, rex Numydarum, nonaginta natus annos, nudis pedibus incescit, nec imbre vilo aut frigore potuit adduci, vt operto esset capite. Auctor Cic. de Senectute.

C. Marius Rusticanus vir, quum secaretur, vetuit se alligari, tormentumq; solutus pertulit constantissimè, nec vilo rigore supplicij corpus immutauit. Idem auctor lib. 2. Quæst. Tusculana.

Herodianus scribit *Seuerum* imperatorè iter facere solitum sine vlla intermissione, neque labores vtilos curasse. Fuisse insuper frigoris & æstus patientissimū, media quandoque bruma, & agris omnibus gelu constrictis, aut niue & pruina albicantibus, in montes altissimos iuisse aperto capite, vt suo exemplo milites ad laborem & alicritatem induceret.

Auditis Atheniensium legatis & iam Athenas remigraturis, quum Philippus rex dixisset: Est ne aliquid obsequij, quod à me proficisci valeat in ciuitatem vestram? Demochares legatorum vnus, Si te, inquit, suspenderit. Quod verbum procax & ingrattissimum Philippus ipse quieto pertulit animo, quum tamen posset vlcisci, & deberet iure.

M. Antonius tanta fuit animi constantia, vt nullo vnquam affectu, nullis rerum fortunis vultum immutauerit.

Cato quoque nullis casibus vnquam mutatus est, nulli succubuit calamitati.

Dion Alexandrinus in conuiuio probris cuiusdam locaculi, & infamibus verbis multum laceffitus, maledictis nihil penitus respondit. Carterum vbi rediit domū comitantibus plerisq; & conuiciorum contemptum suadentibus respondit, Ne Gry quidem. Quod ægrefereus conuiciator iuuenis, laqueo se præfocauit.

Turbo, præfectus prætorianorum sub Adriano tanta fuit constantia & animi magnitudine, vt nec morbo laborans domi se contineret, præpositos rerum stantes mori oporteret dicens.

Seuerianus Adrianus iussu moriens, ignem petiit, & accenso ture, Vos inquit, dij testes estote, nihil à me morte dignum esse commissum. Tantum hoc precor, ne quum mori velit possit.

Clitomachus Cartaginienſis non tantum forti animo tulit excidium patriæ, sed ciues quoque cohortatus est ad perferendum.

Stilbon Megarenſis patriâ captâ, ac direpta, interroganti Demetrio, quid perdidisset, Nihil se amisisse respondit.

Metellus in exilium ire quàm Saturnini tribunipl. iniquissimas leges ferre maluit.

Albinius

Albinius æquissimo animo Athenis philosophabatur, *Marcellus* Mytilenis.

P. Ouidius exilium non tantum fortiter tulit, at etiam multa in eo scripsit.

Pallas Siroctia Florentia pulsus, Paduæ ita vixit, vt exilium ad otium literarum conuertisse videretur.

Inguatha regno amisso Romam captiuus ductus ad carceris otium vocatus dicitur.

Carolus Malatesta victus, captusq; à Philippi Mariæ Mediolanensis militibus, admirabilem in captiuitate animi firmitatè retinuit.

Alphonſus rex Neapolitanorum captiuus, ea fuit constantia, vt libertatem non videretur amisisse.

Aesopo in eruo apud iudices captiuitas animi firmitatè nõ abstulit.

Mauritius seruus quum à Neapolitano prætorè candenti forcipe concideretur, trahereturque per urbem ad maius supplicium, quod liberum hominem occidisset, nullos vnquam ciuitatus mifer, neq; vultum mutauit, neque statum corporis.

Aemilia Scipionis vxor non modò diffimulante tulit ancillam suâ haberi à viro in deliciis: verum Scipione mortuo manumissam eam libertò suo dedit vxorem.

Federicus Vrbinas tam æquo ferebat animo alterum oculū sibi deesse, vt interdum in deformitatem illam iocaretur.

Antonius Panhormita multos annos tormina & vrinæ difficultatem tam patienter tulit, vt etiam diffimularet ægritudinem.

Fran. Foscarus, Venetorum princeps, filium flagitiosis criminationibus infamem relegari constantissimè passus est.

Scipionem Africanum tanta in exilio comitata est patientia, vt audita fratris morte animum retinuerit.

Mors filij non deterruit L. Syllam, quominus aduersus hostem, rem egregiè gereret.

Femella Amatriciana quum intellexisset filium demisso minus animo ad supplicium trahi, eidem occurrens iussit vt exuto periculi metu cælum & solem suspiceret. Quod quum fecisset, An, inquit, ignoras filite confestim arces illas emigraturum?

Romulus quidam quum Romæ causam ageret, audita filij morte institutum non interrupit sermonem.

Quum *Cambises* rex Persarum, filium Prexaspis (à quo monitus fuerat vitandæ ebrietatis) sagitta cõfodisset, pater dolore supprescit, atque etiam regem laudauit, vt peritum artis sagittaria.

M A G N A N I M I.

Horatius Coeles Personæ regis Tuscorum tumultu repêtino & insperato Romam inuadentis, solus impetum sustinuit, donec

à tergo pons solueretur à focis: quo soluto, armatus & vulneratus in Tyberim se coniecit.

Chelcia eidem regi ad conditionem pacis obfes data, traiecit Tyberi Romam rediit, seq; exemit captiuitate. De hac puella & Cocle. Vergil. lib. 8. / En. Pontem auderet quod vellere Cocles, Et fluium vinculis innaret Chelcia ruptis.

Antigonus Philippi regis miles fortissimus in obsidione Perinthi catapultis confossus, non prius eam euelli passus est quam hostem fugatum intra mœnia compulisset.

Maluit *Metellus* exulare, vt iam diximus, quam in perniciosas Apuleij Saturnini leges iurare.

M. Scæne Centurionis fortitudinem iam diximus in capite de Bellicosis.

Iuba rex Mauritaniae superatus à Cæsare mortem sibi concepit ne in triumphum raperetur.

Asdrubal capta Sicilia Romanis bellū indicit, in quo L. Glaucius vir præcipua nobilitate comprehensam Asdrubalis nauē non prius dimittit quam vtraque amiserit manū testis, Plut.

L. Posthumus Albinus dum in cōflictu contra Samnites accepto vulnere cecidisset, nocte concubia accepto spiritu surrexit, & ex interfectōrū hostiū clypeis trophæum erexit, tinctaq; cruore dextra titulum inscripsit: Romani de Samnitibus Ioui, in cuius Potestate sunt trophæa. Autor apud Plutarchum Aristides.

Fabius Maximus dum in cōflictu contra Pœnos suos omnes quinque milia numero amississet, ipse mortifero accepto vulnere vehementi cursu irruit in Annibalem, eique diadema abstulit, demum iacuit supinus.

Cn. Popilius legatus ad Antiochum missus, regem ipsum differētem responsum, virga circumscripsit, & priusquam egrederetur circulo illo respondere compulit, magno dubium fortitudinis an temeritatis argumento. Autor Plinio.

Epaninundus quum vicisset Lacedæmonios apud Mantinea, vbi accepto ibidem vulnere exanimē & iam morti proximū se vidit, percontari cœpit, an saluus esset clypeus, & suū hostes. Quum autem audiuisset quod cupiebat, auelli iussit eam (qua erat transfixus) hastam, & ita multo sanguine profuso in læticia & victoria mortuus est.

Leonidas rex Lacedæmoniorum se in Thermopylis, trecentisq; alios quos eduxerat Sparta, opposuit hostib. quū proposita esset aut fuga turpis, aut gloriosa mors. Autor Cicero lib. 2. de Finibus.

Socrates accusatus Anyto, nec patronum quæsiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus supplicem fuit, adhibuitq; liberam cōtumaciā à magni-

à magnitudine animi ductam, non à superbia. Et paucis antè diebus quum facile potuisset educi à custodia, noluit. Quūmq; mortiferum in manu poculum iam teneret, ita locutus est, vt non ad mortem trudi, sed in cœlum videretur ascendere. Autor idē Cicero lib. 1. Quæst. Tusculana.

Quintus Sertorius accepto in bello vulnere, deformatus gloriabatur, atque hoc ipsum tribuebat laudi, & æterno fortitudinis monumento.

Mithridates rex Ponti tanta fuit animi magnitudine, vt filius, præditiis, & vniuerso principatu destitutus, quū nec amplius Romanorū virtuti posset obistere, nihil tamen humile aut abiectū conceperit animo. Quinimò ad Celtas profectus, cogitauit vnā cum illis in Italiam irrumpere.

Ea fuit animi fortitudine Scytharum regina *Tomyris*, vt amisso exercitu & filio, quem Cyrus interfecerat, animum tamen nō remiserit, aut desperauerit victoriam. Nam quo tempore lugendus erat filius, & exequiis vacandum, incredibile virtute femina victorem iam gloriosum, & nihil sibi non promittentem, regno iussit excedere per legatos. Quod mandatum quū nihili fecisset Cyrus, non prius suos hortari, & ad profigandum barbarū desit animare, quam simulata fuga, hostem in meditullū regni sui pellexerit, pellectum numerosa militum caterua circūseperit, circumseptū vicerit, victū interfecerit, interfectum cōiecerit in vtrē plenum sanguinis, vt eo se saturaret, quē tantopere sitiuerat. Herodotus hæc.

Boges Persæ, Xerxi charissimus, quū ab Atheniensibus & Cimone Milciadis filio obsideretur, liceretq; ei accepta fide egredi, & in Asiam remeare, tamen abnuuit, ne regi præ metu superuulsi videretur: propterea ad extremum vsque persistit. Atque vbi nihil in mœnibus commeatus reliquum fuit rogum accendit, cui liberos, coniugem, concubinas, familiam iniecit, totūque vrbs aurum & argentum è muris proiecit in Strymonem. Quo facto se ipsum postremum incendio dedit.

Heracles filius Elæus, captus à Lacedæmonijs, & in vincula cōiectus, rem fecit vniuersæ posteritati commendabilem. Nam quum ferratis soleis vinctus esset, dimidium pedem præcidit, vt se cōpedibus illis eximeret: demū subruto muro periculum effugit, deceptis excubitoribus. Autor Herodotus in Calliope.

Alcibiades Atheniensis, dum vnā cū focis in via lustraret, accedentem cum quadriga bubulcum monuit, vt plaustrum iisteret, dum absoueretur ludus. Quod quū ille recusasset facere, Alcibiades in terram se ante boues strauit, bubulco monito vt si vellet supinum corpus bouū pedibus & rotis quadrigæ conculcasset. Idem quum

quum à ludi literarij magistro Homericū aliquod opus petiisset, atque is respōdisset, nō esse sibi, colaphū eidē infregit, dictitās nō oportere bibliothecā literati hominis tātis operib⁹ esse immanē.

Cyrus adhuc puerulus, rex per iocum inter pastores creatus, eos qui errassent, verberibus seuerē castigabat. Propterea accusatus à quodam (quem acerbius depalmauerat) apud *Astyagem* regem *Mēdorum*, quum ab eodem carperetur, quōd in tam tenera etate vilibusque panis iam imperium exerceat, respondit, regum interesse, vt delinquentes corripere: vnde & ex eo tempore *Altyagi* factus est suspectus.

Ariarathes, rex *Cappadocia*, à *Perdica* obsessus quum iam desperaret effugium, ne quid fructus aut trophæorum accederet inimicis, urbem incendit, sibi que & suis omnibus consciiuit mortem.

Leonidas *Spartanus* ad *Thermopylas* *Persarum* expectans congressum, *Eutychem* militem domum remisit, propter cæcitatē, quam is quodam oculorum morbo cōtraxerat. Discedēs *Eutychem* pœnitentia & rubore cœpit affici, quōd sociis periculum expectantibus solus subterfugiū videretur inquirere. Propterea seruo duce regressus in prælium vtcunque poterat pugnando interiit.

Thelesis *Argiua* mulier *Argos*, oppidū *Græcia*, à *Cleomene* *Spartanorum* rege obsessum, vnā cum cæteris mulieribus, quum desessent viri, tutata est.

Alia fortitudinis & magnanimitatis exēpla iam posui diuersis in locis. Superfunt tamen plurima quæ omittenda putauimus, quoniam nullus est delectus, vbi de multitudine certatur.

DE CHARITATE IN PATRIAM EXEMPLA.

Regnante apud *Phrygios* *Mida*, quum prope *Celenas* urbem dehiscēs terra sese aperuisset, erupissetque ex ea voragine vis aquarum plurima propinquas domos eruens: rex oraculo cōsulto, quid ea in re faciendum esset, responsū habuit, hiatus illum non prius clausum iri, quàm quis intrō se demitteret ad pacadam iram numinum. Quod videns *Anurns* *Mida* filius, dato patri & vxori osculo in voraginem præceps defiliit. Autor *Plutarchus*.

Eodem exemplo quum in vrbe *Roma* hiatus terræ paulatim excrefcens accidisset, *Curtius* amore patriæ intrō se demisit.

Quum *Lacedæmonij* ob interfectum contra ius gentium *Xerxis* legatum peste laborarent, ad finem mali reperiendum vile fore dixerunt, si quis ex *Lacedæmone* facinus, indignū sua pensaret morte. Quod audiētes *Spartus* & *Bulides* læti se obtulerūt, & ad *Xerxē* profecti cultris deuouerūt iugulos, vt violato iuri satisfacerēt.

Monitus in somnis *C. Marius* consul, se ex *Cimbris* victoriā reportarum, si filiam *Calphurniam* sacrificasset, arrepto cultro pa-

rui

ruit. nocturnis phatasmatis, & filiam immolauit. Autor *Plutarchus* ex testimonio *Dosithei* *Græci*.

Erecheus in *Eumolpum* bello contēdens cōsultis oraculis respōsum habuit, futuram sibi & patrię victoriā, si filiam immolasset. Quod quū audisset, filię vitam abstulit, vt afferret salutem patriæ.

Cleomenes, dux *Spartanorum*, contracto cum *Ptolemæo* federe aduersus *Antigonū* & *Achæos*, in pignus fidei perpetuæ matrem eidem *Ptolemæo* dedit obsidem. Quæ cū rescisset honestissimas pacis conditiones *Cleomeni* filio offerri ab *Achæis*, literis eum monuit, ne propter carissimum vetulæ corpus pacem illam renueret, quam intelligeret esset vtilem patriæ.

Quum *Cæsar* odio *Pōpeij* patriam vellet opprimere, *M. Brutus* ipsi *Pōpeio* adhæsit, à quo tamen sciebat patrē suū bello *Syllano* interfectū fuisse *Mutinæ*, condonauitque priuatas iniurias patriæ.

Nihil *Cassium* *Cherream* compulit ad inferendam *Caligulę* sanguinario principi mortem, præter charitatem patriæ, quam ille multis homicidijs probrosisque flagitijs contaminabat.

P. Rutilium pulsum *Roma* & exulantem, quum nescio quis monuisset ad inferendū patriæ bellum, quo facilius reditum assequeretur, respondit, se ciuium salutem pluris facere, quam reditum suum, & malle vt exilij sui puderet *Romanos*, quàm propter reditum desleret patriam.

V. Iffes apud *Calipso*, patriam prætulit immortalitati: autor *Cicero* in orationibus his verbis: At si nos patria delectat, *Quirites*, cuius est tantus amor, vt *Itacham* vir præstantissimus, nidulumque illum affixum saxi immortalitati prætulerit, multi tamen extra patriam melius rem gessere.

Cretinus *Magneus* bello *Mithridatico* aduersus ipsum *Mithridatem* delegit Imperatorem *Hermiam* quo cum tamen priuatas gerebat inimicitias, professus se interim irurum in exilium, ne quis tumultus ob illam duorum factionem suboriretur. Quod si patria mallet *Cretinum* Imperatorem, quam *Hermiam*, orauit vt interim exularet *Hermias*. Aduersarij modestia permotus *Hermias*, sponte exulauit.

M. Lepidus *Pont. Maximus*, & *M. Fuluius* in censura collegæ priuatas inimicitias ad patriæ vtilitatem posuerunt.

P. Seruilius, & *M. Lucullus* priuata quoque odia reliquerunt in administratione *Reip*.

Tres fuerunt *Decij*, qui pro salute patriæ sese deuouēre. Pater quum *Latino* bello *Romanorū* aciem inclinātā penē, & iam prostratā videret, se ipsum deuouit, ac proinus cōcitato equo in mediū hostiū agmē ob patriæ salutē, sibi mortē petēs irrupit. Fili⁹ in quarto

quarto consulatu Q. Fabij collega aduersus Gallos & Sānites profectus pro patria fortissimē pugnans occubuit. Nepos perit in bello Pyrrhi, quod gessit pro Tarentinis. De his Cicero libro. 1. Quest. Tusc. Si mors, inquit, timeretur, nō cū Latinis pater Decius decertās, cū Etruscis filius, cum Pyrrho nepos hostium testis occubissent. Idem in primo Paradoxo de his & quibusdam aliis.

Romanus populus Cannēti clade atritus, quum nihil nisi de fuga, & patriæ cogitaret exilio, *Scipio Africanus* adhauc admodū iuuenis stricto gladio mortem vnicuique minitans, iurare omnes, nunquā se relicturos patriam coēgit.

Quum Athenienses à Dorienſibus bello premerentur, adeo vt resistere non possent, diffidentia humani auxiliij ad Apollinis oraculum confugerunt. Cōsultus Deus super futuro rerū statu, & victoria, respondit, Partē illam victricem fore, cuius rex occuberet in ipso bello. Quod responsū quū vtrique exercitui innotuisset, vtrique edictū est, ne quis regē hostē interficeret. Id vbi cognouit *Codrus* Atheniēſium rex, depositis insignibus Imperij, familiarē & abiectū cultum induit, & distans hostibus se obiciens, vnum ex his falce percussū in eadem suam compulit. Quo facto, victoriam suis reliquit. Horatius lib. 3. Car. C. Codrus pro patria non timidus mori.

Thraſybulus tata fuit in Athenas charitate, vt parua stipatus militum manu animum adiecerit ad eam liberandā à triginta tyrānorum terribilissima dominatione. Cui intētum operi quum quidam interrogasset hoc modo, Quantas tandem tibi Athenæ per te libertatem confēcutæ gratias debebunt *Thraſybulus*: Respondit: Dij faciant vt quotas ipse illis debeo, videar retulisse.

Themistocles Athenis patria pulsus, coactus est se recipere ad Xerxē Periarū regē, quē prius debellauerat. A quo mira exceptus beneuolentia, & hospitalitate, qui postea sollicitaretur ad inferendū ingrata patriæ bellū, morē tē sibi cōsciuit, epoto sanguine tarino.

Quum Carthaginienses & Cyrenēſes, disceptantes de finibus agrorum, mutuis bellorum cladibus se attriuisſent, ad dirimendā armorū causam in hoc fœdus coierūt, vt certo die vtrūq; legati domo proficiscerentur, & quo in loco obuij inter se fuissent, cōmunis vtriusq; populi finis haberetur. Missi sunt igitur ex Carthaginiensibus duo fratres, nomine *Phileni*, qui quum leu festinantissima celeritate, seu gressu citra horam constitutam maturato in longius terminos promouissent, Cyrenensium iuuenes de fallacia eorum questi optionem fecerunt Carthaginiēſibus, vt vel illi quo fines populo suo pererent, ibi viui obruerentur, vel conditionem hanc sibi relinquerent. *Phileni* conditione probata, vitā suā Reip. condo-

cōdonauere, & viui obruti sunt. Carthaginiēſes in rei memoriā mortuis aras posuerūt, hisq; honores diuinos domi cōstituerunt.

Aristoteles Athenis in lectulo iacens non potuit tamen non esse sollicitus de patria. Quam quū euertisset Alexander, ab eodem literis obtinuit, vt instauraretur.

Theſus, quauis *Ægei* Athenarū regis (aut, vt placet Cicero- ni & Plutarcho, Neptuni) esset filius, non grauatus est tamen deuouere se Minotaurō vt patriā seruitute eximeret. Catullus: Ipsū sum *Theſeus* pro charis corpus Athenis proicere optauit, potius quā Italianam Cretam Funera Cecropiæ, nec funera portarentur.

Protogenia & *Pandora* filiæ *Erichthei* Athenarū regis ingruente *Bocotio* bello, se pro patriæ salute vtrō iugulādas obtulerunt, & immolandas. Quod factum est in pago *Hyacintho*: vnde & virgines *Hyacinthides* sunt cognominatæ.

Quodam tempore quū annonæ caritas Atticam premeret cōsulta oracula cecinere finem malo non prius futurum, quā aliqua immolaretur puella. Id vbi rescīuit *Leos* Orphei filius, publico permortus bono, filias suas *Phasibeam*, *Theopem* & *Enublem*, exhibuit immolandas.

Macatia quoque *Herculis* filia pro incolunitate publica se deuouit.

De *Atilio* *Regulo*, *Coclitē*, *Fabiis*, *Epaminunda*, & *Lyſandro* variis in locis, vt res postulauit, locuti sumus.

Arginus Thebas obsidentibus *Meneceus* Thebanus pro patriæ salute se ē muris præcipitem dedit, gladio iam perfoſſus. *Staius* lib. 10. Insignemq; animam mucrone corusco Deditatē aris pridem, mœstāque teneri Arripit, atque vno quatitā vulnere rumpit. Sanguine tunc spargit turres & mœnia lustrat, Sēque super medias acies nondum ense remisso Iecit, & in seuos cadere est conatus *Achiuos*.

Petronius *Granius*, centurio octauæ legionis, sub *Cæsare* Gallico bello militās, *Gorgoniæ* portus tātisper ab hostili protexit impetū, dum sociis ad fugā tempus dederit. Reuertentibus demum iisdem ad subsidium, vulneribus deficiens, Ite nunc, ait, incolumes.

Agessilas filium suum *Pausaniā* inedia consumpsit, q̄ quinquaginta auri talenta acceperisset à *Xerxe*, vt Spartam proderet.

Eadem ratio impulit *Casium* ad inferendam *Craſſo* *Bruto* filio suo mortem, quod is portas vr̄bis Romæ dicta mercede Latinis voluisset aperire. Vtriusque exempli testis est *Plutarchus*.

Dion Syracusanus vsque ad eodē patriæ studiosus habitus est, vt animum semper adiecerit ad eam liberandam à *Dionysij* tyrannide. Quod tandem fecit virtute, pulso in exilium tyranno.

Demarathus Lacedæmonius patria pulsus quum Athenis exularet, nō potuit tamen suos non monere belli, quōd tacitè parabant Athenienses.

Aratus Sicyonius patriam liberavit à Tyrannide.

TYRANNI PLERIQUE.

A *Gathocles* tyrannus fuit Syracusanus.
Alexander Phœræus tyrannidem exercuit in Thessalia: *Bu-lyris* in Ægypto: Vterq; *Dionysius*, Syraculis: *Hieronymus*, in Sicilia: *Hipparchus*, & *Pyfistratus* eius pater, Athenis: *Periander*, Corinthi: *Melanus* eius filius, Ephesi: *Polycrates*, & *Sylofon* fratres, in Samo: *Procopius*, Cōstantinopoli: *Phalaris*, Agrigenti: *Cādau-les*, Sardibus: *Creōs*, Thebis: *Clearchus*, Heracleæ: *Crabrinus*, Cremonæ: *Milo*, Pise: de quo *Ouid.* in Ibin: Vtq; *Milo*, sub quo cruciata est Pifa Tyranno, *Cæsus* in æquoreas præcipiteris aquas. *Calon*, & *Hiero*, in Sicilia: *Aristocles*, & *Erginus*, in Orcomeno: *Cypselus*, Corinthi: *Aristomachus*, & *Aristippus* fuerunt Argiuorum tyranni, autor *Plutarchus* in Arato: *Critias*, tyrannus Atheniensis. *Hecatheus*, Cardianorum: *Hippo*, Messanæ vrbis: *Machanidas*, Lacedæmoniorum: *Mamercus*, Catanæ vrbis Sicilia: *Nicoclos* Sicyoniorum: *Onabis*, Lacedæmoniorum: *Arideus*, Pamphiliæ: *Aristagoras*, *Miletis*: *Clisthenes*, Sicyonis: *Anaxileus*, Rhegiuorum Inter tyrannos numerantur *Terrici* XI. *Ecelinus*, *Hilticus*, *Mnafon*, *Nabis*, *Aristonicus*. *Nicocreontes*, *Hegeuftratus*. *Sresenor*, *Cleander*, *Sabyllus*, *Strates*, *Aristratus*.

AMICI ARCTISSIMI ET QVO-
 rundam seruorum in Dominos
 fidelitas.

Q *uum Orestes & Pylades* venissent in regionē Tauricā ad depouendas furias, quibus *Orestes* laborabat propter matrem occisam, essentq; à rege cōprehēsi, q̄ simulachrū *Palladis* inde auferre voluissent, rex *Orestē* (quē audiuerat esse autorē furti) dānauit capitis. Quū verō nesciret vter esset *Orestes*, *Pylades* cum se esse affirmabat, cōtendebatq; vt pro sociō interficeretur. *Orestes* verō volebat irrogari sibi supplicii, nomē suum accusans & furtum. *Cic.* in Lælio. Quum ignorante rege, inquit, vter esset *Orestes*, *Pylades* se *Orestē* esse diceret, vt pro illo necaretur *Orestes* autem ita vt erat, *Orestem* se esse perseueraret, stantes plaudebant in re facta. *Ouid.* lib. 4. de trist. & lib. 2. de Ponto.

Thefeus cum *Pyrithoo* amicitiam iurciurando cōfirmavit, auctore *Plutarcho*, quæ nunquam diuelli potuit Propterea finguntur à poëtis comitatu indissolubili ad inferos descendisse ad rapiendam *Proserpinam*. *Ouidius*: *Pyrithoum Thefeus Stygiis comitarur*
 ad

ad vmbas. *Horatius*: *Nec Lethæa valet Thefeus abrumperè fidè Vincula Pyrithoo.*

Constituerat *Achilles* nunquam redire ad bellum Troianum, propter creptam sibi ab *Agamemnone* *Briseidè*: vbi tamè intellexit *Patroclum* amicum ab *Hectore* fuisse peremptū, mutato proposito bellum adiit: nec prius quieuit ex animo quàm socij mortem vindicauerit. Vnde mortuo *Patroclo*, sic apud *Homerum* loquitur: Nunquam paridum viam, dolore afficiar *Prop.* lib. 2. Et *Sat.* lib. 4. *Syl.* Et lacerum qui circa mœnia Troiæ *Priamidem* cœso solariat traxit amico.

Nyfus *Hyrtaci* filius, & *Euryalus* amici fuerūt arctissimi, qui pro *Ænea* certauerūt in Turnum, quorum alterum *Euryalum* quum *Rutuli* interfecissent, *Nyfus* qui periculum cursu euaserat, rediit tamen ad vlciscendam socij mortem. Quod quum fecisset, super mortui corpus se cōfodit, & exanimè proiecit. De his *Verg.* lib. 9. His amor vnus erat, paritèrque in bella ruebant. Idem de *Nyfo* Tum super exanimem se se proiecit amicū Confossus, placidāque ibi demum morte quieuit.

Castor & *Pollux* fratres fuerūt, filij *Lædæ*: hic ex *Ioue*, ille ex *Tyndaro*. Propterea poëtæ fabulatur, *Castorem* fuisse mortalem, quē immortalis *Pollux* suo interitu fraterna redemerit pietate. Quōd ideo fingitur, quia eorū stellæ sic se habēt, vt vna occidēt, oriatur altera, *Seruo* teste. *Verg.* lib. 6. *Æn.* Si fratrem *Pollux* alterna morte redemit, Itq̄ reditque viam toties.

Damon & *Pythias* *Pythagoræ* condiscipuli, arctissima inter se amicitia coaluerunt. Nam quū alterum eorum *Dionysius* Syracusanus interficere vellet ob suspiciōē proditiōis, alter se mortis valem præstare non dubitauerit, tātisper dū is qui rapiendus erat ad supplicium, reuerteretur à cōponendis rebus domesticis. Quū autē adesset hora morti destinata, & iā obses proximus esset supplicio, vnusquisque stultitiæ tam temerariū sponsorem dānabat. At is nihil se de fide amici dubitare prædicabat. Eodē autem momento quo supplicium tyrānus indixerat qui discesserat, superuenit, obsidem liberaturus. De his *Cicero* in *Officiis*.

Achates perpetuus *Æneæ* comes & socius fingitur à *Virgilio*, sicut alter altero semper comitatus adeat. *Stroza* pater: *Nec minus hūc colui, quā dux Troianus Achatem, Quā rector Graiæ Nestora militiæ.* Nam & maxima fuisse fertur amicitia inter *Nestorem* & *Agamemnonem*.

Inter paria amicorum numerantur etiam *Hercules* & *Thefeus*. Nam hic illius virtutē & facta semper imitatus est: & hūc in inferis captiū redimere conatus est ille. Ambo in *Amazones* armati

sunt in Scythiam Phrygiámq; vnâ profecti, eisdẽ armis instructi, eodem telorum genere muniti, similibus studiis paribúque exercitationibus vsq; ex geminis fratribus geniti, Hercules ex Ioue, Theseus ex Nepruno, secundum Plutarchum.

Fuit & mutuus amor inter *Herculem* & *Nestorem*. Nam Hercules Meffenem dedit Nestori, & Nestor primum instituit iuramentum per Herculem.

Stattius *Dimanta* & *Hoppleum* amicitia insignes fuisse memorat. Syllius *Marium* & *Casprum* lib. 9, dicens. Sacro iuuenes Præneſte creati. Miscuerant studia, & iuncta tellure serebant, Velle ac nolle ambobus idẽ, sociatæque toto Mens æuo, ac paruis diues concordia rebus, Occubuerunt simul, vortisq; ex omnibus vnum. Id fortuna dedit iunctam inter prælia mortem.

Alexander tanta fide coluit *Ephestionẽ*, vt eo mortuo propugnacula urbium diripi, equos mulosque tonderi, plerósque gregarios homines interfici ad mæroris argumentum iusserit, idque vocauerit, Ephestionis inferias. In eius quoque exequiis decem millia talentum profudit. Autores Plutarchus & Arrianus.

Quum Senatus Ro. *Caïum* & *Tiberium Gracchos*, ob grauissimas seditiones, quas in populo concitauerant hostes patriæ iudicasset; iussissetque comprehendi, & interfici cum omnibus eorũ asseclis: Blossius qui Tiberium secutus fuerat, in senatũ venit, culpã deprecaturus apud Læliũ, quod tanti Gracchũ fecisset, vt quicquid ille vellet, sibi faciendum esse putaret. Cui Lælius: Dic inquit. Si Gracchus te in Capitolium facere ferre voluisset, nõquid fecisses? Tum ille: Nunquam id quidem voluisset, Gracchus: sed si voluisset, paruissẽm. Quæ vox quantam vim amicitia promittat, vnicuique relinquitur.

Pomponius & *Lectorius* tanta fide C. Graccho adhaeserunt, vt ad eius salutẽ morti sese obtulerint. Nã quum L. Opimius Gracchũ ipsum fugientẽ cum armata manu velut hostem patriæ insectaretur, Pomponius, & Lectorius persequentiu furori sese obtulerunt, vt ille salutẽ fuga sibi quaereret. Nec prius cesserũt imperui, quam telis & vulneribus vndique profossi expirarent.

Seruilium Cepionem in vincula coniectum L. Reginus, vi amoris impulsus, custodia liberauit, & fugæ illi se comitem dedit.

Volumnius tam effusus charitatis habentis *M. Lucillum* complexus est, vt quũ Antonius Lucillum interfecisset, quod adhaesisset *Cassio* & *Bruto* Cæsaribus interfectoibus, Volumnius amico mortuus noluerit superesse, quum tamen facile posset euadere.

Calpurnius à *Cinna* & *Mario* Placetiæ obsecissus, ne in eorum potestatem veniret, *Petronium* amicum suum orauit, vt inferret sibi mortem.

tem, *Petronius* quum ab ea sententia amicum nõ posset auertere, interfecit, seque illi comitem dedit.

Nõ minora beneuolentiæ indicia præstitit *Terentius Decio Bruto*: nam quum Antonius speculatores misisset, qui Brutũ interficerent, *Seruius Terentius*, vt eum à morte liberaret, seipsum interfectoibus obtulit nomen Bruti mentitus. Re tamen cognita, Terentium dimiserunt incolumem, tracto ad supplicium Bruto.

C. Lælius, & *Africanus Scipio* inter raras amicitias numerati sunt. *Metrodorus* Lapsacenus annis xvi. nunquã discessit ab *Epicuro*. *Pomponius Atticus* tanta beneuolentia iunctus fuit *Ciceroni*, vt *Ciceronis* Atticus diceretur.

Phydias statuarius *Agorantium* Parium discipulum suum adeo dilexit, vt nomen eius suis operibus inscripserit plerunque.

Nicomedes, rex Bithyniæ, tam propenso fuit in *Romanos* animo, vt raso capite pileum sumpserit, & se Romanorum liberum vocauerit.

Iulius Cæsar, Syllanæ factionis inimicus, adeo fuit *Mario*, vt deiecta eius trophæa restituerit, statuasque noctu erexerit in Capitolio.

Galeus puer vsque adeo amatus est à *Ptolemeo*, vt quum videret reos ad supplicium trahi, salutem eis & impunitatem exorauerit à rege.

Hispides Menedemo socio à *Spitamene* inimicis occidendum se præbuit, quum tamen liberum esset periculum declinare. Autor *Curtius*.

Timagoras Meletem Atheniensem vsque adeo dilexit, vt eo iubente se præcipitauerit.

Cyziceni adeo fideles *Romanis* extitere, vt in bello Mithridatico diuissimẽ obsecis, neque fame, neq; tormẽtis vllis ad deditonem cogi potuerint. Autore Plutarcho.

Anelius cum *Pletino* philosopho annos supra viginti summa familiaritate vixit.

Darius vsque adeo amauit *Megabyzum* Persam, vt diducto malo punico optauerit sibi tot *Megabyzos*, quot illic essent ætinorũ. Testis Herodotus.

Iam docuimus quanta in *Xerxem* regem Persarum beneuolentia fuerit *Boges*, quodque modo eius causa se, suaque omnia morti & flammis deuouerit.

Licinius Sulla tanta familiaritate & beneuolentia coniunctus fuit *Traiano*, vt imperator ipse post delationem domũ eius veniret, pransusq; cũ illo eius medico oculos tentados exhibuerit totusq; operam dederit. Mox ad amicos conuersus, Ecquid accusare

Surram amplius potestis, inquit: Eidem mortuo sepulchrū fieri, & statuam poni iussit.

Memorabilis est amicitia duorum hominum, quos Saxo Grammaticus *Afinundum* & *Afuitum* vocat: quorum quū Afuitus morbo consumptus esset, alter Afinundus ob amicitia: iniuriarum viuis cum eo tumulari voluit.

Vrbium in agro Reatino delitescens quum milites ad mortem inquirerent, seruus eius domini ornatis indutus in eiusdē cubile se reclinauit, vt irruentes hostes Vrbinū esse suspicarentur, & ita primo impetu iugularent. In cuius rei monumentum Vrbinus mortuo erexit statuam, cū titulo & inscriptione, quæ tam memorabilem testaretur fidelitatem.

Aesopus libertus Demosthenis patronum suum adeo dilexit, vt nullo tormenti genere potuerit cogi ad reuelandum adulterium domini. Autor Macrobius.

Antium Restionem proscriptum, & noctu fugientem seruus eiusdem secutus est abditumque ministerio suo aluit. Quū deinde persequentes adesse sensisset, senē (quem casus primum obrulit) iugulauit, & in constructā pyram coniecit. Eadem accessit eis occurrit, qui Restionem inquirerebant, dicens: damnatum sibi cœnis fuisse, multoq; acrius à se vexatum, quàm ipse vexabat. Quo factum est vt Restio liberatus effugeret.

Cepionem morti adiudicatū quod insidias parasset Augusto, seruus ad Tyberim in cista derulit, peruectūque Hostiam in agrū Laurētem ad villā patris nocturno itinere perduxit Cuius deinde nauigationis naufragio vnā expulsus dominum Neapoli dissimulanter occuluit, exceptūque à Ceturione nec pretio nec minis potuit adduci, vt dominum proderet.

Cluentium Pelignum Italicensem, cōprehensum ab inimicis, seruus occidit, ne traderetur Pōpeio hosti: ac se, ne domino superstes fieret, interemit.

C. Gracchum ex Auentino fugientem *Euporus* seruus qua potuit ratione tutatus est. Super occidū deinde animā scissis proprio vulnere visceribus effudit.

Selenci seruus quū seruiret amico eius, à quo dominus fuerat interemptus, cœnantem in vitionem domini confodit.

Myciſtus seruus Anaxilai Messenij acceptum à domino regnū eiusdem liberis vbi adoleuerunt, restituit, sumptōque exili viatico cum summa tranquillitate conuenit Olympiæ.

Neera & *Charmione* ancillæ fuerunt *Cleopatra* reginæ, quæ spontanea à dominæ morte inimitate sunt, ac semiuuæ reperta, dominæ iam mortuæ coronam capite delapsam reponentes.

Solebant

Solebant *Spartiatæ* & *Messenij* virgines ad sese mutuò mittere, ad confouendas semper amicitias.

Quædam amicorū paria numerantur à Politiano his verbis: Vt tibi collatus iuuenis Phocæus Orestem Oderit, & spernat Theſea Pirithous. Sicanium Pyladem credatur fallere Damon, Vix que bonum frānis Castora frater amet.

AMOR CONIUGALIS.

Orpheus, vt fabulantur poëte, descendit ad inferos; nō alia causa, quàm ad repetendā Eurydicem vxorem, quā prius multis lachrymis defleuerat Ver. lib. 4. Georg. Ipse caua calans ægrum testudine amorem, Te dulcis coniunx te solo in littore secum, Te veniente die, te decedente canebat.

Alcestis maritum suum *Admetum* regem Theſſaliæ tãto amore dilexit, vt quum Admetus ipse morbo laboraret, consultaque oracula respondiſſent, futurum eum incolumen, si quis amicorum pro eo mori vellet, sola vxor recusantibus pietatem illam cæteris amicis, pro viri salute mori se deuouerit. Propterea poëtae fabulati sunt reuiuiscendi munus ei à Diis concessum. Admetus verè beneficij memor, perpetuas defunctæ nēnias instituit. Iuue. Sat. 6. Spectanti subeuntem fata mariti Alcestim.

Tantis fuit *Penelopes* in *Vlyſſem* amor, vt eo absente per annos viginti castitatem seruauerit impollutam, nulliſque procorū blâdimentis succubuerit. Prop. lib. 2. Fœlix Admeti coniunx, & lectus Vlyſſis.

Capaneus apud Thebas mortui dum celebrarentur exequiæ, vxor *Euadne* in rogum mariti se coniecit, Ouid. lib. 3. Arte: Accipe me Capaneu, cineres miscbimus inquit Iphias in medios desiluitq; rogos. Martial. Arserit Euadne flammis iniecta mariti.

Quum Belides omnes facta cōiuratione maritos interfeciſſent, sola *Hypermestra* pepercit marito *Lino*, seu *Linco*.

Protesilaus, sub cuius imperio fuerunt Antron, Phylaca, & Larissa vrbes Theſſaliæ, primus Græcorum interfectus est apud Troiam à Dauidano quodā. Quod quum rescuiſſet *Laodamia*, in solatium mœoris optauit, vt mortui vmbra videret. Quod quum impetrasset, in illius amplexibus expirauit. Propertius, illi Phylacides iucundæ coniugis Heros. Nō potuit cæcis immemor esse locis. Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis, Theſſalis antiquam venerat vmbra domum.

Portia, Catonis filia quum audisset maritum *Brutum* apud Philippos interfectum, haustis carbonibus se suffocauit. Pamphilus: Vixisset Brutus, tunc non tam clara fuisset Portia.

Hippolyta Mithridati marito in omni bellorum discrimine

fuit adiutrix, eumque armata in expeditionibus secuta est, raris enim capillis, quo comodius vteretur galea. Stroza pater: Nec Michridataeas que comitata vias.

Pericles Aspasia vxorem adeo dilexit, vt nunquam egrederetur domo, quia eam disluuaretur. Vnde veteres comœdiographi *Deianyram* & lunonem eam vocabant.

Vxorem adeo dilexit *Periander* Corinthus, vt etiam mortuæ se commiscuerit.

M. Plautius in Asiam cum l. x. nauibus proficiscens, quum Tarantum venisset, *Orestillam* vxorem (quam secum duxerat) ibidem morbo absumptam amittit. Cuius dum celebrarentur exequiis, impatiens inæroris Plautius pugione se confodit.

Antimachus poëta Græcus *Lisidicem* vxorẽ adeo dilexit, vt eius mortem lamentabili defleuerit elegia, qua omnes Heroum calamitates enumerabat.

Antonium quum superasset Augustus, *Cleopatra* animi dolores mortem sibi consciuit.

Saxo Grammaticus ait, *Gumildam* fuisse mulierem que quum videret exequias *Aismundi* mariti sui spiritum ferro sibi surripuerit.

Publius Rubrius Celer vixit cum *cata* Ennia vxore sua annos XLIII. menses VII. sine vlla querela.

Albutius vixit in coniugio cum *Terentiana* Valentiana annos xxv. sine vlllo iurgio.

Antonius Pius vxorem *Faustinam* tanta dilexit fide vt mortuæ diuinos honores instituerit, & statuas erexerit.

Idas ausus est in Apollinem certare, propter ereptam sibi *Marpissam* vxorem.

Aemylus adolescens seipsum interfecit, quod delitescentem in vepribus vxorem, pro fera interfecisset Autor Plutarchus.

Idem quoque fecit *Cyanippus* Thessalus propter vxorem à canibus dilaniatam Autor idem.

M. Lepidus, Apuleiæ vxoris charitate, post repudium obiit.

Julia Cæsaris filia, & vxor pompeij, quum vidisset vestem mariti sui cruentam, & infectam sanguine, quorundam qui iuxta Pompeium ipsum mutuis vulneribus se læserant, subito pauore confternata, & exanimis collapsa est, ex eaque turbatione partum edidit immaturum. Autor Plutarchus.

Artemisa Mausolo marito superstes, in perpetuo luctu & mœrore vixit, quo etiã cõfecta cõtabit. Amoris eius fidẽ facit sepulchrum illud memorabile, quod erexit mortuo. Sũt q̃ velũt eã cineres cadaueris vino mixto hausisse: quorũ opinio arridet Archirentio.

Darius existimãs vxorem suã ab Alexandro victore fuisse interfectam

factã, ciuitatibus impleuit astra, atque in hæc verba prorupit: Quod ego tantum nefas commisi Alexander? Quem tuorũ propinquorum necaui, vt hanc vicem sæuitiæ meæ reddas? Odisti me non quidem prouocatus. Sed finge iustum intulisse te bellum. Cũ sceminis ergo agere debueras? Quibus verbis cõiicere est quãtus fuerit Darij amor in vxorem.

Panthea, vxor *Abadata* viri persæ quum audiisset maritum, in bello periisse, arrepto pugione seipsam interfecit.

DE MUTVO FRATRVM ET

Sororum Amore.

Sorores Phaëthontis quæ *Helliades*, & *Phaëthontides* appellatur fratrem cœlo deturbatũ tantis lachrymis deplorauerũt, vt deorum commiseratione in arbores cõmutatæ sint, Verg. in Culice At quibus insigni curru proiectus equorũ Ambustos Phaëthõ luctu mutauerat artus: Helliades teneris amplexæ brachia truncis, Candida fundebant lentis velamina ramis.

Anna apud Virgilium conqueritur, quod sorori suæ *Didoni* comes non fuerit in morte ad simile genus mortis sibi conciscendũ. Hæc autem Annæ verba ad Didonem ex 4. Ænei. Comitẽne fororem Spreuisti moriens? Eadem me ad fata vocasses. Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tulisset.

Antigone, Oedipi filia, fratrem suum *Etheoclem* in bello peremptum sepeluit inuito Creonte tyrãno. Ouid. lib. 3. Trist. Fratrem Thebana peremptum Supposuit tumulo rege vetante soror.

Dagobertus Francorum rex, consortem regni fratrem *Aripertum* constituit, donata ei Aquitania.

Ramyrus Veremundi filius, Hispaniæ rex consortem regni assumptit *Gartiam* fratrem adhuc impuberem.

P. Rutilius leui morbo impeditus nuntiata fratris repulsã in petitione consulatus, illico expirauit. Autore Plin.

Cleomenes Lacædemonius, fratrem *Euclidam* secum regnare permittit. Autore Plutarcho.

Contra verò mutuo conflagrant odio, *Romulus* & *Remus*, *Etheocles* & *Polynices*, *Aireus* & *Thyestes*, *Aeta* & *Perses*.

Hyam à Leone deuoratum sorores *Hyades* lamentatione miserabili profecutæ sunt adeo vt mœrore vitam finiuerint. Deorũ demum commiseratione relaxatæ sunt in stellas. Ponta. Mox *Hyadum* chorus Eois emerget ab vndis, Fratrũ *Hyæ* quas perpetuus dolor indidit astris.

Fuit maximus amor inter *Castorem* & *Pollucem*, vt iam diximus. Stroza pater: Talis *Amyclæos* non iunxit gratia fratres, Alternæ quorum vita redempta necesse est.

ANtiochus Soter rex Syrae, Stratonicen nouerca, cuius amore pruriebat, indulgentia patris *Seleuci Nicanoris* obtinuit.

Hippo & **Miletia**, filiae fuerunt cuiusdam *Scadasi* inter Bœotios ditissimi, quas quum impudici adoleſcentes per vim conſtupraſſent, ac demũ occultandi ſceleris cauſa in puteum demerſiſſent, pater impatiens mœroris ad earum tumulos ſeipſum conſecit.

Gordianus ſenior, audita filij morte, ſeipſum ſuffocauit laqueo.

Orodes rex Parthorum vbi reſciuit Pacorum filium in bello contra Ventidium periſſe, animi dolore verſus eſt in rabiem.

Niobe filios ſuos ab Apolline interfectos tantis deſeuit lachrymis, vt in ſcopulum dirigerit *Proper.* lib. 2. Nec tantum Niobe his ſex ad buſta ſuperba ſollicito lachrymas deſluit à Sipylo.

Hecuba Polymeſtori regi Thraciæ genero ſuo oculos eruit, quòd Polydorum eius filium interfeceſſet.

Valerius Beſtius ſimili modo exceçatus eſt à *L. Imbrico* ſocero ſuo, quòd eius filium *Ruſcium* interfeceſſet.

Anius, Tuſcorum rex, filiam habuit *Saliam* nomine, quam quũ rapuiſſet *Catheus* adoleſcens, iratus pater, in fluuium *Anienem*, inde cognominatum, ſeſe proiecit. Auctor *Plutarchus*.

Artaxerxes *Darium* filium adhuc viuens regem conſtituit, contra morem Perſarum.

Pythius Bithynius animi dolore quem cõceperat ex morte filij, à *Xerxe* interfecti, relicto vxori regno in mortui monumentũ ſe coniecit, atque inibi quod ſupererat vitæ, ſtebiliter compleuit.

Nauganti in Cretam Theſeo quum *Aegens* pater iuſſiſſet, vt ſi conſecto Minotauro reuertetur incolumis, albis vteretur velis, ac Theſeus verborum patris immemor, reuertens nigrum tetendiſſet lintheum, pater eo procul viſo in mare ſe coniecit, quòd putaret actum eſſe filio. Fabulam hanc, ſeu ſi mauiſ, hiftoriam ſuſſimè deſcribit *Catullus*.

Nihil magis curabat *Aeneas* quàm *Aſcanium* ſuũ. Vnde *Verg.* lib. 1. *Aeneid.* Omnis in *Aſcanio* chari ſtaç cura parentis.

Conſectum ſenio *Priamus* vbi vidit filium ſuum *Polyten* à *Pyrho* *Achillis* filio interfectum, non potuit iræ aut voci parcere, quin homicidam inſectaretur conuiciis, licet in eadem eſſet alea, vt de cet *Verg.* lib. 2. *Æn.*

Auctolia *Simonis* filia & vxor *Laërta* quum falſo nuntio intellexiſſet *Vlyſſem* filium apud Troiam in bello decubuiſſe, impatiencia mœroris vitam proiecit.

Iam

Iam diximus *Nioben* in ſcopulũ dirigiſſe, propter liberos ſuos ab Apolline interfectos. Idẽ quoque dolor impulit *Amphionem* *Niobes* maritum mortem ſibi concifece *Oui.* in *Ibin.* Addidit vt fidicem miſeris ſua funera natis. Sic tibi ſint vitæ tædia iuſta tua.

Euenus Martis & **Steropæ** filius, quum ſtupratorem filia *Marpilæ* *Apharetum* nomine comprehenderen non poſſet ad ſupplicium coniecit ſe in *Lycormam* fluuium animi dolore. *Plutarchus*.

Thomyris *Scytharum* regina filium ſuum *Sargapiſcem* adeò dilexit vt non prius ſibi conſtiterit, quàm mortẽ eius vlta ſit ſeueriſſimè *Comprehẽſum* enim interfectore *Cyrum*, cruci affixit, teſte *Diodoro*, & ablatum mortui caput, demerſit in vtram ſanguinis.

Mycerina rex *Ægypti* filiam quam habebat *unicam*, adeò dilexit, vt mortuæ cadauer incluſerit aureo bouis ſimulachro, quod in templis proximè deos poſuit. floribusque ornauit, quotidie admodum noctu perpetua lucerna. Auctor *Herodotus*.

Atedius *Melior* duos habuit liberos, *Bleſum*, & *Glauciam* nomine, quos adeò dilexit, vt diẽ *Bleſi* mortui natalẽ ſingulis annis celebraret. *Mart.* li. 8. Præſtas hoc *Melior* ſciẽte fama, Qui ſolẽnibus anxius ſepulti *Nomen* non ſuis interire *Bleſi*. Et de munifica profuſus arca Ad natalitium diem colendum *ſcribarum* memori piæq; turbæ Quod donas, facis ipſe *Bleſiarum*.

Mater *Antiſtia*, quũ vidiſſet filiam à *Cn. Pompeio* repudiatam ſuperinducta *Æmylia*, mortem ſibi conſciuit.

Blauus quum audiſſet filium à *Triumuiris* interfectũ, ab iſdem impertrauit, vt interficeretur, & filio mitteretur comes.

AMOR LIBERORVM IN PARENTES.

Artaxerxes, rex Perſarum patris ſui interfectorem dedit morti, mutata de induſtria cum eo lorica.

Icarum patrem *Erigones* quum agreſtes *Attici* interfeceſſent, filia doloris impatiens laqueum implicuit collo. *Ouidi.* in *Ibin.* Quòdque dolore necis patris pia filia fecit, Vincula per laquei fac quoque guttur eat.

Aris, filius *Crcæſi* quum eſſet natura mutus, vbi tamẽ vidit hoſtitem gladium imminẽtem paterno iugulo, ſolutis dentiũ claſtris, prorupit in verba quibus docuit affectum animi ſui. *Gellius*.

Amphinomus & **Anapius**, *Siculi* fratres, quum *Ætnæ* incẽdio *Catana* vrbs, & omnia propè *Siciliæ* loca deſlagrarent: parẽtes humoris ſuperpoſitos, periculo ſubdixerũt. *Syllius*: Tum *Catane* nimiũ ardenti vicina *Typhæo*. Et glomeratẽ pios quondã celeberrima fratres. Auctor *Ætnæ*. *Amphinomus* fratẽrque pari ſub munere fratres, Quum iam vicinis ſtreperent incendia tectis, Accipiunt pi-grũmque patrem, matrẽmque ſenilem, &c.

Y 5

Simili exemplo laudatur pietas *Aeneae*, quod flammis vniuersam Troiam populatibus, inualidò patri humeros subincurauerit, relictisque diuitiis, vnicum pignus redemerit ab incendio. Claud. Quòd si norus amor prouexit in astra Lacones, *Aeneam* Phrygio raptus ab igne pater.

Scipio adhuc puer patrem Pœnis hostibus circumseptū, liberauit apud Tycinum, seu Trebiam. Autore L. Livio. Statur. lib. 3. Sylua. Quique tener sœuis genitorem *Scipio* Pœnis Abstulit.

Lausus, Mezentij Tyrreni filius, patrem in bello aduersus *Aeneam* seruauit, eoque liberato ipse ab *Aenea* interfectus est Statur. Et Lydi pietas temeraria Laui.

Appium à triumuiris proscriptum (dum ad supplicium quæretur) filius humeris exulit, & incolumem peruexit in Siciliam.

Antigonus quum ingenti prælio superasset hostem, præmium belli transtulit ad patrem, & imperium illi tradidit Cypri.

Antigona patri suo Oedipo ex oculato ducem se præbuit.

Rosmunda filia Cunimundi Gepidarum regis, maritum suum Alboinum regem Longobardorū veneno suffocauit quod is Cunimundum bello victum interfecisset, & ex interfecti cervice fecisset sibi poculum.

Leo iunior, quum annum vnicum præfuisset imperio, Zenoni patri manibus suis diadema imposuit, ipsūque deinceps imperare iussit.

Alphosus patrem suum Ferdinandum decem ac septem aureorū millibus funeravit magno pietatis argumento.

Cleobis, & *Biton* fratres, Argiam sacerdotem matrem suam curui infidentem equorum penuria ab oppido traxerunt ad phanū, seq; iugo alligarunt, quòd ius esset sacerdotē ipsam ad sacrificiū curru vehi. Autor Cicero lib. 1. Quæst. Tusc. Claud. Si verus Argolicos illustrat gloria fratres, Qui sua materno colla dedere iugo.

ARROGANTES, SUPERBI,
gloriosi & ambitiosi.

D*Ares*, vt est apud Vergilium, fuit nescio quis gloriosus qui in ludis & certaminibus (quæ *Aeneas* ad Anchisæ patris tumulū celebrauit in Sicilia) inani brachiorum ostentatione gloriabatur, & immodicis laudibus se prædicabat: vnumquenque ad duellum prouocans, & suam vniū virtutem extollens immodicè Ver. li. 5. *Aeneidos*: Nec mora continuo vastis cum viribus effert Ora Dares, magnòque virum se murmure tollit.

Asifenus fuit *Aeneæ* tibicen qui deos marinos ad certamen tube ausus est irritare.

Numanus Remulus fuit quispiam Rutulus, qui quū multum sibi tribueret

tribueret, & immodicè placeret, Troianos in Italia obsessos arguebat imbelliæ, & mollitiæ. Verba Verg. sunt hæc: Is primam ante aciem digna atque indigna relatu Vociferans, tumidūque nouo præcordia regno Ibat, & ingentè sese clamore ferebat. Eodè teste.

Murrhanus fuit quispiam, qui antiqua generis nobilitate gloriabatur. Sic autem ait L. 12. *Murrhanum* hic ataus & auorum antiqua sonantem Nomina per reges actum genus omne Latinum Præcipitem scopulo, atque ingenti turbine laxi Excutit.

Narcissus puer liberali forma tantæ fuit superbiæ, vt pueros oēs & puellas à quibus adamabatur, nihil faceret. Ouil. 3. Met. Multi illum iuuenes, multæ cupiere puellæ. Sed fuit in tenera tā dura superbia forma, Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ.

Martialis illudit cuidam *Sosibiano*, quòd patrē appellaret dominum, qui tamen erat seruus: Sic autem ait: Et seruo scis te genitum blandeq; fateris Quum dicis dominum Sosibiane patrem.

Appion Grammaticus Alexandrinus tanta fuit arrogantia, vt ei immortalitatem polliceretur, cui opera sua nuncupasset.

Demetrius Poliorcetes, Antioni Macedoniae regis filius, tanta fuit insolentia, vt Atheniensium legatos biennium suspensos tenuerit sine colloquio: ac demum re infecta, reuerti iusserit.

Marsyas tibiçè notatur hoc vicio, quòd Apollinem ad tibiçè certamen prouocauerit, vt fabulantur poëtæ.

Mepocrates medicus nullam ab his mercedem solebat accipere, quibus medebatur. Sed hoc tantum petebat, vt liberati se ipsius seruos esse faterentur, eūque Iouem dicerent.

Nestorius hæreticus factus præsul Constantinopolitanus, orationem postero die habuit ad populum arrogantie plenam & superbiæ, qua cælum se vnicuique daturum promittebat.

C. Neuius, Comædiographus superbiæ suam testatus est Epitaphio, quod sepulchro suo iussit inscribi. Erat autè tale: Immortales mortales si foret fas flere, Fleret diuæ camœnæ Neuium poëtam. Itaque postquam orci traditus est thesauro, Obliti sunt Romæ Latina loquier lingua. Autor Gellius.

Rhemius Palæmon grammatices gloriabatur secum natus esse literas, ac secum demum moriturus idem M. Varronem porcum appellare non veritus est.

Paulus Samofatenus hæreticus, diues factus è paupere, excreuit in superbiam intolerabilem. Nam incedens per vicos & compita, doctrinam & literas ostentabat publicè, & notariis in propatulo, quicquid primum in buccam venisset, dictabat.

Polydamas athleta, ea fuit animi confidentia, & temeritate, vt ruinam scopuli, quem præuidebat casurū: expectauerit, existimās se posse

se posse resistere: quo tamen obrutus est, ut iam diximus.

Tamyras poëta, Thrax natione, ausus est cum Musis de cætu certamen suscipere, ab eisdem propterea exoculatus.

Iam diximus *Theagenem* Caprum pauperem fuisse, qui haberi volebat diues.

Timæus Siculus historicus gloriabatur sese Thucydidem & Philistum in historia superaturum. Autor Plutarchus.

Ausa est *Arachne* certare cum Minerua de lanificio, ut testantur Poëtarum fabulæ.

Erat *Achilla* rex Pannoniæ superbus incesso, huc atque illic oculos circumferens, ut elata potètia in ipso corporis motu appareret.

Poëta fabulantur *Cæsiopem*, Cephei filiam, Nereidibus se prætulisse, ut Nioben Latonæ, Antigonam filiam Laomedontis Iunoni, Lychnionem filiam Dedalionis, Dianæ.

Domitianus iactabat in senatu patri se & fratri imperium dedisse, illos sibi reddidisse. Gaudebat appellatione Domini, atque etiã Dei. Vnde Eusebius: Primus, inquit, Domitianus Dominum se & Deum appellari iussit. Hinc fluxerunt duo versiculi cuiusdam poëtæ assentatoris, Edictũ Domini, Dei que nostri. Quo subsellia certiora fiunt. Vnde institutum est ab eo, ut ne scripto quidè, aut sermone cuiusquam aliter appellaretur. Statuas sibi in Capitolio nõ nisi aureas, & argenteas poni permisit. Septembrem & Octobrem menses ex appellationibus suis Germanicũ, Domitianũque; transnominavit, quod altero suscepisset imperium, altero natus esset.

Heraclides philosophus Pontius draconè aluit, quem sereto suo post mortem imponi iussit, ut ex hoc putaretur ad deos migrasse.

Maximinus iunior tanta fuit arrogantia, ut manus & pedes senatoribus præberet osculandos.

Aelius poëta in Camænarum æde maxima forma statuam sibi posuit, quum tamen brevis admodum esset. Plinius lib. 34.

Suffenus fuit ineptissimus poëta, qui in suis operib. mirabatur se plurimum sibi que blandiebatur, & arridebat. Catullus: Quem nõ in aliqua re videre Suffenum possis.

Sesostris rex Ægypti fuit adèd superbus, ut domitos reges ad currum iungeret, eoque modo triumpharet.

Marius quidam ex plebe Boiorum ausus est se Deum facere. Autore Cornelio Tacito.

Caius princeps se ipsum inter Diuos retulit, & Iouis maximi nomine statuas erigi sibi imperavit.

Myxus fuit Dianæ sacerdos gloriosus, & virtutum suarum eximius præco.

Seretto fuit quispiam, qui grandia semper cupiebat dicere. Idem seruos

seruos nolebat habere, nisi grandes, & argentea vasa non nisi grãdia Concubinam habebat ingentis staturæ. Summis intus tebas dignis, quum diceret, quò grandior videretur.

Themison Cyprius Hercules dici volebat, eoque nomine rem sibi diuinam fieri patiebatur.

Callipides Græcus fuit Tragœdiarum histrio, qui in ea re plurimũ se mirabatur. Propterea quũ Ageilao regi occurrisset, arrogãtius eum salutavit, subinde in se ostentans, & inter astantes sese intrudens, arbitratus fore, ut comiter à rege exciperetur. Verum is quum grauioribus intenderet, ac ne Callipidem respectaret. Nõ admodũ inquit, nosse me videris, ð rex, nec qui sum inaudisse. Ridens Ageilaus Annon es, inquit, Callipides ille mimus?

Vanus Pergæus fuit quispiam qui verbis assentatorũ corruptus, persuasit sibi se esse omniũ formosissimũ, arte quoque & robore in palestra omnes excellere, imò ne mulas quidè cantare suauius.

Iam diximus quonam modo *Salmonæus* tonitrua mentiretur, Deitatis opinionem sibi vendicaret.

Acco mulier ad speculum ineptè sibi blandiebatur.

Sapor rex Persarum vocabat se regem regum, participem syderum, fratrem Solis & Lunæ.

Iulius Cæsar dicebat debere homines pro legib. habere quæcũque diceret, eòque arrogãtiã progressus est, ut aruspice tristia & sine corde exta quondã nutiantie futura diceret lætiora, quum veller.

Zeus adèd sibi placuit in Helena, quam pinxit, ut non expectato aliorum testimonio, hos versus ipse adiecerit: Haud turpe est Troas, fulgentesque ære Pelasgos Cõiuge pro tali diuturnos ferre labores: Æternis facies nimis est æquanda deabus.

Marcus Drusus tanta fuit arrogantia, ut L. Philippum Consulem, quia se interpellare concionantem ausus fuerat, obtorta gula per clientem suum adèd violenter in carcerè detraserit, ut multus è naribus eius cruor profunderetur. Quũ senatus ad eum misisset, ut in curiam veniret: Quare non potius, inquit, ipse ad me veniet. *Cn. Pompeius* balneo egressus ante pedes suos prostratũ Hipseũ ambitus reum nobilem ac sibi amicum, iacentem reliquit contumeliosa voce proculcatum.

Alexander Macedo Iouis Ammonis filius dici voluit.

Annibal Cannensis pugnæ successu elatus, neminem suorum cinnũ adiuuit in Castra, nec vlli respõsum dedit nisi per interpretẽ.

Hanno Carthaginientis aues capere solebat, quas hanc edocebat vocem: Deus est Hãno. Adultas demum & doctas quaquauer sum emittebat ut eandem emitterent vocem. Hoc Erasimus refert in quendam Plaphonem,

Heroftratus nominis & famæ libidine templum Dianæ Ephesiæ incendio dedit Auctor Prællius.

Manes hæreticus prædicabat se natum virgine, deitatisque mæmen sibi vendicabat.

Perpenna Consul regnandi cupiditate Sertorium inter epulas incautum occidit, vt solus principaretur in Hispania.

Amulius Numitore, *Artabanus* Xerxem, *Athalia* vniuersum Dauidis semen interfecerunt, vt apud suos dominarentur.

Spitigneus rex Bohemorum dominandi libidine bellū gessit cū fratre Vratislao.

Empedocles, Agrigentinus poëta, in Aetnam se coniecit, vt ad superos conuolasse putaretur.

Heraclius Phocam interfecit, vt solus imperaret.

Ingritha fratres suos Hiempalem & Adherbalem morti dedit, vt Numidarum regno solus potiretur.

Constantinus Imperator Irenē matrē expulit, vt imperaret solus.

Sellus fuit quispiam, qui quum esset pertenui fortuna, volebat tamen haberi diues.

Solebat *Calliphanes* poëta diuersorum carminum & orationum initia conscribere, ad tres aut quatuor versus, eaque pronuntiare & ostentare, vt eorum commentum ignorantibus multiscius & eruditus videretur.

Adrianus fuit ad eodē cupidus famæ & laudis, vt libros à scriptis de sua vita, libertis suis literatis dederit, qui eos suis nominibus publicarent. Auctor Aelius Spart.

Ducebatur *Nero* æternitatis perpetuæque famæ cupidine: vnde & mensē Aprilē Nerone appellauit, & Romam Neropolim constituit appellare. Auctor Sueton.

AVDACES, ET TEMERARIJ.

Poëta *Phaethontis* arguunt temeritatem, quod patris currum. acceperit regendum, quum tamen non esset idoneus auriga Ouid. lib. i. Trist. Vitaret cœlum Phaëthō si viueret, & quos Optauit stulte, tangere noller equos.

Ausi sunt *Gigantes* Ioue armis lacessere & in eum scopulos iaculari, vt voluit Mythologorum fabulæ. Auctor Aetnæ: Tentare (nefas) olim detrudere mundo Sidera, captiuque Iouis transfere Gigantes Imperium, & victo leges imponere mundo.

Fuit & in primis temerarium *Sinonis* facinus, qui fatalem machinam in medios Troianos duxerit solus, in vtraque paratus alcam. Auctore Vergilio.

Finguntur *Theseus* & *Pyriithous* irremediabiles vmbrae domos irrupisse,

irrupisse, vt dominam Ditis thalamo deducerent.

Icarus confectis à patre Dædalo pennis supra modum intumescens, ausus est mediocrem parentis volatu deserere, & in sublime niti, donec liquefactis à sole pennis, præceps deciderit in mare. Ouid. li. i. Trist. Dum petit infirmis narium sublimia pennis Icarus, Icaris nomina fecit aquis.

Crotoniates *Milo* nimia roboris confidentia tentauit arbores diducere.

Bellorophon insidens Pægaso per medium aërem ferri voluit.

Iason & *Typhis* vitam ventis primi commiserunt, & vias maris (quas natura negat, teste Claudiano) aggressi sunt, Tristes Hyadas rabiemque; noti infames scopulos, Acroceraunia, & mare turbinū, vt ille, siccis oculis prospicientes.

TIMIDI ET METICVLOSI.

*A*rchilochus scripsit, satius esse clypeū abiicere, quàm interire. Vnde & Lacedæmonij suis eum finibus iusserunt excedere. Notatur apud Aristophanem *Cleonimus*, quod abiecerit clypeum.

Theagenis fuit ad eodē superstitiosè timidus, vt domi haberet Hecathes simulacrū, nec vsquam pedem moueret, nisi illo cōsulto.

Artemon apud Græcos metu fractus & stupidus, diu intra domū septa se continuit duobus seruis æreū scutum supra eius caput sustinentibus, ne quod noxium superne excideret. Si quando autem tecto egredi cogere, lectica tecto adoperta gestabatur.

Cn. Valerius sinistra manus digitos sibi amputauit, ne bello Italico militaret.

Timebat *Pisander*, nec ubi animæ suæ occurreret, à qua viuus esset destitutus.

Dionysius eodē formidinis progressus est, vt cultros metuens tonforios, candente carbone sibi adureret capillum. Quin & tondere filias docuit, ferro tamen remoto: instituitque, vt candentibus iuglandium putaminibus barbam adurerent.

Aristogiton fuit Atheniensis quidam sycophanta, qui Martē habebat in lingua & nunquā non loquebatur de bellis, vt propterea bellicosus appareret, quū tamē re ipsa foret meticulosus. Proinde quum die quadam intellexisset exercitum parari, & conuocari milites, simulata valetudine crus obligauit, & baculo innixus in publicum se protulit claudicantem simulans. Quod ubi primum conspicatus est Phociō, cognita primo intuitu hominis vafricia, exclamauit: Aristogiton claudicat.

Aristophanes & *Lucianus* induxerunt Plutum quendam omnia formidantem.

Demosthe-

Demosthenes pro ignauro & maximè timido accusatus est, quòd in propria causà dicturus prius auferit, quàm deuenit in iudiciũ.

Lycas furentem fugiens *Herculem* complexus aras tremebunda manu mortem metu consumpsit, vt nimio de metu exanimatus mortem sensisse non videatur.

Tawrea Campanus, verbis quàm re ferocior, *Claudium Asellum* militem Romanum superbis comminationibus ad duellum irritauit vltro: vbi autem ventus est ad conflictum, repente concitato equo fugam arripuit, & auferit Capuam.

Aphanasius Alexandrinus antistes, impar *Arrianorũ* inuidiæ sex annos in profundissimo cisternæ lacu metu mortis deliuit.

Quum *Dioletianus* multos idolis sacrificare nolètes morti didisset, vnus omnium *Marcellinus* pontifex ad simulachra damnorum metu mortis immolauit.

Iurauerat *Petrus* apostolus, se non defecturũ à Domino, etiam si Apostoli omnes hoc fecissent: vbi tamen ventum ad discrimen, subducit se periculo, & securus est à longè, captũque ter ante gallicinium negauit, impietatis Iudaicæ metu.

Perses rex Macedoniae fractis opibus regni humiliter & abiectè prouoluit iacuit ad *Æmylij* pedes.

LITIGIOSI.

Parus fuit quispiam, qui ob amissam nauticã obuiis quibũque litigabat. Hinc adagium, Disceptare ob Parni scaphulã, id est, ob res minutulas, multum mouere litium & querelam.

Solebat *Patacion* bonis viris calunias struere, eoque turpi questu rem domesticã augere. Hinc adagium. Patacione caluniosior.

Anus quæpiam fuit *Prolemis* quæ quoad vixit, lites agitabat, nec vnquam ab agendis causis feriebat. Autor *Diogenianus* apud *Erasmum*.

Eurygnus fuit calumniator, qui diffidium inter *Castorẽ* & *Pollicem* conatus est ferere, alterum apud alterum insinulans.

Hyperbolus fuit quispiam mirum in modum appetens litium. Hinc adagium. Ultra *Hyperbolum*.

Gellius scribit *Xantippen* Socratis vxorem morosam fuisse admodum, & iurgiosam: quod etiam de altera eius vxore *Myrtho* *Aristidis* filia prædicatur. Ambæ enim in muliebres contentiones propter ipsum Socratem deueniebant.

Herodotus scribit *Euristhenem* & *Proclẽ* fratres vbi adoleuerunt, per omne vitæ tempus inter se dissensisse, & eorum posteros itidem perseuerasse.

Empedoclem aiunt iis fuisse moribus, vt assidue similitatem cum aliquibus

aliquibus susciperet, easque pertinacissimè exerceret.

Notum est quemadmodum *Etheodes* & *Polynices* fratres mutuo diffidio ad certamè, & mutuam mortem venerint regnandi libidine.

Cornelius Tacitus ait *Nerginium* seditionibus obnoxium fuisse. *Plinius* scribit discordiam ignotam esse *Hyperboreis* viris, *gregarimque* degentibus.

Fuit *Pomponius Atticus* tanta erga domesticos facilitate, vt iurauerit se cu matre nonagenaria nunquam in gratiam redisse, cum sorore pariter nullam gessisse similitatem.

TACITVRNI.

Paulus Simplex, *Pauli* primi Anachoretæ discipulus, magistro iubente, integrum triennium obstinatissimè tacuit.

Discipulorum *Pythagora* nemo minus biennio conticuit.

Agatho lapidem in ore tenuit per triennium, vt silere disceret. *Thomam* A quinatem condiscipuli bouem appellabãt, quòd semper taceret, audirẽtque tantum.

De silentio *Secundi* philosophiam diximus in capite de Inuestuosis.

Zeno quum legatos *Antigoni* regis missos Athenas cũ nonnullis philosophis ad cœnam inuississet, ac ceteri omnes verborum multitudine doctrinam suam ostentarent, solus ipse tacuit. Silentij causam percontantibus legatis, respondit, difficillimũ omnium esse, retinere sermonem.

HOMINES LIBERÆ, ET
importunæ loquacitatis.

Lara fuit nymphea, cui *Iupiter* linguam abstulit, quòd furtiuos *Iunoni* reuelasset. *Ouid.* lib. 2. *Fast.* *Iuppiter* intumuit, quæque est non vsa modeste Eripit huic linguam, &c.

Tantalum apud inferos damnatum aiunt, quòd deorum secreta hominibus reuelasset. *Onid.* Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat *Tantalus*, hoc illi garrula lingua dedit.

Diphias grammaticus in *Thorace* mote cruci affixus est, quòd regem maledicis carminibus incesset.

Anaxarchum ob petulantes iniurias *Anacreon* Cyprius in pila contundi iussit.

Calisthenes liberius cum *Alexandro* locutus, eius si mædato ad iudicatus est morti. Hæc autem eius verba ad *Alexandrum* fuisse feruntur. Si deus es, beneficia largiri mortalibus, nõ sua debès eripere. Si homo, id quod es, semper te esse cogita.

Lacedæmonij libros *Archiloci* ob solam dicacitatem, & ingenij vtilentiã ab vrbe sua summoerunt, ne illorum lectione corru-

ptum aliquid imberent lectores.

Dionysio inquirenti, vbinam terrarum exquisitius haberetur as: *Antiphon* Sophistes respondit, optimū se nosse Athenis, vbi itas habebant *Armodius* & *Aristogiton* tyrānicidæ. Innucebat autem *Antiphon* *Dionysium* esse dignum, qui ab huiusmodi hominibus interficeretur. Quæ petulans & verbosa dicacitas homini malè celsit.

Sufarion, *Machmes*, *Cratinus*, *Aristophanes*, & *Eupolis*, Græci poëtae, flagitia hominum tanta libertate insectabantur, vt opus fuerit lege, quæ maledicam illam & effrānem mordendi licentiam cohiberet, & comprimeret. De quibusdam horum meminit *Horatius* dicens: *Eupolis* atque *Cratinus*, *Aristophanes*que poëtae, Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est. Si quis erat dignus describi, quod malus aut fur, Quod mœchus foret aut ficiarius, aut alio qui Famosus, multa cum libertate notabant.

Meuius poëta *Merellos* ac *Scipiones* suis versibus ausus est profcindere. Propterea *Metellus* cōsul hoc ei versiculo respōdit: Dabunt malleum *Metelli* *Meuius* poëtae. Tandem autē propter nimiam illam in scribendo maledicentiam à triumuiris in vincula coniectus est, & in carcerem detrusus.

Audax fuit & licentiosus *c. Memmij* verbum, qui ausus est obicere *Cæsari*, tanquam pathico, quod sterisset ad cyathum *Nicomedi* regi inter exoletos.

Antigonus rex *Theocritū* *Chiu* occidit propter falsum & mordax scōmma ab eo de se dictum. Quum enim quasi puniendus ad *Antigonum* raperetur, solantibus eum amicis ac spem pollicentibus, quod omnino clementiam regis experturus esset, quum ad eius oculos venisset: respōdit, Ergo impossibile mihi dicis spem salutis. Quo verbo illudebat regi, quod altero orbatus esset oculo. Sutor *Macrobius*.

Nullum opus tam absolutum esse poterat: quod non calumniaretur *Momus*. Idem *Sandalium* *Veneris* *Praxitelicæ* culpauit, quū Venerem ipsam non posset.

Ofus fuit quispiam natus ad contumelias omnium ingeniis impingendas. Nulli non inuisit notam Auctor *Seneca*.

Medius fuit quidam ex *Alexandri* adulatoribus, qui calumnias in quemuis iactabat, & alios ad idem opus hortabatur.

Iam docuimus quā liber & petulans *Demochares* Atheniensis legatus in sermone apud *Philippum* regem fuerit.

Timagenes historicus *Augustum* & vniuersam eius familiam maledicis verbis, probrosisque conuiciis, ausus est denigrare. *Benignus* tamē Imperator ad vindictam satis habuit ei domo sua interdi-

terdicere.

Staterius ætate *Marci* *Tullij*, ob cōuiciofa verba & mordaculos sermōnes rei capitalis iure damnatus est.

Theon fuit poëta quispiam rabiosa loquacitatis, petulantissimæque maledicentiæ. Hinc Adagium, Dente *Theonino* rodi.

Hippomax poëta fuit *Iambographus* amarulentus, & doctę mordacitatis. Hinc *Hippona*ctum præconium cessit in parœmiā.

Zuili quoque mordacitas proverbio locum fecit. Nam & poëtarum principem *Homerum* ausus est suis scriptis laceflere.

Aelopsus *Delphos* profectus gentis illius iram in se conuiciis & contumeliosis apologis concitauit.

VERACISSIMI.

P*omponius* *Atticus* nec mendacium dicebat, nec pati poterat. *Benius* abbas qui in *Thebaidis* solitudine vixit, nunquam visus est iurare, nunquam mentiri, nunquam irasci, nunquam verbū otiosum dicere.

Hor abbas nunquam mentitus est, nunquam cuiquam maledixit.

ASTVTI, ET FRAVDVLENTI.

I*smenius* *Thebanus* legatus ad regem *Perfarum* missus, quū sciret ex cōsuetudine gentis nihil ab ipso rege impetrari posse, nisi prius quis adorans procumberet: vbi in eius fuit conspectu, anulum de industria ad pedes cadere permisit, vt in eo colligendo reclinator, videretur adorasse regem.

Atheniensibus in expeditionem *Siciliæ* nauigaturis *Menson* *Astrolagus* insāniam mentitus est, vt onus detractaret.

Papyrius *Prætexatus* ductus à patre in senatum, quum arcana quædam illi audisset, reuersus domum, & interrogatus à matre quidnam actum esset in senatu: ad declinandas importunas eius preces, respondit, constitutum esse vt vni viro dux nuberet vxores. Auctor *Gellius*.

Pyssistratus timens primores *Atheniensium*, voluntariis affectus plagis in publicum procelisit, vbi de principum crudelitate quæsus populū concitauit ad vlciscendam fictam iniuriā.

Quo actu vsa sit *Phryne* meretrix in *Apellem*, iam diximus in capite de Meretricibus.

Syllis *Sicyonius* tanto astu claruit, vt quo tempore *Xerxes* imminebat *Græciæ*, *Perfarum* nauium rudetes & anchoras natando & vrinando præcinderet.

Ladistans, rex *Poloniæ*, *Craconiam* oppidum obsessum ad dedicationem cōpulis opinione casti. Esis copie. *Stratagemate* deceptum, quum montes farina integri mandauisset.

Theopompus *Lacedæmonius* permutato cum vxore habitu euasit

è carcere vt mulier.

Pyrrhander fuit scyphanta quispiam egregiè versutus, notè que malitiæ. Aristophanes apud Erasmus: Ac per Iouem fuit quidem Pyrrhandrica ista techna.

Quum mortuo *Cambyses* septem Persarum magi inter se conuenissent, vt cuius equus primū soli orienti adhinniret, rex saluaretur, *Oebares* (seu vt aliqui scribūt) *Cebares* Darij equis admillam intra equæ genitalia manum naribus equi Darij admouit. Quo odore irritatus equus, ante omnes hinnitum dedit.

Eucrates fuit versutus quispiam, qui aliquo prætextu suffugiebat semper, si quando fides esset præstanda. Hinc adagium narū, Vias nouit quibus effugit *Eucrates*.

Cantharus fuit quispiā impostor & maleficus apud Athenienses.

Phrynonidas fuit etiā versutus & maleficus, summūque malorum rerum artifex. Vnde quotiescunq; hominē insigniter malū volebant innuere, *Phrynondam* appellabāt Aristophanes apud Erasmus: Scelerate tu, ac *Phrynonda* & impurissime.

Vlysses & *Sisyphus* vafros admodum fuisse pro comperto est. Vnde *Homerus* apud Erasmus: *Sisyphus* in terris, quo non astutior alter.

Ciprissodorus, *Pantoleon*, & *Matreas* impostores fuerunt apud *Alexandriam*, qui vafris quibusdam commentis spectantes eludebant.

Sertorius, vt est apud *Gellium*, in temporibus difficillimis mētebatur ad milites, si mendaciū prodesset: & literas cōpositas pro veris legebat, & somnium simulabat, & falsas religiones conferebat, vt his rebus militum animos quoquò vellet induceret.

Dionysius tyrannus citharædo cōsidam sibi plurimum grato, in spectaculis multa pollicitus est: neq; tamen sequenti die erogauit quicquam: mercedem verò reposcenti, hoc modo respondit, Abundè tibi gratiam retuli citharæde. Quanto enim tempore oblectasti canens, tantò etiam sperans es oblectatus.

Hyperbolus fuit quispiam *Chremidis* filius, versutia in fallendo prælignis. Nam quum lucernas factitaret, plumbū immiscebat æri, vt ponderosiores factæ maius demererentur pretium.

Antonius Athenas intrati quum ciues vrbis obuiam processissent, dixissentque, esse sibi *Minerua* nubilem, quam *Libero* patri (ita enim eum vocabant assentandi studio) despondere vellent, arrepta occasione ducturum se respondit, sed oportere futuræ nuptiæ mille dari talenta nomine dotis.

Iulius Cæsar in obeundis expeditionibus exercitum nunquam duxit per insidiosa itinera, quin prius locorū situs experiretur, nec

ante

ante in *Britanniam* transevit, quàm portus & navigationem, & cellium ad insulam explorasset.

Cyrus *Massageris* in se irruentibus castra reliquit diripienda, vt cibo potūque graues & iomno deditos postmodum aggredere-tur, & vinceret, vt accidit.

Annibal Romanam Classē adortus, serpentes fistilibus vasīs inclusos in hostem nihil tale sperantem ei acutus est, & insperata formidine concussos in fugam verit.

Alexander tertius *Pont. Max.* Venetias habitu serui fugiens, manus *Federici* subterfugit.

Boemundus *Roberti* regis *Siciliæ* frater ab expeditione *Hierosolymitana* rediens, quum per fines *Alexij* imperatoris inimici trāsire cogere-tur, se clausum in loculo vt mortuum ferri iussit, eoque modo manus hostiles euasit.

VERSIFORMES, SEV IN VARIAS Formas mutabiles.

Metra filia *Erisichthonis*, vt fabulantur poëtæ, in varias formas sese commutabat *Ouid. lib. 8.*

Nunc equa nunc ales, modò bos, modò ceruus abibat.

Hinc adagium. Mutabilior *Metra* *Erisichthonis*.

Achelous diuincans in *Herculem* pro *Dei* *anyra*, quum videret se multo inferiorem viribus, in serpentem primò, deinde in taurum, postremò in fluuium sese transformauit. Vnde apud *Ouid. lib. 9.* sic loquitur: Inferior virtute meas diuertor ad artes, Elaborque viro longum formatus in anguem.

Periclymenus *Nestoris* frater beneficio *Neptuni* in quacunque formas se commutabat *Idem li. 12.* Mira *Periclymeni* mors est cui posse figuras Sumere quas vellet, rursusque reponere sumptas *Neptunus* dederat.

Eadem transformatio tribuitur *Protheo* *Oceani* & *Teryos* filio: Hinc adagium *Protheo* mutabilior *Vertumnus* dicitur à *Latinis*. *Ouid. lib. 1. Fast.* Ille suam faciem transformat, & altorat, arte: Mox domitus vinculis in sua membra redit.

INGRATI.

Thesus *Ariadnam* *Minois* filiam cuius beneficio labyrinthū euaserat, reliquit in *Chio* insula. *Ouidius lib. 8.* Comitēque suam crudelis in illo Littore destituit.

M. Porcius *Cato* seruos senio confectos tanquam bruta solebat eicere & exponere venales.

Craesus *Lydorū* rex *Cyrum* *Persarū* regem, à quo primum victus, & impunitatem & veniā acceperat, armis iterum lacerauit.

Pharnaces in amicitiam à *Pompeio* receptus, *Mithridati* patri

suo bellum intulit.

Romani *Scipionem* illum Africanum, cuius auspicio æmulam imperij sui Carthaginem sub iugū redegerant, & *Asdrubalē* superauerant, accusatū à Petilio in ius vocauerunt, atque proscripterūt, quod pecuniam Asiaticam non totam in ærarium retulisset.

Ludouicus Pius, caroli magni filius, à filiis in carcere cōiectus est.

Amalasintha, Gothorum regina interfecta est opera cuiusdam Theodori, quem tamen regni consortem delegerat.

Iustinianus Imp. Belisariū ducē exoculauit, cuius tamē ductu Persas in oriēte. Vandalos in Africa, & Gothos in Italia superauerat.

Demophoon Thesei filius Phyllidem reliquit, & ad laqueū impulit, cuius tamen hospitio fuerat vltus, quum ab expeditione Troiana rediens, delatus esset in Thraciam.

Iason quoque Medeam: cuius opera vellus aureum surripuerat, & draconem effugerat, abdicauit, superinducta Creusa filia regis Creontis.

Decabalus, rex Dacorum, victus à Traiano, & venia donatus, Imperatorem denuo sollicitauit ad Bellum.

Frisius, filius Actij Ferrariæ principis, patrem in carcerem cōiectum ibidem mori cōegit, ob inductam nouercam.

Cicero iustum Antonij Triumviri interfectus est à *Pompilio*, quem tamen capitis reum defenderat.

Lucius Ostius tempore bellorum ciuiliū patrem suum *Annium* proscriptum, quem triumviri ad supplicium perquirebant, latentem prodidit, vt eius bona acciperet.

Darius consilium cepit de interficiendo patre Artaxerxe, à quo tamen rex per indulgentiam creatus fuerat.

Imperator *Henricus* quintus Henricū patrem macerauit carcere.

Alphonfus primus rex Lusitaniae, Tiresiam matrem coniecit in vincula, quod post mariti mortem secundas tentasset nuptias.

Phyaates patrem suum Orodem regem Parthorum interfecit.

Romanus iunior matrem à se reiecit, & animi dolore, quem illa de filij ingratitude conceperat, ad mortem compulit.

Michael Calaphates Imp. Zoen matrem imperio spoliavit.

Michael Thraulus Leonem Imp. de medio sustulit, cuius tamen beneficio multas dignitates fuerat assecutus.

Diomedes Direpta Troia rediens in patriam, ventis delatus est in Libyā, vbi Lycus rex Marti hospites immolabat. Calirrhoe verò Lyci filia, Diomedem, cuius amore flagrabat, liberauit ab insidijs paternis. At ille spreto salutis autore enauigauit, vnde puella dolore animi se suspendit.

Eodem modo *Calphurnius* Crassus Balsacciam puellam reliquit, cuius

cuius tamen beneficio mortem euaserat in Massilia.

Xerxes filium Pychij Bithynij medium discindi iussit, quum tamen pater regem ipsum cū toto exercitu hospitio suscepisset.

Tatius, rex Sabinorum, Tarpeiam puellam viam defodit, cuius tamen beneficio Capitolium expugnauerat.

Alexander immemor primæ nutritionis & lactis, quod ab Hellenice nutrice infans biberat, eius filium Clitum interfecit.

Commodus Imp. interfectus est insidijs Martiæ concubinae suæ.

Constantinus Leonis filius frenem matrem imperio deiecit.

Isacius Angelius imp. ab *Alexio* fratre quem caprum à Turcis redemerat, per summum scelus oculis imper. oque priuatus est.

Alexius demum interfectus est à Muziphlo quodam ignobili, quem tamen ad summum dignitatis gradum extulerat.

Magna fuisset *Aeneas* in Didone ingratitude si post benignum eius hospitium oblatāque vltro nuptias eam reliquisset, vt Verg. fabulatur.

Cæsar Tyberius toto triennio quo viuente matre absuit ab vrbe Roma, & moram traxit in secessu Caprearum, semel omnino matrem, nec amplius quàm vno die paucissimis vidit horis. Mortuā demū quum intellexit, non prius accessit ad exequias, quàm corrupto & tabido corpore. Funeratam probuit consecrari, cuiusq;

testamentum pro irrito habuit, atque vnū ex his interfecit, quibus illa moriens funeris sui curam demandauerat.

Thrasmundus Pharoaldo patri suo, Spoletanorum duci, caput in modum presbyteri rasit, vt principatum arriperet. Auctor Paulus Diaconus.

Hercules adhuc puerulus præceptorem Linum interfecit, quū ab eo ob tardius ingeniū culparetur Auctor Ioā. Annius in Berosum.

Quam ingrata fuerit *Tullia* in parentem atque inhumana, iam in capite de Crudelitate diximus.

Paris Helenam vxorem Menelai, à quo tamen benigno susceptus fuerat hospitio.

Athenienses Miciadem pro Marathonis trophæis carcere macerarunt.

Syracusani Dionem, cuius opera libertatem receperant, eiecerūt ac deinde reuocatum interfecerunt.

Aristidem Athenienses in exilium miserunt beneficiorum eius immemores.

IUSTISSIMI.

Ripheus Troianus fuit quispiam, quem Vergil. li. 2. *Æn.* iustissimū fuisse ait his verbis: Cadit & Ripheus iustissimus vnus, Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui.

De *Emathione* Ouid. lib. 8. Met. Emathion æqui cultor, timidusq; deorum.

Idem lib. 6. Met. de *Erichtheo* sic meminit: Sceptra loci rerumq; caput moderamen Erichtheus: Iustitia dubium est validisne potior armis.

Hermes Ægyptius tanta fuit æquitate & iustitia, ut quum quid emeret, iustus semper exolacret pretium, cariusque emeret quam venditor æstimaret.

Bocchyrus rex fuit Ægyptiorum, aded incorruptæ in iudicandis libris iustitiæ, ut si quem magnopere iustum significare vellent, Bocchyrum appellarent. Autor Suidas apud Eralinum.

Chiron fuit Centaurorum iustissimus. Germanicus in Arato: Hic erit ille pius Chiro iustissimus omnes inter nubigenas, & magni doctor Achillis.

Aristophanes Messenius tanta fuit æquitate, ut quosdam ex sociis interfecerit, quod puellas virgines stuprare voluissent.

Maris philosophus ex Laodicea fuit omnium ætatis sue iustissimus. De *Zaleuci* æquitate iam diximus capite de Seuerissimis hominibus.

Quum *Philippus* in tribunali dormitans aduersus Machetam quendam pronunciaisset, ubi vigilantior factus cognouit factam Machetæ iniuriam, non rescidit quidam iudicium, sed iniustam ipse exoluit multam.

Idem rogatus ab Harpalo, ut Crateta eius familiarem iudicio liberaret: eum, inquit, rectius est, quam nos ob ipsum male audire.

Aristides ab incorrupta æquitate Iusti cognomen apud Athenienses meruit. Idem interrogatus, quid esset iustitia: Nihil inquit, alienum desiderare.

Aiunt *Biblim* fuisse virum tantæ integritatis & abstinentiæ, ut quum inter eundem reperisset aliquid alienum, omnino intactum præteriret.

Philoxenus poeta maluit reduci ad fodinas lapidarias, quam contra animi iudicium carmina Dionysij probare.

Biantis Prienæi integritas in iudicandis causis sequenti proeipio locum fecit, Prienensium pollere iustitia.

Prodicus fuit quispiam apud Græcos in iudicandis libris & arbitrariis inter dissentientes amicos acerrimi iudicij.

Alexander Seuerus Imp. tanta fuit æquitate, nullas unquam sanciret leges, nullam constitutionem faceret sine viginti iuris peritis, & doctissimis ac sapientibus viris: nec vlla in re iudicium ferret quin prius iret per sententias singulorum, & scriberetur quid quisque dixisset. Quum de iure aut negotiis tractabat, solos adhibebat doctos

ctos & disertos. Si de re militari, milites veteres & senes. Si unquam furẽ vidisset iudicẽ, paratũ habebat digitum, ut illi oculi erueret. Tanto odio prosequeretur iudices, qui furtoꝝ fama laborassent, ut si eos casu aliquo videret, commotione animi choleram stomacho euomeret, toto vultu inardescente. Autor Lampridius.

Priscus Nolanus tanta fuit iustitia, ut ne lapis quidẽ vnus in Nolanas aedes (quas inchoauerat) nisi soluta mercede couectus fuerit. Herodotus scribit, *Mycerinum* Cleopis filium omnes Ægypti reges æquitate & iustitia superasse. Si quis apud eum conquirebatur de re aliqua furto sibi sublata, sua ipse pecunia iacturam conquirentis refarciebat & iniuriam.

Darius Scithen Zancleorum regem censuit omnium quos vidisset, iustissimum, Autor Herodotus.

Idem ait *Glaucom* Lacedæmonium Epycidis filium tam celebri & incorrupta fuisse iustitia, ut ad eum videndum multi alienigenæ Spartam conuenirent.

T. Manlius iuris pontificalis peritus, iudex inter Macedonas accusatores & filium constitutus: audita causa ita pronuntiauit: Quum probatum sit Silanum filium meum pecuniam accepisse, ipsum repudio, & prole mea indignum iudico, protinũque a conspectu meo abire iubeo.

Tranquillus ait *Augustum* tanta fuisse æquitate, ut nulli unquam genti sine iustis, necessariis causis bellum intulerit.

Camillo Phaliscos obsidenti Iudimagister liberos Phaliscorum, tanquam spoliandi causa extra murum eductos tradidit: dicẽs, repetendis obsidibus ciuitatem imperata facturam. Camillus non solum spreuit perfidiam, at magistrum reuinctis post terga manibus, pueris dedit verberandum, & ad parentes cum plagis reducendum. Phalisci ob hanc iustitiam sponte deditionem fecerunt. Claudianus in Rufinum: Ductosq; Camillus Trans murum pueros obfessa reddidit vrbi.

Timochares, seu, ut aliis placet, *Nicias*, Pyrrhi Epirotarum regis medicus, quum ad Fabricium accessisset, promississetque se pacta mercede præministraturum Pyrrho venenum: Fabricios non tantum aduersatus est facinus, at etiam Pyrrhum hostem literis monuit, ut a domesticis caueret insidiis. Autor Valerius & Antias apud Gellium.

Cato & Phocion præcipuis amicis quandooq; aduersabantur causa seruandæ æquitatis. Autor Plu.

Timoleon Corinthius, quum nullis precibus fratrem posset inducere ad exuendam tyrannidem, eius interfectoꝝ adiutorem se præbuit.

Cambyfes iudicem sibi charissimum, quod perperam & iniquam sententiā tulisset, corruptus pecunia, euestigio comprehendi iussit, & pelle ex toto eius corpore detracta tribunal iudicum inferni, vt aliena fruerentur infania, eoque periculo rectius iudicarent.

I N I V S T I.

Vltimus regum Romanorum *Tarquinius* vir fuit iniustus, vt docet *Oui.* libro 1. *Fast.* dicens: Vltima *Tarquinius* Romanae gentis habebat Regna, vi, iniustus, fortis ad arma tamē.

Amulius Numitorem fratrem regno expulit, & paruulos nepotes perdendos in *Tyberim* deuouit. *Oui.* li. 3. *Fast.* Hoc vbi cognouit contemptor *Amulius* æqui. Nam raptas fratri victor habebat opes, Amne iubet mergi geminos.

Themistocles monitus à quodam vt æqualem se præstaret in iudicio: Absit, inquit, vt ego dum potero, non magis amicis fauam cunctis in rebus.

Panis rex *Chalcidis* *Hesiodum* *Homero* prætulit, vt *Midas* agrestem *Panos* cantilenam *Apollinis* musicae.

Sifames nomen est illius iudicis, quem ob iniquam sententiā à *Cambyse* excoriatum prædiximus. Eius verò filius vocabatur *Othanes*. testis *Herodotus*.

Pilatus *Hierosolymorū* præses autorem nostræ salutis adiudicauit morti, ne in *Cæsaris* offensionem impingeret.

P R O D I T O R E S , P E R I V R I ,
& perfidi.

L*omedon* *Neptuno* & *Apollini* murorū *Troizæ* conditoribus *Laomedontæ* fectam denegauit mercedem. *Verg.* lib. 4. *Laomedontæ* fectus periuria gentis.

Metius *Suffetius*, quum apud *Albanos* summam rerum teneret, à Romanis in auxilium cōtra *Fidenates* vocatus iure societatis, venit quidē, sed in ipso prælio ad hostes defecit. Propterea *Tullius* *Hostilius* parta victoria eum religauit ad binas quadrigas, hūsq; in diuersa rapiētibus mēbratim dicerpsit. De perfidia *Theses* in *Ariadnam*, *Iasonis* in *Medeam*, *Demophoontis* in *Phyllidem*, *Æneæ* in *Didonem*, iam diximus in capite de ingratis.

Sinonem *Vergilius* fabulatur fuisse Græcum nescio quē periurū qui suis mēdaciis & perfidia *Troianos* eluserit, & fatalē machinā vatibus nequicquā reclamātibus intra muros duxerit. *Vergili.* 2. Talibus infidiis periuri quē arte *Sinonis* Cædita res, &c.

Curio quū prius esset inimicissimus *Cæsari*, mutata postea voluntate, factus est acerrimus eius propugnator, quum ab eo liberatus esset maximo ære alieno. Vnde *Lucanus*: Audax venali comitatur

Curio

Curio lingua. Et alibi de eodem: Gallorum captus spoliis & *Cæsaris* auro. *Seruius* ait *Curionem* vendidisse Romæ *Cæsari* xxv. millibus aureorum.

Qua perfidia *Paris* *Menelaum* hospitem eluserit rapta eiusdem uxore, iam diximus. Hora. Pastor quum traheret per freta nauibus *Idæis* *Helenam* perfidus hospitem.

Eriphyle capta aureo monili, quod ferebat *Adrastus*, maritum suum *Amphiarum* delitescentem prodidit, vt prius dictum est.

Qua perfidia *Polymnestor* rex *Thraciæ* *Polydorum* interfecit, dictum est in capite de Auaris.

Conuenit inter historiographos, *Troiam* ab *Ænea*, *Antenore*, & aliquot aliis, qui postea profugi multis fuerunt annis, proditam fuisse Græcis.

Ambibal senior appellatus *Asdrubalis* filius, quum primo bello *Punico* totam *Italiam* vastaret, *Cornelium* *Asinam* consulem spe pacis vocatum ad colloquium *Punica* fraude interfecit.

Cn. Domitius *Bituntum* *Aruernorum* regem specie colloquij comiter inuitatum vinxit, ligatūque Romam misit.

Fl. Fimbria *Valerium* *Flaccum* in *Asia* cūrauit interficiendū corrupto exercitu.

M. L. Drusus *Magulsam* *Mauritaniz* principem, quem hospitio susceperat, *Baccho* prodidit. pecunia corruptus.

L. Magius & *L. Fannius* legati à *Mithridate* ad *Sertorium* missi, defecerunt ad populum Romanum.

De *Necia* *Pyrrhi* medico, eiusque in dominum proditione iam diximus.

Perperna consul *Marianarum* partiū, *Quintum* *Sertorium*, quom prius magna amicitia dimicauerat, inter epulas nihil sibi timentem interfecit, vt solus Imperio potiretur in *Hispania*.

Anulus *Posthumius* *Albinus* missus ad bellandum *Iugurtham*, pecunia ab eodem corruptus, fœdissimam contraxit pacem.

Ptolemaeus *Iudæus*, *Abobi* filius, socerum suum *Simonem* *Iudeorum* principem, conuiuio exceptum cum duobus filiis interfecit regnandi cupiditate.

Zopyrus *Persa* benignè à *Babyloniis* exceptus vrbe eorum *Dario* prodidit.

Tarpeia puella *Capitolium* *Tatio* regi *Sabinorum* tradidit.

Boleslaus tertius rex *Bohemorū* *Moschonem* regem *Poloniz* simulatione colloquij exoculauit.

Cethegus Romanus cum *Catiliana* in *Remp.* coniurauit.

Dion *Syracusanus* interceptus est proditione cuiusdam *Callistratis*, quo cum summa familiaritate prius vixerat.

Cocalis

Cocalus rex Siciliae Minoem regem Cretae, qui Dædalum persequeretur, ad colloquium pretextu amicitiae inuitatum per proditionem in thermis suffocauit.

Grimoaldus, Pipini filius, Dagobertum, Sigisberti secundi filium, fidei suae post mortem patris eius commissum, interfecit, ut Austrasiae regnum, cui praeerat pupillus, sibi vendicaret.

Helena Deiphobum Troianum, qui post mortem Paridis nupsit, dormientem Graecis prodidit, foribus eius apertis. Autore Verg.

Iolas Alexandri pincerna dominum suum veneno suffocauit.

Io. Galeatius dux Insubrium Barnabam socerum suum, quem simulabat se salutare velle, obuiam prodeuntem in itinere per proditionem cepit, coniecitque in carcerem.

Myrtilus Hippodamiam Oenomai filiam curruli certamine dimicantem prodidit pacta mercede corruptus à Pelope. Seneca: Deceptor dominae Myrtilus.

De perfidia *Septimuleij* in T. Gracchum iam diximus in capite de Auaris.

Cillicon Milesius prodita Prieniensibus Mileto patria, inhonestè ditatus est.

Assthenes Olynthum prodidit Philippo Macedoni.

Cleomenes Spartanus Argiuos induciarum fiducia consopitos noctu inuasit, aliosque contrucidauit, alios duxit captiuos.

Phrynicus fuit quispiam Lacedaemoniorum proditor.

Euribatus missus à Cræso cum multa pecuniarum vi, ut contraheret exercitum, ad Cyrum Cræsi hostem defectit.

Sedechias medicus Carolo Caluo regi ac domino suo venenum praeministravit.

Harpagus Astyagem dominum suum prodidit Cyro regi Persarum.

Milo Epirotarum urbem Papyrio Cursori spe mercedis prodidit.

Apollonius Samios quibusdam erat praefectus, Philippo dedit occidendum.

Vlysses Calypso nympham, cuius hospitio septem annos fuerat usus, fide violata deseruit Propertius lib. 2. Sic à Dulychio iuuenem est elusa Calypso, vidi amatorem pandere vela suum.

Pelops filius Tantali periurio decepit Myrtilum in Hippodamiae certamine, ut fabulantur poetae. Catullus: Periuri Pelopis vastabit tertius haeres.

FIDELISSIMI.

M Aluit *Artilius* Regulus ad supplicium redire, quam datam Carthaginensibus fidem violare, ut iam docuimus. Sy. l. 6. Seranus clarum nomen, tua Regule proles. Qui longum semper fama gliscente per æuam, Infidis seruasse fidem memorabere Poënis.

De fide

De fide Penelopes in Vlysssem, & Zopyri in Darium suis locis iam diximus.

MEMORIA CLARI.

Crocus Pyrrhi legatus Romam à domino missus, omnium senatorum nomina edidit vno die, quorum concessum totidem regum sibi videri tulit Pyrrho.

Mithrydates duarum & viginti gentium, quas habuit sub ditio- ne, linguas percalluit, earumque gentium viris sine interprete locutus est. Autores. Plinius & Gellius.

Themistocles tanta fuit memoria, ut Simonidi artem memoriae pollicenti, dixerit se malle artem obliuionis, quod etiam meminisset, quae nollet, & obliuisci non posset quae vellet. Autor Cicero lib. 2. de Finibus.

Iulius Cæsar eodem tempore quaternas dictabat epistolas. Plinius scribit eum legere, simul dictare, & audire consueisse.

Aiunt & *Themistoclem* Arist. discipulum multae fuisse memoriae.

Habuit *Lucullus* diuinam quandam rerum memoriam, maiore verborum Hortensius, autor Cic. lib. 4. Quæst. Acad.

Seneca scribit memoriam in seipso adeo excelluisse, ut non ad vsum modò sufficeret, sed in miraculum vsque procederet. Nam duo milia nominum recitata, quo ordine erant dicta, referebat. Ducentos versus ab ultimo incipiens recitabat.

Ælius Adrianus tanta fuit memoria, ut locos, negotia, milites absentes quoque nominibus recenseret.

Cyrus rex nomina cunctorum militum in exercitu tenebat.

Hortensius orationem iisdem verbis scriptitabat & pronuntia- bat, quibus meditabatur.

Carmides in Graecia quae quis exegisset volumina in bibliothecis, legentis modo repræsentabat. Autor Plinius.

Esdras sacerdos vniuersas Hebraeorum doctrinas habuit in memoria.

Tanta fuit *Portio* Latroni memoria, ut quae dicturus erat, ediscendi causa nunquam relegeret. Edidicerat quae scribebat. Dicebat ita, ut in nullo vnquam verbo memoria eum deciperet. Iubebat aliquem nominari ducentum statim illius gesta ad vnguem reddebat.

Antonius Rauennas aetate Antonij Sabellici multa rerum millia stans percipiebat animo.

Scipio in exercitu Romanorum tenebat nomina.

OBLIVOSI ET QUI MEMO-
ria exciderunt.

M *Essala* Coruinus morbi diritate sui nominis oblitus est. Au- tore Plinio.

Bamba

Bamba rex Gotthorum haustu veneni ab Heringio successore dati memoriam amisit.

Franciscus Barbarus, Hermolai amicus Græcas literas (quarum prius erat doctissimus) in extrema senectute oblitus est.

Seneca scribit Clauidium Sabinum tam fragili, aut nulla potius extitisse memoria, ut illi modò Ylyffis, modò Achillis, modò Priami nomen excideret quos tamen nouerat optimè.

Thyrcas tam obtuso sunt ingenio, & adè infœcunda memoria, ut quaternarium numerando nequeant transcendere.

Atticus, Herodis Sophistæ filius tanta fuit ingenij heberudine, ut ne elementorum quidem nomina perdiscere, aut retinere unquam potuerit.

Orbilius Bencuentanus in extrema senectute excidit memoria, Unde bibaculus: Orbili vbinam est literarum obliuio?

Georgius Trapezuntius in extrema senectute oblitus est literarum.

Curio pater tam nulla fuit memoria, ut olium totam causam in iudicio sit oblitus, teste Cicerone.

ALII, QUI VERBA FACTV-
ri, memoria exciderunt.

T*heophrastus* apud Atheniensem populum dicturus præ pudore obticuit.

Demosthenes apud Philippum regem Amyntæ filium.

Herodes Atticus corâ M. Antonio, *Heraclitus* Lycius sophista coram Seuero principe verba facturi præter spem obmutuerunt.

Bartholomæus Sothinus nomine suæ ciuitatis Alexandro Pontifici maximo gratulaturus, in media propè oratione excidit: ut *Franciscus* Barbarus apud Philippum Insubrium ducem.

Hipparchion veniens in certamen cum Ruffino citharcedo, spe omnium elusa conticuit: Hinc adagium, Murus Hipparchion.

FORTVNATI, ET FOELICES.

Tyrannus Samiorum *Polycrates* tanta vsus est felicitàte, ut nullum unquam mœroris argumentum in tota vita poruerit reperire. Nam quum ad excitandum sibi dolorem anulum ingentis pretij coniecisset in mare, eundem postmodum reperit in pisce oblato sibi à piscatore. Ad extremum verò affixus est cruci, utiã diximus.

Gyges rex Lydorum gemmâ habuit tantæ virtutis in annulo ut ea ad se versâ videret quoscuque vellet, nemini cõspicuis. Unde beneficio annuli omnia conseq̄uebatur ex animi voto.

Xenophilus musicus vixit c. v. annos sine vlllo corporis incommodo. Auctore Plinio.

Antiquitas

Antiquitas nõ paræ adscribit fœlicitati, quòd *Diagoras* Rhodius duos Olympionicas filios eodem die victores coronari conduxerit. Auctor Cic. lib. 1. Quæst. Tuscul.

Marius post septem cõsulatus domi suæ senex mortuus est. Auctor Cic. lib. 3. De natura deorum.

Timotheo Atheniensiu duci fœlix adè risit fortuna, ut in omni bello facilem ac velut certam referret victoriam. Cui prosperitati inuidentes æmuli Fortunã pinxerunt, quæ in eius dormientis nasam & rhetia vrbes immitteret vltro. Quod conspicatus: Si dormiês, inquit, vrbes capio, quid putatis me facturã, quum vigilarõ?

Quandiu Lydis principatus est *Alcimus*, perpetua vsus est tranquillitate, habuitque diuitias quantas voluit.

Apollo fœlicem pronuntiauit *Aglanum Psophidium*, qui tamen in angustissimo Arcadiæ angulo conuennerat, prædioli sui fructibus contentus.

Datylus fuit quispiam apud Athenienses, adeo fortunatus, ut illi quotidie nouus honor accresceret.

Herodotus scribit *Aminoclem* virum fuisse Magnesiũ qui in excavanda terra multa pocula aurea & argentea, thesaurõsq; Persarum inuenerit.

Lucius Sylla apud Romanos fœlicis cognomen sibi adoptauit. Plinius tribuit magnæ felicitàti, quæ *Lampedo* mulier Lacedæmonia regis filia, regis vxor, & regis mater fuerit.

Berenice vocatur fœlix à Plinio, quòd filia soror & mater fuerit Olympionicarum.

In familia *Curionum* tres continua serie oratores exiterunt.

In *Fabiorum* familia tres continui principes senatus, M. Fabius Ambustus, Fabius Rutilianus, & Q. Fabius Gurges.

Q. Metello contigit, quod optauerat, ut scilicet primarius esset bellator, optimus orator, fortissimus imperator, auspicio suo maximas res gereret, maximo honore vteretur, summa esset sapiëntia summus haberetur senator, pecuniam magnã bono modo inueniret, multos liberos relinqueret, & clarissimus esset in ciuitate.

Antonius Castor centesimum ætatis annum excedens, nullum adhuc corporis malum expertus erat, atque ne ætate quidem memoria, aut vigore concussus.

Enhippus rex fuit Argiuorum miræ felicitàtis, cuius clypeum qui apud Græcos rein præclare gessissent, per urbem incedentes, ferabant honestamenti causa.

Corã verò inter infœlicissimos iusta causa numerãdus est *Oedipus*, qui patre interfecto matri se cõmiscuerit, & ex ea liberos susceperit, qui mutuis vuleribus se ipsos interfecerunt.

Fr. Busa.

Fr. Bufalus civis Romanus duos filios mutuis vulneribus se petentes vidit, totidem obseditione securi percussos, alium qui nouerca interfecerit, filiam vero quae praesente marito venenum hauserit.

RELIGIOSI.

L*Abinus* uxorem & liberos in via pedibus ire iussit, ut Vestales cum sacris curtui suo imponeret,

Alexander Macedo mane ante omnia diis sacra faciebat.

Ludovicus Crassus, Francorum rex, sacerdoti Eucharistiam afferenti obuiam proficisci voluit, quanuis grauisimo affectu morbo.

Numa instituit deos fruge colere, & mola salia supplicare.

Tempore bellorum *Sylla* Apellinis imagunculam ferebat in sinu quam imminente discrimine osculabatur, & velut adiutricem inuocabat, autore Plutarcho.

Pericles suggestum assensurus diis vota faciebat, ne verbum aliud inconsulte & imprudenter euomeret.

FLVII PRÆCIPVI NOMINIS.

A*cis* fluius est Siciliae ex Ætna scaturiens, de quo Ouid. lib. 4. Fast. Præterit & ripas herbifer Acituas.

Albis fluius Germaniae Luca Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis, & indomitum Rheni caput.

Amphrysus fluius Thesaliam, apud quem Apollo diuinitate priuatus patitur armenta Admeti regis Lucanus: Irrigat Amphrysus famulantis pascua Phœbi.

Anauros fluius Thesaliam, ex Pelio monte defluens, & nullas spiras auras, ut docet ratio nominis. Lucanus: Quiq; nec humentes nebulas, nec rore madet Æera, nec vetos tenues expirat Anauros.

Apidanus fluius Thesaliam velocissimus. Lucanus: & gurgite raptio Apidanus.

Anio, seu Anienus fluius Italiae, nomen sumpsit ab Anio rege ibidem submerso: cadit in Tyberim. Syllius lib. 12. Ad genitorum Anio labens, sine murmure Tybrim.

Arar fluius Galliae Narbonensis, defluens in Rhodanum, adeo lentus, ut difficile sit indicare, utram in partem defluat. Syll. lib. 15. Quorum serpit Arar per rura pigerrimus vnde. Dicimus etiam Araris in recto casu Claudian. Quos Araris velox, Rhodanus quos tardior ambit Nostro tempore vocatur Sagona.

Araxes fluius Armeniae, ortum habet a quodam monte, qui Abon, seu Aban dicitur. Lucan. Armeniumque bibit Romanus Araxem.

Atax fluius ortum habet in montibus Pyrenæis, & defluit in mare Tyrrenum. Lucanus lib. 1. Mitis Atax Latias gaudet non ferre carinas.

Atthesis fluius Italiae celeriter fluens, effunditur in Adriaticum mare.

mare. Luc. lib. 1. Siue Padi ripis, Atheisim seu propter amorem.

Anasenus Volcorum fluius. Verg. lib. 12. Ecce fugax medio summis Anasenum abundans Spumabat ripis.

Apsidus fluius Appuliae. Horatius: Dicar, quæ violens obstrepit Ausidus.

Albula fluius est, quem nunc Tyberim dicimus. Vergil. lib. 8. Amisit verum vetus Albula nomen.

Almo fluius Italiae, in quo simulachrum Cybeles abluabatur. Luc. Et lotam paruo reuocant Almone Cybelem.

Almus fluius Thusciae in mare Tyrrenum influens. Marullus: Exul Hetrusci streperem sonanda Vallibus Arni.

Ahelom fluius Graeciae, è Pindo Thesaliam monte scaturiens, Ætoliam ab Armenia diuidit.

Bragada fluius est Africae, apud quem M. Atilius serpentem ex pedum longitudine ballistis & tormentis expugnauit: leniter fluit: Vnde Luca. lib. 4. - Quæ se Bragada lentus agit.

Betis fluius Hispaniae, dedit nomen regioni Beticae. Stat. lib. 2. Syl. Graio nobilior Melete Betis. Lucan. lib. 2. - Thetimque fugacem. Qui ferit Hesperius post omnia flumina Betis.

Borysthenes fluius est Thraciae, multis fontibus copiosus, & concursu multorum annuum adolescens. Ab eo Thracæ vocantur Borysthenidæ.

Bactros fluius est in finibus Scythiae Asiaticae, à quo Bactra regio & vrbis nomen sumpsit. Luc. lib. 3. Errantes Scythiae populi, quos gurgite Bactros Includit gelido.

Ginga fluius est rapacissimus, & Pyrenæis montibus in Iberum fluens. Luca. Qua Ginga pererrat Gurgite.

Caycus fluius est Myliae, à Teutrantia Troadis parte defluens. Luca. lib. 3. - Et gelido tellus perfusa Cayco.

Chalybs fluius Hispaniae, cuius accolæ vocantur Chalybes, qui ferrum effodiunt, & ibidem temperant. Luca. lib. 4. Non Chalybem gentes penitus, &c.

Caystes fluius Lyciae, cygnis abundat. Propertius: Siquæve olorigeri viscenda est ora Caystri.

Cephisus fluius Bœotiae ortum habet in radicibus Parnassi, in eius ripa fuit olim templum Themidis, ad quod accesserunt Deucaliō & Pyrrha deam cōsultori super humani generis reparatione. Vnde ab oraculo illo fluius vocatur fatidicus. Lucanus lib. 3. Bœoti coiere duces quos impiger ambit Fatidica Cephisus aqua.

Cynips Libya abundat hircis, qui propterea vocantur Cinyphii, Claudian. de laudibus Stiliconis: Quos vagus humectat Cinyphis.

Cynus fluius Ciliciae, Tarsum urbem præterfluit. Nomen

sumpsit à candido colore, quem Syri Cydnum vocat. Solinus ait, ortum eius esse ignotum. Strabo vero ait nasci in Taurò. Tibullus libro 1. At te Cydne canam, tacitis qui leniter vndis Cereleus placidis per vada serpis aquis.

Clitumnus fluuius est Umbriae, cuius aqua pota candidos boues reddit. Propert. lib. 3. Hic Anio Tyburne fluis, Clitumnus ab Umbro Tramite.

Cremera fluuius Italiae, apud quem cccvi. Fabij pugnantès à Veientibus interfecti sunt.

Danubius fluuius Scythiae, ortu habet in quodam Germaniae monte. Acceptis lxx. annibus euoluitur in mare. Alio nomine vocatur Ilter. Horatius: Non qui profundum Danubium bibunt.

Dannus fluuius Appuliae. Horatius. Et qua pauper aquae Dannus agrestum Regnator populorum.

Eridanus fluuius est nulli annium claritate inferior, autore Plinio. Nascitur in imis radicibus Vesuli montis, Mox paruis fontibus adulescens, ita demum augetur aliis amnibus ut se per septem ostia effundat. Velocissimus est. Alio nomine vocatur Padus. Verg. lib. 3. Georg. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus.

Enipeus Thessaliae fluuius, apud quem Caesar, & Pompeius congressi sunt bello: lentus est, sed mixtus Apidano fit velocissimus Lucanus: Nunquamque celer nisi mixtus Enipeus.

Eueneus fluuius descendens à Thracia, nomen sumpsit ab Eueno homine ibidem submerso. Calydoniam præterfluit. De hoc Ouid. lib. 9. Met. Venerat. Eueni rapidas loue natus ad vndas.

Euphrates fluuius Mesopotamiae ortum habet in paradiso terrestri. Secundum Strabonem in Niphate monte Armeniae. Celeri cursu Armenios, & Cappadoces determinat. Nomen interim mutat, pro varietate locorum. Sunt qui opinentur eum suo alueo nunquam egredi, & instar Nili Mesopotamiam irrigare. Vnde sumpsit nomen à fertilitate, quae accolarum lingua vocatur Euphrata. *Eurotas* fluuius Laconiae Spartam alluens. Ouid. lib. 2. Met.

Gallus fluuius Lycaoniae aqua sua potos in furorem vertit. Ouid. lib. 4. Fast. Inter ait viridem Cybelem, altaeque Celenas Amnis in sana nomine Gallus aqua.

Galeus fluuius Calabriae quinque millibus passuum distans à Tarento. Stat. lib. 2. Syl. Blanda Therapnaei placeant vineta Galei.

Ganges fluuius est Indiae, cuius origo dubia est. Tendit in Orientem, augetur lxx. fluuiis nauigabilibus, demum septem ostiis erumpit in mare. Tante magnitudinis est, ut vbi minus occupat latitudinis, octo millia passuum contineat, vbi plurimum, centum altitudinis nusquam minus viginti passibus reperitur. Hunc Cyrus rex

Perfarum

Perfarum in cccclxx. alueos diuisit ob amissum ibidem equum præcipua bonitate, Luc. lib. 8. Qua rapidus Ganges, & qua Myzæus Idaspes.

Garumna fluuius à Pyrenæis montibus defluens, Celtas ab Aquitanis dirimit Aufonius: Aequoream reliqui te propter amice Garumnam.

Chalybs fluuius ex radicibus Tauri monti scaturiens, Syros, & Phalagones interluit & in Euxinum mare euoluitur.

Hebrus fluuius Thraciae, ortu habet ab Oeagro flumine, à quo vocatur Oeagrius. Vergil. lib. 4. Georg. Gurgite quum medio portans Oeagrius Hebrus.

Hypanis fluuius Scythiae ex magna palude profluens. Propertius: Quantum Hypanis Veneto diffidet Eridano. Hic fluuius fert folliculos quosdam acinis maiores, quibus quadrupes volucres erumpunt quae in post meridianum tempus vsque viuunt, & volant: mox declinante sole marcescunt, & languent: occidente vero emoriuntur, vita non ultra vnum diem peracta.

Iberus fluuius vltioris Hispaniae, nomen imposuit regioni. Cantabros alluit, & Balearicum ingreditur mare.

Idaspes fluuius Indorum celebratissimus, aurum, & gemmas habere dicitur. Statius lib. 8. Theb. Cui modo gemmiferum thyrso populatus Idaspem. Parthiam alluit: multas facit insulas: Nomen sumpsit ab Idaspe, antiquissimo Indorum rege.

Indus, maximus est fluuius in iugo Caucasi montis, quod vocatur Paropansus, aduersus solis ortu effusus. Sandus ab incolis appellatur, autore Plinio. Vnde viginti recipit amnes, sed clarissimos: Idaspem quatuor alios afferentem, & Cantabrum tres. Per se vero nauigabiles Acesinum, & Hypalin. Nusquam latior est quinquaginta stadiis aut altior xxv. passibus. In occasum versus Oceano infunditur.

Iordanis fluuius in Iudaea est, eximia suauitatis. Oritur ad radices Libani ex duobus fontibus Ior, & Dan, nomine, qui simul iunguntur & fluuium & fluuii nomen perficiunt.

Istra fluuius Rhodano se commiscet.

Imera fluuius Siciliae in duos alueos diuiditur, quorum alter aquas voluit suauis, & optimi saporis, tenditque in mare Thyrrenum: Alter amarus decurrit in Libycum mare.

Inachus fluuius Argiuorum nomen sumpsit ab Inacho rege. De hoc Lucan. lib. 6. Nec fortior vndis Labitur auctæ pater Iliidis.

Ister, ut iam diximus, alio nomine vocatur Danubius. Propter quod à poetis vocatur Binominis à duobus nominibus. Ouid. lib. de Pontico: Stat vetus vrbs ripae vicina binominis Istri.

Ladon fluuius est Arcadiae, Apollini sacer, de quo Claudianus:

Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon hæsit.

Liger, seu *Ligeris*, fluuius est. Aquitanos à Celtis dirimens, vt aliqui volunt. Sunt enim qui Galliam Celticam ad Garumnam vsq; protendant. Hic fluuius nauigabilis est, multumque absumit terre solito non cõtensus alueo. Maior est eius latitudo quàm Sequana, sed minor multo profunditas.

Lincestus fluuius aquas habet tantæ virtutis, vt inebrient instar vini.

Linternus, & *Lyris*, fluuij sunt Campaniæ. Verg. Et ambrosiæ Lyris per regna Maricæ. Labitur Lyris ex Apenninis montibus: Frégelas alluit, demum labitur in lucum sacrum, quem Minturnenses religiosissimè colunt.

Lycornas fluuius est Aetoliæ. Seneca. Nec præcipitem volueret amnem Flauus rapido fonte Lycornas.

Maesyas fluuius, nomen sumpsit ab illo tibicine, qui in Apollinem certare ausus est. Commisit se Mæandro, quo cum Icaro infunditur mari.

Matrona fluuius, Celtas à Belgis dirimit: leniter satis effluit. Sequanam ingreditur prope Luteciam, & vna Occidentalem intrat Oceanum. Octauo à Parrhisii militari Septentrionè versus contingit & alluit celebre multique nominis cœnobium, Gorneiù nomine. Vulgares aiunt hunc fluuium eo esse fato seu periculo, vt quotidie prædam aliquam sibi corripiat: quod accidit ex vorticosis foueis & voraginibus, quibus vbique scæter.

Mæander fluuius est Phrygiæ, seu Mæoniæ, adeò flexuosus & reciprocus, vt in fontem reuerti videatur. Lydiam à Caria. De hoc Ouid. lib. 9. Non secus ac liquidis Phrygius Mæander in vndis.

Melas Bœoticiæ fluuius, Mineræ sacer, abundat oliuetis. Potos greges si albi fuerint, nigros reddit, in hoc contrarius & dissimilis Cephiso.

Melas fluuius est Asiaticus, Smyrnam alluens.

Mætaurus fluuius Umbriæ, descendens in Adriaticum sinum.

Mintius Venetiarum fluuius ex Benaco scaturiens, delabitur Mantuam. Polit. O sacris Minci celebrate Musis.

Mosella fluuius Galliæ Belgicæ.

Nar Sabinarum, seu Vmbrorum fluuius, aquas habet velut sulphureas.

Nilus Ægypti fluuius plurimum trahit limi, quo arua fecundat. Incerta est eius origo: Vnde Claudianus: Et arcanos Nili deprendite fontes. Ecclesiastici dicunt eum à paradiso terrestri scaturire. Variis in locis mutat nomina. Septem ostiis infunditur Oceano

Oceano. Ouid. lib. 1. Meram. Sic vbi deseruit madidos septem fluus agros Nilus. Arundines profert, quarum membranulæ similes sunt papyro. Vnde Ouid. lib. 15. Perque papyriseri septem flua flumina Nili. Crocodilos habet, & Hippotamos: Alueum egrèditur, & totam Ægyptum stagnantibus vndis alluit.

Nyphates Mæcedorum, seu Armeniorum fluuius, cadit ab eiusdem nominis monte. Sidonius: Aut vt Triferi pharetrata per arua Nyphatis.

Nunicius fluuius est Italiæ, in quo Æneam submersum ferunt nonnulli.

Oaxes fluuius Crætiæ, de quo Vergil. Pars Scythiam & rapidi Crætiæ veniemus Oaxem.

Orontes fluuius Syriæ de quo Ouid. lib. 2. Meta. Arsit & Euphrates. Babylonius arsit Orontes.

Pacholus Lydiæ, aureas voluens arenas.

Padus Italiæ, qui alio nomine vocatur Erydanus, Poëtæ fabulantur in hunc cecidisse Phaëtonem excussum polo, vnde & Phaëthonteus dicitur. Martia. lib. 10. Et Phaëtonem qui petis arua Padi.

Peneus flu. Thessaliæ, Macedoniam dirimit à Magnesia. In eius ripa poëtæ fabulantur Daphnem in laurum fuisse conuersam, que propterea vocabatur Peneia.

Permessus fluuius Bœoticiæ, sacer Musis, à cuius nomine vocantur Permessides.

Phasis celebratissimus est Colchorum fluuius. Lucan. Colchorum qui rura facit ditissima Phasis.

Rhenus Belgas diuidit à Germanis. Mirabile est, quod de huius natura scriptum legitur. Aiunt enim fluuium huc Cætarum infantes intra suum sinum coniectos, si polluta matris pudicitia essent suscepti, tanquam impuri lecti vindicè rapidis vorticibus suffocare cõsueffe. Quos autè sensisset legitimo & impoluto natos matrimonio, in portum placidis aquis extulisse. Hoc legitur in quadam Politiani epistola ad Iacobum Cardinalem Papiensem.

Rhodanus fluuius velocissimus, ortum capit in Alpibus: tardum Ararim proximè Lugdunum secum arripit: auctus demum Isara & Diuentia, duobus ostiis in Tyrrhenum mare diffunditur.

Rubicon flu. Italiæ, de quo Luca. Fonte cadit modico, paruisque impellitur vndis Puniceus Rubicon.

Sarnus, & *Sebetus*, fluuij sunt Campaniæ.

Sequana fluuius Galliæ, Celtas dirimit à Belgis, Parrhisiorum Luteciam alluit, multisque afficit commoditatibus. Eo enim conportantur ligna, vna, & cætera quæ vbi cõducunt.

Sicoris fluuius Hispaniæ iuxta Ilerdam, Lucanus libro 4. in Pla-

cidis prelabitur vndis Hesperios inter Sicoris nō vltimus amnes:
Simois fluuius Troadis, apud quem Venus ex concubitu Anchisæ genuit Æneam. Vergilius: Tu ne ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygiæ genuit Simoentis ad vnam?
Strymon fluuius Thraciæ, à cuius nomine Thraces vocantur Strymonij.

Sperchius flu. Theſſaliæ, de quo Ouid. lib. 1. Meta. Populifer Sperchius, & irrequietus Enipheus.

Tagus fluuius Hispaniæ aurifer.

Tanais flu. Scythiæ ex Riphæis montibus defluens.

Thermodon flu. est eiusdem regionis, ad cuius ripas Amazones feruntur habitasse. Ouid. lib. 4. de Ponto: Et tu scemineæ Thermodon cognite turbæ.

Tybris, quum prius Albula diceretur, nomen sumpsit à Tyberino rege ibidem submerso.

Ticinus fluuius Italiæ.

Tygris fluuius Armonicæ maioris.

Timaus Venetorum, de quo Lucanus lib. 7. Atque Antenorei dispegitur vnda Timaui.

Trebia fluuius Italiæ, ex Apennino in Rhodanum influens, nobilitatus secūda Annibalis victoria & clade L. Sempronij cōsulis.

Vfens fluuius Italiæ, ex Alpibus decedit in Padum.

Xanthus fluuius Troadis. Vergil. Non Simois tibi, nec Xanthus, nec Dorica castra Defuerint. Hæc sunt nomina fluuiorum præcipui nominis. Infinitam aliorum turbam omisimus de industria.

FLVVI AVRIFERI ET GEMMIFERI.

T *Agus* Hispaniæ. Iuuenalis: Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena.

Hermus Lydiæ. Stroza filius: Quodve Metalliferis egerit Hermus aquis.

Idaspes Indiæ. Claudianus: Auriferum veniam poturus Idaspem. Statius libro 8. Ceu modo gemmiferum Thyso popalatus Idaspem.

Pactolus Asiæ. Lucanus lib. 3. Passaq; ab auriferis tellus exire metallis Pactolon. Verg. lib. 10. Pactolusque irrigat auro.

Arimasps Scythiæ fluuius, aureas quondam habuit arenas.

De fluuiis quibusdam auriferis Claudianus: Non Tartessiacis illum satiaret arenis Tempestas pretiosa Tagi, nō stagna rubentis Aurea Pactoli, totumq; exhaurerit Hermum, Ardebat maiore siti.

FLVVI INFERNALES.

S *Styx*, *Lethe*, *Cocytus*, *Phlegeton*, *Acheron*. De his Syllius lib. 13. Latè exundantibus vrit ripas sæuus aquis Phlegeton, & turbine anhelo

anhelo Flammarū resonans saxosa incēdia torquet. Parte alia torrens Cocytus sanguinis attri Vorticibus furit, & spumati gurgite fertur. At magnis semper diuis, regi; deorū Iurari dignata palus, picis horrida riuo, Fumiferū voluit Styx inter sulphura limū Tristior his Acherō sanie, crassiq; veneno Æstuat, & gelidā eructās cū murmure arenam: Descendit nigra lentus per stagna palude.

AQV ARVM MIRABILIS NATVRA.

A *Que Simuessana* in Campaniæ regione sterilitatem sceminarum & virorum infāniam abolere produntur.

In *Aenaria* insula calculosis mederi.

Iuxta Romam *Albula* aquæ vulneribus medentur. Plinius.

Lacus *Amphion* vitilignes tollit.

Cydus Ciliciæ amnis podagricis medetur.

Leucogei fontes inter Purcolos & Neapolim oculis & vulneribus medentur.

Reatinus paludibus vngula iumentorum indurantur.

Cerome fons est, ex quo bibentes oues nigrae fiunt: ex *Mele* vero alio fonte alba. Si ex vtroque biberint, fiūt varia. Testis Eudicus apud Plinium.

Crathis fluuius candorem facit bobus, ac pecoribus: *Sybara* nigritiam Sybarim quoq; si bibant homines, nigriores fiunt, & crispo capillo: si ex Crathide, fiunt candidi & porrecta coma.

In *Lusis* Arcadiæ fonte mures viuunt, & conuerfantur.

Eurithris Aleos amnis pilos gignit in corporibus.

Qui ex *Clitorio* Arcadiæ fonte bibunt, vini tædio afficiuntur.

Marsia fons in Phrygia ad Celenarum oppidum saxa egerit. Ex

Cylice fonte potantes, amorem deponunt.

Gramone fons est calidus, qui in vinum additus triduo calorem potionis custodit in vasis.

Moguntiaci fontes sunt calidi in Germania, quorum haustus triduo feruet.

In *Silia* Indorum stagno nihil innatat, sed omnia merguntur.

Aneruus lacus superuolantes aues enecat, & arboribus folia decurrit.

In Africæ lacu *Apastidamo* omnia fluitant, & nihil immergitur, vt in *Phintia* Siciliae fonte.

Olachas fluuius est in Bithynia, cuius gurgite periurini notantur pati velut flammam vrentem.

In Cantabria *Tamarici* fontes habentur in augurio.

Lycus fluuius in Leontinis tertio die necat, si quisquam biberit.

Coaspes, & *Balej* fluuiorum suaves adeo sunt aquæ, vt reges Partorum ex his bibant.

Cobura fons est Mesopotamiæ, cuius aqua iucundè olet.

Apud Bactros amnis *Ochus*, & *Taxartes* deferunt falis ramenta. Præcedentia hæc sumpta sunt ex Plinio.

Clytumnus fluuius est Meuania, cuius aqua pota, candidos boues reddit. Propert. li. 2. Qua formosa suo Clytumnus flumina luco In-
tegit, & niueos abluir vnda boues.

In *Carysto* Euboia aquæ feruntur esse calidæ, quæ vocantur *Alo-*
piæ. Tibullus lib. 4. Crætais ardens aut vnda Carystia campis.

Anigri aqua in Poloponneso admodum fetet.

Afrodisius fluuius steriles reddit mulieres.

Axus fluuius est Macedonum, cuius aquam si biberint greges
armentorum nigros pariunt fetus.

Belus Phœnicia flu. arenas habet accommodas vitro.

Croconus, seu *Crocaculus* flu. est Brutiorum, in quem si quid conij-
ciatur, Lapideo durefcit cortice.

In *Meandro* fluuiio nascitur nescio quis lapis, qui pectori alliga-
tus insaniam parit.

Melas flu. Bœotia potos greges si albi sint, nigros facit. *Cephus*
verò, ex nigris albos reddit. *Gastimitis* flu. Thracia, equos aqua sua
potos efferat.

Virgulta in *Silarum* fluuium Samnitum demissa, lapidescunt. Syl-
lius li. 8. Nunc Silaris quos nutrit aquis, quo gurgite tradunt Du-
ritiem lapidum merfis inolescere ramis.

Poptus flu. Thracia ardentis habet lapides, qui contrariam car-
bonibus retinent naturam. Vento enim extinguuntur, in aqua ve-
rò flagrant, odoremque instar bituminis tetrum adeò reddunt, vt
nulla reptilia propè consistant.

Salmacis fons est in Caria cuius aqua qui potauerit, mollis fieri
dicitur. De mirabili aquarum virtute Ouid. lib. 15. scribit: Medio
tua corniger Ammon vnda die gelida est, ortuque calefcit, &c.

Pontanus in libro Meteororum: Videas lapidescere Sarni Cętu-
læo sub fonte alnum filicisque maniplos, Et palæa intortos lento
cum vimine culmos. Idem de fonte Ammonis sic ait: Ammonem
fama est mediis sub noctibus altum Feruere, & in mediis rursus
frigere diebus.

Nihil in *Asphaltite* Iudeæ lacu, qui bitumè gignit, mergi potest.

AUCTARIUM.

Fluuij reciproci sunt *Meander*, & *Eurippus*, De *Meandro* Pro-
pertius lib. 2. atque etiam vt Phrygio fallax *Meandria* cæpo
Errat, & ipsa suas decipit vnda vias De *Eurippo* Seneca: *Eurippus*
vndas flectit instabilis vagas, Septemque cursus flectit, ac totidem
refert, Dum lassæ Titan mergat Oceano iuga.

Fluuij

Fluuij subeuntes terras, & rursus emergentes sunt, *Lyæus* in Asia,
Erasmus in Argolica, *Tygris* in Mesopotamia.

Fluuij paradisi terrestres sunt quatuor: *Ganges*, *Nilus*, *Tygris*,
Euphrates.

Osti: *Nili* sunt Canopicum, Bolbiticū, Sebenniticū, Pelusiacū,
Mendeficum, Taniticū, Phatniticū.

Ostia: *Dambij* sunt, Peuse insula, Naracustoma, Calostoma,
Pseudostoma, Boreostoma, Stenostoma. Auctor *Amanianus* Mar-
cellinus.

FONTIUM QUORUNDAM NOMINA.

Hippocrene fons est Bœotia, quem poëtæ fabulantur equi vn-
gula natum Ouid. lib. 5. Met. Fama noui fontis nostras per-
uenit ad aures, Dura Medusæi quem Preperis vngula rupit.

Cymothoe fons est Achaia. Auctore Plinio.

Nigris fons est apud Hesperios Ætiopas. Auctore Plinio.

Cobura fons est Mesopotamiæ, cuius aqua iucundè olet, vt iam
diximus.

Acidalus fons est in Orcomeno oppido Bœotia, Veneri sacer,
qui propterea vocatur Acidalia.

Aganippe fons est itidem Bœotia, sacer Musis, quæ inde vocan-
tur *Aganippides*. Oui. lib. 5. Metam. Fonte Medusæo & Hyanthæa
Aganippe.

Albunea fons iuxta Tibur. Verg. Lucòsq; sub alta Consulit Al-
bunea nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat.

Callirhoe fons Athenis propinquus. Stat. li. 12. Et quæ Callirhoe
nouies errantibus vndis Implicat.

Castalius fons est in radicib. parnasi sacer Musis, qui alio nomine
Caballinus dicitur, à Caballo, id est equo, cuius vngula excuf-
sus est.

Clitorius fons est Arcadia, qui potus vini tædiū afferre dicitur.

Crimos fons est in Attica, vt etiam Larine.

Magia fons Sicilia in agro Syraculano.

Margea nomen est fontis apud Plinium.

Salmacis fons est in Caria.

Sebetos fons prope Neapolim. Statius li. 1. Syl. Et pulchra tumeat
Sebetos alumna.

Telmissa nomen est fontis frigidissimi, cuius aqua Tyresiam ex-
tinxisse dicitur.

Lymira, *Scelethirbe*, & *Stomocæce* nomina sunt fontium apud
Plinium.

Cissisa fons est, in quo obstetrices Bacchum infantem iauerunt.
Auctor *Plutarchus* in *Lyfandro*.

Eodem teste *Palma* & *Oliua* duo sunt fontes prope Delon.
Dircenna & *Nemeta* nomina sunt fontium apud Martialem libr.
 1. scribentem: Auidam rigens Dircenna placabit sitim: Et Nemeta,
 quæ vincit niues.

Dirca fons est Thebanus, in quem Dirce Lyci vxor cõuersa est.
 Lucanus lib. 3. Fatidica Cephifus aqua, Cadmeaque Dirce.

Arctusfa fons est aquæ dulcis prope Syraculas, vt *Cyane*.

Zame fons est in Africa, ex quo canoras effici voces prodidit.

Varro.

Chrysirohoi fons fuit apud Troezenios.

Berbius & *Gargaphis* nomina sunt fontium apud Herodotum.
 LACVS, PALVDES, ET STAGNA.

A *Vernus* lacus est Capania: Diti sacer. *Benacus* lacus est Italia:
Babeis Thessalia: *Cocanicus* Sicilia: *Cyminus* Ethruia: *Eupilius*
 & *Fucinus* Italia: Mart. Fucinus & pigri taceantur stagna Neronis
Oygeus Lydia: *Lemannus* lacus prope Gebennas. Lucan. lib. 1. Dese-
 ruere cauo tentoria fixa Lemanno. *Mareotis* Ægypti: *Semaus* Asiæ,
 qui circumnascente absynthio inficitur. Autor Plin. *Spartha* Atro-
 patia: salicis ferax. *Stymphalus* Arcadia: *Thesbitis* lacus per quem
 transit Tygris fluuius: *Thrasimenus* lacus agri Perusini. Syllius:
 Thrasimenes in altos Ascendat citus colles. *Zoroanda* lacus est:
 quem efficit Tygris fluuius. *Eptabolus* nomē est lacus apud Vitru-
 uium. *Geneareth* apud Cor. Tacitum. *Acronius* lacus est Alpinus
Aeticus Apollonia: *Albanus*, Albani montis, *Asconius*, Bithynia:
Amfanctus Lucania: *Caulas* Iudea: *Licomedes* Æthiopia: *Lucrinus*
 Capania: *Pergusa* Sicilia: *Tesprotie* Ambracia: *Velinus* agri Vesula-
 ni. *Archerusia* palus est Campania: *Candebæa* Syria: *Maotis* Scythiæ:
Serbanis palus prope montem Casiu. *Pastylitis* & *Lontanidis* nomi-
 na sunt paludum apud Plutarchum: *Lerna* palus Cracia: inter Ar-
 gos & Mycenas: *Salapia* palus Appulia: *Sipus* palus ad Sipuntem
 Diomedis ædificium. *Myris*, palus fuit Ægypti.

MONTES PRÆCIPVI NOMINIS.

A *Bila*, mons est Mauritania: oppositus Calpe Hispania: *Acan-
 tius*, Magnesia: *Acaton*, Ætolia: *Actium*, Epyri, vbi Anto-
 nius & Cleopatra superati sunt ab Augusto: *Acontius*, Magnesia:
Acrocerauni, montes sunt inter Armenia & Hiberiam. *Horatius*:
 Infames scopulos Acroceraunia. *Acrocorinthus*, Peloponnesus: *Ag-
 maioris* Armenia: *Agolonius*, Arcadia: *Agragas*, Sicilia, *Albur-
 nus*, Lusitania: *Ancoranus*, Mauritania: *Apeninus*, dicitur, totus
 Alpium globus: *Aracynthus* mons Ætolia: *Mineræ* sacer. *Verg.
 Amphion* Dircaus in Actæo Aracyntho. *Argæus* Cappadocia: *Ar-
 pendus*, Pamphilia: *Artemisius*, Arcadia: *Ascræus*, Bœotia: *Atlas*,
 Mauri-

Mauritania: *Athos*, Macedonia: *Arufium*, Campania: *Andriceis*,
 Cilicia: *Ætna*, Sicilia: *Aulon*, Calabria.

Balbus, Africa: *Bebius*, Campania: *Berecynthus*, Phrygia: *Brile-
 fus*, Attica.

Caphareus, Euboa: *Calpe*, Hispania: *Capitolinus*, vrbis Romæ:
Carina, Creta: *Carmelus*, Phœnicia: *Casinus*, Campania: *Casyrus*,
 Persidis: *Casius*, Syria: *Caucasus*, Scythia: *Caulon*, Calabria: *Chi-
 mæra*, Lycia: *Cillene*, Arcadia: *Cynthus*, Deli: *Cyrra*, Phocidis:
Citheron, Bœotia: *Citorius*, Paphlagonia: *Clarius*, Colophania:
Cophantus, Bactrianorum: *Corax*, Ætolia: *Corycus*, Cylicia: *Ca-
 phareus*, Euboa.

Dardanus, Appulia: *Dindymus*, Phrygiæ: *Dodona*, Chaonia: *Dyr-
 rhachium*, Epyri.

Ebron, Palaestina: *Efmia*, Iudæa: *Eleome*, Macedonia: *Eryman-
 thus*, Arcadia: *Eryx*, Sicilia.

Falerus, Campania: *Ferraria*, Hispania: *Gagus*, minoris Asia:
Gargarus, Phrygia: *Garganus*, Appulia: *Gaurus*, Campania: *Ge-
 benna*, Aruernorum.

Hemus, Thessalia: *Hymettus*, Attica: *Helicon*, Bœotia.

Ida, Phrygia: *Idalius*, Cypri: *Inarime*, Prochyta: *Insula*: *Ismarus*,
 Thracia.

Lacinium, Italia: *Lathmus*, Caria: *Libanus*, Phœnicia, *Lycabe-
 sos*, Attica: *Libethrus*, Ætolia: *Mufis* sacer: *Lycaeus*, Arcadia: *Lil-
 lybeus*, Sicilia.

Malea, Laconia: *Marathon*, Attica: *Mænalus*, Arcadia: *Mise-
 nus*, Campania.

Neptunus, Sicilia: *Niphates*, Armenia: *Nysa*, India.

Orta, Thessalia: *Olympus*, Macedonia: *Ossa*, & *Othrys* Thef-
 salia.

Pachynus, Sicilia: *Palatinus*, vrbis Romæ: *Pangæus*, Thracia: *Par-
 nassus*, Phocidis: *Parthenius*, Arcadia: *Pelion*, Thessalia: *Pelorus*:
 Sicilia: *Pindus*, Thessalia: *Pirenæus*, mons Hispaniam diuimens à
 Gallia: *Pholoe*, Thessalia.

Quirinus, vrbis Romæ.

Reticus, Germania: *Riphæi*, Scythia: *Rhodope*, Thracia.

Scillacum, Italia: *Sigæum*, Asia: *Sipylus*, mons inter Lydiam
 & Phrygiam: *Sithon*, Thracia: *Silanius*, Hypernia: *Somorus*,
 Syria.

Tabor, Galilea: *Taburnus*, mons in Samnio: *Taygetus*, Laconia:
Tarpeius, vrbis Romæ: *Taurus*, Scythia: *Tetricus*, Sabinorū: *Tmo-
 lus*, Cilicia: *Tempe*, Thessalia.

Vesuns, Campania.

MONTES FLAMMIFERI.

Aetna Siciliae. Stat. lib. 5. Theb. Vbi ignifera fessus suspirat ab
Aetna Mulciber. Luc. li. 1. Et ardenti feruilia bella sub Aetna.
Lypara, quae est vna ex Aëoliis insulis Syllius lib. 14. Nam Lypara
vastis subter depasta caminis Sulphureū vomit exeso de ver-
tice fumum: Ast Aetna eructat tremefactis cautibus ignes.

Anocauma, mons est aeternisardens ignibus. Autore Plinio.

Chimæra, mons Lycius. Pontanus: Oraque flammiuma utilent
afflata Chimæra. Hora. Me nec Chimærae spiritus igneæ Diueller
vnquam.

Vesbius, seu Veseus. Valer. Flac. lib. 3. Arg. Vt magis Inarime, ma-
gis vt mugitor anhelat Vesbius.

HISTORIOGRAPHI PLÆRIQVE
Græci & Latini.

Ablabius Gotthus, scripsit de bello Gotthorum.

Acliodorus, præsul Tricentis, quæ ciuitas est Thessaliæ, scri-
psit Æthiopicam historiam lib. 11.

Anastasijs Lateranensis, scripsit historiam ecclesiasticam vsque
ad sua tempora.

Andronicus, scripsit res Alexandri.

Antipater Iolai filius & Philippi Macedonis miles, scripsit histo-
riam Perdicæ, & res Illyricas.

Appianus Alexandrinus x xii. libros historiarum Romanarum com-
posuit, & gesta Imperatorum.

Apollonius Aphrodisæus, scripsit res Carias, de Trallibus, de Or-
ptheo, eiusque ministeriis.

Arianus scripsit historiam Alexandri magni v iiii. libris. Emi-
cuit Romæ sub M. Antonio, & Adaiano principibus: à quibus ob
litteras consularem meruit dignitatem.

Aselius Sempronius, scripsit bellum Numantinum.

Bairon historicus, scripsit breuiarum rerum ab Alexandro gestarum.

Aufidius Bassus, ætate Quintiliani scripsit bellum Germanici,

Bemarchus Cæsariensis, scripsit res gestas Constantini principis,
libris decem.

Cadmus Milesius scripsit historiam de Mileto, ac totius Ionie
regione, libris iiii.

Calimius Syrius, de gestis Alexandri: vt etiam Calisthenes Olyn-
thius.

Calistus, scripsit heroico versu historiam Iuliani principis.

Charon Lampfacenus, ætate Darij primi scripsit Æthiopica lib-
ris duobus. Cretenſa item, & Græcica.

Charon Carthaginensis, scripsit tyrānos quotquot in Asia atque
in Europa

in Europa fuere. Item vitas clarorum virorum libris iiii. Illustriū
fæminarum libris totidem.

Charon Naucratica, sacerdotis Ægypti, & reges qui fuere ab ini-
tio in qualibet gente.

Capton Lycius, composuit historiam Iſauricam lib. viii.

Chærilus Samius, scripsit Athenienſium victoriam contra Xer-
xem: & pro singulis versibus singulos stateres aureos recepit.

Clearchus Solensis scripsit de Varia historia.

Clitarchus comes fuit Alexandri, qui eius gesta conscripsit.

Iulius Cordus, scripsit vitas Imperatorum.

Crito Pieriota (ciuitas est enim Macedoniae Pieria) scripsit res
Persicas, Siculas, & Macedonicas.

Q. Curtius scripsit de gestis Alexandri magni: sed opus eius man-
cum est, & imperfectum.

Damascius Sigizæus, scripsit de rebus in Græcia gestis. Præterea
de parentibus eorum, qui ad Troiam profecti sunt. Item de poetis
& Sophistis.

Dares Phrygius, Græcè scripsit bellum Troianum, cui ipse interfuit.

Dexter Barcinonensis, scripsit omnimodam historiam.

Dion Cassius, scripsit Romanam historiam libris lxxx. Præterea
gesta Traiani principis, & vitam Arriani philosophi. Historiam
eius integram non habemus.

Dion Prusæus, scripsit de virtutibus Alexandri magni libros decem.

Digenes Laërtius, scripsit de vita & moribus philosophorum.

Diodorus Siculus, scripsit historiam quam bibliotheca inscripsit.
Continet autem res, Romanas & varias libris xl. Floruit Augu-
sti seculo.

Dionysius Milesius, scripsit res Persicas, & quæ post Darium se-
cuta sunt.

Dionysius Halicarnassæus Augusti tempore Romanam scripsit
historiam.

Egesippus scripsit historiam ecclesiasticam lib. quinque.

Ephippius Cumæus, auditor Isocratis scripsit historiam ab exci-
dio Troiæ, vsque ad sua tempora libris xxx.

Ephorus Cumæus, scripsit Galeni principis historiae libris xxvii.
Præterea Corinthiaca, & quædam alia.

Herodotus scripsit historiam libris nouem, ex numero, & nomi-
nibus Musarum, incipiens à Cyro Persarum rege.

Herodiamus Alexandrinus, scripsit imperatorum historiam, quæ
ad nos integra non peruenit.

Helychius Milesius, composuit historiam libris sex, in quibus cõ-
plectitur Romanorum imperatorum, tyrannorum, & diuersarum
gentium

gentium res gestas, vsque ad sua tempora.

Eumerus Messianus historiam finxit ex titulis & inscriptionibus sacris.

Eutropius Afer, discipulus Augustini, scripsit Epitomen Romanæ historiz ab vrbe condita vsque ad valentem principem, & Iouinianum.

Eustathius Epiphanius scripsit temporum Epitomen ab Ænea vsque ad Anastasium principem.

Eusebius, scripsit historiz libros decem, de Præparatione Evangelica, & Epitomen temporum.

Florus scripsit historiam Romanam succincta breuitate. Item Epitomen in libros Liuij.

Fortunatus præsul Pictauiensis, gesta sanctorum partim pedestri, partim soluta conscripsit oratione.

Gennadius Massiliensis, scripsit de Viris illustribus Theodosij tempore.

Ibicus Rheginus historicus, vixit apud Polycratem Samiorum tyrannum.

Hieronymus Rhodius, scripsit res gestas à Demetrio Poliorcece.

Ioannes Scilax, scripsit de Imperatoribus Constantinopolitanis.

Iosephus Iudæus conscripsit Græcè antiquitatis Iudæorum historiam Libris viginti, ab exordio mundi vsque ad x i i i . annum Domitiani. Bellum verò Iudaicum cum Romanis gestum libris 7.

Irenæus præsul Lugdunenensis historiam scripsit ecclesiasticam.

Isidorus præsul Hispalensis, scripsit de Viris illustribus, Historiã præterea ab Adamo vsque ad sua tempora, & res Longobardorum & breuem quandam Cosmographiam.

C. Iulius senator res Romanas Græcè scripsit.

Iustus Tiberiensis rexit historiam rerum Iudaicarum.

Iustinus fecit epitomẽ in Trogum tanta styli fœlicitate, vt alienum propè inuentum sibi vendicavit.

Ælius Lampridius scripsit de Gestis Imperatorum ad Constantinum magnum.

Leo Bizantius, scripsit res Bizantiã à Philippo gestas.

Leo Alabãdæus, scripsit historiam de Caribus libris 4. De Licis, duobus. Artem Rhetoricam bellum Phocensium, & Bœotiorum.

Liuius Patauius, scripsit historiam Romanam.

Ammianus Marcellinus vitam quorundam Imperatorum.

Marius historicus, scripsit principum Romanorum vitas.

Gargilius Martialis vitas Imperatorum tẽpore Alexandri principis, cuius vitam diligentius persecutus est.

Marsyas Pellæus, scripsit res Macedonicas lib. 10. à primo rege vsque

vsque ad Alexandrum. Item & de rebus Atticis libros 11.

Melisandrus Milesius scripsit bellum Lapitharũ, & Cætaurorum.

Menechmus Sicyonius, scripsit historiam Alexandri magni.

Nicolaus Damascenus, scripsit historiam vniuersalem libris 70. & vitã Augusti separatim: apud quem in tanta fuit dignatione, vt Imperator ipse Placentas ab amicis acceptas vocaret Nicolaos.

Nymphis Heracleotes, scripsit historiam Alexandri, & eius successorum, libris x x i i i de Heraclea x i i vsque ad euerfionem tyrannorum.

Onesivritus Alexandri incunabula & originem scripsit.

C. Oppius commentarios Iulij Cæsaris continuauit, scripsitque bellum Hispaniense.

Palæphatus Abydenus scripsit Ciprica, Attica & Arabica.

Paulus Orosius, reliquit historiam ab initio mundi vsque ad Honorij principis tempora præscribens.

Paulus Foroliuiensis, historiam scripsit Longobardorum.

Pausanias Cæsariensis, scripsit vniuersæ Græciæ geographiam cum eius historis.

Pisandrus Larandæus, sub Alexandro Mammeæ scripsit variam historiam versibus & libris x l.

Pysistratus Larissæus fuit historiarius scriptor.

Plinius Secundus, scripsit historiam naturalem opus apprime vtile, si careret mendis.

Plutarchus Cheronæus, scripsit vitas multorum illustrium virorum. Item Apophthegmata, Parallelas, & alia plurima.

Polybius Scipionis Africani præceptor, scripsit Romanam historiam libris 40. quorum pauci ad nos peruenerunt.

Polemon Helladicus, scripsit de origine ciuitatum Phocidis, Põti, Lacedæmoniz geographiam, de cursu solis libros 11 l.

Posidonius Olbiopolita, scripsit post Polybum historiam libris 11 l. vsque ad bellum Cyrenaicum, & Ptolemæi. Præterea declamationes rhetoricas, & argumenta in orationes Demosthenis. Floruit ætate Strabonis.

Priscus Panites, magister epistolarum Theodosij iunioris scripsit historiam Constantinopolitanam & Athilæ libris 8. Præterea declamationes & epistolas.

Prosper, præsul Rheginus, scripsit de vita solitaria, de temporibus ad Adam vsque ad suum seculum.

Prudentius quoque historiam ab Adam carmine exorsus est.

Ptolemæus Lucentis, scripsit historiam põitici cum vsque ad Celestinum quintum, cuius tempore ipse floruit.

Pherocides Lerius, scripsit de Cleero, de Iphigenia, de Festis.

Philo Herennius Biblius genere, grammaticus scripsit de ciuitatibus, & viris claris, libros x x x.

Philochorus Atheniensis scripsit libros Artidis xvii. qui continent res Atheniensium, & reges, & magistratus, vsque ad Antiochum, Deum cognomento.

Philus Syracusanus propinquus Dionysij tyranni scripsit res Siculas libris xxi.

Phlegon Trallianus libertus Augusti, scripsit historiam Olympiadum libris xvi. vsque ad Olympi. xxix. De fastis Romanorum libros iiii. Idem de nominibus locorum vrbis Romæ, & Epitomen Olympionicarum, libris duobus.

Festus Ruffus scripsit Epitomen rerum Romanarum.

Sabinus Mafurius, scripsit Fastorum & rerum memorabilium libros.

Crispus Salustius scripsit bellum Catilinarium, & Iugurtinum, & Romanas historias instar Liiij, in quo opere citatur sæpenumero ab antiquis. De hoc Martial. Crispus Romana primus in historia.

Secundus Tridentinus scripsit Longobardorum historiam.

Socrates Constantinopolitanus, historiam ecclesiasticam à tempore Apostolorum vsque ad Chrysostomum composuit.

Sozomenus, presbyter Pistorienis, historiam vniuersalis amplissimum edidit volumen.

Stephanus Tharsius, scripsit res gestas Cimonis ducis Atheniensium.

Suetonius Tranquillus vitas duodecim Cæsarum.

Theocritus Chius scripsit historiã Libycã & epistolas quasdam.

Theodorus Gotthus scripsit historiam suorum temporum.

Theodorus Constantinopolitanus scripsit historiam ecclesiasticam à tempore Constantini vsque ad Iustinianum.

Themistogenes Syracusanus historiam Cyri regis Persarum.

Timæus Siculus, res Græcas & bellum Thebanum.

Traianus patricius sub Iustiniano principe scripsit temporum epitomen.

Thucydides Atheniensis patrem habuit Olorum, matrem Ege-sipylam. Scripsit bellum Peloponnesiacum. Fuit adeò studiosus inquirenda veritatis historica, vt iis mercedem præberet, qui nuntiarent quæ acta essent in bello.

Val. Anicius, historicus, plerumque citatur ab antiquis autoribus.

Val. Maximus, scripsit dicta & facta memorabilia ad Tiberium Cæsarem.

Theophanes Lesbios, scripsit res à Pompeio gestas.

Timagenes Milesius scripsit de Heraclæa Ponti, & viris in ea claris, libros

ris libros tres.

Thimostenes, præfectus classis Ptolemæi Philadelphi, scripsit de Portibus libros decem.

Vincenius, ordinis prædicatorum, scripsit historiam vniuersalem, ab exordio mundi vsque ad Hierosolymitanam expeditionem Ludouici regis Gallorum.

Vulcatius Gallicanus, scripsit vitas Imperatorũ & Diocletianum.

Volcatius Terentianus, scripsit historiam Gordianorum.

Xanthus scripsit historiam Lydorum libri iiii.

Zeno Rhodius scripsit historiã Rhodiorum. Fuit & alter *Zeno*, qui Pyrhi gesta in Italia, Epitomenq; Romanorum & Carthaginensium composuit.

Zonaras scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsque ad tempora Michaelis Imperatoris Constantinopolitani.

Saxo Grammaticus, ab hinc paucos annos scripsit historiam regum Danorum, magna verborum elegantia.

Robertus Gaguinus, historiam Gallorum regum, quem nostra ætate imitatur Paulus Æmylius.

Boccacius scripsit de Casibus virorum illustrium.

Solinus de mirabilibus mundi.

Blondus Foroliuensis de Roma triumphante.

Sabellicus historiã vniuersalem ab exordio mudi ad sua tẽpora.

Volateranus Geographiam, Anthropologiam, & Philologiam.

Agathias Græcus historiam Francorum.

Pontificum Romanorum historiam scripserunt Anastasius, Paulus Diaconus, Guido Rauenas, Sigisbertus monachus, Hugo Florianus, Sicardus præsul Cremonensis, Gotfredus Viterbiensis. Vincentius præsul, Martinus Carfulanus, Landulphus canonicus Carnotensis, Sazomenus, Geruafius Ricobaldus, Ptolemæus Lucëlis, Antonius præsul Florentinus, Platina.

Vitas Imperatorum scripsere Cor. Tacitus, Marius Maximus, Iulius Cordus, Trãquillus Suetonius, Opratianus, Gargilius Martialis, Fabius Marcellus, Iul. Capitolinus. Ælius Lampridius, Flavius Vopiscus, Eutropius, Orofius. Ex Græcis Herodianus, Dion, Appianus.

GRAMMATICI.

A Cron Grammaticus Horatium poëtam enarrauit.

Aelius Praconius Grammaticus nobilissimus, orationes ad vnumquemque scribebat. Hic Metellum Numydicũ in exilium comitatus est.

Aelius Melissus, librum edidit de loquendi proprietate.

Alexander Mellestus, Polyhistor cognominatus, libertus Cor. L. E.

tuli, Grammaticus fuit qui docuit Romæ Syllæ temporibus.

M. Popilius Andronicus scripsit opusculum annalium.

Andromachus Grammaticus docuit Nicomediæ, Diocletiani tempore.

Appian Alexandrinus, Didymi magni alumnus, docuit Romæ Tiberij & Claudij temporibus: scripsit annales, & alia complura.

Apollodorus Atheniensis Grammaticus, discipulus Panetij Rhodij & Aristarchi Grammatici, scripsit historiam Atheniensem.

Apollonius Alexandrinus scripsit de cõpositione partiu orationis.

Archimedes Trallianus, scripsit mechanica, & commentarios in Homerum.

Archibius Alexandrinus, docuit Romæ sub Traiano principe, Scripsit commentarios in epigrammata Callimachi.

Aristarchus Alexandrinus, floruit sub Ptolemæo Philometore, cuius filium erudiit. Scripsit commentarios supra mille. Discipulus fuit Aristophanis Grammatici.

Aristophanes Bizætius grammaticus discipulus fuit Callimachi.

Aristonius grammaticus Alexandrinus, scripsit in Theogoniâ Hesiodi.

Arcadius Antiochenus, scripsit nonnulla in grammatica.

Aclepiades Anazarbæus grammaticus, scripsit de fluminibus.

Asinus Pollio Trallianus, docuit Romæ tempore Pompei magni. Successit scholæ Timagenis. Scripsit bellum ciuile Cæsaris & Pompeij.

Asinius Capito, Grammaticus, reliquit librum epistolarum.

Callias Methymnæus, Grammaticus, Alcei & Sapphus poemata enarrauit.

Spinus Carbilius, Romæ ludum grammaticæ aperuit, mercede docēs. Idem G, literâ primus inuenit, quum pro ea C, litera prius uterentur.

V al. Cato, Grammaticus, Romæ docuit multos, & nobiles, tempore Syllæ: tantumque nominis sibi comparauit, vt sequētes verus in eius laudem vulgò prædicarentur: Cato grammaticus Latina Syren, Qui solus legit & facit poetas.

Luctatius Daphnis, Quinti Catuli libertus professus est Romæ.

L. Cecilius, Epyrota. Attici libertus, ludum grammaticæ Romæ aperuit, primūque Vergilium, & alios nouos poetas cepit profiteri. Vnde Domitius Marsus, indicat Epyrota tenellorum nutricula vatium.

Crates Malotes, æqualis Aristophanis, floruit sub Ptolemæo Philometore. Scripsit in Homeri Iliada, & Odyssicam libros ix. commentariorum. Primus studium, grāmaticæ Romæ intulit, eo serē tempore

tempore, quo mortuus est Ennius.

Crispinius, cognomento Pasciles, Romæ ludum Grammaticæ aperuit. Docuit Iulianum Antonium, Antonij Triumuii filium.

Demetrius Ixiom, Adramitenus, docuit Pergami. Discipulus fuit Aristarchi, Scripsit enarrationem in Homerum.

Dicaarchus Lacedæmonius, grāmaticus, fuit Aristarchi auditor.

Didymus Galchentorus, Grammaticus Alexandrinus, scripsit libros. sup. M M M D.

Discorius Mireus, Grāmaticus, præfectus fuit prætorij Leonis imperatoris, & præceptor filiorum eius.

Diomedes scripsit quædam in Grammatica, quæ adhuc extant.

Diogenianus ex Heraclea; Grammaticus sub Adriano principe, scripsit dictionarium per ordinem literarum, & quædam alia.

Dionysius Alexandrinus Grammaticus, præfuit bibliothecæ, & epistolas Traiani, habuitque præceptorem Chæremonem philosophum.

Domitianus insanus Grammaticus in vrbe Roma, id cognomen tum adeptus est, quod esset intractabilis, & valde morosus.

Donatus Grammaticus, præceptor Hieronymi scripsit libellū, quem pueri habet in manibus. Cōmentarios item in Terentium & Vergilium.

Demosthenes Thrax, Grammaticus, Iliada Homeri, & Hesiodi Theogoniam in solutam vertit orationem.

Helladius grammaticus Alexandrinus, sub Theodosio iuniore scripsit lexicon ex ordine literarum. Item de laudibus Theodosij, & quædam alia.

Ennius grāmaticus duos libellos de literis & syllabis, ac metris conscripsit.

Epitherses Bithynicus, scripsit de Atticis dictionibus.

Heracleon Ægyptius, docuit Romæ, scripsit enarrationem in Homerum, & Lyricos.

Heradianus Alexandrinus, Grammaticus, Apollonij grammatici filius, & discipulus, floruit sub M. Antonio principe. Scripsit de grammatica, & Imperatorum historiam.

Hermolaus Constantinopolitanus grammaticus scripsit ad Iustinianum Imperatorem Epitomen in librum Stephani grammaticide Urbibus.

Eugenius Phrysius docuit Constantinopoli, imperāte Anastasio.

V errius Flaccus, Romæ docuit Augusti nepotes. Professus est in atrio domus Catilinæ tanta omnium beneuolentia, vt statuum mererit.

Aul. Gellius tempore Traiani scripsit noctes Atticas. Favorinū

maximè coluit.

Hyperechius Alexandrinus grammaticus, sub Martiano Imper. scripsit de Verbis, & nominibus, & Orthographia.

C. Melissus Spoletinus, à Mecœnate ob ingenium libertate donatus est.

Mithæus Grammaticus scripsit de Obsoniis, & de Canibus.

Mofebus Grammaticus scripsit carmen bucolicon.

Nesfor Alexandrinus grammaticus, Marcellum Augusti fororis filium erudit.

Nicias Grammaticus docuit Romæ, fuitq; familiaris Pompeio & Ciceroni.

Orbilus Beneventanus profitabatur Romæ Ciceronis tempore vir in discipulos plagosus.

Pacatus Minutius, scripsit de lingua Alexandrinorum. Item de proprietate Atticæ & Doricæ linguæ.

Palamedes Eleates scripsit de Tragicis & comicis dictionibus, & commentarios in Pindarum.

Rhemius Palemon, professor est Romæ sub Tiberio & Claudio principibus.

Pamphilus Sicyonius, scripsit de pictura, & claris pictoribus.

Pamphilus Alexandrinus, scripsit dictionarium quod vocant Prætum.

Papias scripsit dictionarium Latinum ex ordine literarum.

Pausanias Cæsariensis scripsit de constructione. Vixit Romæ Adriani principis tempore.

Naucratis Grammaticus docuit Athenis sub Commodo principe, ad quem scripsit Onomaticon libris x.

Pompeius Lencus, Pompeij magni libertus, scripsit de herbis & plantis.

Priscianus Cæsariensis claruit Athenis tempore Iustiniani principis. Scripsit de arte grammatica ad Iulianum consulem, & ad Costoem, Persarum regem de naturalibus questionibus.

M. V. al. Probus Romæ docuit. Scripsit Syluam observationum Latini sermonis.

Philidas Cous Grammaticus fuit admodum Criticus, tempore Philippi & Alexandri, præceptor Ptolemæi Philadelphii. Scripsit elegias & epigrammata.

Philoænus Alexandrinus, Romæ scripsit de verbis monosyllabis & de Græcismo, & de genere linguarum.

Scribonius discipulus Orbilij, docuit eodè tempore, quo Verrius.

Sophocles Grammaticus enarrauit Lycophronem & quosdam alios poetas.

Sofibus

Sofibus Grammaticus fuit Laconicus.

Thelephus Pergamentis scripsit ferè omnia, quæ ad grammaticam pertinent. Inter cætera collationes Epithetorum vnicuique rei congruentium ad paratam elocutionis copiam.

Terevntius Scaurus floruit Adriani temporibus, scripsitque librum de Cælestij Vindicis erroribus.

Timagenes Alexandrinus, sub Pompeio magno captiuus, Romam ductus, emptus est à Gabinio. Docuit Romæ usque ad Augusti tempora.

Timotheus Gazeus floruit ætate Anastasij principis.

Tyrannion docuit Romæ ætate Magni Pompeij. Habuit tria librorum millia in bibliotheca.

Tryphon Alexandrinus, Augusti tempore scripsit de Copia orationis, de Orthographia, & quædam alia.

Verrinus Cloacius scripsit de verbis Græcis.

Volecius Epidius Grammaticus, scripsit res gestas Pompeij Magni, & eius patris. Ludum aperuit, docuitq; M. Antonium & Augustum.

Zenodotus Ephesus, docuit filios Ptolemæi primi ac præfuit Alexandrinæ bibliothecæ: primus qui Homeri libros correxit, & in ordinem redegit.

Nicanor Alexandrinus grammaticus scripsit de punctis & dictionibus quibus utimur in scribendo.

Inter neotericos numerantur Seruius, Valla, Nebriffensis, Nicolaus Perotus, Calepinus, Torrentinus, Bebelius, & Despaterius, & bonæ (si diis placet) doctrinæ Alexander Theopagita.

ORATORVM QVORVNDAM NOMINA.

Actius Pisauriensis: Acati è Cæsarea Palæstina, sodalis Libanij Sophista: M. Æmilij Lepidus: Æschines Atheniensis: Sp. & L. Albi Mumij filij. C. Albutus Silus, Nouariensis: Alexâder Ephesius: Anaximenes Lampfacenus, discipulus Diogenis Cynici, præceptor Alexandri magni, & in expeditionibus comes: Andocides Atheniensis, Leogori filius: Antipho Rhamnusus, qui Athenis præcepta dicendi tradidit: M. Antonius auus triumviri. Aristides Atheniensis Aristogiton Atheniensis impudens, qui scripsit apologiam ad Demosthenem ducem contra Timotheum, ad Lycurgum contra Timarchum, & contra Hyperidè: Asinius Pollio, Augusti amicus, qui declinationes suas nunquam populo commisit, vir ab oculo nasutiore iudicio: carpebat enim in Luitio Patavinatatem, in Celsis commentariis in se delitatem, in Salustio verba obsoleta in Cicerone stylum nimia exanguem, & elixum Hic primus Romæ Bibliothecam publicauit.

Licinius Calvus: Carbones duo: Charifius Atheniensis filius so-

roris Demosthenis, qui multas scripsit orationes Attico genere: Cassius Severus eloquentissimus in agēdo, sed minoris multo virtutis in declamando: Q. Lucretius Catulus Marij Collega in cōsu latu: M. Caelius Ciceronis discipulus, acri turbulentoque ingenio: Cephalus Atheniensis, qui primus proœmia & epilogos induxit: C. Cæsar: M. Corn. Cethegus: P. Cor. Cethegus: Cyneas legatus Pyrrhi: Cleon. Haly carnassæus: Cleomachus Magnesijs: Clodius pulcher: Clodius Quirinalis: Cordus Cremutius declamator: C. Cotta pressus in dicendo, in cuius oratione nihil erat nisi sincerum, nihil nisi siccum & sanum: L. Crassus, in quo, teste Tullio, erat cum gravitate iunctus facietiarum & vrbauitatis lepos: Curiones tres continua serie in vna familia.

Demades Atheniensis: Demetrius Phalereus auditor Theophrasti: Demochares nepos Demosthenis: Dexippus Hereonius Atheniensis. Domitius Apher: Demosthenes Atheniensis. Hic quem multitudinem & tumultum in theatro expauesceret & excideret, mētē prope sonitū littoris marini assuescebat dicere: Literā R. difficile enuntiabat, quam calculis in os cōiectis pronuntiare conabatur. Nunquā dicebat nisi præmeditatus. propterea Pytheas dicebat Demosthenis Enthymemata lucernam olere.

Egeſias Magnesijs: Epicrates Atheniensis, qui barbam ad pectus, propensam solebat ferre: Hermagoras rhetor, qui scripsit de Rhetorica libros vi. de diligentia orationis, de decoro, de elocutione, de figuris: Herodes Atticus: Eudemus, præceptor philippomenis.

Sergius Galba temporum suorum eloquentissimus: L. Gellius Caius & Tyberius Gracchi. Gregorius Nissenus.

Hyperides Atheniensis emulus Demosthenis.

Iſocrates Atheniensis, dulcis, & numerosus in dicendo: Iſeus Afſyrius: Iſocrates Amyclas: Iulius Africanus, concitatus & in curia verborum nimius.

Latro portius: Cn. Lentulus: p. Lentulus: C. Leſius: Lyſias Syracusanus, æqualis Demostheni.

L. Magius, T. Liuij gener: L. Mælius Torquatus: Marcellus pergamus, qui scripsit librū de regno, quem Adriano principi nunciavit: Marius Aterius declamator: Marinus Neapolitanus, procli discipulus: Melitus Atheniensis emulus periclis in Rep. Menippus stratonicensis, præceptor Ciceronis: Metellus Macedonicus: Mefale duo: Montanus Narbonensis, relegatus à Tyberio principe.

Q. Mutius Scævola iurisconsultorum eloquentissimus, Nicoftratus Macedo æqualis Aristidis: Numius, qui scripsit ad Adrianum orationem consolatoriam de Antino. Onesimus Cyprius, qui tempore Constantini magni scripsit in Rhetorica, itē de

statuum

statuum differentia, præexercitationes, & Declamationes.

Q. Hortensius.

Pericles Atheniensis, quem veteres poëtæ Olympum vocabāt, quod tonare in concionibus videretur, & fulminare: M. Calpurnius Piso: Pythistratus Atheniensis: Pytheas Atheniensis: Plato: L. Numacius Plancus: Plorius Gallus: Polyænus Sardinianus: Cn. Pöponius: Poramon Mytilenæus: Procopius: Pherecydes Syrus: Philostratus senior: Philisthus Miletius, Iſocratis discipulus, qui scripsit de Rhetorica, & orationes nonnullas: L. Phlippus.

Quintilianus rhetor, qui institutiones oratorias scripsit.

Virgilius Ruffus: Rutilius Geminus, qui fecit libros pörificales.

Clodius Sabinus declamator: Serapiö Alexandrinus, qui scripsit orationes in genere deliberativo: Symmachus Ro. L. Siffenna Ro. Sophron Syracusanus P. Sulpitius.

Corn. Tacitus: Theodectes Cilix: Theopompus Gnidius: Theodoros Gadareus: Sex. Titius: Titianus, præceptor maximini principis, qui scripsit libros prouinciarum. Hic vocatus est simia sui temporis, quod omnia probè imitaretur: Trachalus: M. Tullius Cicero pater eloquentiæ Romanæ.

Q. Varius: Varus Geminus declamator, qui Cæsari dixisse fertur, Cæsar qui apud te audent dicere, magnitudinem tuam ignorant: Qui non audent, humanitatem, Zenodotus Adramyteenus.

Vide aliorum nomina apud Ciceronem de perfecto oratore.

DE POETIS GRÆCIS ET LATINIS.

Petrus Crinitus homo non pœnitenda, neq; aspernabili doctri-
na iam scripsit opusculū de latinis poëtis, doctè satis, & eruditè. Propterea ne acta agere videamur, in compendiosam redigemus epitomen, quod multis ille verbis consecutus est. Latinis demum adiciemus Græcorum nomina.

Linus Andronicus Epicus poëta Latinas fabulas primus docuit Romæ annis clx. post obitū Sophoclis & Euripidis, secundo bello punico. Eius carmina per vrbem decantarunt virgines ad iram deorum placandam. Gesta populi Rom. xviii. libris complexus est. Scripsit & hymnos deorum.

Ennius poëta, natus Rudis Salentinorum oppido, Romæ venit ætate M. Plauti, & M. Catonis oratoris clarissimi. Dicebat tria esse sibi corda, quod Græcā linguā, Oscam, & Latinam calleret. Domū habuit in Auētino colle. Vixit parco & tenui victu, cōrētus vnus ancillæ munisterio. Scripsit libros Annalium, Satyras, Comœdias, & Tragedias. Nomina quarundam fabularum eius sunt: Telephus, Ambracia, Eumenides, Alcmeon, Andromacha, Thyestes, Medea, Phoenix, Telamon, Hecuba, Achilles, Pancaïsta, Epicarnus,

Ctesiphon. Idem in Latinum sermonē transtulit Euhemerū poëtam Græcum. Primus apud Latinos coronam ex Helycone assumpsit. Procliuis fuit in pocula. Scipionem Africanū maximè coluit, mutuq; ab eo beneuolentia redamatus est, ut iam docuimus. Mortuus est articulari morbo, septuagenario maior, sepultusque est in monumento Scipionis.

M. Plautus natus est in vrbe Vmbriæ, cui nomē Saffina. Operam primum pictori locauit ad comparandum victum in agendis molis illis, quas trufatiles vocant. Composuit in ipso pistrino quasdam fabulas. Eius xxv. comœdiæ numerantur à veteribus, cum paucis aliis. Secutus est Græcos Demophilū, Philemonem, & Epicharmum Siculum Scribendi elegantia claruit in tantū, ut Epus Stolo, dixerit Musas Plautino sermone fuisse locuturas, si Latine loqui voluissent. Volcatius Sedigitus de ordine Comicoꝝ scribens primas tribuit Cæcilio, Plautum cæteris omnibus præponens. Mortuus est paucis annis post Ennium.

Cn. Neuius Comœdiographus patria fuit Campanus. Tertius in ordine Comicoꝝ ponitur à Volcatio. Stipendia fecit bellis Punicis. Eius volumen Octauius Lampadio grammaticus diuisit in vti. libros Scripsit præter punicum bellū Tragœdias & Comœdias. Nimia in carpendis hominū, præcipuè Metellorū vitii, vsus est licetia. Propterea ob immoderatam verborum petulantia cōiectus est in vincula. Motuus est Vtica, quum factione nobilitum Roma fuisset eiectus.

M. Pacuuius nepos Q. Ennij, fuit ex Brūdusio Calabriae vrbe. Secutus est amplum ac sonorum dicendi genus, clarissimum gravitate sententiarum, verborum pondere, & autoritate personarū. Nomina tragœdiarū eius sunt Peribea, Hermiona, Atalanta, Iliona, Antiopa, Teucer, Medea. Citatur etiā in Chryse, Oreste, & armorum iudicio. Senior fuit Accio, docuitque iisdem ædibus quibus Accius ipse. Mortuus est Tarenti propè nonagenarius.

Statius Cæcilius natus est in Gallia, principè inter Comicos loci, iudicio Volcatij sibi meruit. Vixit summa familiaritate cū Ennio. Amatus est etiam à Terentio. Scripsit comœdias xxx. & amplius quarū hæ præcipuè citantur: Nauclerus, Syracusa: Pausimachus Hippobolymeus, Epiclerus, Gratinus, Plocius, Afotus, Ephesion, Fallacia Andria, Annales, Fenerator, & quædam aliæ. Mortuus est vno anno post Ennium.

Albius Tragœdiographus iunior Pacuuius, natus est parentibus libertinis, Marcino & Serano consulibus Decius Brutus tantū cū æstimauit, ut eius versibus templa & monumeta ornauerit. Idem quum Pacuuius suam Atreum ostēdisset, & ille laudasset quidē, sed

tamen

tamen dixisset quædam videri sibi duriuscula, & subacida: Accius verū esse confessus est, nec tamen se propterea pœnitere: quoniam idem sermē ingentis solet accidere, quod pomis, quæ dura admodum & acerba nascuntur, post fiunt mitia & matura. Cætera Accius imaginem suam collocauit in aede Camœnarum prægrandi forma, quum tamen esset statura admodum breui.

Terentius Comicus patria Carthaginiensis Romam puer ductus, diligentia Terentij Lucani patroni accuratè liberalibus disciplinis eruditus est, ac propter ingenium ab eodem manumissus. Amavit Statium Cæciliū cui & suas comœdias recitauit, Sex autem composuit quas ab Apollodoro & Menandro Græcis in sermonē Latinum cōuertit. Tata in fabulis vsus est arte, ut neq; ad tragicā magnitudinem intumescat, neque abiiciatur ad historicam. Sunt qui dicant eum periisse in Arcadia dolore amissarum comœdiarum.

Lucullus Satyrographus, ex Arica vrbe Italiae, fuit primus apud Rom. qui cœpit scribere Satyras, quib; maximè insectatus est Rutilium Lupum, Carbonem, & L. Tubulum. Scripsit Satyrarū libros 30. & amplius. Vocatur ab Horatio Iutulētus. Adrianus tamē eum omnibus Satyrographis præponebat. Metrophanem seruum habuit, cuius fidem commendauit in Satyris. Mortuus est Neapoli, quum annum ætatis xli. v. impleuisset.

Sex. Turpillius Comœdiographus, floruit seculo Terentij, cuius familiaritate vsus est. Septimum locum inter comicos meruit iudicio Sedegiti. Perit in vrbe Sinuessana iisdem temporibus, quibus natus est Furius Bibaculus.

Cn. Marius Mimographus scripsit opus versibus hexametris de Iliade. Præterea Mimos quorum hi citantur, iam tonsiles tapetes ebrij sacro, Quos concha purpura imbuens venenauit. Item: Sinu amicam rescire frigidam caldo, Columbatim labra conferens labris, Quapropter edulcare conuenit vitam, Curasque acerbas sensibus gubernare.

L. Africanius Comicus Romæ floruit Terentij ætate. Scripsit Togatas, fabulas, in quibus primum obtinuit locum. Imitatus est Menandrium, à quo multa sumpsit. Culpatur à Quintiliano, quod in suis argumentis amores proprios paulò impudentius vulgauerit, *Fabius Drosenus* numeratus est inter comœdiographos.

M. Attilius fuit tragœdiographus, quem Licinius scriptorē seruum appellauit.

Q. Trabeas octauū locum obtinuit inter comicos autore Volcatio. Ex eius versibus hi præcipuè cōmendantur, Lena delinita argento nitum obseruabit meū. Quid velim, quid studeā Adueniēs digito impellam ianua, Fores patebūt: de improuiso Chrylis vbi

me aspexit, Alacris obuiam mihi veniet, complexum exoptans mecum, Mihi se dedit, fortunam ipsam anteibo fortunis meis.

Cn. Aquilius Comœdiographus, plerâque comœdias transtulit à Menandro.

Licinius Imbrex fuit Comœdiographus, cuius hi afferuntur versus. Nolo ego Neeram te vocent: sed Neritene, Quam quidè Martes in connubium data.

Q. Nonius scriptor fuit Atellanarum.

T. Lucretius eques Mimographus floruit ætate Cæsaris. In suis Mimis habuit non minus sententiarum, quam lepiditatis, quos egit non nisi magna hominum turba.

Q. Catulus scripsit epigrammata. Fuit animo facili & procliu ad amores, & delicias. Amatus est à Cor. Cotta, & L. Crasso propter elegantiam ingenij, & morû suauitatem. Amavit Roscium & Theotimum puerulos, quorum formam suis versibus commendauit.

Q. Atta scriptor fuit togatarum. Periiit Romæ, sepultusque est in via Prænestina.

Publius Sirus edidit mimos. Floruit ætate Ciceronis. Manumifus est à domino propter gratiâ & decorè formæ. Iulius Cæsar mi mos eius Laberianus prætulit. Præcipuè eius sententiæ citantur istæ: Tam deest auaro quod habet, quàm in quod non habet. Desunt luxuriæ multa, auaritiæ omnia. O vita misero longa, felici breuis. Pars beneficij est, quod petitur, si bellè neges. Beneficium dando accepit, qui digno dedit. Cui Plus licet quàm par est, plus vult quàm licet. Feras, non culpes, quòd vitari non potes. Furor fit læsâ sæpius patientia. Malum cõsiliu est, quod mutari nõ potest. Nunquàm periculum sine periculo vincitur. Comes facundus in via pro vehiculo est. Hæredis fletus sub persona risus est. Ita amicum hæbeas posse vt hunc fieri inimicum putes. Improbè Neptunum accusat qui iterum naufragium facit. Veterem ferendo iniuriam inuitas nouam.

Porcius Licinius fuit epigrammatista. Ex eius versibus sequentes probantur maximè. Custodes ouiu tenereque propaginis agnum Quaritis ignem: ite huc. Quaritis? ignis homo est. Si digito attingero, incedam sylvam simul omnem: Omne pecus flamma est omnia que video.

Val. Aedius scripsit epigrammata. Amavit Pamphilam, & Philerotem, quas suis celebravit carminibus.

Q. Val. Catulus natus est Veronæ, Teretij Varronis ætate. Scripsit de passere suæ Lesbiæ ad Vergiliu. Celebrauit nuptias Mallipama uit Ipsithillam & Clodiam quâ ficto nomine Lesbiâ vocat. Opus suu misit ad Cor. Nepotè, quod in tres partes diuiditur. In Lyricos, Elegiacos

Elegiacos, & Epigrammata. Elegiam de coma Berenices ex poetâ Callimacho conuertit in numeros Latinos. Præter ea que habemus, scripsit etiam Amatorium carmen de incantamentis, & carmen Ithyphallicum. Cæsarem, Mamurram, & Nonium Strumam versibus maximè insectatus est. Mortuus est Romæ anno circiter trigesimo.

Cor. Licinius Caluus fuit breui statura & exiguo corpore. Amavit puellam Quintiliâ. Excelluit in scribendis Iambicis. In incertiis aliquandiu exercuit cum M. Tullio super eloquentiæ principatu.

Q. Cornificius Epigrammatista floruit ætate Sallustij. Versatus est in militia, in qua quum milites ignavos ad subeunda belli discrimina galeatos vocasset lepores, ab iisdem interfectus est.

Ætate Cornificij floruit *Heluius Cinna* scriptor Epigrammatum. Scripsit opus titulo Smyrna, in quo nouem annos consumpsit.

M. Furius Bibaculus natus Cremonæ versatus est in carmine Iambico. Amicos habuit Gallum poetam & Valerium Catonem.

Terentius Varro Atacinus, natus est temporibus Ciceronis & Horatij. Scripsit Argonautica, secutus Apolloniû Rhodiû, quod opus libris 4. absoluit. Scripsit etiam Epigrammata, & carmè Elegiacum, in quo decatauit puellâ nomine Leucadiâ, quam præcipuè dilexit.

Ticida scripsit Epigrammata tempore Val. Catulli. Amavit Metellam, quam mutato nomine vocauit Perillam.

Furius Antias composuit Annales versibus hexametris. Vtebatur quandoque verbis nouis, vt indicant sequentes eius versus: Sanguine diluitur tellus, caua terra lutescit, Omnia noctescunt tenebris caliginis atre, Inrescit animi, virescit vulnere virtus, Spiritus Eurorum virides quæ purpurat herbas: Quo magis in patriis possunt opulescere campis.

L. Iulius Calpurnius poetâ Romæ claruit ætate Pomponij Attici.

Laurea Tullius M. Tullij liberus, scripsit epigrammata. Quædam eius carmina citantur à Plinio.

Vergilius Maro natus est Matuæ in vico, qui Andes vocatur, idibus octobris M. Crasso & Cn. Pompeio consulibus. Cremona: primu, deinde Mediolani, postremo Neapoli vacauit literis, audiuitque Orbiliu & Scribonium Aphrodisiu. Induit virilè togâ eo die quo mortuus est Lucretius. A modestia & verecundis moribus vocatus est parthenius. In Bucolicis imitatus est Theocritu, in Georgicis Hesiodum, in Æneide Parthenium, Pisandru, Apponium Rhodiu, sed præcipuè Homeru. Idem scripsisse fertur quædam opuscula, vt Cyrin, Ætnam, Moreru, Culicem, Catalecto, Priapeia Copâ, Epigrammata, & Dyas. Eius carmina miru in modu placebât Augusto. Fabius vocat eum poetaru omniu logè principè. Carbilus

M. P. al. Martialis genere Hispanus, ex Bibili oppido Celtiberiæ Romæ puer profectus, omnē insumpsit operam in scribendis Epigrammatibus. Acri fuit ingenio, habuitque in scribendo plurimum fælis & fellis nec minus cædoris. *Ælius Verus* imperator vocabat eum suum Vergilium. Donatus est equestri dignitate, & Prætura. Scripsit libros Epigrammatôn xii. quibus adiecit Xenia, & Apophoreta. Eum tanti fecit Stertinius, ut eius adhuc viuentis imaginem in sua bibliotheca posuerit. Mortuus est tandem in natali solo.

Sentius Augur, Romæ natus, scripsit Epigrammata, in quibus secutus est Val. Catullum, & Licinium Caluum.

Vespasianus Lyricus, floruit ætate Vespasianorum. Idem factus est imperator in Breueterum regem, quo superato, honoratus est statua. Filium Cocceium adhuc iuuenem amisit. In suis lyricis imitatus est Horatium.

Vicinius Victor Romæ floruit Adriano imperante. Scripsit Elegias & Epigrammata. Amavit Testulum puera. Huius poëtae mortui sepulchri. Adrianus sequenti ornauit carmine: Lascius versu, mente pudicus erat.

L. Paulus Passicus, oriundus ex Umbria, claruit scribendis elegiis, in quibus Propertium secutus est. Scripsit & Lyricos. Prædiū habuit in agro Vaticano.

T. Annianus composuit Fescenninos versus, variis iocis & salibus refertos.

M. Marullus Mimographus, Romæ floruit imperante Antonio Cæsare. Tanta fuit in scribendo licentia, ut nō dubitauerit notare principes ciuitatis, eōsq; nominatim suis carminibus perfringere.

Aulus Sereus Lyricus, poemata scripsit vario & multiplici carmine.

Vergilius Romanus Comædiographus floruit imperantibus Adriano & Antonio. Scripsit mimos, in quibus secutus est. Cn. Marium.

Ruffus Festus Auiemus floruit imperante Diocletiano. Aratum è Græco in Latinos conuertit numeros. Cōposuit etiam librum de orbe terrarum versibus hexametris, imitatus Dionysium Græcum poëtam. Scripsit etiam de Maritimis, versibus iambicis. Præcipue secutus est Hecatheum Milesium, Hellenicū Lesbium. Philonem Atheniensem, & quosdā alios. Fecit & Vergilianas fabulas versibus Iambicis.

Alphius Auius libros fecit, qui inscripti sunt Excellentium, versibus diametris Iambicis.

Septimius Afer librum composuit de laudibus Iani, in quo imitatus est Callimachum.

Calphurnius Siculus, scripsit carmē Bucolicum. Floruit imperante Domitia

Domitiano. Modicis vixit facultatibus.

Aur. Olympius Nemesianus, Afer genere, patria Carthaginiensis, floruit sub Numeriano & Diocletiano Cæsaribus. Scripsit Cynegetica, Nautica, & Aleeutica. Calphurnius eidē opus suū nūcupauit.

Maurus Terentianus, Afer natione, patria Carthaginiensis scripsit Iambos. Opus composuit vario multiplicique carminum genere de Literis, Syllabis, Pedibusq; & variis metris. Filium habuit Bassum & generum Nouatemum.

Claudianus, patria Alexandrinus, floruit sub Honorio & Arcadio. Scripsit de raptu Proserpinæ lib. iiii. Item epistolas in Rufinum, de laudibus Stiliconis, Panegyricos, Epigrammata de victoria Theodosij contra Eugenium Gallorum regem.

Decius Ausonius Gallus, patria Burdegalensis vixit imperatibus Valentino & Valentiniانو. Gratianum Cæsarem literis & disciplinis erudit. Patrem habuit Ausonium professione medicum Gratiani patrocínio prouectus est ad consularem dignitatem. Scripsit librum Epigrammatum ex Græcis in Latinos conuersum numeros. Celebrauit puellam nomine Bissulam. Scripsit de fluuio Mosâ. Pastorum libros absoluit, auspiciatus à principio vrbs condita vique ad sua tempora. Scripsit & quasdam epistolas.

Damasus, natione Hispanus, floruit eodem tempore quo Eutropius & Orosius. Creatus est Romæ Pont. max. Scripsit complures Hymnos, & librum de Romanis pontificibus oratione soluta. Perit sub Theodosio, quum annum lxx. ageret.

Iuuenius, Hispanus, floruit imperantibus Cōstantino & Cōstante. Scripsit quatuor Euangelia versibus hexametris & Hymnos.

Aurelius Prudentius Clemens, genere Hispanus, primā ætate posuit in agendis causis & ciuilibus officiis, demū ad Præfecturam Theodosij patrocínio cōscendit. Scripsit opus de his qui p̄ Christiana pietate se deuouerūt. Itē de Natali Domini, de gestis & miraculis Christi, de expiādis animis, de conflictu vitiorū & virtutum.

Pōtius Paulinus, patria Burdegalensis, floruit sub Cæsare Gratiano. Scripsit hexametris versibus poemata de regibus, ex Suet. collect.

Licentius Afer, patria Hipponensis, versatus est cum Augustino summa familiaritate. Scripsit Hymnos & Epistolas.

Venantius Honorius Fortunatus, Rauēnæ eruditus ob eruditionem Pictanorum factus pontifex, scripsit hymnos & libros iiii. de gestis beati Martini versibus hexametris.

Fausus Gallus floruit ætate Claudiani. Scripsit Epigrammata & Hymnos de rebus sacris. Probis fuit moribus, & magna in accusandis vitis feneritate.

Sidonius Apollinarius patria Auernus, honesta & illustri natus fa-

millia, præceptorem habuit Flauium Nicerium, doctissimum tunc temporis grammaticum. Scripsit permulta & soluta oratione & vario carminum genere, Libros nouem epistolarum, Hendecasyllabos, Panegyricos, & versus hexametros.

Sunt & Neotericorum nonnulli qui in scribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium *Iouianus Pontanus* scripsit tanta dexterritate, vt veteres proximo sequatur intervallo, præpereretq; laudem multis antiquis, nisi obstaret ridicula quorundam hominum opinio, quibus omnia fœtent, quæ non olerent vetustatem. Scripsit hic poëta libros Amorum tres, Tumulorum duos, de Diuinis laudibus libros, Baiarum duos, versus Iambicos, & Lyricos, duos libros, qui inscribuntur Eridanus, libros de Stellis v. Librum vnum Meteororum, duos de hortis Hesperidum, Pompam Lepidinam, Meliseum, Meonem, de Virtutibus, Grammatica, & multa alia.

Pontanum mea sententia subsequitur *Politianus*, utroque genere dicendi doctissimus.

Politianum, *Marullus* Tarchaniota.

Marullum, duo *Stroza*, pater & filius.

Strozas Mantuanus, cuius bucolica tanti facio, vt Vergilianis conferam.

Stare debebant in suo theatro *Philelphus* & *Petrarcha*, quoniam modicum laudis sibi meruerunt in scribendis poematibus.

Sunt & nostro seculo nonnulli, qui magna sui nominis celebritate poëticen proficetur, vt *Quintianus Stoa*, cuius familiaritate, & colloquio vsus sum aliquandiu, quum degeret Lutetia, ibiq; sui Cleopqim excederet.

Nunc *Salmonius Macrinus* familiaris, & amicus meus, versus confinxit tanta dexterritate, tamq; facili genio, vt nascens videatur habuisse Musas obstetrices, quæ poëticum manna eius labellis instillauerint. Excellit maximè in scribendis hendecasyllabis, in quibus ratio similis est Pontano, vt eodem ouo prognati videantur.

Germanus quoq; *Brizius* inter nostri temporis poëtas merito cõferendus est. Scribit enim doctè, & eruditè, tersa & facili vena.

Omittèdi non sunt duo ætatis nostræ doctissimi viri, & linguæ Latinæ principes vexillarij *Helias Gemellus*, & *Babvsta Candellarius* Consul Rothomagæus.

Sed iam veniamus ad poëtarum Græcorum nomina.

Achens Erethrixus poëta Tragicus, paulò iunior Sophocle, floruit Olympiade LXXXIII. docuit tragædias XLIII. vicit vna.

Aegemon poëta scripsit bellum Leuëtricum, Thebanorum, & Lacedæmoniorum.

Aeschylus

Aeschylus Myrcenæus, inter Alexandri comites, familiaris fuit Aristoteli.

Aeschylus Atheniensis tragicus, primus grauitate personarum, & coloris distinctione vsus est. Primus in lucem protulit tragædias. De hoc Horatius: Post hunc personæ, pallæq; repertor honestæ *Aeschylus* & modicis instruit pulpita tignis, Et docuit magnūmq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus.

Aleman Lyricus, inuentor carminis amatorij, floruit Olympiade x xvii. Scripsit lingua Dorica.

Aleus Atheniensis fuit Lyricus, de quo Horat. Lesbjo primum modulante ciui. Politianus in Nutricia: Exactòsq; canis pugna *Aleus* tyrannos. *Aeolium* docto pertentantes barbiton auro.

Aleimenes Megarensis, poëta fuit tragicus.

Alexis Terius, poëta comicus floruit ante Menandrum. Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum.

Alexander Aetolus poëta fuit tragicus.

Amiphsas Atheniensis, comicus.

Anacreon Teius Lyricus, fuit in honore apud Polycratem Samiorum regem. Eius poëma fuit amatorium, Amavit Bathyllum puerum vt iam diximus. De hoc Ouid. lib. 2. Trist. Quid nisi cum multo Venere confundere vino Præcepit Lyrici Teia musa senis?

Anaxandrides Rhodius, poëta comicus, floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas Lxv. vicit vna.

Anaxippus poeta nouæ comædiæ, floruit sub Antigono & Democrito Poliorcete.

Antimachus poëta fuit Colophonius, qui dum quoddam poëma obscurum in auditorio recitaret, omnesq; propterea discederent, excepto Platone. Legam, inquit, nihilominus, quoniã vnicus Plato est mihi pro omnibus.

Antiphanes fuit poëta nouæ comædiæ.

Antipater Sidonius, versus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Crassi temporibus.

Apollodorus Atheniensis Comædiographus floruit Menandri tempore.

Apollodorus Tarfensis fuit Tragædiographus.

Apollonius Rhodius Callimachi discipulus scripsit Argonautica.

Aratus Meneceatis discipulus, floruit Olympiade cxxiiii. Scripsit Phænomena, Hymnos in Pana, de moribus, Epigramata quadã in Antigoni vxorè, Epicædium in Cleombrotu, Epistolas, Cométarios in Odyssæa, & pleraq; alia. Culpatur tamè à Quintiliano his verbis: Arati materia motu caret, vt i qua nulla varietas nullus affectus, nulla persona, totusq; in nominib. absimitur. Sufficit

millia, præceptorem habuit Flauium Nicetium, doctissimum tunc temporis grammaticum. Scripsit permulta & soluta oratione & vario carminum genere, Libros nouem epistolarum, Hendecasyllabos, Panegyricos, & versus hexametros.

Sunt & Neotericorum nonnulli qui in scribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium *Touianus Pontanus* scripsit tanta dexteritate, vt veteres proximo sequatur intervallo, præripereq; laudem multis antiquis, nisi obstaret ridicula quorundam hominum opinio, quibus omnia færent, quæ non o-
lent vetustatem. Scripsit hic poëta libros Amorum tres, Tumulo-
rum duos, de Diuinis laudibus libros, Baiarum duos, versus Iam-
bicos, & Lyricos, duos libros, qui inscribuntur Eridanus, libros de
Stellis v. Librũ vnum Meteororum, duos de hortis Hesperidum,
Pompam Lepidinam, Melisæum, Meonem, de Virtutibus, Gram-
matica, & multa alia.

Pontanus mea sententia subsequitur *Politianus*, vtroque genere dicendi doctissimus.

Politianum, *Marullus* Tarchanota.

Marullum, duo *Stroza*, pater & filius.

Strozas Mantuanus, cuius bucolica tanti facio, vt Vergilianis conferam.

Stare debebant in suo theatro *Philephus* & *Petrarcha*, quoniam modicum laudis sibi meruerunt in scribendis poematibus.

Sunt & nostro seculo nonnulli, qui magna sui nominis celebritate poëticen profitetur, vt *Quintianus Stoa*, cuius familiaritate, & colloquio vsus sum aliquandiu, quum degeret Lutetia, ibiq; sua Cleopolim excederet.

Nunc *Salmonius Macrinus* familiaris, & amicus meus, versus confinxit tanta dexteritate, tamq; felici genio, vt nascens videatur habuisse Musas obstetrices, quæ poëticũ manna eius labellis instillauerint. Excellit maximè in scribendis hendecasyllabis, in quibus tam similis est Pontano, vt eodem ouo prognati videantur.

Germianus quoq; *Brixius* inter nostri tẽporis poëtas meritò cõferendus est. Scribit enim doctè, & eruditè, tersa & facili vena.

Omittedi non sunt duo ætatis nostræ doctissimi viri, & linguz Latinae principes vexillarij *Ælius Gemellus*, & *Basilista Candelarius* Consul Rothomagæus.

Sed iam veniamus ad poëtarum Græcorum nomina.

Acheus Erethriæ poëta Tragicus, paulò iunior Sophocle, floruit Olympiade LXXIII. docuit tragædias XLIII. vicit vna.

Aegemon poëta scripsit bellum Leuætricum, Thebanorum, & Lacedæmoniorum.

Aeschro

Aeschro Mirylenæus, inter Alexandri comites, familiaris fuit Aristoteli.

Aeschylus Athenienfis tragicus, primus grauitate personarum, & coloris distinctione vsus est. Primus in lucem protulit tragædias. De hoc Horatius: Post hunc personæ, pallæq; repertor honoræ Aeschylus & modicis instruit pulpita tignis, Et docuit magnũq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus.

Alcman Lyricus, inuentor carminis amatorij, floruit Olympiade xxvii. Scripsit lingua Dorica.

Alceus Athenienfis fuit Lyricus, de quo Horat. Lesbio primum modulante ciui. Politianus in Nutricia: Exactòsq; canis pugna Alceæ tyrannos. Aeolium docto pertentantes barbiton auro.

Alcimenes Megarenfis, poëta fuit tragicus.

Alexis Terius, poëta comicus floruit ante Menandrum. Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum.

Alexander Aetolus poëta fuit tragicus.

Amipsias Athenienfis, comicus.

Anacreon Teius Lyricus, fuit in honore apud Polycratem Sæmiorum regem. Eius poema fuit amatorij. Amavit Bathyllũ puerum vt iam diximus. De hoc Ouid. lib. 2. Trist. Quid nisi cum multo Venrem confundere vino Præcepit Lyrici Teia musa senis?

Anaxandrides Rhodius, poëta comicus, floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas Lxv. vicit vna.

Anaxippus poeta nouæ comædiæ, floruit sub Antigono & Democrito Poliorcete.

Antimachus poëta fuit Colophonius, qui dum quoddam poema obscurum in auditorio recitaret, omnesq; propterea discederent, excepto Platone. Legam, inquit, nihilominus, quoniã vnicus Platon est mihi pro omnibus.

Antiphanes fuit poëta nouæ comædiæ.

Antipater Sidonius, versus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Crassi temporibus.

Apollodorus Athenienfis Comædiographus floruit Menandri tempore.

Apollodorus Tarsensis fuit Tragædiographus.

Apollonius Rhodius Callimachi discipulus scripsit Argonautica.

Aratus Menececratis discipulus, floruit Olympiade cxxiiii. Scripsit Phænomena, Hymnos in Pana, de moribus, Epigrammata quædam in Antigoni vxore, Epicædium in Cleombrotũ, Epistolas, Comætiarios in Odyssæi, & pluraq; alia. Culpatur tanie à Quintiliano his verbis: Arati materia motu caret, vt i qua nulla varietas nullus affectus, nulla persona, totusq; in nominibus absunt. Sufficit

tamen operi cui se parem credidit vel aequalem.

Architas poëta fuit epigrammatum.

Archilochus Parius repertor fuit Iambici carminis, quo Lycamben focerum ad mortem impulit. Horat. Archilochum proprio rabies armauit iambo. De Archilocho Quintilianus sic ait: Archilochus primus inter eos, qui Iambos scripsere. Summa in eo vis, elegantes sanè vibrantesque sententię plurimum sanguinis, atque neruorum. Floruit principante Romulo.

Aristeas Proconesius, scripsit tribus libris carmina que vocatur Arimaspea. Præterea Theogonia versibus mille. Floruit Creso & Cyro regnantibus, Inuulgata est de eo fabula, quod animam resumeret quotiescunque vellet.

Aristophanes, comicus poëta, inuentor fuit tetrametri & octometri. Docuit fabulas LIII. Emulus fuit Socratis. Tres habuit filios omnes comicos.

Aristomenes Atheniensis, scriptor fuit antiquę comędię.

Aristonymus comędiographus, præfuit bibliothecę Philadelphi post Apollonium. Mortuus est è stranguria annos natus LXXVII.

Arrianus poëta scripsit Metaphrasim Georgicorum Vergilij, opus de gestis Alexandri libris XXIII. & quędam poemata in Attalum Pergamensem.

Archidicus comicus scripsit contra Democharem.

Archippus comicus Atheniensis, scriptor fuit antiquę comędię.

Aristarchus Tegeates floruit eodem tempore quo Euripides. Docuit tragędjas LXX. vixit duabus, vixit annos LXXX.

Astydamas senior Atheniensis Tragicus, docuit tragędias XLII. vixit v. Fuit & Astydamas iunior Tragędiographus poëta.

Angelas fuit comicus Atheniensis.

Bacchilides Lyricus Cous.

Callias Atheniensibus fuit comicus filius Lyfimachi.

Callimachus poëta Cyrenæus, fuit filius Batti, discipulus Archochratis. Vixit apud Ptolemęum Philadelphum, præfuitque regię bibliothecę. Omne poematis genus attigit. Scripsit in aduersarium quem ficto nomine Ibin appellat, acerbissimum poemata. Item Elegias, Epigrammata & Hymnos. Huius meminit Ouid. lib. 2. Trist. dicens: Nec tibi Battiade nocuit, quod sæpe legenti Delicias versu fastus es ipse tuas. Item Propertius lib. 2. Et non inflati somnia Callimachi.

Carcinus Agrigentinus poëta Tragicus, floruit paulo ante Philippum Macedonem, docuit fabulas XCIII.

Cæcilius Arginus scripsit de piscibus.

Chæremón poëta fuit comicus.

Chærilus

Chærilus poëta Samius floruit Olympiade LXXV. Scripsit Atheniensium victoriã contra Xerxem, singulorumque versuum singulos Stateres aureos accepit. Scripsit & res Lyfandri Lacedæmonij, & Alexandri magni. Hunc Horatius vt malũ & ineptũ poëtã culpatur, vbi ait: Gratus Alexandro magno regi fuit ille Chærilus, in pulis qui versibus & male tortis Retulit acceptos regale numisma Philippo. Et in Arte, Sic mihi qui multum cessat, fit Chærilus ille, Quem bis terque bonum cum risu miror, & idem indignor.

Chærilus, Atheniensis fuit Tragędiographus, qui docuit tragędias CLX. vixit XLIII.

Cinæsius Thebanus scriptor fuit Dithyramborum, pigro corpore, & fracto crure.

Cleon Curieus scripsit argonautica.

Cleophon Atheniensis fuit tragicus.

Corinnus Iliensis scripsit Iliada ante Homerũ, literis Doricis, tũc primũ inuētũ à Palamede, cuius fuit discipulus. Scripsit & bellũ Dardanũ contra Paphlagonas. Floruit tempore belli Troiani.

Crates Atheniensis, Comicus antiquę Comędię, auditor fuit Platonis Philosophi.

Cratinus Atheniensis, veteris comędię scriptor, docuit fabulas XXI. vixit IX. Vir fuit voluptarius & amator puerorum.

Christodorus è Copto Ægypti vrbe poëta Anastasij Imperatoris tempore scripsit Isaurica, vbi scribit Isauriam ab Anastasio fuisse captam.

Damaxonis fuit Atheniensis comędiographus.

Demolchus fuit Syracusanus comicus. Floruit Olympiade LXXIIII. Filius fuit Epiccharmi medici. Docuit fabulas XIII. lingua Dorica.

Dicaeogones poëta scripsit Tragędias & Dithyrambos.

Diodorus fuit Comicus poëta, vt Dioxippus & Diocles Atheniensis.

Egemon Carcenus scripsit bellum Leuętricum, & Thebanorum & Lacedæmoniorum.

Epicrates poëta fuit Comicus, vt Eriphus.

Hermippus Atheniensis, poëta veteris Comędię, scripsit fabulas XI.

Hesiodus poëta Cumæus, seu Ascraeus, ab Ascra Bœotia: vico, scripsit poemata, Theogoniam, Aspida, Heroïdum mulierum catalogum, Epicædium in quendam Bratachum, & que iam alia. Iugularis est ab Antipho & crimeno fratribus. Primus agriculturę præcepta tradidit, Primus fabulas scripsit.

Enbulus Cetrinus Atheniensis fuit comędiographus.

Enargelus poëta comicus scripsit de Re militari.

Eumolphus Eleufinius filius fuit Mufæi, & Orphei difcipulus, poëta magni nominis.

Euphronius poëta fcripfit carmen Priapi: vbi Deum Orneateum eum appellat.

Eutiches comicus fuit poëta.

Eupolis Athenienfis, fcriptor fuit veteris comœdiæ, qui mira vfu est licentia in carpendis hominum vitiis, Horatio teſte.

Euripides Athenienfis Tragœdiographus, natus eſt eo die, quo Xerxes ab Athenienſibus fugatus eſt. Difcipulus fuit Prodicus in Rhetorica, Socratis in Philoſophia. Ad tragœdiam conuerſus, ſecurus eſt Anaxagoram. Veneris fuit omnino abſtinens. Vixit in ſumma familiaritate apud Archelaum Macedoniæ regem, à cuius cœna dum noctu reuerteretur, iugulatus à canibus à quodâ æmulo immiſſis annum agetis LXXV. Scripfit Dramata LXXV. vicit v. Matrem habuit agreſtia vendentem olera, Annos natus XVI. Tragœdiam ſcribere aggreſſus eſt in quadam ſpelunca apud Salamina. Cicero eius verba totidem putavit ſententias.

Idæus Rhodius, opus Homeri iteravit, carmen carmini reddens. Scripfit etiam res Rhodorum tribus carminum millibus.

Hiero Ferreus Athenienſis, ſcripfit quædam poëmata, quæ Plutarchus in Nicia ad ætatem ſuam teſtatur perueniſſe.

Hipparchus fuit comicus poëta.

Hipponax Epheliſus ſcriptor fuit lamborum, qui patria pulſus ab Athenagora & Conia tyrannis, Clazomenis vixit:

Laſus Herminæus, primus ſcripfit de Muſica, primuſque Dithyrambos in certamen protulit.

Lycophron Calchidenſis poëta, ſcripfit Alexandram poëma valde obſcurum, in quo meminit de vaticiniis Caſſandræ. Exorſuſque ab Hercule & rebus Troianis, proſequitur vſque ad Alexandrum Macedonem.

Magnus Athenienſis, poëta veteris comœdiæ, floruit Epicharmi tempore. Docuit fabulas XI.

Melanthus poëta fuit Elegiographus, Cimonis ducis Athenienſium familiaris.

Melithus fuit Tragœdiographus, quem Ariſtophanes taxauit vtimimis durum.

Menander Athenienſis, comicus flagrauit amore mulierum. Scripfit fabulas LXXXV. & Epistolam vnam ad Ptolemaum regem. Fabius de eo ſic meminit: Menander meo iudicio diligenter lectus ad cuncta que precipimus, efficienda ſufficit: ita omnem in vita imaginem expreſſit, tãta in eo inueniendi copia, eloquendi facilitate, ita eſt omnibus rebus perſonis, affectibus accomodat, vtim omnibus

omnibus eiſdem operis autoribus tenebras induxerit. Porrò tanto fuit in pretio, vt etiam inuitatus ſit à regibus Ægypti, oblargis magnis honoribus & diuitiis.

Menalippides Melicus ſcripfit Dithyrambicorum libros, poëmata, Epica, & Elegias.

Huius nepos *Menalippides* iunior ſcripfit Lyrica & Dithyrambica. Mortuus eſt apud Perdicam regem.

Menecrates fuit comœdiographus.

Menelaus Ægeus ſcripfit Thebaida libris ſex.

Mymnernus Colophonius poëta fuit elegiographus, qui decebat nihil eſſe iucundum ſine amore & iocis. Horat. Si Mymnernus vitæ cenſet, ſine amore iocitque: Nil eſt iucundum, viuis in amore iocitque. Proper. lib. I. Plus in amore valet Mymnerni verſus Homero.

Mæſimachus ſcriptor fuit comœdiæ.

Mofchus Syracuſanus ſcripfit carmen Bucolicum.

Morychus Tragicus fuit poëta, quem Ariſtophanes gula, & nimia voluptatis notauit.

Morſimus fuit Tragicus quem Ariſtophanes inſectatus eſt.

Mufæus Eumolpi filius, primus omnium Athenis deorū genealogiam verſibus tradidit. Scripfit amores. Hero & Leandri verſibus hexametris.

Mufæus Eleufinius, Antipheni filius, & difcipulus Orphei, ſcripfit vitæ præcepta ad Eumolpum filium tribus verſuum millibus.

Mufæus Thebanus, filius Thamyræ, poëta Melicus, ſcripfit Hymnos & Cantica.

Mufæus Epheſius, poëta Eumenis & Attali regum Pergami tempore. Scripfit res Pergamenſes, & de Perſide libros decem.

Neflor è Licia regione, pater Pyſandri poëtæ, tempore Seueri principis, ſcripfit Iliada. Tryphiodorus verò Odyſſeam ad imitationem Homeri.

Nicandrus Colophonius edidit verſib. Prognoftica Hippocratis

Nicocharis Athenienſis, Philonidis comici filius, coætuus Ariſtophanis, ſcripfit multas fabulas.

Nicoſtratus fuit Comicus.

Nicomachus Phrygius, ſcripfit Tragœdias XI.

Nicomachus Alter Athenienſis fecit Euripidem & Theagenem.

Nomus Panapolita, ſcripfit Euãgeliũ Ioãnis, Græcis hexametris.

Olympius Myſius, poëta melicus, & Elegiographus, difcipulus Marſyæ, floruit ante bellum Troianum.

Homerus iunior, patria Bizantius, patrem habuit Andromachum. Scripfit tragœdias LVII.

Homerus poëtarum maximus, floruit Olymp. XXIII. annis poſt

Troiam captam quingentis, post Romã conditã l. xvii. Patria fuit Mæo. Natus est adulterio matris Critheidis virginis Cumana: apud fluuiũ Melæ, vnde ab initio vocatus est Melesigenes Grammatica: præcepta prius dedit, quã antea quisq; sermone scriberet simul & loqueretur vernaculo. Puer literis imbutus est ab Aristo Proconesio, seu Faunio Grammatico. Factus Paulò prouectior quã flagrarer desiderio visendarũ regionũ, ductus est per diuersa orbis loca à mercatore quodã, qui dicebatur Menthes, à quo tamen relictus est apud Ithacã, propter morbũ oculorũ, quo ibidẽ laborare cœperat. Conualescens demũ Colophonẽ profectus est, ibiq; renascente eodẽ morbo, incidit in cæcitatẽ, ac tum primũ vocatũ est Homerus, apud Cumæos, & Ionas, qui cæcos vocat Homeros. Vnde aurẽ cæcitatem illã contraxerit, iã diximus. Veniens Athenas in ætate iam matura quã in litore quieuisset, sparso procius de eius aduentu rumore, hominum multitudo turmatim ad eum videndũ conuolauit. Quò quum eandẽ ob causam diuertissent piscatores, littori appulso statim rogauit haberentne aliquid. Illi verò per ænigma responderunt, se quæcunq; cepissent reliquisset, quæ verò non cepissent, habere. Significabant enim se se purgasse pediculis, quorũ captos in aquis reliquissent, non captos haberent in vestimentis. Quò intricatũ & perplexũ ænigma Homerus ad pisces tacum respiciẽs, quũ dissoluere nequiuisset, pudore nimio (vt nonnulli suspicantur) incidit in morbũ, quo paulopòt perijt. Sed quid opus est causam mortis cõminisci, quũ iam matura esset ætate? Iã enim vixerat annos cviii. Scripsit præcipua duo poëmata, Iliadem, & Odissæam. Ilias continet bellũ Græcorum in Troianos, propter Helenæ raptũ: Odissæa Vlyssis in patriã redeũtis labores. Duo hæc eius poëmata in numerũ versũ diuisi & distincta sunt ab Aristarcho grammatico. Sunt qui eidẽ tribuant Batrachomyomachiam, quorũ opinioni repugnat Plutarchus. Habitus est apud antiquos in tanto pretio, vt septem vrbes eum sibi vendicauerint, eiusq; versus habiti sunt prouerbiorum loco.

Oppianus ex Anaxarbo Ciliciæ ciuitate, scripsit poëma de Piscibus, quod Antonio Seueri filio nuncupauit.

Orpheus Crotoniata, vixit apud Pylistratum tyrannum. Scripsit Argonautica.

Palephatus Atheniensis poëta, scripsit de situ orbis, & cõtatione Mineræ cũ Neptuneo ad mille versus. Veneris quoq; & Amoris sermones quinq; milibus versũ. Itẽ de crine Latonæ, & quedã alia.

Pamphreus Panopolita, floruit ætate Zenonis principis. Scripsit de Etymologiis & Isaurica soluta oratione.

Panobus fuit Epicus poëta.

Parthenius Nicaeus, poëta Elegiographus, captus est à Cinna in bello Mithridatico, & ob ingenii manumissus. Vixit vsq; ad Tiberium Cæsarem. Scripsit elegias in Venerem, & Epicedium in Arcetem vxorem suam, deq; eius laudibus libros tres.

Parthenius Chius, Thestoris filius scripsit versus in laudẽ patris.

Perfes Alcræus poëta, frater fuit Hesiodi.

Pipes Halicarnassæus, frater Artemisiæ vxoris Mausoli, scripsit versus elegos in Iliadem Homeri.

Pindarus Thebanus Lyricorum princeps, floruit Æschyli tẽpore. Scripsit lingua Dorica Olympia, Pythia, Nemæa, Isthmia. De Pindaro sic meminit Horatius: Pindarum quisquis studet emulari Iule, cæcatis ope Dædalæa Nititur pennis, vitreo daturus Nomina ponto. Primas meruit inter nouem Lyricos, quorum hæc sunt nomina: Alcaeus, Sappho, Stesichorus, Ibcus, Bacchilides, Symonides, Aleman, Anacreon & Pindarus ipse.

Pindarus Camiræus poëta antiquior Hesiodo, scripsit facta Heraculis duobus libris.

Pisandrus Larandæus poëta, sub Alexandro Mammæa, scripsit verbis variam historiam libris lxxvi.

Plato Atheniensis, poëta prisca comœdiæ, floruit tempore Aristophanis & Eupolidis.

Polyxelus comicus fuit.

Posidippus Cessandræus comicus docuit anno tertio post mortem Menandri. Scripsit fabulas xxx.

Phedimus Bizantius fuit Elegiographus poëta.

Pherecrates Atheniensis comicus, militauit sub Alexandro magno. Docuit fabulas xvii.

Phidamus Epicuræus, poëta fuit admodum lasciuus.

Philemon Syracusanus, poëta nouæ comœdiæ, tempore Alexandri magni, scripsit sex fibulas. Vixit annos xc. Perijt nimio ritu.

Philemon iunior, eius filius, itidẽ comicus, docuit fabulas lxxxx.

Philetas Cous floruit ætate Philippi & Alexandri Macedonum. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Scripsit Elegias & epigrammata. Cõterraneus fuit Hippocratis medici De eo & Callimacho sic scribit Fabius: Elegiæ princeps habetur Callimachus: secundas confessione plurimorum Philetas occupauit. Propertius lib. 2. Tu fatius memorem inuis initer Philetam.

Philocles Atheniensis, filius sororis Æschili. Tragicus fuit poëta.

Philoxenus Cytherius poëta Lyricus scripsit Dithyrabos xxiiii. Obijt Ephesi. Scripsit carmine Lyrico Æacidarum genealogiam. Coniectus est à Dionysio Syracusano in Latomias, quòd eius carmina & Tragœdias non probaret.

Philistius Cercyræus, Tragicus poëta, vixit apud Ptolemæam Philadelphum.

Philisian Nicæus poëta Comicus, floruit ætate Socratis.

Philippides Comædiographus quum ætate iam prouecta in certamine poëtarum præter spem vicisset, inter illud gaudium repente mortuus est. Autore Gellio.

Phormus Syracusanus Comicus, Geloni tyranno fuit familiaris, eiusque filios erudiuit. Docuit fabulas VII.

Phocylides Milesius, floruit post bellum Troianum. Olymp. LVIII. Scripsit elegias, & quasdam Sententias ad vitæ institutionem.

Phocimordes fuit comicus.

Phrinius Atheniësis Tragicus, Thespiadis discipulus, prim^o vulum mulierum protulit in Scenam, & Tetrametrum reperit. Filium habuit Polyphradmonem poëtam tragicum. Docuit tragædias IX.

Phrinius Atheniësis fuit Comicus.

Simonides Ceus, poëta Melicus, floruit Olymp. LV. Vixit annis LXXIX. Scripsit Dorica lingua Cæbyis & Darij res gestas, & Xerxis bellum maritimum. Præterea Threnos, Encomia, Epigrammata, Pæanas, Tragædias, Næmias, & quædam alia. Primus etiam artem memoradi ferur inuenisse quum cœnaret in Thessalia apud Scopam opulentum hominem. Præcipua eius virtus fuit in commendanda commiseratione. Nam inter cæteras funebres laudationes singulari carminum commiseratione profectus est cõuiuas suos apud Scopam illum, de quo nunc diximus, cœnacula ruina collosos. Catullus: Mœstius lacrymis Simonidæis.

Simonides Teius Iambicus, scripsit Græcorum apud Aulidem conuentum, & Trimeterorum libros duos.

Simonides Magnes, scripsit res gestas Antiochi magni, & bellum aduersus Galatas.

De *Sappho* poëtria iam diximus in capite de Mulieribus doctis.

Sophocles Atheniësis Tragicus, cognatus, & collega Periclis in prætura, docuit Tragædias XLIII. Decessit sex annis post Euripidem. Appellatur Apis, ob linguæ dulcedinẽ. Filij eum ab administratione rei domesticæ summouerunt, vt deliratem: at ille Tragædiam protulit coram iudicibus, vt viderent an esset opus deliri senis. Propterea restitutus est, & sapiens iudicatus.

Fuit & *Sophocles* alter superioris nepos, qui docuit Tragædias quatuor. Atque etiam scripsit elegos.

Sophilus Sicyonijs fuit comicus.

Sostheus Syracusanus, æmulus fuit Homeri tragici.

Sotades Maronites, poëta fuit lãbographus impurissimus, & pleb^o n^o lasciuiz. Hinc Sotadicos versus vocamus pathicos, & libidinosos

Soterius

Soterius Asites, scripsit Encomium Diocletiani, & Dionysiacæ, & vitam Apollonij Tyanei.

Stesichorus poëta Lyricus ex Hymera Siciliæ ciuitate, scripsit Helenæ vituperationem. Ob quam rem ex oculatus palinodiam cecinit, & visum recuperauit. Primus cum citharæ cantu chorum instituit. Vnde inditum illi nomen. In eius ore, quum infans esset, cantauit Luscinia.

Thales Cretensis, fuit Lyricus poëta, qui quum Spartam venisset, Lacedæmoniorum animos suis versibus adeo delinuit, vt feritate illam exuerint, quam ex seueris Lycurgi legibus imberberant.

Thamyras Thrax poëta scripsit versus in theologia ad tria millia. Eximia fuit pulchritudine, & amore puerorum deflagrauit.

Tellen fuit Melicus poëta.

Theognetus Comicus.

Theogenes Megarensis floruit Olymp. LIX. Scripsit Elegias, & alia poemata. Fuit alter Theogenes Trag.

Theodectes Cilix, discipulus Platonis, scripsit fabulas quinquaginta. Præterea artem Rhetoricam versibus, & quædam alia.

Theodosius Tripolitanus, scripsit versibus in Ætatem.

Theocritus Syracusanus patrem habuit Praxagoram, Philinã matrem floruit sub Ptolemæo Lagi. Scripsit Dorica lingua Bucolicum poëma.

Theophilus scriptor fuit priscae comædiæ.

Terpander Lesbij poëta Lyricus, Heptachordon & Lyrici carminis canonem scripsit.

Thespi Atticus, poëta Tragicus, primus instituit vt Tragædiæ agerentur in plaustris. Vnde Horatius. Ignoratum tragicæ genus inuenisse camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespi, Quæ canerent agerentque peruncti sacibus ora.

Timon Apolloniates, scripsit Tragædias, Comædias, Satyras, & alia permulta.

Timolæus Larissæus, discipulus Anaximenis Lampfaceni, scripsit poëna de bello Troiano.

Timocles Atheniësis fuit comicus.

Timotheus Milesius, scripsit versibus de Musica lib. 17. Præterea Hymnos, Encomia, & Dithyrambos.

Tyrtæus Atheniësis poëta, quem quum Lacedæmonij certantes in Athenienses principem sibi delegissent, ita eorum animos inflammauit suis carminibus, vt omnes periculi & mortis in memores in hostem furiosi se coniecerint, eoque modo victoriam sibi pepererint. Horatius in Arte: Tyrtæusque mareas animos in Martia bella Versibus exacuit.

Triplic-

Triphiodorus Ægyptius scripsit Marathoniam, excidium Ilij, & poëma de laboribus Vlyssis.

Xenophanes Colophonius, scripsit poëma de Pſyllis. Præterea Elegias & Iambos contra Hesiodum & Homerum, improbandi, quæ de diis scripserunt.

Xenophanes Lesbius fuit Iambographus.

Xenarchus fuit poëta comædiographus.

Zenodotus Ephesius poëta discipulus fuit Philetæ. Floruit artate Ptolemæi primi, cuius liberos erudit. Primus Homerî libros correxît, & in ordinem redegit.

QVI DE MODICIS REBUS
opera scripserunt.

Sinesius Cyrenensis scripsit de laudibus Caluitij.

Dion, cognomento Chrysoſtomus, librum de comæ laudibus. Batrachomyomachiam luſit *Homerus*.

Maro Culicem & Moretum, atque etiam de apibus animalium fere minimis scripsit fuſſimè.

Buſiridem tyrannum laudauerunt *Polyrates* & *Iſocrates*.

Iniuſtitiam *Glanco*.

Therſiten & quartanam febrem, *Fauorinus*.

Muſcam & Paraſiticam, *Lucianus*.

Seneca Claudij apotheoſim.

Scripsit *Plutarchus* Gryllicum Vlyſſe Dialogum.

Lucianus & *Apuleius* aſinum.

Themison de laude plantaginis herbæ.

Homerus librum vnum de laudibus vini.

Ephren Syrus de vituperatione riſus.

Marcion Græcus de Raphano.

Hippocrates librum vnum de laudibus priſanæ.

Meſſala ſingulos libros de ſingulis literis.

Orpheus & *Hesiodus* de ſubſtitutionibus multa ſcripſerunt.

Iuba rex de Euphorbio herba magno præconio volumè edidit.

Lyſimachiam herbam ſcriptis celebravit *Eraſſtratus*.

Anonymos herba ab *Ieſto* medico celebrata eſt.

Democritus numerum quaternarium volumine decorauit. Idem de Cameleonte animali aliud volumen conſcripsit.

Pythagoras librum vnum compoſuit de bulbis.

Cato Braſſicæ laudes cecinit.

Diocles magnis laudibus rapam extulit.

Chriſippus medicus braſſicæ volumen priuatim dicauit.

Muſeus & *Hesiodus* Polion herbam multis verbis commendarunt.

Phanias

Phanias phlyicus condidit laudes vrticæ, Antemus herba magnis laudibus celebrata eſt ab *Aſclepiade*, ſem librum vnum de muſto compoſuit.

SEPTEM MONTES IN QVIBVS
Roma ſita eſt.

Capitolinus, ſeu *Tarpeius*, *Avētinus*, *Palatinus*, *Calius* maior, & minor, *Exquilinus*, *Viminalis*, & *Quirinalis*. De his Tibullus lib. 2. Carpite nunc tamen de ſeptē montibus herbas, Dum licet, hic magna iam locus vrbis erit. Propert. Septē vrbs alta iugis toto quæ præidet orbi. Verg. Septēque vnâ ſibi muro circumdabit arces, VENTI DIVERSI.

Veteres iuxta poſitionem cardinum tantum quatuor ventos principales à ſingulis cœli partibus flare credébāt, autore Vegetio. Sed poſterior ætas experimēto duodecim comprehendit. Ab Orientali cardine oritur *Apeliotes*, id eſt Subſolanus, cui à dextra iungitur *Circius*, ſive Chorus, à ſiniſtra *Eurus*, ſive Vulturinus. Meridianū cardinē poſidet *Notus*, id eſt Auſter, habetq; à dextra *Leuonotus*, à ſiniſtra *Libanotus*. Occidentalem cardinem tenet *Zephyrus*. Hinc à dextra iungitur *Lips*, ſive Africus: à ſiniſtra *Iapis*, ſive Fauonius. Septentrionalē cardinem ſortitus eſt *Aparetias*, ſive Septentrio, cui à dextra hæret *Traſtus*, ſive Græcias: à ſiniſtra *Boreas*, id eſt Aquilo. Hi ſæpe ſunt ſinguli, interdum duo, & magnis quandoque tēpeſtatibus tres ſimul flare cōſueverunt. Horum impetu maria quæ ſua ſponte tranquilla ſunt, vndis æſtuantibus ſaxunt. Horum etiam ſtatu pro natura temporum vel locorum ſerenitas redditur, & rursus in procellas ſerena mutatur. Hæc præcedentia docent tres eſſe ventos vniuſcujuſque cardinis. Nunc priuatim de quibuſdam loquendum eſt.

Boreas dicitur à boatu, Latine vocatur *Aquilo*: Flatus eſt violētus & ſonori. Nubes diſcutit, & ſerenū reddit ærē: vnde & Sudificus vocatur, & Nubiſugus. Columel. Nec tam nub. ſugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. *Homerus* apud Cellum: Sudificuſque ſimul boreas mala plurima, voluens: *Heronymus* vêtum hic appellat Scopam viarum, ſeu ſcoparium, quòd diſſando perpurget, quicquid in via obiacet.

Vulturinum, quòd inter Eurum & Notum ſit nonnulli *Euronotum* vocant.

Caurus Græci *Agreſtim* vocant.

Fauonius Græcè vocatur *Zephyrus*, à poëtis pater florum appellatur, & genitabilis.

Auſtrum aliter *Noton* vocant, quòd nebulofus ſit, & humectus. Exitialis eſt hic ventus, & morboſus, potèſq; ad excitada fulminar vnde

vnde Lucret. lib. 5. Altitonas Vulturinus & Auster fulmine pollicē.
Vergilius videtur innuere Ventum *Iapiga* occidentalem esse,
quum dicat Cleopatram è nauali pralio fugientem in Ægyptum
vento Iapige ferri.

Est & ventus nomine *Cacias*, nubes attrahens.

Atabulus nomen est etiam venti apud Horatium lib. 1. Ser. scri-
bentem: Incipit ex illo montes Apulia notos ostentare mihi, quos
torret Atabulus.

Sunt & alij, qui vocantur *Etesie*, & *Prodromi*, qui in ortu Canicu-
læ statis anni temporibus spirare solent. Lucr. Puluerulenta Ceres
& Etesia fiabra Aquilonum.

De regionibus quatuor vëtorum, qui præcipui dicuntur, sic scri-
bit Manilius lib. 4. Astron. - Totidem vëtu de partibus iisdē Erū-
punt, scđumq; gerūt per inania bellum. Asper ab axe ruit Boreas,
fugit Eurus ab ortu, Auster amat medium solē, Zephyrusque pro-
fundū Otid. lib. 1. de Trist. Nā modo purpureo vires capit Eurus
ab ortu, Nūc Zephyr⁹ sero vesperè missus adest. Nūc gelidus sicca
Boreas bacchatur ab arcto, Nūc Notus aduersa prælia frōre gerit.

SOPHISTARVM NOMINA.

A *Dria* v. Phoenix patria Tyrius, docuit Athenis magno cul-
tus victū, que sumptu. Amatus est magnopere à M. Anto-
nio, & Romam ab eodem ductus.

Ælianus Romanus sophista qui scripsit de animalibus, de varia
historia, & de re militari.

Antiochus fuit sophista securus in figuris, vehemens in accusa-
tionib. venustus in defensionibus, in demonstrationibus potens. In foren-
sibus sophisticis, in sophisticis forensi utebatur oratione.

Aphthonius sophista scripsit præexercitationes in Rhetorica, &
in artem Hermogenis.

Apfmes Gadaræus Smyrnæ præceptorem habuit Heraclidē Ly-
cium, Nicomediæ Basilium. Docuit Romæ Maximiani tempore,
cuius beneficio adeptus est consulatum.

Aristides Mytilius docuit Smyrnæ.

Aristocles Pergamenis sophista floruit sub Adriano. Scripsit de
arte Rhetorica, Epistolas & Declamationes. Sectę fuit Peripateti-
cæ, horridus aspectu, voluptatibus tamen & lyræ postea indultit.

Apsasus Rauénas Demetriani filius, & auditor Pausanię profes-
sus est Romæ sub Alexandro Mameæ. Scripsit diuersas orationes
contra Aristonem & maledicos.

Alia sophistarum nomina sunt: *Ausonius* quidam.

Bemarchus Cæsariensis, qui scripsit res gestas Constantini princi-
pis libris decē *Chrestus* Bizantius, qui quamuis esset deditus vino,
ceteris

ceteris tamen in rebus erat continens.

Damophilus, qui scripsit ad Lollium Maximū de vita priscorū.
Damianus Ephesius.

Dias Ephesius qui floruit ætate Philippi Mæcedonis.

Dion Prusiæus. Traiano familiaris qui scripsit pro Homero cō-
tra Platonem libros 11 & 11. Item de virtutibus Alexandri Magni
libros decem, & laudem Herculis.

Ecebolius Constantinopolitanus.

Epiphanius Petreus qui scripsit præexercitationes, & declamatio-
nes in genere demonstratiuo.

Heraclides Lycius, qui Smyrnæ docuit.

Hermocrates Phocensis, qui floruit principante Seuero.

Hermogenes Eudianus Smyrnæus, Aristotelis discipulus, qui
professus est Romæ.

Eusebius Aphrodisæus, qui scripsit declamationes.

Eustochius Cappadox qui scripsit ad Constantem principem de
Cappadocia, aliarumque gentium antiquitate.

Gorgias Leontinus artis sophisticæ parens.

Hippodromus Larissæus, qui Athenis docuit.

Isæus Assyrius, qui adolescentiam variis corporis voluptatibus
tradidit: deinde vir factus, frugalissimus omnium fuit.

Iulianus Cappadox, ad quem, dum Athenis profiteretur, gregem
omnes conuolabant.

Libanius Antiochenus, floruit sub Iuliano principe. Athenis au-
diuit Diophantum philosophum. Exercuit se in declamationibus.
Constantinopolim profectus ibidē ludum aperuit. Vnde propter
lasciuum in pueros amorem pulsus, Nicomediā venit, indeque
eandem ob causam reiectus. In patriam reuersus est. Scripsit de-
clamationes, Progymnasmata, orationes, & Epistolas.

Lucianus Samolatenus, floruit sub Traiano principe, primum
Christianus, demum fidei desertor.

Marcus Bixantius, Isæi auditor.

Menander Laodicæus, qui scripsit commentarios in artem Her-
mogenis, & præexercitamenta Minutiani.

Minutianus Atheniensis scripsit artem Rhetoricam, Præexerci-
tamenta, & diuersas orationes.

Nictes Smyrnæus, quem Adrianus Ægyptio Mufæo ascripsit.

Plutarchus Atheniensis præceptor Syriani.

Polus Agrigentinus, auditor Gorgiæ, scripsit eorum genealogiã
& Catalogum, qui ad bellum Troianum profecti sunt.

Polemon Laodicæus æqualis Herodis Attici.

Prius Panites, magister epistolarū Theodosij iunioris. Scripsit
historiam

historiam Constantinopolitanam & Athiliarum libros octo. Præterea declamationes & epistolas.

Procopius scriba & comes Iustiniani.

Protagoras Abderites discipulus Democriti, cuius meminit Augustus Gellius.

Phrynicius Bithynicus qui scripsit de Atticis dictionibus.

Ruffus Corinthius.

Sabinus, qui floruit sub Adriano.

Scopelianus Clazome. Herodis Attici præceptor.

Sopater Iamblici discipulus Constantini Magni consiliarius.

Theon Sidonius.

Theodorus, qui Herodis Attici tempore præfuit Athenicæ scholæ.

Thrasimachus Carthaginensis Iſocratis discipulus.

Varus Persa. *Zenodotus* docuit Romæ sub Adriano: scripsit epitomen prouerbiorum Didymi, & genethliacum in Adrianum. Præterea conuertit in Græcum sermonem historiam Sallustij.

Philagrus Cilix patria, auditor Lolliani, fuit sophistarum vehementissimus, maximè iracundus.

DE ANIMI SUBSTANTIA DIVERſæ philoſophorum opinioniones.

E*mpedocles* Animum esse censet cordi suffusum sanguinem.

Zeno Stoicus Ignem. Cic. t. Tusculana.

Aristoxenus musicus Corporis intentionem quandam, velut in cantu & fidibus quæ harmonia dicitur.

Xenocrates Numerum, cuius vis in natura maxima esset.

Plato Triplicem posuit animam, Rationem in capite, Cupiditatem subter præcordia, Iram in pectore.

Dicæarchus introducit differentem nihil esse animam, nomen inane, nullamque esse animam in homine, aut bestia. idem eodem.

Asclepiades Sensuum coercitamen, animam esse dicit.

Thales Naturam irrequietam.

Plato Substantiam intellectiuam. Plutarchus in de placitis philoſophorum.

Heraclitus Humidorum quæ in mundo sunt exurationem.

Empedocles Deum. Cic. i. Tuscul.

Alij Cor ipsum. Idem eodem.

Alij Partem quandam cerebri. Idem eodem.

Aristoteles post quatuor principia quintam naturam ponit, quæ sit Mens. Idem eodem.

Essæi Iudæi philoſophi aias putant immortales, & de æthere subtilissimo

tillissimo instinctu naturali in corpora permeantes, à corporibus. verò abiolutas, ultra Oceanum degere in locis peramœniis. Cæli lib. 3. c. 9.

Pythagoras numerum seipsum cientem. Plutarchus in placitis philoſophorum.

Hiparchus animas nostras dixit partem esse cœli. Plinius lib. 2. cap. 26. Cicero corpus modò animæ sepulchrum, modò carcerem modò ergastulum vocat.

Aristoteles entelechiam Becichemus in Plinium.

Non tacendam interim duximus *Auerrois* sententiam, quæ toti hominum speciei vnicam esse animam adferit, & præter hanc hominem quemque vnam habere sensitiuam, brutali paulò perfectiorem. Multaque alia dixisse eundem & scæda, & falsa, quæ videbis apud Cælium libro lectionum antiquarum secundo cap. 2.

Sed præter hæc Seruius (in illud 4. Ædeid. Et nunc magna mei sub terras ibi imago.) non venit silentio prætereundus. Tria esse dicens, quibus homo cõstet, Animam, quæ supernam suam perit originem. Corpus quod in terram deficit. Umbram, quam Lucretius sic definit, supra spoliatus luminis aër: quæ si ex corpore creetur, vnà cum eo perit: deinde aliquod dicitur simulachrum, quod inferos perit. Plutarchus in placitis philoſophorum.

ANIMAE PRINCIPATVM IN QVA corporis parte Philoſophorum iudicia ponant.

D*emocritus*, in toto capite esse censet.

Strato, in superciliorum interstitio.

Erasistratus, circa membranam cerebri.

Herophilus, in ventriculo cerebri.

Parmenides, in toto pectore.

Epicurus, in toto pectore. Plutarch. de placit. philoſo.

Stoici, in corde.

Diogenes, in arteriaco ventriculo cordis.

Empedocles, in sanguinis concretionem.

Pythagorus, Viuificam vim circa cor, intellectuam verò circa caput posuit.

Xerxes Persarum rex animam dixit in auribus habitare. Bero. in Apuleium.

Democritus & Epicurus rationem in pectore, irrationabilitatem verò per totius cõpaginè sparsam esse dicunt. Plut. de plac. philo.

ANIMA QUID RECIPIT AB influxu planetarum.

A *Saturno*. Ratiocinationem & intelligentiam.

A Ioue, Vim agendi.

A Marte, Animositaris ardorem. Macrobius de Somn. Scipionis.

A Sole, Sentendi opinandique naturam.

A Venere, Desiderij motum.

A Mercurio, Pronuntiandi, & quæ sentiat interpretandi vim.

A Luna, Naturam plantandi, & augendi corpora.

ANIMA CORPORAIS ABSOLUTA
vinculis quò pergat, ex multiplici
veterum iudicio.

Democritus & Epicurus mortalem censent, & vnà cum corpore emorientem, quod & Plinius sentire videtur lib. 7. cap. 55. Plutarchus de Placitis philosoph.

Plato immortalem esse censuit. Idem eodem.

Stoici si inualidior sit, vnà cum cõcrementis subsistere, cuiusmodi sunt imperitorum animæ: si strenua, quales sunt sapientum ad flagrantem vsque naturas euadere. Idem eodem.

Platonici animam viuere dixerunt, dum immutabili parte mundi consistit: mori verò quum ad partem mundi cecidit mutabile. Est autem Luna mutabilis & immutabilis confinium. Macrobius in somnium Scipionis.

Dryide opinati sunt defunctorum animas non descendere ad inferos, sed in alio mundo aut parte eius alia corpus aliud informare: quam opinionem sic primò Pharsaliæ describit Lucanus. Vobis auctoribus umbræ. Non tacitus Erebi sedes Diti que profundi Pallida regna petunt, regit idem spiritus artus Orbe alio.

Pythagoras in alia post mortem corpora migrare. Vnde Plotinus eandem opinionem sequens dicit, Eos qui humanam proprietatem seruarunt, futuros iterum homines: qui verò sensibus deserunt, in bruta redituros. Cri. lib. 11. cap. 3.

Alij iustorum animas ad campos Elysios migrare credunt. Verg. in 6. Defunctorum animæ quæ sepultura caruerunt, priusquam ad inferos vehantur, centum errant annos. Idem eodem.

Essi Iudæi philosophi animas à corpore absolutas vltra oceanum degere putant in locis peramcentis. Cæl. lib. 2. cap. 2. Circulus est splendidissimo candore inter flammam elucens, quem vocant orbem lacteum, quæ sedes est heroum, & vbi beati sempiterno quo fruuntur. Cic. de somnio Scipionis.

Aegyptij primi extiterunt, qui diceret animam hominis esse immortalem, quæ de mortuo in aliud atque aliud subinde corpus, ut quòdque gigneretur, introiret: Atque vbi per omnia se circūtulisset terrestria, marina & volucra, rursum in aliquod hominis corpus genitum, introire: huncque ab ea circulum fieri intra tria annorum milia, quam opinionem ut suam, nonnulli Græcorum vsurpauerant Herod.

Herod. lib. 2.

Zoroastrem, refert Cælius, dixisse, aliam esse animam, fractis alis in elementa ferri præcipitem, tum illis succrescētibus ad superos euolare. Cæl. lib. 9. cap. 38.

Porphyrius adserit vnā Animam Sensibus, Memoria, & Ratione præditam: & habere orationem interiorē exteriorēque, qua inter se loquatur animalia bruta, quorum verba à nobis non intelligi, non mirum: quum barbarorum multorum sermonem non discernamus neque tam loqui quam indistinctè vociferari putemus. Addidit veterum multos brutorum inter se colloquia & audiuisse & intellexisse. Idem eodem.

Qui per diuersas gentes in constituendis sacris cęremoniariū fuerunt auctores, aliud esse negant inferos, quam ipsa corpora, quibus inclusæ animæ carcerem fœdū tenebris, horridū sordibus & cruore patiuntur: & omnia quæ illic sunt secundū fabulosam persuasionem in ipsis humanis corporibus assignare sunt conati Lethæ nihil aliud esse adferentes, quam errorē animæ, obliuiscētis maiestatem vitæ prioris qua fruebatur priusquam in corpora dilaberetur: Phlegeron tē ardore irarum, & cupiditatē. Acherontem, eorum quæ fecimus, aut diximus, pœnitentiam: Cocyrū quicquid hominem ad luctū & lachrymas cõpellit, Stygē quicquid humanos inter se animos odiis dissidere facit. Vulturē immortale Tytij iecur rodentem, remordentis concientię tormēta intelligentes, Tantalum inter cibum & potū fame & siti tabescētē, eos significare, quos magis atque magis acquirēdi desiderij cogit præsentē copiam non videre, & in affluētia inopes, egestatis mala perpeti. Per Ixionā rotā radiis distractum, eos qui ratione, virtute, & cõsilio, nil moderantes & actus suos fortuna permittētes, fortuitis casibus semper rotantur. Per saxū ingens Sityphi eos qui inefficacibus, labori omnique conatibus vitam conterunt. Macrobius in somnium Scipionis.

ANIMARVM SEDES APVD
inferos nouem.

Prima, Infantium animas tenet.
Secunda, Eorum qui sibi per simplicitatem adesse nequiverunt.
Tertia, Eorum qui euitantes ærumnas sibi letum peperere.
Quarta, Eorum qui animas, qui amauerunt. Vergilius Per totum sextum Æneidos.
Quinta, Viro rum fortium.
Sexta, Nocentum, qui à iudicibus puniuntur.
Septima, Vbi purgantur animæ.
Octaua, Vbi animæ ita purgatæ sunt, ut redeant.
Nona, Est campus Elysij.

QV AS CORPORIS PARTES
vnuſquilibet planeta regit.

Sol, Caput & Cor. Mercurius, Linguam & os. Saturnus, Splend.
Iupiter, Epar. Mars, Sanguinē. Venus, Renes & genitale Semen.
Luna, Stomachum. Crini. lib. 12. cap. 2.

QV AE CORPORIS PARTES VNI-
cuique signo Zodiaci tribuuntur.

ARieti, Caput. Tauro, Ceruix. Geminis, Humeri. Cancro, Cor.
Leoni, pectus & Stomachus. Virgini, Vēter. Libra, Renes, ver-
tebræq; Scorpioni, Genitalia. Sagittario, Femora. Capricorno, Ge-
nua. Aquario, Tibiæ. Piscibus, Pedes. Manilius & Crinitus vbi supra.

QV AE A QVIBVS ELEMENTIS
homini proueniunt.

CAro, à terra Humor, ab aqua. Anhelitus ab aëre. Feruor ab
Cigne. Ingenium, à Deo. Idem lib. 6. cap. 12.

EXEMPLA ALIQVOT HIEROGLY-
phicarum norarum, quibus
Ægyptij utebantur.

Serpens caudam sibi mordens, Annum, astra, eorumque discer-
tus significat. Figura Leonis, Furorem.

Anteriores partes leonis, Fortitudinem denotant.

Musca, Impudentem.

Formica, Cognitionem, & providentiam.

Caput leonis, Vigilantes, aut custodes.

Cælum pictum rotæ eiciens, Disciplinam vel artem. Apollonius
interprete Beroaldo.

Pellicani forma, Insidiantem.

Cuculæ effigies, Gratitude.

Ciconia, Parentum amantes designat.

Columba, Ingratitude.

Vipera, Mulierem viro insidiantem.

Hyena picta, Inconstantem hominem.

Pellis Hyenæ, Fortunæ & calamitatis contemptorem.

Capræ figura, Opprimè audientem.

Anguilla, Omnibus iniuriam. Camelus, Pigrum.

Apis effigies, Regem indicat. Crini. lib. 7. cap. 2.

Vultur, Genium & maiestatem. Idem eodem.

Bouis figura, Terram Macro. lib. 1. cap. 27.

Sceptrum cum oculi specie, Olyrim seu Solem idem eod.

Perdices, Contumeliosos homines. Cæl. lib. 16. cap. 25.

Hippopotami vulgæ deorsum versæ, Impium iniustumq; signi-
ficant. Idem eodem.

Accipiter

Accipiter, Rem denotat cito factam.

Oculus, Iustitiæ seruator, & corporis custos interpretatur. Dio-
dorus lib. 4.

Dextera manus passis digitis. Libertatem designat.

Sinistra compressis, Tenacitatem. Hæc tamen quatuor vltima de
Aethiopibus Diodorus intelligit.

Crocodylus Malum notat. Bap. in anno. prioribus.

Literarum hieroglyphicarum meminit Lucanus lib. 3. his versi-
bus: Nondum flumineas Memphis contexere biblos Nouerat, &
faxis tantum volucresq; feræq; Sculptaq; seruabant magicas ani-
malia linguas. Et Apule. lib. vltimo Afini aurei his verbis: De oper-
tis adyti profert quoidam libros literis ignorabilibus prenotatos
partim figuris huiusmodi animalium concepti sermonis compen-
diola verba suggerentes, partim nodis & in modum rota tortuo-
sis, capreolatimque cœdenſis ait curiositate prophanorum lectio-
ne munita. Vide Baptistæ Pij annotationes priores.

VARIJ APVD VARIOS TON-
dendi ritus.

Maxies Aphricę populi dextram capitis partem comatam ge-
stant, sinistram verò tondent.

Machlies occupat crinitum gestant, tonsa anteriori parte. Hero-
dot. lib. 4.

Anses (vel vt Strabo vult, *Anafes*) anteriorem partem crinitam
habent, occiput verò tonsam.

Mace summum capitis verticem radunt, in medio capillos cre-
scere sinentes hinc atque hinc in orbem.

Apud Athenienses verus fuit consuetudo, vt qui ex ephēbis, ex-
cessissent, delati in Delphos de comis Deo primitias darent, ante-
riorem capitis partem abradendo. Plutar. in vita Thesei.

Abantes ne vllas hostibus ad capiendum ansas darent, anterior-
em capitis partem tondere consueverunt. Idem eodem.

Thracis quidem à re acrocomæ vocati, antias in frontem mulie-
riter demittunt. Cælius lib. 4. cap. 23.

Euboici comam per terga fulant alunt, atque ided Opeithoco-
mæ vocantur. Idem eodem.

Romani ad cccclii. annum vsque intonsi fuere, donec ad-
ducente P. Ticinio ex Sicilia tonsores venerint. Plin. lib. 7. cap. 59.

Alexander in exercitu suo nihil aliud desiderari dicebat, nisi vt
Macedonibus barbæ raderentur: nullum esse meliorem in pugna,
quam barbæ captum afferens. Plin. in Apoph.

Genas fœminis radi duodecim tabularum interdicto cautū est.
Plin. lib. 11. cap. 37.

Inouſi capitis conſuetudo à Lycurgi legibus, vt multi arbitrat̃ur proceſſit, qui diſſutare ſolitus eſt, eorū qui honeſta facie foret, accedere coma, decorū magis augetur: at iis, qui Deformes eſſent, ex ea plus terroris in eſſe. Plutar. in vita Lyſandri.

Tranquillus in vita C. Caligulæ, de eius inuidia cōtra omnes ſcribens, cum ait, pulchros & comatos, quoties ei occurrerent, occipitio raſo ſolitum deturpare.

ΑΡΟΡΗΘΗΓΜΑΤΑ ΚΟΝ-
uitia retorquentium.

I*phicrates* Harinodio ignobilitatem exprobrati, reſpondit, Mei generis nobilitas à me incipit, tua autē in te deſinet. Plutar- chus in Apophtheg.

Agathocles, Sicilia rex quū urbem obſideret, & aliqui cōuitia- rentur dicentes: O ſigile quomodo militibus ſtipendia ſolues? Reſpondit, Quum urbem veſtram cepero. Idem eodem.

Androclidas increpatus à quodam, quod claudus in aciem de- ſcenderet, Pugnare, non fugere, propoſitum eſſe ſibi reſpondit, Vale. de fidu. ſui.

Anachariſis exprobrati illi Attico, quod Scythia eſſet: reſpondit, Mihi quidem probro ex patria, ſed patriæ tu Diogenes lib. 2

Antbagoras cōgrum quum coqueret, & Antigonus illi adhiſtēs dixiſſet, Putaſne Homerum Agamemnonis & Græcorū deſcri- bendis rebus intentū quomodo cōgri melius ſaperēt pētiſſe re- ſpōdit, Opinaris (d̃ rex) Agamemone ſolicius perſcrutātū equis in exercitu cōgrū coqueret? Plutarchus in Apophthegmatibus.

Diogenes olera lauans, Ariſtippo dicenti, Si Dionyſio adulari vel les, non iſta eſſes: reſpondit, Imo tu, ſi iſta eſſe velles, Dionyſio nō adulteraris. Vale. de conti.

Cato cuiuſdam probris vexatus, reſpondit Imper. mihi tecum certandi conditio eſt: nam vt male dicere, & male audire tibi fa- cillimum eſt: ſic mihi malè dicere inſuaue eſt, & malè audire, in- ſuetum. Plut. in vita eius.

ΤΡΙΒΥΝΙΤΙ ΜΑΓΙΣΤΡΑΤΥΣ,
iura & potestates.

Tribuni ſoli magiſtratum purpurati non ſunt. Plutarchus in Problem. atib.

Tribunorum ianua diu noctūque patet. Idem eodem.

Tribunis, non licebat vnum diē ab vrbe abeſſe. Gellius. li. 3. c.

Tribuni ſenatū nō intrāt, ſed poſitis ſubſelliis ante valuas cu- rix. decreta patrum attentiffima cura examinant. Vale. titu. de inſti. antiquis.

Conſulem à tribuno in carcerem duci poſſe conſtat. Liu. lib. 4. 1. decad.

1. decad.

Tribuni in ius vocandi potestatem non habent, ſedprehendē- di. Gelli. lib. 13. cap. 12.

Tempus comitiōrum declarare in potestate tribuni eſt. Blon. lib. 3. Rom. triumph.

Si alicui cum tribunalis interceſſiſſet, iudices erant collegæ. Gel. lib. 13. cap. 12.

Si quis tribuno no cuiſſet, eius caput ſoui ſacrum erat familia ad ædem Cæreris, liberi verò venundabantur. Bolon. lib. 4. Ro. triū.

Tribuni nec liſtores habent, nec in ſella curuli ſedentius di- ſturi. Plut. in problem.

Tribuni ſignādorū nūmorū habēt potestatē. Crin. lib. 17. cap. 7.

Senatuſconſulta non prius valiſta ſunt, quā interueniente tri- buni conſenſū, quæ ſubſcripta, T, litera à tribuno viſa & adpro- bata oſtenduntur.

ΙΥΡΑ, ΕΤ ΠΟΤΕΣΤΑΤΕΣ ΚΕΝΣΟΡΥΜ.

Cenſores creati ab anſerum ſacrorum cura incipiunt, alimē- ta locando, & imaginum ſplendorem reparando. Plutarch^o in problem.

Populi partes in tribus diſtribuunt, & pecunias in ciuitatis or- dines partiuntur. Cice. 2. legum.

Vitam hominum & morum diſciplinam obſeruant. Plut. in vi- ta Catonis cenſorij.

Cenſura maximè omnium magiſtratum reuerentiæ eſt, plu- rimæque potestatis, cum in aliis rebus, tum maximè ad morum emendationem. Plutarchus in vita Pauli Æmyl. j.

De nuptiis, de liberorum procreatione, de viuendi ratione, & de conuiuiis diligenter inquiri cenſura. Idē in vita Catonis cē- ſorij ſacriſiciorum pretia curare Cenſorum eſt. Idem eodem.

Deſcriptionibus genera & reipublicæ officia diſtinguere poſ- ſunt. Idem eodem.

Cenſorum eſt, eos qui maiores honores geſſerunt, in ordinem referri ſenatorum. Vale. de inſti.

Urbis templa, vias, aquas, ararium, tuentur. Cic. 2. leg.

Equitum, peditūumve ſobolem cenſores diſtribuunt, & cœlibes eſſe prohibent. Idem eodem.

Altero ex cenſoribus mortuo, alterum ſe oportet magiſtratu abdicare Blondus lib. 3. Ro. trium.

Completo quinquennio cenſores luſtrabant & Taurilia ſacri- ſicia de ſue. o. u. e. & tauro faciebant. Pomp. Let. de mag.

Cum alij magiſtratum Romanorum annui ſint, cenſura quin- quennium durat. Vide Crinitum lib. 4. cap. 3. Cicer. de legi.

Censoria pœna: pondera.
CENSORIA POENA IN
QVOS ET QVALES
ferebatur.

Qui agrum passus fuisset fardescere, censoria animaduersione puniebatur.

Qui equum graciliorem, aut parum nitidum haberet.

Qui ioco Vfus fuisset intempestiue.

Qui in Censuram auditorio sonore nimis oscitasset. Gellius lib. 4. cap. 12.

Senator senatu abiicitur.

Eques publicum equum perdit.

Plebeus sit ærarius, & capite census: Crin. lib. 4. cap. 3.

Huc spectat tabulas carites fuisse, in quas referri Censores iubebant, quos notæ causa suffragiis priuabant, vnde eruditè Flaccus in epistola ad Numicum dignos carite caræ dicit Romanos, quoniam luxu & voluptatibus turpissimis tenerentur, autor Gellius lib. 16. cap. 17. & Crinitus lib. 7. pag. 6.

NOMINA ET VALORES PONDERYM.

Siliqua primum minimumque pòdus grabum thecæ inclusum. **Scrypulus**. Latine Obolus, sex siliquis constat. **Dragma** Tribus scrupulis conficitur. **Vncia** Octo dragmis constat. **Libra** Italica vndecim habuit vncias. **Sextertium** antiquum Dipondius & semis.

Sextertium antiquum paruum, libras vigintiquatuor habens.

Talentum Asyricum libras quinquaginta.

Talentum Aegyptium quindecim pòdo. Blond. libro 9. idque ex Varrone.

Talentum Atticum magnum, octoginta libras & quatuor vncias.

Deunx, vncias vndecim. **Dextans**, vncias decem. **Dodrans**, Nouem.

Besius, Octo, **Septunx**, Septem. **Sexunx**, Sex. **Quincunx**, Quinque. **Tries** Quatuor. **Quadrans**, Tres. **Sextans**, duas. **Semiuncia**, Dimidium vncie. **Sexticula**, vncie sexta pars.

Reliqua nomina ex compositione noscuntur satis, vt Tressis, Decussis, Viceffis, Triceffis, Cèussis, id est, tres, decem, viginti, triginta, centum asses continens. Sed aduerte multa alia fuere talenta, vt Rhodium, Euboicum, Anthiocheum, Babylonicum, Ptolemaicum, &c. quæ quia libræ apud alios maiores apud alios minores fuerit non idè vbiq; valent, Estq; de eorum valore opinionum consula diuersitas: nec me fallit, Plinium libro naturalis historie 27. ca. 34. de Græcis ponderibus dixisse, Dragma denarij argentei pondus habet. Denarius sex continet obolos. Obolus, decem calchos. Cyathus pèdet per se dragmas decem, Hemina dragmas sexaginta, Mina quàm Minam vocant, dragmas pender Atticas centum. Præter hæc

Not.

Nota nummum argenteum Romanum quatuor scrupulis æquipollere, & inde reduc pondera ad nummorum vnum, & valorem. Hæc multò plura tibi suggeret Budæi nostræ ætatis doctissimi lectio in libro, cui titulum fecit de Assè & partibus eius.

IUDICIORVM, ET SVFFRAGIORVM NOTÆ.

Calculus Albus in absolutione, in damnatione, Niger dicente Ouidio. Mos erat antiquis niueis arisq; lapillis, His dånare reos, illis absoluere culpa. Ouidius 15. Metamor.

Fabæ Sic. Plutarchus de liberis educandis.

Litera K. in damnatione nota fuit, Crin. lib. 6. cap. 6.

Litera A. in absolutione Idem eodem.

Litera L. & N. in causæ ampliatione quibus notabatur Non liquet. Idem eodem.

Litera T. Quum tribuni senatus consulta sibi placere notabant Val. de instit. antiq.

Thita Damnationis nota (Persio dicente) Et potis es nigrum vicio præfigere Thita. Persi. Sat. 4.

In comitiis circumferri tabella consuevit, in qua puncta adposita significarent, cui candidatorum suffragarentur. Erasmus in adag. Omne tuli punctum.

Tolim absolutionis nota fuit. Asconius Pædianus in suis commentariis.

Pollex præsus, fuoris signum est. Poli. in misc. cap. 17.

Pollex versus, Denegantium. Idem eodem.

Cerula miniatula, quæ parum probantur in librorum correctio ne, notari solita sunt. Cice. lib. 16. ad Atticum.

Creta notarunt veteres, quæ sequenda forent: quæ vicissim fufgenda, carbone. Persius. Sary. 5.

Pedibus nonnunquam ferri iudicia solita sunt, quum à suo loco discedentes Senatores ad illorum sedes pedibus ibant, quorum sententiam volebant sectari. vnde Pedarij fortasse dicti sunt. quarumquid nò me fallit aliter sentire Gellium, Blon. lib. 4. Rom. rrim.

Obelo, id est signo oblongo in modum hastæ inprobantur, & notantur codicum errores. Cicero epist. 162.

Signo vngui appposito vbi quid non placet obseruatur. Erasmus in Adagijs, Vngui notatur.

Aegyptij iudices sententiã ferunt, impresso Veritatis signo, quod aurea cathena ex iudicum principis collo pender. Diodo. lib. 2.

Cicero consul (vt autor est Bechichemus in præfatione facta in Plinium), docuit per signa quædam, & notas, multarum simul literarum vim habentes senatorum dicta colligere.

Britannicus, Persij interpres, à Criniti opinione multū recedit. Dicit enim K. in absolutione subscribi solere, quod interpretatur calonid est, bonum.

RITVS CANDIDATORVM,
seu Magistratus petentium.

Qui magistratus populi suffragiis petebāt, albam vestem induere, & urbem supplicantes ambire soliti sunt: quanquam legem à Tribuno in contrarium aliquando latam ait Lilius lib. 4. Blon. lib. 3. Ro. triumph.

Absque interiore tunica in forum veste operi descendebant, vt eo habitu ad supplicandum modestiores accederent. Plutar. in vita Coriolani.

Deprehensos dextra ciues benignis orabant verbis. Idē eodem. Multi candidari nobiles fecerunt, vt quum minus suffragiis valuisse, prosternerent se populo, fracto animo, atque humili supplicarent. Cice. pro Plancio.

Candida veste induti ambiunt, ad animi integritatem denotandam: nam solus hic color synerus, & purus, ac minimè inquinatus est. Blon. vbi suprā.

Qui consulatum peturi in campum Martium candidati descendebant, deductores, suffragatorēque suos circa se habebant. Lilius lib. 4. decado: 2.

Cōsuevere candidati qui cicatrices haberēt ad allicienda populi suffragia, nudato corpore manifestè ostendere. Plutar. vbi suprā.

In candidatorum ambitum his versibus Luca. inuehitur: Hinc rapti fasces pretio, sectōrque fauoris Ipse sui populus letalique ambitus vrbī Annua venali referēs certamina campo. Vbi sectōrem fauoris populum intelligit veditorem suffragiorum. Anna verò certamina, quia vt Plut. ait, non suffragiis, sed arcu, gladio, fundaque pro largitore ad comitia descendente, & decertare populum cerneret, & tribunalia se penumero sanguine fōdantē. Ad de translatione admodum eleganti ad rerum aliarum petitionem transferri candidatum, vt annotauit Beroaldus in primum A. Anni aurei, sicuti Plinio panegyrista gloriæ & immortalitatis candidatus, Hieronymo candidatus fidei, Quintiliano candidatus eloquentiæ, qui eloquentiam auspiciatur: & Apuleio libro primo A. Anni aurei lepido dīsto candidatus crucis appellatur, qui petir crucem quivē futurus est iamiam crucifixus.

FINIS.

LOCORVM INSIGNIVM

INDEX TOMI

SECVNDI.

A bstemij	300	Audaces & temerarij	350
Adulatores, & Scurræ	136	Aues deorum	181
Ædificia sumptuosa	226	Auium nomina	164
Ænuli alienæ laudis aut virtutis	323	Auium & aliorum animalium voces	181
Ambitiosi, & Gloriosi	346	inimicitia	180
Amor coniugalis	341	B	
Amici arctissimi	336	Belluarum domitores	134
Animalia diuersa	182	C	
Animalia mænifesta quorū misterio vsi sunt homines	204	Calciamentorum genera	40
de Animæ substantiâ diuersæ philosophorum opiniones	416	Candidatorum petentium ritus	426
Animarum sedes apud inferos nouem	419	Charitatis in patriam exēpla	332
Anima quid recipit ab influxu Planetarum	417	Censorum iura & potestates	423
Animæ principatum in qua corporis parte philosophorū iudicia ponant	ibidem	Censoria pœna in quos & qualis ferebatur	424
Anima corporeis absoluta vinculis, quo pergat, ex multiplici veterum iudicio	418	Calatores	211
Anni partes quatuor	128	Centaurorum nomina	147
Apophthegmata conuincia re-torquentium	422	Clementes & humani	262
Aquarum mirabilis natura	375	Cibi & panes diuersi	307
Arbores diuersæ & dearum	230	Cibi electiles & delicati	311
Archecti nobiles	221	Cibi quibusdam hominib. grati cū diuerso populorū ritu	ibi.
Armentarij & pastores	250	Citharædi, & Cantores	89
Arrogantes, & Superbi	346	Coci	248
Artifices & fabri	219	Constantes & patientes in reb. aduersis	223
Astrologi	85	Conditores diuersorum locorū & ædificiorum	222
Astuti & fraudulentī	355	Contemptores honorum & diuitiarum	266
Augures & Aruspices	61	Corporis partes vniciq; signo zodiaci tribuuntur	420
Auari & Fœneratores	281	Corporis partes vnusquisq; planeta tribuit	ibidem
		D	
		Deorum contemptores	58
		Heroum	

Index.

Heroum filij	110	Frumenta diuerſa	246
Viſtimæ	118	Frutices diuerſi & odorati ibid.	
Feſta quib. vocentur nominib.	119	Fullones	140
Sacerdotes	124		G
Deorum & dearū arbores	243	Gentium veſtes propriae	40
de Deis	102	Geometrarum	88
Diuitiarum & honorum cõtem		Grammatici	385
ptores	266	Guloſi. & Edaces	295
Diuites	268	Glorioſi	346
	E		H
Edaces. & Guloſi	295	Harpyiæ	133
Elementa quatuor	135	Hæretici nonnulli	17
Excrementa & fæces diuerſarum		Herbarum diuerſa nomina	246
rerum	132	Herculis columnæ	140
Exempla Charitatis in patriâ	332	Heroum & deorum filij	110
Exules nonnulli	48	Hesperides	127
	F	Hieroglyphicarum notarum e-	
Fabri & artifices	219	xempla aliquot, quibus Aegy-	
Famuli, & Serui	144	ptij utebantur	420
Fames memorabiles	140	Historiographi Græci & Latini	380
Fæces & excrementa diuerſa-		rum rerum	132
rum rerum	132	Homines crudeliſſimi	251
Feſta deorum, quibus nominib.		rae & importunæ loquacitatis	
vocentur	119	353. Solitariae vite & austeræ	302
Fideliſſimi	364	Honorum & diuitiarum contem-	
Flores & violæ	246	ptores	266
Fluuij infernales 374. Auriferi &		Horti celebres & memorab.	119
gemmiſeri ibid. Præcipui nomi-		Hospitales	312
minis	368	Humani & clementes	262
Fontium quorundam nomina		qui ex Humili fortuna clari &	
377 in Formas varias mutabi-		diuites euaserunt	277
les	357	Hyades	128
qui ex Fortuna humili clari aut			I
diuites euaserunt	277	Ianitores	250
Fortunari, & fœlices	366	Illiberales, & auari	281
qui ex proſpera Fortuna ad mi-		Inferorum iudices	127
ſeram redacti ſunt	280	Ingrati	357
in Formas varias mutati	130	Inuidi	321
Fratrum & Sororum mutuus a-		de Ira & Odio	217
mor	343	Inuentores diuerſarum rerum	97
Fœneratores, & auari	281	Iniuſti	362
Fraudulenti & aſtuti	355	Iudiciorum notæ	425
			Iura

Index.

Iura & poteſtas Cenſorum	423	Montes flammiferi	379
Iuſtiſſimi	360	Munifici	296
	L	Muſici & cantores	89
Lacus & ſtagna	378	Mutari in varias formas	130
Latrones & ſacrilegi	42		N
Laudis alienæ, aut virtutis æ-		Nuntij & legati	313
muli	323	Nymphæ diuerſæ	130
Legati & nuntij	313		O
Legiſſatores	314	Obliuioſi	366
Legumina diuerſa	246	Odiuſi & ira	317
Liberatores quorundam homi-		qui de modicis reb. Opera ſcri-	
num à periculis	135	pterunt	412
Liberti & famuli	142	Oratorum quorundam nomi-	
Liberales	286	na	389
Liberorum amor in parentes		Orbis miracula ſeptem	223
345			P
Lingioſi	352	Paludes, & lacus	378
Loca deis ſacra	111	Panes & cibi diuerſi	307
Locorum diuerſorum condi-		Parcæ fatales deæ tres	127
tores	222	Parentum indulgentia & amor	
Loquacitatis importunæ & li-		in liberos	344
beræ homines	350	Pæſtores & armentarij	250
	M	Patientes in rebus aduerſis	323
Macilentii	138	Pauperes	273
Magi, & alij venefici	83	Pictores diuerſi	216
Magnanimi	329	Pigmenta	219
Mangones & aliaſ profeſſionis		Pingues & macilentii	138
homines	249	Pleiades	127
Marmorarij, & cælatores	211	Poëtæ Græci & Latini	391
Memoria qui exciderunt	366	Ponderum nomina	422
Memoria clari	365	Poteſtates tribunorum	ibid.
Menſes anni	129	Præcones	139
Meſuræ quædam	144	Prodigi	291
Meticuloſi	352	Prodigia & portenta diuerſa	72
Miniſtri ſomni	148	Proditores, peruri & perfidi	
Miracula quædam naturæ cum		362	
aliquot aliis prodigijs	74	qui ex Proſpera fortuna ad mi-	
Miracula orbis ſeptem	223	ſeram deuenerunt	280
Modèſti	265	Pyratæ	45
Monſtrorum domitores & bel-			R
luarum	134	Religioſi	368
Montes præcipui nominis	378	Ritus candidatorum, ſeu magi-	

Index.

stratus petentium	420	Temerarij	309
S		Tetrici	315
Sacrilegi	42	Tibicines	89
Sacrificiorum genera diuersa	320	Timidi	351
Sacerdotes deprum	124	Tondendi ritus varij apud va-	
Sculptores	211	rios	421
Septem orbis miracula	223	Tribunitij magistratus iura	422
Septem montes in quibus Roma sita est	413	Tubicines	96
Serpentum quorundam nomina	3	Tyrauni plerique	336
Serui diuersi, & liberti	141	V	
Seruorum in dominos fidelitas	336	Vates & Augures	61
Seuerissimi, & tetrici.	315	Vatorum genera	13
Sirenes	148	Vehiculorum genera	9
Sobrii, & temperantes	300	Venti diuersi	413
Somni ministri	148	Venefici	79.83
Solitariae vitae homines	302	Veracissimi	355
Sorum & fratrum mutus amor	343	Verba qui facturi memoria exciderunt	366
Sophistarum nomina.	414	Verecundi.	265
Somnolenti	119	Vermes diuersi	208
Statuarij	211	Veriformes	357
Stagna & paludes	378	Vespillones	247
Suppliciorum diuersa genera	45	Vestimentorum genera	25
Subscilliorum genera	312	Vestes gentium propriae	40
Suffragiorum notae	425	Vestes quaedam memorabiles	
Superbi & arrogantēs	346	ibidem	
Syluae	244	Victimae deorum	118
Synomina quaedam poetica	149	Victimarum genera diuersa	
T		320	
Taciturni.	353	Vinolenti	395
Temperantes	300	Vincula diuersa	146
Temperatissimi	302	Viri celebres mortui in aliena terra	51
		Violae flores	246
		Virtutis alienae æmuli.	323
		Henrici	



HENRICI LABERII
NVCERRIANI

De morte sui Textoris ad Ludouicum
Miletium Querimonia.

Quis mihi Neptunus violentis ignibus vnda
Sugere t'irato quis mihi frana dabit?
Quae mihi Pleiades poterunt extinguere flammam,
Quam motus calido pectore sanguis alit?
Nulla macundis vacua est singulibus hora,
Vt itaque placatum non habet ista diem.
Multoties renouat miserabilis ira dolorem,
Ira inquam ad luctus ingeniosa meos.
Ter mihi quotidie praesentes postulo furcas,
Quae vitam secum tristitia:que ferant.
Ter quaesita die mihi sunt longa equora pontis,
Ossa ubi pemat lufor amoris habet.
Deuoni toties madidis hoc corpus arenis,
Frigida ut amnigenis piscibus esca forem.
A Ioue septuaginta petij reuolubile saxum,
Quod miser Aolides per iuga montis agit.
Sed luctus video, nec diu nec voti a lauabunt,
Sorbebitque meas ventus & aura preces.
Ipse nisi satyras, diuinique exprompsero virus,
Et male caelicolis syderibusque precer.
Sed fallor, nihil est quod lydera & astra laceffant,
Sunt vertenda aliud carminis arma mei.
Vos igitur Muse quibus est permissa potestas
Laurigera vatium cingere fronde caput:
Et quas seruandis commisit vatibus Orpheus,
Solllicitus vestri duxque patetque chori:
Cur non seruastis Textorem, diuine Muse,
Praecipuum clara Palladis arte ducent?
Non illum Argolici terrebant ora Periclis,
Nec cessurus erat Socratis ingenio,
Quis melius dicit lingua ex carmine leones,
Et faciles sola reddere voce feras?
Quis potuit melius verbis lenire furentem,
Et dire praecipiti fiæna modumque ror?
Carmina Dicens canere dum musica vates,

De morte Textoris.

*Et resonam digitis sollicitaret ebur:
Ad cubare pulsum mouere cacumina montes,
Atque sua letus sponte salinit aper.
Haud aliter Textor vibras laxante camena,
Tardipedi potuit subdere vulcar equo.
Atque soporatos à somno pellere glires,
Et bello insuetas cogere ad arm: manus.
Pertigerat Latios Textoris gloria fines,
Ereptura tibi Quintiliane togam,
Quum subito exarsit miseros qui regibus equat,
Parcarum impatiens sanguinet, que furor.
Textorem nostrae inuiderunt fata Naxaræ,
Fata inquam doctis insidiosa viris.
Sed nonne hac causa culpam excusabo Sorores?
Digna est compedibus dignaque culpa focis.
Si vox integritas fides non mouerit, atque
Inter nos iuncte fedus amicitie,
Flectere vos hominis potuit doctrina sepulti,
Et multis probitas discutienda modis,
Quodque magis crucior, vel quod mihi suscitatur iras,
Nondum finierat Dia iuuenta iocos,
Nec primum completrat iter venolubilis etas,
Quam dedit extremum mors inimica diem.
Equid vos igitur sceleris patrasse putabo?
Luctur amne cuius creditis esse pite
Si vos supplicio Rhadamanti traxerit ira,
Non satis ad penas Tartarus vnus erit.
Sed quoniam nihil hic luctus nec proficit ira,
Nec motus animos verba cruenta leuant
Textoris cinerem muse seruate, reliquit
Ingenij suum Textor, opesque sui.
Interea ablatum nobis tutabere vatem
Mileti Aoni prima lucerna gregis
Si te celsus amor studiorum allegerit vnquam
Hæc tibi seruandi cura parentis erit.
Vos quibus ingenium Textor suffecit & artem,
Huic cineri violas, turra, facisque date.
Quando etiam ante oculos versabitur umbra sepulti,
Dicite, Textoris moliter ossa cubent.*

FINIS.

CORNVCOP
PIÆ IOANNIS
RAVISII TEX-
TORIS EPI-

TOME.



*Quæ res, quibus orbis locis abundè
provenient, alphabetico or-
dine complectens.*



L V G D V N I,
APVD ANT. GRYPHIVM

M. D. LXXXV.